Ján Marko

LEXIKÓN

slovenských vojvodinských vysokoškolských učiteľov a vedcov

vedecké zošity

Ján Marko

LEXIKÓN

slovenských vojvodinských vysokoškolských učiteľov a vedcov

Slovenské vydavateľské centrum
Báčsky Petrovec

Slovakistická vojvodinská spoločnosť
Nový Sad
2009

Knihu finančne podporili:
Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí,
Bratislava,
Fond Slovenské tlačené slovo
Národnostnej rady
slovenskej národnostnej menšiny
v Srbsku, Nový Sad,
a
Pokrajinský sekretariát pre kultúru,
Nový Sad.

ÚVODNÉ POZNÁMKY

Dr. Michal TÝR

Litterae scriptae manent

Slovakistická vojvodinská spoločnosť (SVS) v Novom Sade pocítila potrebu a rozhodla sa svojou činnosťou prispievať k spracovaniu potenciálneho slovníka vojvodinských Slovákov činných v kultúre, umení, médiách, vzdelávaní a vo vede. Pri usmerňovaní takej vlastnej činnosti dbalo sa na to, že v roku 1994 vyšiel Slovník slovenských spisovateľov Dolnej zeme. V ňom sú zachytení aj aktuálni spisovatelia Vojvodiny.[1] Okrem toho je spracovaná pozoruhodná časť akademických maliarov (Karol Miloslav Lehotský, Zuzka Medveďová, Martin Kizúr ai.) a insitných maliarov Kovačice a Padiny (Matin Jonáš, Zuzana Chalupová ai.).[2]

V prvej fáze Slovakistická vojvodinská spoločnosť sa rozhodla obmedziť a do publikácie zhrnúť údaje o vojvodinských Slovákoch, pedagogických a vedeckých pracovníkoch na vysokých školách doma a vo svete.

Na uvedené účely sa pripravil začiatočný (základný) menoslov vojvodinských pedagógov a vedeckých pracovníkov, učiteľov na vysokých školách doma a vo svete z radov Slovákov. Spoločná charakteristika tohto súboru je v tom, že všetky osobnosti sú, alebo boli, učiteľmi a vedeckými pracovníkmi na vysokých školách a vo vedeckých inštitúciách. Pri určovaní osobností, ktoré majú byť zahrnuté do súpisu, sa sledovala domáca a zahraničná literatúra, údaje na počítačovej sieti (internete) a podobné pramene, ktoré boli k dispozícii. Určitú základňu predstavovala evidencia Pokrajinského sekretariátu pre vedu a technologický rozvoj APV v Novom Sade. Spomínaný sekretariát uverejňuje a aktualizuje kartóny vojvodinských vedeckých pracovníkov. Takto pripravený súpis obsahoval vyše 160 osobnosti (tab. 1).

Pre obsah údajov, ktoré bolo potrebné uviesť do životopisu, pre určitú časť osobností pozorovaného súboru, činných v období zbierania a spracovania publikácie, sa používal dotazník Národného biografického ústavu Slovenskej národnej knižnice v Martine. Platí to aj pre prístupných osobnostiach žijúcich v tom období na dôchodku. Biografické údaje o osobnostiach, ktoré v pozorovanom období neboli prístupné (nie sú živé), sa čerpali z literárnych prameňov (encyklopédií a biografických slovníkov). Táto skutočnosť je vždy označená na konci každého takého životopisu.

---

[1] Balážová, E. – Bartalská, Ľ. – Farkašová, M. – Hronec, V. – Štefanko, O.: Slovník slovenských spisovateľov Dolnej zeme – Juhoslávia, Maďarsko, Rumunsko. Bratislava ESA, 1994.

[2] Bolf, M. – Valentík, V: Výtvarné umenie v Selenči. 250 rokov Selenče, 2008; Čáni, L. – Valentík, V.: Karol Miloslav Lehotský. B. Petrovec : Kultúra, Bratislava : Dom zahraničných Slovákov, 2004; Ćendićová, J.: Insistní maliari. In: Kovačica 1802-2002. Miestne spoločenstvo Kovačica 2002, s. 501-510; Melicherčík, I.: Umenie inštinktu. Žilina 1995; Valentík, V.: Akademickí maliari. In: Kovačica 1802-2002. Miestne spoločenstvo Kovačica 2002, s. 513-516; Valentík, V.: Svet kovačičke naivne umetnosti. Kultúra : Bački Petrovac, 2003; Valentík, V.: Martin Kizúr – maliar Korálového mora. Slovenské zahraničie. Roč. XI, č. 1 (2006), s. 5-6.

Tabuľka 1. **Distribúcia osobností potenciálneho súboru podľa osady narodenia**

Názov osady	Počet	Názov osady	Počet
Aradáč	4	Nový Sad	27
Báč	1	Ostojićevo	1
Báčska Palanka	8	Padina	4
Báčsky Petrovec	36	Pančevo	3
Bajša	2	Pivnica	8
Belehrad	6	Selenča	3
Binguľa	2	Senta	1
Erdevík	3	Sombor	1
Hajdušica	1	Silbaš	1
Hložany	7	Stará Pazova	6
Kačarevo	1	Vrbas	1
Kovačica	11	Zemun	1
Kysáč	11	Zreňanin	4
Kulpín	6	Ostatné osady	4
Laliť	1	Spolu	165

Iniciálny list o pláne pracovať na publikácii Slovakistická vojvodinská spoločnosť zaslala potenciálnym osobnostiam vo forme obežníka, ktorý v prílohe obsahoval pripravený menoslov a pokyny so sugesciami, na ktoré bolo potrebné prihliadať pri písaní životopisov. Obežník napísaný a rozoslaný 14. marca 2007 podpísal prof. Dr. Michal Týr, predseda SVS.

V obežníku bola daná adresa, na ktorú treba elektronickou poštou zasielať životopisy, zodpovedajúce fotografie a zoznam uverejnených vedeckých a výskumných diel, vysokoškolských učebníc, monografií a príspevkov v domácich a zahraničných časopisoch, účasť na vedeckých zjazdoch (kongresoch), konferenciách a vedeckých sympóziách s prednáškou, referátom, posterom.

Poznámka. Rozoslaný menoslov obsahoval aj pracovníkov Novosadskej univerzity, o ktorých údaje zozbieral v 90. rokoch prof. Dr. Miroslav Pavlov, vtedajší prorektor na Novosadskej univerzite. Príspevok Slováci vo výučbe a vo vede na Novosadskej univerzite roku 1990/91[3] uverejnil v zborníku materiálov z konferencie k desiatemu výročiu obnovenia činnosti MSJ uskutočnenej 18. augusta 2000 v Petrovci. Na základe uverejnených údajov uvádzame prehľad osobností podľa miesta narodenia a stupňa ich vedecko-pedagogickej hodnosti (tab. 2).

Tabuľka 2. Prehľad Slovákov vo výuke a vede na Novosadskej univerzite podľa miesta narodenia a stupňa vedecko-pedagogickej hodnosti v roku 1990/91

Miesto pôvôdu alebo narodenia	Vedecko-pedagogická hodnosť				Spolu
	Asistent	Docent	Profesor		
			mimoriad.	riadny	
Aradáč	1	-	-	1	2
Báčsky Petrovec	6	3	-	2	11
Báčska Palanka	-	1	-	-	1
Belehrad	-	1	-	-	1
Erdevík	-	2	-	1	3
Hložany	2	-	-	-	2
Kovačica	-	-	-	1	1
Kulpín	1	-	1	-	2
Kysáč	2	-	3	2	7
Nový Sad	2	-	-	-	2
Pivnica	1	2	-	-	3

[3] Desať rokov činnosti obnovenej Matice slovenskej v Juhoslávii. Báčsky Petrovec : Matica slovenská v Juhoslávii, Kultúra 2001, s. 143-166.

Miesto pôvôdu alebo narodenia	Vedecko-pedagogická hodnosť				Spolu
Selenča	1	-	-	-	1
Stará Pazova	1	-	-	-	1
Zreňanin	1	-	-	-	1
Spolu	18	9	4	7	38

Odvtedy (školský rok 1990/91) počet vysokých škôl a vedecko-pedagogických pracovníkov na Novosadskej univerzite stúpol o poznanie a stúpla v nich aj evidovaná účasť vojvodinských Slovákov.

Onedlho po odosielaní obežníka (14. marca 2007) začali prichádzať od vyzvaných osobností ich životopisy napísané podľa pokynov, ktoré mali k dispozícii. Životopisy sa pozorne odpisovali a zaraďovali do textu pripravovanej publikácie podľa abecedy spolu s fotografiou. Fotografie niektorých osôb ochotne zaobstarali zo svojej zásoby alebo zásoby Hlasu ľudu Juraj Bartoš a Michal Ďuga.

Pre určitú časť životopisu sa používajú väčšie písmená. Touto veľkosťou písmen je predstavený životopis pozorovanej osobnosti chápaný v užšom zmysle slova.

Vedecká a profesijná činnosť pozorovanej osobnosti, jej uverejnené učebnice, monografie, skriptá, kapitoly v učebniciach a monografiách, príspevky na verejných vystúpeniach alebo uverejnené v časopisoch sa charakterizujú ako jeho vedecké *dielo* a triedené sú podľa výsledkov vedeckej činnosti. Základ triedenia je prevzatý z kartónov vedeckých pracovníkov Pokrajinského sekretariátu pre vedu a technologický rozvoj APV. Výsledky vedeckej činnosti sa označujú identickým druhom písma ako aj životopis, s poznámkou, že sú uplatnené menšie písmená.

Údaje životopisoch viac ako 20 osobností bolo potrebné prebrať z literárnych prameňov (encyklopédie, lexikóny). V tejto práci veľmi ochotne a srdečne fotokópiami pomáhala vyššia knihovníčka Oddelenia slovakistiky Filozofickej fakulty v Novom Sade Anna Ostojinová, r. Materáková. Patrí jej úprimná vďaka.

Jazykovú úpravu a korektúru textov veľmi zodpovedne a svedomito vykonal Dr. Michal Týr, riadny profesor na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty v Novom Sade a predseda obnovenej Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti.

DISTRIBÚCIA ZÁKLADNÉHO SÚBORU VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV PODĽA UNIVERZITNÝCH STREDÍSK A VÝSKUMNÝCH ÚSTAV

Novosadská univerzita

Akadémia umenia v Novom Sade má troch pedagógov z radov vojvodinských Slovákov – Ľuboslava Majeru a Jozefa Klátika, stále, a Pavla Čániho občasne. Táto akadémia angažovala občasne aj Juraja Feríka ako umeleckého spolupracovníka. Ten je teraz na dôchodku.

Na *Fakulte technických vied* je angažovaných 6 pedagogických a vedeckých pracovníkov: Janko Hodolič, prodekan, a Pavel Kováč, v hodnosti riadnych profesorov, Silvia Likavcová, docentka, Rastislav Struhárik, Alena Ďugová a Boris Agársky, spolupracovníci.

Na *Fakulte telesnej kultúry* boli angažované 3 osoby slovenskej národnosti: Štefan Labát, dekan, Oľga Labátová a občasne Rastislav Varga. Toho času táto vysokoškolská ustanovizeň zostala bez slovenských učiteľov.

Na *Filozofickej fakulte* od jej založania bolo angažovaných 20 vedecko-pedagogických pracovníkov. Do výslužby odišlo a na iný spôsob opustilo pedagogickú činnosť 6 osôb – profesori Ján Kmeť, Daniel Dudok, Michal Palov a Michal Filip, docentka – Mária Myjavcová a asistentka Anna Topoľská. Vedecko-pedagogickú funkciu vykonáva 14 osôb: 5 riadni profesori – Samuel Čelovský, Miroslav Dudok, Michal Harpáň, vedúci katedry, Michal Týr a Zoroslav Spevák; dvaja mimoriadni – Jarmila Hodoličová a Anna Marićová; 2 docenti Adam Svetlík a Anna Makišová, asistent Jozef

Valihora a 4 asistentky-praktikantky – Milotka Sivčová, Marína Šimáková-Speváková, Zuzana Týrová a Jasna Uhláriková.

Na *Lekárskej fakulte* vedecko-pedagogické úlohy boli zverené 14 Slovákom. Lekársku fakultu opustilo 5 osôb: Oskár Hrubík, riadny profesor, Vladimír Plavec, docent, Ján Seleštiansky, asistent, Vladimír Čáni, stomatológ, a Jozef Jašo, prednosta oddelenia pre hrudnú chirurgiu. Na tejto vysokej lekárskej škole teraz pracuje zo Slovákov 7 osôb: 3 riadne profesorky – Milotka Fabriová, r. Hrnčiarová, Mária Miháľová – Milovanovová a Anna Sabová, r. Vargová, 1 vyšší odborný spolupracovník – Miroslav Miháľ, mimoriadna profesorka Anna Orosová, mimoriadný profesor Ján Varga a asistentka Michaela Kaćanská, r. Mocková. Do roku 2006 ako chemik pôsobil Jaroslav Chlpka a externe pracuje Ján Súdi.

Pedagogická akadémia v Novom Sade angažovala hudobného odborníka Martina Kmeťa a profesorov slovenčiny Pavla Mučajiho a Samuela Fekete. Toho času všetci sú na dôchodku.

Pedagogicko-výskumné úlohy na *Poľnohospodárskej fakulte* od jej založenia realizovalo 14 osobností. Do dôchodku odišli dvaja riadni profesori – Ján Kišgeci a Ján Marko, vyšší odborný spolupracovník Andrej Myjavec a dvaja výskumní spolupracovníci Michal Husár a Ján Čásar. Pedagogicko-výskumné úlohy realizujú 9 pracovníkov – 2 riadni profesori Ján Boťanský a Michal Ďurovka, 1 vyšší vedecký spolupracovník Janko Červenský, 1 mimoriadny profesor Michal Meši, 1 docent Ján Turan, 2 vedeckí spolupracovníci Ján Sabo a Vladimír Sýkora, asistent Pavel Benka a asistent-praktikant Ondrej Poničan.

Na *Právnickej fakulte* bol ako lektor pre právnickú terminológiu angažovaný Ján Hriešik.

Prírodovedecko – matematická fakulta angažovala 3 slovenské osobnosti: 1 riadneho profesora Miroslava Pavlova, 1 mimoriadnu profesorku Máriu Jurányiovú a 1 výskumníčku – asistentku Marínu Závišovú. Do dôchodku odišli Miroslav Pavlov a Mária Jurányiová, na tejto fakulte je činná asistentka Závišová.

Na Technologickej fakulte v Novom Sade pracuje Viera Pribišová v hodnosti riadneho profesora.

Na *Ekonomickej fakulte* v Subotici pracuje Slovák Miroslav Vitéz v hodnosti riadneho profesora. Na *Vyššej ekonomicko-komerčnej škole* určitú dobu pracovala ako asistentka Stanislava Pribišová.

Na *Technickej fakulte Mihajla Pupina v Zreňanine* pracoval Milan Hrubík ako profesor Vyššej technickej školy a neskôr, keď škola bola premenovaná na Technickú fakultu, v nej pracuje Vladimír Brtka v hodnosti asistenta – praktikanta.

Pedagogická fakulta zo Sombora – vysunuté oddelenie v Báčskom Petrovci, angažuje (angažovala) vo vyučovaní 14 (12) osôb slovenskej národnosti – Ján Babiak, mimoriadny profesor, Samuel Boldocký, prednášateľ, asistenti Pavel Belička, Mária Boldocká, r. Labátová, Mariena Činčuráková, r. Kopčoková, Ján Ďurás, Jaroslav Grňa, Anna Hansmanová, r. Medveďová, Ján Kopčok, Juraj Lačok, Anna Medveďová, Vieroslava Struhárová, Ružena Šimoniová-Černáková a Jaroslav Turčan.

V *Ústave pre vydávanie učebníc* pracoval Andrej Čipkár v hodnosti poradcu. Bol občas angažovaný aj v pedagogickej činnosti na novosadskej Filozofickej fakulte.

V *Juhoslovanskom inštitúte pre potravinársky priemysel v Novom Sade* pracoval ako projektant architekt Alexander Kelemen. Teraz je na dôchodku.

Vo *Vojvodinskom múzeu* pracuje Anna Séčová-Pintírová, kustódka. Občas býva angažovaná aj ako pedagogická pracovníčka.

Súhrnne na Novosadskej univerzite pracuje (pracovalo) 89 pedagogických a vedeckých pracovníkov slovenského pôvodu. Činných je 56 a univerzitu opustilo odchodom do dôchodku a iným spôsobom 33.

Vysoká škola	Činné osobnosti	Osobnosti na dôchodku	Spolu
Akadémia umenia	3	1	4
Fakulta technických vied	6	-	6
Fakulta telesnej kultúry	-	3	3

Filozofická fakulta	14	6	20
Lekárska fakulta	8	5	14
Pedagogická akadémia	-	3	3
Poľnohospodárska fakulta	9	5	14
Právnická fakulta	-	1	1
Prírodovedecko-matematická fakulta	1	2	3
Technologická fakulta	1	-	1
Juhoslovanský inšt. pre potravinársky priem.	-	1	1
Vyššia ekonomicko-komerčná škola	-	1	1
Technická fakulta M. Pupina Zreňanin	1	1	2
Pedagogická fakulta Sombor	12	2	14
Ústav pre vydávanie učebníc	-	1	1
Vojvodinské múzeum	1	-	1
S p o l u	56	33	89

Univerzity v Belehrade a Niši

Podľa našich poznatkov na Univerzite v Belehrade je evidovaná činnosť a účasť 14 osobností (desiati pôsobia a štyria sú na dôchodku).

Na *Banícko-geologickej fakulte* pôsobí Rudolf Tomanec v hodnosti riadneho profesora; na *Ekonomickej fakulte* Stevan Devetaković, riadny profesor; na *Fakulte hudobného umenia* Vesna Šoucová-Tričkovićová, mimoriadna profesorka; na *Fakulte organizačných vied* Ondrej Jaško, mimoriadny profesor; na *Filologickej fakulte* Zuzana Čížiková, r. Strehovská, asistentka; na *Matematickej fakulte* spolupracovníkom je pre matematickú analýzu Marek Svetlík; na *Technologickej fakulte* Vladimír Valent, riadny profesor; na *Inštitúte pre multidisciplinárne výskumy* Katarína Ďurišová, bádateľka – praktikantka; na *Inštitúte pre spoločenské vedy* Michal Sládeček, vedecký spolupracovník; na súkromnej *Fakulte Singidunum* je činný Vladislav Miškovic.

Okrem spomenutých v rámci belehradskej Univerzity pôsobili na *Fakulte telesnej kultúry a športu* Pavel Opavský, riadny profesor na dôchodku; v *Národnej knižnici* Ján Šafárik, profesor histórie; na *Poľnohospodárskej fakulte* Martin Vereš, riadny profesor na dôchodku, a na *Prírodovedeckej fakulte* Jaroslav Labát, riadny profesor na dôchodku.

Na *Vojenskej akadémii* Ministerstva obrany Srbska v Belehrade činný je Ján Marček v hodnosti riadneho profesora.

V *Inštitúte pre kukuricu Zemun-Polje* pracoval v období 1969-1990 Mr. Adam Marko ako vyšší odborný spolupracovník.

Na *Fakulte športu a telesnej kultúry v Niši* pracuje Ružena Popovićová, r. Lomenová, riadna profesorka.

Univerzity a vedecké inštitúcie v Exjuhoslávii

Na *Lekárskej fakulte v Ľubľane* pracuje Milica Klopčičová-Speváková, docentka, a Marína Hodoličová a Dušana Majerová, doktorandky.

Na *Technickej fakulte v Rijeke* pracoval Andrej Hriešik ako riadny profesor, ktorý odišiel do dôchodku.

V *Prírodovedeckom múzeu Čiernej Hory* ako zakladateľ, riaditeľ a ornitológ pracuje Ondrej Vízi.

Vojvodinskí Slováci činní na univerzitách Slovenska

SAV, Chemický ústav, Bratislava – Vladimír Farkaš, docent.
UK FF, Bratislava, Katedra estetiky – Michal Babiak, docent.
UK FF, Katedra slovenského jazyka – Júlia Hansmanová, odborná asistentka.

UK FF, Katedra logiky – Vladimír Marko, odborný pracovník.
UK Lekárska fakulta – Ján Seleštiansky.
UK Farmaceutická fakulta – Pavel Mučaji, docent
Ekonomická univerzita, Bratislava – Vladimír Surový, odborný asistent.
STU Stavebná fakulta, Bratislava – Rastislav Menďan, odborný asistent
Prírodovedecká fakulta, Ústav chemických vied, Univerzity P. J. Šafárika *Košice* – Nataša Tomášková, r. Merníková, vysokoškolská učiteľka.
FF Univerzity Konštantina Filozofa, Nitra – Katarína Stanová, lektorka anglického jazyka.
Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra – Štefan Týr, docent, a Ján Tancik, odborný asistent.

Bývalí učitelia na vysokých školách na Slovensku

Ján Čaplovič, doktor filozofie, prednášateľ a školiteľ knihovníckeho odboru FF UK a pracovník oddelenia Ústrednej knižnice SAV v Bratislave.
Ján Čaplovič, inžinier chémie, výskumný pracovník v Chemickom ústave SAV v Bratislave.
Andrej Červený, poľnohospodársky ekonóm, dekan Prevádzkovo-ekonomickej fakulty VŠP v Nitre.
Ján Čierny, JUDr., vedecký pracovník Historického ústavu SAV v Bratislave.
Elena Fifiková, r. Páliková, samostatná vedecko-technická pracovníčka SAV v Bratislave.
Viliam Figuš, doktor vied, vysokoškolský profesor, prednášal na SVŠT (odbor stavebné látky), Bratislava.
Ján Gažo, chemik, prodekan pre vedeckú činnosť Chemickotechnologickej fakulty SVŠT a predseda Vedeckého kolégia chémie SAV v Bratislave.
Milan Michal Harminc, architekta, Bratislava, prvý čestný člen Zväzu slovenských architektov na Slovensku.
Martin Hriešik, prednášateľ na Vysokej škole ekonomickej, Bratslava.
Ján Imro, divízny generál, bol prednášateľom na vysokých vojenských školách.
Eva Jesenská, r. Brtková, inžinierka strojárenskej technológie, zváranie hrubostenných nádob pod tlakom.
Zlatko Klátik, doktor filozofie, slovenský básnik, prozaik, literárny kritik, prekladateľ, pracovník v Literárnovednom ústave SAV v Bratislave.
Andrej Kopčok, pracovník FÚ SAV a člen Vedeckého kolégia pre filozofiu a sociológiu ČSAV v Prahe.
Dalibor Miloš Krno, publicista, verejný činiteľ, vysokoškolský pedagóg, vedúci Katedry novinárstva Filozofickej fakulty UK v Bratislave.
Ján Radomil Kvačala, pedagóg, komeniológ, kultúrny historik, dekan na Teologickej vysokej škole v Bratislave.
Andrej Mráz, literárny historik, kritik, univerzitný profesor, akademik SAV, vedúci Katedry slovenského jazyka a literatúry UK v Bratislave.
Ján Vladimír Ormis, JUDr., literárny historik a bibliograf, pracovník v Literárnovednom ústave SAV v Bratislave.
Jozef Viktor Rohoň, paleontológ, lekár, univerzitný profesor, riadny profesor na Katedre histológie Lekárskej fakulty KU v Prahe.
Andrej Sirácky, novinár, filozof, sociológ, politológ, univerzitný profesor, akademik ČSAV a SAV, vysokoškolský učiteľ a organizačne riadiaci pracovník na UK, riaditeľ Sociologického ústavu SAV v Bratislave.
Ján Sirácky, PhDr., CSc., vedecký tajomník a redaktor Historického ústavu SAV a pracovník Ústavu pre zahraničných Slovákov v Bratislave.
Karol Šiška, MUDr., profesor, Dr.Sc., lekár, učiteľ, akademik ČSAV a SAV.
Jozef Šuster, lekár – oftalmológ, univerzitný profesor, vedúci Katedry oftalmológie, vedúci Kliniky očných chorôb Lekárskej fakulty v Bratislave.
Michal Šuster, MUDr., univerzitný profesor, Dr.Sc., lekár, pedagóg, dekan Lekárskej fakulty UOTŠ v Košiciach, člen Predsedníctva Vedeckej rady Povereníctva zdravotníctva SNR.

Michal Topoľský, profesor, PhDr., filozof, vysokoškolský pedagóg, akademik SAV, rektor a prorektor UK, dekan Fakulty prírodných vied VŠP.

Pedagogickí a vedeckí pracovníci vo svete

Nemecko

Michal Báďonský (1971), doktor informatických vied, účastník na rôznych informatívnych projektoch v hospodárstve Nemecka.

Jaromír Likavec (1949), diplomovaný inžinier a magister výpočtových vied, vedúci Prevádzky a riaditeľ Oddelenia komunikačných sietí fraunhoferského inštitútu pre komputerovú grafiku v Darmstadte.

Milan Struhár (1969), doktor elektronických a informatických vied, zamestnaný v Daimler AG, Stuttgart.

Česko

Oľga Boldocká, slov. klaviristka (1923), v minulosti pôsobila v Prahe.

Francúzsko

Anna Šimáková (1983), pedagogický poradca na Fakulte všeobecných a technických remesiel Essone na Oddelení pre celoživotné vzdelávanie dospelých v Paríži.

Švajčiarsko

Viktor Kunčák (1977), doktor informatických vied, prednášateľ (Assistent – Professor) – School of Computer and Communication Sciences, Lausanne.

Katarína Kováčová (1976), doktorka astronomických vied, postdoktorská spolupracovníčka na Insitute of Astronomy, Physiks Department, ETH, Zürich.

Holandsko

Miroslav Jovanović (1957), doktor ekonomických vied, vyšší výskumník v Európskom stredisku pre mier a rozvoj SN – Univerzita pre mier a rozvoj, Belehrad.

Belfast – Severné Írsko

Vladimír Pucovský (1969), doktor vied, pracuje ako Senior Lecturer in Vascular Physiology, School of Medicine and Dentristy, Queen‘s University, Belfast.

Dublin Road, Celbridge – Írsko

Želimír Žolnaj (1974), doktor technických vied, vedúci odborník na spracovaní vôd pre farmaceutický priemysel, vedecké účely a zdravotníctvo.

Kanada

Vladimír Tasić (1965), doktor vied, riadny profesor na University of Brunswick, Fredericton. Prednáša matematiku, dejiny a filozofiu matematiky.

Spojené štáty americké

Dušan Kereš (1976), doktor vied, na Harward University pracuje v Inštitúte pre teóriu a výpočty v rámci Strediska pre astrofyziku.

Dušan Turčan (1973), postgraduálne študoval na University of Maryland, v College Park, Maryland, U. S. A.

Brazília

Mariana Brtková (1975), doktor fyzikálnych vied, pracuje na Instituto de Fisica – Cidade Inivesitaria, São Paulo, Brasil.

Austrália

Miroslav Brajanovský (1957), doktor geofyzikálnych vied, pracuje na Dept of Exploration Geophysics, Curtin University of Technology, Pert.

Martin Kizúr (1957), magister výtvarného umenia, pracuje ako prednášateľ na James Cook University Townsville, Queensland.

Elena Lomenová (1954), doktorka telovýchovných vied, Department of Physical Education and Recreation, Victoria University of Technology, Melbourne.

Nový Zéland

Waldemar Michael Babylon (1953), doktor fyziky medzných odborov, vedecko – výskumný pracovník v BRANZ (Building research assotiation of New Zeeland).

Súhrnne pozorované, prichádzame k záveru, že distribúcia vojvodinských Slovákov na vysokých školách a vo vedeckých inštitúciách je (bola) nasledujúca:

Disperzia vysokých škôl	Činní		Na dôchodku		Spolu	
	počet	%	počet	%	počet	%
Novosadská univerzita	56	55,45	33	51,57	89	53,94
Belehradská univerzita	11	10, 89	5	7,81	16	9,70
Nišska univerzita	1	0,99	-	-	1	0,61
Univerzity v Exjuhoslávii:						
– Ľubľana	3	2,97	-	-	3	1,81
– Rijeka	-		1	1,56	1	0,61
– Podgorica	1	0,99	-	-	1	0,61
Univerzity na Slovensku:	12	11,88	24	37,50	36	21,81
Pedagogickí pracovníci vo svete	17	16.83	1	1,56	18	10,91
S p o l u:	101	100,00	64	100,00	165	100,00

Z celého počtu vojvodinských vysokoškolských učiteľov a vedeckých pracovníkov na území bývalej Juhoslávie bolo angažovaných 111 (67,27 %) osôb. Na slovenských univerzitách pracovalo 36 (21,82 %) a v druhých krajinách sveta 17 (10,30 %) osôb.

Trochu inakší, zmenený obraz o distribúcii vojvodinských Slovákoch na vysokých školách a vedeckých ustanovizniach sa javí, ak sa posudzuje súčasnosť. Podľa týchto údajov na univerzitách v Juhoslávii (72 osôb alebo 71,29 %) a vo svete (17 osobnosti alebo 16,83 %) ich účasť vzrastá a na Slovenskú (12 osôb alebo 11,88 %) pomerne klesá.

Lexikón slovenských vojvodinských vysokoškolských učiteľov a vedcov

Nulla recipit prudentia metas.

AGÁRSKY, Boris, diplomovaný inžinier inžinierstva ochrany životného prostredia, narodený v Novom Sade 13. 6. 1980; hlavné odbory pedagogickej a vedeckej činnosti – ochrana životného prostredia.

Rodičia: otec Samuel Agársky, inžinier strojárstva (1945), matka Piroška Agárska, r. Gerštmajerová, zdravotná sestra (1951).

Základnú školu Sveti Sava navštevoval v Rumenke (1995), Strednú strojnícku školu zakončil v Novom Sade (1999) a Fakultu technických vied, odbor ochrana životného prostredia, absolvoval ako diplomovaný inžinier (2005) v Novom Sade.

Dielo. Hodolič, J., Agarski, B., Budak, I.: The assessment of raw material input for the composting process on the territory of the city of Novi Sad. International conference of Environment Protection TOP 2006, Bratislava, 2006. – Agarski, B., Hodolič, J.: Predlog za kompostiranje baštenskog otpada u Novom Sadu. Zbornik radova Festival kvaliteta, Kragujevac, 2006. – Hodolič, J., Vukelić, Đ., Agarski, B., Huđik, Č.: Briketiranje biomase i inženjerstvo zaštite životne sredine. Zbornik radova Festival kvaliteta, Kragujevac, 2007. – Hodolič, J., Vukelić, Đ., Agarski, B.: Biomass briquetting and environmental protection in the region of province of Vojvodina. International conference of Environment Protection TOP 2007, Bratislava, 2007. – Bera, M., Mihajlov, A., Hodolič, J., Agarski B.: Analiza stanja opasnog otpada iz medicinskih ustanova u Srbiji i u svetu. Zbornik radova Festival kvaliteta, Kragujevac, 2008. – Matarić, E., Agarski, B.: Analysis of the prerequisites for burning certain types of waste in cement industry. International conference of Environment Protection TOP 2007, Bratislava, 2008.

BABIAK, Ján, Dr. v oblasti telesnej kultúry**.** Narodený v Kulpíne 22. 10. 1946. Otec Ján Babiak (1921-1993), robotník. Matka Mária Babiaková r. Koruniaková (1921-1992), robotníčka.

Je ženatý (1968) s Annou Babiakovou, r. Gedeľovskou (1949), odbornou učiteľkou výtvarnej kultúry, ktorá pracovala v ZŠ Maršala Tita, Padina a teraz v ZŠ 15. októbra, Pivnica a ZŠ J. Marčoka Dragutina, Hložany. Rodina žije v Kulpíne. Spolu majú dve dcéry: Andreu-Annu (1971), diplomovanú architektku zamestnanú v Bratislave, a Ľudmilu-Janu (1975), diplomovanú psychologičku, ktorá pracuje v ramci menadžmentu v novoformovanej automobilovej továrni Peugeot v Trnave. Obe zakončili zodpovedajúce fakulty na Slovensku, získali štátnu príslušnosť, aj zamestnanie (Bratislava, Trnava) a nemajú v pláne vrátiť sa do svojho rodiska.

Základnú školu absolvoval v rodisku a gymnázium, odbor prírodovedno-matematický v Báčskom Petrovci. Potom sa zapísal a v rekordnom čase aj vyštudoval odbor telovýchovy na Vyššej pedagogickej škole v Novom Sade. Jeho ďalšie štúdiá – Fakulta telesnej kultúry v Záhrebe, postgraduálne štúdium (magisterské a doktorské) v Belehrade. Hodnosť doktora vied získal v marci 1985.

Po zakončenom vyššom vzdelaní pracoval v ZŠ Maršala Tita v Padine a od roku 1978 vo VS Mihajla Pupina v Kovačici. Od roku 1988 pracuje v Pokrajinskom ústave pre šport v Novom Sade. Externe pôsobil od roku 1987 aj ako profesor metodiky telesnej výchovy na Pedagogickej akadémii v Novom Sade a od roku 2000 pôsobí aj na Učiteľskej fakulte v Sombore, resp. v Petrovci v hodnosti mimoriadneho profesora. Vo svojom odbore je expertom v oblasti telovýchovnej dokimológie a ako taký občas je aj prednášateľom na postgraduálnych štúdiách na fakultách telovýchovy v Belehrade a Novom Sade.

Okrem spomenutého vo svojom odbore pôsobil ako organizátor aj programový kreátor na početných podujatiach, zletoch, prehliadkach, táboreniach, cezpoľných behoch a letovaniach žiakov, ale aj na školskej olympiáde. Od roku 1967 bol najprv hráčom a potom dlhé roky aj trénerom Hádzanárskeho klubu Dolina, kondičným trénerom karateklubu v Padine a 10 rokov pôsobil aj ako kondičný tréner prvoligového Stonotenisového klubu Unirea v Uzdíne. V oblasti telesnej kultúry zastával funkcie predsedu Spolku pedagógov telesnej kultúry v obci Kovačica a dva mandáty (2 x 4 roky) aj predsedu Zväzu pedagógov telesnej kultúry Vojvodiny a člena Predsedníctva Zväzu pedagógov telesnej kultúry Juhoslávie.

Bol účastníkom početných seminárov, sympózii, letných škôl a kongresov pedagógov telesnej kultúry, aj tých medzinárodného charakteru, spravidla so svojím vedecky, odborne alebo empiricky podloženým príspevkom. V odbornej periodike uverejnil vyše 120 vedeckých, vedecko-odborných resp. odborno-populárnych príspevkov. Bol aj účastníkom, realizátorom, ale aj nositeľom projektov v segmente školskej telesnej výchovy, resp. športovej rekreácie.

Na pracovnom mieste bol aj poradcom riaditeľa Ústavu a hlavným a zodpovedným redaktorom časopisu Aktuelno u praksi.

Je spoločensky činný. Na roli národa dedičnej je jeden z aktérov aktivít od obnovenia Matice slovenskej v Juhoslávii, v jednom mandátovom období bol podpredseda pre Báčku (neskôr zástupca podpredsedu), potom aj predseda MSJ. Tiež bol vedúci niekoľkých komisií, resp. delegát MSJ v Sekretariáte pre správu, predpisy a národnostné menšiny Výkonnej rady Vojvodiny. Aj v osade, v ktorej žije, pôsobil ako predseda MOMS celých 16 rokov. Posledných 20 rokov nie je politicky angažovaný.

Jeho koníčkom je dejepis, ale aj súčasná problematika slovenského národa. V tom smere publikoval v našich časopisoch vyše 2500 klepaných strán textu. Asi najväčšiu ozvenu mal podčiarnik Sťahovanie Slovákov na Dolnú zem (Hlas ľudu, 1995, 1996, 1997), ale aj príležitostné fejtóny 75 rokov od založenia Sokolskej jednoty v Petrovci (Hlas ľudu, 1995), Janko Bulík – kráľ kráľovnej športu (Hlas ľudu, 1997, Ročenka MSJ 1997), Kovačický proces (Hlas ľudu, 1997), Mieruôsmy rok a dolnozemskí Slováci (Hlas ľudu, 1998), Kulpínčania na krídlach Tálie (Hlas ľudu, 1999) atď. Okrem toho v Národnom (ľudovom) kalendári, Rovine a Dolnozemskom Slováku uverejňoval príspevky o prvých začiatkoch Slovákov v osadách, ktoré oslavovali okrúhle jubileá, v zborníku prác Padina 1806-1996 a v monografii Kovačica 1802-2002 sa podpísal pod kompletnú históriu týchto osád a v monografii Petrovec 1745-1995 prispel prácami na športovú tematiku. Je kolumnistom v časopise Padinské zvony (rubrika: Iskričky z dejín Padiny), od začiatkov tohto časopisu, mal aj rubriku Mens sana in corpore sano v mládežníckom časopise Vzlet (3,5 roka), ale aj rubriku 260 rokov od príchodu Slovákov na Dolnú zem. Je redaktorom časopisov Kulpínsky matičiar, Slovenský matičiar a Matičný pamätníček.

Knižne vydal publikáciu Keď vzlietol sokol petrovský (2001, 460 strán), jediný prispel textom v publikácii Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Juhoslávii (2002), nezištne pracoval aj v redakcii zborníka 10 rokov MSJ (2001). Je autorom príspevku Spolkografia – Padina v druhej knihe o slovenských spolkoch vo Vojvodine.

Dielo. Relacije između motoričkih sposobnosti i uspeha u fizičkom vaspitanju (magistarska teza). Fakultet za fizičko vaspitanje, Beograd 1977. – Uticaj nekih morfoloških, motoričkih, kognitivnih, konativnih, socioloških i motivacionih faktora na uspeh učenika u fizičkom vaspitanju (doktorska disertacija). Fakultet za fizičko vaspitanje, Beograd 1985.

Monografie: Keď vzlietol sokol petrovský. MSJ-Kultúra, Petrovec 2001, strán 460; Slovenské národné slávnosti (I) – Fakľa národného cítenia medzi dvoma vojnami. MSJ, Petrovec 2006, strán 608; Kulpínčania na krídlach Tálie – Sto rokov javiskového pôsobenia v tejto osade. MOMS Kulpín 2007, strán 496.

Príspevky do zborníkov prác: Verejné (sokolské) cvičenia na Slovenských národných slávnostiach medzi dvoma vojnami. In: Petrovec 1745-1995. Zhromaždenie obce B. Petrovec 1995, s. 515-532; Futbal na Slovenských národných slávnostiach medzi dvoma vojnami. In: Petrovec 1745-1995. Zhromaždenie obce B. Petrovec 1995, s. 533-544; Sokolstvo a slovenské cítenie v Báčke po prvej svetovej vojne. In: 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine. Zborník prác z medzinárodného sympózia v Novom Sade a v Petrovci 6. a 7. októbra 1995, Belehrad-Nový Sad 1996, s. 316-324; Padinských prvých dvadsať rokov (život na návetrí v rokoch 1806-1825). In: Padina 1806-1996, MOMS, Padina 1996, s. 13-35; Ako bolo potom. In: Padina 1806-1996. MOMS, Padina 1996, s. 37-54; Prvých 150 (k)rokov. In: Zborník prác Kovačica 1802-2002. Miestne spoločenstvo Kovačica, Kovačica 2002, s. 49-74; Spolkografia – Padina. In: Spolkografia – Aradáč, Padina, Hložany. NRSNM, Nový Sad 2006, s. 27-58.

Spoluautorské príspevky: Babiak, J., S. Boldocký (redakcia): Desať rokov činnosti obnovenej Matice slovenskej v Juhoslávii. Zborník materiálov k desiatemu výročiu obnovenia a činnosti MSJ uskutočnenej 18. augusta 2000 v Petrovci. MSJ, Petrovec 2001; Benža, M., P. Slavkovský, R. Stoličná a J. Babiak: Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Juhoslávii. MSJ, B. Petrovec 2002; Babiak, J. a S. Medveď: Futbal na Slovenských národných slávnostiach. In: Petrovský futbal 80-ročný. Kultúra, B. Petrovec 2003, s. 25-30.

Uverejnené príspevky v časopisoch: Kineziologija, Zagreb, 1973; Fizička kultura, Beograd, 1979-1983, 1986-1987, 1993, 1995; Fizička kultura, Titograd, 1983, 1985-1986; Aktuelno u praksi, Novi Sad, 1983-1986, 1988-1991, 2004-2006; Vzlet, 1989-1993; Hlas ľudu, 1995, 1997; Rovina, 1997, 2000; Misao, 1991.

Prejavy na medzinárodných vedeckých konferenciách (uverejnené): Primena skala za subjektivnu procenu radnih i bio-medicinskih karakteristika u valorizaciji efekata programa u sportskoj rekreaciji. Zbornik radova Programi sport-

ske rekreacije u procesu rada i turizma. Rovinj 1990, s. 207-214; Sokolstvo a slovenské cítenie v Báčke po prvej svetovej vojne. 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine. Zborník prác z medzinárodného sympózia v Novom Sade a v Petrovci 6. a 7. októbra 1995. Beograd – Nový Sad 1996, s. 316-324; (Dis)harmonija sile i trening rukometaša. VI međunarodno savetovanje Novosadski maraton na temu Dijetetski proizvodi i trenažni proces. Zbornik sažetaka sa simpozijuma, Novi Sad 1998, s. 59; Harmonijski kanon sile i univerzalni model šampiona u karate borbama. Úvodný prejav na Druhom medzinárodnom sympóziu Modeli trenažnog procesa u borilačkim veštinama. Zbornik, Pančevo 2006, s. 6-11.

Prejavy na domácich vedeckých a vedecko-odborných stretnutiach (uverejnené): Zbornik radova Čas fizičkog vežbanja u funkciji vaspitanja i obrazovanja. SPFKJ i SPFKV, Novi Sad 1980, s. 134-140; Zbornik radova Metodičke i metodološke osnove fizičke kulture. Zagreb 1984, s. 20-22; Zbornik radova Spremljanje in vrednotenje telesne vzgoje v vzgojno-izobraževalnom procesu. Kranjska Gora 1985, s. 28-34, s. 114-122; Zbornik radova Planiranje i programiranje u fizičkoj kulturi. Priština 1986, vanredni broj, s. 20-25; Zbornik radova Kadrovi u fizičkoj kulturi. Novi Sad 1987, s. 14-20, s. 20-26, s. 26-31; Zbornik radova Antropološki, metodološki, metodički i stručni pristup individualizaciji. Šibenik 1988, s. 18-18

Príspevky v slovenskom jazyku o sťahovaní – podmienky na Horniakoch: Hlas ľudu – 1995**;** hromadné presúvanie Slovákov do dnešného Maďarska: 1995; sťahovanie do Báčky: 1995; sťahovanie do Banátu**:** 1996, sťahovanie do Sriemu: 1997; pre žiacku populáciu: Vzlet, 2004-2005; sťahovanie do jednotlivých osád: Rovina, 1995-1998, 2003; jubilejné príspevky: Národný kalendár, Kultúra, 1997-2006; Matičný pamätníček, 2005-2006; príspevky k dejinám osád: Padina, Hlas ľudu, 1996; Padinské zvony, 1996-2007, Dolnozemský Slovák, 1996; Kovačica, Hlas ľudu, 1997; Kulpín, Hlas ľudu, 1999, Národný kalendár, 2001, 2004; Kulpínsky matičiar, 2002-2005, 2007.

BABIAK, Michal, docent na Katedre estetiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a interný režisér a dramaturg Divadla Jána Palárika v Trnave, narodil sa 14. 12. 1961 v Kulpíne v Srbsku, vo vtedajšej Juhoslávii.

Základnú školu vychodil v rodisku, slovenské Gymnázium Jána Kollára ukončil v Báčskom Petrovci (vtedy: usmernené vzdelávanie – prekladateľský odbor). Slovenský jazyk a literatúru vyštudoval na Katedre slovakistiky Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade roku 1985 (diplomová práca zo slovenského jazyka Glutinácia textu v dielach Jána Kopčoka; diplomová práca zo slovenskej literatúry Pekná, nová, maľovaná kolíska v slovenskej literatúre, hudbe a kultúre). V rokoch 1986-1991 pôsobil ako asistent na Katedre slovakistiky v Novom Sade pre oblasť slovenská literatúra. Roku 1989 ukončil postgraduálne štúdiá na Katedre juhoslovanských literatúr a svetovej literatúry na rovnakej univerzite dizertáciou Ekspresionizam u delima Miroslava Krleže i Jana Hrušovskog (Expresionizmus v diele Miroslava Krležu a Jána Hrušovského – školitelia: akademik Milorad Živančević a prof. dr. Michal Harpáň) a získal hodnosť magister vied. V Bratislave absolvoval štúdiá estetiky na Katedre estetiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského.

Roku 1991 po eskalácii vojnového konfliktu v Juhoslávii sa s manželkou presťahovali na Slovensko. Hneď po príchode (v októbri 1991) začal pôsobiť na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského – jeden akademický rok na Katedre slovanských filológií, od roku 1992 na Katedre estetiky, kde pôsobí aj teraz. Roku 1999 sa na tejto univerzite habilitoval za docenta prácou Literatúra a kontext. Pôsobí na Katedre estetiky FiF UK, kde prednáša axiológiu umenia, komparatistiku umenia, dejiny literatúry, dejiny drámy, dejiny slovenskej estetiky, vybrané kapitoly zo svetovej literatúry a vybrané kapitoly z divadla a drámy. Okrem toho umelecky sa realizuje aj ako dramatik, činoherný a operný režisér a dramaturg – na Slovensku a v zahraničí.

Zapojený je do dvoch grantových VEGA projektov: Vzťah estetiky a umenia v 21. storočí (kde je aj vedúcim projektu) a Nová vlna v estetickom chápaní umenia (je zástupcom vedúceho projektu).

Pracoval aj na ďalších pracoviskách, ako Divadelný ústav, redakcia časopisu Tvorba T, Ústav pre zahraničných Slovákov, Krajanské múzeum, Fakulta dramatických umení na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Jeho publikačná činnosť (z oblasti estetiky, literárnej vedy, teatrológie a kultúrnych dejín) je zachytená na webovej stránke Univerzity Komenského vo virtuálnej knižnici. Niektoré vedecké práce boli odmenené.

Pôsobí aj ako divadelný a operný režisér na Slovensku i v zahraničí a uverejnil aj niekoľko divadelných hier, za ktoré bol ocenený.

Je členom Klubu nezávislých spisovateľov. Ženatý je s Mgr. Lýdiou Babiakovou, r. Chrčekovou, rodom z Petrovca, a s manželkou máju dvoch synov: Emila Bohuslava (nar. 1993) a Daniela Blahoslava (nar. 1997). Žijú v Bratislave na Adámiho ulici č. 22.

Dielo. *Činoherné réžie v slovenských profesionálnych divadlách*: J. W. Goethe: Faust a Margaréta (Divadlo Jána Palárika, Trnava, ďalej len: DJP); J. B. P. Molière: Učené ženy (DJP); G. Flaubert: Pani Bovaryová (DJP); M. Gavran: Noc bohov (DJP); V. Möderndorfer: Rodinné šťastie (DJP); M. Zupančič: Manželské hry (DJP); C. Collodi: Pinocchio (DJP); M. Gavran: Všetko o ženách (DJP); J. Smrek: Básnik a žena (DJP) (Predstavenie nahrala STV); M. Gavran: Všetko o mužoch (DJP); M. Jedlička: Bola raz jedna dedina (DJP); M. Babiak: Hodiny anatómie doktora Šubíka (DJP); M. Babiak: Ružičky zo srdca (DJP); J. Hrušovský – M. Babiak: Muž s protézou (Divadlo J. G. Tajovského, Zvolen, ďalej: DJGT); J. G. Tajovský – M. Babiak: Mátoha (DJGT); A. de Saint-Exupery: Malý princ (DJGT); K. Horák: Mesianistova hlava alebo Archa úmluvy (DJGT); L. Ballek – O. Šulaj: Agáty (DJGT); K. Horák: Spätné zrkadlo (Štátne divadlo, Košice); J. Genette: Slúžky (Maďarské divadlo Thália, Košice); J. Jesenský – M. Babiak: Pani Rafiková a tí druhí (Mestské divadlo, Žilina); M. Gavran: Lásky Georga Washingtona (V-divadlo, Bratislava).

Činoherné réžie v zahraničí: T. Partljič: Moj ata, socijalistični kulak (Slovensko ljudsko gledališče, Celje, Slovinsko); M. Gavran: Operacija spola (Gradsko kazalište, Stari Grad, Chorvátsko); B. Alfors: Kazališna komedija (Gradsko kazalište, Stari Grad, Chorvátsko); V. Möderndorfer: Mamica je umrla dva puta (Gradsko kazalište, Stari Grad, Chorvátsko); M. Držić: Muke po Dundi (Gradsko kazalište, Stari Grad, Chorvátsko); V. Möderndorfer: Transvestitska komedija (Gradsko kazalište, Stari Grad, Chorvátsko); M. Babiak: Zbytočný človek (Slovenské vojvodinské divadlo, B. Petrovec, Srbsko).

Operné réžie: G. Puccini: Bohéma (Štátna opera, Banská Bystrica); V. Kubička: Evanjelium podľa Lukáša (Štátna opera, Banská Bystrica).

Dramaturgie v slovenských profesionálnych divadlách: J. Palárik: Drotár (DJP); J. Glowacki: Poľovačka na šváby (DJP); F. M. Dostojevskij: Biele noci (DJP); A. a V. Mrštíkovci: Rok na dedine (DJP); W. Shakespeare: Othello (Štátne divadlo, Košice); C. Collodi: Pinocchio (Štátne divadlo, Košice); J. Chalupka: Starý zaľúbenec (DJGT); B. Nušić: Pani ministrová (DJGT).

Ďalšie aktivity: Réžia okolo 40 inscenácií v alternatívnych, poloprofesionálnych a študentských divadlách. So študentským divadlom Gesto, ktoré založil s Martou Botíkovou na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, sa zúčastnili ako reprezentanti Slovenska na Svetovom festivale neprofesionálneho divadla v Monacu. S týmto súborom, ako aj s ďalšími neprofesionálnymi súbormi a profesionálnymi divadlami sa zúčastnil na festivaloch a prehliadkach v Maďarsku, Nemecku, Českej republike, Portugalsku, Slovinsku a Juhoslávii. Pre niekoľko inscenácií napísal aj texty piesní, libreto, ako aj scénickú hudbu. V Juhoslávii na objednávku novosadskej televízie napísal aj televízny scenár a režíroval aj rozhlasovú drámu. Drámy Hodiny anatómie doktora Šubíka a Ružičky zo srdca boli ocenené v Juhoslávii a za niektoré teatrologické štúdie a réžie dostal ročnú prémiu LITY.

Výber z dramatickej tvorby vyšiel knižne pod názvom Tri scenáre (1997, Vydavateľstvo Kultúra v Báčskom Petrovci) a niektoré štúdie z oblasti estetiky literatúry a drámy vyšli v knihe Literatúra a kontext (1999, Vydavateľstvo Ivana Krasku v Nadlaku, Rumunsko a Vydavateľstvo ESA v Bratislave). Na knižné vydanie pripravil výbery z hier Jozefa Podhradského, Štefana Petruša a Vladimíra Hurbana Vladimírovho. Zostavil zborník hermeneutických štúdií Interpretácia umenia – umenie interpretácie (Národné osvetové centrum, Bratislava 1997). Spolu s Ľubicou Bartalskou vydal monografickú prácu Slovenské cintoríny v zahraničí (Národné osvetové centrum, Bratislava).

BABYLON, Dr. Waldemar Michael, narodil sa 20. 3. 1953 v Pivnici. Pochádza z intelektuálneho rodinného prostredia. Je synom slovensko-nemeckého evanjelického farára a. v.

Základná škola 15. októbra, Pivnica (1968), Gymnázium Branka Radičevića, Sriemske Karlovce (1973), Univerzita Komenského, Prírodovedecká fakulta, Bratislava, Slovensko: bakalár fyziky (ekvivalent) 1976, magister fyziky (meteorológia a klimatológia) 1978, doktor fyziky medzných odborov (letecká meteorológia), 1988.

Pracovné skúsenosti: Pokrajinsky hydrometeorologický ústav Vojvodiny, Nový Sad (1979-1990): predpoveď počasia a radarová meteorológia, predpoveď počasia pre slovenský rozhlas, televíziu a noviny, ako aj osvetová činnosť, vrátane populárnych prednášok na slovenských školách; Pokrajinský hydrometeorologický ústav Vojvodiny, Novy Sad (1990-1991): vedúci oddelenia meteorológie, predpoveď počasia a radarová meteorológia, predpoveď počasia pre slovenský rozhlas, televíziu a noviny, ako aj osvetová činnosť, vrátane populárnych prednášok na slovenských školách; Institut für Produktforschung und Information, Esslingen, Deutschland (1991-1994): výskumno-technický pracovník; Tui co-operative Dairies Ltd, Palmerston North, New Zealand (1994-1997): inžinier kvality merania a testovania prístrojov; Measurement Standards Laboratory of New Zealand, Industrial research Ltd., Wellington (1997-1999): výskumný pracovník (elektronicky dizajn a zakladanie štandardu

vlhkosti pre Nový Zéland); School of Aviation, Massey University, Auckland, New Zealand (1999-2006): docent a vedecko-výskumný pracovník; Academic Wing, King Faisal Aviation Academy, Riyadh, Saudi Arabia (2006-2008): docent a hlavný meteorológ; BRANZ (Building research association of New Zealand), 2008-teraz: vedecko-výskumný pracovník.

Ostatné znalosti a záujmy: jazyky (hovorí, rozumie a číta, píše): po anglicky, nemecky, slovensky, rusky, srbsky, chorvátsky; (hovorí, rozumie a číta): česky; ostatné slovanské jazyky (rozumie a číta).

Iné záujmy: Pozorovanie a štúdium prírody a prírodných javov, elektrina a elektronika, „Urob si sám", počítačová technika, auto-moto, jazyky, mechanika, religionistika, prvá pomoc, varenie a iné.

BÁĎONSKÝ, Michal, doktor informatických vied; narodený 16. 8. 1971 v Novom Sade; rodičia: otec – Michal Báďonský, diplomovaný inžinier agronómie v Akciovej spoločnosti Petrovec, Báčsky Petrovec; matka – Elena Báďonská, r. Lekárová, krajčírka v podniku Tatran, Báčsky Petrovec; bydlisko: Frankfurt am Main, Nemecko.

Základnú školu vychodil v Báčskom Petrovci (1978-1986); v Báčskom Petrovci absolvoval dva roky všeobecného vzdelania a dva roky prírodovedecko-matematického smeru na Gymnáziu Jána Kollára (1986-1990). Prírodovedecko-matematickú fakultu, smer informatika, ukončil na Univerzite v Novom Sade (1991-1995). Tu získal titul dipl. informatik.

Postgradualne sa zapísal (1995) na Prírodovedecko-matematickú fakultu Univerzity v Novom Sade. Hodnosť magistra získal (1998) obhajobou práce pod názvom Implementation of Multi-Agent Systems Using Java (Implementácia multi-agentných systémov v Jave). Doktorát informatických vied na tému Adaptable Java Agents (AJA) – a Tool for Programming of Multi-Agent Systems (Adaptabilný Java agenti (AJA) – Nástroj na programovanie multiagentných systémov) obhájil na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade (2004).

Pôsobisko – od r. 1995 do konca r. 2000 bol zamestnaný ako asistent na Inštitúte pre matematiku Prírodovedecko-matematickej fakulty v Novom Sade, Oddelenie pre informatiku. Od roku 2001 pracuje v Nemecku na rôznych informatických projektoch v hospodárstve.

Michal Báďonský je autorom a spoluautorom (koautorom) 32 vedeckých príspevkov a troch kníh. Vo svojej práci sa zaoberá umelou inteligenciou, multi-agentnými systémami a programovacími jazykmi.

Určitý počet príspevkov prezentoval na vedeckých sympóziách u nás (Zlatibor, Nový Sad, Budva, Žabljak, Brezovica, Vrnjačka Banja, Palić, Igalo) a v zahraničí (Balaton, Wagenigen, Kopenhagen, Orlando, Peking, Káthmandú, Oxford, Smolenice, Krakow, Amsterdam, Praha) a v tematických zborníkoch, resp. publikáciách abstraktov – súhrnov.

Dielo. *Publikácie*: Bađonski, M**.**, Ivanović, M., Budimac, Z., Software Specification Using LASS, Lecture Notes in Computer Science 1345, Springer-Verlag, pp. 375-376 (Proceedings of Third Asian Computing Science Conference "ASIAN '97", Kathmandu, Nepal, December 9-11, 1997). – Badjonski, M., Ivanović, M., The Java™ Package for Agent Implementation, Knowledge-Based Software Engineering, P. Navrat and H. Ueno (Eds.), IOS Press, 1998, pp. 43-46 (Proceedings of Third Joint Conference on Knowledge-Based Software Engineering JCKBSE '98, Smolenice, Slovakia, September 9-11, 1998). – Badjonski, M**.**, Ivanović, M., Budimac, Z., An Approach to Agent Implementation using Java, Novi Sad; Journal of Mathematics. – Badjonski, M**.**, Ivanović, M., Budimac, Z., Agent-Oriented Programming Language LASS, Computer Science and Electronic Eng, Horwood Publishing Ltd., 1999. – Badjonski, M., Ivanović, M., A multiagent system for the determination of optimal hybrids in crop production, Computers and Electronics in Agriculture, volume issue 25/3, March 2000, Elsevier Science, pp. 233-243. – Badjonski, M., Ivanović, M., Budimac, Z., Adaptable Java Agents (AJA): a tool for programming of multi-agent systems, ACM SIGPLAN Notices, volume issue 40/2, February 2005, ACM Press, pp. 17-26. – Badjonski, M., Ivanović, M., Budimac, Z., AJA – Tool for Programming Adaptable Agents, 3rd IFIP Conference on Artificial Intelligence Applications and Innovations (AIAI), 2006, June 7-9, 2006, Athens, Greece, Springer IFIP Series Vol. 204, Maglogiannis, Ilias; Karpouzis, Kostas; Bramer, Max (Eds.), 2006, ISBN: 0-387-34223-0, pp. 517-523.

BELIČKA, Pavel, stredoškolský profesor, sa narodil 8. 9. 1950 v Silbaši. Pochádza z roľníckej rodiny. Je ženatý s Máriou Beličkovou, r. Zarupskou. Majú syna Miroslava, diplomovaného ekonóma (žije v Petrovci), a dcéru Jasminu (PharmDr.), pôsobiacu v Bratislave.

Základnú školu absolvoval v Silbaši a gymnázium v Báčskej Palanke (1968/69). Vyštudoval fyziku na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade (1974). Odbornú (štátnu) skúšku zložil v Novom Sade (1979).

V rokoch 1975-1976 pôsobil ako stredoškolský profesor fyziky v Tešnji (Bosna a Hercegovina) a 1. 9. 1976 sa zamestnal na neurčitú dobu takisto ako profesor fyziky na Gymnáziu Jána Kollára v Petrovci. Od 1. 9. 2005 je na poste riaditeľa tohto gymnázia.

Okrem fyziky prednášal astronómiu a experimentálnu fyziku a od roku 1998 ho angažovala Učiteľská (dnes Pedagogická) fakulta v Sombore vo vysunutom oddelení v Báčskom Petrovci.

Zo srbčiny do slovenčiny zatiaľ preložil 14 učebníc fyziky a zbierok úloh z fyziky. Viedol fyzikálny, šachový a tenisový krúžok, tiež fotokrúžok. V Asociácii slovenských pedagógov zastáva funkciu vedúceho aktívu prírodných vied. Je aktívne zapojený do procesu reformy stredných škôl. Organizuje početné semináre a rovnako tak sa na nich zúčastňuje.

V rokoch 1982-1986 bol členom Komisie pre vzdelávanie SAPV, v rokoch 1983-1987 zastával funkciu predsedu Obecného fondu pre bezpečnosť a od roku 2007 je členom Generálnej rady Svetového združenia Slovákov a zároveň predsedom školskej komisie.

BENKA, Pavel, magister technických vied, sa narodil 12. 12. 1965 v Novom Sade. Pracuje na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade ako asistent pre vedeckú oblasť geodézia. Vedecké usmernenie: pozemkové úpravy, geoinformačné sústavy, diaľkový výskum Zeme.

Rodinný stav: otec – Pavel Benka (1935-2005), robotník – murár, matka – Katarína Benková (nar. 1937), r. Lačoková, domáca; sestra Katarína Slavková, r. Benková.

Pavel Benka skončil základnú školu v Báčskom Petrovci. Vtedajšie spoločné stredné vzdelanie (prvé dva roky strednej školy) vychodil taktiež v Báčskom Petrovci na Gymnáziu Jána Kollára. Usmernené stredné vzdelanie (druhé dva ročníky strednej školy) zakončil v Novom Sade na Strednej technickej škole Jovana Vukanovića, kde aj maturoval roku 1984 na usmernení pre geodetických technikov. Po odslúženej vojenčine študoval na Stavebnej fakulte v Belehrade, smer geodézia. V roku 1990 obhájil diplomovú prácu Korišćenje amaterskih snimaka u merne svrhe a stáva sa diplomovaným inžinierom geodézie. V tom istom roku sa zapísal na postgraduálne štúdium na Stavebnej fakulte v Belehrade, usmernenie a meranie a pozemkové úpravy (premer i uređenje zemljišne teritorije). V roku 1996 obhájil magisterskú prácu pod názvom Možnosti ochrany a zveľadenia životného prostredia v pozemkových úpravách komasáciou (Mogućnosti zaštite i unapređenja životne sredine pri uređenju zemljišne teritorije komasacijom), ktorá zatiaľ nevyšla tlačou.

Od roku 1991 dodnes je zamestnaný na Poľnohospodárskej fakulte ako asistent pre vedeckú oblasť geodézia.

V roku 1997 pobudol týždeň na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre v rámci bezdevízovej výmeny pracovníkov. V roku 2001 bol na trojmesačnom pobyte v Katare, kde sa zúčastnil na geodetických prácach, ktoré vykonávala firma Energoprojekt.

Jeho záľubou je rádioamatérstvo (elektronika, rádiotechnika a počítače) – dlhodobý a aktívny člen rádioklubu Petrovec v Báčskom Petrovci.

Dielo. Tematika, ktorou sa Pavel Benka zaoberá, patrí do oblasti geodézie a jej uplatňovania v úprave a hospodárení vôd, hospodárskej úprave pozemkov, ekológii a ochrane životného prostredia.

Belić, Sima – Benka, Pavel: Tehnika navodnjavanja i odvodnjavanja (*učebnica).* Institut za uređenje voda Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu 1996.

Pavel Benka sa ako autor a spoluautor predstavil bezmála 50-krát vedeckej a odbornej verejnosti v monografiách, príspevkoch v medzinárodných a domácich časopisoch a konferenciách, v ktorých mu ako prvá pozícia patrí 20-krát.

Medzi spoluautormi sa spomínajú osobnosti ktoré sa uvádzajú podľa priezviska abecedne: Belić, S., Bulatović, V., Cvetković, S., Damjanović, T., Gostović, M., Ivanova, Z., Josimov-Dunđerski, Jasmina, Letić, Lj., Mihajlović, D., Rajić, M., Salvai, A., Savić, R., Stojiljković, D., Šipošova, M., Tabakov, J., Vojnović, M. a Zdravić, M.

Kapitoly v monografiách a v zborníkoch prác – Uređenje, korišćenje i zaštita voda Vojvodine. Institut za uređenje voda, Novi Sad 1994, s. 113-134, s. 151-158. Hidrotehničke melioracije u Vojvodini. Poljoprivredni fakultet, Institut za uređenje voda, Novi Sad 1995, s. 169-194. Zaštita životne sredine gradova i prigradskih naselja. Eko-konferencija Novi Sad 1997, knj. I, s. 277-282; 1999, s. 501-506, s. 507-511; 2001, s. 315-320; 2003, knj. II. s. 277-282; 2005, knj. II, s. 337-342, s. 343-348. Tematski zbornik radova Melioracije – zemljište i voda. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 2006, s. 148-158. Tematski zbornik radova Melioracije 07 – stanje i perspektive. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 2007, s. 18-25, s. 85-97.

Príspevky prednesené na medzinárodnej konferencii, uverejnené v celkovom rozsahu: Fifth Congres European Society for Agronomy, Nitra 1998, s. 159-160, s. 365-366. Conference of the Danubian Contries on Hydrological Ferecasting and Hydrological Based on Water Menagement. Bratislava 2000, s. 847-851, s. 1037-1042, s. 1043-1048. ENVIRO-NITRA 2000, Nitra 2000, pp. 7-9. VIIth International Sympossium Interdisciplinary Regional Reserch – ISRR 2003, Hunedoara, Romania 2003, pp. 315-320, pp. 614-619.

Príspevky prednesené na medzinárodnej konferencii, uverejnené ako výpis: Conference on Water Observation and Information System for Decision Suppor BALWOIS, Ohrid 2006, s. 315; abstracts p. 216, CD of proceedings.

Príspevky uverejnené v časopisoch národného významu – Interdisciplinarni časopis Nauka-tehnika-bezbednost. Institut bezbednosti, Beograd 1994, br. 1-2, s. 76-85. Zbornik radova Građevinskog fakulteta, Subotica 1994, br. 10, s. 145-157. Letopis naučnih radova Poljoprivrednog fakulteta, Novi Sad 1996, s. 45-56; 1998, s. 77-91; 1999, s. 196-205; 2003. s. 177-184. Savremena poljoprivreda, Novi Sad 1998, s. 165-169. The scientific Journal for Horticulture, Landscape Engineering, Architecture and Ecology, Nitra 1999, s. 53-56. Vodoprivreda, Beograd 2000, br. 1-3, s. 152-159, s. 152-159, s. 183-185. Traktori i pogonske mašine, Novi Sad 2002, br. 3, s. 79-82.

Prejavy na konferenciách národného významu uverejnené v celkovom rozsahu: Savetovanje Obrazovanje geodetskih stručnjaka, Novi Sad 1998, s. 161-170. Savetovanje Poplave od unutrašnjih voda. Poljoprivredni fakultet, Institut za uređenje voda, Novi Sad 2000, s. 230-234. X. jubilarni kongres JDRZ (CD-rom), Brnjačka Banja 2001. Savetovanje Melioracije i poljoprivreda. Poljoprivredni fakultet, Departman za uređenje voda, Novi Sad 2002, s. 84-89, s. 98-104, s. 156-161, s. 171-177.

Prejavy na konferenciách národného významu uverejnené ako výpis: XI. Kongres DPZSCG Zemljište kao resurs održivog razvoja. Budva 2005, apstrakt s. 67. Melioracije u održivom razvoju poljoprivrede i vodoprivrede Vojvodine. Zbornik sažetaka Prvi naučnoistraživački skup „InterRegioSci 2006". Rezultati projekata međuregionalne međunarodne saradnje, Novi Sad 2006, s. 11-12.

Účasť vo vedeckých projektoch. (4).

BOLDOCKÁ, Oľga, slov. klaviristka, pochádzajúca z bývalej Juhoslávie, narodená 2. 6. 1923, Petrovec (Juhoslávia). Maturovala na slov. menšinovom gymn. v Petrovci (1941). Začiatky hud. vzdelania v hre na klavír dostala od matky. V štúdiu pokračovala v Novom Sade u Svet. Pašćana, na Vys. hud. škole Fr. Liszta (Zenemüvézeti föiskola) v Budapešti. Od konca 1944 pôsobila ako uč. klavírnej hry na Št. hud. škole v Novom Sade, 1946 reemigrovala do vlasti a od jesene 1947 štud. klavír u Fr. Raucha na AMU (absolv. 1951). Teraz je asist. na hud. fakulte AMU. Už v Juhoslávii usporiadala niekoľko sól. koncertov i s orch., v ČSSR vyst. viackrát najmä s klav. skladbami slov. skladateľov (E. Suchoň).

Dielo. *Lit*.: Československý hudební slovník osob a institucí. Svazek prvý, A-L. Státní hudební vydavatelství, Praha 1963, s.118.

BOLDOCKÁ, r. LABÁTOVÁ, Mária – Profesorka Mária Boldocká sa narodila 16. 3. 1947 v Kulpíne. Základnú školu zakončila v rodisku a gymnázium v Báčskom Petrovci. Na Filozofickej fakulte v Novom Sade vyštudovala biológiu. Po absolvovaní štúdia v r. 1970 zamestnala sa na Gymnáziu Jána Kollára v Petrovci, kde ako profesorka biológie pôsobila až po odchod do výslužby r. 2005, teda celých 35 rokov. Vedľa svojich základných pracovných povinností počas celého pracovného veku viedla školský biologický krúžok (neskôr ekologický krúžok) a organizovala príležitostné ekologicko-umelecké programy a ekologické výstavy v rámci školy a Petrovskej obce.

V petrovskom externom slovenskom oddelení Pedagogickej fakulty zo Somboru pracovala v období 1999-2005, keď bola asistentkou pre predme-

ty prírodné vedy II, metodika vyučovania poznávania prírody a spoločnosti a poznávania prírody (PPS a PP). Zo srbčiny do slovenčiny preložila učebnice pre 1., 2. a 3. ročník stredných škôl a 4. ročník základnej školy a zo slovenčiny do srbčiny prekladala i odborno-populárne publikácie, akými sú napr. knihy Dionýza Dugasa Zdravý život s babkinými bylinkami (Liečivé rastliny na prevenciu a liečenie podľa ľudovej medicíny) a Rastliny v byte a na balkóne.

Zúčastnila sa v projekte Podpora edukácie k trvalo udržateľnému rozvoju vo Vojvodine, ktorý sa realizoval v rokoch 2005-2007 v rámci Slovenskej zahraničnej rozvojovej pomoci – komponent Bratislava – Belehrad fond. Projekt bol zameraný na zvýšenie efektivity a spolupráce škôl a lokálnych komunít v oblasti výchovy pre trvalo udržateľný rozvoj v multikultúrnom prostredí Vojvodiny. (Koordinovala ho Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci s Fakultou prírodných vied Univerzity Mateja Bela, Katedrou ekológie a environmentálnej výchovy v Banskej Bystrici v spolupráci s partnerskou organizáciou – Asociáciou slovenských pedagógov v Srbsku). Jedným z vystúpení tohto projektu bola i metodická príručka pre učiteľov základných a stredných škôl Edukácia k trvalo udržateľnému rozvoju (editorka PeaDr. Soňa Vincíková). Zúčastila sa tiež na vypracovaní a realizácii projetu Neodhadzuj – recykluj! pre potreby obce Báčsky Petrovec.

Odborné a vedecko-populárne texty z oblasti environmentálnaj výchovy a ekológie uverejňuje v Petrovských novinách, v Našej reči, v petrovskom rozhlase a televízii a v TV Nový Sad.

Za vynikajúce výsledky v pedagogickej práci a prínos k ekológii a ochrane životného prostredia bola vyznamenaná Cenou obce Báčsky Petrovec za rok 2005.

BOLDOCKÝ, Samuel, profesor, literárny kritik, jazykovedec, zostavovateľ učebníc a prekladateľ. Narodil sa 25. 4. 1943 v Báčskom Petrovci. Základnú a učiteľskú školu zakončil roku 1963 v rodisku a Filozofickú fakultu (skupina pre južnoslovanské jazyky a juhoslovanskú literatúru) v Novom Sade. Od roku 1967 po odchod do výslužby r. 2006 bol profesorom Gymnázia Jána Kollára v Petrovci, kde prednášal najprv ruštinu, a neskôr len srbský jazyk a literatúru. Po otvorení vysunutého slovenského oddelenia Učiteľskej fakulty zo Somboru v Petrovci bol tam asistentom a jeden rok i prednášateľom srbčiny.

Bol šéfredaktorom zborníka – monografie Petrovec 1745 – 1995 (Zhromaždenie obce Báčsky Petrovec, 1995), zostavovateľom zborníka materiálov z konferencie k 10. výročiu obnovenia a činnosti MSJ Desať rokov činnosti obnovenej Matice slovenskej v Juhoslávii (2001) a zostavovateľom knihy Žiacky domov v Petrovci (2007). Napísal i desať scenárov pre literárno-hudobné a umelecko-dokumentárne pásma. Vyše desať rokov v petrovskom rozhlase pripravoval reláciu Matičný kútik, ktorý v roku 2008 obnovili. Zo srbčiny do slovenčiny preložil knihu básní Ljilje Ilić Sen a zo slovenčiny do srbčiny román Martina Prebudilu Rezervista bez rezervnej kože (Nový Sad: Prometej, 2002) a prekladá i dramatické texty pre potreby divadiel v Petrovci, Kikinde a Kragujevci. Aktívne sa roky zúčastňuje aj na literárnych poradách, rôznych sympóziách, konferenciách, literárnych večierkoch, tematických rozhovoroch a pod.

V dvoch mandátoch bol členom redakcie časopisu Nový život a v jednom predsedom Redakčnej rady tohto časopisu, ako i členom vydavateľskej rady časopisu Dolnozemský Slovák (Nadlak, Rumunsko). V rokoch 1998-2002 bol predsedom Spolku vojvodinských slovakistov. Bol tiež členom Iniciatívneho výboru pre obnovenie MSJ a v roku 1992 sa stal predsedom Miestneho odboru MS v Báčskom Petrovci. Túto funkciu vykonával do roku 1998.

V rokoch 1996 až 2000 bol výborníkom Zhromaždenia obce Báčsky Petrovec a v súčasnosti je členom Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku.

Je nositeľom početných cien a uznaní. V roku 1993 získal Cenu časopisu Nový život za rok 1992, v roku 1996 mu udelili Októbrovú cenu obce Báčsky Petrovec za vynikajúci prínos k literárnej tvorbe a osvetovej práci Slovákov v Juhoslávii.

Žije ako dôchodca v Báčskom Petrovci.

Dielo. Jazykovedné a literárnokritické texty uverejňoval v časopisoch: Prilozi proučavanju jezika, Nový život, Hlas ľudu, Kontrastivna jezička istraživanja, Vzlet, Zborník Spolku vojvodinských slovakistov a Polja, ako aj v zborní-

koch zo sympózií doma a na Slovensku. Vydal knihy kritík Prehodnocovanie hodnôt (Nový Sad : Obzor, 1986), Podnetnosť literatúry (Báčsky Petrovec: Kultúra, 1996), Podnety a úskalia slovenskej literatúry v Juhoslávii (Nadlak : Vydavateľstvo Ivana Krasku, Bratislava : ESA, 2003) a Literárne reflexie (Báčsky Petrovec: Kultúra, 2004). Je autorom štyroch učebníc slovenského jazyka pre vyššie ročníky základnej školy pod spoločným názvom Hovoríme po slovensky (Nový Sad : Ústav pre vydávanie učebníc, 1986, 1987 a 1988).

Literatúra: Michal Harpáň: Jubilujúci literárny kritik Samuel Boldocký, Nový život 4-6/1993, s. 61- 62; Miroslav Dudok: Prierez záujmu Samuela Boldockého o jazykovedu, Nový život 4-6/ 1993, s. 63-64. a i.; Heslá v bibliografiách a slovníkoch V. Hronec: Bibliografia Nového života 1949 – 1973. Nový Sad 1973, s. 71-75; md: Bibliografia jazykovedných a literárnych prác Samuela Boldockého. Nový život 4–6/ 1993, s. 61-66; J. Čiep: Úvod do bibliografie prác o Petrovci. In: Petrovec 1745-1995, s. 903-972; Slovník slovenských spisovateľov Dolnej zeme, Bratislava 1994, s. 26-27; Slovník slovenských spisovateľov, Libri, Praha 1999, s. 75-76.

BOŤANSKÝ, Ján, doktor poľnohospodárskych vied, profesor šľachtenia rastlín na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade, narodený v Selenči 9. 3. 1957. Hlavné odborné činnosti sú zamerané na šľachtenie kukurice a semenárstvo.

Otec Ján Boťanský, roľník, matka Anna Boťanská, r. Surová, domáca, manželka Zuzana Boťanská, r. Čapeľová, farm. technička, deti: dcéra Zuzana, žiačka Gymnázia J. J. Zmaja, a syn Ján, žiak Základnej školy Sonje Marinkovićovej, Nový Sad.

Vychodil Základnú školu Jána Kollára v Selenči (1972), Gymnázium J. J. Zmaja v Odžaku (1976) a Poľnohospodársku fakultu, odbor rastlinnej výroby, absolvoval v Novom Sade, obhajobou diplomovej práce Uticaj kompetencionih svojstava nekih višegodišnjih vrsta trava i leguminoza na njihove životne i proizvodne sposobnosti (1981).

Na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade sa zamestnal 1. 6. 1983. Magisterskú prácu Nasleđivanje indeksa i komponenti prinosa zrna kod kukuruza (Zea mays L.) obhájil na Poľnohospodárskej fakulte, odbor genetika a šľachtenie rastlín (1988). Dizertačnú prácu napísal a obhájil pod názvom Genetička i fenotipska međuzavisnost morfoloških osobina i žetvenog indeksa kod BSSS populacija kukuruza (Zea mays L.) a získal hodnosť doktora vied (1995). V roku 1996 získal hodnosť docenta, neskôr mimoriadneho (2001) a riadneho profesora (2006) na predmete Genetika a šľachtenie rastlín.

Na odbornej osemmesačnej špecializácii z oblasti šľachtenia kukurice pobudol v roku 1996 v Mexiku v International Maize and Wheat Improvement Centre (CIMMYT). O tom svedčí diplom: „in recognition of dedicated effort and out standing completion of this term as Visiting Scientis in the Subtropical Maize Subprogram, February 29 to Nevember 1, 1996".

Z oblasti regulatív osív odbornú špecializáciu absolvoval na Iowa State University, The Seed Science Center „Process Management and Auditing Applied to Seed Company Accreditation" v Amesy, Iowa od 3-12. 2. 2003 v organizácii United States Department of Agriculture.

V Nemecku pobudol na tridsaťdňovej špecializácii (17. 6. – 17. 7. 2004) z oblasti Organization and Management in Seed Systems v organizácii Federal Ministry for Economic Cooperation and Development on behalf of Government of the Federal Republic of Germany.

V roku 2006 strávil šesť mesiacov (1. máj – 1. nov.) z oblasti šľachtenia a semenárstva kukurice na Ohio State University, Purdue University (Indiana) University of Illinois, Iowa state University a University of Minnesota.

Na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, Českej zemědelskej univerzite v Prahe, Mendelovej zemědelskej a lesníckej univerzite v Brne a na Akadémii rolnicznej vo Wroclave (Poľsko) realizoval niekoľkokrát kratšie pobyty.

Je členom Spoločnosti genetikov Srbska a Spoločnosti šľachtiteľov a semenárov Srbska.

Dielo. *Vedecké práce uverejnené v medzinárodných publikáciách*: Stojaković, M., Đ. Jocković, J. Boćanski, G. Bekavac, Božana Purar: Combining ability for grain yield in maize (Zea mays L.) – Journal Sci. Agric. Research 55,200, 3-9, 1994; Bekavac, G., M. Stojaković, Đ. Jocković, J. Boćanski**,** Božana Purar: Path analysis of stay-green trait in maize. Cereal Research Commun., 26, 2:161-167, 1998; Boćanski, J., Z. Petrović: Effect of recurrent selection for icreased oil content in maize (Zea mays L.). Maize Genetics Cooperation Newsletter, 75: 49-50, 2001.

*Vedecké príspevky uverejnené v domácich časopisoch (23)***:** Ako prvý autor J. Boťanský sa spomína 12-krát, ako tretí spoluautor 3-krát, piaty 2-krát, šiesty 4-krát a siedmy 2-krát. Arhiv za poljoprivredne nauke**:** 50, 1980: 311-316,

1989; 56/1-2. 201: 81-89, 1995; Zbornik radova Instituta za ratarstvo i povrtarstvo: 20, 1992; 25: 387-399, 1996; 28: 3-13, 1996; 29: 123-130, 1997; 31: 241-249, 1999; 32: 99-106, 1999; 33: 245-251, 2000; 33: 253-266, 2000; 35: 113-120, 2001; 35: 97-103, 2001; Savremena poljoprivreda: XLII, 4: 21-24, 1994; Selekcija i semenarstvo: vol. III (3-4): 73-79, 1996; IV (1-2): 95-102, 1997; X (1-4): 75-82, 2003; Letopis naučnih radova Poljoprivrednog fakulteta, Novi Sad: 1-2: 211-218, 1999; 1-2: 180-186, 2000; 28(1): 182-190; 29(1): 118-121; Zbornik referata seminara agronoma: XXXIV: 333-341, 2000; XXXVI; XXXVII: 115-128.

Vedecké práce, s ktorými sa zúčastnil na medzinárodných konferenciách: Spolu 10 príspevkov. – Ako prvý autor J. Boťanský sa javí 3-krát, ako tretí tiež 3-krát, štvrtý – 2-krát, piaty a siedmy – raz. – Jubilejna naučna sesija 70 godini Institut po carevicata, Kneža, Bugarska, 1994 – 4, EUCARPIA, Thesaloniki, Grece, 1996 – 1, EUCARPIA, Beograd, 2000 – 4, Armel R. Hallauer International Symposium on Plant Breeding 2003, Mexico City, Mexico – 1.

Na domácich konferenciách J. Boťanský bol účastníkom 11 ráz. Prvým autorom bol 7-krát, druhým 2-krát, tretím a piatym – raz. *Konferencie*: V. smotra mladih naučnih radnika Jugoslavije iz oblasti biotehnike, Osijek, 1989; Savremena populaciono-genetička istraživanja u Jugoslaviji, Donji Milanovac, 1989; Smotra mladih istraživača Srbije, Beograd, 1992; Prvi kongres genetičara Srbije, Vrnjačka Banja, 1994; Drugi jugoslovanski seminar, Aranđelovac, 1997, s. 16-17, s. 32-33; Jugoslovenski kongres prehrambenog, farmaceutskog i hemijskog inženjerstva, Novi Sad, s. 79, 1999; Drugi kongres genetičara Srbije, s. 127, 1999.

Počet hybridov kukurice, kde sa J. Boťanský javí ako autor a spoluautor – 10. Prvým autorom je 5-krát, druhým 3-krát a štvrtým 2-krát.

BRAJANOVSKÝ, **Miroslav,** PhD. geofyziky, narodený 4. 2. 1957 v Padine; rodičia: otec – Boško Brajanovský, dipl. agronóm, matka – Mária Brajanovská, r. Čuvárová, učiteľka. Rodičia žijú v Kovačici.

Osemročnú Základnú školu Mladé pokolenie vychodil v Kovačici (1971) a Gymnázium Mihajla Pupina skončil tiež v Kovačici (1975).

Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Prírodovedecko-matematickej fakulte Univerzity v Belehrade ako dipl. fyzik (1991). Pracoval na Poľnohospodárskom majetku Bratstvo v Kovačici, resp. prednášal fyziku na Gymnáziu Mihajla Pupina v Kovačici.

Hodnosť magistra získal obhajobou témy Robustní odhad magnetotelurického tensoru: Q-W algoritmus na Geofyzikálnom oddelení Fakulty matematiky a fyziky Karlovej univerzity, Praha, Česká republika (1996).

Doktorát Effect of fractures on seismic waves in poroelastic formation, obhájil na Dept of Exploration Geophysics, Curtin University of Technology, Perth, Austrália (2004).

Na Geofyzikálnom inštitúte Akadémie vied Českej republiky, Praha, Česká republika, pôsobil v období 1994-1996 a na Inštitúte v Holešoviciach 41, 18000 Praha, Česká republika 1996-1997. Na vedeckom ústave Department of Exploration Geophysics, Curtin University of Technology, Perth 6845, Austrália pobudol v období 1997-2000. Hodnosť PhD. získal na Department of Exploration Geophysics, Curtin University of Technology, Perth 6845, Austrália (2000-2004). Postdoktorský pobyt strávil na Petroleum Division, CSIRO, Melbourne 3169, Austrália (2004-2004). Vo výskumnom ústave Geophysical Institute, Universität Karlsruhe, Karlsruhe 76187, Germany je od roku 2005.

Oblasti zdokonaľovania: Statistical methods in Geophysics, Spectral analysis, Geomagnetic theory, Magnetotelluric method, Signal processing and Fortran programming (1990-1993); Seismic data acquisition, data processing and visualization, Computer based seismograph maintaining (1996-2000) and Theory of elasticity, hydrodynamics, Biot's theory of poroelasticity and modeling of wave propagation in inhomogeneous (fractured) porous media (2000-2007).

Dielo. *Autorské a koautorské príspevky uverejnené vo významných vedeckých časopisoch:*

Urosevic, M., M. Brajanovski and J. McDonald, 2001: Reservoir Imaging in Carbonate Ebvirinment: P and S Waves: published in October, Oil & Gas Gasette.

Gurevich, B., M. Brajanovski and L. Brown, 2003: Theoryfor fluid substitution in poros fractured reservoirs: (Invited Paper) Proceeding of the 6th SEGJ international Symposium – Imaging Technology – SEGJ/SEG/ASEG/KSEG, 22-24 January, Tokyo, pp 1-8.

Brajanovski, M., B. Gurevich and M. Schoenberg, 2005: A model for P-waveattenuation and dispesion in porous medium permeated by alignet fractures: Geophysical Journal International. 163, 372-384, doi: 10.1111/j.1365-246X.2005.02722.x.

Lambert, G., B. Gurevich and M. Brajanovski, 2006: Attenuation and dispersion of P-waves in porous rocks with planer fractures – comparison of theory and numerical simulations: Geophysics, 71, no. 3, 41-45, 10.1190/1.2197490.

Brajanovski, M., T. Muller and B. Gurevich, 2006: Characteristic frenquencies of seismic attenuation due to wave-induced fluid flow in fractured porous media: Geophysical Journal International, 166. 574-578, doi: 10.1111/j. 1365-246X.2006.03069.x.

Svoje vedecké poznatky prezentuje vo forme širších a užších súhrnov (abstraktov) na geofyzikálnych konferenciách medzinárodného rázu: Bali, Indonézia (2000), Grenoble (august 2002), Dallas (26.-31. 10. 2003), Rio de Janeiro, Moskva, Adelaida (2003); Denver, Sidney a Paríž (2004); New York (28. 5. 2004), Norman, Oklahoma, Madrid a Berkley, California (2005), Viedeň a Sent Petersburg, Rusko a New Orleans (2006).

Bol účastníkom na odborných seminároch, na ktorých sa rokovalo o geofyzikálnej problematike: Karlova univerzita, Praha (2001 a 2005), Karlsruhe, Nemecko (2005) a Výskumné centrum, Den Haag, Holandsko (2006).

Literatúra: Marko, J.: Veda a vedeckí pracovníci. In: Kovačica 1802-2002. Zborník prác pri dvestoročnici mesta. Miestne spoločenstvo Kovačica 2002, s. 101.

BRTKA, Vladimír, magister technických vied – informatika, narodil sa v Zreňanine 12. 11. 1970; rodičia: otec Ján Brtka, dipl. právnik (1940-1996), matka Mária Brtková, r. Chromčíková, chem. technička (1947). Vladimír je ženatý s Eleonórou Brtkovou, r. Miokovou (1973), dipl. profesorkou informatiky, ktorá pracuje ako asistentka praktikantka tiež na Technickej fakulte Mihajla Pupina od r. 1998. V manželstve sa narodili dve deti – syn Peter (2000) a dcéra Erna (2002).

Vladimírova sestra Mariana Brtková (1975) je tiež vedecká pracovníčka.

Vladimír navštevoval základnú školu a gymnázium v Zreňanine. Vysokoškolské vzdelanie získal na Technickej fakulte Mihajla Pupina v Zreňanine (1992-1996), ako dipl. profesor informatiky a neskôr magister technických vied v tejto oblasti. Magisterskú prácu pod názvom Obrazovni računarski softveri tutorskog tipa obhájil 14. 11. 2001.

Na Technickej fakulte Mihajla Pupina Zreňanin, pracuje od roku 1996, najprv ako asistent praktikant (do roku 2001) a od 6. 3. 2002 ako asistent.

Predmetom jeho záujmov je projektovanie počítačového softvéru a jeho uplatňovanie vo vzdelávaní, matematická logika a zásady programovania, sústavy umelej inteligencie, expertné sústavy, logické sústavy v lekárstve.

Vladimír Brtka dal vedeckej a technickej verejnosti k dispozícií ako autor a spoluautor bezmála tridsať príspevkov, ktoré sú uverejnené na medzinárodných a domácich konferenciách, v časopisoch, zborníkoch alebo predstavujú účasť v určitých vedeckých projektoch. On sa ako jediný alebo prvý autor podpísal 12-krát, ako druhý 10-krát, ako tretí 6-krát a raz ako štvrtý.

Zúčastnil sa v spracovaní projektov: Sistem učenja na daljinu (UND) baziran na internet tehnologijama uz korišćenje multimedijalnih obrazovnih softvera, IT.1.3215A. Tehnološki razvoj trogodišnji projekat Ministarstva nauke i zaštite životne sredine RS i SO Zrenjanin. – E-rentgenologija plućne bolnice „Dr Vasa Savić", Zrenjanin – tehnološki razvoj: Plućna bolnica „Dr Vasa Savić", Zrenjanin i Tehnički fakultet „Mihajlo Pupin", Zrenjanin.

Dielo. Brtka, V.: Nastava fizičkog vaspitanja i računar. Računarski softver u obrazovanju, br. 3-4, g. I, s. 73-80, Technički fakultet „Mihajlo Pupin", Zreňanin 1996/97; Nikolić, M., Z. Sajfert, V. Brtka: Primena fazi skupova u merenju efekata reinžinjeringa. Časopis za strategijski menadžment i sisteme podrške strategijskom menadžmentu, g. 11, br. 1-2, s. 118-122, YU ISSN 0354-8414; Brtka, V.: Računar u nastavi fizičkog vaspitanja, VI Međunarodna konferencija „Informatika u obrazovanju i nove informacione tehnologije“. In: Zbornik radova. s. 46-48, Apatin, 1996; Jaklić, P., V. Brtka,: Korišćenje računara u nastavi istorije. VII Međunarodna konferencija „Informatika u obrazovanju i nove informacione tehnologije“. In: Zbornik radova,. s. 121-124, Novi Sad, 1997; Brtka, V., P. Jaklić: Alat za razvoj obrazovnog računarskog softvera baziran na DELPHI razvojnom okruženju, VII Međunarodna konferencija „Informatika u obrazovanju i nove informacione tehnologije“. In: Zbornik radova, s. 21-26, Novi Sad, 1997; Ćoćkalo, D., V. Brtka: Modelovanje informacionog sistema procesa razvoja proizvoda u inovacionom centru, UPIT '97. In: Zbornik apstrakata A-2, Priština, 1997; Brtka, V., D. Ćoćkalo: Računarska implementacija modela procesa razvoja proizvoda u inovacionom centru, UPIT '97. In: Zbornik apstrakata B-8, Priština, 1997; Berković, Ivana, V. Brtka: Mogućnosti primene jezika logičkog programiranja baziranog na ADT sistemu. SYM-OP-IS '98. In: Zbornik radova, s. 131-134, Budva, 1998; Brtka, V.: Pregled tehnika za mašinsko razumevanje prirodnog govora. VIII Međunarodna konferencija „Informatika u obrazovanju, kvalitet i nove informacione tehnologije“. In: Zbornik radova, s. 53-60, Beograd, 1998; Berković, Ivana, V. Brtka: Primena jezika logičkog programiranja pri implementaciji metode kritičnog puta. SYM-OP-IS '99. In: Zbornik radova, s. 29-32, Beograd, FON, 1999; Berković, Ivana, V. Brtka: ADT sistem kao osnova inteligentnih tutorskih sistema. In: Zbornik radova YU-INFO '99,

Kopaonik, 1999; Berković, Ivana, V. Brtka: Nastava logičkog programiranja, Kongres pedagoških društava Jugoslavije. In: Zbornik radova, s. 189-193, Sava Centar, Beograd, 2000; Brtka, Eleonora, P. Jaklić, V. Brtka: Nastava podržana računarom. Kongres pedagoških društava Jugoslavije. In: Zbornik radova, s. 177-180, Sava Centar, Beograd, 2000; Brtka, V: Inteligentni tutorski sistem iTUTOR. IX Međunarodna konferencija „Informatika u obrazovanju, kvalitet i nove informacione tehnologije". In: Zbornik radova, Zrenjanin, 2000; Brtka V., Biljana Radulović: Koncept i sistemi objektno orijentisanih baza podataka. SYM-OP-IS 2000. In: Zbornik radova, s. 149-152, Beograd, 2000; Brtka, V., Ivana Berković: Priprema nastavnog plana u inteligentnom tutorskom sistemu iTUTOR. In: Zbornik radova YU-INFO 2000, Beograd, 2000; Berković, Ivana, V. Brtka: Priprema nastavne lekcije u inteligentnom tutorskom sistemu iTUTOR. In: Zbornik radova SYM-OP-IS 2000; Brtka, V., Ivana Berković: Procesor normalnog algoritma kao mehanizam za sintaksnu najpre u širinu pretragu prostora stanja u ITS. Simpozijum o računarskim naukama i informacionim tehnologijama YU INFO, Kopaonik, Serbia and Montenegro; CD. In: Zbornik radova; 2002; Berković, Ivana, V. Brtka: Obrazovni računarski softveri podpomognuti inteligentnim agentima; Tehnologija-Informatika-Obrazovanje, Beograd, Novi Sad; SCG. In: Zbornik radova; Vol. 2; 2003; s. 139-146, ISSN: 86-7447-048-3; Letić, D., Vesna Jevtić, V. Brtka: Korisnički interfejs SCORM baziranog sistema UND, JISA; Herceg Novi, Serbia and Montenegro, CD. In: Zbornik radova; 2003; Radosav, Dragica, Eleonora Brtka, V. Brtka: Razvoj obrazovnih softvera u uslovima vremensko – prostorne ograničenosti. Serbia and Montenegro, CD. In: Zbornik radova; 2003; Sotirović, V., Dragica Radosav, Eleonora Brtka, V. Brtka: Model sistema učenja na daljinu baziran na SCORM standardu. XVIII Naučno stručni skup INFOTECH 2003, Vrnjačka Banja; Serbia and Montenegro, CD. In: Zbornik radova; 2003; Hotomski, P., Ivana Berković, V. Brtka: Elementi veštačke inteligencije u didaktičkom softveru za elektronsko učenje. Pedagoška stvarnost; No 9-10, 2003; Berković, Ivana, P. Hotomski, V. Brtka: The Concept of Logic Programming Language Based on the Resolution Theorem Prover and its Appliance to Intelligent Tutoring Systems; Brtka V., P. Hotomski, Ivana Berković: Koncept distribuirane obrade upita uz pomoć Baselog sistema, u sistemu učenja na daljinu. In: Zbornik radova XIX naučno-stručnog skupa INFOTECH 2004, Vrnjačka Banja, 2004; Berković, Ivana, V. Brtka, Dubravka Ilić: Veštačka neuronska mreža kao kompresor slike u domenu medicine. In: Zbornik radova XX naučno-stručnog skupa INFOTECH 2005, Vrnjačka Banja, 2005; Berković, Ivana, V. Brtka: Koncept edukativnog softvera baziran na inteligentnim agentima u sistemu učenja na daljinu. Tehnologija-Informatika-Obrazovanje 3. In: Zbornik radova Instituta za pedagoška istraživanja, Centar za razvoj i primenu nauke, tehnologije i informatike, Beograd-Novi Sad, 2005; Brtka, V., Ivana Berkovic, Edita Stokic, B. Srdic: Automated Extraction of Decision Rules from Medical Databases – A Rough Sets Approach Brtka, V., Ivana Berkovic, Edita Stokic, B. Srdic: A Comparison of Rule Sets Generated from Databases by Indiscernibility Relation – A Rough Sets Approach,

Článok prednesený na medzinárodnom stretnutí uverejnený v cel. (8): Međunarodna konferencija Informatika u obrazovanju i nove informacione tehnologije – Zbornik radova VI. Apatin 1996, s. 46-48; VII. Novi Sad 1997, s. 21-26; s. 121-124; VIII. Beograd 1998, s. 53-60; IX. Budva 2000,. Tehnologija-Informatika-Obrazovanje. Beograd, Novi Sad, Zbornik radova 2, 2003, s. 139-146; IEEE 5th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics, Subotica, Serbia, 2007; IEEE 3rd International Conference on Intelligent Computer Communication and Processing, Cluj–Napoca, Romania, 2007, s. 279-282.

Prejav na stretnutí národného významu uverejnený v cel. (13): Zbornik radova SYM-OP-IS '98. Budva 1998, s. 131-134; SYM-OP-IS '99. Beograd FON 1999, s. 29-32; SYM-OP-IS 2000. Beograd 2000, s. 149-152. Zbornik radova YU-INFO '99. Kopaonik 1999; YU-INFO 2000. Beograd 2000; YU-INFO 2002. Kopaonik 2002. Kongres pedagoških društava Jugoslavije. Sava Centar, Beograd 2000, s. 177-180, 189-193; Naučni skup INFOTECH Zbornik Radova: XVIII. 2003, Vrnjačka Banja; XIX. 2004, Vrnjačka Banja; XX Vrnjačka Banja 2005.

Článok vo vedúcom časopise národného významu (1): Pedagoška stvarnost, 9-10 (2003), s. 719-734.

Článok v časopise národného významu (1): Računarski sofver u obrazovanju, br. 3-4, g. I., 1996/97, s. 73-80 Tehnički fakultet Mihajlo Pupin, Zrenjanin.

Prejav na medzinárodnom stretnutí uverejnený ako abstrakt (2): IEEE 7th International Conference on Intelligent Engineering Systems; Assiut – Luxor 2003, Egypt; Abstracts pp 30; III. međunarodni simpozijum Tehnologija i informatika u obrazovanju – izazov 21. veka. Institut za pedagoška istraživanja, Beograd 2004; Abstracts 13.

Prejav na národnom stretnutí uverejnený ako abstrakt (1): UPIT '97 Zbornik apstrakata: A-2, Priština 1997, B-8, Priština 1997.

BRTKOVÁ, Mariana, doktor fyzikálnych vied, narodená v Zreňanine 9. 10. 1975. Rodičia: otec Ján Brtka, dipl. právnik (1940-1996), matka Mária Brtková, r. Chromčíková (1947).

Mariana v Zreňanine skončila základnú a strednú školu (gymnázium). Vysokoškolské vzdelanie (dipl. fyzik) získala na Univerzite v Belehrade na Fakulte fyziky (1994-1999).

Po zakončených štúdiách v Belehrade pôsobila na Technickej fakulte Mihajla Pupina v Zreňanine ako asistentka praktikantka (1999-2000).

Doktorské štúdiá realizovala na Instituto de Fisica Teóretica, Universidade estadual „Julio de Mescquita Filho" (IFT-UNRSP), São Paulo (2000-2004).

Postdoktorské štúdiá navštevuje na Inštitúte pre experimentálnu fyziku: Intituto de Fisica – Rua do Matão, Travessa R., 187. CEP 05508-090 Cidade Univesitaria, São Paulo, Brasil.

Dielo: *Príspevky v časopisoch*: Brtka, M., F. K. Abdullaev, R. M. Galimzyanov, R. A.. Kraenkel: Resonances in a trapped 3D Bose-Einstein condensate under periodically varying atomic scattering length. Journal of Physics B-Atomic Molecular and Optical Physics, v. 37. p. 3535-3550, 2004; Brtka, M., F. K. Abdullaev, A. Gammal, V. P. Barros: Interaction of Solitons in elogated BEC with time-dependent trap. Journal of Physics B – Atomic Molecular and Optical Physics, v. 38, n. 22, p. 4111-4121, 2005; Brtka, M., L. Tomio, A. Gammal: Relaxation to hyperbolic sates in Gross-Pitevskii equation. Physics Letters A, v. 2006, p. 1-6, 2006.

ČÁNI, Pavel, Mgr., riaditeľ Slovenského vojvodinského divadla v Báčskom Petrovci, narodený 19. 6. 1953 v Kačareve.

Otec Pavel Čáni, učiteľ a spisovateľ, matka Júlia Čániová, r. Garaiová, učiteľka, brat Ladislav Čáni, profesor, spisovateľ, pesničkár, dcéry Marína Čániová, akademická maliarka, Tatiana Čániová, Iris Čániová a syn Zoran Čáni.

Akadémiu umenia absolvoval v Novom Sade (1979) a postgraduálne štúdium na Fakulte výtvarných umení v Belehrade (1983).

Pavel Čáni bol profesorom výtvarnej kultúry – grafik, má hodnosť magistra – grafika.

Pobudol v zahraničí na študijnom pobyte v Československu (1973/74), Taliansku a Grécku.

Pôsobil na Akadémii umenia v Novom Sade.

Je členom Združenia výtvarných umelcov Vojvodiny, Slovenskej výtvarnej únie a Spolku grafikov na Slovensku.

Je predsedom a spoluzakladateľom mimovládnej organizácie Centrum – slovenská kultúrna koordinácia, člen správnej rady Galérie Rajka Mamuzića, Nový Sad (2002-2006), členom umeleckej rady Združenia výtvarných umelcov Vojvodiny, členom Umeleckej rady Galérie Zuzky Medveďovej v Báčskom Petrovci a predseda Výtvarnej komisie Výboru pre kultúru NRSNM.

Od roku 1978 vystavoval na všetkých významnejších kolektívnych výstavách v Juhoslávii: Belehrad, Záhreb, Nový Sad, Sriemska Mitrovica, Zreňanin, Báčsky Petrovec; v zahraničí: Maďarsko, Turecko, Slovensko, Rakúsko, Taliansko, Nemecko, Amerika, Holandsko. Realizoval vyše 30 individuálnych výstav: Split, Hložany, Rijeka, Belehrad, Nový Sad, Sriemska Mitrovica, Báčsky Petrovec, Postojna, New York, Piešťany, Bratislava.

V časopisoch Zornička a Hlas ľudu uverejňuje svoje ilustrácie

Uznania a ocenenia: Výkupná cena Výtvarného salónu v Sriemskej Mitrovici (1979, 1980, 1982), Cena Galérie Lazara Vozarevića, Jubilejný medailón Novi Beograd ako uznanie na Medzinárodnom súbehu za Ex libris – 800 rokov Hilandaru, Cena K. M. Lehotského na 8. bienále slovenských akademických umelcov v Báčskom Petrovci (2005), Cena La Tavolozza – VII. medzinárodný festival výtvarného umenia Premio Citta 'di Porto Sant' Elpidio, Taliansko (2006).

ČÁNI, Vladimír, doktor stomatológie, primár, špecialista maxilofaciálnej chirurgie, narodil sa v Báčskom Petrovci 18. 4. 1935.

Rodičia: otec Karol Čáni, mäsiar, matka Juliana Čániová, r. Madacká, domáca; manželka Viera Čániová, r. Labátová, narodená v Belehrade (1939), profesorka biológie, teraz na dôchodku; deti: syn Karol Čáni (narodený v Novom Sade 1962), otolaryngológ, pôsobí na Klinike pre ucho, hrdlo a nos Klinického strediska v Novom Sade, dcéra Miroslava Čániová-Kuzmanová (narodená v Novom Sade 1965), doktorka stomatológie, vedie súkromnú stomatologickú ordináciu v Báčskom Petrovci,.

Základnú školu a gymnázium Vladimír Čáni zakončil v Báčskom Petrovci. Štúdiá stomatológie absolvoval na Belehradskej univerzite (1959). Lekársku stáž konal na Stomatologickom oddelení Klinickej nemocnice a Zubolekárskej polikliniky v Novom Sade. Po skončení vysokej školy pôsobil v Ravnom Sele, Sriemskych Karlovciach a Novom Sade. Za správcu Stomatologického oddelenia Klinickej nemocnice v Novom Sade, neskôr Kliniky pre maxilofaciálnu chirurgiu Inštitútu Lekárskej fakulty bol vymenovaný v roku 1963.

Maxilofaciálnu chirurgiu špecializoval na Klinike pre maxilofaciálnu chirurgiu v Belehrade (1972). Hodnosť primára získal v roku 1978.

Na Lekárskej fakulte v Novom Sade bol angažovaný ako asistent na Katedre stomatológie a maxilofaciánlej chirurgie (1977-1983), neskôr pôsobil ako špecialista maxilofaciálnej chirurgie v novosadskom Klinickom stredisku.

Odborne sa zdokonaľoval na klinikách v Ľubľane, v Záhrebe, na Vojensko-medicínskej akadémii v Belehrade, v Prahe, Bratislave, Segedíne, Budapešti, Zürichu a Amsterdame.

Jeho chirurgická kariéra, ktorá sa začala špecializáciou, pokračovala po jeho odborných skúškach a výsledkoch vrcholných dosahov v oblasti súčasnej rekonštruktívnej chirurgie, chirurgie deformít a nádorov maxilofaciálnej oblasti. Pod jeho vedením Oddelenie pre maxilofaciálnu chirurgiu prerástlo na Kliniku. Ako vedúci primár Dr. Vladimír Čáni utvoril výnimočný tím spolupracovníkov a trval na permanentnom zveľaďovaní vlastných vedeckých a odborných poznatkov a vedomostí, a to žiadal aj od svojich spolupracovníkov – cestoval s nimi, svojou autoritou, entuziazmom a nemerateľnou energiou podnecoval ich na ďalšiu námahu v spomenutom smere. Početné medzinárodné a domáce uznania považoval za uznanie celému jeho oddeleniu, resp. klinike.

Vyše dvadsať rokov pôsobil v Pokrajinskej nemocnici v Novom Sade ako správca Kliniky pre maxilofaciálnu chirurgiu. V tom období sa zúčastnil na odborných stretnutiach tak v domove, ako aj v zahraničí (Holandsko, Grécko, Maďarsko, Nemecko, Francúzsko, Československo, Rakúsko, Kuba, Singapur).

V Báčskom Petrovci (1993) otvoril súkromnú chýrečnú stomatologickú ordináciu, v ktorej pracoval do konca života.

Verejne bol veľmi činný. Osobitne rozsiahlu a plodnú činnosť vyvíjal od ukončenia štúdií na Stomatologickej fakulte v Belehrade až po predčasnú smrť v rámci Srbskej lekárskej spoločnosti (Srpsko lekarsko društvo) a Spoločnosti lekárov Vojvodiny (Društvo lekara Vojvodine). Bol dlhoročným a jedným z najagilnejších členov stomatologických odbočiek SLD a DLV. Na podnet Vladimíra Čániho v roku 1962 bola založená Odbočka orálnej chirurgie a orálnej implementácie Srbskej lekárskej spoločnosti v Novom Sade. Na post čestného predsedu Stomatologickej odbočky DLV bol zvolený v roku 1993. Dva mandáty bol členom Predsedníctva DLV v osemročnom období. V roku 1985 bol zástupcom predsedu a v období 1986-1988 úspešne vykonával funkciu predsedu Predsedníctva DLV.

V roku 1989 primár Dr. Vladimír Čáni, maxilofaciálny chirurg, stal sa laureátom plakety DLV. Prvomájová cena mesta Nový Sad mu bola udelená 1991. Za svoju činnosť získal mnohé plakety, ďakovné a pamätné listiny a vyznamenania SLD a DLV.

Umrel 2. 6. 1997 v Báčskom Petrovci. Bol 62-ročný.

Dielo. Vladimír Čáni je spoluautorom dvoch učebníc: Stomatologija za studente medicine a Dečja hirurgija. Viac ako 60 príspevkov uverejnil vo vedeckých a odborných domácich a zahraničných časopisoch.

ČAPLOVIČ, Ján, doktor vied, významná osobnosť slovenskej vedy a kultúry. Narodil sa v Záriečí pri Púchove 25. 2. 1904. Bol synom národne uvedomelého farára a martýra v známom Kovačickom procese (1907-1909) Jána Čaploviča (1876-1925) a učiteľky Márie, r. Bujnákovej. Detstvo strávil v Kovačici, kde sa stal jeho otec roku 1904 slovenským evanjelickým farárom a významným ľudovýchovným a národnopolitickým pracovníkom.

Ján Čaplovič navštevoval ľudovú školu v Kovačici a od roku 1913, podobne ako stovky dolnozemských Slovákov pred ním, gymnázium v Békeščabe, neskôr v Sarvaši a napokon po 1. svetovej vojne gymnázium v Liptovskom Mikuláši, kde zmaturoval roku 1922. V rokoch 1922-1926 študoval ev. teológiu a súčasne aj filozofiu v Bratislave a v Prahe. Roku 1927 získal doktorát filozofie Univerzity Komenského v Bratislave, kde obhájil dizertačnú prácu K začiatkom literárneho života na Slovensku, v ktorej sa prejavil jeho záujem o dejiny slovenskej literatúry. Roku 1925,

keď bol v treťom ročníku štúdia teológie, po otcovej smrti, z vďačnosti za jeho pôsobenie, zvolila si ho kovačická evanjelická cirkev za farára, kde bol slávnostne inštalovaný roku 1926.

Po príchode do Kovačice Ján Čaplovič sa aktívne zapojil do národnocirkevného života Kovačice a vojvodinských Slovákov. V Kovačici založil Nedeľnú školu, Združenie mladých mužov a iné. Súčasne sa podujal preštudovať cirkevný archív, ktorého väčšia časť je v súčasnosti, žiaľ, zničená. Výsledkom tohto výskumu mladého, sotva 24-ročného Jána Čaploviča bola monografická štúdia Dejiny slovenského evanj. a. v. cirkevného sboru v Kovačici (ďalej Dejiny Kovačice), ktorá vyšla vtedy v úctyhodnom náklade 1 000 výtlačkov.

Čaplovičove Dejiny Kovačice sú prvou vedecký fundovanou monografiou jednej zo slovenských osád vo Vojvodine. Vo viacej ako tretine diela autor sa detailne zaoberá nielen osídľovaním Slovákov v Kovačici, ale aj osídľovaním Slovákov v Banáte a založením dvoch zaniknutých banátskych slovenských osád, Slovenského Bardáňa (Međa) a Ečky, kde Slováci prechodne bývali pred príchodom do Kovačice. V práci sú uverejnené zoznamy osadníkov s udaním ich pôvodných sídel, čo zatiaľ, s výnimkou Aradáča, nie je historický spracované ani v jednej našej osade. Hoci si autor predsavzal spracovať len dejiny cirkevného zboru, v časovom rozpätí takmer poldruha storočia, celková osnova diela je omnoho širšia a predstavuje svojráznu kroniku nielen cirkevného života, ale aj školského, duchovného a kultúrneho života kovačických Slovákov, so vzácnymi informáciami k dejinám architektúry (najmä výstavba kostola a škôl), hospodárstva, demografie, zdravotníctva, literatúry, etnografie a vôbec k všeobecným dejinám Kovačice. V práci sú uverejnené in extenso viaceré, dnes už stratené historické a literárne pramene, ako aj fotografie. Čaplovičova monografia, ktorá bola prvou jeho knihou a jedným z jeho najhodnotnejších diel, je fakticky v lokálnych rozmeroch neprekonaná a patrí medzi fundamentálne diela slovenskej vojvodinskej historiografie.

Už počas štúdií Ján Čaplovič uverejňoval články o študentskom spolkovom živote, kultúrnych podujatiach, anotoval a recenzoval nové knižné vydania a iné, vo viacerých novinách a časopisoch, najmä v periodikách Nový rod, Mladý svet a Bratrstvo, ale aj vo Svite, prvom kultúrnom a literárnom časopise v Kráľovstve SChS. V publicistickej aktivite pokračoval aj po príchode do Kovačice, prispieval do Národnej jednoty, Evanjelického hlásnika, Národného kalendára a iných našich periodík. Aktívne sa zúčastňoval v našom národnom a kultúrnom dianí, pôsobil v Československom zväze v Juhoslávii, bol zakladateľom Matice slovenskej v Juhoslávii a jej miestneho výboru v Kovačici, staral sa o Slovenský evanjelický sirotinec v Kovačici, zaoberal sa problematikou slovenského vojvodinského školstva a tlače, navrhoval založiť Slovenskú ústrednú knižnicu v Petrovci a iné.

Všestranné účinkovanie Jána Čaploviča v Kovačici a medzi vojvodinskými Slovákmi bolo prerušené roku 1933, keď odišiel na Slovensko. Keďže farárstvo nevyhovovalo jeho vedeckým a publicistickým záujmom, stal sa v Bratislave redaktorom Robotníckych novín (1933-1938) a neskôr šéfredaktorom revuálneho týždenníka Jednota (1937-1939). V týchto periodikách okrem iného ostro útočil proti nastupujúcemu fašizmu a dôsledný svojej spoločensko-politickej orientácii roku 1939 odchádza do emigrácie. Najprv sa vracia v marci 1939 znova do Kovačice a odtiaľto čoskoro odchádza do Francúzska, kde sa aktívne zapojil do československého protifašistického odboja. V Paríži sa stal redaktorom časopisu Československý boj a bol členom informačnej správy Československého národného výboru. Z Francúzska odišiel do Anglicka, kde sa naďalej významne podieľal na odbojovej publicisticko-propagačnej činnosti a prispieval do časopisov Nová sloboda a Čechoslovák. V Londýne spolu s Vladimírom Clementisom redigoval časopis Nové časy (1942-1944), bol slovenským hlásateľom BBC, prvým podpredsedom Štátnej rady ČSR v Londýne a patril k ľavicovému krídlu československého zahraničného odboja. Roku 1945 sa vrátil do Česko-Slovenska a bol prednostom slovenského odboru Úradu predsedníctva vlády ČSR v Prahe, ale čoskoro sa vracia k novinárskej činnosti do Bratislavy, kde bol šéfredaktorom sociálnodemokratického orgánu Hlas práce, potom Nového hlasu a denníka Práce (1946-1948). Zatiaľ sú nepreskúmané stovky článkov a redaktorské pôsobenie Jána Čaploviča v rokoch 1933-1948, keď sa intenzívne zaoberal novinárstvom, podobne ako aj jeho účasť v československom antifašistickom odboji.

V rokoch 1948-1952 bol Ján Čaplovič riaditeľom Univerzitnej knižnice v Bratislave a významne sa podieľal na jej rozširovaní a budovaní, ako aj na záchrane vzácnych kláštorských

knižníc. Roku 1950 sa stal predsedom Zväzu knihovníkov Slovenska (roku 1968 čestným predsedom) a pričinil sa o založenie vysokoškolského knihovníckeho študijného odboru na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, kde bol aj prednášateľom a školiteľom mladých knihovníkov. V rokoch 1953-1954 bol pracovníkom Ústavu slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied a od roku 1954 vedúcim Lyceálnej knižnice – oddelenia Ústrednej knižnice SAV v Bratislave, ktorá sa jeho pričinením stala vyhľadávaným študijným strediskom a kde pôsobil takmer štvrťstoročia, až do konca života 26. 9. 1976.

Po roku 1948 sa Ján Čaplovič okrem rozličných kultúrno-organizačných prác plne venoval odbornej vedeckovýskumnej práci, predovšetkým v oblasti literárnej vedy, knižnej kultúry a kultúrnych dejín.

Bádateľské záujmy Jána Čaploviča v oblasti literárnej vedy boli orientované na staršie obdobia dejín slovenskej literatúry a kultúry. Predovšetkým sa zameriaval na výskum života a diela zo staršieho obdobia, z obdobia národného obrodenia, ale aj z novšej doby, ako napríklad A. Šmála, Daniela Krmana, Jána Hollého, Eliáša Lániho, Juraja Tranovského, J. Silvana, J. Palkoviča, Pavla Országha Hviezdoslava a iných. Svoje literárnohistorické príspevky uverejňoval vo viacerých periodikách, okrem iných aj v časopise Slovenská literatúra (1955-1957). Roku 1953 vydal Ján Čaplovič knižnú publikáciu O štúdiu staršej slovenskej literatúry, v ktorej upozorňuje na metodologické otázky výskumu a významu staršej slovenskej literatúry.

Ďalšou významnou doménou celoživotných vedeckovýskumných záujmov Jána Čaploviča bola oblasť knižnej kultúry, najmä dejín slovenskej knihy, kníhtlače, starých tlačí a prvotlačí, historických knižníc, najmä jezuitských, súkromných a iných, ako aj retrospektívnej bibliografie, novinárstva a pedagogiky. Vedecké príspevky z týchto odborov uverejňoval v rozličných slovenských, českých a zahraničných odborných časopisoch, zborníkoch, ale aj v osobných publikáciách (časť z nich najmä v časopise Knižnica v rokoch 1949-1958). Podieľal sa na zostavovaní Knihopisu českých a slovenských tlačí od doby najstaršej až do konca XVIII. storočia. Najrozsiahlejším a najvýznamnejším syntetickým dielom Jána Čaploviča v oblasti retrospektívnej bibliografie je jeho dvojzväzková Bibliografia tlačí vydaných na Slovensku do roku 1700 (Martin 1972, 1982), v ktorej sú detailne spracované staré tlače, s rozpisom obsahu, s literatúrou, registrami a iným. Je to nielen vrcholné bibliografické dielo Jána Čaploviča, ale aj jedno z kapitálnych diel slovenskej kultúry.

Ján Čaplovič, podobne ako aj jeho krajan, petrovský rodák Ján Kvačala (1862-1934), svetoznámy komeniológ, bol aj popredným slovenským komeniológom a členom všetkých komeniologických redakcií. Zostavil slovenskú časť súpisu diel Jana Ámosa Komenského v československých knižniciach a archívoch, napísal niekoľko objavných štúdií o vzťahoch Komenského k Slovensku, ktoré uverejnil najmä v Acta Comeniana (1959-1961) a inde. Venoval sa aj dejinám novinárstva a pedagogiky, edične pripravil fototypickú reedíciu prvých novín na Slovensku – Nova Posoniensia (1721-1722), napísal štúdiu o pokuse vydávania prvých slovenských novín pre roľníkov, ako aj viacej príspevkov o bratislavskom evanjelickom lýceu a iné.

Vedeckovýskumné a bádateľské záujmy Jána Čaploviča vo viacerých neprebádaných odboroch spoločenských vied a slovenských národných dejín boli veľmi rozmanité a vďaka svojej erudícii a pracovitosti v stovkách glos, článkov, štúdií a samostatných publikácií zmapoval viaceré biele miesta, objavil nové poznatky, cenné biografické údaje, čím neraz priekopnícky v náročných témach obohatil slovenskú vedu a kultúru.

Kovačičan Dr. Ján Čaplovič patrí k tým významným osobnostiam slovenskej vojvodinskej a celonárodnej vedy a kultúry, akými boli napríklad v oblasti dejín literatúry petrovský rodák akademik Andrej Mráz (1904-1964), bibliografie kultúrnej histórie binguľský rodák Dr. Ján Ormis (1903-1993), novinárstva novosadský rodák Dalibor M. Krno (1901-1983) a iní.

Ján Čaplovič sa do konca života zaujímal o svojich krajanov, prispel cennou štúdiou do Pamätnice 50 rokov Slovenského gymnázia v Petrovci (1969) a sledoval národný a kultúrny život Slovákov vo Vojvodine. V jeho pozornosti sú aj excerpčné lístky s doplnkami k jeho knihe z dejín Kovačice, ktorá znova vyšla roku 1991 nielen pre svoju trvalú vedeckú hodnotu, ale aj z úcty a vďačnosti k Dr. Jánovi Čaplovičovi v nádeji, že vzbudí záujem o jeho život a dielo, ale aj záujem Kovačičanov a širokej čitateľskej verejnosti o vlastnú minulosť.

Dielo. *Literatúra*: Čelovský, S.: Kovačičan Dr. Ján Čaplovič, významná osobnosť slovenskej vedy a kultúry. In: J. Čaplovič – Dejiny slovenského evanj. a. v. cirkevného sboru v Kovačici, 1928 (reprint), s. 244. – Encyklopédia slovenských spisovateľov. 1. zv., A-O. Bratislava, Obzor, 1984, s. 98. – Pytlová, Z.: Ján Čaplovič – život a dielo (kolokvium). In: Aktuality (online). 1/2004. Dostupné na internete. – Slovenský biografický slovník (od roku 830 do roku 1990). 1. zväzok, A-D. Matica slovenská, 1987, s. 405. – Uhorskay, P., et al.: Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. I. zv. Liptovský Mikuláš, Trannoscius, 1997, s. 55-56. – Žibritová, G.: Na margo významného jubilea Dr. Jána Čaploviča. In: Knižnica, 2004, č. 11-12, s. 548-549. – Marko, J.: Kovačičania vysokoškoláci. Kovačica, 1992, s. 88-89.

ČAPLOVIČ, Ján, inžinier chémie, narodený 27. 5. 1931 v Kovačici. Dôchodca. Pôvodné povolanie – chemik.

Rodinné údaje: otec Dr. Ján Čaplovič (1904-1976), farár, novinár, vedecký pracovník (štúdium starých tlačí); matka Oľga Čaplovičová, r. Drobná (1909-1992), najprv v domácnosti, neskôr kresličká v projektovom ústave. Súrodencov nemá. Ženatý, tri deti.

Do gymnázia chodil vo Veľkej Británii (1941-1945), Prahe (1945-1947) a Bratislave (1947-1949). Vysokoškolské vzdelanie získal (1954-1960) na Vysokej škole chemicko-technologickej v Prahe na Fakulte organickej technológie.

Študijné a pracovné krátkodobé niekoľkodňové cesty do zahraničia uskutočnil pobytom v Nemecku, Maďarsku, Sovietskom zväze, Belgicku, Holandsku, Veľkej Británii a USA.

Predchádzajúce bydliská: Kovačica (1931-1933), Bratislava (1933-1939), Kovačica (1939), Paríž (1940), Londýn (1940-1945), Praha (1945-1947) a Bratislava (od roku 1947).

Pôsobil ako laborant vo Výskumnom ústave agrochemickej technológie v Bratislave (1950-1958) a ako výskumný pracovník v Chemických závodoch J. Dimitrova v Bratislave (1958-1970). Od r. 1971 bol výskumným pracovníkom v Chemickom ústave SAV v Bratislave po odchod do dôchodku (2001).

V minulosti – člen Slovenskej chemickej spoločnosti.

Je autorom alebo spoluautorom 6 vedeckých prác publikovaných v českých a slovenských chemických časopisoch – Chemické zvěsti, Chemické listy, Chemický průmysl, a asi 10 československých patentov.

Dielo. *Literatúra*: Marko, J.: Kovačičania vysokoškoláci. Kovačica 1992, s. 89.

ČÁSAR, Ján, doktor poľnohospodárskych vied, narodený 18. 12. 1943 v Pivnici. Rodičia: otec Jozef, matka Katarína, r. Imreková, roľníci. Manželka Anna Čásarová, r. Kobárová, odborná učiteľka na ZŠ v Pivnici, teraz dôchodkyňa. Dcéry: Milota, teraz Adámeková, profesorka triednej výuky, a Kvetoslava Čásarová, absolventka Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici (slovenský jazyk a literatúra).

Základnú školu vychodil v Pivnici, Strednú poľnohospodársku školu vo Futogu a štúdiá absolvoval na Poľnohospodárskej fakulte (odbor ochrana rastlín) v Zemune (1966). Po ukončení základnej vojenskej služby sa zamestnal r. 1969 v Poľnohospodárskom družstve v Pivnici ako riaditeľ rastlinnej výroby. Tu pôsobil do roku 1987. Potom v rokoch 1988-2000 pracoval v podniku Agrovojvodina – technochémia ako vedúci oddelenia pre ochranu rastlín. Svoj podnik – Poľnohospodárska lekáreň – viedol v rokoch 2000-2005. Na dôchodku je od decembra 2006.

Magisterskú prácu pod názvom Fitofarmakološka vrednost novijih herbicida selektivnih na šećernu repu obhájil v roku 1978 v Osijeku a doktorskú dizetáciu Biološke osnove zaštite šećerne repe od korova v Novom Sade na Poľnohospodárskej fakulte v roku 1984.

S Ústavom pre ochranu rastlín Poľnohospodárskej fakulty v Novom Sade spolupracoval externe na početných vedeckých projektoch ako bádateľ. Toho času je to projekt Výskumy výskytu a šírenia rezistentných druhov buriny na herbicídy s cieľom objaviť najúčinnejšie opatrenia ich ničenia (vedúci projektu prof. Dr. Branko Konstantinović).

Vedecké príspevky uverejňoval v rámci kolektívu autorov.

ČELOVSKÝ, Samuel, doktor vied, historik, kultúrny historik, autor učebných textov z dejín Slovenska, prekladateľ učebníc dejepisu, vydavateľ bibliofílii, sa narodil v Kulpíne 21. 6. 1950. Je riadny profesor na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty v Novom Sade. Prednáša dejiny slovenského národa, kultúrne dejiny vojvodinských Slovákov a južnoslovansko-slovenské kultúrne a literárne styky. Tiež prednáša všeobecné a národné dejiny na Pedagogickej fakulte v Sombore – Vysunuté oddelenie v slovenskom jazyku v Báčskom Petrovci (od roku 1998).

Otec Samuel Čelovský (7. 4. 1927 Kulpín – 13. 6. 1993 Kulpín), poštový úradník, matka Katarína Čelovská, r. Hlaváčová (14. 8. 1928 Kulpín – 8. 1. 2009 Kulpín), domáca. Zo súrodencov má mladšiu sestru Katarínu, vyd. Rosso (26. 1. 1955 Kulpín), ekonómku, ktorá žije v Štokholme (Švédsko).

V rodisku ukončil základnú školu. Gymnázium študoval v Báčskom Petrovci. Na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave vyštudoval dejiny (1974). Postgraduálne štúdium, ako štipendista SZS pre vedu Vojvodiny, na Katedre československých dejín Filozofickej fakulty UK v Bratislave (1975-1977). Doktorát na tému Mladosť Félixa Kutlíka v kontexte slovenskej kultúry vo Vojvodine obhájil na FF UK v Bratislave (1979). Dizertačná práca je uverejnená knižne (1982).

Sobášil sa 4. 6. 1975 v Šali s Helenou, r. Lelovičovou (27. 2. 1954 Tešedíkovo) zo Slovenska, podnikateľkou. Z tohto manželstva majú dve deti – dcéru PhD. Emíliu (1. 2. 1976 Nový Sad), slovakistku a estetičku, a syna Mgr. Andreja (19. 5. 1981 Nový Sad), archeológa. Obe absolvovali štúdia na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Dcéra Mgr. Emília Čelovská (školiteľ Prof. PhDr. Ján Zambor, CSc.) zložila dizertačnú skúšku K problematike priestoru v epike na Katedre slovenskej literatúry a literárnej vedy FF UK (18.12.2003).[4] Hodnosť PhD. získala 21. 10. 2009.

Od roku 1978 pracuje ako asistent-praktikant vo vedeckej činnosti pre výskum kultúry a jazyka národov a národnosti Vojvodiny v oblasti dejín kultúry Slovákov a aj juhoslovansko-slovenských kultúrnych stykov v Slovakistickom ústave Filozofickej fakulty v Novom Sade. Hodnosť docenta získal 1986, mimoriadneho profesora 1991 a riadneho profesora 1997.

Študijné pobyty: 1980 a 1983-1984 niekoľko mesiacov pobudol v Bratislave a Martine. Archívne výskumy realizoval v Bratislave a Segedíne vo viactýždňovom období (1979-1985, 1989, 1993).

Ešte ako stredoškolák bol členom odborných a vedeckých združení doma a vo svete. Neskôr bol redaktorom časopisu Nový život, Zborníka Spolku vojvodinských slovakistov, resp. Slovakistického zborníka Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti, Igric, Dolnozemský Slovák a niekoľkých odborných a vedeckých edícií. Je členom Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku, Správnej rady Ústavu pre kultúru vojvodinských Slovákov v Novom Sade, Matice slovenskej v Báčskom Petrovci a Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti v Novom Sade.

Svojim premysleným preferovaním vlastných bibliografických poznatkov o určitom pozorovanom jave Dr. Samuel Čelovský sa ako historik vždy opiera predovšetkým o vlastný obsiahly pôvodný materiál, archívne pramene a dokumentáciu zo všeobecných a kultúrnych dejín vojvodinských osád, v ktorých žijú Slováci; už teraz je pripravený na prezentovanie mnohých sviežich obrazov a aktualizovaných dejinných údajoch z majiteľských pomerov, cirkevných udalosti, medzinárodných stykov, o školských, divadelných, vedeckých, publicistických, umeleckých, vydavateľských a iných podnikaniach, ako aj o najnovších dosahoch tak slovenského, ako aj srbského dejepisu.

Vybudoval si vlastný solídny a požadovaný štýl práce, ktorým sa mu širokým vedeckým a nesebeckým úsilím v prekonávaní rôznych stiesneností nedávnych ťažkých okolností u nás podarilo v tomto prostredí významne reafirmovať historickú myšlienku a pomôcť mnohým, aby si, opierajúc sa oňho, v nej aj sami zmerali sily, a súčasne získal dôstojnosť spoľahlivého a na spoluprácu veľmi pohotového historika, tak v slovenských ako aj vo vojvodinských vedeckých kruhoch. Vo vrcholných dielach odzrkadľuje sa jeho dômyselná syntéza jednotlivých historických faktov a

[4] Ústav slovenskej literatúry SAV. Správa o činnosti organizácie SAV za rok 2003. Bratislava, január 2004, s. 47.

všeobecného historického rámca, ktorou už suverénne a úplne vládne.

Napísal a uverejnil vyše 160 vedeckých prác.

Ceny a uznania: Plaketa a diplom 50 rokov Slovenského gymnázia v Báčskom Petrovci (1969); Cena Nového života (1983); Ďakovná listina pri príležitosti 200 rokov od založenia a činnosti školy v Kulpíne (1989); Ďakovná listina pri príležitosti 50. výročia týždenníka Hlasu ľudu (1994); Listina a Pamätná medaila Matice slovenskej v Martine za rozvoj slovenskej historiografie vo Vojvodine (1996); Cena Spolku vojvodinských slovakistov (2000).

Dielo. *Vedecké knihy*: Mladosť Félixa Kutlíka. Nový Sad, Obzor 1982; Bibliografia časopisu Náš život (1933-1940, 1946-1947). Nový Sad, Obzor 1984.

Monografie: Kutlík, F.: Kralica a iné. Bratislava – Nový Sad 1981. Slovenská ľudová škola v Kulpíne v období feudalizmu (1789-1848) (s.56–124) – štúdia; Výber prác učiteľov a bývalých žiakov školy v Kulpíne (s. 185-272). In: Pamätnica – Spomenica 1789-1989. 200 rokov školy v Kulpíne – 200 godina škole u Kulpinu. Kulpin 1996. 274 s. (redaktor, autor doslovu a výber ilustrácií). Najstaršia epigrafická pamiatka Slovákov v Srbsku. Edícia Prameň. Nový Sad : Hlas ľudu 2003.

Bibliofílie (vydavateľ): Dudok, M.: Schody do básne. Kulpín 1975; Klátik, J.: Semeno: po tom všetkom. Kulpín 1976; Ďuga, M.: Prometeus. Kulpín 1979.

Kapitoly v učebniciach: O Slovensku dnes. Bratislava. Z najstaršej minulosti našich predkov. Starí Slovania. Veľká Morava. In: Trebješaninová, Biljana, Gačanovićová, Biljana, Novakovićová, Ljiljana: Príroda a spoločnosť pre tretí ročník základnej školy. Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva 2002, s. 96-107. O Slovákoch. O Slovensku. Symboly Slovenskej republiky. Slovensko dnes. Reliéf Slovenska. Vody na Slovensku. Slovensko v priebehu storočí. Starí Slovania. Veľká Morava. In: Trebješaninová, Biljana, Gačanovićová, Biljana, Novakovićová, Ljiljana: Príroda a spoločnosť. Učebnica pre štvrtý ročník základnej školy. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva 2006, s. 110-122. Z dejín Slovákov. Sťahovanie Slovákov na územie dnešného Slovenska a Veľkomoravská ríša. Ohlas husitského hnutia na Slovensku. Banícke povstanie na Slovensku 1525-1526. In: Miheljčić, Rade: Dejepis pre 6. ročník základnej školy. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva 2005, s. 104-109. Z dejín Slovákov. Slovensko v období neskorého feudalizmu v 16. a 17 storočí. Habsburgovci na uhorskom tróne a Slovensko v susedstve Turkov. Reformácia a protireformácia na Slovensku. Protihabsburské stavovské a ľudové povstanie na Slovensku v 17. storočí a Juraj Jánošík. Začiatky kapitalistického hospodárstva na Slovensku. Vznik slovenskej buržoázie Slovenské národné obrodenia. Hospodárske pomery na Slovensku na sklonku feudalizmu (1740-1848). Vznik slovenského národného obrodenia (1780-1820). Rozvoj slovenského národného obrodenia (1820-1835). Vyvrcholenie slovenského národného obrodenia (1835-1848). In: Perović, Milutin, Strugar, Milo: Dejepis pre 7. ročník základnej školy. Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva 2003, s. 180-196.

Redakcia spoločnej monografie: Petrovská divadelná cesta. Z dejín slovenského ochotníckeho divadla v Petrovci. Petrovački pozorišni put. Iz istorije slovačkog amaterskog pozorišta u Bačkom Petrovcu. Bački Petrovac: Pozorišni muzej Vojvodine, Novi Sad, Pozorište VHV, Bački Petrovac 2006.

Prejavy na medzinárodných vedeckých stretnutiach: Pešťbudínske vedomosti ako prameň informácií v národnokultúrnom a v národnostnom živote Slovákov vo Vojvodine. In: Zahraniční Slováci a národné kultúrne dedičstvo. Martin 1984, s. 145-152; – K niektorým otázkam výskumu kultúrnych dejín Slovákov na Dolnej zemi. Bekešská Čaba 15.-16. 6. 1993.

Práca uverejnená vo vedúcom časopise medzinárodného významu: Podiel osadníkov zo slovenských obcí v Maďarsku pri osídľovaní Kysáča v Báčke od roku 1773. In: Kultúra, jazyk a história Slovákov v Maďarsku. Materiály z jubilejnej interdisciplinárnej medzinárodnej vedeckej konferencie z príležitosti 15. výročia založenia Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku. Budapešť 14.-15. 10. 2005. Békešská Čaba : Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku 2006, s. 404-415.

Príspevky v časopisoch národného významu: Kapitálne dielo vojvodinskej slovakistiky. NŽ, 32, 1980, 2, s. 182-186. [Výročie vzniku časopisu Dolnozemský Slovák ako 75 rokov kontinuity slovenskej publicistiky vo Vojvodine. Zborník prác zo sympózia v Novom Sade 17. a 18. nov. 1977. Nový Sad : Obzor 1979]; Slovenské noviny (1849-1861) ako prameň informácií o živote Slovákov vo Vojvodine. In: Zborník SVS, 10. Nový Sad 1988, s. 5-45; – Gustav Maršall-Petrovský a vojvodinskí Slováci v americkom Slovenskom hlásniku. In: Život a dielo Gustáva Maršalla-Petrovského. Nový Sad 1989, s. 217-236 a 304-306; – Kovačičan Dr. Ján Čaplovič, významná osobnosť slovenskej vedy a kultúry. In: Dr. Ján Čaplovič: Dejiny slovenského evanj. a. v. cirkevného sboru v Kovačici, 1928. Reprint 1991, s. 244-246; – Karol Medvecký, neznámy organizátor Slovenského ochotníckeho divadla v Petrovci v 80. rokoch 19. storočia. In: Zborník SVS 14. Nový Sad 1992, s. 239-245; – O živote a diele akademika Jána Kmeťa. In: Akademik Ján Kmeť: Dolnozemské obrysy slovenskej sebaúcty, 1990-1993. Spolok Slovákov z Juhoslávie. Bratislava 1994, s. 159-180.

Dodatočný výber z bibliografických jednotiek: Stretli sme sa pred štyrmi rokmi. In: Pamätnica 50 rokov Slovenského gymnázia v Petrovci. Báčsky Petrovec 1969, s. 190-191; Život v službách ľudu. K 80. výročiu smrti Félixa Kutlíka. NŽ, 22, 1970, s. 362-364; Vykopali pozostatky prastarej osady. HĽ, 30, 26. 8. 1972, 35 (2452), s. 4; Pohľadnice Kulpína z roku 1904. Poľnohospodárske rozhľady, 3, 17. 6. 1973, 25 (113), s. 10; Avarské pohrebisko pri Topoli. HĽ, 30, 11. 8. 1973, 31 (2497), s. 13; Spomienka na Andreja Mráza. HĽ, 30, 8. 6. 1974, 22, (2540), s. 8; Popov, Č.: Niektoré metodologické problémy pri štúdiu dejín Vojvodiny; Gavrilović, S.: Pramene k dejinám Slovákov vo Vojvodine do polovice 19. storočia; Csehák, K.: Pramene k dejinám Slovákov vo Vojvodine v druhej polovici 19. a v prvej polovici 20. storočia; Frišković, A.: O niektorých historických predpokladoch relevantných pri vytváraní etnického obrazu dnešnej Vojvodiny; Končar, R.: Niektoré metodologické problémy pri výskume národnostnej otázky v NOB vo Vojvo-

dine. In: Slováci v zahraničí (Bratislava), 2. Martin 1974, s. 171-188 (preklad); Pôvod, mladosť a štúdiá Félixa Kutlíka. NŽ, 27, 1975, s. 249-268, 360-371; Príspevok bibliografickému výskumu časopisa Domácnosť a škola, NŽ, 27, 1975, s. 448-452; Spolkový život a časopis Svit. NŽ, 28, 1976, s. 455-458; Félix Kutlík medzi vojvodinskými Slovákmi. NŽ, 29, 1977, s. 67-84, 155-163, 363-375; Denník Félixa Kutlíka z rokov 1872-1877. Zbornik za slavistiku, 13. Novi Sad, Matica srpska 1977, s. 117-138; Príspevok k poznaniu slovenských exlibristov vo Vojvodine. NŽ, 29, 1977, s. 389-392; O cestopisoch Félixa Kutlíka. NŽ, 30, 1978, s. 331-339; Neznáme sochárske dielo Vavrinca Dunajského z roku 1831 v Petrovci. In: Zborník SVS, 1. Nový Sad 1979, s. 181-185; Sympózium o XIV. vojvodinskej údernej slovenskej brigáde v Petrovci. NŽ, 31, 1979, s. 552-554; Vojvodinskí Slováci a Juhoslovania v slovenských pedagogických časopisoch do roku 1918. 1. In: Zborník SVS, 1. Nový Sad 1979, s. 123-145; Spomienka na Cyrila Kutlíka. NŽ, 32, 1980, s. 535-536; K problematike výskumu slovenskej partizánskej tlače vo Vojvodine. NŽ, 32, 1980. s. 278-280; Prehľad publicistickej a literárnej tvorby Félixa Kutlíka v rokoch 1867-1877. In: Zborník SVS, 1. Nový Sad 1980, s. 79-128; K podielu Paľa Bohuša na formovaní slovenskej revolučnej tlače v Juhoslávii. NŽ, 33, 1981, s. 369-372; Kulpínska kronika Félixa Kutlíka z rokov 1876-1890. In: Zborník SVS, 3. Nový Sad 1981, s. 89-133; Listy Félixa Kutlíka Ľudovítovi Vladimírovi Riznerovi. NŽ, 34, 1982, s. 635-653; Dr. Milan Krajčovič. NŽ, 35, 1983, s. 522; Príspevok k výskumu Slávika a Zorničky, prvých slovenských časopisov pre deti a mládež. NŽ, 35, 1983, s. 377-389; Bibliografia Slávika a Zorničky. NŽ, 35, 1983, s. 389-392; Priateľ školy – prvý slovenský pedagogický časopis vo Vojvodine. NŽ, 36, 1984, s. 778-789; K ideologickému profilu časopisu Náš život (1933-1940, 1946-1947). In: Časopis Nový život v literatúre a kultúre Slovákov vo Vojvodine. Nový Sad 1984, s. 23-31; Jozef Marčok a Spolok československých akademikov v Juhoslávii. In: Jozef Marčok Dragutin. Život a revolučné dielo. Nový Sad 1984, s. 87-101; Milan Krajčovič päťdesiatročný. Biografia a výberová bibliografia. NŽ, 39, 1987, s. 618-922; Divadelné pôsobenie Félixa Kutlíka v Petrovci. Igric, 1, júl-september 1995, 3, s. 2-3.

Lit.: V. Hronec: Bibliografia Nového života 1949-1973, NS 1974, s. 35; Odkaz BP 1975, s. 312-313; Bibliografija radnika Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, NS 1984, s. 801-805; Bibliografia Ústavu pre vydávanie učebníc 1965-1985, NS 1985, s. 211-272, 1986-1990, NS 1991, s. 169-188; V. Hronec: Bio-bibliografický súpis súčasných slovenských spisovateľov z Juhoslávie, Ba 1990, s. 7; Bibliografia slovenskej knižnej tvorby v Juhoslávii 1918-1977, NS 1993, s. 209 a 211; Slovník slovenských spisovateľov Dolnej zeme. Bratislava 1994, s.14-15; Čiep, J.: K päťdesiatke narodenín Prof. Dr. Samuela Čelovského. Báčsky Petrovec 2000 (Katalóg výstavy); Čiep, J: Bibliografia Prof. Dr. Samuela Čelovského v časopise Nový život (1970-2000). Nový život, 52, 2000, č. 7-8, s. 441-446. Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Zost. A. Maťovčík Martin: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov a Slovenská národná knižnica 2001, s. 68; Encyclopaedia Beliana. 3. Bratislava: Encyklopedický ústav SAV 2003, s. 42.

ČERVENSKÝ, Janko, Dr. poľnohospodárskych vied, šľachtiteľ zelenín; narodený 10. 8. 1967 v Novom Sade; rodičia: otec Fedor Červenský, profesor anglického jazyka na Gymnáziu Jána Kollára, Báčsky Petrovec; matka Anna Červenská, r. Šomodiová, zubná technička v Dome zdravia, Báčsky Petrovec; bydlisko: Vrbarová 4, Báčsky Petrovec.

Základnú školu vychodil v Báčskom Petrovci (1974-1982). Na terajšom Gymnáziu Jána Kollára v Petrovci absolvoval najprv všeobecnú fázu (1982-1984), potom usmernenú – poľnohospodársky odbor (1984-1986). Vysokú školu poľnohospodársku skončil v Nitre, Slovensko (1986-1991). Tu získal titul dipl. inžiniera poľnohospodárstva.

Postgraduálne sa zapísal na Poľnohospodársku fakultu Univerzity v Novom Sade (1991). Hodnosť magistra získal obhajobou práce pod názvom**:** Fenotipske i genotipske korelacije komponenti prinosa kupusa (Brassica oleracea var. capitata L.). (Fenotypická a genotypická korelatívnosť zložiek úrody kapusty). Doktorát poľnohospodárskych vied na tému Kombinacione sposobnosti i heterozis kvantitativnih svojstava kupusa (Brassica oleracea var. capitata L.) (Kombinačné schopnosti a heterozis kvantitatívnych vlastností kapusty) obhájil na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (2001).

Pôsobisko – od 21.12.1991 je zamestnaný na neurčitú dobu vo Vedeckom inštitúte pre roľníctvo a zeleninárstvo, Oddelenie pre zeleninárstvo, ako šľachtiteľ rastlín v Novom Sade.

Je členom Spolku genetikov Srbska, Spolku šľachtiteľov a semenárov Republiky Srbsko a Spolku zelených. V apríli 2007 Dr. J. Červenský bol zvolený za štátneho koordinátora ECPGR Brassica v pracovnej skupine Srbska (Rastlinné genetické zdroje).

Dielo. *Publikácie*: Gvozdenović, Đ., D. Jovićević, A. Takač, Mirjana Vasić, Dušanka Bugarski, Jelica Gvozdenović-Varga i J. Červenski: Seme povrća. Institut za ratarstvo i povrtarstvo – Daniel print, Novi Sad 1996, 80 s.

Červenski, J. i Đ. Gvozdenović: Kupus. Poljoprivredna biblioteka. Izdavačka kuća Draganić, Beograd 2004, 83 s.

Gvozdenović, Đ., Dušanka Bugarski, Jelica Gvozdenović-Varga, J. Červenski i A. Takač**:** Posebno povrtarstvo. Megatrend univerzitet, Beograd 2007, 383 s..

J. Červenský je autorom a spoluautorom (koautorom) vyše 100 vedeckých príspevkov, v ktorých mu ako prvá

pozícia patrí 30-krát. V týchto príspevkoch okrem kapusty, jej odrôd, hybridov a genotypickej variability vo vedeckých výskumoch dôraz kladie aj na paradajky, papriku, fazuľu, cibuľu a cesnak, huby, melóny a iné druhy zeleniny; analyzuje situáciu a perspektívu v šľachtení zelenín, predpisy vo výrobe reprodukčného materiálu (semeno), výrobu a odbyt zeleninového semena, uplatňovanie herbicídov v ochrane zelenín a iné aktuálne otázky zeleninárstva.

Medzi spoluautormi sa spomína veľký počet vedeckých pracovníkov, ktorí sa uvádzajú podľa priezviska abecedne: Balaž, F., Bugarski, Dubravka, Cvikić, D., Ďurovka, M., Filipović, Maja, Glušac, D., Gršić, Vesna, Gvozdenović, Đ., Gvozdenović-Varga, Jelica, Ilić, Z., Ilin, Ž., Inđić, Dušanka, Jovićević, D., Kereši, Tatjana, Klokočar-Šmit, Zlata, Lazić, Branka, Maksimović, Livija, Malidža, G., Marković, V., Milić, S., Mišković, A., Momirov, R., Moravčević, Đ., Nikolić, Zorica, Novalušić, Julijana, Pavlović, N., Takač, A., Vasić. Mirjana, Vuković, Slavica, Zdravković, M.

Príspevky J. Červenského sú uverejnené v nasledujúcich publikáciách: Zbornik radova Naučnog instituta za ratarstvo i povrtarstvo (19 príspevkov), v časopise Selekcija i semenarstvo (6), Acta Horticulturae (11), Genetika (8), Genetics&Breeding, Roma (1), Arhiv za poljoprivredne nauke (2), Agroznanje (1), Savremena poljoprivreda (13), Savremeni povrtar (1), Book of Profesing (2), Natura Montengrina (2).

Určitý počet príspevkov bol prezentovaný na vedeckých sympóziách v domove (Nový Sad, Subotica, Sokobanja, Zlatibor) a v zahraničí (Albena, Banja Luka, Ochrid, Sadovo-Plovdiv, Neum, Bursa, Piešťany, Solún) a v tematických zborníkoch, resp. publikáciách abstraktov – súhrnov.

ČERVENÝ, Andrej – poľnohospodársky ekonóm (12. 7. 1922 Petrovec, SFRJ – 6. 10. 1969 Jur pri Bratislave, okres Bratislava-vidiek, pochovaný v Nitre). Otec Ondrej Červený, roľník, matka Mária Červená, r. Novotná; manželka Elvíra, r. Nižinská, právnička (1922); mal syna a dcéru.

Študoval na slovenskom gymnáziu v Petrovci, maturoval 1949. R. 1946-50 študoval na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach (VŠPLI), 1950 Ing., 1957 doc., 1961 vysokoškolský profesor.

R. 1943-1945 úradník Št. kúpeľov v Piešťanoch, od 1949 asistent, od 1951 vedúci Ústavu všeobecnej zootechniky a biológie, od 1951 vedúci Ústavu poľnohospodárskej spravovedy VŠPLI v Košiciach. Od 1952 vedúci Katedry ekonomiky a organizácie socialistických poľnohospodárskych podnikov VŠP v Nitre, od 1961 Katedry organizácie socialistických poľnohospodárskych podnikov. Člen KSČ od 1946.

Špecializoval sa na výskum ekonomiky, organizácie a riadenia socialistického poľnohospodárstva, najmä ekonomiku pestovania kukurice na zrno a siláž, rentabilitu pestovania cukrovej repy, konopí a tabaku, organizáciu využitia horských pasienkov z hľadiska rentability odchovu mladého dobytka, ekonomiku výroby mlieka v podmienkach veľkovýrobnej technológie, ekonomiku chovu moriek, hodnoteniu mokrého výkrmu ošípaných atď. Autor a spoluautor 17 kníh, 9 vysokoškolských učebníc, výskumných správ, 54 odborných článkov.

Od 1969 člen Slovenskej poľnohospodárskej akadémie. R. 1952-56 a 1958-59 dekan Zootechnickej fakulty, 1959-61 dekan Prevádzkovo-ekonomickej fakulty VŠP. Vyznamenaný Za úspešnú výchovnú prácu a Za zásluhy o výstavbu.

Dielo. Pracovníci štátnych majetkov zvyšujú poľnohospodársku výrobu. Bratislava 1956; Štátny majetok Palárikovo. Bratislava 1957; Odmeňovanie v JRD. Bratislava 1959 (spoluautor); Družstevné fondy. Bratislava 1960 (spoluautor); Organizácia poľnohospodárskych podnikov. Bratislava 1961; Ekonomika socialistického poľnohospodárstva. Bratislava 1961 (spoluautor); Základy ekonomiky a organizácie rastlinnej výroby JRD. Bratislava 1961; Základy ekonomiky a organizácie práce živočíšnej výroby JRD. Bratislava 1961 (spoluautor); Ekonomická efektívnosť pestovania kukurice. Bratislava 1962; Dvojsmenová prevádzka v živočíšnej výrobe. Bratislava 1963 (spoluautor).

Literatúra: 25-rokov VPŠ v Nitre. Ba 1971; nekrológy: Poľnohospodársky a potravinársky výskum, 2, 1969, č.10, s. 40-41; Agrikultúra 10,1971, s. 219-220. EŠ 1, s. 368. Slovenský biografický slovník, I. zväzok A-D, Matica slovenská, Martin 1986, s. 424-425.

ČIERNY, Ján, JUDr., doc., CSc, (26. 2. 1922, Hložany – 4. 3. 2001, Bratislava) – publicista. Zmaturoval v Petrovci 1941. Novinársky začal pracovať počas SNP v Spravodajskej agentúre Slovenska. Od júla 1945 redaktor Pravdy. R. 1947-53 v diplomatických službách. R. 1953-61 redaktor Pravdy, 1961-65 zahr. korešpodent Čs. rozhlasu v Paríži. Po návrate pracoval ako ved. pracovník Hist. ústavu SAV v Bratislave (1965-69). Od novembra 1969 ved. pracovník Ústavu marx.-len. pri ÚV KSS v Bratislave, od 1976 ved. pracovník Hist. ústavu SAV.

Dielo. *Publikoval práce*: Švédsko v osídlach dolárov (Praha 1955), Červená riava (Bratislava 1959), Generál (Praha 1967), Kto vládne v Paríži (Bratislava 1971), Slovenské národné povstanie a medzinárodné vzťahy (Bratislava 1974).

Literatúra: Encyklopédia Slovenska, 1. zväzok A-D. Bratislava: VEDA 1977, s. 472. Fekete, Samuel: Zomrel Ján Čierny (1922-2001). In: Nový život, 3-4/2001, s. 224-225.

ČINČURÁKOVÁ, r. KOPČOKOVÁ, **Mária**, profesorka anglického jazyka a literatúry; narodená 29. 12. 1975 v Báčskom Petrovci; rodičia: otec – Ján Kopčok, poľnohospodár; matka Mária Kopčoková, r. Kuštrová, domáca.

Základnú školu vychodila v Báčskom Petrovci (1983-1990), v rodisku tiež absolvovala Gymnázium Jána Kollára (1990-1994) a Filozofickú fakultu ukončila v Novom Sade (1994-1998). Tu získala titul profesor anglického jazyka a literatúry.

Pôsobisko: od 12. 10. 1998 bola na neurčitú dobu zamestnaná na Gymnáziu Jána Kollára so žiackym domovom v Báčskom Petrovci ako profesorka angličtiny ako prvého alebo druhého cudzieho jazyka.

Od školského roku 2001/2002 prednáša angličtinu i študentom Učiteľskej fakulty v Sombore, vysunuté oddelenie v Báčskom Petrovci.

V období 1998-2003 sa zúčastnila v práci Debatného klubu, ktorý funguje pri Gymnáziu v B. Petrovci. V júli 2003 pobudla na medzinárodnom debatnom turnaji v Ľubľane (Slovinsko) ako tréner srbského tímu.

Dvakrát pobudla v USA na zdokonaľovaní: v lete 2002 v Towson, Maryland v rámci SEEYLI programu (Southeasten Europe Youth Leadership Institute) a v zime 2005 v Salt Lake City, Utah na výmene profesorov organizácií CRS (Catholic Relief Services).

Mária Činčuráková sa tiež občas zaoberá prekladateľskou prácou, hlavne prekladom textov pre potreby Gymnázia.

ČIPKÁR, Andrej, stredoškolský profesor, sa narodil 29. 8. 1932 v Hložanoch, zomrel 5. 10. 2009 v Novom Sade. Zaoberal sa teóriou a tvorbou učebníc, publicistikou a písal beletristiku.

Rodičia: otec Andrej Čipkár, obchodník, matka Lujza Čipkárová, r. Cimáriková, domáca.

Ľudovú školu vychodil v Hložanoch (1939-1943), gymnázium zakončil v Báčskom Petrovci (1943-1951); na Filozofickej fakulte v Belehrade vyštudoval juhoslovanskú literatúru a srbochorvátsky jazyk (1956).

Pôsobiská: Základná škola v Kysáči (1956-1959); Základná škola v Kovačici (1959-1962); Ekonomická škola v Kovačici (1962-1963); Ústav pre zveľadenie všeobecného a odborného vzdelávania (Závod za unapređenje opšteg i stručnog obrazovanja), Nový Sad (1963-1965) – osvetový poradca; Ústav pre vydávanie učebníc (Zavod za izdavanje udžbenika) v Novom Sade (1965-1992) – odborný spolupracovník, zodpovedný redaktor pre srbochorvátsky jazyk, hlavný a zodpovedný redaktor, riaditeľ; „Znanje" v Novom Sade (1992-1994) – hlavný a zodpovedný redaktor; JP Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, Odeljenje u Novom Sadu (1994) – poradca.

Ako externý spolupracovník Filozofickej fakulty v Novom Sade prednášal v období 1970-1980 metodiku slovenského jazyka.

Verejné funkcie: člen Osvetovej rady Srbska (Prosvetni savet Srbije), člen Osvetovej rady Vojvodiny, dva mandáty atď.

Tvorivá činnosť:

Metodické a odborno-metodické práce začal uverejňovať od roku 1957.

Tvorbou učebníc sa začal zaoberať roku 1962, keď sa spolu s manželkou Máriou Kardelisovou zúčastnil na súbehu na Čítanku pre 4. ročník základnej školy s vyučovacou rečou slovenskou.

Ako pracovník Oddelenia pre učebné osnovy a učebnice Ústavu pre zveľadenie všeobecného a odborného vzdelávania a neskôr Študijného oddelenia Ústavu pre vydávanie učebníc rozvinul obsiahlu prácu na teórii učebníc, ale aj na koncepcii a metódach vyučovania slovenčiny v nárečovom prostredí, tiež na vyučovaní srbochorvátskeho jazyka ako jazyka spoločenského prostredia, resp. nematerinského jazyka. Vypracoval aj osobitnú koncepciu vyučovania materinského jazyka pre deti našich robotníkov na dočasnej práci v zahraničí. Bol aj spoluautorom koncepcie učebného seriálu Moja domovina SFRJ pre spomínaných žiakov, ktorý vyšiel v siedmich rečiach. Bol aj členom Redakcie tohto projektu, tiež členom užšej redakcie. Podieľal sa na koncipovaní a redigovaní početných projektov a spoločných vydaní Stálej konferencie juhoslovanských vydavateľstiev učebníc atď.

Dielo. *Vydal tieto knihy cestopisnej prózy*: Návrat do neznáma. Obzor, Nový Sad 1976; Svet je na tvári miesta. Kultúra, Báčsky Petrovec 2000; Banánový kvet, deti a svet. Zmaj, Novi Sad 2001; Бананин цвет, деца и свет. Змај, Нови Сад 2001; Namiesto kytice na Ráchelin hrob. Hlas ľudu, Nový Sad 2003; Smerovníky k sebe. Logos•EH, Piešťany 2006; Pre deti vydal aj knihu Rovné rozprávky (z) roviny. Hlas ľudu, Nový Sad 2007.

Hlavnú činnosť vyvinul v oblasti tvorby učebníc. Bibliografia knižných vydaní, ktoré napísal alebo zostavil sám alebo ako spoluautor, počíta vyše 300 jednotiek. Medzi nimi sú čítanky pre základnú školu v slovenskej reči, ale aj pre školy v srbochorvátskej reči v Srbsku, tiež v Čiernej Hore; učebnice, cvičebnice, pracovné zošity, kontrolné úlohy, príručky pre učiteľov k učebniciam slovenského jazyka; učebnice, gramatiky, pracovné zošity, príručky pre vyučovanie srbochorvátskeho jazyka ako jazyka spoločenského prostredia, resp. nematerinského jazyka; knihy domáceho čítania – antológie a rozličné výbery z diel jedného alebo viacej autorov – opatrené informačno-motivačným predslovom a didakticko-metodickým doslovom atď.

Z veľkého počtu titulov spomenieme iba tie, ktorými do vyučovania uvádzal nové druhy alebo typy učebníc: Čítanka pre IV. ročník základnej školy so slovenskou vyučovacou rečou. Obzor, Báč. Petrovec 1964 (s Máriou Kardelisovou) – prvá literárna čítanka pre nižšie ročníky základnej školy v Srbsku vôbec. – Cvičebnica slovenského jazyka pre III. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Obzor, Báčsky Petrovec 1965 (s Máriou Kardelisovou) – prvá učebnica materčiny tohto druhu v Srbsku. – Slovenský jazyk pre 5. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc – Pokrajinski zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad 1969 a Slovenský jazyk pre 6. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc – Pokrajinski zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad 1969 – prvé (polo)programované učebnice materčiny v Srbsku, tiež prvé učebnice slovenského jazyka založené na rozdieloch v tvaroch podstatných mien medzi spisovnou rečou a nárečím. – Дечак и лептир – читанка за IV разред. Завод за издавање уџбеника и наставна средства, Београд 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987 (s Máriou Kardelisovou) – prvá čítanka-učebnica literárnej výchovy pre základnú školu v Srbsku. – Naša reč I, učebnicový seriál Moja domovina SFRJ, Belehrad 1985, vydavatelia: Svjetlost – Ústav pre učebnice a učebné pomôcky, Sarajevo, Republikový ústav pre zveľaďovanie vzdelávania a výchovy, ZOZP Vydávanie učebníc a učebnicovej literatúry, Titograd, Školska knjiga, Záhreb, Ústav pre učebnice a učebné pomôcky, Priština, Prosvetno delo, Skopje, Ústav pre vydávanie učebníc, Nový Sad, Ústav pre vydávanie učebníc a učebných pomôcok, Belehrad (koordinátor) – prvá učebnica slovenského jazyka pre slovenské deti žijúce v krajinách západnej Európy.

Okrem už spomenutej čítanky Дечак и лептир treba spomenúť ešte tieto čítanky pre základné školy s vyučovacou rečou srbskou v Srbsku a Čiernej Hore: Насмејани дан – читанка за III разред. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1973, 1975, 1976, 1977 (s Máriou Kardelisovou). – Насмијани дан – читанка за III разред, за Црну Гору. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1966, 1969, 1970, 1971, 1972 (s Máriou Kardelisovou). – Сунчев певач – читанка за IV. разред. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1974, 1975, 1976, 1977 (s Máriou Kardelisovou).

Časopisy: Prispieval do mnohých literárnych a pedagogických časopisov v slovenskej a srbskej reči. Redigoval päťrečový Билтен Завода за издавање уџбеника – A tankönyvkiadó intézet közlönye – Bulletin Ústavu pre vydávanie učebníc – Buletinul Institutului pentru editarca manualelor – Билтен Завода за видаванє учебнїкох – od roku 1968 do roku 1985, keď zanikol. Súhrnne vyšlo 52 čísel.

ČÍŽIKOVÁ, r. STREHOVSKÁ, Zuzana, asistentka slovenskej literatúry na Filologickej fakulte v Belehrade, Studentski trg 3. Narodila sa 14. 2. 1971 v Padine. Otec Ján Strehovský (1945) je poľnohospodár a matka Zuzana Strehovská (1948), r. Petrovičová je domáca. Má brata Jána (1967) a sestru Katarínu (1973). Roku 1997 sa vydala za Želimíra Čížika (1970), ktorý pracuje ako strojný inžinier. Má s ním dve deti: dcéru Hanu (2000) a syna Igora (2004). So svojou rodinou žije v Kovačici, Ulica Janka Čmelíka 101.

Základnú školu skončila v rodisku a gymnázium v Kovačici a v Báčskom Petrovci. Vyštudovala slovenský jazyk a literatúru na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty v Novom Sade (1995), kde pokračovala aj v ďalšom postgraduálnom štúdiu slovenskej literatúry. Roku 2003 na tejto fakulte obhájila magisterskú prácu Básnické dielo Viery Benkovej a tak získala titul magistra. Práca vyšla aj knižne pod rovnomenným názvom Básnické dielo Viery Benkovej (Kultúra, 2005). Začiatkom roku 1996 nastúpila na post asistentky slovenskej literatúry na Katedre slavistiky Filologickej fakulty v Belehrade, kde aj dnes pracuje. Predtým rok honorovane pracovala v týždenníku Hlas ľudu. Básne uverejňovala vo Vzlete (1987-1993) a v Novom živote (1991). Roku 1991 získala Cenu Vzletu. Dostala Cenu Nového života za rok 2002 za recenziu pod názvom Lyrické memento Viery Benkovej na knihu Kniha výstrahy zostavenú Adamom Svetlíkom.

Zuzana Čížiková svoje texty, v ktorých sa sústreďuje na výskum slovenskej vojvodinskej literatúry, uverejňuje v zborníku Slavistika a v časopise Nový život, kde je od roku 2006 aj členkou redakcie.

Dielo. Michal Babinka ako spisovateľ pre deti. Deťom hviezdy na čelo kreslil. In: PADINA : 1806 – 1996. Zborník prác, Miestny odbor Matice slovenskej v Padine, 1996, s. 205-209; Reklamné prejavy v lokálnom rozhlase. In: Varia VI. Zborník zo VI. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra – Piesok 27.-29.11.1996). Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV, 1997, s.14-19; Kolokviá mladých jazykovedcov. In: Slavistika. knjiga I (1997). – Beograd : Slavističko društvo Srbije, 1997, s. 194-195. Uticaj maternjeg slovačkog jezika u nastavi srpskog jezika.In: Izučavanje slovenskih jezika, književnosti i kultura u inoslovenskoj sredini. Međunarodni simpozijum povodom 120-godišnjice Katedre za ruski jezik i 50-godišnjice Slavističkog društva Srbije, Beograd. Filološki fakultet, Slavističko društvo Srbije, 1998, s. 629-631; Miroslav Dudok, Vývin slovakistiky. Spolok vojvodinských slovakistov, Nový Sad 1997. In: Slavistika. knjiga II (1998). Beograd : Slavističko društvo Srbije, 1998. s. 282-283; Michal Babinka ako spisovateľ pre deti. Nový život, *49* (1997), č. 9-10, s. 23-28; Funkcie postáv v próze pre deti Trojhlavý drak Štefan Miroslava Demáka. Nový život, *50* (1998), č. 11-12, s. 468-470; O ženskom písme všeobecne a konkrétne. Nový život, *53* (2001), č. 1-2, s. 80-81; Presah kritiky (Adam Svetlík: Poetika presahu, O poézii Víťazoslava Hronca, Báčsky Petrovec : Kultúra, 1997). Nový život, *53* (2001), č.7-8, s. 435-438; Lyrické memento Viery Benkovej (Viera Benková: Kniha výstrahy. Výber z lyriky. Zostavil a doslov napísal Adam Svetlík. Báčsky Petrovec : Kultúra, 2001.). Nový život, *54* (2002), č. 11-12, s. 665-668; Michal Harpáň, Zápas o identitu (o slovenskej dolnozemskej literatúre), Vydavateľstvo Kultúrnej a vedeckej spoločnosti Ivana Kraska Nadlak (Rumunsko) a vydavateľstvo ESA Bratislava (Slovensko), Edícia Knižnica Dolnozemského Slováka, 2000, 240 s. In: Zbornik Matice srpske za slavistiku : knjiga 61 (2002), Novi Sad, Matica srpska, 2002. s. 203-204; Pri príležitosti jubilea Jarmily Hodoličovej – o troch témach: realizmus, ženské hnutie a tvorba pre deti a mládež. Nový život, *55* (2003), č. 1-2, s. 83-85; Básnické prvotiny mladých autorov uverejnené vo Vzlete. Nový život, *55* (2003), č. 11-12, s. 624-632; Зорослав Спевак: Јан Амос Коменски : педагог и утописта. Култура Бачки Петровац, ФОРС Нови Сад, 2003, 202 стр. In: Славистика. Књига VIII (2004). Београд : Славистичко друштво Србије, 2004, с. 449-451; Perlorodý svet Kataríny Hricovej. Nový život, *57* (2005), č. 9-12, s. 245-249; Slovenská vojvodinská literatúra v zrkadle 56. ročníka časopisu Nový život. Nový život, *57* (2005), č. 9-12, s. 251-253; Preklady Viery Benkovej. In: Славистика. књига IX (2005). Београд : Славистичко друштво Србије, 2005, с. 236-242; Benkovej (a naše) relikty a relikvie. Nový život, *58* (2006), č. 1-3, s. 60-61; Poézia bez hrán. (O slovenských veršoch Anny Dudášovej). Nový život, *58* (2006), č. 10-12, s. 45-47; Básnické prvosienky Jána Labátha alebo prvý pohľad na premeny poézie a poetiky Jána Labátha v päťdesiatych rokoch 20. storočia. Nový život, *59* (2007), č. 1-3, s. 53-56.

DEVETAKOVIĆ, Stevan – Dr., riadny profesor pre predmety ekonomika národného hospodárstva (Nacionalna ekonomija), regionálna ekonomika, technický pokrok a ekonomický vývoj, ekonomika spoločenskej (a sociálnej) infraštruktúry, sa narodil 10. 6. 1942 v Kovačici; otec Radojica Devetaković, bankový úradník; matka Mária Devetakovićová, r. Viergová, učiteľka na základných školách v Kovačici a v Starej Pazove; manželka Spomenka Devetakovićová, r. Obradovićová; dcéry Mirjana Devetakovićová-Radojevićová, asistentka na Architektonickej fakulte v Belehrade, a Nataša Devetakovićová-Ličinová, diplomovaná filologička, zamestnaná v Ženeve.

Základnú školu vychodil v Kovačici a v Starej Pazove; strednú ekonomickú školu absolvoval v Starej Pazove (1961) a Ekonomickú fakultu v Belehrade (1965).

Magisterskú prácu Kriteriji nivoa razvijenosti i uslovi razvoja regiona (Kritériá úrovne vyspelosti a rozvojové podmienky regiónov) obhájil 1972 a doktorskú dizertáciu Tehnički progres u maloj zemlji (Technický pokrok v malej krajine) 1977.

Študijné pracovné cesty v zahraničí uskutočnil: Praha – podnik ČKD (1964); Ekonomický ústav Československej akadémie vied (1964 a 1972); Bratislava – Vysoká škola ekonomická, Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied; Budapešť – Univerzita Karola Marxa (viac ráz 1964 – 1993); Londýn – London School of Economics and Political Science (1990). Pobyt od dvoch/ troch týždňov do dvoch mesiacov, okrem týchto aj niekoľko kratších ciest.

Pôsobisko: od r. 1965 naďalej – Ekonomická fakulta v Belehrade.

Akademické funkcie: od 1965 asistent, 1977 docent, 1987 mimoriadny profesor a 1993 riadny profesor na Ekonomickej fakulte v Belehrade.

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: Naučno društvo ekonomista Jugoslavije (od 1989).

Verejné funkcie – dvakrát bol členom Rady Univerzity v Belehrade (1971-73, 2004-2006).

Dielo. Tehnički progres u maloj zemlji. Privredna štampa, Bgd, 1980. – Ekonomika Jugoslavije (Tehnološki progres, Ekonomska struktura, Regionalni razvoj) – univerzitná učebnica. Ekonomski fakultet, Bgd 1989. – Ekonomski regioni u Saveznoj republici Jugoslaviji. Ekonomski anali, No 121, Bgd 1995. – Homogenost predloženih regiona u Srbiji/Jugoslaviji. Ekonomski anali, No 125, Beograd, 1995. – Tehmološki progres i ekonomski razvoj (spoluautori Dr. I. Rosić a Dr. M. Đorđević). Ekonomski fakultet, Kragujevac 1999. – Regionalni razvoj Srbije u tranziciji. Príspevok na V. vedeckom stretnutí na Ekonomickej fakulte, Kragujevac 2001. – Razvoj i perspektive regionalne politike Evropske unije**.** Ekonomski anali. br. 155 / oktobar 2002-decembar 2002, s. 129-142. – Institucionalne promene kao činilac regionalnog razvoja u Srbiji. Príspevok na VI. vedeckom stretnutí na Ekonomickej fakulte, Kragujevac, december 2002; – Osnovi ekonomije (nacionalna ekonomija – koautori Dr. B. Jovanović Gavrilović i Dr. G. Rikalović). Udžbenik za III razred ekonomske škole. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Bgd 2003. – Potrebne promene sa stanovišta regionalnog razvoja Srbije. In: „Institucionalne promene kao determinanta privrednog razvoja Srbije". Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac, 2004. – Nacionalna ekonomija. (Koautori Dr. B. Jovanović Gavrilović i Dr. G. Rikalović). Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta, Bgd 2005. – Regionalni razvoj i administracija. Ekonomika preduzeća, decembarski broj, Savez ekonomista Srbije, Bgd, 2006. – Nacionalna strategija privrednog razvoja Republike Srbije; jeden zo štyroch recenzentov jednotlivých oblastí – pre oblasť Polazne osnove privrednog razvoja Srbije. – Moguće statističke jedinice (NUTS – nomenclature des unités territoriales statistiques alebo Nomenclature of Territorial Units for Statistics) i regionalni razvoj Srbije. In: Institucionalne promene kao determinanta privrednog razvoja Srbije. Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac 2007.

DUDOK, **Daniel**, doktor vied, lingvista, dialektológ, prekladateľ, redaktor literárneho časopisu Nový život, neskôr Správ Spolku vojvodinských slovakistov, šéfredaktor Zborníka Spolku vojvodinských slovakistov, univerzitný profesor na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulte v Novom Sade.

Zásluhu, že sa Nový Sad stal významným slovakistickým strediskom, majú predovšetkým jeho zakladatelia akademik Ján Kmeť v oblasti literatúry a profesor Daniel Dudok v oblasti jazyka. Oni boli prví prednášatelia na skupine slovenský jazyk a literatúra na Filozofickej fakulte v Novom Sade, založenej v školskom roku 1961/62. Na fakulte obaja zostali až do dôchodku.

Daniel Dudok sa narodil v Erdevíku 26. 6. 1932. Rodičia: otec Ján, matka Juliana, r. Stupavská. V rodisku skončil základnú školu. Gymnázium absolvoval v Petrovci a maturoval v roku 1950. Študoval na Filozofickej fakulte v Belehrade najprv jeden semester srbochorvátsky jazyk a juhoslovanské literatúry, potom český a slovenský jazyk a literatúru. Po ukončení štúdia (1955) pobudol jeden rok v Prahe a Bratislave na študijnom pobyte.

Profesor Dudok pôsobil na Filozofickej fakulte v Novom Sade od 1958. Pracovať začal ako asistent na predmete staroslovienčina. Po založení študijnej skupiny slovenský jazyk a literatúra vyučoval väčšinu jazykových predmetov. Daniel Dudok prednášal slovenčinu početným generáciám. Vedel zaujať študentov o dejiny jazyka a najmä dialektológiu, ale tiež aj o spisovný jazyk a kultúru vyjadrovania.

Prešiel všetky univerzitné hodnosti od asistenta až po riadneho profesora slovenského jazyka. Bol riaditeľom Slovakistického ústavu (1975-1977) a prodekanom Filozofickej fakulty v Novom Sade (1977-1979).

Lingvistické práce Daniela Dudka sa vždy orientujú na domácu jazykovú situáciu a na potreby slovenského jazykového spoločenstva vo Vojvodine. Začiatky pôsobenia v niektorých oblastiach sa spájajú práve s menom Daniela Dudka. Ide najmä o nadviazanie kontaktu medzi Filozofickou fakultou v Novom Sade a Filozofickou fakultou v Bratislave. Ako hosťujúci profesor pôsobil na Univerzite Komenského (v rokoch 1966-1970).

Vo svojej vedecko-výskumnej práci Daniel Dudok bral do úvahy dve základné podoby jazyka: spisovný jazyk a nárečia. Konfrontuje ich z jednej strany so slovenčinou a nárečiami na Slovensku a z druhej strany so srbčinou ako kontaktovým jazykom. Teda uňho vidno sociolingvistický prístup.

Daniel Dudok sa predovšetkým zaoberal dialektológiou a venoval sa jej naplno. Aj jeho doktorská dizertácia o pivnickom nárečí obhájená roku 1966 na Filozofickej fakulte v Novom Sade a knižne vydaná roku 1972 ako Nárečie Pivnice v Báčke je z tejto oblasti. Pre slovenskú menšinu je táto monografia významná aj preto, že vďaka nej sa začína konštituovať ako osobitná veda vojvodinská dialektológia.

Pozornosť si zasluhuje aj autorov záujem o otázky slovenského spisovného jazyka vo Vojvodine. Skúma hlavne dejiny spisovnej slovenčiny, ale aj súčasnosť. Mnohé jeho práce tohto druhu boli vydané v zborníkoch a časopisoch u nás, na Slovensku, ale i v Maďarsku, takže je jeho meno známe aj širšej slovakistickej a slavistickej verejnosti.

Kniha pod názvom Priezviská Slovákov v Juhoslávii vyšla v roku 1998 a predstavuje vlastne dokončenie jeho dlhoročných výskumov, pre ktoré sa materiál zbiera vo všetkých vojvodinských obciach obývaných Slovákmi.

Meno Daniela Dudka je zapísané zlatými písmenami aj v dejinách Spolku vojvodinských slovakistov (dnes už premenovaný na Slovakistickú vojvodinskú spoločnosť). Bol jedným zo zakladateľov tohto spolku (1969) a tiež aj jeho prvým predsedom. Zároveň bol aj hlavným a zodpovedným redaktorom Zborníku Spolku vojvodinských slovakistov založeného roku 1979.

Profesor Daniel Dudok prispel aj k zdokonaľovaniu pragmatickej (aplikovanej) slovakistiky (práca v slovenských redakciách, prednášky na seminároch pre učiteľov, organizovanie vedeckých konferencií). Afirmoval sa aj ako prekladateľ srbských spisovateľov do slovenčiny.

Študijné pobyty realizoval v Prahe, Bratislave a Martine.

Uverejnil okolo 300 jednotiek odborných a populárnych príspevkov väčšinou z oblasti dejín spisovnej slovenčiny a slovenských nárečí v Juhoslávii a pod názvom Z konca našej ulice v Slovenskom vydavateľskom centri v Petrovci roku 2009 vyšla knižočka príspevkov vzťahujúcich sa predovšetkým na jeho detstvo.

Je členom Matice slovenskej v Juhoslávii a Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti.

Dielo. *Knižné vydania*: Nárečie Pivnice v Báčke. Martin: Matica slovenská 1972. 228 s. + 2 mapové prílohy. O slovenskom jazyku v Juhoslávii. Báčsky Petrovec: Kultúra 1996, 204 s.; Priezviská Slovákov v Juhoslávii. Nový Sad: Spolok vojvodinských slovakistov 1998, 2. vydanie 2001, 219 s.

Výberová bibliografia: Príspevok k dejinám spisovnej slovenčiny v Juhoslávii na začiatku dvadsiatych rokov nášho storočia. In: Výročie časopisu Svit ako päťdesiat rokov organizovaného literárneho života Slovákov vo Vojvodine. Nový Sad, Obzor, s. 107-141.

Vznik obce a nárečia Aradáča v Banáte ako príklad vzniku nových obcí a nárečí na území Vojvodiny. In: Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, 2. Red. D. Dudok. Nový Sad, SVS 1980, s. 47-78 + 1 mapa.

Prehľad dejín spisovného jazyka Slovákov v Juhoslávii do polovice 19. storočia. Nový život, 36, 1984, č. 2, s. 83-91.

Miesto hložianskeho nárečia medzi nárečiami slovenského jazyka. In: Zborník Spolku vojvodinských slovakistov. 10. Red. D. Dudok. Nový Sad, SVS 1988, s. 81-117 + 8 máp.

Niektoré charakteristické znaky priezvísk Slovákov v juhoslovanskej Vojvodine. In: Nezetiség – identitás. A IV. nemzetközi néprajzi nemzetiségkutató konferencia eloädasai. Békéscsaba – Debrecen 1991, s. 138-151.

Vznik a charakter slovenských nárečí v juhoslovanskej Vojvodine. In: Zborník Spolku vojvodinských slovakistov. 15. XI. Medzinárodný zjazd slavistov. Red. D. Dudok. Nový Sad, SVS 1993, s. 19-29.

Slováci vo Vojvodine ako ucelená kultúrna oblasť slovenského národa za hranicami Slovenska. In: Ročenka Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v SR Juhoslávii. XXXVII. Red. A. Beredi, biskup. Nový Sad, Biskupský úrad Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v SR Juhoslávii 1993, s. 36-41 (časť).

O nárečí a tradičnej kultúre Kovačičanov v rámci slovenských nárečí a tradičnej kultúry Slovákov v Banáte, vo Vojvodine a na bývalej uhorskej Dolnej zemi. In: Kovačica 1802-2002. Zborník prác pri dvestoročnici mesta. Miestne spoločenstvo Kovačica 2002, s. 103-108.

Literatúra: Leksikon pisaca Jugoslavije 1, NS 1972, 714; V. Hronec: Bibliografia Nového života 1949-1973, NS 1974, 42-43; Odkaz, Báčsky Petrovec 1975, 314-315; (K päťdesiatke), Nový život, 34, 6, 1982, 654-659; Zborník Spolku vojvodinských Slovákov, 4, 1982, 119-131; Bibliografija radnika Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, NS 1984, 807-811; V. Hronec: Bio-bibliografický súpis súčasných slovenských spisovateľov z Juhoslavie, Bratislava 1990, 11-12; (K šesťdesiatke), NŽ, 44, 7-8, 1992, 162-168; Encyklopédia slovenskej jazykovedy, Bratislava 1993, 123; Slovník slovenských spisovateľov Dolnej zeme. Bratislava ESA 1994, s. 19 (autor hesla Víťazoslav Hronec); Pavlov, M.: Slováci vo výučbe a vo vede na Novosadskej univerzite roku 1990/91. In: Desať rokov činnosti obnovenej Matice slovenskej v Juhoslávii, s. 143-166, Báčsky Petrovec 2001; Týrová, Zuzana: Významné jubileum popredného slovenského jazykovedca a profesora Daniela Dudka. NŽ, 59, 2007, č. 10-12, s. 51-53.

Poznámka. Najdôkladnejšie sa podávajú životopis a tvorba (bibliografia) Daniela Dudka v dvoch zväzkoch Zborníka Spolku vojvodinských slovakistov: zväzok 4 (1982, s. 119-131) a zväzok 14 (1992, s. 261-273).

DUDOK, Miroslav, univerzitný profesor, doktor vied, narodený v Erdevíku 31. 7. 1952; jazykovedec, básnik. Ženatý: manželka Gabriela Dudková, r. Rumanová (Hnilec, 1944), činoherná herečka; dcéry Janka Dudková (Levoča, 1977), Mgr., PhD., filmologička, vedecká pracovníčka Slovenskej akadémie vied a vysokoškolská pedagogička; Miroslava Dudková (Nový Sad, 1979), Mgr. art., poetka, herečka a zdravotný klaun, členka Bratislavského bábkového divadla.

Rodičia: otec Michal Dudok, dipl. ecc. (Erdevík, 9. 9. 1924 – 5. 6. 1996), matka Katarína Dudková, r. Časarová, domáca (Erdevík, 17. 10. 1933); sestra Ružena Čérná, administratívna pracovníčka v Dome zdravia v Báč. Palanke (Erdevík, 20. 10. 1955); strýko Daniel Dudok, univ. prof., jazykovedec, vysokoškolský pedagóg na dôchodku (Erdevík, 26. 6. 1932).

Základné vzdelanie nadobudol v Erdevíku (1959-1967), stredné s maturitou na Gymnáziu Jána Kollára v B. Petrovci (1967-1971); vysokoškolské: Filozofická fakulta Univerzity Komenského – slovenský jazyk a literatúra (1971-1976).

Akademické tituly: PhDr. – Filozofická fakulta UK v Bratislave, téma dizertácie: Otázky slovosledu v slovenčine a srbochorvátčine (1979), doktorát filologických vied – Filozofická fakulta v Novom Sade, téma dizertácie: Glutinácia textu v slovenčine a srbochorvátčine (1987).

Viaceré študijné cesty realizoval v Maďarskej republike, v Československu, v Českej republike a v Slovenskej republike (od roku 1980 – dodnes).

Odborná prax a zamestnanie: redaktor v Slovenskej redakcii Novosadského rozhlasu a televízie (1976-1977), asistent, docent, mimoriadny profesor, riadny profesor, Filozofická fakulta Novosadskej univerzity, Nový Sad (1977-1999), hosťujúci profesor na Filologickej fakulte Belehradskej univerzity (1988-1997), hosťujúci profesor na Vysokej škole pedagogickej v Segedíne (1996-1997), vedecký pracovník Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra Slovenskej akadémie vied, Bratislava, od 2001-2005 na 45% úväzok (1997-2005), univerzitný profesor, špičkový pracovník, garant študijného odboru, Filozofická fakulta UK v Bratislave (2001), univerzitný profesor na Filozofickej fakulte Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (2004-2006), hosťujúci univerzitný profesor, garant študijného odboru, Filozofická fakulta Karlovej univerzity v Prahe (2008).

Odborná orientácia**:** slavistika, konfrontačná lingvistika, textová lingvistika, sociolingvistika, ekolingvistika, dejiny slovakistiky a slavistiky, teória a prax prekladu

Členstvo v redakčných radách, vedeckých spoločnostiach a pod.: člen Volebnej rady Filozofickej fakulty Novosadskej univerzity (1988), člen Vedeckej rady FiFUK v Bratislave (2003), člen Vedeckej rady FiF UCM v Trnave (2004), predseda odborovej komisie doktorandského štúdia v študijnom programe slavistika na FiF UK, člen odborovej komisie doktorandského štúdia v študijnom programe všeobecná jazykoveda na FiF UK, predseda inauguračných a habilitačných postupov z odboru slavistika na FiF UK, predseda komisie štátnicových skúšok na FF UCM, člen skúšobnej komisie pre odbornú skúšku tlmočníka a prekladateľa z odboru chorvátsky jazyk a srbský jazyk MS SR, člen expertného tímu pri posudzovaní grantov MŠ SR, člen redakčnej rady časopisu Slovenská reč (2001), člen redakcie medzinárodného časopisu Stil (2002), predseda Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri SAV (2003-2005), redaktor literárnej rubriky v časopise mladých Vzlet (Srbsko) (1970-1972), člen redakcie časopisu pre literatúru a kultúru Nový život (Srbsko) (1982-1990), člen redakčnej rady časopisu Prevodilačke spone (Nový Sad) (1982-1987), hlavný

a zodpovedný redaktor Nového života (1990-1993), člen redakcie časopisu Rais Zväzu spisovateľov Vojvodiny (Srbsko) (1986-1989), člen redakčnej rady časopisu Most (1989-1995), člen redakčnej rady Dolnozemského Slováka (Bratislava – Budapešť – Bukurešť – Nový Sad) (1993-1996), hlavný redaktor edície TEP Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti (1996 – dodnes), člen Spolku vojvodinských slovakistov (1969), resp Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti, predseda 1993–1996, člen Društva za primenjenu lingvistiku Jugoslavije a Društva za primenjenu lingvistiku Srbije (Spoločnosti aplikovanej lingvistiky Juhoslávie, neskôr Srbska) (1980 – dodnes), člen Zväzu vojvodinských spisovateľov (1978 – dodnes), člen Klubu nezávislých spisovateľov (2000 – dodnes).

Aktuálne granty: Konvergentné a divergentné procesy vo vývine slovanských jazykov, riešiteľ, VEGA (2006-2009); Explanačno-deskriptívna morfológia súčasnej slovenčiny, riešiteľ, VEGA (2007-2009); Identitet jezika i jezičko planiranje u envirolingvističkom prostoru Vojvodine, hlavný riešiteľ, republikový projekt (2006-2010); Regionalni, jezički, književni i kulturni vektori u multikulturnom diskursu – slovačka paradigma, riešiteľ, vojvodinský projekt (2007-2008); Таксис в славянских языках, riešiteľ, Ruská akadémia vied (2008-2010).

Tvorivá činnosť: od roku 1968.

Dielo. *Knižné práce*: Nemački jezik. Lektira. Deutches Lesenbuch. Novi Sad 1981. 120 s. (spoluautor 10%);

Govorne i jezičke karakteristike nekih emisija Radio Novog Sada i Televizije Novi Sad na slovačkom jeziku. Novi Sad: RTV NS 1983. 91 s. (spoluautor 35%);

Lásky bez ohlasu. Antológia slovenskej vojvodinskej ľúbostnej poézie. Nový Sad 1983.

Glutinácia textu v slovenčine a srbochorvátčine. Nový Sad: Obzor 1987. 150 s.

Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania, pre 5. ročník základnej školy**.** Nový Sad: Ústav pre vydávanie učebníc. 1. vyd. 1988, 8. vyd. Belehrad : Zavod za izdavanje udžbenika 2004. 116 s.

Mučaji, Pavel: Vzdušnou čiarou. Nový Sad 1989. (Výber básní a doslov)

Vývin slovakistiky. Štúdie z dejín jazykovednej slovakistiky v Juhoslávii. 18. a 19. storočie. Nový Sad: Spolok vojvodinských slovakistov 1997. 100 s.

Úvod do textiky. Báčsky Petrovec: Kultúra 1998. 128 s.

Náveje. Prolegomena do liter(m)árnosti textu**.** Nadlak : Kultúrna a vedecká spoločnosť Ivana Kraska 2001. 168 s.

Bibliografia językoznawstva slawisticznego za rok 1996. Red. Z. Rudnik-Karwatowa. Warszwa: PAN 2001. 866 s. (spoluautor 8%);

Bibliografia językoznawstva slawisticznego za rok 1997. Red. Z. Rudnik-Karwatowa. Warszwa: PAN 2003. 876 s. (spoluautor 12%);

Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 5. ročník základnej školy, 1. vyd. Belehrad 2007.

Vedecké štúdie v kolektívnych monografiách, zborníkoch, časopisoch a odborné články sú publikované v bibliografiách dostupných na webovej stránke Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, Filozofickej fakulty Novosadskej univerzity a inde.

Okrem toho Miroslav Dudok je básnik (7 básnických zbierok, zastúpený v 25 antológiách poézie doma i v zahraničí), má preklady umeleckej a odbornej literatúry zo srbčiny, chorvátčiny, ruštiny, češtiny do slovenčiny a zo slovenčiny do srbčiny a macedónčiny.

Osobné záujmy a záľuby: hubárčenie, turistika, botanizovanie, amatérska grafika, cestovanie.

Literatúra: Okrem domácich biografických slovníkov, ktoré sú bežne k dispozícii, heslo o autorovi: Slovník slovenských spisovateľov. Praha 1999 a 2000; Slovník slovenských spisovateľov. Bratislava 2007; Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Martin 2001; Encyclopedia Beliana. 3. zv. Č – Eg. Bratislava: Encyklopedický ústav SAV 2003. 702 s. heslo.

Literatúra o Miroslavovi Dudkovi (výber prameňov a autorov podľa abecedy): Adresar pisaca i književnih prevodilaca Vojvodine. Novi Sad 1983, s. 41; Adresar pisaca Jugoslavije. Novi Sad 1986, s. 159; Andruška, P.: Literárna tvorba Slovákov z Dolnej zeme. Bratislava, Odkaz 1994, 170 s.; Andruška, P.: Literárna tvorba národnostných menšín. Nitra, Odkaz 2000; Anonym: Bratislavu navštívili spisovatelia ZSFRJ Ján Labáth, Miroslav Dudok a Pavol (!) Bohuš. Prijatia na ZSS v septembri 1981. Slovenské pohľady, 97, 1981, č. 12, s. 145; Babiak, M.: Pokračovanie, Ruberoid, Oceán. Vzlet, 25. december 1984, s. 19; Babiak, M.: Miesto a význam poézie Miroslava Dudka a Michala Ďugu vo vývine slovenskej vojvodinskej literatúry. Nový život, 42, 1990, s. 316-319; Bajzíková, E.: Dudok, M.: Glutinácia textu v slovenčine a srbochorvátčine. Nový Sad, Obzor 1987. 147 s.; Jazykovedný časopis, 40, 1989, 2, s. 189-191; Benka, Z.: Krátky dych na posuvnej hranici. Nový život, 48, 1996, č. 9-10, s. 18-19; Boldocký, S.: Miroslav Dudok: Glutinacija teksta u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku. Polja, 34, 1988, br. 350, s. 185-186; Boldocký, S.: Prehodnocovanie hodnôt. Obzor, Nová Sad 1986; Boldocký, S.: Podnetnosť literatúry. Kultúra, Báčsky Petrovec 1996; Cicka, J.: Pocity a podnety v našej súčasnej literatúre. Hlas ľudu, 35, 11. 3. 1978, s. 13; Cicka, J.: Svetelná poézia. Miroslav Dudok Svetelný korbáč. Nový Sad 1977. Hlas ľudu, 35, 20. 5. 1978, 21 (2833), s. 11. Cicka, J.: Päť knižných premiér. Hlas ľudu, 35, 3. 6. 1978, (2835), s. 12; Čelovský, T.: Postmoderná správa o postmoderne. Nový život, 42, 1990, s. 332-334; Čeman, S.: Lyrické subjekty a štylistické antinómie v básnickej tvorbe Miroslava Dudka. Nový život, 48, 1996, č. 9-10, s. 17-18; Dvonč, Ladislav: Súpis prác prof. Miroslava Dudka za roky 1974-2001. In: Slovenská reč 2002, roč. 67, č. 4-5, s. 267-279; Ďuga, M.: Miroslav

Dudok: Ruberoid. Obzor, Nový Sad 1984. Luči 1986, s. 62; (ebn): Podnety z literatúry dolnozemských Slovákov. Literárny týždenník, 9, 10/96, 29. 2. 1996, s. 1; Enciklopedija Novog Sada. Novi Sad 1996, s. 169-170; Filozofski fakultet u Novom Sadu. Bibliografije. Novi Sad 1984, s. 813-816; Filozofski fakultet u Novom Sadu 1954-1984. Novi Sad 1984, s. 99-105; Findra, J.: Zborník o sociolingvistikom výskume slovenčiny. Jazykovedný časopis, 47, 1996, 1, s. 51-55; Harpáň, M.: Slovenská literatúra v Juhoslávii po roku 1945. Slovenská literatúra XXXII, 1995, s. 460-470; Harpáň. M.: Posleratna slovačka književnost u Jugoslaviji. In: Savremena poezija Vojvodine. Bijelo Polje 1984, s. 221-228; Harpáň, M.: Nad novými básnickými knihami Miroslava Dudka. Nový život, 48, 1996, č. 9-10, s. 16-17; Horák, E.: Slovenská jazykoveda vo Vojvodine (z pohľadu jazykovedy na Slovensku). In: 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine. Red. M. Dudok. Spolok vojvodinských slovakistov – Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Nový Sad – Beograd 1996, s. 147- 154; Horák, E.: Jazykoveda juhoslovanských Slovákov. In: Slováci v Juhoslávii. Zborník materiálov z odborného seminára Slováci v Juhoslávii na konci milénia. Zost. L. Čáni. Bratislava, Dom zahraničných Slovákov 2001, s. 62-67; Horecký, J.: Príspevok k analýze novinárskych textov. Dudok, Miroslav: Glutinácia textu v slovenčine a srbochovátčine. Nový Sad, Obzor 1987, 146 s. Otázky žurnalistiky, 34, 1991, č. 1, s. 55-56; Horecký, J.: Dudok, M.: Úvod do textiky. Petrovec, Kultúra 1998, 125 s. Slovenská reč, 1999, roč. 64, č. 2, s. 116-119; Horecký, Ján – Bosák, Ján: Profesor Miroslav Dudok – náš nový päťdesiatnik. In: Jazykovedný časopis 2002, roč. 2, s. 153-154; Hronec, V.: Schody do poetiky (Miroslav Dudok Schody do básne. Kulpín 1975). Vzlet, 7, 1976, s. 18; Hronec, V.: Za poetikou. Nový Sad, Obzor 1981; Hronec, V.: Svet básnického obrazu. Nový Sad, Obzor 1988; Hronec, V.: Generácia vo vlastnom tieni. Nový Sad, Obzor 1990; Hronec, V.: Gledati dok ne izčeznu oči. Pesnički počeci Miroslava Dudoka. Polja, 24, 1978, 230, s. 17-18; Hronec, V.: Poetika mlade generacije slovačkih pesnika iz Vojvodine. Polja, 26, 1980, 256-7, s. 224; K-á (Katarína Kriváková): Nad číslami Nového života. Hlas ľudu, 35, 11. 11. 1978, 45 (2858), s. 10; Kriváková, K.: K vydavateľskému plánu v Obzore. Hlas ľudu, 35, 25. 2. 1978, s. 13; Marčok, V.: Po treťom čítaní zbierok Miroslava Dudka Krátky dych a posuvná hranica. Nový život, 48, 1996, č. 9-10, s. 14-15; Maťovčík, A.: Slovakistika vo Vojvodine. Dudok M.: Vývin slovakistiky. Nový Sad, Spolok vojodinských slovakistov 1997. Literárny týždenník, 33/97, 14. 8. 1997, s. 6; Midžović, M.: Pisci iz eldorada. Politika ekspres, 28, 4. 12. 1990, br. 9605, s. 11; Mlacek, J.: Dudok, M.: Glutinácia textu v slovenčine a srbochorvátčine. Nový Sad, Obzor 1987, 148 s. Slavica Slovaca, 24, 1989, s. 381-384; Mlacek, J.: Slovenský príspevok do teórie textu. Nový život, 42, 1990, s. 358-360; Mlacek, J.: Z najnovších slovenských výskumov textu. Jazykovedný časopis, 1999, roč. 50, č. 1, s. 27-36; Mlacek, J.: Jubileá vojvodinských slovakistov – jubileá slovakistiky vo Vojvodine. In: Slovenská reč 2002, roč. 67, č. 4-5, s. 255-266; Myjavcová, M.: Cenný prínos rozvoju vedeckej slovakistiky vo Vojvodine. Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, 11-12, 1989-90, s. 115-120; Myjavcová, M.: Básnická zbierka Ruberoid v zrkadle štatistiky. Nový život, 37, 1985, s. 678-686; Myjavcová, M.: Posúvanie hranice poézie v Posuvnej hranici. Nový život, 48, 1996, č. 9-10, s. 20; Odkaz. Petrovec 1975, s. 315 – heslo; N.P. (Nevena Popov): Dodeljena nagrada Obzora. Najviše priznanje Miroslavu Dudoku. Dnevnik, 23. 10. 1988, s. 15; Prebudila, M.: (rec. Krátkeho dychu). Hlas ľudu, jar 1996; Z. S. (Zuzana Strehovská): O vedeckých projektoch. Hlas ľudu, 9. 9. 1995, s. 8; Škvareninová, O.: Záslužná slovakistická práca Miroslava Dudka o glutinácii textu v slovenčine a srbochovátčine. Nový život, 40, 1988, s. 509-512; Škvareninová, O.: Dudok, M.: Glutinácia textu v slovenčine s srbochorvátčine. Nový Sad, Obzor 1987, 147 s. Slovenská reč, 54, 1989, s. 60-61; Týr, M.: Pokus o lexikálny rozbor zbierok Posuvná hranica a Krátky dych Miroslava Dudka. Nový život, 48, 1996, č. 9-10, s. 21-22; Týr, M.: Kontinuita jazykových výskumov. (Miroslav Dudok: Vývin slovakistiky. Spolok vojvodinských slovakistov, Nový Sad 1997). Nový život, 49, 1997, 7-8, s. 31-32; Týr, M.: M. Dudok ako šéfredaktor Nového života. In: Vydavateľsko-tlačiarenská činnosť Slovákov v Juhoslávii. Bratislava, Dom zahraničných Slovákov – Literárne informačné centrum 2000, s. 131-133.

ĎUGOVÁ, Alena, diplomovaná inžinierka elektrotechniky a informatiky – master, narodená 28. 9. 1981, Báčska Palanka. Pracuje na Fakulte technických vied Novosadskej univerzity.

Rodičia: Michal Ďuga, zodpovedný redaktor Hlasu ľudu, Zuzana Ďugová, r. Triašková, farmaceutka; sestra: Ema Pašin, r. Ďugová, operatívna matematička; príbuzný: docent Michal Babiak, otcov bratranec.

Školské vzdelanie: Základná škola Veselina Maslešu, Báčska Palanka (1988-1996); Gymnázium 20. októbra, všeobecný smer, Báčska Palanka (1996-2000); denné inžinierske štúdium, Fakulta elektrotechniky a informatiky Slovenskej technickej univerzity, odbor elektronika, študijný program mikroelektronika, Bratislava, Slovenská republika (2000-2006).

Doktorandské štúdium: Fakulta technických vied, Nový Sad – školský rok 2007-2008.

Pôsobiská: Na Fakulte technických vied Novosadskej univerzity, Nový Sad od r. 2007-2008 odborný spolupracovník na projekte, od r. 2008 výskumník-praktikant.

Ocenenia: Červený diplom – Pochvalné uznanie dekana fakulty za vynikajúce výsledky v inžinierskom štúdiu, ktoré skončila s vyznamenaním 2005-2006. Prospechové štipendium.

Dielo. Diplomová práca Návrh neurónovej siete typu CNN na čipe.

Preložila učebnicu pre 3. ročník stredných škôl: Dušan Tošić: Výpočtová technika a informatika (Računarska tehnika i informatika), Nový Sad 2006.

ĎURÁS, Ján, magister matematických vied, narodený v Aradáči 4. 1. 1956; hlavný odbor činnosti: metodika matematiky na Vysokej škole odborových štúdií pre vzdelávanie vychovávateľov, Nový Sad.

Otec Ján Ďurás a matka Mária Ďurásová, r. Svetlíková, sú poľnohospodári. Ján Ďurás má dcéru Janu.

Základnú školu vychodil v Aradáči (1970). Gymnázium („Druga gimnazija") navštevoval v Zreňanine (1974). Na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade vyštudoval matematiku (1978). Neskôr tu obhájil aj magisterskú prácu z diferenciálnej geometrie (1981).

Pracoviská: Stredisko pre vzdelávanie odborníkov chemicko-technologického odboru 29. novembra v Novom Sade, profesor matematiky (1983/84). PO Pedagogická akadémia, ZOZP Vyššia škola Mošu Pijadeho, potom PO Pedagogická akadémia Mošu Pijadeho, neskôr Pedagogická akadémia, Vyššia škola pre vzdelávanie vychovávateľov, teraz Vysoká škola odborových štúdií pre vzdelávanie vychovávateľov v Novom Sade (od školského roku 1984/85 dodnes).

Pedagogické hodnosti: prednášateľ vyššej školy (1984); profesor vyššej školy (1989); vyšší prednášateľ (1993); profesor vyššej školy (1999); profesor odborových štúdií (2007).

Dielo. Djuras, J.: Connexions in f-manifolds. Zbornik radova Prirodno-matematičkog fakulteta, Univerziotet u Novom Sadu, knj. 11 (1981) – magisterská práca. *Recenzie*: Kakašić, Stanka, Ljubica Milošević, Ištvan Boroš, Andrija Ćetković: Matematika sa metodikom za studente pedagoških akademija. Pedagoška akademija „Dušan Vukasović-Diogen", Sremska Mitrovica 1989; Kakašić, Stanka, Ljubica Milošević, Andrija Ćetković, Ištvan Boroš: Zbirka zadataka iz matematike i priručnik za praktikum iz pedagoške informatike i računarstva. Pedagoška akademija, Subotica 1989.

ĎURIŠOVÁ, Katarína, promovaná chemička, narodená v Pančeve 20. 8. 1979; pôsobisko: Inštitút pre multidisciplinárne výskumy, Belehrad.

Rodičia: otec Michal Ďuriš, diplomovaný inžinier technológie, matka Katarína Ďurišová, r. Megová, obchodníčka; brat Michal Ďuriš, absolvent Technickej fakulty v Belehrade.

Základnú školu Maršala Tita vychodila v Padine (1986-1994); strednú Chemicko-potravinársku a Stavebnú školu 25. mája, odbor technologický chemik v Pančeve (1994-1998); vysoká škola: Chemická fakulta (smer: aplikovaná chémia) Univerzity v Belehrade (1998-2002); na postgraduálne štúdium na získanie hodnosti magistra vied v oblasti vedy o materiáloch sa zapísala v roku 2005 na multidisciplinárne štúdiá Univerzity v Belehrade.

V hodnosti bádateľ-praktikant je na projekte Savremena metaloksidna keramika i tanki filmovi, ktorý financuje Ministerstvo vedy Republiky Srbsko (od r. 2006).

Študijné a pracovné cesty v zahraničí: Návšteva Inštitútu Jožefa Štefana v Ľubľane, v Slovinsku, angažmán na projekte bilaterálnej spolupráce Ministerstva vedy Republiky Srbsko a Slovinska Razvoj varistora redukovanog hemijskog sastava i poboljšanih mikrostrukturnih i električnih karakteristika (1.-31. 8. 2006).

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: Európska keramická a Srbská chemická spoločnosť.

Dielo. *Práce prezentované na medzinárodnych konferenciách*: K. Đuriš, G. Branković, Z. Branković, S. Bernik, M. Počuča**:** Synthesis of pure and doped $LaMnO_3$ powders from citrate precursors**.** Eight Annual Conference of the Yugoslav Materials Research Society (YUCOMAT) Herceg Novi, Čierna Hora (4-8.09. 2006); – K. Đuriš, Z. Branković, G. Branković, M. Podlogar, S. Bernik: Sintering and characterisation of pure and doped $LaMnO_3$ obtained by polymerizable complex methods, poster prezentacija. – I. Krkljuš, K. Đuriš, S. Bernik, Z. Branković, G. Branković: The electrophoretic deposition of manganite powders for cathode-supported SOFC with planar and tubular configuration oralna prezentacia. 10th International Conference and Exhibition of the European Ceramic Society, Berlin, Nemecko (17-21.06.2007); K. Đuriš, I. Krkljuš, Z. Branković, G. Branković, S. Bernik, V. Spasojević**:** Influence of Ca^{2+} and Sr^{2+} dopants on properties of $LaMnO_3$ prepared by polymerizable complex method. The Seventh Students' Meeting, SM-2007 Processing And Application Of Ceramics, Novi Sad, Serbia (6-8. 12. 2007).

Časopisy: K. Đuriš, G. Branković, Z. Branković, S. Bernik, M. Počuča**:** Synthesis of pure and doped $LaMnO_3$ powders from citrate precursors, Materials Science Forum, 555, 2007, s. 237-242.

I. Krkljuš, Z. Branković, K. Đuriš, S. Bernik, G. Branković: Development of $LaMnO_3$ for cathode-supported SOFC by means of electrophoretic deposition. International Journal of Applied Ceramic Technology, accepted for publication.

Príspevky uverejnené ako abstrakty: K. Đuriš, G. Branković, Z. Branković, „Preparation of sintered Ca^{2+}, Sr^{2+} – doped $LaMnO_3$ from citrate precursors" 46. savetovanje Srpskog hemijskog društva, Knjiga kratkih izvoda, s. 139, K 04, Beograd, 2008. – I. Krkljuš, K. Đuriš, S. Bernik, Z. Branković, G. Branković: Elektroforetska depozicija prahova manganita za SOFC sa katodnim nosačem u planarnoj i tubularnoj konfiguraciji., 45. savetovanje Srpskog hemijskog društva, Novi Sad, 25. i 26. 1. 2007. godine. Knjiga apstrakata, s. 138. – D. Poleti, Lj. Karanović, T. Đorđević, K. Đuriš: Struktura natrijum-citrata-dihidrata, $Na_3C_6H_5O_7{\cdot}2H_2O$, dopiranog Mn^{3+}-jonima, XIV. konferencija Srpskog kristalografskog društva, Vršac, 28-30. 6. 2007. (Izvodi radova, s. 47).

Ostatné poznámky a doplnky: „Teší ma, keď voľný čas trávim s mojimi najbližšími a s priateľmi; športové aktivity (ako sú aerobik, tanec, lyžovanie, kolkárstvo, prechádzky...), návšteva divadla ... Som milovníčkou cestovania. Teší ma, keď sa zoznámim s pozitívnymi osobami a keď si môžem vymeniť názory a mať nové skúsenosti na osobnom a profesionálnom poli," uvádza v dotazníku Katarína Ďurišová.

„Práve končím magisterskú tézu Sinteza i karakterizacija nedopiranog i Ca, Sr dopiranog $LaMnO_3$, dobijenog postupkom polimerizacije iz citiranih prekursora, a od 1. 9. 2008 mala by som začať pracovať na doktorskej dizertácii na Max Planck Institute for Solid State Research, Stuttgart, Nemecko, ako štipendistka International Max Planck Research School for Advanced Materials."

ĎUROVKA, Michal, doktor poľnohospodárskych vied, riadny profesor Univerzity v Novom Sade pre vedeckú oblasť biologických vied – zeleninárstvo, narodený 9. 10. 1946 v Kysáči v rodine poľnohospodára Michala Ďurovku (Kysáč, 1921) a jeho manželky, domácej Anny, r. Ferkovej (Kysáč, 1921). Má bratov Ondreja (1939) a Jána (1950).

Michal vychodil základnú školu v Kysáči (1961), maturoval na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1965) a Poľnohospodársku fakultu absolvoval v Novom Sade (1970) obhajobou diplomovej práce zo zeleninárstva pod názvom Dinamika prirasta i usvajanja N, P, K i Ca kod graška sorti Juwel i Mali provansalac u zavisnosti od roka setve. Na tejto fakulte zo zeleninárstva vypracoval a obhájil aj magisterskú tézu Proučavanje korelacije između usvajanja N, P, K, Ca i Mg i produktivnosti fotosinteze kod nekih sorti paprike (1973) a doktorskú dizertáciu Uticaj sorte i đubrenja na dinamiku sadržaja N, P, K i Ca i prinos boranije (1982).

Hodnosť asistenta získal v r. 1978 – voľby boli opätované dvakrát (1976 a 1980). Neskôr získal hodnosť docenta (1983), mimoriadneho (1989) a riadneho profesora (1995) pre vedeckú oblasť biologických vied – zeleninárstvo.

S cieľom zdokonaľovania absolvoval študijne cesty do Anglicka (Walsboutne, 1985), Holandska (Wagening, 1986), SŠA (New York, 1.-21. 8. 1987) a ZSSR (Tirospoľ, 1984).

Na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade je zamestnaný od r. 1971 dodnes. Tu získal všetky hodnosti od asistenta po riadneho profesora. Popri angažovaní vo vyučovaní (prednáša predmet zeleninárstvo na všetkých biologických odboroch) vykonával funkcie predsedu Komisie pre doktorské štúdiá (biotechnické vedy) na Univerzite v Novom Sade a vedúceho Katedry rastlinársko-zeleninárskeho odboru.

Je autorom a spoluautorom dvanástich kníh z oblasti pestovania zeleniny na otvorenom poli a v chránenom prostredí, troch monografií, 180 vedeckých prác a štyroch štúdií. Dopracoval sa k jednej odrode koreňovej papriky (Aleva-NK), dvoch patentov (stroj na čistenie cibule a stroj na šúpanie cvikly) a nového výrobku (minicvikla v marináde).

Bol vedúcim štátnych projektov Pestovanie a spracovanie cibúľ – paleta sušených výrobkov (2002-2004) a Spracovanie minizeleniny v marináde (2005-2008).

Bol organizátorom a vedúcim medzinárodnej konferencie Chránenie čerstvého ovocia, zeleniny a kvetín v Ochride 8.-10. 10. 2007 a dielne Chránenie ovocia a zeleniny (8.-11. 10. 2006 v Novom Sade).

Dielo. *Vedecké knihy a monografie*: Đurovka, M**.**, V. Marković: Praktikum iz povrtarstva (autorizovana skripta). Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet 1990; Marković, V., M. Đurovka**,** Branka Lazić: Povrtarstvo (autorizovana skripta). Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet 1990; Đurovka, M., V. Marković: Povrtarstvo (praktikum za vežbe). Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet 1992; Lazić, Branka, M. Đurovka**,** V. Marković, S. Jasnić, P. Sekulić: Dobit iz zaštićene bašte. Novi Sad 1991; Lazić, Branka, M. Đurovka**,** V. Marković: Povrtarstvo (udžbenik). Novi Sad 1993; Prozor u bio-baštu. Novi Sad 1998; Lazić, Branka, M. Đurovka, V. Marković, Ž. Ilin: Po-

vrtarstvo (udžbenik, II. dopunjeno izdanje). Univerzitet u Novom Sadu, Biografika, Subotica 1998; Lazić, Branka, V. Marković, M. Đurovka, Ž. Ilin: Povrtarstvo – Vegetable production (udžbenik, III. dopunjeno izdanje). Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 2001; Lazić, Branka, V. Marković, M. Đurovka, Ž. Ilin: Povrće iz plastenika – Vegetables from greenhouse. Partenon, Beograd 2000; Lazić, Branka, V. Marković, M. Đurovka, Ž. Ilin: Povrće iz plastenika – Vegetables from greenhouse. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad. Tampograf, Novi Sad 2001; Đurovka, M., Ž. Ilin: Bostan, gajenje lubenice i dinje – Melon and watermelon production. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 2002.

FABRIOVÁ, r. HRNČIAROVÁ, Milotka, doktor lekárskych vied, profesorka na Lekárskej fakulte v Novom Sade, narodená 1. 9. 1953 v Novom Sade; otec Ján Hrnčiar, matka Mária Hrnčiarová, r. Valušeková. Manželský stav: vydatá, dve deti.

Základnú školu a Gymnázium Svetozara Markovića navštevovala v Novom Sade a absolvovala s výborným prospechom. Získala Alasove diplomy za úspechy dosiahnuté na súťažiach z matematiky, fyziky a chémie.

Na Lekárskej fakulte v Novom Sade (1972-1978) skončila štúdiá medicíny s priemernou známkou 9,36. Špecializáciu z infekčných chorôb uskutočnila na Klinike pre infekčné choroby v Novom Sade (1982-1986). Magisterskú prácu Klinicko-imunologické výskumy non-A non-B vírusovej infekcie napísala a obhájila na Univerzite v Novom Sade (1980-1985). Doktorskú dizertáciu z oblasti vírusových chorôb hepatitisu Klinicko-imunologické výskumy delta hepatitídy obhájila na Univerzite v Novom Sade (1995).

Je zamestnaná na Lekárskej fakulte v Novom Sade ako riadna profesorka na Katedre pre infekčné choroby. Je vedúcou Oddelenia hepatitídy a chorôb pečene na Klinike pre infekčné choroby Klinického strediska v Novom Sade. Je členkou skupiny expertov pre choroby pečene v Komisii Republikového fondu pre zdravotné poistenie v Belehrade.

Pedagogická skúsenosť – Prácu so študentmi začala pri konaní praktického vyučovania so študentmi medicíny ako asistentka praktikantka vo vedecko-výskumnej práci (1979-1981). Za asistentku ju zvolili 1986, za docentku 1995, za mimoriadnu profesorku 1999 a za riadnu profesorku 2005.

Zúčastňuje sa v teoretickom a praktickom vyučovaní študentov všeobecnej medicíny, stomatológie, zdravotnej opatery, študentov všeobecnej medicíny v anglickom jazyku, v postgraduálnom vyučovaní pre lekárov špecialistov všeobecnej, urgentnej, internej medicíny a infekčných chorôb.

Je školiteľkou veľkému počtu študentov pri písaní magisterských a doktorských prác. Zúčastňuje sa v komisiách pre skúšky špecialistov, v obhajobe magisterských prác a doktorských dizertácií na univerzitách v Novom Sade a Belehrade.

Zúčastňovala sa vo výskume niekoľkých vedecko-výskumných projektov financovaných Ministerstvom vedy Republiky Srbska ako nositeľka projektu, hlavná výskumníčka a spolupracovníčka. Ako hlavná výskumníčka bola vo väčšom počte medzinárodných klinických štúdií. Zakončila kurz a získala diplom GCP (dobrého klinického lekára v klinických štúdiách).

Je členkou Srbskej lekárskej spoločnosti, sekcie pre infekčné choroby SLD-DLV Srbska, Hepatologickej a gastroenterologickej sekcie SLD a Európskej asociácie pre choroby pečene.

Ako prvá autorka a spoluautorka sa zúčastnila v početných domácich a zahraničných odborných sympóziách z oblasti infekčných chorôb a hepatológie.

Uverejnila vyše 100 odborných prác, je spoluautorkou siedmich učebníc pre študentov medicíny a lekárov a piatich monografií z oblasti infekčných chorôb a hepatológie.

FARKAŠ, doc. Ing. Vladimír, DrSc. narodený 25. 12. 1941 v Binguli (okres Šíd). Pôsobisko: Chemický ústav Slovenskej akadémie vied, Bratislava. Hlavné odbory činnosti: biochémia cukorných látok, mikrobiológia, biotechnológia.

Rodičia: Ondrej Farkaš, pôvodné povolanie technický úradník, matka Anna Farkašová, r. Makanová, pôvodné povolanie domáca.

Rodinný stav: ženatý, manželka: Doc. PhDr. Etela Farkašová, PhD. (nar. 1943), významná slovenská filozofka a spisovateľka; dcéra: Zuzana Farkašová (nar. 1969), učiteľka angličtiny a španielčiny na gymnáziu.

Vzdelanie: Základná škola, prvý rok v Binguli, ostatné v Bratislave (1948-1956). Priemyslová škola jadrovej techniky v Prahe (1956-1960). Fakulta technickej a jadrovej fyziky Česká vysoká škola technická v Prahe (1960-1965). Postgraduálne štúdium v odbore biochémia na Chemickom ústave SAV v Bratislave (1966-1969).

Akademické tituly: Inžinier jadrovej chémie (1965), PhDr. (philosophiae doctor) v odbore biochémia (1969), DrSc. (doctor scientiarum) v odbore biochémia (1988), Doc. (hosťujúci docent) na Katedre biochémie Univerzity Komenského v Bratislave (2001).

Študijné a pracovné cesty: Postdoktorandská stáž (12 mesiacov) na National Institutes of Health v Bethesde, Maryland, USA (1970-1971); Výmenná stáž (3 mesiace) na Department of Microbiology, Attila József University, Szeged, Maďarsko (1978). Výmenná stáž (1 mesiac) na Helsinki Technical University, Helsinki, Fínsko (1981).

Hosťujúci professor (10 mesiacov) na Department of Biology, McGill University, Montreal, Kanada (1981). Hosťujúci professor (3 mesiace) na Department of Biology, McGill University, Montreal, Kanada (1990). Visiting scientist (3 mesiace) na National Institutes of Health v Bethesde, Maryland, USA (1991). Hosťujúci professor (2 mesiace) na Lehrstuhl für Zellbiologie und Pflanzenphysiologie, Universität Regensburg, Regensburg, Nemecko (2001). Hosťujúci professor (6 mesiacov) na Research Center for Pathogenic Fungi, Chiba University, Chiba, Japonsko (2001-2002). Hosťujúci professor (3 mesiace) na School of Agriculture, University of Adelaide, Adelaide, Austrália (2005).

Akademické funkcie: Docent a externý prednášateľ predmetu biochemické metódy na Katedre biochémie Univerzity Komenského v Bratislave (od 2001).

Vedecko-organizačné funkcie na pracovisku a v orgánoch SAV: Vedúci oddelenia biochémie sacharidov na CHÚ SAV (1978-1983); vedúci oddelenia biochémie a biotechnológie sacharidov na CHÚ SAV (1983 – 1993); predseda Komisie pre biotechnológie PSAV (1988-1990); podpredseda Vedeckého kolégia pre chémiu SAV (1988 – 1989); predseda Vedeckého kolégia pre chémiu SAV (1989-1990); člen Vedeckého kolégia pre chémiu SAV (1997 – doteraz); člen a neskôr podpredseda Akreditačnej komisie SAV (1998 – doteraz); člen Spoločnej odborovej komisie pre vedný odbor mikrobiológia (1999 – doteraz); člen Komisie pre obhajoby doktorských (DrSc.) dizertačných prác z odboru mikrobiológia (1999 – doteraz) a člen Vedeckej rady Chemického ústavu SAV a od r. 2001 do 2005 (jej predseda 1999 -2004).

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: člen Československej spoločnosti mikrobiologickej (1971 -); tajomník a od r. 1975 predseda Sekcie pre všeobecnú mikrobiológiu a genetiku Československej spoločnosti mikrobiologickej (1973 – 1979); Československá spoločnosť biochemická, teraz Slovenská spoločnosť pre biochémiu a molekulárnu biológiu, člen (1975 – doteraz); Slovenský národný komitét pre biochémiu a molekulárnu biológiu (1996 – doteraz);American Society for Microbiology, člen (1998 – doteraz); Slovenská biotechnologická spoločnosť, člen (1998 – doteraz); Slovenská chemická spoločnosť, člen (2000 – doteraz); člen redakčnej rady (Field Editor) časopisu General Physiology and Biophysics (VEDA), Bratislava (1999 – doteraz) a predseda Komisie pre kvasinky Československej spoločnosti mikrobiologickej (2003 – doteraz).

Tvorivá činnosť: Vedecká tvorba Vladimíra Farkaša sa začína rokom 1966, keď nastúpil ako absolvent Fakulty technickej a jadrovej fyziky, odboru jadrová chémia ČVUT v Prahe, na vedeckú ašpirantúru v odbore biochémia na Chemickom ústave SAV v Bratislave.

Jeho odbornú zameranosť možno rozdeliť do niekoľkých etáp, resp. tematických okruhov:

Prvou témou, na ktorej pracoval, bol metabolizmus dezoxy-cukrov v kvasinkách. Tieto látky sa v tom čase považovali za potenciálne liečivá proti rakovine. Neskôr sa ukázalo, že majú mnoho nepriaznivých vedľajších účinkov, tak sa od ich ďalšieho výskumu upustilo.

Po návrate zo študijného pobytu v USA sa orientoval na problematiku biosyntézy bunkových stien kvasiniek. Poznanie týchto mechanizmov je dôležité pre nájdenie špecifických, ekologicky nezávadných fungicídov a antimykotík.

Popri základnom výskume sa podieľal aj na vývoji biochemických metód prípravy rádioaktívne značených cukrov a cukorných nukleotidov pre Ústav pre výskum, vývoj a výrobu rádioizotopov v Prahe. Z tejto spolupráce vyplynulo niekoľko patentov, z ktorých väčšina bola v ÚVVVR Praha aj komerčne realizovaná.

V súvislosti s energetickou krízou koncom sedemdesiatych rokov sa dostala do popredia otázka využitia rastlinnej biomasy (fytomasy). Predpokladalo sa nájdenie spôsobov využitia obnoviteľnej rastlinnej biomasy na produkciu mikrobiálnych bielkovín, pohonných látok (etanolu) do spaľovacích motorov i vzácnych cukrov a surovín pre chemický priemysel. Práca vo Farkašovom laboratóriu sa orientovala na štúdium tvorby a vlastností fungálnych celuláz – enzýmov schopných degradovať fytomasu, predovšetkým jej zložku celulózu na jednoduché cukry. Tieto aktivity vyústili nakoniec do vypracovania prakticky využiteľného technologického procesu na výrobu celulázy. Produkčný kmeň huby Trichoderma reesei ako aj samotný výrobný proces boli patentované a v r. 1991 poskytnuté formou licencie firme BIO-BN, Písek (ČR), kde je využívaná doteraz. Sľubné výsledky sa získali aj pri testovaní celulázy ako prísady do krmiva pre kurence, kde pri použití celulázy dochádzalo k zvýšeniu využiteľnosti cereálneho krmiva a k zvýšeným prírastkom na hmotnosť zvierat o 10-14%.

Poznatky získané pri štúdiu mechanizmu účinku celuláz boli využité pri vypracovaní originálneho biotechnologického spôsobu výroby celobiózy. Vzácny cukor celobióza sa využíva predovšetkým vo farmaceutickom a kozmetickom priemysle. Biotechnologický spôsob výroby celobiózy bol ocenený v r. 1997 čestným uznaním Zlatá Incheba na chemickom veľtrhu Incheba v Bratislave a v r. 1999 získal hlavnú cenu na výstave noviniek vedy a techniky Novtech 99 v Žiline. Za technológiu výroby fungálnej celulázy a biotechnologický postup výroby celobiózy Vladimírovi Farkašovi v r. 1998 klub vedeckých žurnalistov Slovenska Journalisten Studio udelil prestížnú cena Technológ roka SR 97.

Ďalšou oblasťou Farkašovho výskumného zamerania, momentálne najaktuálnejšou, je problematika úlohy glykanáz pri tvorbe rastlinných a fungálnych bunkových stien. Pochopenie funkcie týchto enzýmov nám umožní lepšie poznať mechanizmy, akými sa tvoria bunkové steny rastlín a húb.

Rovnako aktuálnou témou, ktorou sa zaoberá v svojom laboratóriu, je aj biologická ochrana rastlín. Sústreďuje sa na využitie pôdnej huby Trichoderma na boj proti fytopatogénnym hubám napádajúcim korienky rastlín. Využitie biologických prostriedkov pri ochrane rastlín umožní zredukovať spotrebu chemických fungicídov a tým aj ozdraviť životné prostredie. V súčasnosti sa práce nachádzajú v štádiu poľných pokusov.

Čestné tituly a vyznamenania: Čestná strieborná plaketa SAV Dionýza Štúra za zásluhy o rozvoj prírodných vied (1991); čestné uznanie Zlatá Incheba za biotechnologický spôsob výroby celobiózy (1997); titul Technológ roka Slovenskej republiky 97 (1998); cena Novtech-u 99 za technológiu výroby celuláz a biotechnologický spôsob výroby celobiózy (1999); Zlatá medaila SAV za celoživotné vedecké dielo (2002) a Patočkova medaila Čs. spoločnosti mikrobiologickej za rozvoj československej mikrobiológie (2006).

Dielo. *Vladimír Farkaš uverejnil sám a ako spoluautor viac ako 100 pôvodných vedeckých a odborných príspevkov v nasledujúcich domácich a zahraničných publikáciách*: Biochim. Biophys. Acta 158: 487-488 (1968); 165: 163-167 (1968); 184: 77-82 (1969); 252: 432-438 (1971); 321: 246-255 (1973); 428: 573-582 (1976); 428: 583-590 (1976); 706: 105-110 (1982); 744: 135-140 (1983). – **J.** Bacteriol. 98: 744-748 (1969); 117: 265-269 (1974); 178: 6382-6385 (1996). – Biochem. J. 118: 755-758 (1970); 330: 1475-1480 (1998); 355: 671-679 (2001). – Proc. Nat. Acad. Sci. USA 68: 2052-2056 (1971). – FEBS Letters 23: 153-156 (1972); 64: 44-47 (1976); 248: 185-187 (1989). – Arch. Microbiol. 99: pp. 255-259 (1974); 161: 340-344 (1994); 173: 245-252 (2000). – Biológia (Bratislava) 29: 919-925 (1974); 38: 721-725 (1983); 42:327-333 (1987); 61: 347-351 (2006); 62: 128-131 (2007). – Chem. zvesti 29: 690-696 (1975). – Folia Microbiol. 21: 459-464 (1976); 22: 438 (1977); 24: 389-395 (1979); 26: 129-132 (1981); 31: 277-281 (1986); 36: 267-270 (1991); 38: 214-218 (1993); 40: 516-518 (1995); 43: 399-402 (1998); 48: 469-478 (2003); 51: 209-213 (2006); 52: 241-245 (2007). – Biol. listy 43: 269-277 (1978). – Coll. Czechoslov. Chem. Commun. 43: 1163-1166 (1978). – J. Gen. Microbiol. 110: 453-463 (1979); 131: 317-320 (1985); 136: 2287-2290 (1990); 137: 2605-2609 (1991). – Microbiol. Rev. 43: 117-144 (1979). – Curr. Microbiol**.** 4: pp. 99-103 (1980). – Eur. J. Appl. Microbiol. Biotechnol**.** 12: 16-21 (1981);. 13: 184-187 (1981). – Acta Biotechnol. 3: 163-169 (1983); 7: 425-429 (1987); 10: 225-237 (1990). – FEMS Microbiol. Letters 20: 211-215 (1983); 28: 137-140 (1985). – Proc. 3rd Symp. Soc. Countries on Biotechnol**.** (D. Haľama, ed.), 527-537, Bratislava (1983). – J. Microbiol. Meth. 2: 257- 263 (1984). – Tag. Ber. Akad. Landwirtsch. Wiss. DDR, 222: 313-316 (1984). – Potravin. vedy 225-226 (1987). – Naturwissenschaften 74: 389-391 (1987). – Cellulose Chem. Technol. 21: 663-670 (1987). – J. Basic Microbiol. 27: 185-190 (1987); 46: 470-479 (2006). – Arch. Biochem. Biophys. 264: 48-52 (1988); . 294: 200-205 (1992); 298: 365-370 (1992). – Carbohydr. Res. 184: 213-217 (1988); 273: 109-114 (1995); 306: 457-461 (1998). 341: 577-581 (2006); 342: 44-54 (2007). – Eur. J. Biochem. 177: 135-139 (1988). – Exp. Mycol. 12: 295-301 (1988). – Phytochemistry. 30: 3202-3207 (1991). – Biotechnol. Lett. 13: 543-546 (1991). – Can. J. Microbiol**.** 39: 342-347 (1993); 41: 971-977 (1995). – Microbiol. Res. 149: 61-64 (1994). – Z.

Pflanzenkrankh. Pflanzenschutz. 101: 128-131 (1994); 101: 278-285 (1994); 108: 58-61 (2001). – Acta Biochim. Polonica 42: 269-274 (1995). – Anal. Biochem. 229: pp. 80-85 (1995); 292: 34-39 (2001). – Biotechnol. Techniques. 10: 731-734 (1996). – Gen. Physiol. Biophys. 17: 133-142 (1998); 19: 427-440 (2000). – Chem. Papers 53: 218-223 (1999). – Prot. Expr. Purif. 16: 231-235 (1999). – Acta Biol. Hung. 52: 281-288 (2001). – Plant Physiol. Biochem. 39: 927-932 (2001); 41: 431-437 (2003); 43: 431-435 (2005). – Ant. van Leeuwenhoek 84: 179-184 (2003). – Medical Mycology 43: 21-26 (2005). – Chem. listy 100: 433-439. – J. Biol. Chem. 282: 12951–12962 (2007). – Glycoconjugate J. (2008).

Prehľadné články a kapitoly v učebniciach a v monografiách:

FARKAŠ, V.: Biosyntéza polysacharidov a glykoproteínov. Skriptá Vybrané kapitoly z biochémie. Učebné texty pre poslucháčov postgraduálneho štúdia. Intenzifikácie fermentačných procesov a výrob. (M. Miko, ed.), pp. 191-205. Chemickotechnologická fakulta SVŠT, Bratislava (1979).

FARKAŠ, V.: Biosyntéza bunkovej steny v bunkovom cykle kvasiniek. In: Bunečný cyklus mikroorganismů. (O. Nečas, E. Strieblová and V. Vondrejs, eds.), pp. 123-132. Academia, Praha (1981).

FARKAŠ, V.: Morphology and structure of fungi. In: Microbiology (A.I. Braude, C.E. Davies and J. Fierer, eds.), pp. 134-147. W.B. Saunders Co., Philadelphia (1982).

FARKAŠ, V.: The fungal cell wall. In: Fungal Protoplasts: Their Uses in Physiology, Biochemistry and Genetics (J. F. Peberdy and L. Ferenczy, eds.), pp. 3-29. Marcel Dekker, Inc., New York (1985).

FARKAŠ, V.: Izotopová technika. In: Kvasinky ve výzkumu a v praxi (D. Vraná, ed.), pp. 340-352. Academia, Praha (1986).

FARKAŠ, V.: Morphology and structure of fungi. In: The International Textbook of Medicine, Vol. 2. Infectious Diseases and Medical Microbiology. (A.I. Braude, C.E. Davis and J. Fierer, eds.), pp. 113-124. W.B. Saunders Co., Philadelphia (1986).

FARKAŠ, V.**:** Polysaccharide metabolism. In: The Yeasts, 2nd Edition, Vol. 3 (A. H. Rose and J.S. Harrison, eds.), pp. 317-366, Academic Press, New York, London (1989).

BIELY, P. and FARKAŠ, V.: Biochemistry and Physiology of Yeasts. In: Thirty Years of Activity in Czechoslovak Yeast Research (A. Kocková-Kratochvílová, ed.), pp. 75-95 (1990).

FARKAŠ, V., GREŠÍK, M., KOLAROVA, N., SULOVÁ, Z., ŠESTÁK, S.: Biochemical and physiological changes during photoinduced conidiation and derepression of cellulase synthesis in Trichoderma. In: Proc. Int. Symp. Tricel 89 (C. Kubicek, et al. eds.), pp. 139-155, Thomas Graham House, Cambridge (1990).

ŠESTÁK, S., FARKAŠ, V.: Involvement of cAMP in the regulation of cellulase synthesis in Trichoderma reesei. In: Proc. 2nd Tricel Symp. (P. Suominen and T. Reinikainen, eds.), Found. Biotech. Ind. Fement. Res., Espoo, Finland, 8: 217-225 (1993).

BETINA, V. and V. FARKAŠ: Sporulation and Light-Induced Development in Trichoderma. In: Trichoderma and Gliocladium, (C. P. Kubicek and G. E. Harman, eds.), Vol. 1, pp. London, Taylor & Francis,(1997).

CABIB, E., FARKAŠ, V., ULANE, R. and BOWERS, B.: Yeast septum formation as a model system for morphogenesis. In: Yeast, Mould and Plant Protoplasts (J.R. Villanueva, I. Garcia-Acha, S. Gascón and F. Uruburu, eds.), 105-116. Academic Press, New York and London (1973).

FARKAŠ, V., HRMOVÁ, M. and KOPECKÁ, M.: Anucleated yeast protoplasts and their inability to regenerate the cell wall. In: Environmental Regulation of Microbial Metabolism (I.S. Kulaev, E.A. Dawes and D.W. Tempest, eds.), 491- 498. Academic Press, London (1985).

FARKAŠ, V.: Fungal cell walls: their structure, biosynthesis and biotechnological aspects. Acta Biotechnol.

FARKAŠ, V., GREŠÍK, M., KOLAROVA, N., SULOVÁ, Z. and ŠESTÁK, S.: Biochemical and physiological changes during photoinduced conidiation and derepression of cellulase synthesis in Trichoderma. In: Trichoderma reesei Cellulases: Biochemistry, Genetics Physiology and Application (C.P. Kubicek, D.E. Eveleigh, H. Esterbauer, W. Steiner and E.M. Kubicek-Pranz, eds.) pp. 139-155. Graham House, Cambridge (1990).

Patenty a patentové prihlášky – 12.

Uvedené práce boli citované vo svetovej odbornej literatúre vyše 1.500-krát.

FEKETE, Samuel, magister literatúry a veršovec, sa narodil 19. 11. 1934 v Hložanoch. Jeho otec Ján (1902-1955) a matka Zuzana, r. Parkániová (1903-1997), boli poľnohospodári. Jeho vlastný brat JUDr. Ján Čierny, DrSc. (1922-2001), tiež písal básne.

Základnú školu zakončil v rodisku a Gymnázium a učiteľskú školu v Báčskom Petrovci a v Sriemskych Karlovciach (1955) a hneď sa zamestnal na ZŠ v Selenči ako učiteľ. Po ukončení vojenskej služby sa zamestnal na ZŠ v Hložanoch (1957), kde bol sedem rokov aj riaditeľom školy. V šesťdesiatych rokoch začal diaľkovo študovať na Filozofickej fakulte v Novom Sade juhoslovanské literatúry, kde skončil najprv prvý, potom aj druhý a nakoniec aj tretí stupeň. Počas štúdií začal pracovať v Novosadskom rozhlase a stadiaľ odchádza vyučovať srbčinu na Gymnázium Jána Kollára do Báčského Petrovca. Tam pracoval štyri roky a medzičasom získal aj titul magistra literatúry. Obhájil magisterskú prácu na tému Jiří Wolker a Dušan Vasiljev. Školiteľom mu bol Dr. Ján

Kmeť. Koncom sedemdesiatych rokoch odchádza pracovať ako osvetový poradca do Nového Sadu a v deväťdesiatych rokoch po spoločenských zmenách sa stáva inšpektorom slovenských škôl Ministerstva školstva Republiky Srbsko, Oddelenia v Novom Sade, a neustále sa zasadzoval o vyučovanie slovenčiny na srbských školách. V 80. a 90. rokoch prednášal honorovane na Vyššej škole pre vychovávateľky (neskôr Pedagogická akadémia) v Novom Sade slovenský jazyk a detskú literatúru. V decembri roku 1998 odišiel do dôchodku a až doteraz žije v Hložanoch.

Literárne práce uverejňoval ešte počas stredoškolských a vysokoškolských štúdií. Mnohé z tých prác boli odmenené. Taktiež sa úspešne prejavil aj ako textár slovenských lyrických piesní na našich festivaloch. V časopise Nový život uverejňuje básne od roku 1954. Knižne mu vyšla zbierka básni Kastalský prameň (MOMS, Hložany 2001). Ako autor sa zúčastnil na mnohých vedeckých sympóziách z oblasti slovenskej literatúry a kultúry vo Vojvodine a z oblasti slovensko-srbských literárnych vzťahov.

Od obnovenia MSJ roku 1990 bol predsedom Osvetovej komisie a od obnovenia MOMS v Hložanoch je jeho predsedom. Taktiež bol predsedom aj KUS Jednota, bol organizátorom početných kultúrnych programov a režíroval aj početné divadelné predstavenia. Svoju aktivitu prejavil aj v Spolku vojvodinských slovakistov, kde bol predsedom školskej komisie až do jeho zániku. Za svoju spoločenskú prácu získal početné uznania: Cenu SVS, uznanie Čestného člena MSJ, Októbrovú cenu Báčskopetrovskej obce a roku 1979 bol prezidentom republiky vyznamenaný Radom práce so strieborným vencom.

Dielo. *Lit.*: OBZORY – príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru, *XXV* (2008), 12/295, s. 3.

FERÍK, Juraj, profesor dirigent, narodený 19. 5. 1935 v Báčskom Petrovci; hlavné odborné činnosti: dirigovanie, úpravy ľudových, detských, menej zábavných piesní v Novosadskom rozhlase a inde. Posledne člen hudobných porôt pokrajinského rázu – Detský festival v Sombore a v Novom Bečeji, Zborový festival v Rume, Stretnutie V pivnickom poli (od roku 1983), Tancuj, tancuj..., ako aj práca na Akadémii umenia v Novom Sade, na odbore Technika hlasu (spev a výslovnosť), tiež korepetície zo študentmi hereckého smeru.

Rodičia: otec Juraj Ferík, učiteľ a kantor, matka Emília, r. Čániová, domáca; starý otec Juraj Ferík, tiež učiteľ a kantor v Hložanoch.

Základnú (ľudovú) školu a gymnázium vychodil v Petrovci. Maturoval v r. 1953. Hudobnú akadémiu, odbor pedagogický (štyri roky), absolvoval v Belehrade (1958). Umelecký smer dirigovania študoval (5 rokov) na tej istej akadémii (1965). Dirigovanie vyštudoval aj postgraduálne (1970).

Na Vysokej škole hudobných umení v Prahe pobudol pol roka ako štátny štipendista.

V zahraničí dirigoval na zájazde s akademickým zborom v Poľsku (1966), Sovietskom zväze – Kyjev, Moskva a Leningrad (1967) a Turecku (1968). Hosťoval ako dirigent s orchestrami v Poľsku, ČSSR, Bulharsku a Rumunsku.

Pôsobil ako korepetítor a dirigent (1965-1970) v Divadle na Teraziách v Belehrade (repertoár operetný a muzikálový); v Nišskom symfonickom orchestri (1970 – 1980) ako dirigent a umelecký vedúci; v Srbskom národnom divadle (SNP) v období 1980-1989 ako dirigent a šéf operného zboru; v Novosadskom rozhlase ako dirigent ľudových orchestrov po odchod do výslužby (1994).

Na Akadémii umenia v Novom Sade pôsobí ako umelecký spolupracovník.

Je členom UMUS (Udruženje muzičkih umetnika Srbije), Belehrad; SOKOJ-a (Savez organizacija kompozitora Jugoslavije) a iných.

Zastával funkcie predsedu rady SNP (1981-82) a posledné roky (6 rokov) je selektorom pre zbory a orchestre pre pokrajinský detský festival; dozorca cirkevného zboru v Novosadskom cirkevnom zbore evanjelickej a. v. cirkvi od roku 2005.

Zúčastnil sa na konferenciách muzikológov a hudobných odborníkov v Novom Sade r. 2005 a 2007. Viac rokov pracoval na pozostalosti svojho otca na jeho zápisoch našich ľudových piesní.

Kniha vyšla pod názvom *Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine* vo Vydavateľstve Kultúra, Báčsky Petrovec (2004). Obsahuje 459 strán.

Odmenený je Cenou odbornej poroty na Festivale tamburášskej hudby v Osijeku (Zväzu Panónie 1983); viacej prvých cien odborných porôt na našom festivale v Selenči, Petrovci a posledne v Kulpíne (Zlatý kľúč). V SNP získal odmenu za dirigovanie komorným zborom za vynikajúce predvedenie Liturgie Josifa Marinkovića.

Informácie o Jurajovi Feríkovi obsahuje Leksikon jugoslavenske muzike (Jugoslovenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža", Zagreb 1984) a Novosadski leksikon (v tlači).

FIFIKOVÁ, r. PÁLIKOVÁ, Elena, 9. 4. 1926 Báčsky Petrovec – 10.11.1996 Bratislava. Študovala na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave (filozofia – ruský jazyk). V r. 1951 pracovníčka Nakladateľstva Slovenskej akadémie vied a umení v Bratislave (prekladateľka), v r. 1953-1955 vydavateľstva Svet socializmu v Bratislave (redaktorka), v r. 1956-1963 Československo-sovietskeho inštitútu Slovenskej akadémie vied v Bratislave, v. r. 1964-1973 Ústavu svetovej literatúry a jazykov SAV v Bratislave, v. r. 1973-1986 Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave (odborná pracovníčka, samostatná odborná pracovníčka špecialistka, samostatná vedecko-technická pracovníčka), od r. 1986 na dôchodku. 1986 vzorná pracovníčka SAV.

Pracovala v oblasti ruskej lexikológie a lexikografie. Je spoluautorkou Veľkého slovensko-ruského slovníka a Veľkého rusko-slovenského slovníka.

Dielo. *Lit*..: Elena Fifiková, r. Páliková. – In: Dvonč, L.: Slovenskí jazykovedci. Súborná personálna bibliografia slovenských slovakistov a slavistov (1976-1985). Bratislava, Veda 1997, s. 137-138 (súpis prác E. Fifikovej za roky 1978-1982).

FIGUŠ, Viliam – chemik (16. 9. 1905 Padina, SFRJ – 1979 Holandsko). Otec Viliam F. – Bystrý, matka Elena, r. Bernáthová (1892-1943), mal dve sestry. Manželka Františka, r. Šádková (1918), dcéra MUDr. Jana (1940).

R. 1915-23 študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici a v Kežmarku, 1923-28 na ČVUT v Prahe a VUT v Brne. R. 1929 Ing., 1946 dr. techn., 1957 zastupujúci, 1963 vysokošk. prof.

Po skončení štúdií chemik v Slavošovských papierňach, 1931-1937 pracovník Št. výskumných ústavov poľnohospodárskych v Bratislave, 1937-1945 chemik a vedúci závodu Slov. závodov na portlandský cement v Lietavskej Lúčke – Ladcoch, 1945-1946 technický riaditeľ oblastného riaditeľstva Slov. cementární v Bratislave, 1946-1949 Cementární a vápeniek v Trenčíne, 1949-1950 vedúci technického odboru oblastného riaditeľstva Keramických a sklárskych závodov v Bratislave, 1950-1951 ich výskumného strediska v Trenčíne, 1951-1952 riaditeľ Výskumného ústavu maltovín v Hornom Srní, 1952-1957 vedúci výskumu v Ústave stavebných hmôt a konštrukcii v Bratislave, 1957-1970 prednášal na SVŠT v Bratislave (odbor stavebné látky), 1970 sa vysťahoval do Holandska.

Od 1935 člen Čs. soc. dem. strany rob., člen pokrokovej organizácie Blok inteligencie Slov., zakladajúci člen a funkcionár Spoločnosti pre kult. a hospodárske styky so ZSSR, v protifašistickom odboji organizoval pomoc partizánom. Po oslobodení sa zaslúžil o obnovu a rozvoj znárodneného cementárskeho, keramického a sklárskeho priemyslu na Slov. Autor 10 knižných prác, okolo 100 štúdií a článkov v domácich i zahraničných odborných časopisoch, 6 vysokošk. skrípt, celošt. vysokošk. učebníc. Zameriaval sa na výskum a využitie stavebných hmôt, najmä maltovín a ľahčených betónov. Vyriešil dôležité výskumné úlohy – nehasené vápno, hydraulické vápno, ľahčené betóny (tufubetón, popolit, penosilikáty), kt. mali kľúčový význam pri mechanizácii stavebníctva, zaoberal sa riešením špeciálneho jednozložkového modifikovaného portlandského cementu pre vodné stavby. Vyvíjal rozsiahlu expertíznu a poradenskú činnosť pre podniky a závody, pomáhal zavádzať novú výrobu v PĽR.

R. 1945-50 predseda skupiny maltovín pri Čs. keramickej a sklárskej spoločnosti, 1953-70 člen vedeckej rady Min. výstavby, 1960-70 člen komisie pre medzinár. normu pre cement a nové stavebné látky pri Št. výbore pre technický rozvoj.

Dielo. Cement a betón. Bratislava 1941; Maltoviny., Bratislava 1952; Technológia stavebných látok. Bratislava 1958; Skúšanie stavebných materiálov so zvláštnym zreteľom na novodobé skúšobníctvo. Bratislava 1962; Stavebný náučný slovník 1. Bratislava 1962; Ľahké betóny. Bratislava 1965; Stavebniny. Praha 1966; Špeciálna technológia maltovín. Bratislava 1965; Stavebniny. Praha. 1966; Špeciálna technológia maltovín. Bratislava 1967; čs. patent č. 36033 (Výroba popolčekového vápenného betónu hydrotermálnou cestou z odpadových lietajúcich popolčekov a karbidného vápna, 1959).

Literatúra: biografický článok: Technika, 8, 1965, č. 1, s. 2; Archív BiO MS (dotazník 1967). Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990), II. zväzok E-J. Martin: Matica slovenská 1987, s. 84.

FILIP, Michal – zakladateľ vojvodinskej slovakistiky. – S menom Michala Filipa sa každý vojvodinský slovakista istotne musel stretnúť. Tento skromný a pozorný človek bol učiteľ mnohých príslušníkov staršej generácie inteligencie (často, najmä na začiatku svojej kariéry, keď bolo vo Vojvodine málo vzdelaných a bádateľsky zameraných slovakistov, bol otvorenou encyklopédiou, spoľahlivou bibliografiou, živou knihou). Považujeme ho za nestora vojvodinskej vedeckej slovakistiky. Mladší, hlavne študenti slovenského jazyka a literatúry, sa s jeho menom stretajú každodenne na fakulte (lebo celú svoju bohatú knižnicu odovzdal Katedre slovakistiky na Filozofickej fakulte v Novom Sade).

Michal Filip sa narodil 7. 1. 1915 v Starej Pazove. Ľudovú školu skončil v rodisku, do gymnázia chodil v Petrovci (1928-1936). Po maturite začal študovať na Lekárskej fakulte v Belehrade, no po prvom semestri prestúpil na Filozofickú fakultu Univerzity v Belehrade. Tu odbor srbochorvátčina so staroslovienčinou zakončil roku 1941. Vzhľadom na to, že bol vynikajúci študent, už po ukončení štúdia mu ponúkli, aby zostal v Belehrade na fakulte. Michal Filip to odmietol, lebo chcel pokračovať vo svojej pedagogickej práci medzi Slovákmi. Preto odišiel učiť do Pazovy (1942-1943), no pre vojnu onedlho odišiel do Belehradu a potom aj učiť do Kovačice (1944) a na kultúrno-osvetovú prácu do Boľoviec. Po oslobodení až do roku 1952 pôsobil ako profesor Slovenského gymnázia v Petrovci, kde do roku 1949 bol aj dozorným profesorom obnoveného žiackeho Samovzdelávacieho krúžku Sládkovič. Toto bolo zároveň jeho najproduktívnejšie obdobie, ako aj sám hovoril, lebo v Petrovci režíroval divadelné predstavenia, bol dramaturgom, scénografom, kostýmografom, prekladateľom divadelných hier (prekladal najmä zo slovinčiny a srbochorvátčiny). Takýmto spôsobom aj rozširoval kruh divadelných ochotníkov. Po odchode z Petrovca sa prestal zaoberať réžiou, ale zostal vynikajúci hurbanológ a aj naďalej o tom písal.

Neskôr pôsobil ako lektor češtiny a slovenčiny na Filozofickej (neskôr Filologickej) fakulte v Belehrade (1952-1969). V tomto období, keď bola v roku 1961 založená Katedra východných a západných slovanských jazykov a literatúr na Filozofickej fakulte v Novom Sade a v rámci nej zriadené štúdium slovenského jazyka a literatúry, profesor Filip tri školské roky (do roku 1964) externe pracoval ako vyšší odborný pracovník pre slovenčinu. Od roku 1969/70 sa stal riadnym zamestnancom na tejto fakulte. V školskom roku 1970/1971 pobudol ako lektor srbochorvátskeho jazyka na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1975-1979 pôsobil ako lektor slovenčiny na Filologickej fakulte v Belehrade. Po tomto období sa znovu vrátil do Nového Sadu a tu zotrval, až kým roku 1983 neodišiel do dôchodku. Napriek tomu zostal aj naďalej vedecky čulý.

Zomrel 26. mája 1989 v Starej Pazove. Tu je i pochovaný.

Zaujímavé dielo Michala Filipa sú Štúdie a články (Nový Sad 1990). Svoje príspevky najčastejšie uverejňoval v časopisoch Nový život, Hlas ľudu, v Zborníkoch SVS, ako aj vo vedeckých publikáciách Spolku vojvodinských slovakistov, kde bol i aktívnym členom. Preklady uverejňoval v Ľudovom kalendári, Našom živote, Novom živote a vychádzali aj jeho knižné preklady, najmä vo vydavateľstve Kultúra.

Michal Filip a vojvodinská vedecká slovakistika tvorili stále nerozlučiteľnú jednotu, lebo v tomto odbore začal pôsobiť už ako petrovský gymnazista a zotrval v ňom do konca života. Celý život sa zaoberal zberateľskou a výskumnou činnosťou v oblasti slovenskej kultúry vo Vojvodine. Bez jeho príspevkov z oblasti jazykovedy, literatúry, kultúrnej histórie, školstva, národopisu alebo histórie (hoci neuverejňoval až tak veľa príspevkov, lebo vždy smeroval k perfekcionizmu) sa nemožno pustiť do seriózneho výskumu našej minulosti; jeho dielo je ešte vždy aktuálne.

Dielo. Literárna história, lingvistika: Štúdie a články. NS 1990 (editor V. Hronec).

Antológia a výber z diel druhých autorov: Timrava. Výber z rozprávok. BP 1950; Gustav Maršall-Petrovský: Dolnozemské rozprávky. BP 1953; Tenže: Dielo I. BP 1962; Tenže: Dielo II. BP 1963.

Odabrani slovački tekstovi – Vybrané slovenské texty, skriptá. NS 1972, dvojaz. vyd. v Vladimír Hurban Vladimírov: Krátke hry. NS 1984; Tenže: Historické hry, dramatizácie, libretá. NS 1988; Ľudmila Hurbanová: Kronika divadelného ochotníctva v Starej Pazove a iné. NS 1993, spolu s V. Hroncom; Vladimír Hurban Vladimírov: Drámy 1. NS 1994; Vladimír Hurban Vladimírov: Drámy 2. BP 1999.

Úspešne sa zaoberal prekladateľskou prácou. Prekladal v prvom rade do slovenčiny – preložil z češtiny: H. R. Nack: Vila smrti. BP 1935, spolu s B. Mokićom; K. Čapek, Rozprávky z jedného a druhého vrecka. B. Petrovec 1957; zo slovinčiny: I. Cankár, Kráľ na Betajnove. Nový život 1955; tiež Vida Brestová: Vtáci a ker. B. Petrovec 1957; Bratko Kreft: Kalvária za dedinou. BP 1957; zo srbčiny: Kocúr v čižmách. BP 1934; Ivanko a Marienka. BP 1934; Boris Ziherl: Dve zahraničné politiky. BP 1945; Pravidlá o učení a správaní žiakov stredných škôl. BP 1947; I. Andrić, Pokušenia a iné rozprávky. BP 1955; Stretnutia, výber zo súčasnej juhoslovanskej krátkej prózy. BP 1962, spolu s D. Dudkom A. Vrbackým.

Tiež bol autorom čítaniek, učebníc slovenčiny a dejín literatúry.

Lit.: Pamätnica: 50 rokov Slovenského gymnázia v Petrovci. Petrovec 1969, s. 255; V. Hronec: Bibliografia Nového života 1949-1973. NS 1974, s. 49-50; Odkaz, BP 1975, s. 316-317; Encyklopédia Slovenska 2. Bratislava 1978, s. 90; Leksikon pisaca Jugoslavije 2. NS 1979, s. 120-121; Bibliografija radnika Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.NS 1984, s. 817-818; Pedagogická encyklópedia Slovenska 1. Bratislava 1984, s. 247-248; (K sedemdesiatke), NŹ, 37, 1, 1985, s. 67-74; D. Dudok: Za profesorom Michalom Filipom. NŽ, 41, 7-8, 1989, s. 419-421; V. Hronec: Bio-bibliografický súpis súčasných slovenských spisovateľov z Juhoslávie. Bratislava 1990, s. 14-15. Sokolović, Dalibor: Slovakistika na Univerzitetu u Beogradu – geneza i perspektive. In: Slavistika *6* (2002), s. 251-255. Týrová, Zuzana: Michal Filip, zakladateľ vojvodinskej slovakistiky. Obzory, č. 1 (248), XXII (2005), s. 4.

GAŽO, Ján – chemik, člen korešpondent SAV a ČSAV (3. 8. 1929 Ostojićevo, SFRJ – 15. 2. 1983 Bratislava). Pochádzal z rodiny slov. učiteľa v Juhoslávii. Otec Ján Gažo (1906), matka Emília, r. Mlynárčeková (1906), sestra dr. Viera, vyd. Cambelová, filologička (1936). Manželka Brigita, r. Ganosziová, učiteľka (1932), mal 2 dcéry.

R. 1935-39 vychodil ľud. školu v Ostojićeve, 1939-41 študoval na slov. gymnáziu v Petrovci, 1941-46 na srbskom gymnáziu v Kikinde a 1946-48 v Zreňanine, 1948-49 na Prírodovedeckej fakulty Univerzity v Belehrade, 1950-53 na Chemickej fakulte SVŠT v Bratislave, 1953-56 vedecký ašpirant. R. 1953 Ing., 1957 CSc., 1959 docent, 1965 mimoriadny profesor, DrSc., 1967 vysokoškolský profesor, 1977 člen korešpondent ČSAV a SAV.

R. 1945-48 člen Zväzu komunistov Juhoslávie, od 1955 KSČ.

Spoluzakladateľ koordinačnej chémie ako vedeckého smeru na Slov., špecializoval sa na výskum koordinačných zlúčenín (najmä na chémiu komplexných zlúčenín meďnatých), do ktorých vnášal moderné koncepcie a tendencie, skúmal vzťahy medzi ich vlastnosťami a štruktúrou. Najvýznamnejšie výsledky dosiahol pri výskume stereochemických následkov vzájomného vplyvu ligandov v koordinačných zlúčeninách a problematiky izomérie týchto zlúčenín (v tejto oblasti obhájil kandidátsku a doktorskú prácu). Výsledky jeho výskumov sa zužitkúvajú v ďalšom základnom výskume, ale aj v katalytických procesoch v priemysle.

Organizátor vedy a výskumu v československej i zahraničnej chémii, inšpirátor Medzinár. konferencie o koordinačných zlúčeninách, ktorá sa pravidelne konala v Smoleniciach, účastník konferencií o kryštálovej a kvantovej chémii, o fotochémii koordinačných zlúčenín. Zástupca ČSAV v komisii pre mnohostrannú kooperáciu socialistických akadémií vied v chémii koordinačných zlúčenín, medzinárodný koordinátor výskumnej úlohy Štrukturálny výskum nových skupín koordinačných zlúčenín. Vychoval niekoľko desiatok vedeckých pracovníkov.

Autor vyše 250 pôvodných vedeckých prác v domácich, ale najmä zahraničných časopisoch, kde sa venoval prevažne vzťahom medzi štruktúrou a vlastnosťami koordinačných zlúčenín. Ďalej napísal 2 vysokošk. učebnice, vysokošk. skriptá, z ruštiny preložil knihy o anorganickej chémii. Odborné recenzie a asi 100 diskusných vystúpení publikoval v odbornej tlači (Chemické listy, Chemické zvesti a Chemický průmysl), o vzťahoch prírodných vied a filozofie písal v Predvoji, Otázkach marx. filozofie, Novom slove, o pedagogicko-výchovných problémoch v Predvoji a Novom slove, prispieval i do Zborníka prác Chemickotechnologickej fak. SVŠT, The Coordination Chemistry Review ap.

R. 1959-62 prodekan pre vedeckú činnosť Chemickotechnologickej fak. SVŠT v Bratislave, 1962-65 prorektor pre pedagogickú činnosť. Od 1960 člen výboru a predseda anorganickej sekcie

Slov. chemickej spoločnosti, od 1970 člen prezídia Slov. komisie pre vedecké hodnosti, predseda Vedeckého kolégia chémie SAV (neskôr komisie pre všeobecnú chémiu), podpredseda Vedeckého kolégia chémie ČSAV.

R. 1970 laureát št. ceny, 1979 vyznamenaný Za zásluhy o výstavbu, medailou k 50. výročiu KSČ, Zlatou medailou SVŠT, Zlatou čestnou plaketou Dionýza Štúra za zásluhy o prírodné vedy a plaketami rozličných inštitúcií.

Dielo. *knižné:* Laboratórne cvičenia a výpočty v anorganickej chémii. Ba 1967; Všeobecná a anorganická chémia. Ba 1974 (obe s kol.); *vysokošk. skriptá:* Všeobecná a anorganická chémia 1-3. Ba 1962-67 (so Z. Valtrom); Laboratórne cvičenia a výpočty v anorganickej chémii. Ba 1967; Anorganická chémia. Laboratórne cvičenia a výpočty. Ba 1977; *štúdie (výber):* Plasticity of the coordination sphere of copper (II) complexes, its manifestation and causes. The Coordination Chemistry Review, 19, 1976, s. 253-297; Equatorial-axis interaction in complexes as manifestation of mutual influences of ligande. Tamže, 43, 1982, s. 87-131; *iné:* Spektrofotometrické skúmanie halogénokomplexov Cu (II), Co (II) a Fe (II) v acetóne (kandidátska práca, 1957); O vzájomnom vplyve ligandov v meďnatých komplexoch (habilitačná práca, 1959); Skúmanie niektorých základných otázok Cu (II) komplexov (doktorská práca, 1965).

Literatúra: nekrológy: Učiteľské noviny, 33, 1983, č. 10, s. 7; Chemické zvesti, 37, 1985, č. 4, s. 374-375; Encyklopédia Slovenska, 2, s. 144; Archív BiO MS (dotazníky 1967, 1979, súpis prác 1979). – Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). II. zväzok E-J, Matica slovenská 1987, s. 173.

GRŇA, **Jaroslav,** narodený 19. 2. 1967 v Novom Sade. Pracuje na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci ako profesor fyziky.

Rodinný stav: otec – Štefan Grňa (1945), robotník, matka – Mária Grňová (1947), r. Švorcová, robotníčka, brat Miroslav Grňa (1967). Ženatý, otec jednej dcéry.

Školské vzdelanie: Jaroslav Grňa skončil základnú školu v Báčskom Petrovci (na ZŠ Jána Čajaka). Vtedajšie spoločné stredné vzdelanie (prvé dva ročníky strednej školy) skončil tiež v Báčskom Petrovci na Gymnáziu Jána Kollára. Usmernené stredné vzdelanie (druhé dva ročníky strednej školy) zakončil v Novom Sade na Gymnáziu Jovana Jovanovića Zmaja, kde aj maturoval roku 1986. Po vojenčine začal štúdium na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade, odbor fyzika. V roku 1994 obhájil diplomovú prácu na tej istej fakulte a stal sa profesorom fyziky.

Od roku 1992 bol zamestnaný na Základnej škole Jána Ámosa Komenského v Kulpíne a na Gymnáziu v Petrovci. Od roku 2005 spolupracuje ako asistent na Pedagogickej fakulte zo Sombora – predmet zaklady prírodných vied I.

Dielo. Svoje práce z astronómie prezentoval na niekoľkých konferenciách doma a v zahraničí, ako i v časopise Vasiona, Kongres fizičara Srbije – Vrnjačka Banja 2000, XIII nacionalna konferencija astronoma Srbije i Crne Gore – Belehrad 2003, XIV nacionalna konferencija astronoma Srbije i Crne Gore – Belehrad 2005, Razvoj astronomije kod Srba IV – Belehrad 2006, XXVI European Symposium on Occultation Projects – Stará Lesná, SR 2007, Razvoj astronomije kod Srba V – Belehrad 2008.

Ostatné poznámky a doplnky (záľuby): astronómia, fotografia, počítačová grafika. Je dlhoročný a aktívny člen astronomických spolkov (Astronomsko društvo Novi Sad, Astronomsko društvo „Ruđer Bošković" – Belehrad, Slovenský zväz astronómov amatérov – SR), ako i člen Rádioklubu Petrovec v Báčskom Petrovci. Od roku 1999 prispieva do Národného kalendára s astronomickými efemeridami. Spolupracoval na knihách Pamätnica (GJK) a Žiacky domov v Petrovci. Spolu s Pavlom Kevenským v Báčskom Petrovci vybudovali súkromné malé astronomické observatórium Badža a na nádvorí Gymnázia skonštruoval vertikálne slnečné hodiny.

HANSMANOVÁ, r. MEDVEĎOVÁ, Anna, profesorka, sa narodila 15. 2. 1950 v Báčskom Petrovci. Základnú školu Jána Čajáka a Gymnázium Jána Kollára ukončila v Báčskom Petrovci. Filozofickú fakultu UK v Bratislave absolvovala obhajobou témy Lokál v srbskom a slovenskom jazyku – komparácia.

Na gymnáziu pôsobí od roku 1976. Prednáša predmet Slovenský jazyk a literatúra. Súčasne je externou pracovníčkou Pedagogickej fakulty Sombor – vysunuté oddelenie v Petrovci. Skôr pracovala v Rádio-televízii v Novom Sade.

HANSMANOVÁ, Júlia, PhD., narodila sa 21. 4. 1977 v Novom Sade; hlavný odbor činnosti: synchrónna lingvistika (výskum a pedagogická prax).

Otec Pavel Hansman, novinár slovenského týždenníka Hlas ľudu; matka Anna Hansmanová, r. Medveďová, gymnaziálna a VŠ pedagogička, pôsobí na Gymnáziu Jána Kollára a na Pedagogickej fakulte v Báčskom Petrovci; brat Martin Hansman, manažér, pôsobí v Bratislave.

Základnú školu Jána Čajaka skončila v Báčskom Petrovci (1992), maturita, Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1996), ukončené magisterské štúdium v odbore slovenský jazyk a literatúra / anglický jazyk a literatúra na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (2001), absolvované doktorandské štúdium v odbore slovenský jazyk na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (2004). Na Univerzite Komenského v Bratislave obhájila doktorskú dizertáciu 18. 9. 2009.

Študijné a pracovné cesty v zahraničí – Prednáškové, lektorské a študijné pobyty na univerzitách a slovakistických pracoviskách v Srbsku a Slovinsku (2004 – 2006): Univerzita v Ľubľane (študijný pobyt), Univerzita v Novom Sade (organizácia a koordinácia prednáškových pobytov lingvistov z Univerzity Komenského), Televízia Nový Sad (lektorské pobyty), Slovenské vojvodinské divadlo (lektorský pobyt), Srbské národné divadlo (lektorský pobyt).

Pôsobiská – 2000 – dnes (ostatné pracovné skúsenosti): preklady z/do anglického, slovenského, chorvátskeho a srbského jazyka pre slovenské a zahraničné agentúry, vyučovanie anglického jazyka a slovenčiny ako cudzieho jazyka v jazykových školách a súkromne, moderovanie a organizovanie spoločenských podujatí, jazykové korektúry textov.

2001 – 2004 interná doktorandka na Katedre slovenského jazyka FF UK

semináre z predmetov syntax, morfológia, ortografia, základy jazykovedy.

2002 – 2004 Vysoká škola múzických umení v Bratislave asistentka na Divadelnej fakulte – semináre z predmetu štylistika slovenského jazyka.

2006 – dnes Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave odborná asistentka na Katedre slovenského jazyka – prednášky a semináre z predmetov: syntax, všeobecná jazykoveda, ortoepia, ortografia, textová lingvistika, gramatické cvičenia, slovenčina ako cudzí jazyk.

2008 – dnes Bratislavská vysoká škola práva (Bratislava) externá pedagogička – prednášky a jazykové cvičenia zo slovenského jazyka pre zahraničných študentov a klientov v Centre jazykovej a odbornej prípravy.

Dielo. *Publikačná činnosť*: Kategoriálne formy intenzifikácie 1. VARIA[5], 2002. Kategoriálne formy intenzifikácie 2. VARIA, 2003; Princípy stavby, vývinu a fungovania slovenčiny. Hlas ľudu, 60, 2003, č. 25, s. 7; O galicizmoch v súčasnej slovenčine. Hlas ľudu, 61, 2004, č. 30, s. 8. Jazyk a komunikácia v súvislostiach. Hlas ľudu, 61, 2004, č. 31, s. 18 – 19. Intenzifikátory: filozoficko-logické východiská pojmu intenzifikácie. In: Jazyk a komunikácia v súvislostiach II. (zborník z medzinárodnej konferencie, ed. Oľga Orgoňová), 2007, s. 371 – 376.

Účasť na vedeckých podujatiach: 2002 – 2007 Kolokvium mladých jazykovedcov. 2007 Jazyk a komunikácia v súvislostiach II. (medzinárodná konferencia), Bratislava.

Ostatné poznámky: Odborná orientácia na výskum synchrónneho slovenského jazyka a bratislavskú Univerzitu Komenského pramení z rodinného prostredia: obaja rodičia, matka Anna a otec Pavel, vyštudovali slovenský jazyk na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a ich súčasnými profesiami ovplyvňujú vývin slovenčiny na Dolnej zemi. Štúdium jazykov dcéry Júlie bolo teda v duchu rodinnej tradície. Inklinovanie k hornozemskému slovenskému prostrediu však bolo v nemalej miere ovplyvnené aj starým otcom Samuelom Medveďom, ktorý strávil roky druhej svetovej vojny práve na Slovensku (s rodákmi, ktorí sa sem vysťahovali medzi dvoma vojnami) a rozprávačským umením vzbudil u svojich vnúčat Martina a Júlie záujem bližšie sa zoznámiť s krajinou našich predkov. Dnes obaja žijú a pôsobia v Bratislave.

J. H. ukončila magisterské štúdium obhajobou diplomovej práce pod vedením univerzitného profesora PhDr. Juraja Dolníka, DrSc., renomovaného lingvistu svetového formátu, ktorý jej bol školiteľom aj pri písaní doktorskej dizertácie. Príklon k prirodzenosti vo výskume synchrónneho jazyka je ovplyvnený ideami profesora Dolníka, o ktorých už možno hovoriť ako o škole. Prechod od deskripcie k explanácii v jazykovednom výskume je základným vodidlom aj pri koncipovaní novej Morfológie slovenského jazyka – profesor Dolník je na čele tímu a J. H. autorkou kapitoly Intenzifikátory.

[5] Zborník z Kolokvia mladých jazykovedcov, ktoré každý rok organizuje Jazykovedný ústav Ľudovita Štúra SAV.

Umelecká dráha: recitačná: počas gymnázia republikové súťaže a rôzne podujatia; moderátorská: moderovanie festivalov, televíznych vysielaní a kultúrnych programov; herecká: v profesionálnom Slovenskom vojvodinskom divadle a ochotníckom Divadle VHV v Báčskom Petrovci.

Záujmy: umenie, príroda, informačné technológie.

HARMINC, Milan Michal – architekt (narodil sa 7. 10. 1869 v slovenskej obci Kulpín – umrel 5. 7. 1964 v Bratislave), bol jedným z najaktívnejších slovenských architektov, ktorý patril tzv. prvej generácii slovenských architektov. Ako projektant a staviteľ bol činný 65 rokov (1886-1951). Narodil sa ako jedno z ôsmich detí Pavla Harminca a Johany, r. Čapeľovej.

Základnú školu vychodil v Kulpíne. Medzi rokmi 1881 a 1882 študoval na nemeckej škole v Buľkese (teraz Maglić) a v rokoch 1882-1883 na nemeckej akadémii v Novom Sade. Po absolvovaní Nemeckej obchodnej akadémie v Novom Sade pôsobil u svojho otca ako pomocník. Práve tu sa naučil rysovať staviteľské plány. Podarilo sa mu preniknúť do tajov stavebných konštrukcií a prezentovať vlastné nápady a riešenia.

Neskôr odišiel do Budapešti, kde pracoval vo viacerých stavebných firmách a projekčných kanceláriách (Neuschloss a synovia, Ján N. Bobuľa, Schikedanz a Herzog, Kauser). V roku 1897 si založil vlastnú projekčnú a staviteľskú kanceláriu a svoje práce realizoval takmer po celom Uhorsku, hlavne na Slovensku, na Liptove a v Turci. Titul staviteľa získal (1908) za projekt budovy Slovenského národného múzea v Martine.

V roku 1914 ukončil svoje pôsobenie v Budapešti a presídlil na Slovensko, kde vlastnil projekčnú a staviteľskú kanceláriu v Liptovskom Mikuláši (1916-1918). Na konci prvej svetovej vojny preložil svoje pôsobenie do Vysokých Tatier a stal sa predsedom Organizačnej jednoty staviteľov pre Slovensko (1921-1923). V roku 1922 presťahoval do Bratislavy, kde pracoval ako samostatný architekt, až do odchodu do dôchodku (1951).

V roku 1953 bol menovaný prvým čestným členom Zväzu slovenských architektov. Všestranne podporoval kultúrny a politický život na Slovensku. Počas svojej 65-ročnej tvorivej činnosti sa jeho architektonické výrazové prostriedky prispôsobovali meniacim sa slohovým prúdom strednej Európy. Charakterizuje ich: a) *romantizujúci pseudohistorizmus – počas pôsobenia v Budapešti*; b) *prechod k výtvarným zásadám modernej oficiálnej monumentality v rokoch I. Československej republiky*; c) *moderná architektúra v súzvuku s novými názormi konštruktivistickej a funkcionalistickej architektúry od 30, rokov 20. storočia.* K jeho najvýznamnejším dielam patrí Sanatórium dr. Szontágha v Novom Smokovci (realizované 1917-1925), Tatra Banka v Bratislave (realizované 1923-1925) a Zemedelské múzeum, dnes Slovenské národné múzeum na nábreží Dunaja (realizované 1925-1927).

Po ukončení projektov na Roľnícky dom v Trnave (1927) sústredil Harminc pozornosť na prestavbu hotela Carlton – Savoy v Bratislave. Pri výstavbe tohto luxusného hotela spojil niekoľko starších budov a následnými nadstavbami a prístavbami vytvoril nový mohutný päťposchodový blok. Budova tak získala neobvyklý pôdorys tvaru E s dvoma nádvoriami a hlavnou orientáciou do dvoch námestí. Nákres čelného pohľadu adaptácie a nadstavby budovy hotela zobrazuje všetky východiskové body realizácie jej budúcej podoby. Vstupná časť hotela je zvýraznená predstaveným parterom a mohutným prevýšeným rizalitom so samostatným ukončením strechy a vlajkovými stožiarmi po bokoch. Zdá sa, že rizalit (symbolizujúci bývalý Prügerov dom – stredný zo súboru adaptaovaných) je umiestnený centrálne, no v skutočnosti je posunutý doľava, kompenzujúc tak celkový perspektívny účinok objektu. Hladká stena fasády je členená kordónovými rímsami a opakujúcimi sa sústavami pilastrov, okenných parapetov s náznakom balustrády. To všetko zakrýva nerovnakú výšku okien a poschodových úrovní stavby, vyvolávajúc tak dojem čistej kubickej hmoty klasicky vyváženého, ojedinelého architektonicky priezračného monolitu tejto účelovej budovy, v tom čase zrejme najväčšej v strednej Európe.

S výstavbou budovy Slovenského národného múzea v Martine sa začalo v roku 1929. Na projekt budovy bola vypísaná súťaž, v ktorej zvíťazil Harminc. Budova, hoci je riešená už v duchu nového názoru, si zachováva monumentálny charakter. Objekt je riešený v konštrukčnom dvojtrakte v tvare písmena „T“, s variabilnými výstavnými priestormi. V dispozičnom strede je hlavný komunikačný priestor, čo vytvára dobré predpoklady na voľné inštalovanie exponátov.

Výstavné priestory tretieho poschodia sú zapustené do valbovej strechy, osvetlené sú strešnými svetlíkmi. Kompozícia stavby tektonicky zobrazuje modernú konštrukciu. Hlavné priečelie zvý-

razňuje sústava priebežných kamenných pilastrov, v prízemí vytvárajúcich arkády. K hlavnému vstupu pod arkádami navrhoval predsadenú dvojicu sôch. Monumentálnosť stavby Harminc podporil aj urbanistickým riešením, keď ju umiestnil na vyvýšenej terase mesta v osi ulice, ktorá vedie priamočiaro z hlavného martinského námestia. Rozsiahly nástupný priestor riešil dlhým kamenným schodiskom rozdeleným na niekoľko úsekov.

Stavba múzea bola dokončená v roku 1932, no inštalovanie bohatých zbierok podľa moderných muzeologických zásad trvalo až do roku 1938, keď bolo múzeum slávnostne sprístupnené. Budova Slovenského národného múzea v Martine je dodnes najväčšou múzejnou budovou na Slovensku.

Dielo. *Lit*.: Toran, E.: Architekt Milan Michal Harminc. (Z novších výtvarných dejín Slovenska. Zborník štúdií a materiálov). Bratislava, Vydavateľstvo SAV 1962, s. 327-402. – Kubíčková, K. – Štibrányiová, M.: Milan Michal Harminc. 1869-1964. Výber z autorskej grafickej dokumentácie architektonického diela. SNG, Bratislava 1991. – Poláčková, D. – Schramm, A.: Expozícia úžitkového umenia, designu a architektúry 1900-1995. SNG, Bratislava 1995; Pamätnica 200 rokov Základnej školy J. A. Komenského v Kulpíne. Kulpín 1996.

HARPÁŇ, Michal, doktor vied, profesor Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade a Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, Slovenská republika, narodený 27. 10. 1944 v Kysáči (Juhoslávia); hlavné polia činnosti: slovenská literatúra, slovenská dolnozemská literatúra, teória literatúry, literárna komparatistika.

Základnú školu vychodil v rodisku a gymnázium v Novom Sade. Vyštudoval odbor juhoslovanská literatúra na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1968). Postgraduálne štúdium zakončil na Filologickej fakulte v Belehrade obhajobou magisterskej dizertácie Slovenský a srbský nadrealizmus – paralela (1973). Doktorát literárnych vied získal na Filozofickej fakulte v Novom Sade obhajobou doktorskej dizertácie Poézia a poetika Michala Babinku (1978).

Od roku 1969 pracuje na Filozofickej fakulte v Novom Sade, najprv ako asistent pre slovenskú literatúru a teóriu literatúry, potom ako docent (1979), mimoriadny profesor (1984) a riadny profesor (1989). Od roku 1986 je vedúcim slovakistiky na Filozofickej fakulte v Novom Sade (rozličné organizačné formy: Slovakistický ústav, Slovakistické oddelenie, Katedra slovenského jazyka a literatúry, teraz opäť Slovakistické oddelenie). Od roku 2005 je profesorom slovenskej literatúry a garantom odboru slovenský jazyk a literatúra na Filologickej fakulte UMB, teraz po zlúčení Fakulta humanitných vied v Banskej Bystrici. Od roku 1989 prednáša slovenskú literatúru na Filologickej fakulte v Belehrade, dva školské roky, 1997/98 a 1998/99 prednášal teóriu literatúry na Vysokej škole pedagogickej v Segedíne (študentom slovenčiny) a od roku 1999 prednášal slovenskú literatúru so základmi teórie literatúry na Učiteľskej fakulte v Sombore, slovenské oddelenie v Báčskom Petrovci.

Základné vedecké záujmy Michala Harpáňa sú slovenská literatúra, predovšetkým slovenská literatúra 20. storočia a slovenská literatúra vo Vojvodine, teória literatúry (jeho učebnica z tohto predmetu je v zozname povinnej literatúry na viacerých fakultách na Slovensku) a slovensko-srbské literárne styky.

Zúčastnil sa na veľkom počte medzinárodných vedeckých konferencií doma a v zahraničí.

Ceny a vyznamenania: Cena časopisu Nový život za najlepší príspevok v uplynulom roku – trikrát; Cena vydavateľstva Obzor za knihu Poézia a poetika Michala Babinku; Cena Samosprávneho záujmového spoločenstva Vojvodiny za Teóriu literatúry, 1988; Cena Spolku slovenských spisovateľov za prínos do slovenskej literatúry, 1993; Zlatá medaila Filozofickej fakulty UK za pedagogickú a literárnovednú činnosť, 1995; Cena P. O. Hviezdoslava za prekladanie a propagovanie slovenskej literatúry v zahraničí, 2000; Vyznamenanie ministra kultúry SR, 2004; Strieborná plaketa ministra zahraničných vecí SR, 2004; Cena slovenskej sekcie Spolku vojvodinských spisovateľov, Nový Sad, Srbsko, za knihu Texty a kontexty, 2006.

Dielo. *Monografie*: – Između dve vatre. Novi Sad: Matica srpska, 1972, 99 s. Priestory imaginácie. Nový Sad : Obzor, 1974, 180 s. Kritické komentáre. Nový Sad : Obzor, 1978, 211 s. Poézia a poetika Michala Babinku. Nový Sad : Obzor, 1980, 261 s. Pesme Mihala Babinke. Novi Sad – Dnevnik, 1985, 103 s. Teória literatúry. Nový Sad – Obzor, 1986, 254 s.

Premeny rozprávania. Nový Sad – Obzor, 1990, 234 s. Teória literatúry, 2., rozšírené vydanie. Bratislava : ESA, 1994, 283 s. O Paľovi Bohušovi. Báčsky Petrovec – Kultúra, 1999, 142 s. Zápas o identitu. Nadlak : Vyd. Kultúrnej a vedeckej spoločnosti Ivana Krasku; Bratislava : ESA, 2000, 239 s. Teória literatúry. 3. vydanie. Bratislava: Tigra, 2004, 283 s. Literárne paradigmy. Nadlak – Vyd. Ivan Krasko, Bratislava. – ESA. 204, 296 s. Texty a kontexty. Bratislava: Literárne informačné centrum, 2004, 217 s.. S literárnou vedou a kritikou. Báčsky Petrovec : Kultúra, 2005. s. 128; Predslovy a doslovy. Báčsky Petrovec : SVC, 2009, s. 256.

Antológie: Svetlá v kozube / [výber zostavil a štúdiu napísal Michal Harpáň]. – Nový Sad: Obzor; Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1971. – 308 s. – Jahač iz Turkmenije : savremene pripovetke jugoslovenskih Slovaka / [izbor, predgovor i beleške o piscima Mihailo Harpanj]. – Novi Sad: Matica srpska, 1973. – 278 s.; Noc v apríli / výber zostavil, doslov a poznámky napísal Michal Harpáň. – Nový Sad: Obzor, 1976. – 86 s.; Svetla v kotljanki / [vibor napravel i studiju napisal Mihal Harpanj]. – Novi Sad: Ruske slovo, 1977. – 293 s.; Rodisko hmiel : antológia básnikov slovenskej národnosti v Juhoslávii / [zostavil, úvod a poznámky o autoroch napísal Michal Harpáň]. – Nový Sad: Obzor; Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1981. – 193 s.;. Hlboké koľaje : antológia prózy juhoslovanských Slovákov / [výber zostavil, doslov a medailóniky napísal Michal Harpáň]. – Nový Sad: Obzor; Bratislava: Tatran, 1988. – 291 s**.**

Výber: – O literatúre / Michal Babinka ; na vydanie pripravil Michal Harpáň – Nový Sad: Obzor, 1977 [1978]. – 299 s.; Básne 1 / Michal Babinka ; na vydanie pripravil, [zostavil, edičné komentáre a bibliografiu básní napísal] Michal Harpáň. – Nový Sad : Obzor, 1979. – 315 s.; Básne 2 / Michal Babinka ; na vydanie pripravil, [zostavil a edičné komentáre a bibliografiu básní napísal] Michal Harpáň. – Nový Sad : Obzor, 1981 [1982]. – 260 s.; Zavičaj magle / Mihal Babinka ; izbor i predgovor Mihal Harpanj ; prevod sa slovačkog Mihal Harpanj i Gojko Janjušević. – Novi Sad : Dnevnik, 1985. – 242 s.; Svetelní jazdci : výber z poézie Jána Labátha ; [výber a doslov Michal Harpáň]. – Nový Sad: Obzor, 1986. – 117 s.; Prameň a počiatok : výber z prózy juhoslovanských Slovákov pre 7. ročník základnej školy / [výber a didakticko-metodické návody Michal Harpáň]. – Nový Sad: Ústav pre vydávanie učebníc, 1988. – 148 s.; Rosa, kam len oko dovidí : výber zo súčasnej slovenskej prózy pre 7. ročník základnej školy / [výber a didakticko-metodicke návody Michal Harpáň]. – Nový Sad: Ústav pre vydávanie učebníc, 1989. – 129 s.; Básne 3 / Michal Babinka ; na vydanie pripravil, [zostavil a edičné komentáre a bibliografie básní napísal Michal Harpáň]. – Nový Sad : Obzor, 1989. – 426 s.; Čítanka s literárnoteoretickými pojmami pre štvrtý ročník strednych škôl. Michal Harpáň. – Nový Sad: Ústav pre vydávanie učebníc, 1990. – 286 s.; Eseje / Paľo Bohuš ; [Výber urobil a doslov napísal Michal Harpáň]. – Nový Sad: Obzor, 1993. – 152 s.; Jesenná minca / Paľo Bohuš; predslov Milan Rúfus; výber Michal Harpáň; ilustrácie Vladimír Kompánek. – Bratislava : ESA [1997]. – 94 s.

Preklady: I bi zemlja, Mihal Babinka [izbor i prevod sa slovačkog Mihailo Harpanj]. – Novi Sad: Matica srpska, 1970. – 37 s.; So, ali pesak, Vićazoslav Hronjec; [prva dva ciklusa pesama preveo je sa slovačkog Mihajlo Harpanj. – Novi Sad: Radnički univerzitet „Radivoj Ćirpanov", 1972. – 50 s.; Ne nosi svaki vojnik pušku, Janko Čeman; [prevod sa slovačkog i predgovor Mihailo Harpanj]. – Novi Sad: „Bratstvo – jedinstvo", 1975. – 151 s.; Delo, XXVIII, 1982, 2. – 159 s. [Tekst i metatekst: komunikacioni aspekat u slovačkoj nauci o književnosti, výber a preklad Michal Harpáň]; Zavičaj magle, Mihal Babinka; izbor i predgovor Mihal Harpanj; prevod sa slovačkog Mihal Harpanj i Gojko Janjušević. – Novi Sad: Dnevnik, 1985. – 242 s.; Konj na spratu, slepac u gradu, Pavel Vilikovski; sa slovačkog preveo Mihal Harpanj. – Vršac : Književna opština, 1997. – 79 s.; Delo, komunikacija, kultura : prolegomena za semiotiku bića, František Miko; prevod sa slovačkog i pogovor Mihal Harpanj. – Beograd: Narodna knjiga – Alfa, 1998. – 228 s.; Predanja i mitovi starih Slovena / Ivan Huđec; sa slovačkog preveo Mihal Harpanj. – Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva; Bački Petrovac : Kultura, 1998. – 134 s.; Surovi mašinovođa, Pavel Vilikovski; sa slovačkog preveo Mihal Harpanj. – Beograd: Stubovi kulture, 2000. – 185 s.; Poslednji konj Pompeja / Pavel Vilikovski ; sa slovačkog preveo Mihal Harpanj. – Novi Sad: Stylos, 2002. – 291 s.

Okrem uverejnených vedeckých prác v podobe kníh, monografií, antológií, prekladov, podobných vybraných vedeckých diel, učebníc a i. prof. Dr. Michal Harpáň v období, v ktorom pôsobí, bol veľmi produktívny. Je autorom veľkého počtu štúdií, esejí, článkov, verejných prednášok a recenzií (bezmála 300), uverejnených v rôznych literárnych časopisoch tlačených v slovenskom, srbskom, maďarskom a rumunskom jazyku, doma a v zahraničí. Zoradené podľa počtu príspevkov sú to časopisy: Nový život (105 príspevkov), Letopis Matice srpske (31), Index (22), Polja (14), Zbornik Matice srpske za slavistiku (8), Slovenské pohľady (7), Dolnozemský Slovák (7), Književna reč (6), Zborník SVS (5), Híd (4), Obzory (4), Lumina (3), Dometi (3), Dnevnik, Književne novine, Slovenská literatúra, Romboid, Literárny týždenník, Obzor, Asociácia organizácií spisovateľov Slovenska, Dilema, Slavica Szegedinensia (po 2) a Hlas ľudu, Savremenik, Slavica Slovaca, Slovenský spisovateľ, Književnost, Književna istorija, Revue svetovej literatúry, Oko, Üzenet, Forrás, Teatro, Os, Kultúrny život, Most (po l príspevok).

HODOLIČ, Janko, promovaný inžinier strojárstva a doktor technických vied, riadny profesor Fakulty technických vied, doctor honoris causa, narodený v Pivnici 9. 8. 1950; prodekan pre vedu a medzinárodnú spoluprácu, vedúci Laboratória pre metrológiu, kvalitu, prípravky a enviromentálne inžinierstvo Ústavu výrobného inžinierstva Fakulty technických vied Univerzity v Novom Sade; profesijná orientácia: obrábacie stroje, pružné výrobné systémy, automatizácia projektovania a teraz metrológia, kvalita, prípravky, inžinierstvo ochrany životného prostredia ...

Otec Ján, kožušník, matka Juliana, domáca. Sestra Juliana (1954-1993), laborantka, zomrela mladá (39-ročná), po nej zostali dve deti, ktoré ukončili vyššie školy.

Manželka Jarmila Hodoličová, r. Ferková, dnes mimoriadna profesorka slovenčiny na Filozofickej fakulte, Nový Sad. V manželstve sa im narodili dve deti: Marína (1977) a Andrej (1978). Obe skončili vysoké školy: Marína Lekársku fakultu v Novom Sade, tu obhájila magisterskú prácu, v súčasnosti špecializuje nukleárnu medicínu v Klinickom stredisku, Ľubľana; syn Andrej, promovaný inžinier poľnohospodárstva, pracoval ako manažér v novosadskom sprivatizovanom podniku Agrohem, toha času pracuje v Ústave pre rastlinnú výrobu a zeleninárstvo.

Strednú strojnícko-technickú školu vychodil v Novom Sade (1969). Výrobné strojníctvo vyštudoval na Strojníckej fakulte Univerzity v Novom Sade (1969-1974). Postgraduálne spracoval a obhájil na Fakulte technických vied v Novom Sade magisterskú prácu Automatizácia projektovania optimálnej dráhy vrchu pri numericky spracovaných strojov a nástrojov pre spracovanie točením (1974-1979); tým získal hodnosť magistra technických vied. Doktorát pod názvom Celistvý prístup postprocesovaniu spracovaných informácii v systéme pre automatické programovanie flexibilných technologických systémov pre spracovanie rotačných výrobkov obhájil na Fakulte technických vied v Novom Sade (1989) a promovaný bol za doktora technických vied v oblasti strojníctva. Tu získal hodnosť docenta (1989), mimoriadneho (1994) a riadneho profesora (1997). Na post prodekana pre vedu a medzinárodnú spoluprácu bol zvolený v r. 1998. Hodnosť doctor honoris causa udelila mu Vedecká rada Technickej univerzity v Košiciach (2007).

Študijné a pracovné pobyty v zahraničí: Výmeny, vzájomné návštevy a stretnutia, pracovné kratšie a dlhšie študijné pobyty uskutočnil predovšetkým na odborných konferenciách: na technických univerzitách vo Viedni (2005), Düsseldorfe, Eindhovene (1991), Floríde (1992), Brusseli (2008), Kyjeve a Moskve; ČVUT-Sjf, Praha (1988) mesačný pobyt; STU-Sjf, Bratislava, od roku 1978 každoročne navštevuje viackrát. Kontakty J. Hodoliča s Technickou univerzitou (vtedy: Vysokou školou technickou) v Košiciach datujú od r. 1978, keď ako mladý výskumník pobudol na Katedre výrobných procesov a systémov u prof. Ing. Jána Budu, DrSc.

Okrem uvedených pobytov jeho spolupráca a vedecký prínos vo vzťahu k SR (vtedy Československo) boli orientované na krátkodobé pobyty na Strojníckej fakulte v Bratislave a Technologickej univerzite v Košiciach, ale aj v iných školách, projektoch a tiež na rôznych seminároch a v uskutočňovaní postgraduálnych programov, kde prof. Dr. J. Hodolič prednášal.

Tvorivá činnosť – Ako výsledok približne desaťročnej spolupráce v oblasti inžinierstva ochrany životného prostredia Fakulty technických vied, Nový Sad, a Technickej univerzity, Košice, boli spoločne publikované knihy – učebnice, ktoré vyšli po slovensky a po srbsky.

Kladne treba hodnotiť účasť prof. J. Hodoliča na projektoch CEPUS II a spoločné partnerstvo na prihláške projektu Tempus Training of Institutions in Modern Enviromental Aproaches and Technologies (TIMEA), ktorého je aj koordinátorom.

Odborné pôsobenie a vedecké výsledky – Prof. J. Hodolič sa odborne profiloval na vedecky významnej vysokej škole – na Strojníckej fakulte, neskôr premenovanej na Fakultu technických vied Univerzity v Novom Sade. Je medzinárodne uznávaný odborník v oblasti automatizácie inžinierskych prác, výrobnej metrológie a kvality pružných výrobných systémov a v poslednom období je jeho orientácia zameraná na inžinierstvo ochrany životného prostredia s dôrazom na teóriu a prax.

V oblasti vedeckovýskumných prác sú pozoruhodné jeho výsledky pri budovaní vedeckých laboratórií zameraných na metrológiu a pružné výrobné systémy, preukázal rozsiahle experimentálne výsledky, ktoré sa prejavili v publikáciách v odbore strojárska technológia a inžinierstvo ochrany životného prostredia, v oboch so zameraním na moderné vysoko teoretické a z hľadiska ekológie významné oblasti.

Na základe vlastných vedeckých výsledkov a odbornej literatúry prof. J. Hodolič koncipoval určité nové predmety, ako napr.: Numerický riadené meracie stroje, Meranie, kvalita a metódy inžinierskeho experimentu, Počítačom integrovaná výroba – CIM, Ekologické technológie a systémy, Plasty a ochrana životného prostredia, Meranie a kontrola znečistenia životného prostredia, Strojárska výroba a životné prostredie a iné.

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: člen programového výboru Danube Adria Association for Automation and Metrology, Wienna a predstaviteľ pre Srbsko; JUSQ (Jugoslovensko udruženje za standardizaciju i kvalitet); člen redakcie časopisu Journal of Production Engineering, Inštitút pre výrobné strojárstvo Fakulty technických vied, Nový Sad; člen Medziná-

rodnej vedecko-odbornej konferencie MMA – Flexibilné technológie, Inštitút pre výrobné strojárstvo Fakulty technických vied, Nový Sad; člen International Scientific Conference – Automation Production Planning and Manufacturing, Fakulty of Mechanical Engineering, Žilina; člen Transaction of the Universities of Kosice, Technical University od Kosice, Košice; Sympózia o konštruovaní a dizajnu výrobkov v strojníctve „KOD", Fakulty technických vied, Nový Sad; člen International Congress of Precision Machining, University of Technology, Wienna; International Scientific Conference Technology Systems Operation, Department of Technology Systems Operation – TSO, Faculty of Manufacturing Technologies, Technical University of Košice with a seat in Prešov, Slovakia; člen redakčnej rady slovenského časopisu Acta Mechanica Slovaca, Faculty of Mechanical Engineering Technical University of Kosice, Košice, Slovensko; člen Vedeckej rady Sjf STU, Bratislava.

Verejné funkcie: predseda Senátu Inštitútu výrobného strojníctva (1989-1991); riaditeľ Ústavu pre výrobné strojníctvo (1991-1993); prodekan pre financie a rozvoj (1996-1998); prodekan pre vedu a medzinárodnú spoluprácu (1998 dodnes).

Prof. Dr. Janko Hodolič sám alebo ako spoluautor napísal, uverejnil v časopisoch, vedeckých publikáciách (alebo referoval na vedeckých konferenciách) viac ako 330 príspevkov, ktoré sú predstavené vo forme učebníc, kapitol v učebniciach, prednášok a iných druhov vedeckých príspevkov. Okrem toho tesnou spoluprácou s priemyslom J. Hodolič prispieval technologickému rozvoju vôbec uplatnením bezmála 60 študijných návrhov a patentov zameraných na rozvoj priemyslu.

Čestné tituly a vyznamenania: Strojnícka fakulta Technickej univerzity v Košiciach J. Hodoličovi udelila Zlatú medailu (21. 5. 2002); čestný titul Doctor honoris causa (22. 4. 2007) a STU, Bratislava, Pamätnú medailu Dr. h**.** c

Dielo. Vysokoškolské učebnice – Badida, M., M. Majerník, D. Šebo, J. Hodolič: Strojárenská výroba a životné prostredie. TU, Košice 2001, 381 s.; – Hodolič, J., M. Badida, M. Majerník, D. Šebo: Mašinstvo u inženjerstvu zaštite životne sredine. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 2003. i 2005, 313 s.; Hodolič, J., Đ. Vukelić: Pribori. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 2008, s. 2008.

Vedecké knihy a monografie národného významu: Rekecki, J., R. Gatalo, M. Zeljković, Lj. Borojev, J. Hodolič: Fleksibilni tehnološki sistemi za obradu rotacionih izradaka, knjiga I, Stanje, tendencije i podloge za razvoj (edicija NUMA). Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 1989; – Gatalo, R., J. Rekecki, M. Zeljković, Lj. Borojev, J. Hodolič: Fleksibilni tehnološki sistemi za obradu rotacionih izradaka, knjiga II, Osnovne komponente za obradu i njihovo komponovanje u strukture višeg nivoa (edicija NUMA), Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 1989; – Hodolič, J., Lj. Borojev, J. Rekecki, R. Gatalo, M. Zeljković: Fleksibilni tehnološki sistemi za obradu rotacionih izradaka, knjiga III, Manipulacioni i merno-kontrolni sistemi. Fakultet tehničkih nauka, Institut za proizvodno mašinstvo (edicija NUMA-FTS), Novi Sad 1989, 263 s.; – Hodolič, J.: Integralni prilaz postprocesuiranju upravljačkih informacija u sistemu za automatizovano programiranje fleksibilnih tehnoloških sistema za obradu rotacionih izradaka, sveska 3 (edicija CAD/CAM), Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 1990; – Gatalo, R., S. Navalušić, J. Hodolič, M. Zeljković, V. Milošević: Uvod u automatizaciju postupaka projektovanja, sveska 1. Fakultet tehničkih nauka – Institut za proizvodno mašinstvo, Novi Sad 1990, 187 s.; – Majstorović, J., J. Hodolič: Numerički upravljane merne mašine. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 1998, 183 s.; Šooš, Lj., J. Hodolič: Upravljanje otpadom u Slovačkoj. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 2008.

Kapitoly v knihe a príspevky v časopisoch: Advancement of intelligent production, JSPE Publication Series, Elsevier Science B.V., 1994, No. 1, s. 106-110. – Naučna konferencija sa međunarodnim učešćem Mašinstvo za XXI. vek, Monografija, Novi Sad: 1995, s. 177-196; s. 753-772.

Príspevky uverejnené vo vedúcom časopise medzinárodného významu: International Journal of Production Research, 1983, Vol. 21, s. 197- 213. – Journal of Materials Processing Technology, 2005, Vol. 162-163, s. 730- 735. – Robotics and Computer Integrated Manufacturing, 1998, Vol. 4, No. 1-2, s. 91- 102. – Journal of Mechanical Engineering, 2006, Vol. 52, No. 11, s. 763-776. –

Účasť prof. J. Hodoliča je evidovaná na medzinárodných odborných kongresoch, konferenciách a sympóziách. Jeho bezmála 100 prejavov na týchto podujatiach uverejnených v celosti. Prispieval aj do vedúcich časopisov národného významu (Acta Mechanica Slovaca, Yugoslav Journal of Operations Research) – 5 článkov.

Verejnosti sú dostupné (uverejnené) jeho 4 úvodné prednášky na vedeckých podujatiach národného významu a vyše 160 odborných prejavov na týchto stretnutiach, ktoré sú uverejnené v časopisoch: Zbornik radova Fakulteta tehničkih nauka, Zbornik radova Instituta za proizvodno mašinstvo, Proizvodnja, Journals Tribology and Industry, Inžyneria magasyn, Menadžment totalnim kvalitetom, The Journal of Manuifactiring Engineering, International Journal of Simulation Modeling a Journal of Achivements in Materials and Manufacturing Engineering.

HODOLIČOVÁ, Marína, Mr. dr. med, narodená v Novom Sade 14. 4. 1977.

Od roku 2004 špecializantka nukleárnej medicíny na Klinike pre nukleárnu medicínu Univerzitného klinického centra v Ľubľane. Hlavné odbory činnosti: neuroendokrinné nádory.

Rodičia: otec prof. Dr. Janko Hodolič, dipl. Ing. strojníctva, Fakulta technických vied, Nový Sad; matka Dr. Jarmila Hodoličová, Filozofická fakulta, Oddelenie slovakistiky, Nový Sad; súrodenci: brat Andrej Hodolič, dipl. Ing. agronómie.

Základná škola Jovana Popovića v Novom Sade, žiačka generácie; Gymnázium Jovana Jovanovića Zmaja v Novom Sade (1996); Lekárska fakulta v Novom Sade (2003).

Magisterskú tézu Uticaj ekstrakta ginko bilobe 761 na funkcionalno stanje organizma čoveka obhájila na Lekárskej fakulte v Novom Sade (2005).

Doktorskú dizertáciu Dejavniki, ki vplivajo na medoperativno lokalizacijo nevroendokrinih tumorjev pri kirurških posegih z uporabo gama sonde s ^{99m}Tc-EDDA/HYNIC-TOC obhájila 11. 6. 2009 (Univerzitetni klinični center Ljubljana, Klinika za nuklearno medicino).

Akademické tituly: magister vied, roku 2005, PhD. 2009

Študijné a pracovné cesty v zahraničí: Študijný pobyt na Lekárskej univerzite v Bologni, Taliansko, Klinika pre neurológiu (november 2001); 10th internacional kongress of medical students, Cairo, Egypt (2002); Lekárska fakulta Univerzity v Ulme, Nemecko (december 2003 a marec 2004); Congress of Nuclear Medicine, Zlatibor, Srbsko (2005); Slovenian Nuclear Medicine Meeting, Terme Čatez, Slovinsko (2005); Slovenian Nuclear Medicine Meeting, Rogla, Slovinsko (2006); European School of nuclear medicine, Opatija, Chorvátsko (máj 2005 a máj 2007); European School of nuclear medicine, Bratislava, Slovensko (október 2007); Študijný pobyt v Hammersmith Hospital, Londýn, Anglicko (august-september 2006 a máj 2008); Annual Congres of the European Association of Nuclear Medicine, Athens, Greece (september 2006); Alpe-Adria Symposium of nuclear medicine Rakúsko (máj 2006); The British Nuclear Medicine Society Meeting, Cambridge, Anglicko (august 2006); Alpe-Adria Symposium of nuclear medicine, Bled, Slovinsko (apríl 2007); Slovenian Nuclear Medicine Meeting, Rogla, Slovinsko (2007); The British Nuclear Medicine Society Meeting, Manchester, Anglicko (marec 2007); The British nuclear medicine Society Meeting, Edinburgh, Škotsko (máj 2008);

Pôsobiská: Rádio-televízia Srbsko (1989-2004) Univerzitetni klinični center Ljubljana, Klinika za nuklearno medicino, Slovinsko (od decembra 2004).

Ako predstaviteľka Základnej školy Jovana Popovića obsadila prvé miesto v detskej TV súťaži Pitam se, pitam v Sarajeve na juhoslovanskej úrovni.

15 rokov redaktorka a moderátorka detského a vzdelávacieho programu Rádio-televízie Srbska, nahrala viacej ako 1000 vysielaní, v ktorých sa deti učili o zdraví, o adolescentnych problémoch, hudbe a astrológii.

Ako študentka bola redaktorkou študentského časopisu študentov Lekárskej fakulty v Novom Sade Virus.

Literárne práce má uverejnené v Antologiji ljubavne poezije (zostavovateľ Pero Zubac), vo Vzlete, v študentskom časopise Virus.

Je členkou Slovenskega združenja za nuklearno medicino a EANM.

Dvakrát získala Osobitnú cenu Univerzity v Novom Sade (2000 a 2002) za výskumné práce pod názvom Kompleksno reakciono vreme (levorukost i desnorukost) – (2000) a Neurofiziološka hronotipologija u planiranju dnevnih aktivnosti (2002).

Dielo. *Vedecké články*: Ivetić, Vesna, Hodolič, Marina, Popović, Mira, Kovačević, Branka: Kantarion i spavanje = [St. John‘s wort and sleeping]. Medicinal plant report, 2001, roč. 8, č. 8, s. 56-63; Ivetić, Vesna, Hodolič, Marina, Barak, O., Milovanović, Zlatibor: Hronotipologija u planiranju aktivnosti = Chronotipology in planning daily activities. Prax. med., 2002, letn. 30, št. 1-2, str. 1-6; Hodolič, Marina, Fettich, Jurij, Repše, Stanislav, Kolenc-Peitl, Petra, Ležajić, Luka, Hojker, Sergej: Factors influencing radioguided surgery of neuroendocrine tumours using 99mTc-ethylenediamine N,N‘-diacetic acid/6-Hydrazinopyridine-3-carboxylic acid-D-Phe1-Tyr3-octreotide. Nucl Med Commun, 2008, roč. 29, č. 4, s. 311-317.

Príspevky uverejnené na vedeckých konferenciách: Ivetić, Vesna, Hodolič, Marina, Apostolović, Mirjana S: Fear and related changes in sleeping in children and some medicinal plants. V: Sekulović, Dragana (ur.), Maksimović, Srboljub (ur.), Kišgeci, Ján (ur.). Proceedings of the First Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries & VI Meeting „Days of Medicinal Plants 2000“, Aranđelovac, Yugoslavia, May 29 – June 3, 2000. Belgrade: Institute for Medicinal Plant Research ″Dr. Josif Pančić″: Federal Institute for Plant and Animal Genetic Resources, 2000, s. 503-507.

Príspevky na vedeckých konferenciách uverejnené ako abstrakty: REP, Sebastijan, Hodolič, Marina, Kukovič, Aleš, Dolenšek, Marija, Simovič, Boštjan. When to perform CTPA after V/Q scintigraphy in the diagnosis of pulmonary embolism. Eur. j. nucl. med. mol. imaging (Print), 2005, roč. 32, suppl. 1, s. S294; Rep, Sebastijan, Fettich, Jurij, Hodolič, Marina, Dražumerič, S., Slodnjak, Ivan, Dimic, Miloš. Impact of introduction of CT pulmonary angiography on use of V/Q scintigraphy to diagnose pulmonary embolism. Eur. j. nucl. med. mol. imaging (Print), 2005, roč. 323, suppl. 1, s. 295; Hodolič, Marina, Seliger-Fettich, Meta, Fettich, Jurij, Slodnjak, Ivan: Evaluation of unexplained back pain by bone spect and CT. V: Vlahović, Predrag (ur.). Proceeding book. Zemun: Society of Nuclear Medicine, 2005, s. 51; Hodolič, Marina, Slodnjak, Ivan, Kolenc-Peitl, Petra, Žitko, Mojca, Repše, Stanislav, Fettich, Jurij: Usefulness of [sub]99mTc labeled octreotide for radioguided surgery of neuroendocrine tumours. Eur. j. nucl. med. mol. imaging (Print), 2006, roč. 33, suppl. 2, s. S156; Fettich, Jurij, Hodolič, Marina, Repše, Stanislav, Kolenc-Peitl, Petra: The value of 99m-Tc octreotide SPECT to localise neuroendocrine tumours for successful surgical treatment. V: International Conference on Clinical PET and Molecular Nuclear Medicine, Bangkok, 10-14 November 2007. Book of extended synopses. Bangkok: [International Atomic Energy Agency], 2007, s. 108-109; Ležaič, Luka, Vrtovec, Bojan, Sočan, Aljaž, Sever, Marjeta, Stopar, Tanja, Hodolič, Marina, Domanovič, Dragoslav, Fettich, Jurij: Imaging of [sub]99mTc labelled hematopoietic CD 34+ stem cells after intracoronary injection. Nucl.-Med., 2007, roč. 46, č. 6, s. A154.

Príspevky uverejnené na odborných konferenciách ako abstrakty: Manojlović, Vladimir, Hodolič, Marina: Estimation of fatigue in working population of locomotive drivers. V: 17th International Medical Sciences Student Congress, Istanbul, May 3-6 2001. Abstract book. Istanbul: Faculty of Medicine, 2001, s. 147; Manojlović, Vladimir, Hodolič, Marina: Estimation of fatigue in working population of locomotive drivers by using method of combine reaction time registration before and after working process. Med. podml., 2001, roč. 43, č. 1, suppl., s. 199; Manojlović, Vladimir, Hodolič, Marina: Combine reaction time-left-handedness and right-handedness. V: 9th Annual Internationl Ain Shams Medical Students' Congress, Feb 11-14, 2001, Cairo. Program and abstracts. [S.l.]: Ain Shams University, 2001, s. 34; Manojlović, Vladimir, Hodolič, Marina:. Estimation of fatigue in working population of locomotive drivers by using method of combine reaction time registration before and after working process. V: Program and abstracts of the 2nd international scientific conference for medical students and young scientists in Lviv state medical university, 2001 oct 11-13, Lviv. Program and abstracts. Lviv: Medical University, 2001, s. 137; Manojlović, Vladimir, Hodolič, Marina. Combine reaction time – lefthandedness and righthandedness. V: 41. kongres studenata medicine i stomatologije, 25-29. april 2000, Zlatibor. Zbornik radova. 2000, s. 46; Hodolič, Marina, Manojlović, Vladimir: Neurophysiological chronotipology in planing daily activities. V: 42. kongresa študenata medicine i stomatologije, Lepenski Vir 17-21 april 2001. Zbornik sažetaka. [S.l.: s.n., 2001], s. 55; Hodolič, Marina, Manojlović, Vladimir: Neurophysiological chronotropy in planning daily activities. V: Recent advances in medicine : [program & abstracts]. Cairo: Ain Shams University, 2002, s. 47; Okiljević, Z., Ivetić, Vesna, Petković-Medved, B., Hodolič, Marina: Cirkardijalni ritam i različita zanimanja. V: Zdravstvena zaštita radnika u zdravstvu: zbornik radova i rezimea. Apatin: Društvo lekara Vojvodine, 2002, s. 130-131.

Magisterská téza: Hodolič, Marina. Uticaj ekstrakta ginko bilobe na funkcionalno stanje organizma čoveka. Novi Sad: [M. Hodolič], 2005. 116 f., ilustr., graf. prikazi, tabele.

HODOLIČOVÁ, r. FERKOVÁ, Jarmila, doktorka vied, narodená 27. 4. 1952 v Hložanoch. Hlavné odbory činnosti: slovenská literatúra, slovenská literatúra pre deti, slovenská vojvodinská literatúra, slovenské ženské hnutie na Dolnej zemi, prekladateľská činnosť (je súdnou tlmočníčkou pre slovenský jazyk).

Rodičia: otec Dr. Andrej Ferko, lekár a spisovateľ (1925 Kysáč), matka Mária Ferková, r. Stupavská, odborná učiteľka (1926 Hložany – 1990 Petrovec); manžel prof. Dr. Janko Hodolič, dipl. Ing. strojníctva, profesor na Fakulte technických vied v Novom Sade (1950), dcéra Dr. Marína Hodoličová (1977), lekárka zamestnaná na Univerzitnom klinickom centre, Inštitút pre nukleárnu medicínu v Ľubľane, syn Andrej Hodolič (1978), dipl. Ing. agronómie, Agrohem – Nový Sad; súrodenci: sestra Jasna Potranová, r. Ferková (1956), dipl. právnička (Výkonná rada APV).

Školské vzdelanie: Základná škola Jána Čajaka v Petrovci, Gymnázium Jána Kollára v Petrovci, Filozofická fakulta, Katedra slovenského jazyka a literatúry v Novom Sade, Filologická fakulta v Belehrade – magisterské štúdium (usmernenie literárna veda). Magisterskú tézu Literárna činnosť Alberta Martiša obhájila na Filologickej fakulte v Belehrade (1987) a doktorskú dizertáciu Prehľad dejín slovenskej detskej prózy vo Vojvodine na Filozofickej fakulte v Novom Sade (2003).

Akademické tituly: asistentka-praktikantka (1977), asistentka (1981-2002), docentka (2003), mimoriadna profesorka (2008).

Študijné a pracovné cesty v zahraničí : Bratislava 1986 (Literárnovedný ústav SAV), Martin 1986 (Archív Matice slovenskej), Bratislava 1989 (Literárnovedný ústav SAV), Segedín niekoľkokrát v období 1998-2008 (Vysoká škola Juhász Gyula), Bratislava 2007 (Pedagogická fakulta).

Prvé pracovisko: Pokrajinský sekretariát pre penzijné, invalidné, zdravotné a sociálne poistenie (od 1. 2. 1976 do 1. 10. 1977 ako prekladateľka). Od 1. októbra 1977 asistentka – praktikantka na Katedre slovenského jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte v Novom Sade.

Na Filozofickej fakulte v Novom Sade prednáša a mala cvičenia z predmetov: literatúra 2. polovice 19. st. I; literatúra 2. polovice 19. st. II; slovenská detská literatúra. Na diplomových akademických štúdiach – master prednášala v šk. r. 2006/2007 predmet ženské štúdiá.

Od založenia vysunutého oddelenia Pedagogickej fakulty v slovenskom jazyku v Báčskom Petrovci (1998) ako hosťujúci profesor prednáša predmet slovenská detská literatúra.

Od založenia Vysokej školy pre vychovávateľov v slovenskom jazyku v Novom Sade (2008) ako hosťujúci profesor prednáša predmet slovenská detská literatúra.

Pod jej vedením študenti Oddelenia slovakistiky vydávajú časopis Čar(b)ológ. (Literárne pokusy z detskej literatúry študentov Oddelenia slovakistiky na Filozofickej fakulte v Novom Sade.)

Dielo. Nové vydanie známeho románu. Nový život 30, 1978, č.1, s. 89-90. – Pedagogické a školské otázky v časopise Dolnozemský Slovák. In: Výročie vzniku časopisu Dolnozemský Slovák ako 75 rokov kontinuity slovenskej publicistiky vo Vojvodine. Zborník prác zo sympózia v Novom Sade 17. a 18. novembra 1977. Nový Sad . Obzor 1979, s. 151-155. – Ceny Nového života. In: Časopis Nový život v literatúre a kultúre Slovákov vo Vojvodine.. Nový Sad. Obzor 1984, s. 151-157. – Nad prózami Zoroslava Speváka. Nový život 36, 1984, č.6, s. 461-463. – Kúzlo slov – nová piatacká čítanka (autor Samuel Dubovský). Nový život 38, 1986, č.3, s. 231-233. – Ľudové jedlá a nápoje v Hložanoch. In: Zborník Hložany 1756-1986. Báčsky Petrovec: Kultúra 1986, s. 261-268. – Umelecké texty v tlači, rozhlase a televízii v roku 1981. In: Správy SVS, 1986, č.1, s.12-14. – Dve učebnice Zoroslava Speváka. Nový život 39, 1987, č. 7-8, s. 535-538. – Účinkovanie Alberta Martiša v Padine. Obzory. Príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru. 1987, č.6, s. 7. – Rodinné ovzdušie a kultúrno – výchovné snahy Jána Čajaka. Nový život 49, 1988, č.10, s. 624-630. – Kultúrna a literárna činnosť Ľudmily Hurbanovej. In : Vladimír Hurban Vladimírov, tvorca modernej slovenskej drámy. Nový Sad: Obzor 1988, s. 134 – 140. – Albert Martiš a Gustáv Maršal Petrovský – paralela. In : Život a dielo Gustáva Maršala – Petrovského. Báčsky Petrovec: Kultúra 1988, s. 134 – 140. – Časopis Naše slniečko vo vývine detskej publicistiky a literatúry vojvodinských Slovákov. Obzory. Príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru. 1988, č. 10, s. 7. a č.11, s. 7. – Albert Martiš ako poľnohospodársky odborník. In : Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov. Nový Sad: Spolok vojvodinských slovakistov a Obzor 1990, s.130-135. – Jesenského Muška v oku. Nový život 42, 1990, č.2, s. 116 – 118. – K sedemdesiatemu výročiu Národného kalendára. Nový život 42, 1990, č.5 – 6, s. 262 – 269. – Z verejnej a literárnej činnosti Eržiky Mičátkovej (K 120. výročiu narodenia). Nový život, 44, 1992, č. 4 – 6, s. 108 – 113. – Správa Komisie pre udelenie Ceny Nového života za rok 1991. Nový život 44, 1992, č. 7 – 8, s. 174 – 176. – Sen noci prvoaprílovej (Tomáš Čelovský: Sen noci prvoaprílovej). Nový život 46, 1994, č. 4 – 6, s. 28 – 30. – Kde sme s literatúrou pre deti a ako ďalej? Nový život 46, 1994, č. 4 – 6 , s. 32 – 33. – Zo slovenského ženského hnutia na Dolnej zemi (Marína Maliaková a Blanka Fábry). Nový život 47, 1995, č. 1 – 2, s. 20 – 24. – 140 rokov od narodenia Alberta Martiša, spisovateľa a učiteľa padinského. Národný kalendár na rok 1995, s. 28 – 29. – Dramatické práce Alberta Martiša. Obzory. Príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru. 15. apríla 1995, č. 4, s. 3 – 4. – Podnety slovenského ženského hnutia vo Vojvodine pre drámu a divadlo. In : 125 rokov ochotníckeho divadla Slovákov v Juhoslávii. Zborník prác. Nový Sad. Spolok vojvodinských slovakistov 1995, s. 222 – 226. – Literárna kritika o Albertovi Martišovi (Príspevok k výskumu života a diela Alberta Martiša). Nový Sad . Zborník SVS 1991, č. 13, s. 17 – 63. – Príspevok k výskumu života a diela Štefánie Mičátkovej. Nový život 47, 1995, č. 7 – 8, s. 26. – Malá súvaha toho, čo sme v literatúre pre deti v priebehu roka dosiahli. Nový život 47, 1995, č. 7 – 8, s. 16 – 17. – 75 rokov od založenia prvého ženského spolku vojvodinských Sloveniek. In: 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Beograd, Spolok vojvodinských slovakistov – N.Sad 1996, s. 96 – 103. – 95 rokov od narodenia a 20 rokov od úmrtia Adely Čajakovej Petrovičovej (1901-1976). Obzory. Príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru. 13, č.5/149 , 25. 05. 1996, s. 3 – 4. – Život a dielo Alberta Martiša. In : Martiš, A. : Autobiografické črty a poviedky, B. Petrovec: Kultúra 1996, s. 7 – 58. – Albert Martiš. In: Padina 1806 – 1996. Zborník prác. Miestny odbor Matice slovenskej v Padine, 1996, s. 181 – 187. – Slovenské ženské hnutie vo Vojvodine koncom 19. a začiatkom 20.storočia a spolupráca so Slovenskom. In: Zbornik Spolku vojvodinských slovakistov 1997, č. l4, s. 211-221. – Naša prvá antológia prózy pre deti. Nový život 49, l997, č. ll-l2, s. 29-30. – Literatúra pre mládež Pavla Grňu. Nový život 49, l997, č.9-l0, s. 28-29. – Vajanský a vojvodinské prostredie. Nový život 50, 1998, č.11-12, s. 469-482. – Prínos Čajakovcov do kultúry a literatúry Slovákov vo Vojvodine. In: Selenča 1758 – 1998. Zborník prác. Selenča, Slovan – Báčsky Petrovec, Kultúra 1998, s.782-795. – Spisovateľ hrdinského detstva Ján Kopčok. Nový život 51, 1999, č.9 – 10, s. 444-447. – O detskej literatúre vojvodinských Slovákov. In: Vývinové a druhové zákonitosti literatúry v literatúre. Zborník materiálov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, ktorá sa konala 7. a 8. októbra 1999 v Prešove. Prešov;. Náuka 1999, s. 137-140. – Naša literatúra pre deti a mládež na konci storočia. Nový život 51, 1999, č.11-12, s. 636. – Svetozár Hurban Vajanský a vojvodinské prostredie. In: Zborník SVS 2000, č. 16 – 18, s.101 – 112. – Literárna kritika o literatúre pre deti v časopise Nový život.

In: Vydavateľsko – tlačiarenská činnosť Slovákov v Juhoslávii. Bratislava: Dom zahraničných Slovákov a Literárne informačné centrum 2000, s. 177-183. – Dve knihy Jána Kmeťa z posledného desaťročia (Ján Kmeť: Dolnozemské obrysy slovenskej sebaúcty; Erby a ohniská). Nový život 53, 2001. č. 9-10, s. 518-522. – Jaroslava Jároši (Františka Jozefína Járošiová) 1851-1877. Eržika Mičatek (Eržika Mičátková) 1872-1951. In: Znamenite žene Novog Sada I. Novi Sad: Futura publikacije, 2001, s. 111-112, 157-158. – K 130. výročiu narodenia. Z verejnej a literárnej činnosti Eržiky Mičátkovej. Národný kalendár 2002. Petrovec: Kultúra, s. 96-101. – Prvo žensko udruženje Slovakinja u Vojvodini : povodom 80 godina od osnivanja (1921- 2001). CMK Informator. Informator o kulturnom stvaralaštvu u manjinskim zajednicama u Vojvodini. Centar za multikulturalnost. Novi Sad, oktobar 2001, br. 24, s. 8 – 11. – K hodnoteniu našej literárnej tvorby pre deti a mládež. Nový život 54, 2002, č. 3-4, s. 140 – 146. – Prehľad dejín slovenskej vojvodinskej literatúry pre deti a mládež do roku 1945 (1). Nový život 54, 2002, č.11-12, s. 581-590. – Povojnová literatúra pre deti a mládež Slovákov vo Vojvodine. In: Slavica Szegediensia. Szeged 2003, s. 101 – 107. – Prehľad dejín slovenskej vojvodinskej literatúry pre deti a mládež do roku 1945 (2). Nový život 55, 2003, č. 1-2.s. 41-43. – Slovenky. Životné príbehy Sloveniek vo Vojvodine. Pripravili: Jarmila Hodoličová, Antónia Ferková, Anna Jašková. Nový Sad: Futura publikacije, 2003, 220 s. – Za akademikom Jánom Kmeťom. Nový život 2003, č. 9-10, s. 451-452. – Genéza slovenského ženského hnutia vo Vojvodine (Aktivistky a ich kultúrna a literárna činnosť). In: Sféry ženy. Medzinárodná konferencia v Banskej Bystrici, 2004, s. 91-101. – Charakteristika slovenskej detskej prózy vo Vojvodine v prvej povojnovej fáze (šesťdesiate roky) a jej hlavní predstavitelia. In: Slavica Szegediensia V: Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképzo Foiskolai Kar Orosz Nyelv es Irodalom Tansék, Szlovák Nyeelv és Irodalom Tansék. Szeged, 2005, s. 79-89. – Slovenské časopisy pre deti a mládež vo Vojvodine. In: Zbornik Matice srpske za slavistiku. Novi Sad, 2005, s. 243 – 258. – Prehľad dejín slovenskej vojvodinskej prózy pre deti. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2005 (Bački Petrovac: Kultura), 207 s. – Literárna a publicistická činnosť Oľgy Babylonovej-Garayovej (1905-1988) (pri príležitosti stého výročia narodenia). In: Stretnutie slovenských učiteľov v roku 2005. Vydala Školská komisia MSJ za spolupráce s obcou Báčsky Petrovec a vydavateľstvom Kultúra. Edícia: Identita. Báčsky Petrovec 2005, s. 16 – 18. – Metodički osvrti, procene i predlozi u vezi sa izborom tekstova u čitankama na slovačkom jeziku od V do VIII razreda osnovne škole. In: Susret kultura (zbornik radova) – IV međunarodni interdisciplinarni simpozijum (urednik Ljiljana Subotić). Novi Sad: Filozofski fakultet, 2006, s. 757-762. – Pripomienky k starým návrhom na učebné osnovy, návrhy na nové a novú koncepciu čítaniek z literatúry od 5. po 8. ročník základných škôl. Nový život 58, 2006, č. 1-3, s. 44 – 49. – Z dejín slovenskej detskej literatúry vo Vojvodine. In: Kultúra, jazyk a história Slovákov v Maďarsku. Materiály z jubilejnej interdisciplinárnej medzinárodnej vedeckej konferencie z príležitosti 15. výročia založenia Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku. Budapešť 14. – 15. 10.2005. Békešská Čaba, 2006, s. 167-175. – Zoroslav Spevák ako zostavovateľ čítaniek. Nový život 2006, č. 4, s. 50-56. – Tušiakova próza pre deti – dvadsať rokov od úmrtia Juraja Tušiaka, slovenského vojvodinského spisovateľa pre deti (1935 – 1986). In: Slovakistický zborník, č.1, 2006, s. 85-93. – Nová čítanka s literárnoteoretickými pojmami pre 1. ročník gymnázia. Valihora, Jozef: Čítanka s literárnoteoretickými pojmami pre 1. ročník gymnázia. Beograd: Zavod za udžbenike 2006, Nový život 2007, č. 4-6, s. 58-60. – Život píše romány (Životné príbehy Sloveniek vo Vojvodine). In: Čabiansky kalendár na rok 2007. Békešská Čaba 2007, s.80-84. – K životnému jubileu Pavla Grňu, slovenského vojvodinského spisovateľa pre deti. Nový život 2007, č. 10 – 12, s. 47 – 50. – Pri príležitosti životného jubilea Zoroslava Speváka – spisovateľa pre deti vojvodinských Slovákov. In: Slavica Szegediensia, 2007. – Štúdium na Učiteľskej fakulte v Báčskom Petrovci v slovenskom jazyku v rokoch 1947 – 2007. (Príspevok k 50.výročiu založenia Učiteľskej fakulty v Báčskom Petrovci, Srbsko). Békešská Čaba. Október 2007 (v tlači) – Smerom k hodnotám. Dejiny slovenskej vojvodinskej literatúry pre deti. In: Bibiana. Revue o umení pre deti a mládež, Bratislava 2007, XIV, č. 4, s. 26-31. – Juraj Ribay a výchovná literatúra pre deti. In: Jur Ribay 1754-1812. Život, dielo, doba. Zborník prác z medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá bola 9. júna 2004 v Bratislave. Bibliografický zborník 2005. Martin: Slovenská národná knižnica 2007, s. 90-93. – Babinkova próza pre deti – K nedožitej osemdesiatke Michala Babinku: 1927-1974. In: Slovakistický zborník, č. 2, 2007, s. 118-125.

HRIEŠIK, Andrej, DrSc., riadny doživotný profesor Univerzity, Rijeka, narodený v Kovačici 16. 12. 1933; hlavný odbor činnosti: strojnícka technológia.

Otec Ondrej Hriešik, roľník, matka Judita Hriešiková, r. Čížiková, domáca, dcéra Marína Marinac, dipl. Ing. stavebníctva.

Základnú školu a progymnázium navštevoval v Kovačici a Strednú technickú školu, odbor strojníctvo, v Zreňanine (1951). Absolvoval Pedagogickú (1956-1960) a Strojnícku fakultu v Rijeke (1962-1967). Postgraduálne študoval na Technickej fakulte v Rijeke (1973-76).

Magisterskú prácu Optimalizacija proračuna glavnog prigona sa 12 stupnjeva brzina obhájil v Rijeke (1976) a doktorát technických vied Utjecaj statičke krutosti tokarilice na tačnost obrade v Rijeke (1980).

Pracoviská: Juhoslovanský azbestový podnik, Brevenik (1952-1954), strojnícky technik; Utva, Pančevo (1952-1956), strojnícky technik; Stredná priemyselná škola, strojníctvo, Rijeka (1960-1968), profesor; Lodenice 3. mája, Rijeka, (1968-1972), dipl. inžinier; Strojnícka, neskôr Technická fakulta, Rijeka (1972-2004) od asistenta po riadneho profesora.

Pracovné a študijné pobyty v zahraničí: NDR – Berlín, Dresden, Leibzig (1962) 30 dní; Sovietsky zväz – Moskva, Leningrad, Riga (1967) 30 dní; NSR (1977) – München, Stuttgart 30 dní; (1978) Aachen, Hannover, Köln 30 dní; (1981) Hamburg, Düsseldorf 15 dní; ČSR – Praha, celoročná špecializácia (1989); Švajčiarska konfederácia, Bern 7 dní (1982); krátke návštevy Talianska, Rakúska, Poľska...

Na Technickej fakulte v Rijeke bol vedúcim Ústavu strojníckej výroby dva mandáty (1994-1996 a 2000-2002), bol delegátom Univerzitnej rady tiež dva mandáty, viedol študijný tím, bol školiteľom niekoľko magistrantov a doktorandov a viac ako sto inžinierov strojníctva, členom Komisie pre postgraduálne a doktorské štúdiá (1981-1987), predsedom a členom komisií pre obhajobu magisterských a doktorských dizertačných prác na fakultách v Rijeke a Záhrebe (viac rokov). Na Pedagogickej, resp. neskôr Filozofickej fakulte, Rijeka, bol školiteľom pre diplomové práce (1961-1966).

Činný bol aj vo vedeckých a záujmových organizáciách: člen Zväzu inžinierov a technikov Juhoslávie; delegát v Samosprávnom záujmovom spoločenstve (SZS) (strojníctvo, 1977-1980); predseda zhromaždenia SZS (strojníctvo, 1982-1985); člen Komisie expertov pre hodnotenie a udeľovanie cien za strojnícke výrobky na Belehradskom veľtrhu (1982-87); Súdny expert pre technické problémy v priemysle (1978-1990); člen Organizačného výboru sympózia Juhoslovanského výrobného strojníctva (1987) v Opatiji a Organizačného výboru sympózií Chorvátskeho výrobného strojníctva v Záhrebe (viac rokov); bol spoluzakladateľom a predsedom Organizačného výboru Matice slovenskej pre Rijeku a okolie (1994).

Za svoju vynikajúcu vedeckú a odbornú prácu bol vyznamenaný a odmenený. Za úspešnú vedeckú a odbornú prácu na Technickej fakulte Univerzity v Rijeke získal vyznamenanie v r. 1982, 2002 a 2004. Na vedeckých sympóziách v Chorvátsku získal medaily v r. 1992, 1996 a 2002. Na výstave vedeckých prác a patentov mu udelilí vyznamenanie v r. 1988, 1994.

Vo vedeckej a odbornej práci viedol 14 vedeckých projektov. Napísal šesť kníh pre študentov. Na vedeckých sympóziách a kongresoch doma a v zahraničí uverejnil vyše 120 vedeckých prác.

V mladosti písal ľúbostné piesne. Nezachovali sa. Potom prišli dlhé roky zaneprázdnenia technikou a básnický koníček musel čakať voľný čas. Ten prišiel až v dôchodku.

Dielo. *Učebnice*: Proizvodna oprema. Prvi dio. Rijeka 1971; Naprave u kontroli (skripta). Tehnički fakultet, Rijeka; Alati i naprave za mjerenje (skripta). Tehnički fakultet, Rijeka 1993; Proizvodna oprema (skripta). Prvi dio. Tehnički fakultet, Rijeka, 1996; Proizvodna oprema (skripta). Drugi dio. Tehnički fakultet, Rijeka, 1997; Proizvodna oprema. Prvi dio. Tehnički fakultet, Rijeka, 2003.

Príspevky do vedeckých časopisov: Strojarstvo, Zagreb**:** 20 (1978), 11, s. 13-17; 23 (1981), s. 135-140; 24 (1982), 4, s. 221-226; 25 (1983), 1, s. 15-19; 26 (1984), 4, s. 215-220; 32 (1990), 5, s. 385-390; 34 (1990), 6, s. 239-242; Mašinstvo, Beograd**:** 27 (1978), 2, s. 249-253; 27 (1978), 4, s. 571-576; 30 (1981), 12, s. 1842-1858. Brodogradnja, Zagreb**:** 43/1995,1, s. 55-57. Metallurgy, Zagreb**:** 38/1998, 3. Zbornik radova Tehničkog fakulteta, Rijeka: 4/1976, s. 190-197; 5/1980, s. 87-93; 7/1983, s. 39-50; 8/1985, 43-58, s. 59-70; 9/1988, s. 165-177; 12/1992, s. 243-252; 13/1993, s. 145-150, s. 211-216; 14/1994, s. 95-103.

Uverejnené príspevky v zborníkoch vedeckých prác: Zbornik radova Savjetovanje proizvodnog strojarstva Jugoslavije, Čačak *14*/1980, s. 88-97, Niš *18*/1984, s. 209-219; Kragujevac *19*/1985, s. 411-416; Beograd *20*/1986, s. 175-179; Opatija *21*/1987, s. 181-190; Ohrid *22*/1989, s. 315-323. Zbornik radova Simpozijum – Upravljanje proizvodnjom u industriji prerade metala, Beograd**:** *7*/1977, s. 44-56; *11*/1981, s. 30-42; *14*/1984, s. 62-96; *15*/ 1985, s. 45-57. Zbornik radova Naučno-stručni skup – Mašinska obrada skidanjem strugotine, mašinske alatke, alati, pribori, merenja. Novi Sad**,** *3*/1983, s. 107-120**;** 4/1990. s. 327-336. Zbornik radova Medjunarodni simpozij HIPNEF, Beograd 86, s. 137-145; HIPNEF, Niš 1988, s. 20-28. Zbornik radova Medjunarodni simpozij CUTTING TOOLS 80, Brno 1980**, s.** 186-193**;** CUTTING TOOLS 83, Bratislava**,** s. 85-94; CUTTING TOOLS 89, Bratislava, s. 10-14. 11. simpozij Teorija i praksa brodogradnje**.** Dubrovnik, SORTA 94, s. 132-140. 2th International Conference FORM 95, Brno, s. 97-110; 3th International Conference FORM 97, Brno, s. 71-78; 4th International Conference FORM 98. Brno, s. 6; 6th International Conference FORM 2002, Brno. Proccedings 12th International Conference, BIAM 94, Zagreb, c9-c14: Proccedings 13th International Conference, BIAM 94, Zagreb, L42-L44. 4th International Conference on Production Engineering CIM 97, Opatija, s. 8; 5th International Conference on Production Engineering CIM 99, Opatija, s. 11; 6th International Conference on Production Engineering CIM 2000, Lumbarda, Croatia; 7th International Conference on Production Engineering CIM 2001, Lumbarda, Korčula; 8th International Conference on Production Engineering CIM 2002, Brijuni, Croatia; 9th International Conference on Production Engineering CIM 2003, Lumbarda, Crotia.

Vydal štyri zbierky básní, recenzované Pavlom Mučajim, Annou Dudášovou, Vierou Benkovou, Draganom Jovanovićom a Mgr. Th. Pavlom Sklenárom: Pamiatka rodisku, 2005 (136 s.); Život sa podobá jeseni, 2006 (134 s.); Žijeme pre lásku, 2007 (146 s.) a Uzdravenie vierou, 2008 (89 s.).

HRIEŠIK, Ján, diplomovaný právnik, narodený 15. 6. 1930 v Kovačici.

Rodičia: Jozef Hriešik, roľník, Eva Hriešiková, r. Ferová, domáca.

Šesť tried základnej školy vychodil v Kovačici (1936-1942), Gymnázium v Pančeve (1942-1946) a v Petrovci (1946-1949). Právnickú fakultu, popri zamestnaní, absolvoval v Belehrade (1949-1958).

Zamestnanie: Na Okresnom súde v Starej Pazove (1956-1966, z toho osem rokov ako okresný sudca), Vydavateľstvo Obzor v Novom Sade (1967-69), na Pokrajinskom sekretariáte pre súdnictvo 1969-1976, ako námestník pokrajinského tajomníka, v ústredí Vojvodinskej banky v Novom Sade ako vedúci právneho úseku, na Ústavnom súde Vojvodiny vo funkcii súdneho poradcu (1980-1991).

Od školského roku 1974/75 do 1986/87 viedol na Právnickej fakulte v Novom Sade Lektorát slovenského jazyka (s osobitným dôrazom na slovenskú právnu terminológiu), pre študentov slovenskej národnosti. I keď tieto lektorské cvičenia neboli povinné (dochádzka fakultatívna), záujem o zdolanie slovenskej právnej terminológie bol uspokojujúci a dochádzka na dve hodiny týždenne bola pozoruhodná, lebo sa študenti po skončení štúdií zamestnávali prevažne v prostredí, kde žili Slováci – tu pracovali ako sudcovia, verejní žalobcovia a ako štátni (spravidla ako obecní) funkcionári a úradníci. Podľa platných predpisov boli povinní viesť súdne resp. správne (t.j. administratívne) konanie v slovenskom jazyku, pokiaľ si to účastníci konania žiadali.

Dielo. *Skriptá*: Keďže v tom čase neexistovali v slovenskom jazyku u nás z oblasti žiadne učebnice, príručky, slovníky a pod., lektor sa vynachádzal, ako vedel a mohol. Pripravil skriptá, ako príručku, ktorá študentom pomohla lepšie si upevniť látku. Zo srbčiny prekladal časti najdôležitejších predpisov (Trestný zákon, Trestný poriadok, Zákon o občianskom sporovom konaní, vybrané časti z dedičského práva, vzory súdnych rozhodnutí, teda rozsudkov v trestnom a občianskom práve, rozhodnutia v oblasti správneho (administratívneho) konania a ešte celý rad rôznych praktických vzorov. Spočiatku skriptá mali okolo 30, avšak časom narástli do 100 strán. Tieto skriptá autor poskytoval študentom, samozrejme, zadarmo.

Študentom, ktorí úspešne zdolali základy slovenskej právnej terminológie, Právnická fakulta vydala osvedčenia o ich spôsobilosti viesť súdne, resp. správne konanie v slovenskom jazyku.

HRIEŠIK, Martin, Ing. riadiaci a výskumný pracovník v oblasti výpočtovej techniky a informatiky, na dôchodku, narodený v Kovačici 11. 5. 1934.

Otec Martin Hriešik, roľník, narodený v Kovačici 27. 3. 1910, umrel v Bratislave 8. 1. 1983; matka Judita Hriešiková, r. Bakošová, domáca, narodená v Kovačici 30. 8. 1916, umrela v Kovačici 28. 3. 1935; manželka Zdenka Hriešiková, r. Uherová, vedúca techniky administratívy a výpočtovej techniky, narodená v Jakovanoch 6. 7. 1933.

Martin Hriešik vychodil základnú školu v Kovačici (1941-1945), gymnázium (1945-1953) a Ekonomickú univerzitu absolvoval v Bratislave (1953-1958). Postgraduálne študoval výpočtovú techniku na Ekonomickej univerzite v Bratislave (1965-66): absolvoval kurzy a školenia – základy automatizácie, počítač MINSK 22, strojový kód pre počítač MINSK 22, symbolický programovací jazyk MAT 3 a základy ekonomicko-matematických výpočtov (1965-1966). Programovacie jazyky COBOL, FORTRAN, MAP, SORT-MERGE pre počítač IBM 7040 (1967); ASSEMBLER pre IBM 360/20, SIMSCRIPT, PERT-COST 2, RPG pre IBM 360/20, CPM CPM-RS (1968); PL/1 a DOS pre EC 1030 (1974); problémy riadenia a využitia prognostických a matematických metód riadenia (1979); školenie vedúcich pracovníkov Ministerstva priemyslu SR (1980); operačný systém pre riadiacich a organizačných pracovníkov (1981); systém malých elektronických počítačov (1982); nové smery v rámci výpočtových stredísk (1983); úvod do operačných systémov počítačov 3,5 generácie; jazyk riadenia úloh JCL (1984); základné poznatky o databanke a automatizovaných systémoch riadenia (1985-1986); systémové inžinierstvo, osobné počítače PC (1987-1988).

Študijné a pracovné cesty v zahraničí realizoval: Bukurešť a Viedeň (1968), Moskva (1973 a 1975), Rijeka (1974), Leningrad (1975), Berlín (1976), Ľubľana (1980), Varšava (1986), Hannover (1991).

Pôsobiská v Bratislave ako vedúci pracovník: Klenoty (1960-1965), Podnik výpočtovej techniky (1965-1967), Výpočtové laboratórium Slovenskej plánovacej komisie (1967-1971), Ústav systémového inžinierstva priemyslu (1971-1983), Generálne riaditeľstvo Naftový a plynárenský priemysel (1983-1988), Ústav informácií a prognóz (1988-1993), Poštová banka a. s. (1993-1994).

Ako externý pedagogický pracovník (odborný asistent, s vedecko-technickou atestáciou II) prednášal na nadstavbovom štúdiu na Gymnáziu na Novohradskej ul. v Bratislave; pre Ministerstvo vnútra o jednotnej evidencii pracujúcich; na seminároch na Fakulte obchodu a na Fakulte riadenia Vysokej školy ekonomickej; pre pracovníkov rezortu školstva – operačný systém EC 1046; – počítačová sieť Ministerstva školstva, mládeže a športu SR; pre Slovenskú technickú knižnicu; výpočtová technika pre VTEL.

V rámci Spolku Slovákov z Juhoslávie vybavil finančný príspevok v sume 380.000 Sk na vydanie zbierky piesní z Kovačice a Padiny Keď si ja zaspievam, 20.000 Sk na kúpu kopírovacieho prístroja pre Obecnú knižnicu v Kovačici, bol iniciátorom a organizačne zabezpečil umiestnenie pamätnej tabule generálovi Jánovi Imrovi na jeho rodnom dome v Kovačici a pamätnej tabule JUDr. Jánovi Bulíkovi, prvému predsedovi Matice slovenskej v Juhoslávii na Bulíkovej ulici v Bratislave; zabezpečil cez neinvestičný fond Slováci Slovákom finančný príspevok pre Dom Matice slovenskej v Báčskom Petrovci; činí sa v dodávkach kníh, učebníc a časopisov pre knižnice a školy v slovenských osadách vo Vojvodine; organizoval mnohé vystúpenia tanečných, hudobných a divadelných súborov zo slovenských osád vo Vojvodine na Slovensku, ako aj výstavy insitných maliarov z Kovačice na Slovensku; zabezpečil vydanie básnickej zbierky Anny Svetlíkovej Rieka života, mal mnohé vystúpenia v televízii, rozhlase a novinách na tému Slováci v Juhoslávii; organizoval stretnutia Slovákov z Banátu v Bratislave; v máji bol jedným z hlavných organizátorov podujatia Odkaz predkov v Kovačici a v júni 2007 prezentácie Kovačice v prezidentskom paláci v Bratislave.

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách. Bol členom: Športová organizácia Slávia, Bratislava, Komitét pre aplikovanú kybernetiku ČSVTS, Slovenský národný aeroklub, Slovenská ekonomická spoločnosť pri SAV, Slovenský komitét pre vedecké riadenie, Čsl. vedecko-technická spoločnosť, Ústredný automotoklub, Združenie používateľov počítačov JSEP, Čsl. zväz telesnej výchovy. Je členom: Združenie slovenskej inteligencie Slovakia plus, Spolok Slovákov z Juhoslávie (postupne: predseda revíznej komisie, tajomník, podpredseda a predseda Spolku), Spolok Svetozara Miletića, Matica slovenská v Juhoslávii.

Vyznamenania a ocenenia: Čestné uznanie s plaketou Ústavu systémového inžinierstva priemyslu na Slovensku, Bratislava 1978; Zaslúžilý pracovník Ústavu systémového inžinierstva priemyslu na Slovensku, Bratislava 1979; Čestný člen MOMS Kovačica, Kovačica 1998; Čestný člen Matice slovenskej v Juhoslávii, Báčsky Petrovec 2000; Cena Matice slovenskej, Bratislava 2004.

Dielo. Viac ako 30 rokov výskumne riešil problematiku automatizovaných systémov riadenia na všetkých úrovniach, na Slovensku organizačne zabezpečoval vznik a rozvoj výpočtových stredísk so sálovými počítačmi, bol hlavným riešiteľom mnohých štátnych, rezortných, podnikových a ústavných úloh.

Projekty: používania počítačov pri riešení určitých úloh odovzdané a uložené v organizáciách v Bratislave: Klenoty, Podnik výpočtovej techniky, Výpočtové laboratórium Slovenskej plánovacej komisie, Ústav systémového inžinierstva priemyslu, Generálne riaditeľstvo Naftového a plynárenského priemyslu, Ústav informácií a prognóz a Poštová banka a. s..

Príspevky uverejnené v publikáciách: Spracovanie stavu a pohybu zásob samočinným počítačom v obchodnom podniku. Zborník Automatizácia spracovania hromadných údajov, ČSVTS 1968; Použitie systému sieťovej analýzy IBM PERT-COST II v podnikovej praxi. Podniková organizace č. 12, 1970; Problematika informačných systémov generálnych riaditeľstiev. Zborník Informačné systémy SKVR 1972; Problematika riešenia a zavádzania rezortného informačného systému. Zborník Koncepcia rozvoja vedy a techniky. MP SSR 1973; Budovanie ASR v podmienkach MP SSR, Automatizované systémy riadenia, 1974, Informačný systém Ministerstva priemyslu SSR. „Inorga, č. 3." 1974; Informačný automatizovaný systém pre potreby MP SSR. Zborník ASR odvetvia a stredného článku riadenia v 6.5 RP. Automatizované systémy riadenia 1976, Nový výpočtový systém EC 1030 vo VS ústredia ústavu. Automatizované systémy riadenia 1976; ASR VS s využitím terminálov, „Kľúč" 1981, Počítač EC 1045 a jeho úloha v rozvoji systémov riadenia a budovania ASR NPP. Zborník Rozvoj systému riadenia a budovania ASR v NPP 1985; Výpočtový systém EC 1045 a možnosti jeho využitia v ČSITNA. Technická normalizácia a akosť. č. 54-55 1988, Spracovanie údajov o normách na počítači EC 1045. Zborník Informačný systém o normách 1988, Systém CDS/ISIS. Technická normalizácia a akosť č. 56-57 1989. Zborníky z celoštátnych seminárov používateľov počítačov EC 1054-46 (1985-1991).

HRUBÍK, Milan, elektroinžinier nízkeho napätia prúdu, narodený v Kysáči 12. 10. 1930.

Rodičia: otec Ján, lekár a major JNA, nar. v Starej Pazove (1905), umrel v Zreňanine (1981); matka Mária Hrubíková, r. Vodová, učiteľka, nar. vo Vinkovciach (1900), umrela v Zreňanine (1978). Rodičia neskôr žili v Aradáči.

Prvé štyri ročníky základnej školy ukončil v slovenskej reči v osade Slovenský Aradáč. Prvé tri triedy progymnázia, počas okupácie, navštevoval v Slovenskom Aradáči a skladal v Zreňanine. Vyššie ročníky gymnázia ukončil v Zreňanine a Pančeve, kde aj maturoval. Elektrotechnické štúdiá absolvoval v Belehrade, pre chorobu oneskorene (1959). Od základnej vojenskej služby bol oslobodený, lebo mal motorické obmedzenie pohybov, najmä rúk a prstov.

Hneď po ukončení štúdia sa zamestnal v podniku Prva petoletka, Trstenik. Určité obdobie pracoval v Železiarňach Zenica. Hoci pracovné podmienky boli slušné, postupovanie v službe a osobné príjmy uspokojivé, ekologicky nepriaznivé okolie a jeho choroba boli príčinou, aby sa pokúsil zamestnať v Zreňanine, kde mu v tom čase žili aj rodičia. Zamestnal sa a pracoval niekoľko rokov na železnici. Už vtedy bol angažovaný ako prednášateľ elektrotechniky na Vyššej technickej škole v Zreňanine. Po určitom období tu bol zvolený za stáleho profesora. Túto funkciu vykonával do svojej smrti (1985).

Elektrotechniku prednášal aj na vyšších školách v početných mestách Srbska. Svoje vedecko-odborné práce uverejňoval v časopise JUREMA a v škole prichystal rozsiahlu zbierku úloh a ich riešení z oblasti, ktorú prednášal.

V roku 1985 manželský pár, Ing. Milana Hrubíka a Zorku Hrubíkovú, r. Kesićovú, postihlo ťažké dopravné nešťastie, ktoré neprežili.

HRUBÍK, Oskár, doktor vied, profesor fyziológie na Lekárskej fakulte Univerzity v Novom Sade, narodený v Kysáči 21. 10. 1929.

Rodičia: otec Ján, „bánský“ (oblastný) lekár a neskôr lekár major JNA, nar. v Starej Pazove (1905), umrel v Zreňanine (1981); matka Mária Hrubíková, r. Vodová, učiteľka, nar. vo Vinkovciach (1900), umrela v Zreňanine (1978). Rodičia neskôr žili v Aradáči. Oskár je ženatý. Manželka Ljiljana, r. Martinov (1938). Majú dcéru Tatianu (1958), matematičku s ukončenou PMF.

Oskár Hrubík zakončil základnú školu v slovenskej reči v Aradáči. Gymnázium absolvoval v Zreňanine (1948). V tom istom roku sa zapísal na Lekársku fakultu Univerzity v Záhrebe. Ako mimoriadne usilovný študent bol plateným demonštrátorom na Fyziologickom inštitúte Lekárskej fakulty na cvičeniach z predmetu fyziológia človeka. So získaným diplomom lekára vrátil sa domov a od 1. novembra 1957 ako lekár – praktikant pracoval v Dome zdravia v Zreňanine. V roku 1958 bol vymenovaný za úradujúceho riaditeľa Štvrtej a od 1. apríla 1959 za riaditeľa Piatej zdravotníckej stanice v meste. Bezmála štyri roky pracoval aj v Aradáči ako honorovaný lekár.

Prosperovanie v službe kombinoval s vlastným odborným zdokonaľovaním. Na Prírodovedeckej fakulte v Belehrade, odbor biológia, ako riadny študent tretieho stupňa (1967) získal hodnosť magistra biologických vied a na Lekárskej fakulte v Novom Sade (1971) obhajobou doktorskej dizertácie Uticaj kratkotrajnog telesnog rada na dinamiku renalnih procesa (Vplyv krátkodobej telesnej práce na dynamiku renálnych – obličkových regulačných procesov) získal hodnosť doktora lekárskych vied. Na Lekárskej fakulte v Novom Sade patrí medzi jej prvých pedagogických pracovníkov. Zvolili ho za prvého stáleho asistenta na predmete fyziológia (1960) a od 1. januára 1973 bol vymenovaný za docenta spomenutého predmetu. Od začiatku školského roka 1979/80 pôsobí ako mimoriadny a od 1993/94 ako riadny profesor Lekárskej fakulty Univerzity v Novom Sade. Popri pracovnej činnosti na učení a vyučovaní riadne sa zúčastňuje na odborných seminároch. Bol vždy presvedčený, že sa takou úpornou prácou nadobúda a dosahuje opravdivý postup v rámci určitej vedeckej oblasti.

Vlastnú pedagogickú činnosť rozvíjal rozborom validnosti testov svojich poslucháčov vo vyučovaní fyziológie, ktorú s úspechom prednášal mnohým generáciám. Na postgraduálnych štúdiách prednášal metodológiu vedecko-výskumnej činnosti a vyskúšal viac ako 600 postgraduálnych študentov, mnohých doktorandov zo spomenutého predmetu, a bol školiteľom početným študentom pri písaní odborných prác. Príspevky jeho študentov často získavali uznanie a boli uverejňované aj v zahraničí. Úspech svojich poslucháčov chápal ako vlastný a ako dôkaz správneho prístupu k pedagogickej činnosti. Realizoval početné prednášky v Spoločnosti lekárov Vojvodiny, prevažne pedagogického rázu, študentom, žiakom, občianstvu prostredníctvom rádia a TV príspevkov. Tematikou príspevkov a prednášok boli boj proti alkoholizmu, narkománii a fajčeniu a ochrana zdravého prostredia a ľudského života. Prekladal početné odborné texty z fyziológie, aby ich tak sprístupnil študentom, ako aj ostatným, ktorí mali záujem o túto vedeckú oblasť medicíny. V Ústave pre fyziológiu na Fakulte zostavil najbohatšiu zbierku diapozitívov, uverejnených v domácich a zahraničných časopisoch. Najdlhšie bol zapojený do redakcie časopisu Medicinski pregled, v ktorom viac rokov uverejňoval recenzie textov. Určité obdobie bol predsedom Vydavateľskej rady Lekárskej fakulty. Dlhý je zoznam projektov, tém a pracovných úloh, v realizácii ktorých prof. Oskár Hrubík bol nositeľom činnosti.

Všetko, čo vyskúmal, je zachované budúcim výskumníkom v časopisoch, zborníkoch a kongresových správach. V jeho výskumnej činnosti mimoriadnu úlohu zohralo oddelenie pre pestovanie pokusných zvierat (potkanov), ktoré ešte v dávnom roku 1968 pri Ústave pre fyziológiu založil práve on. Pokusnými zvieratami vedy pri výskume napr. obličkového vylučovania boli práve tie potkany, t.j. vylučovanie elektrolytov zmrazených obličiek potkana, atď.

V rámci výskumu pre rozvoj vedeckých disciplín zaujímavé sú jeho pokusy prezentovania tzv. „malých tém", akými sú Posudzovanie (abstraktných) aktivít študentov ako postupu racionalizácie vyučovania alebo Ideálny univerzitný pedagóg z hľadiska študentov medicíny atd.

Dr. Oskár Hrubík je členom Spoločnosti fyziológov SLD-DLB; istý čas bol predsedom Predsedníctva Združenia univerzitných učiteľov a iných vedeckých pracovníkov Vojvodiny a ich delegátom v Srbsku, predsedom Sekcie a členom Zväzovej organizácie boja proti alkoholizmu, narkománii a nikotinizmu Juhoslávie.

Dr. Oskár Hrubík ovláda slovenčinu, srbčinu a nemčinu a používa angličtinu a ruštinu.

Za bohatú výskumnú, pedagogickú a publicistickú angažovanosť u nás a v zahraničí dostal početné uznania, diplomy, plakety, ďakovné a pamätné listiny, ktoré mu udelili Robotnícka rada Fakulty, Združenie univerzitných pedagógov a vedeckých pracovníkov, Konferencia Spoločnosti Vojvodiny pre boj proti rakovine, Redakcia časopisu Medicinski pregled, Zväz organizácií boja proti alkoholizmu, narkománii a nikotinizmu v Juhoslávii. Uznanie Čestný člen MSJ získal r. 2008.

Dielo. Dr. Oskár Hrubík bol v období 1961-1988 aktívnym účastníkom kongresov Juhoslovanskej spoločnosti fyziológov; fyziologických dní Československej fyziologickej spoločnosti, Vedeckej spoločnosti zdravotnej kultúry Vojvodiny, Podunajska a Juhoslávie, Kongresu Združenia fyziologických spoločností Bulharska, Dní športového lekárstva, Balkánskeho kongresu športového lekárstva, Európskeho kongresu športového lekárstva, Medzinárodného kongresu fyziológov (Budapešť), Juhoslovanského gerontologického kongresu, juhoslovenskej porady Združenia univerzitných učiteľov a vedeckých pracovníkov, Kongresu Združenia učiteľov telovýchovy, vedeckých konferencií mikrobiológov, epidemiológov a infektológov Juhoslávie, juhoslovanského sympózia o škodlivosti fajčenia, seminárov z onkológie (Báčska Topola a Sriemska Mitrovica), juhoslovanského sympózia na tému Životné prostredie a rakovina a medzinárodného sympózia venovaného Nikolovi Teslovi.

Sám a ako spoluautor publikoval viac ako 110 vedeckých a odborných príspevkov. Určitý počet príspevkov uverejnil v slovenskej reči. Svoje príspevky uverejňoval v časopisoch: Yugosl. Physiol. Pharmacol. Acta: 1967:3:286-90; 1967:3:215-21; 1969:5:263-8; 1969:5:269-72; 1978:14:88-91; 1978:14::249-51; 1978:14:246-48; 1979:3:291-3; 1985:21 (4):93-4; 1988:24(6):131-2. Medicinski podmladak: 1964:XVI(1):93-103; 1966:XVIII(1-2):89:94; 1967: XIX(1-2):93-6. Medicinski pregled: 1968:(5-6):239-41; 1970:(5-6):203-6; 1971:(1-2):31-4; 1978:(1-2):11-7; 1978:(3-4):119-25; 1978:(9-10):339-402; 1979:(3-4):107-12; 1987:40(9-10):375-7; 1988:41(3-4):169-9; 1992:(3-4):111-2. Sportskomedicinski glas**:** 1986:1-2:25-30; 1988:1-2::4. Medicinska revija: 1971:1:43-6. Univerzitet danas: 1984:25(3-4):88-9. Zbornik Matice srpske za prirodne nauke: 1973:44:14; 1975:48:213-23; 1976:50:197-204; 1982:41-7. Acta Hist. Med. Stomat. Pharm. Med. Vet.**:** 1972:1:85-91; 1976:1:83-9. Acta Biol. Med. Exp.: 1978:21:4. ŠMO: (4-6):225-7; 1983:(10-12):311-15. Pedagoška stvarnost: 1983:3:218-35; 1989:7-8:403-6. Pedagogija**:** 1988:24(2):160-81.

V štyridsaťročnom časovom období prof. Oskár Hrubík sa zaoberal systematickým výskumom tém, ktorých výsledky uverejňoval tak na prednáškach, vedeckých konferenciách a kongresoch, ako aj v príspevkoch publikovaných vo vedeckých a odborných časopisoch.

HUSÁR, Ing. Michal – Jeden z najznámejších poľnohospodárskych odborníkov vo Vojvodine Ing. Michal Husár sa narodil v roku 1909 v Báčskom Petrovci v sedliackej rodine. Spätosť s poľnohospodárstvom a dedinou bola rozhodujúca, aby si po skončení petrovského gymnázia ako svoje povolanie zvolil agronómiu, aby tak pomohol zveľadiť hospodárstvo svojich predkov, svojho rodiska a svojho kraja. Študoval v období veľkej hospodárskej krízy v tridsiatych rokoch minulého storočia a víchric druhej svetovej vojny, keď bol prinútený prerušiť štúdiá a meniť fakulty. Začal študovať na Vysokej technickej škole v Prahe, pokračoval na Poľnohospodárskej fakulte v Záhrebe a štúdiá ukončil a nostrifikoval na Poľnohospodárskej fakulte v Belehrade v roku 1946.

Ešte pred vojnou aktívne sa zapojoval do činnosti Chmeliarsko-hospodárskej školy v Báčskom Petrovci, ktorá bola založená v roku 1927 a v ktorej sa odborne vzdelávali roľnícki synovia, keď zakončili základnu školu. Vyučovanie sa konalo v miestnostiach slovenského gymnázia. Zakladateľom tejto súkromnej školy bol Miloš Rusnák, diplomovaný záhradník, ktorý prednášal žiakom botaniku, pedológiu, chmeliarstvo a viedol praktické cvičenia. Dr. Andrej Sirácky vyučoval slovenský jazyk, prof. Karol Peternel zoológiu a zemepis. Ing. Ľudovít Slaný učil fyziku a chémiu, Miloje Stojadinović, riaditeľ gymnázia, srbský jazyk, Michal Kelenberger vinohradníctvo. Neskôr sa do profesorského zboru dostali inžinieri agronómie Pavel Vrbovský a potom aj Michal Husár ako mladý študent a absolvent poľnohospodárstva. Okrem pravidelnej školskej činnosti Chmeliarsko-hospodárska škola rozvinula mimoriadne bohatú a veľmi úspešnú mimoškolskú činnosť. Treba vyzdvihnúť najmä osvetovú činnosť medzi ľudom. Organizovali početné prednášky, zimné večerné kurzy z najrozličnejších oblastí hospodárskeho a spoločenského života nielen v Petrovci, ale aj v iných slovenských osadách – v Hložanoch, Pivnici, Kovačici. Významná bola predovšetkým publicistická činnosť profesorov školy. Písali odborné články v novinách Národná jednota a v Národnom kalendári. Práca v škole medzi ľudom bola hlavne prejavom národnostnej uvedomelosti. V takom ovzduší žil a rástol Michal Husár na začiatku svojej pracovnej kariéry. To obdobie hlboko poznačilo aj jeho duševnú vlastnosť – venovať sa ľudu, venovať sa rozvoju celou svojou bytosťou.

Michal Husár bol v tom predvojnovom období aj tajomník Združenia podunajských chmeliarov, keď aktívne prispel na vypracovaní nového Zákona o chmeli. Počas okupácie, aby sa vyhol mobilizácii maďarského vojska, určitý čas žil v Nitre (ČSSR), kde pracoval ako odborný radca v Združení na spracovanie konopí a ľanu.

Po vojne sa vrátil do rodiska, aby pokračoval v osvetovej a priekopníckej rozvojovej činnosti. Odvekou túžbou profesorov petrovskej poľnohospodárskej školy a vôbec všetkých poľnohospodárov bolo založiť vedeckú ustanovizeň, ktorá by sa zaoberala zveľadením pestovania a spracovania chmeľu a konopí. To sa im aj podarilo v roku 1952, keď Pokrajinské zhromaždenie rozhodlo, aby sa v rámci Poľnohospodárskeho ústavu v Novom Sade založila osobitná Výskumná stanica pre chmeľ a konope v Petrovci, v stredisku vojvodinského chmeliarstva a tiež aj konopárstva. Prvým riaditeľom sa stal už vtedy renomovaný odbornik Ing. Michal Husár. Základnou úlohou novej vedecej ustanovizne bola obnova chmeliarstva. Chmeľ bol naším prvým vývozným artiklom, preto sa mu venovala aj náležitá pozornosť. Za niekľko rokov (1957-1960) sa vysadilo až 1 500 ha nových chmeľníc. Iniciátor a nositeľ tejto veľkej akcie bol práve Michal Husár, ktorému sa podarilo zoskupiť nových, mladých odbornikov a urobiť koncept vedeckej činnosti na šľachtení chmeľu a zvýšení jeho genetického potenciálu. Sám vyšľachtil nové odrody chmeľu a konopí, zdokonálil technogické postupy pri pestovaní a spracovaní týchto kultúr. Organizoval obchôdzku chmeliarskych majetkov a zimné školenie chmeliarov.

Aj ďalej prednášal na petrovskom gymnáziu predmet základy poľnohospodárstva. Napísal rovnomennú obsiahlu publikáciu, ktorá bola nielen učebnicou pre žiakov, ale aj základnou odbornou knihou pre dolnozemských Slovákov – poľnohospodárov. Jeho osobným priateľom bol prof. Dr. Petar Drezgić, profesor rastlinnej výroby na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade. Hneď po založení fakulty profesor Drezgić pozval Michala Husára, aby na jeho predmete prednášal oblasť chmeliarstvo. To robil s veľkým zanietením ako každú jeho priekopnícku činnosť. Napisal 25 vedeckých prác a niekoľko odborných publikácií o chmeli. Zúčastnil sa na početných vedeckých

konferenciách doma a v zahraniči. Jeho osobným priateľom bol aj akademik Emil Špaldoň, profesor a zakladateľ Vysokej poľnohospodárskej školy v Nitre, s ktorým udržoval priateľskú a odbornú spoluprácu.

Riaditeľom Výskumnej stanice bol do roku 1967, keď pre nemoc odišiel do predvčasnej výslužby. V tom istom roku v Báčskom Petrovci aj umrel. Zostalo po ňom veľké vedecké dielo, ktoré svedčí o jeho tvorivosti, vytrvalosti a múdrosti. To dielo má aj dnes pokračovateľov jeho ideí, ktorí sa snažia udržať rozvoj poľnohospodárstva, teraz už v novom, súčasnom ústave na petrovských poliach.

CHLPKA, Jaroslav sa narodil v Novom Sade 11. 4. 1970. Žije v Hložanoch. Tu zakončil Základnú školu Jozefa Marčoka Dragutina. Pokračoval v školení na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci. Strednú školu skončil v Novom Sade ako výskumník pre chémiu. Na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade vyštudoval chémiu.

Pracoviská: Na Lekárskej fakulte v Novom Sade bol angažovaný ako asistent chémie pre študentov lekárstva a stomatológie. Okrem toho pracoval vo výskumných oblastiach organickej chémie, biochémie a vo výskumoch toxikológie (vplyv toxických látok na životné prostredie a človeka). Osvedčil sa v realizácii projektov Európskej únie v oblasti odhaľovania perzistentných organických polutantov.

Zverejnil ako autor a spoluator na desiatky vedeckých prác v domácich a medzinárodnych časopisoch. Zároveň sa zúčastnil na významných sympóziách svetového rázu.

Je členom Srbskej chemickej spoločnosti, v ktorej vykonával funkcie tajomníka v rokoch 2000 – 2006.

Na území Báčskopetrovskej obce je členom Asociácie slovenských pedagógov a členom ekologického združenia EKOS Hložany. Je edukátorom a prednášateľom pre obecenstvo tohto prostredia.

Od roku 2006 pôsobí ako profesor chémie na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci.

IMRO, Ján, divízny generál – narodený v Kovačici 24. 3. 1897 v rodine roľníka Ondreja Imru a Zuzany Imrovej, r. Vereskej.

V rodnej obci (1909) skončil šesť tried ľudovej školy. Keďže rodina majetkovo upadla, otec Jána pripravoval na učňovanie, nakoniec však na prihováranie administrátora Gustáva Kella ho poslal na štúdiá. Keď sa Kello stal riadnym farárom v Sarvaši, zobral Jána pod svoju ochranu a ten začal štúdium na sarvašskom ev. a. v. gymnáziu. Ján okrem slovenčiny ovládal aj maďarčinu a srbčinu. Mal talent na jazyky a tak mu štúdium na klasickom gymnáziu nerobilo problémy. Študoval gréčtinu, povinná bola nemčina a privátne sa učil aj francúzštinu. Už od druhého ročníka žil len z kondícií. Cez prázdniny roku 1914 bol na Slovensku a tu na Myjave sa dozvedel o sarajevskom atentáte. Aby ho na Slovensku nezastihla mobilizácia, ponáhľal sa naspäť. Len čo sa vrátil do Kovačice, vypukla vojna. Siedmu triedu už robil počas zúriacich bojov. Spolu so spolužiakmi ho postihol osud „stratenej generácie“, keď po skončení ročníka narukoval k 7. pešiemu pluku honvédov do Vršca ako jednoročný dobrovoľník. Urýchlene absolvoval školu záložných dôstojníkov a vrátil sa k pluku ako slobodník ašpirant s popisom „panslráv a socialista“. Čoskoro ako čatár a ašpirant sa stal veliteľom 4. čaty, ktorá bola zložená zo Srbov... Na Vianoce 1915 bol už vo vagónoch smer – Vladimír Volynský. Tu ho zaradili do doškoľovacieho kurzu pre dorast dôstojníkov v zálohe a v máji 1916 bol zaradený k svojmu pluku na front. Ihneď však dostal dovolenku, aby dokončil ôsmu triedu a urobil maturitu. Ďalšiu službu nastúpil vo Vršci v pochodovom prápore. Tu sa už nevyhol ani frontu a zúčastnil sa bojov proti Rumunom na prístupových cestách k Sibinu. V prvom boji stratil aj prvého priateľa. Onedlho ho povýšili na práporčíka v zálohe. Ani jeho guľka neobišla – bol ranený na kóte 1208 neďaleko Brašova. Po vyliečení vo Veľkom

Bečkereku odišiel do zálohy na Podkarpatskú Rus do Danilova a odtiaľ ho v máji 1917 poslali na taliansky front. Bol začlenený k 73. pluku, kde sa spracovali frontové správy, ktoré predkladal veliteľstvu brigády. Bol rozhodnutý s niekoľkými ďalšími prejsť k Talianom. Stalo sa tak počas jednej z talianskych ofenzív 17. augusta 1917 neďaleko obce Medeaza. Pri prechode bol zasiahnutý plynom a dva týždne preležal v horúčkach. Po vyliečení sa dostal do zajateckého tábora pre dôstojníkov v Nocera Umbra-Bagni...

Na dovolenke 1. 5. sa zoznámil so svojou budúcou manželkou a napriek rútiacim sa historickým udalostiam si tento dátum navždy zapamätal. Bolo to tri dni predtým, ako nad propelerom na Dunaji videl prelietať talianske lietadlo typu Caproni. O chviľu sa dozvedel, že lietadlo padlo a na jeho palube zahynul generál Štefánik. Bol sa pozrieť na trosky lietadla. V budove posádkovej nemocnice v Bratislave bol Imro jedným z tých, čo stáli čestnú stráž pri generálovom tele.

Dňa 1. júna 1922 sa oženil a Annou Violou Kubányovou, vnučkou známeho slovenského básnika a spisovateľa Ľudovíta Kubányho. V nasledujúcich rokoch sa rodina niekoľkokrát sťahovala v blízkom okolí Bratislavy, až nakoniec sa usadili priamo v meste. Narodili sa im dve deti. Roku 1923 Ján Svetozár a roku 1924 Branislav Radovan. Prišlo aj povýšenie, keď od decembra 1926 sa Imro stal štábnym kapitánom. V decembri 1943 zas sa mu narodil tretí syn Igor Ondrej.

V novembri 1940 bol Imro povýšený na plukovníka a stal sa inšpektorom pechoty pri Veliteľstve pozemného vojska (VPV) v Banskej Bystrici. Od mája 1941 okrem tejto funkcie sa stal aj inšpektorom Civilnej protileteckej ochrany (CPO) a krátko pred napadnutím ZSSR sa stal šéfom CPO na Slovensku.

Už od roku 1941 udržiaval Imro styky s Dr. Jánom Ševčíkom a po jeho zatknutí sa o neho zaujímala aj vojenská spravodajská služba. O existencii SNR síce nevedel, ale prostredníctvom plk. gšt. Viliama Talského sa útržkovito dozvedal o odbojovej aktivite okolo Ursínyho a Husáka v zime a na jar 1944. Najživšie styky udržiaval s Dr. Vavrom Šrobárom. Šrobár informoval o svojom spojení s Benešom a o odbojových úlohách. V týchto informáciách bolo naznačené, že sa s Imrom počíta ako s veliteľom povstania. Imro však v podstate nevedel, na čom je. Nakoniec koncom apríla 1944 sa od mjr. Marku neoficiálne dozvedel, že Beneš vymenoval za veliteľa povstania pplk. Jána Goliana. Oficiálne sa to dozvedel 28. 4. v byte Dr. Dalibora Krnu z úst Dr. Gustava Husáka, ktorý ho zároveň vyzval, aby sa spojil s Golianom. Stalo sa tak nasledujúceho dňa na VPV, kde sa dozvedel od Goliana, že ešte spolu s Talským tvoria akýsi vojenský triumvirát. Táto schôdzka však bola zároveň poslednou. O tom, že bol Golianovým zástupcom, sa Imro podľa vlastného tvrdenia dozvedel až roku 1945. Imro v júni plánoval odletieť do ZSSR, no odlet sa nepodaril, a tak odišiel k divízii do Talianska.

Ešte pred odchodom do Talianska bol Imro rozhodnutý prejsť na stranu spojencov. Previesť celú divíziu, ako sa na mieste ukázalo, nebolo možné. Divízia bola slabo vyzbrojená, umiestnená hlboko v tyle nepriateľa, cesty mínované. Preto sa rozhodol prejsť sám a 4. 8. sa stal anglickým zajatcom.

Konečne 20. augusta Imro odletel do Bruselu a odtiaľ k pancierovej brigáde sa dostal autom. Sídlila pri Dankerque. Prešiel postupne všetkými jednotkami a do Londýna sa vrátil 3. 1. 1945. Jeho opätovnú žiadosť na odchod do ZSSR znovu zamietli a Ingr ho menoval prednostom výcvikovej skupiny v 3. oddelení hlavného štábu. Na požiadanie svojich nadriadených a ministra Jána Lichnera vypracoval elaboráty o armáde a štátoprávnom postavení Slovenska v novom Československu. Jeho návrh federatívneho usporiadania sa však nestretol s porozumením. Dňa 7. 3. ho povýšili na plukovníka pechoty a o tri týždne nastúpil v škótskom prístave Greenock na loď Almanazora. Plávali cez Maltu a Istanbul do Kostnice a odtiaľ vlakom do Trebišova, kam dorazili 18. 4.. Nasledujúci deň už boli v Košiciach. Tam spolu s ostatnými hlásil sa u ministra národnej obrany generála Svobodu. Do Banskej Bystrice dorazil 21. 4. Od mája bol Imro vymenovaný za veliteľa divízie v Banskej Bystrici, 11. 6. sa stal veliteľom zboru a 15. 6. bol povýšený do hodnosti brigádneho generála. Dňom 1. 10. sa stal členom KSS a krátko na to ho zbavili velenia. Do služby ho povolali až o rok a stal sa 2. podnáčelníkom hlavného štábu. Vo svojom životopise neuvádza, čo ho viedlo k vstupu do KSS, ani prečo vystúpil 1. 11. 1947 z tejto strany. Pred Imrom bola perspektíva vojenského postupu. Zúčastnil sa generálskeho kurzu a od roku 1948 sa stal veliteľom zboru v Plzni. Na jeseň ho povýšili na divízneho generála a prevzal velenie zboru so sídlom v Brne. Sem

sa s ním presťahovala aj rodina. Divízny generál Imro bol prednášateľom na vysokých vojenských školách. Po smrti prezidenta Beneša stál stráž pri jeho rakve. Sen o vojenskej kariére sa však nemohol splniť.

Na udanie veliteľa jednej z divízii svojho zboru bol 12. 4. 1949 zbavený služby. V apríli 1950 nasledoval vykonštruovaný proces, v ktorom bol zbavený vojenských hodností a trvalo mu bol znížený zaopatrovací príspevok (plat) o 15 %. Medzitým sa presťahoval s rodinou z Brna do Dolného Kubína. Už nedostatočný dôchodok Imrovi znížili na tretinu pôvodnej sumy. Musel vyhľadať zamestnanie a od 1. 6. pracoval ako pomocný redaktor vo vydavateľstve OSVETA v Martine. Od marca 1954 sa stáva knihovníkom vydavateľstva. Absolvoval knihovnícky kurz a nastúpil do Matice slovenskej. Roku 1956 si opäť zvýšil kvalifikáciu v odbore, v ktorom pracoval – urobil diferenciálnu skúšku na knihovníckom odbore Osvetovej školy v Bratislave. Na základe toho sa stal dokumentárom Matice slovenskej. Práca sa mu celkom pozdávala.

Prišla však ďalšia rana. Na základe hodnotenia komisie ÚV KSS (Matej Lúčan) z apríla 1958 dostal z Matice slovenskej výpoveď. Nastali problémy so zháňaním práce. Nakoniec nastúpil v júli 1958 do PREFY Sučany ako nekvalifikovaný robotník. Lopata, čakan a fúrik sa stali generálovými pracovnými nástrojmi. Odtŕhal výložky a miesto montérok dral uniformy. Riaditeľ podniku ho časom predsa len preradil do funkcie pomocného skladníka, neskôr expedienta, vedúceho evidencie hotových výrobkov a nakoniec odborného technického kontrolóra. Od júna 1961 pracoval ako skladník investícií podniku už konečne len na jednu zmenu. Paradoxom je, že ako cvičiteľ a veliteľ protichemických jednotiek CO závodu musel absolvovať príslušné kurzy. Popri práci ešte vyučoval angličtinu, francúzštinu, nemčinu a latinčinu. Pre podnik prekladal z taliančiny a nemčiny. Keď roku 1967 prestal pracovať v PREFE, bol mu priznaný dôchodok 1398 Kčs. Vojenská správa mu pridelila byt v Brezne. Niekoľko mesiacov pracoval ako brigádnik v Múzeu SNP Banská Bystrica, kde napísal svoje pamäti na roky vojny a odboj.

V Brezne žil zabudnutý až do konca svojho života. Zomrel 17. januára 1990 ako 92-ročný.

Stanislav MIČEV

Literatúra: Encyklopédia Slovenska, II. zväzok (E-J). VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1978., s. 443; Dejiny Slovenského národného povstania 1944. Encyklopédia odboja a SNP. Nakladateľstvo Pravda, 2. vydanie. Bratislava 1985, s. 196; Dejiny Slovenského národného povstania 1944. Dokumenty, 3. zväzok. Nakladateľstvo Pravda, I. vydanie, Bratislava 1984, s. 289; Dejiny Slovenského národného povstania 1944. Spomienky a kroniky. 4. zväzok. Nakladateľstvo Pravda, I. vydanie, Bratislava 1984, s. 101-102; Farkaš, J.: Dejiny Kovačice 1802-1946. Kovačica 1985, s. 283; OBZORY, príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenia a literatúru, ročník X, dvojčíslo 3-4 (111-112), Nový Sad, 27 marca a 24 apríla 1993.

JAŠKO, Ondrej, doktor organizačných vied, mimoriadny profesor na Fakulte organizačných vied v Belehrade. Narodený v Kovačici 24. 12. 1965; rodičia: otec Ondrej Jaško, roľník, matka Katarína Jašková, r. Tomanová, domáca.

V rodisku skončil osemročnú Základnú školu Mladé pokolenia s výborným prospechom a diplomom Vuka Karadžića. Po ukončení prvých dvoch ročníkov spoločného stredného vzdelávania v strednej škole Mihajla Pupina v Kovačici navštevoval dva ročníky informačného usmernenia Strednej školy Jovana Jovanovića Zmaja v Novom Sade, ktoré absolvoval s výborným prospechom. Na Fakultu organizačných vied sa zapísal v r. 1985 a absolvoval ju v r. 1989 s priemernou známkou 9,65 a 10 na diplomovej skúške, ako najlepší študent svojej generácie a získal aj druhé uznania.

Postgraduálne štúdiá skončil na smere organizácia podniku 1995. Magisterskú prácu pod názvom Projektovanie organizačnej štruktúry obhájil 2. februára 1995 a doktorskú dizertáciu pod názvom Projektovanie a manažment organizačných zmien 9. 5. 2000.

Od ukončenia štúdií dodnes (2008) uverejnil vyše sedemdesiat vedecko-odborných prác a zúčastnil sa v spracovaní 4 vedecko-výskumných projektov.

Na Fakulte organizačných vied sa zamestnal 1. 1. 1990 v hodnosti asistenta. V danej hodnosti bol angažovaný na vyučovacích predmetoch základy organizácie a projektovanie organizácie.

V hodnosti docenta bol angažovaný na predmetoch základy organizácie, projektovane organizácie a vedenie a podnikateľstvo. Po skončených voľbách do hodnosti mimoriadneho profesora bol angažovaný aj na predmetoch organizácia špeciálnych príhod a manažment v krízových situáciách. Na postgraduálnych štúdiách prednáša predmety teória organizácie, projektovanie organizačnej štruktúry, organizácia verejnej správy, organizačná kultúra a iné. Na Vojenskej akadémii v Belehrade prednáša predmety základy organizácie a projektovanie organizácie.

V rámci seminárov a kurzov inovácie vedy manažéra tlmočí učivo z oblasti manažmentu zmien, organizačnej kultúry a projektovania organizácie.

V dvoch mandátoch (2002-2006) na Fakulte organizačných vied bola mu zverená funkcia prodekana pre organizáciu a financie. V 2007 ho vymenovali za vedúceho Katedry pre organizáciu podnikateľských sústav. V ekonomickom tíme pre Kosovo a Metóchiu a juh Srbska od polovice r. 2006 koná funkciu výkonného riaditeľa.

Dielo. Je spoluautorom 7 kníh a monografií, napísal takmer 60 referátov a vedeckých príspevkov a 9 článkov v domácich a medzinárodných časopisoch. Ako výkonný vedúci projektov alebo člen tímu sa zúčastnil v realizácii 11 výskumných a rozvojových projektov a v 3 strategických projektoch, ktoré financovalo Ministerstvo vedy Republiky Srbsko. Od r. 2006 zastáva funkciu redaktora vnútornej rubriky vedeckého časopisu Management.

Ako konzultant bol angažovaný na vypracovaní projektov organizačných zmien a vlastníckeho reštruktúrovania veľkých a stredných podnikov: MSK, Kikinda – chemický priemysel (1996); Koncern Hemofarm – farmaceutický priemysel (2001); Trayal korporácia – gumový priemysel (2001-2002); Vojenský ústav Orao, Bijeljina – vojenský priemysel (2002); Elektrodistribucija, Beograd – elektroenergetický úsek (2003); Termoelektro – strojnícky priemysel (2003); Petrohemija – zásady (2004); Telekom a.d., Beograd – telekomunikácie (2005); ABS Holdings, Beograd – elektroenergetika (2006/07).

JAŠO, Jozef, Prim. Dr. a DrSci. med., narodený v Erdevíku 28. 3. 1929; hlavné odborné činnosti: hrudná chirurgia, rakovina pľúc; rodičia: otec Jozef Jašo, krajčír, matka Zuzana Jašová, r. Pucovská.

Základnú školu (1936-1940) a prvé štyri triedy gymnázia absolvoval v Erdevíku. Vyššie triedy gymnázia s maturitnou skúškou skončil v Báčskom Petrovci (1945-1948). Lekárstvo vyštudoval na Medicínskej fakulte v Záhrebe (1948-1955).

Po skončených štúdiach medicíny sa zamestnal a pracoval v Pivnici (1956-1962) ako praktický lekár, poskytujúci pacientom všeobecnú lekársku starostlivosť.

Chirurgiu špecializoval vo Vrbase a Novom Sade (1962-1966). Vo Vrbase pracoval ako všeobecný chirurg do roku 1969. V spomenutom roku (1969) prešiel na Oddelenie hrudnej chirurgie Inštitútu pre pľúcne choroby v Sriemskej Kamenici. Špecializáciu hrudnej chirurgie absolvoval v Belehrade (1977). Funkciu prednostu Oddelenia pre hruďnú chirurgiu v Inštitúte pre pľúcne choroby vykonával od r. 1980 po odchod do výslužby (1994).

Vo svojej lekárskej činnosti venoval sa zvlášť rakovine pľúc. V tej oblasti napísal a obhájil (1991) doktorskú dizertáciu pod názvom Chirurgické liečenie rakoviny bronchu, zisťovanie, diagnostikovanie, včasné a dlhodobé výsledky.

Prednášal študentom lekárstva, praktickým lekárom v teréne a lekárom na špecializácii. Bol členom komisie pri skúškach špecialistov hrudnej chirurgie.

Študijný pobyt realizoval v Ľubľane, Belehrade, Prahe, Vyšných Hágoch, Heidelbergu a Tokiu.

Je členom Lekárskej spoločnosti Vojvodiny. V tejto spoločnosti zastával funkciu tajomníka (1980-1987) a podpredsedu (1987-1991).

Uznanie Čestný člen MSJ získal r. 2008.

Dielo. *Zúčastnil sa v písaní učebníc*: prof. Dragojević: Operaciona hirurgjia. Medicinska knjiga, Beograd – Zagreb, 1987; – prof. Bregun, prof. Svirčević, prof. Stojanović: Akutne situacije u medicini i stomatologiji. Medicinski fakultet, Nový Sad 1988; – Wada and Yokoyama: Chest Wall Deformities and their Operative Treatment. AD Printing inc. Tokyo 1990; v publikácii Radoja B. Čolovića: Hronika hirurgije u Srbiji, Dr. J. Jašo spracoval stať Vývin hrudnej chirurgie v Sriemskej Kamenici (Prosveta 2002). Okrem toho uverejnil 60 odborných príspevkov v domácich a zahraničných časopisoch. Uvádzajú sa**:** Acta chirurgica a Medicinski pregled.

JESENSKÁ, r. BRTKOVÁ, Eva, inžinierka strojárenskej technológie, narodená 10. 3. 1932 v Kovačici.

Rodičia: otec Pavel Brtka, roľník v Kovačici, matka Anna Brtková, r. Mikušová, v Kovačici, domáca. Rodina prišla na Slovensko v r. 1947. Na Slovensku rodičia pracovali vo vinohradoch, Bratislava. Súrodenci: sestra Anna Ševčovičová, žije na Slovensku; brat Pavel Brtka, žil dlhé roky v USA. Už nežije.

Rodinný stav: Má dve deti. Od roku 1986 vdova.

Základnú a Meštiansku školu navštevovala v Kovačici. Po príchode na Slovensko (1947) absolvovala gymnázium s maturitou a Vysokú školu technickú v Bratislave, kde na Strojníckej fakulte vyštudovala strojárenskú technológiu (1956).

Po škole nastúpila do Výskumného ústavu zváračského v Bratislave ako vedecký asistent a vedecký pracovník (1956-1962).

Postgraduálne skončila špecializáciu na Inžinierskom zváračskom kurze pri Slovenskej vysokej škole technickej a na Výskumnom ústave zváračskom v Bratislave obhájením záverečnej práce Zváranie hrubostenných nádob pod tlakom.

Odborné články publikovala v časopise Zváranie.

V Presnej mechanike na výrobu laboratórnych zariadení v Piešťanoch pracovala ako zváračský technológ (1962-1968). Tu určovala spôsob a druh zvárania a zároveň zaúčala a pravidelne skúšala závodných zváračov. Túto činnosť vykonávala vo viacerých fabrikách v Piešťanoch.

V rokoch 1968-1989 pracovala v Kovoprojekte v meste Bratislava. Tu bola hlavným projektantom pre navrhovanie výrobnej technológie nových alebo renovovaných komplexných strojárenských závodov na Slovensku a čiastočne na Morave. V rámci projekčných prác spolupracovala aj so zahraničnými partnermi a viackrát cestovala služobne do zahraničia.

V roku 1989 odišla do dôchodku.

V súčasnosti je členkou výboru Spolku Slovákov z Juhoslávie (od r. 1991).

JOVANOVIĆ, Miroslav, PhD. ekonomických vied, narodený v Novom Sade 19. 1. 1957. Odborne ho zaujíma medzinárodná ekonomická integrácia.

Rodičia: otec Nikola Jovanović, komerčný pracovník (1929-1988), matka Elena Jovanovićová, r. Mocková, biologička (1935).

V Novom Sade vychodil základnú školu a Gymnázium Mošu Pijadeho (1975). Vysokoškolské vzdelanie nadobudol v Novom Sade a v Belehrade (1979). Prvé dva ročníky absolvoval na Univerzite v Novom Sade. Tu získal uznanie ako najlepší zo 14 študentov v dejinách školy. Posledné dva ročníky vyštudoval na Univerzite v Belehrade, kde obhájil diplomovú skúšku z medzinárodnej ekonómiky.

Počas letných prázdnin (1975-1976) navštevoval letnú školu angličtiny na Lennox-Cook School of English. Splnomocneným sprievodcom turistov a turistických skupín (1979) bol v Juhoslávii, Rakúsku a Holandsku.

Na Univerzite v Amsterdame (Holandsko) získal štipendium holandskej vlády a (sept. 1980 – máj 1981) navštevoval prednášky o európskych integráciách.

V podniku Nafta-Gas v Novom Sade (1982-1989) pracoval v Oddelení pre medzinárodnú spoluprácu a podnikanie. Sem treba zaradiť štvormesačný odborný pobyt na Strednom východe. Dvakrát postúpil v službe. Prácu v tomto podniku krátko prerušil na dokončenie magisterskej práce (1985) a doktorátu (1988). Hodnosť magistra získal na Univerzite v Belehrade (jan. 1985) obhajobou témy Medzinárodná ekonomika. Na Queen´s Univerzite, Kingston, Ontario pobudol v období 9. 1986 – 9. 1987 ako štipendista Vlády Kanady, študujúc tému Medzinárodná ekonomická integrácia. Tu zároveň ako učiteľ – asistent prednášal princípy ekonómie. Na Univerzite v Belehrade (aug. 1988) obhajobou témy Medzinárodná ekonomická integrácia získal hodnosť PhD.

Na Univerzite v Novom Sade (1985-1989) bol členom internej multidisciplinárnej skupiny, ktorá skúmala exportné možnosti Vojvodiny. Hosť fakulty – Vedúci štúdií Európskej letnej akadémie (Panteion University, Athens). Je vyšším výskumníkom (od r. 1996) v Európskom stredisku pre mier a rozvoj SN – Univerzita pre mier a rozvoj, Belehrad.

Je recenzentom príspevkov do ekonomických časopisov na témy integrácia a transnacionálne podniky.

Spojené národy – Centrum pre medzinárodné korporácie, New York (1989-92). Oddelenie pre ekonomické rozbory a projekty (1992-1996): náklady, ceny a platy v ekonómiách tranzicie; oddelenie pre obchod (1995-2002) a rozvoj investičných podujatí, úradník pre vzájomné vzťahy s Európskou úniou; Ekonomická komisia pre Európu, úradník v Oddelení prepravy (od 2002): tajomník pracovnej skupiny pre prepravu. Pracovník poverený ekonomickými podujatiami v oddelení pre politický rozbor a výskum. Úradník pre projekty SN v knižnici pre medzinárodné korporácie.

Autor kníh, príspevkov, štúdií a recenzií. Prednášal na rôznych konferenciách o ekonomických otázkach.

Dielo. V období 1985-2006 napísal a uverejnil sám alebo ako spoluautor 14 kníh z problematiky, na ktorej pracuje. Ešte 4 knihy sú pripravené do tlače a očakáva sa, že budú uverejnené do r. 2008. – V renomovaných odborných časopisoch uverejnil viac ako 20 príspevkov. Uvádzajú sa časopisy: Adjusting to EU Enlardement, Brown Economic Review International Trade Issues, Contemporary Issues in Urban and Regional Economics, Economia Internazionale, Europaen Review, Economic Interest and Cultural Determinats in European Integration, International Relations, Jugoslovensko bankarstvo, Journal of Economic Integration, La Comunitá Internazionale, Linea Ecologica, Review of International Affairs, Routledge Encyclopedia of International Political Economy, Savremenost, The Economics of EU Enlargement.

JURÁNYIOVÁ, Mária – doktorka fyzikálno-chemických vied.

Narodila sa 14. 2. 1940 v Zreňanine (vtedajšom Petrovhrade). Žije v Novom Sade so synom Milošom. Zamestnaná bola na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade ako mimoriadna profesorka na predmete fyzikálna chémia do konca školského roka 2004/2005, keď odišla do dôchodku.

S dvoma bratmi Ľudovítom (stavebný inžinier) a Miroslavom (inžinier elektrotechniky) a so sestrou Annou (učiteľka vo vyšších ročníkoch ZŠ) vyrastala v rodinnom prostredí, v ktorom rodičia pestovali ducha národnej svojbytnosti, venovali sa národnobuditeľskej činnosti a zachovávaniu národnostnej identity. Bola to rodinná tradícia, presadzovaná z pokolenia na pokolenie, pre ktorú boli vo viacerých prípadoch členovia rodiny prenasledovaní za čias Uhorska a 2. svetovej vojny. Generácie jej predkov, tak z otcovej, ako aj z matkinej strany, boli slovenskí učitelia alebo farári.

Otec, Ľudovít Jurányi, bol evanjelickým farárom. Na jeho brata, Gustáva Jurányiho, Slováci z Banátu spomínajú ako na veľkého národného učiteľa pre nesebecké a otvorené vzpieranie sa maďarizácii svojho národa. V oblasti vedy najznámejším príbuzným bol profesor botaniky na Peštianskej univerzite a člen Maďarskej akadémie vied Dr. Lajos Jurányi.

Matka, Mária Jurányiová, r. Dobšinská, bola učiteľkou. Stará matka Adela, r. Medvecká, bola najstaršou sestrou spisovateľky Terézie Vansovej a manželkou spisovateľa Jána Čajaka a neskôr Pavla Dobšinského. Jej starý otec, Pavel Dobšinský, bol evanjelický farár a profesor, naďaleko známy svojou zbierkou Prostonárodné slovenské povesti. Súhrnnou činnosťou zanechal trvalý prínos kultúrnemu životu Slovenska v 19. storočí.

Keďže už ako jedenásťročná zostala bez otca, vo vzdelávaní mohla pokračovať vďaka matkinej veľkej obetavosti a neskôr aj vďaka vzácnej pomoci svojich bratov. Osemročnú základnú školu a gymnázium absolvovala v rodisku. Po skončení gymnázia študovala fyzikálnu chémiu na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Belehrade (1958-1963). Postgraduálne štúdiá spektrochémie, ktoré formoval a viedol prof. Dr. Slobodan Ristić, skončila na tej istej fakulte roku 1971. Magisterskú tézu Výskum vzťahu vodíka v infračervenej oblasti vypracovala v Ľubľane pod vedením prof. Dr. Dušana Hadžiho.

Jej doktorská dizertácia Dôsledne korpuskulárna interpretácia Comptonovho efektu, pri vypracúvaní ktorej jej školiteľom bol prof. Dr. Dušan Rančić, odovzdaná v roku 1977 na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade, vyvolala znepokojenie a búrlivé reakcie. Dosiahlo to také rozmery, že zakázali už na dátum dohodnutú obhajobu dizertácie, predtým pozitívne zhodno-

tenej komisiou. Nasledovali viacročné rozpravy a na iniciatívu školiteľa realizovali aj verejnú rozpravu o dizertačnej práci. Pozvanie bolo zaslané inštitúciám a váženým jednotlivcom z celej Juhoslávie. Keďže bol zákaz obhajoby súdne zrušený ako nezákonný, v roku 1982 obhajobu uskutočnili. Po piatich hodinách obhajoby a dvoch hodinách zasadania komisie fyzici zo Záhrebu, akademik prof. Dr. Gaja Alaga, akademik prof. Dr. Ksenofont Ilakovac a prof. Dr. Miroslav Furić, ktorí okrem školiteľa tvorili dizertačnú komisiu, rozhodli, že dizertačná práca nie je obhájená. V úhrnnej dokumentácii o všetkých rozpravách a o obhajobe (kniha Rozpráv o doktorskej dizertácii Mr. Márie Jurányiovej) je zaznamenané, že je v kritikách a pripomienkach jedine zamietané právo na názor, ktorý sa odlišoval od názoru súčasnej teoretickej fyziky a že pravé argumenty na vyvrátenie tézy vystali.

Po všetkých prekážkach, ktoré sa roky vyskytovali, Mária Jurányiová v roku 1985 obhájila svoju dizertačnú prácu v Londýne pod názvom Studies of the Compton Effect from the Viewpoint of the Ballistic Theory of Light (Štúdia o Comptonovom efekte z hľadiska balistickej teórie svetla) pred komisiou, ktorú určil Eurotechnical Research University z Kalifornie. O dizertačnej práci sa pochvalne zmienili a prijali ju profesori uvedenej univerzity, svetoznámi americkí vedci Dr. J. G. Holbrook, Dr. W. A. Gambling, Dr. J. J. Muray a I. Brodie, pozitívne ju zhodnotil aj školiteľ, veľmi vážený anglický profesor Dr. Richard A. Waldron a anglický vedec Dr. K. D. Froome, známy meraním rýchlosti svetla, ktorý bol prítomný ako externý a nezávislý člen komisie pre obhajobu. Diplom doktora vied bol nostrifikovaný na Fakulte pre fyzikálnu chémiu na Belehradskej univerzite v roku 1991.

Bezprostredne po skončení fakulty pracovala v Strednej zdravotníckej škole v Zreňanine ako profesorka. O pol roka, na začiatku školského roka 1963/64, zamestnala sa na Univerzite v Novom Sade, na ktorej zostala do konca pracovného veku – celých 42 rokov. Na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade pracovala od roku 1969, keď ako asistentka na predmete fyzikálna chémia prestúpila z Technologickej fakulty. Za docentku fyzikálnej chémie ju zvolili v roku 1994 a za mimoriadnu profesorku v roku 1999 a 2004.

Celková pedagogická aktivita Márie Jurányiovej týkala sa výlučne predmetov z oblasti fyzikálnej chémie. Konala experimentálnu výučbu z nasledujúcich predmetov: fyzikálna chémia a koloidná chémia na Technologickej fakulte, fyzikálna chémia a chemická kinetika na Prírodovedecko-matematickej fakulte (pre študentov fyziky a chémie), optické metódy vo fyzikálnej chémii pre štúdiá špecializácie z biochémie na Lekárskej fakulte. Tiež prednášala fyzikálnu chémiu na Prírodovedecko-matematickej fakulte (študentom chémie v Novom Sade a oddelenia v Zreňanine, pre študentov dvojpredmetových štúdií prírodných vied fyzika – chémia a biológia – chémia, študentom chémie – biochemické usmernenie a študentom molekulárnej biológie), bola koordinátorkou pre vypracúvanie diplomových prác z fyzikálnej chémie.

Napísala učebnicu: Juranji, M., Fizička hemija – Zbirka rešenih zadataka, s osobitnou prílohou Fizička hemija – Formule, Univerzita v Novom Sade, Nový Sad, 2001.

Dielo. Vo svojej vedeckej činnosti Dr. Mária Jurányiová sa najviac zameriavala na oblasť spektrochémie, fyzikálnochemickej optiky a na určité teoretické problémy v oblasti štruktúry matérie. Napísala knihy, práce pre vedecké časopisy a referáty, ktoré prezentovala na vedeckých konferenciách. Nasleduje krátky zoznam jej vedeckej činnosti: Publikácie – vedecké monografie – Juranji, M., i ostali učesnici u raspravi, Rasprava o doktorskoj disertaciji mr Marije Juranji. (Dokumente sakupio i knjigu izdao Rančić, D.M.). Novi Sad, 1977-1988; Juranji, M., Studija Comptonovog efekta na osnovu balističke teorije svetlosti, poglavlje u knjizi: Rančić, D.M., Organizovana kretanja, Izdanje autora, Novi Sad 1988, s. 129-143; Juranyi, M., Photons are Divisible Corpuscles, Svetovi, Novi Sad 1999. Publikácie – vedecké časopisy – Putanov, P., Smiljanić, D., Juranji, M., Balać, M.: Sorpcione osobine skroba u zavisnosti od porekla i od načina prethodne pripreme, Zbornik radova Tehnološkog fakulteta u Novom Sadu, **2,** 43-48 (1970); Detoni, S., Hadži, D., Juranji, M.: A Study of Proton Donor-Acceptor Systems in the Overtone Region. Spectrochim. Acta, 30A, 249-253 (1974); Juranji, M.: Dosledno korpuskularna interpretacija Comptonovog ogleda. Zbornik radova izdanje Srpskog hemijskog društva, Beograd, (7. jugoslovensko savetovanje Opšta i primenjena spektroskopija. Niš, 1978), 19-24 (1980); Juranyi, M.: A consistently Corpuscular Interpretation of the Compton Experiment**.** Speculations in Science and Technology, 4, 561-568 (1981); Rančić, D., Juranji, M.: Theory and Reality – The Masses of Electrons. Spectrochim., Acta, 38B**,** 282 (1983); Juranji, M., Kosanić, M., Balać, A.: Fotohemijsko ispitivanje rastvora pararozanilin cijanida. 1. savetovanje Društva fizikohemičara Srbije – Fizička hemija '92', 43-44, Beograd, 1992; Juranyi, M.: Kinetics of the hydrolysis of N^1-salycilaldehyde-2-hydroxy-2,2- diphenylacethydrazone**.** ACH-Models in Chemistry 134 (4), 443-452 (1997); Juranyi, M.: Dispersion Equations for the Visible and Near UV Regions. 4th International Conference on Fundamental and Applied Aspects on Physical Chemistry, Papers, Belgrade, 153-156 (1998);. Juranji, M.: Osvetljavanje prirode svetlosti. Nauka tehnika bezbednost **2**, 33- 38, Beograd, 2003. Referáty, prezentované na vedeckých konferenciách – Juranji, M., Rančić, D.: Diffraction as a Corpuscular Phenomenon. XX Colloquium Spectroscopicum Internationale,

Prague, 1977; Rančić, D., Juranji, M.: Interferencija fotona različitih masa. 7. jugoslovensko savetovanje Opšta i primenjena spektroskopija, Niš, 1978. Rančić, D., Juranji, M.: Interference of Photons of Different Masses. XXI Colloquium Spectroscopicum Internationale, Cambridge, 1979; Juranji, M.: Disintegration of Photons. XXI Colloquium Spectroscopicum Internationale, Cambridge, 1979; Juranji, M., Basara, V.: Uticaj UV apsorpcije na disperziju svetlosti. XV. savetovanje Srpskog hemijskog društva, Novi Sad, 2001.

Vo svojej vedeckej práci Mária Jurányiová si zvolila dôsledný materialistický prístup v rozoberaní problematiky vo vede o matérii, to je smer nepopulárny a mnohým, vo vládnucich vedeckých štruktúrach, prekážajúci. Z toho vyplynuli všetky problémy späté s uverejňovaním prác uvedenej orientácie vo vedeckých časopisoch, obhajobou dizertačnej práce, s nostrifikáciou diplomu o doktoráte vied, s nezískavaním finančných prostriedkov z vedeckých fondov.

Dizertačnou tézou prezentovala dôslednú interpretáciu Comtonovho experimentu, ktorý je vo všeobecnosti jeden z najsilnejších dôkazov korpuskulárnej povahy svetla, a umožnila nový pohľad na fotón a elektrón. Z takejto interpretácie vyplýva, že po zraze s elektrónom zmenšenie energie fotónu znamená zmenšenie jeho hmoty, ktoré je počtom rovnaké rastu hmotnosti elektrónu. To naďalej ukazuje, že sa štruktúrne komponenty fotónov prenášajú a vsádzajú do elektrónov. Z uvedeného vyplýva, že Comptonov experiment netreba prijať len ako dôkaz korpuskulárnej povahy svetla, ale aj ako dôkaz, že fotóny, rovnako ako aj elektróny, sú členité častice, pozostávajúce z drobných základných častíc.

V iných prácach sa Mária Jurányiová zaoberala jednotlivými základnými otázkami optiky, ako sú absorbcia, emisia, disperzia, difrakcia a interferencia svetla. Spoločná niť, ktorá sa prepletá týmito prácami, je intencia autorky, aby zdôraznila, že sa v daných oblastiach zjavuje ešte dosť otázok, o ktorých hodno premýšľať.

KAĆANSKÁ, r. MOCKOVÁ, Michaela, doktorka medicínskych vied, asistentka patológie, histológie a embryológie na Lekárskej fakulte v Novom Sade; hlavné odbory činnosti: klinická onkologická patológia, gynekologická patológia, cytológia, gynekologická cytológia, fetálna patológia.

Narodila sa 3. 1. 1975 v Novom Sade; otec, profesor a magister telesnej výchovy Štefan Mocko, matka ekonómka Anna Mocková, r. Bohušová. Vydatá – manžel doktor medicínskych vied Miloš Kaćanski, vaskulárny chirurg na Inštitúte pre vaskulárnu chirurgiu Klinického strediska Vojvodiny. Je matkou jedného dieťaťa.

Osemročnú základnú školu a gymnázium vychodila v Novom Sade (1981-1993).

Lekársku fakultu, všeobecné usmernenie, ukončila v Novom Sade (2000) s priemernou známkou 8,7. Po ukončení štúdií a ukončenej záväznej stáži sa zamestnala na Inštitúte pre patológiu a histológiu Klinického strediska Vojvodiny v Novom Sade r. 2001, kde v tom istom roku bola zvolená za asistenta-praktikanta na predmete patológia, histológia a embryológia na Lekárskej fakulte v Novom Sade. Špecialistickú skúšku z patológie absolvovala a zložila v Novom Sade (2005).

Dnes pracuje na Inštitúte pre patológiu a histologiu Klinického strediska v Novom Sade ako patologička v užšej oblasti gynekologickej patológie a v súlade s tým je na subšpecialistických štúdiách z cytológie. Na doktorské štúdiá sa zapísala r. 2007.

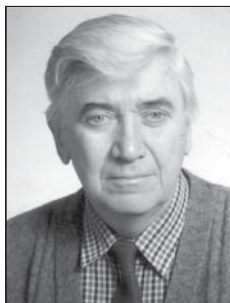
Prednáša na Lekárskej fakulte v Novom Sade na riadnych štúdiách, oddelenie medicína, farmácia, stomatológia, zdravotnícke ošetrovanie v srbskej a anglickej reči.

Počas štúdia (1995-1999) bola predsedníčkou oddelenia študentskej medicínskej organizacie YUMSIC pre verejné zdravie (Public Health).

Je členom Lekárskej komory Srbska, Lekárskej spoločnosti Vojvodiny, Združenia patológov a cytológov Vojvodiny a Srbska a združenia gynekologických onkológov Srbska (UGOS). Popri svojej základnej práci spolupracuje s gynekologickou onkologickou komisiou na gynekologicko-pôrodníckej klinike.

Dr. Michaela Mocková Kaćanská uverejnila sama alebo ako spoluautorka dve učebnice a pomôcky pre študentov a niekoľko príspevkov v domácich a medzinárodných časopisoch, z toho väčšina bola prezentovaná na medzinárodných vedeckých a odborných stretnutiach.

Hovorí a píše po slovensky, srbsky, anglicky a po nemecky. Zakončila základnú školu hudby na oddelení pre klavír.

KELEMEN, Alexander, architekt, dipl. Ing. arch., sa narodil 19. 11. 1924 v Bajši; jeho otcom bol tamojší poľnohospodár Pavel Kelemen (1898-1946) a matka Alžbeta, r. Tóthová (1905-1971); manželka Margita Oberová, farmaceutka (1928-2005); dcéra Anna Kelemenová (1961), vyštudovala Lekársku fakultu v Novom Sade (1985), bola vyhlásená za študentku generácie medicíny v Srbsku (s priemernou známkou 9,96), špecializáciou neurológie získala hodnosť magistra a neskôr aj doktora vied. Pôsobí v Budapešti. Má syna Dávida. Kelemen sa druhý raz oženil (2008). Manželka Ilonka Premušová, r. Elhardtová (1937, Inđija).

Štyri triedy základnej školy zakončil v rodisku, šesť tried gymnázia v Báčskom Petrovci a posledné dve triedy gymnázia v Novom Sade (1943). Vyštudoval na Architektonickej fakulte v Belehrade (1950) u profesorov Dimitrija Leku a Đorđa Lazarevića.

Istý čas pracoval na Ministerstve stavieb v Belehrade, ďalej v staviteľskom podniku Beton v Novom Sade (1951-1952) a Urbanistickom ústave Vojvodiny v Subotici. Počas transformácie projektových organizácií bol priradený k byru Nový Sad a ako riaditeľ spravoval projektový ateliér Projekat, až napokon (1963-1968) pôsobil v projektovom byre Zväzov pre fyzickú kultúru Vojvodiny. Prednášal projektovanie v Strednej stavebníckej škole (1968-1970), ako projektant pracoval v Juhoslovanskom inštitúte pre potravinársky priemysel, ďalej v byre Konstruktor, v Projekčnom ústave Vojvodiny (1973-1975) a v SACENe, až po odchod do dôchodku (1986).

Dostal Októbrovú cenu Nového Sadu za celkový prínos k povojnovej výstavby mesta (1985) a Cenu Đorđa Tabakovića za celkové archetoktonické dielo (1999).

Realizované objekty: administratívne a verejné budovy: Pokrajinský SUP (1954, spolu s Ristom Šekerinským), Základná škola Sándora Petőfiho (1954), Správna budova Kvalitet (dnes Urbanistický ústav Vojvodiny, 1957), Ústav pre sociálne poistenie, Žitni trg (1958), Štadión futbalového klubu Vojvodina (1960, iba čiastočne realizovaný) v Novom Sade, nová budova Obecného zhromaždenia v Subotici (1960-1962, aj interiér), Technická škola v Báčskej Palanke (1962), Dom kultúry Panónia v Bajši (1969), Dom kultúry Gorica v Báčskej Topoli (1970), Budova tlačiarne Kultúra v Báčskom Petrovci (1971), Fakulta pre fyzickú kultúru (1972, čiastočne realizovaný) a Správna budova Naftagasu v Novom Sade, teraz Televízia (1975), Správna budova Naftagasu v Zreňanine (1978) a Základná škola v Pačire (1979); kolektívne obytné budovy: Obytná budova na Ulici Stevana Milovanova v Novom Sade (1956), obytná budova typu Kelemen (1958, v Novom Sade, v Pančeve, v Zreňanine, v Báčskej Palanke a Báčskej Topoli), Obytná budova na Ulici cara Dušana (1958), Obytná budova na Almašskej ulici (1961), Obytná budova – Radnička ulica (1961) v Novom Sade, Obytná budova na Neimari v Belehrade (1963), Obytná budova na Ulici Dimitrija Tucovića (1964) a Obytná budova na Ulici Parížskej komúny v Novom Sade (1969), Obytná budova na Radiálnej ceste v Subotici (1969), Obytné sídlisko B. Šarčevića (1969), Obytná budova na Puškinovom námestí (1970) a Obytno-slúžobná budova na Ulici cara Dušana v Subotici (1972-1974), Obytná budova na Platónovej ulici v Novom Sade (1977); rodinné domy: Rodinný dom Dobrosavljevovcov v Novom Sade (1956), Rodinný dom Frankovcov v Heidenreichsteone v Rakúsku (1967), Obytná budova Csechovcov v Budapešti a rad rodinných domov v Báčskej Topili, Báčskom Petrovci, Bajši, Sriemskej Kamenici, na Palići, v Sombore, v Kysáči, vo Futogu, v Hložanoch a inde; víkendové chaty v Sriemskej Kamenici, v Ledinciach, v Paragove, v Tivate, v Neume, v Crikvenici, na Hvare, v Pelješci, v Postire na Brači a inde; priemyselné a poľnohospodárske budovy: Továreň na dekoratívne látky v Krivej Palanke v Macedónsku (1958), Poľnohospodárske objekty v Novom Miloševe (1979), Továrenské zariadenie pivovaru v Brčku v Bosne a Hercegovine (1980), Odvodňovacie zariadenie Vršački ritovi (1981) a Odvodňovacie zariadenie Galad v Kikinde (1982); cirkevné objekty: Cirkevný dom katolíckej cirkvi na Telepe v Novom Sade (1969) a Ideový projekt Créckokatolíckeho chrámu v Inđiji (1972); adaptácie Kaštieľa v Bajši na Dom kultúry (1971) a služobná budova Kooperatíva (1985); súťaže: Súťaž o služobnú budovu Bakar (1954, druhá cena); Súťaž o služobnú budovu Radnički

univerzitet, Nový Sad (1958, prvá cena), Súťaž o budovu okresného výboru v Subotici (1959), Juhoslovanská súťaž o obytný komplex na Novom Belehrade (1970, odkúpené), Súťaž na urbanistické riešenie centra Báčskej Topole (1973, prvá cena, spolu s Ing. Józsefom Tóthom) a Súťaž o administratívnu budovu Integral v Subotici (1975, prvá cena, spolupracovník arch. Mika Krnjajski). Nerealizované projekty: bazén Fakulty fyzickej kultúry (1972) a Rekonštrukcia štadióna futbalového klubu Vojvodina v Novom Sade (1971, 1978), Sýpka s mlynom na kukuricu vo Vrbase (1980) a Budova remontu TAM v Novom Sade (1982).

Lit.: S. J.: Tabakovićeva nagrada arhitekture. DaNS, 28, 1999, s. 18-20; Mitrović, Vladimir: Architekt Alexander Kelemen. Nový život, č. 11-12, 2004, s. 657-662, prel. Víťazoslav Hronec; Milovanović, Aleksandar: Svici u betonu. Beograd 2004, Opus istaknutog arhitekte 117; Stančić, Donka: Novi Sad – Od kuće do kuće. Novi Sad 2005, s. 216, 518 a 520; Čamber, Silvija: Deset godina Tabakovićeve nagrade za arhitekturu. DaNS, 53, 2006, s. 18-19.

KEREŠ, Dušan, PhDr., narodený v Padine 17. 11. 1976. Rodičia otec Dušan, odborný učiteľ fyziky, a matka Milina, odborná učiteľka biológie, bezvýhradne podporovali afinity syna.

Základnú školu zakončil v rodisku a gymnázium v Kovačici s výborným prospechom. V období školenia získal mnohé uznania, akým sú „Vukov diplom" a Diplom Miku Petrovića Alasa. Zúčastňoval sa na regionálnych, pokrajinskych a republikových súťažiach z fyziky a matematiky.

Počas stredoškolského štúdia bol angažovaný v realizácii programov Výskumnej stanice Petnica, neďaleko Valjeva, určenej na dodatočné mimoškolské vedecké vzdelávanie žiakov, študentov a učiteľov, ktorí majú záujem o rozširovanie poznatkov v oblasti prírodných a spoločenských vied. Tu absolvoval štyri výskumné projekty a stal sa mladým spolupracovníkom na seminároch z astronómie.

V štvorročnom období (1995-1999) študoval na Matematickej fakulte Univerzity v Belehrade na Katedre astronómie, kde získal hodnosť diplomovaného astrofyzika (2000). Zapísal sa na postgraduálne štúdium, ale ho neabsolvoval doma, lebo keď sa dozvedel, že sú v Amerike omnoho výhodnejšie podmienky na štúdium rozvoja astrofyziky, rozhodol sa odcestovať do Budapešti a Bukurešti. Tam zložil potrebné testy z angličtiny, fyziky a logiky a začal študovať na americkej Univerzite v Amherste, Massachusetts (2000).

Počas základného štúdia získal štipendium Ministerstva osvety a športu a neskôr na postgraduálnych štúdiách právo na štipendium Ministerstva vedy a technológie Republiky Srbsko.

Postgraduálne štúdium ukončil v r. 2007. V tom roku obhájil doktorát z astronómie pod názvom Growth of Galaxies and Cosmological Simulations (Rast galaxií a kozmologické simulácie).

V kariére pokračuje postdoktorskými štúdiami na Harward University (2007-2010). Pracuje v Inštitúte pre teóriu a výpočty v rámci Strediska pre astrofyziku.

Literatúra: Kereš, Dušan (1976). In: Gimnazija „Mihajlo Pupin" u Kovačici (www.pupin.gymko.edn.yu), s. 9.
Lenhart, S.: Astrofyzik PhDr. Dušan Kereš, Padinčan v SŠA – Skúma vývin galaxií. Obzory, Príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru, XXIV, 10/281, 20.10.2007, s. 8.
Keres, D.: http://front.math.ncdavis.edu/author/D.Keres.

KIŠGECI, Ján – doktor poľnohospodárskych vied, univerzitný profesor, akademik – člen Akadémie poľnohospodárskych vied Slovenska. Narodený 10. 9. 1941 v Báčskom Petrovci. Otec Ján Kišgeci, poľnohospodár (1910-1986), matka Zuzana Kišgeciová, r. Dýrová, domáca (1914-1996).

Základnú školu (1952) a gymnázium (1960) skončil v rodisku. Štúdium zakončil na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (1964), kde získal aj titul magistra – Určovanie termínov zavlažovania a ich vplyv na morfologické a technologické vlastnosti chmeľu (1971), neskoršie doktora poľnohospodárskych vied – Vodný režim rastlín chmeľu v rozličných podmienkach zavlažovania a minerálnej výživy (1974) a post riadneho univerzitného profesora (1989).

Pripútanosť k fakulte a láska k rodisku mu neprekážali, aby precestoval všetky kontinenty a aby navštívil početné vedecké ustanovizne, odkiaľ prinášal najnovšie poznatky súčasnej vedy do svojej vlasti a do Inštitútu pre rastlinnú výrobu v Novom Sade. Používal ich pre rozvoj vedeckej práce vo výrobe chmeľu, ciroku a liečivých rastlín v rovnomennom Ústave v Báčskom Petrovci. V Ústave v Báčskom Petrovci bol vedúcim vedeckého tímu vyše šestnásť rokov.

Chmeliarstvo špecializoval začiatkom 70. rokov na jednoročnom štúdiu v Anglicku na Poľnohospodárskej vysokej škole Londýnskej univerzity v mestečku Wye v oblasti Kent. Tiež uskutočnil študijné cesty do najvýznamnejších vedeckých a výrobných stredísk chmeliarstva v Európe, Amerike, Austrálii a Afrike.

Od roku 1974 prednášal predmet rastlinná výroba na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade.

Od roku 1976 je členom Technickej komisie a predsedníctva Internacionálnej chmeliarskej únie so strediskom (IHB) v Strasboure. Od roku 1984 do roku 1988 bol predsedom Vedeckej komisije IHB.V rámci medzinárodnej organizácie FAO, v rokoch 1982 až 1987, J. Kišgeci bol koordinátorom pracovnej skupiny pre oblasť poľnohospodárska biomasa pre energiu, ktorá je časťou Kooperatívnej siete pre rurálnu energiu (CNRE).

Ján Kišgeci sa zaoberá agrobiologickými problémami chmeľu, ciroku a liečivých rastlín. Užšia oblasť jeho vedeckej práce je ekológia chmeľu a liečivých rastlín. Okrem vedecko – výskumnej práce zaoberá sa uplatňovaním vedeckých výsledkov v praxi.

Ján Kišgeci je organizátorom vedeckej práce z oblasti chmeliarstva, cirokárstva a liečivých rastlín a bol vedúcim projektov z týchto oblastí.

Prof. Dr. Ján Kišgeci ako vedúci Ústavu sa zasadzoval o pozdvihnutie úrovne vedeckej práce v Báčskom Petrovci. Výsledkom toho je nové vedecko – výskumné centrum Ústavu s novým laboratórnym vybavením, mladými a ambicióznymi kádrami, ktorým nezištne prenáša svoje vedomosti, pracovný elán a vieru v nové vedecké podnikania a výsledky.

Okrem spolupráce s chmeliarskymi organizáciami spolupracuje aj s pivovarníckym priemyslom a založil Oddelenie pre použitie chmeľu pri varení piva. Rozvíjal výskumy z oblasti šľachtenia a pestovania liečivých a aromatických rastlín. Urobený je program týchto výskumov, zoskupení sú spolupracovníci a založená je kolekcia vyše 200 druhov liečivých rastlín. Tiež je rozšírená práca na výskume ciroku, takže výskumný program dnes okrem technického ciroku zahŕňa cirok na semeno a cirok na siláž. Zároveň na Ústave pre chmeľ, cirok a liečivé rastliny je organizovaná výskumná práca na skúmaní topinamburu a iných energetických kultúr, ako aj konopí a v súčasnej dobe aj tabaku.

Prof. Dr. Ján Kišgeci bol organizátorom niekoľkých vedeckých stretnutí v krajine, ktoré mali nielen juhoslovanský, ale aj medzinárodný charakter. Inštitút pre rastlinnú výrobu – Ústav pre chmeľ, cirok a liečivé rastliny – každý rok organizuje osobitné zimné semináre pre výrobcov chmeľu. O tradícii týchto seminárov najlepšie svedčí údaj, že ich bolo organizovanzch vyše 40. J. Kišgeci bol iniciátorom osobitných zimných seminárov z oblasti cirokárstva a výroby liečivých rastlín. Roku 1981 bol vedúcim organzátorom vedecko – odbornej časti svetového chmeliarskeho kongresu v Novom Sade. Roku 1983 bol organizátorom Prvej konferencie FAO o poľnohospodárskej biomase v Novom Sade. Roku 1984 bol organizátorom schôdze Vedeckej komisie IHB v Novom Sade a v roku 1988 Sympózia o kvalite liečivých rastlín ISHS v Novom Sade.

Ján Kišgeci sa zaoberá aj skúmaním dejín poľnohospodárstva. Je zakladateľ Poľnohospodárskeho múzea v Kulpíne, kde bol vymenovaný za prvého riaditeľa tejto jedinečnej ustanovizne v Juhoslávii/Srbsku. Túto funkciu vykonáva i dnes ako volontér, napriek početným spoločenským a vedeckým záväzkom.

Menovaný je aktívny spoločensko – vedecký pracovník. Ako znalec poľnohospodárskej problematiky bol vymenovaný roku 1989 za ministra pre poľnohospodárstvo Pokrajinskej výkonnej rady Vojvodiny a roku 1991 za ministra pre poľnohospodárstvo, lesníctvo a vodohospodárstvo vo Vláde Republiky Srbsko. Túto funkciu vykonával počas dvoch mandátov do roku 1994. Roku 1994 bol vymenovaný za riaditeľa Zväzovej správy pre poľnohospodárstvo Juhoslovanskej zväzovej republiky (JZR), čo bolo v rangu zväzoveho ministra. V roku 1996 zastával funkciu riađitela Zväzoveho ústavu pre genetické zdroje JZR, novej ustanovizne v Juhoslavii, ktora bola založená z jeho iniciatívy, s cieľom zoskupovať, chrániť a zveľaďovať biodiverzitu poľnohospodarskych rastlín a zvierat.

Od roku 1998 prednášal predmet liečivé rastliny na Agronomickej fakulte v Zemune na Univerzite v Belehrade. Od roku 2000 na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade na usmernení zverolekárska medicína, prednáša predmet jedovaté rastliny.

Za snaživú a obetavú prácu na pozdvihovaní chmeliarstva udelili mu roku 1979 vyznamenanie Rytiera chmeľu Internacionálnej chmeliarskej únie. Je nositeľom Októbrovej ceny obce Báčsky Petrovec za rok 1983.

Ján Kišgeci ovláda tri svetové jazyky: angličtinu, nemčinu a ruštinu. Aktivne používa srbčinu a slovenčinu – slovenčinu ako svoju materinskú reč.

Dielo. Ján Kišgeci počas svojej vedeckej a spoločenskej práce uverejnil vyše 200 vedeckých a odborných prác v domácich a zahraničných vedecko – odborných časopisoch, 5 štúdií, 18 kníh a početné odborné práce, články, eseje a cestopisy.

Knihy: *vedecké publikácie*: Monografie medzinárodného významu: Kišgeci, J. et al.: International Sympozium on Heavy Metals and Pesticide Residues in Medical, Aromatic and Spice Plants, Novi Sad (1988); Kišgeci, J.: Agricultural Biomas for Energy. FAO ROME, Novi Sad (1989); monografie národného významu: Hmelj kao sirovina u industriji piva. Ilok 1975; Chmeliarske pohľadnice. Obzor, Nový Sad 1979; Hmeljarski vodič kroz Jugoslaviju. Žalec, Bački Petrovac 1981; Hmeljarstvo. Poljoprivredni fakultet, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad 1984; Proizvodnja lekovitog bilja. Nolit, Beograd 1987; Biomasa u integralnom energetskom sistemu. Novi Sad 1987; Konope, konope, zelené konope... Obzor, Nový Sad 1989; Poljoprivreda, prehrambena industrija, šumarstvo i vodoprivreda AP Vojvodine u brojkama. Novi Sad 1991; Konoplji hvala. Nolit, Beograd 1994; Gajenje lekovitog bilja. Nolit, Beograd 1994; Spomenici kukuruzu Martina Jonaša, NIP, Novi Sad 1995; Petrovská dedina. Nový Sad 1997; Lekovite biljke Vojvodine. Institut „Srbija“, Savezno ministarstvo za poljoprivredu i Savezni zavod za biljne i životinjske genetičke resurse, Beograd 1999; Lista sorti i hibrida poljoprivrednog i šumskog bilja Jugoslavije. Partenon, Beograd 1999; Jugoslovenski kasači. Poreklopisna knjiga. Stud book (1990-1999), Partenom, Beograd 2000; Svet piva i piva sveta. Aurora, Novi Sad 2001; Hmelj (Hops). Partenon, Beograd 2002; Lekovito bilje (Medical Plants). Partenon, Beograd 2002; učebnica: Đukić, D., V. Janjić, A. Moisuc, J. Kišgeci**:** Krmne, korovske i lekovite biljke (Forage Plants, Weeds, Poisonous and Medical Plants). Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 2004; Dostignuća bioloških nauka i mogući doprinos u razvoju poljoprivrede i oživljavanju sela. In: Poljoprivredni atlas Srbije. Treći tom. Bgd, 1994.

Vedecké práce uverejnené v odborných vedeckých časopisoch: Pivarstvo, Bgd (9), Savremena poljoprivreda, Novi Sad (8), Agroznanje, Bgd (4), Institut za proučavanje lekovitog bilja „Dr Josif Pančić“, Bgd (4), Društvo genetičara Srbije, Bgd (1), Eukarpija, Bgd (1), Biljni lekar, Novi Sad (1), Zakonska regulativa u oblasti oplemenjivanja bilja i semenarstva u Jugoslaviji, JUSEM, Zlatibor (1), Acta Hortikulturae (4), Rostlinná výroba (1), Zbornik radova Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad (6), Zaštita bilja, Bgd (1), Glas farmaceuta, Titograd (1), Savremena poljoprivredna tehnika, Novi Sad (1), Tehnika, Bgd (1), Agricultural engineering (2), Pravo, teorija i praksa, Novi Sad (3), Zbornik radova: Lekovite sirovine, BGD (5), Ekonomika poljoprivrede, Bgd (1), Bilten za hmelj i sirak, Novi Sad (36), Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje, Novi Sad (9); technické riešenia (3); realizované patenty: Humulus Lupulus (L.): Aroma, 1997, Robusta**,** 1997**;** Sorghum bicolor (L.) Moench: Sava, 1983**,** Tisa, 1983; Panicum miliaceum (L.): Biserka, 1991, Rumenka, 1991; Cucurbita pepo (L.) convar. Citrullina I greb var. styricra: Olinka, 1992.

Prejavy na medzinároných konferenciách (sympózium, kongres) na pozvanie (8); príspevky uverejnené v celosti na vedeckých konferenciách medzinárodného významu (24); úvodné prejavy na vedeckých konferenciách národného významu uverejnené v celosti (3); prejavy na medzinárodných vedeckých konferenciách uverejnené ako abstrakty (2); príspevky na medzinárodných konferenciách uverejnené ako abstrakty (2); účasť v medzinárodnej vedeckej výskumnej spolupráci—SŠA a Nemecko (3).

Literatúra: Podrobné údaje o vedeckej činnosti akademika Jána Kišgeciho obsahuje dotazník vedeckého pracovníka Vedeckého inštitúta pre rastlinárstvo a zeleninárstvo Poľnohospodárskej fakulty, Nový Sad; Bibliografija (Poljoprivredni fakultet, Novi Sad) knjiga I: s. 90-93; II: s. 89-93; III: s. 71-72; Biografija nastavnika i saradnika (1954-2004) Poljoprivrednog fakulteta, Novi Sad, s. 12.

KIZÚR, Martin, magister výtvarného umenia, narodil sa 1. 2. 1957 v Kovačici. Výtvarný umelec, grafický dizajnér a pedagóg.

Rodičia: otec Antal Kizúr, holič, matka Mária Kizúrová, r. Chrťanová, domáca. Bratia Jaroslav a Pavel.

Základnú a strednú školu – gymnázium zakončil v Kovačici. Fakultu výtvarných umení absolvoval roku 1981 v Belehrade na grafickom oddelení v triede prof. Boška Karanovića. Postgraduálne štúdiá absolvoval v Belehrade roku 1985 na tej istej fakulte. Grafický dizajn zdokonaľoval v Melbourne.

Akademické tituly: Magister výtvarného umenia – grafiky, Graphic Designer

Študijné cesty uskutočňoval počas riadnych štúdií; počas študentských prázdnin cestoval do Talianska, Francúzska, Nemecka, Maďarska a na Slovensko. Pracovné študijné cesty mal do Bulharska a Dánska. Dĺžka pobytu prevažne trvala od jedného týždňa po mesiac.

Pôsobiská v Juhoslávii: Narodni muzej, Beograd (námestník kustóda), Institut za unapređenje robnog prometa, Beograd (grafický dizajnér), Dom kultúry Kovačica (kustód v galérii), Základná škola Mladých pokolení v Kovačici (učiteľ výtvarníctva), Gymnázium Mihajla Pupina v Kovačici (profesor umenia).

Pôsobiská v Australii: Mentone-Mordialock Art Society classes, Melbourne (prednášateľ výtvarných techník); James Cook University Townsville (prednášateľ kreslenia, graphic design, desktop publishing). Voľný umelec a dizajnér. Lecturer of Graphic Design and Desktop Publishing 1999-2005. James Cook University Townsville, Queensland, Australia

Je členom: ULUS, Belehrad, Contemporary Art Society, Melbourne, Townsville Art Society.

Verejné funkcie: Poradca pre kultúru, Moorabbin Art center, Melbourne, Victoria Australia.

„Podobne ako aj iní kovačickí akademickí maliari nenašiel svoj domov v rodisku v metropole insitného umenia. Tichomir Bíreš zakotvil v Ríme, Ingrid Cicková v Aténach a Martin Kizúr sa dostal do vytúženej krajiny z vlastných detských snov – Austrálie.

Po vypuknutí nezmyselnej vojny v bývalej Juhoslávii sa rozhodol požiadať o vysťahovalecké vízum Austrálie, čo sa mu pri druhom pokuse aj podarilo. Iba rok predtým sa Martin Kizúr svojou siedmou samostatnou výstavou, ktorá sa uskutočnila v galérii Zuzky Medveďovej v Báčskom Petrovci, plne včlenil do kontextu výtvarneho umenia vojvodinských Slovákov.

Ešte tesne pred odchodom v novembri 1991 usporiadal samostatnú výstavu aj v Kovačici a jednoznačne dal najavo, že je rozlúčková.

V Austrálii sa Martin Kizúr začal viac venovať maliarstvu a grafickému dizajnu, zdokonaľovanému na Royal Melbourne Institute of Technology a už rok po svojom príchode usporiadal v Gabriel Gallery v Melbourne svoju prvú austrálsku samostatnú výstavu. Nasledovali však i ďalšie v Spencer Fine Art a Kingston Arts Centre.

Manželka Miluška v tom čase končila v Melbourne štúdium farmácie a syn Karl sa stal vynikajúcim žiakom a prejavil aj nevšedný výtvarný talent na rôznych súťažiach, na ktorých bol neraz i ocenený.

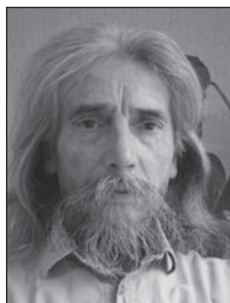
Martin Kizúr sa pred odchodom do Austrálie už celé desaťročie venoval výtvarnemu umeniu a najmä grafickej tvorbe. Zdalo sa preto, že je už formovaná a vyprofilovaná autorská osobnosť. Venoval sa prevažne abstraktným kompozíciám geometricky budovaných foriem, avšak obohateným značnou dávkou hravosti. Jeho tvorba smerovala k čistému výtvarnému prejavu v postmodernistickom duchu. Príchod do Austrálie a jej vizuálny zážitok ho natoľko očarili, že došlo k výraznej zmene aj jeho výtvarnej poetiky. Nové svetlo a farby, s ktorými sa stretol v novom domove ho silnejšie pripútali k maľbe. Túto zmenu bolo cítiť ešte výraznejšie, keď sa Martin Kizúr spolu s rodinou rozhodol presťahovať do najväčšieho austrálskeho tropického mesta Townsville, od Melbournu vzdialeného približne 3000 kilometrov. Townsville sa stal novým domovom maliarovej rodiny. Farby a exotickosť tropického pásma v tvorbe Martina Kizúra sa ešte viac a výraznejšie prejavili. Melbournský záliv Port Philip Bay vystriedalo Koralové more, na ktoré sa maliar díva z okna svojho rodinného domu. A Koralové more inšpiruje, nedokáže mu odolať ani Martin Kizúr, ktorý sa po absolvovaní štúdia umenia v Belehrade vybral úplne iným umeleckým smerom. Maliar nedokáže odolať ani rozkošným farbám a tvarom tropického ovocia, kvetov rastlín... Z tejto fascinácie sa zrodil celý cyklus obrazov Plody trópov (Fruits of the Tropics), ktorý Martin Kizúr v roku 2003 vystavil v Perc Tucker Regional Gallery. Bola to jeho prvá výstava v malebnom Townsville a veľmi úspešná. Nasledovali ďalšie cykly a ďalšie úspešné výstavy – Mušle, Koraly. Jeden z týchto obrazov zaslal maliar aj do Báčskeho Petrovca na 8. bienále slovenských výtvarníkov v Srbsku a Čiernej Hore. Intenzita použitých foriem je priam fascinujúca a pre európske prostredie úplne výnimočná. Martina Kizúra a jeho rodinu nostalgia netrápi. A predsa sa snaží zostať v povedomí kultúrnej verejnosti vojvodinských Slovákov a na každú výzvu vystavovať v rodnom kraji ochotne reaguje. Pravidelne sa zúčastňuje na ústrednom výtvarnom podujatí Bienále slovenských výtvarníkov v Báčskom Petrovci, ale aj na spoločných prezentáciách výtvarneho umenia vojvodinských Slovákov v Belehrade, Novom Sade, Kikinde a v Bratislave.

Martin Kizúr je príkladom krajana, umelca a intelektuála, ktorý sa svojím nadaním, pracovitosťou a vytrvalosťou vie uplatniť aj vo svete. Okrem toho, že tvorí, Martin Kizúr sa venuje aj pedagogickej činnosti na James Cook University, na ktorej jeho nadaný syn Karl absolvoval štúdium farmácie, teda predsa sa len rozhodol ísť matkinými stopami.

Martin Kizúr je uspešný, čo v jeho prípade znamená aj šťastný človek. Vo veľkom článku o jeho minuloročnej výstave venovanej koralom v townsvillskom City Life Magazin bolo povedané, že konečný dojem z jeho výstavy je pozitívny pocit, optimizmus a oslava života."

(Vladimír Valentík: Martin Kizúr – maliar Koralového mora. Hlas ľudu 2007.)

Výstavná činnosť a ocenenia: Zúčastnil sa na viac ako 60 výstavách v Juhoslávii, Austrálii a vo svete. Je nositeľom 15 cien za vlastnú výtvarnú tvorbu. V Townsville roku 2003 jeho práca bola odmenená a odkúpená od Townsville City Council z príležitosti 100. výročia založenia mesta. Cena Townsville Port Authority a T.A.S. 2004, Cena The Percival Award 2006 a 2007.

KLÁTIK, Jozef, vysokoškolský učiteľ výtvarného umenia na Fakulte umení v Novom Sade a na Pedagogickej fakulte v Sombore (vysunuté oddelenie v Petrovci), sa narodil 15. 2. 1949 v Starej Pazove. Strednú školu úžitkového umenia skončil v Novom Sade. V rokoch 1969-1970 pôsobil ako technický redaktor vo vydavateľstve Obzor. Na Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave odchádza roku 1971 a študuje u prof. V. Hložníka, prof. A. Brunovského a prof. O. Dubaya, kde získal titul magistra maliarstva roku 1976. Na Akadémii umenia v Novom Sade získal titul diplomovaný maliar a profesor výtvarnej výchovy. Od ukončenia štúdia pracoval ako výtvarný a grafický redaktor v Obzore a NVU Hlas ľudu v Novom Sade do roku 1998. Odvtedy pôsobí na Akadémii umenia v Novom Sade na katedre pre grafiku ako profesor. Honorovane prednáša na Učiteľskej (Pedagogickej) fakulte Sombor (vysunuté oddelenie v Petrovci).

Vystavoval na početných výstavách v bývalej Juhoslávii a v zahraničí, spoločne a samostatne. Početné multimediálne akcie a výtvarné projekty realizoval doma a v zahraničí. Zaoberá sa maľbou, grafikou, fotografiou a multimediálnym prejavom, vizuálnou poéziou, poéziou.

Prvú knižku veršov vydal po srbochorvátsky pod názvom Impulzy mäsa (Impulsi mesa, Matica srpska, Novi Sad 1976) a tri nasledujúce po slovensky v podobe bibliofílií Text soli žĺtka, Semeno: po tom všetkom a Čierno-biele (Black – and white) a Anatómia labute (Obzor, Nový Sad 1980). Vydal aj dve knihy vizuálnej poézie: Nemé oko (2003) a Koniec jazyka (2009).

Na študijných cestách pobudol: v Taliansku, Španielsku, vo Francúzsku, v Holandsku, Belgicku, Nemecku, Švédsku, Dánsku, Poľsku, Rakúsku a v Čechách. Je nositeľom desiatok uznaní a cien doma a v zahraničí a členom Združenia výtvarných umelcov Vojvodiny a Srbska, Asociácie slovenských grafikov a Združenia spisovateľov Vojvodiny.

Dejiny výtvarného umenia 20. storočia sú poznačené prehodnocovaním a rozkladom historických dosahov umenia predchádzajúcich období. Deštrukcia mimetických foriem, rozvrátenia umeleckého obrazu ako páčivej ilúzie skutočnosti a návrat k primárnym zložkám výtvarnej tvorby, akými sú čiara a farba, poznačili tvorbu mnohých umelcov v celom svete najmä v druhej polovici 20. storočia. Zo slovenských umelcov v Srbsku do tohto historického umeleckého pohybu sa úplne a jednoznačne, tvorivo a autenticky zapojil akademický maliar Jozef Klátik.

Jozef Klátik v prvej chvíli po ukončení umeleckého štúdia uprednostil vo svojej tvorbe hyperrealistický výtvarný prejav, ale rýchlo odhalil svoju tvorivú náplň v umení elementárnych foriem silnej expresie. V jeho minimalistickom výtvarnom prejave primárnych štruktúr badať aj možné vplyvy talianskeho chudobného, či jednoduchého umenia (arte povera) a iných početných smerovaní podobného ladenia, akou je napríklad postmoderná expresívna maľba, hoci jeho umelecké pôsobenie nemožno jednoducho zaškatuľkovať bez zvyšku.

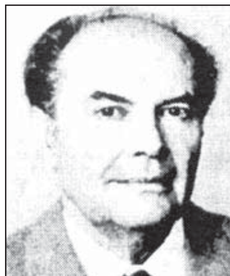
Jozef Klátik ako maliar od sedemdesiatych rokov pestuje neoexpresionistickú, teda postmodernú maľbu na plátne, alebo papieri nepravidelných tvarov a bez rámov. V silnej expresii drsne artikulovaných foriem na jeho maľbách badať primárne tvary, akými sú trojuholník, kružnica alebo elipsa. Niekedy – ale predsa len zriedkavejšie – tie primárne tvary definuje i farebnými hodnotami. Maľby tohto druhu môžeme pochopiť ako sondáž vizuálnej podstaty sveta; ako akýsi návrat k základu, k počiatku; ako duchovne vycibrený návrat do Altamiry k primárnej kreácii. Je to vlastne pokus o vyhľadávanie archetypov univerza a zároveň i nových možných ciest.

Kovové sochy Jozefa Klátika vypracované z hrubého drôtu korešpondujú s jeho maliarskou tvorbou. Ich formy sú abstraktné a pôsobia ako voľná hra uzavretej krivky v priestore. Štruktúry,

ktoré vytvárajú, môžeme pozorovať zo všetkých strán, zhora a zdola a zanechávajú dojem uzavretých oblých mikrokozmov. Podobne maľbám môžu byť postavené v priestore, ale aj na stene.

Jozef Klátik vo svojej výtvarnej tvorbe abstraktného ladenia teda relativizuje tradičné maľby a sochy a deštrukciou, ktorá je zároveň konštrukcia, tradičných umeleckých konvencií zbavuje nás predsudkov a otvára cestu výtvarnému umeniu pre nový spôsob prejavu v novom miléniu.

Valentík, V.: Z dejín výtvarného umenia vojvodinských Slovákov. Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku. Nový Sad 2007.

KLÁTIK, Zlatko, doktor filozofie, slovenský básnik, prozaik, literárny historik a kritik, prekladateľ, autor kníh pre deti a mládež (narodený 24. 1. 1922 v Starej Pazove, umrel 24. 8. 1990 v Bratislave).

Narodil sa v učiteľskej rodine a vzdelanie získaval v Starej Pazove, Novom Sade a Vukovare, neskôr pokračoval v štúdiu na učiteľskom ústave v Sombore. V rokoch 1941-1945 pôsobil ako učiteľ na viacerých miestach Juhoslávie, v rokoch 1943-1944 sa zúčastnil juhoslovanského protifašistického odboja ako partizán. Po oslobodení začal pôsobiť na slovenskom gymnáziu v Petrovci, pričom študoval na Filozofickej fakulte v Belehrade. Vzdelanie ukončil v roku 1959, keď obhájil kandidátsku dizertačnú prácu (doktorát z filozofie získal v roku 1952). V roku 1949 odišiel na Slovensko, kde v roku 1950 učil v Topoľčanoch, v rokoch 1950-1952 pôsobil ako redaktor v rôznych časopisoch, v rokoch 1952-1960 pracoval vo Zväze slovenských spisovateľov a od roku 1960 až do svojej smrti pracoval v Literárnovednom ústave SAV.

Venoval sa písaniu poézie a prózy pre deti a mládež, v neskoršom období sa venoval ako pracovník Literárnovedného ústavu SAV literárnokritickej a literárnohistorickej činnosti, tiež porovnávaciemu skúmaniu literatúry, najmä slovenskej a juhoslovanskej, ktoré mu boli dôverne známe a najbližšie. Okrem vlastnej tvorby sa venoval prekladaniu zo srbochorvátskej literatúry.

Dielo. Poézia pre deti a mládež – V boji a pokoji (1946); Hurá, pionieri (1951). Próza pre deti a mládež – Neodovzdaný odkaz (1960); Zázračná puška (1963); Rozprávky spod slnečníka (1964); Tulák a Čakanka (1978). Literárnovedné diela – Fraňo Kráľ, zakladateľ slovenskej socialistickej literatúry pre mládež (1953); Ľudmila Podjavorinská a detská literatúra (1955); Poetka detstva a bolesti. Život a dielo Márie Rázusovej-Martákovej (1957); Veľký rozprávkár. Príspevok k problematike Andersenovej rozprávky (1962); Štúrovci a Juhoslovania (1965); Vývin slovenského cestopisu (1968) Ondrejovov mýtus o slobode (1969); Ľudmila Podjavorinská 1872 – 1951 (1972); Slovo, kľúč k detstvu. Dielo, druh, kontext (1975); Slovenský a slovanský romantizmus. Typológia epických druhov (1977); Album Ľudmily Podjavorinskej (1978); Svetová literatúra pre mládež. Profily a prehľady (1978); Slovenská a juhoslovanská literatúra (1985).

KLOPČIČOVÁ-SPEVÁKOVÁ, Milica, docentka, doktorka medicínskych vied, sa narodila 10. 1. 1948 v Belehrade. Rodičia: otec Juraj Spevák, matka Ljubica Speváková, r. Marinkovićová. Odbory profesionálnych činností: fyzikálna medicína s rehabilitáciou, subšpecializácia klinická neurofyziológia.

Dr. Klopčičová-Speváková skončila Lekársku fakultu v Novom Sade (1971) ako najlepšia študentka v generácii. Ako výborná študentka dostala Cenu SLD v Belehrade pri príležitosti osláv 100. výročia SLD. Bola zamestnaná na Lekárskej fakulte v Novom Sade na Klinike pre lekársku rehabilitáciu (1972). Najprv bola asistentkou – praktikantkou, potom špecialistkou pre fyzikálnu medicínu a rehabilitáciu (1976), asistentkou na predmete lekárska rehabilitácia a docentkou na rovnakom predmete (1988).

Magisterskú prácu Ocena funkcije provođenja perifernog refleksnog luka gornjeg ekstremiteta i njegovih aferentnih veza obhájila na Lekárskej fakulte Univerzity v Ľubľane (1982). Týmto sa stala špecialistkou v klinickej neurofyziológii. Na tej istej fakulte obhájila aj svoju doktorskú prácu Studija dijagnostičke vrednosti neurofizioloških metoda sa ocenom oštećenja pleksusa brahialisa i njegovih korena (1987).

Dosiaľ má uverejnené dve knihy – monografie (spoluautorstvo) a bezmála 50 vedeckých a odborných prác. Rozvila dve svetochýrne diagnostické metódy – metódu elektromiografickej diagnostiky (EMG) dorzálneho myotómu a tiež metódu merania reflexov mozgového kmeňa s trigeninohypoglosom reflexov.

Bola predsedníčkou sekcie pre fyzikálnu medicínu (takmer tri roky) SLD.

Na služobných pobytoch na univerzitných inštitúciách pre neurofyziológiu bola v Anglicku a Švédsku.

Hovorí po anglicky, srbsky, slovensky a slovinsky.

Docentka Dr. Milica Klopčičová-Speváková teraz pracuje na Lekárskej fakulte Univerzity v Ľubľane na Katedre pre fyzikálnu a rehabilitačnú medicínu.

KMEŤ, Ján, doktor vied, riadny profesor slovenského jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade, akademik Vojvodinskej a Srbskej akadémie vied a umení, doctor honoris causa Univerzity Komenského v Bratislave, nestor slovakistiky v Juhoslávii, významný literárny vedec, predovšetkým literárny historik, kritik, komparatista a kultúrny historik, redaktor, vysokoškolský učiteľ a všestranný vedúci kultúrny dejateľ Slovákov v Juhoslávii.

Narodil sa v Slovenskom Aradáči 18. 10. 1927. Pochádza z uvedomelej učiteľskej rodiny, ktorej korene siahajú do liptovského Bobrovčeka. Príslušníci tejto rodiny z otcovej, ale aj z matkinej strany takmer 120 rokov pôsobili na slovenských dolnozemských školách. Otec Martin Kmeť, učiteľ (Kulpín 1889-1970); matka Emília, r. Demčáková, učiteľka, mali okrem Jána (1927) synov Martina (1926), profesora hudby, a Vladimíra (1930), odborného učiteľa dejepisu, a dcéru Emíliu Obradovićovu, r. Kmeťovú (1933), agronómku.

Keďže jeho rodičia pôsobili vo viacerých slovenských osadách, Ján Kmeť strávil detstvo a chodil do základnej školy najprv v Silbaši (1933-1935) a potom v Petrovci (1935-1937), kde skončil aj prvé štyri triedy slovenského gymnázia (1937-1941). Do ďalšieho priebehu jeho školenia a osudov zasiahla druhá svetová vojna. Piaty ročník gymnázia absolvoval v Novom Sade (1941-1942) a ďalšie dva ročníky, 6. a 7. ročník, na petrovskom „náukobehu" Košického gymnázia (1942-1944). Zo 7. triedy gymnázia vstúpil dobrovoľne do Národnooslobodzovacieho vojska a partizánskych oddielov Juhoslávie a bojoval v radoch XIV. vojvodinskej údernej brigády. Po vojne navštevoval 8. ročník slovenského gymnázia v Petrovci, kde zmaturoval roku 1946.

Študoval filozofiu a slovenský jazyk a literatúru na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (1946-1949), kde už na výber štúdia a najmä na jeho formovanie vplýval zvlášť akademik Andrej Mráz. Po absolvovaní 6 semestrov prerušil štúdiá pre silnejúci stalinizmus a pre nepriaznivé spoločenské okolnosti zapríčinené Rezolúciou Informbyra a vratil sa do rodného kraja. Tu pôsobil ako stredoškolský učiteľ slovenčiny na Slovenskom gymnáziu a Učiteľskej škole v Petrovci a súčasne od roku 1950, diaľkovo, pokračuje v štúdiu slovenského a českého jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte v Belehrade, kde roku 1952 aj ukončil štúdiá.

Roku 1950 si Ján Kmeť založil rodinu, keď sa v slovenskom evanjelickom kostole v Aradáči zosobášil s Annou, r. Cesnakovou, a majú syna Jána (1951), právnika, a vnuka Jána Kmeťa (1986).

Keď roku 1958 v rámci reformy školstva boli prvé štyri nižšie ročníky dovtedy osemročného gymnázia v Petrovci pričlenené k ľudovej škole, čím vznikla osemročná Základná škola Jána Čajaka, J. Kmeť bol vymenovaný za jej prvého riaditeľa (1958-1960), ale už roku 1958 bol zvolený aj za lektora slovenčiny na Filozofickej fakulte v Novom Sade. V tomto meste pôsobil od roku 1960, najprv na Vyššej pedagogickej škole ako profesor vyššej školy (1960-1962) a od roku 1961 na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade, kde bol v rokoch 1961-1966 prednášateľom, roku 1965 získal hodnosť doktora vied. Doktorát na temu Jugoslovenski motivi u slovačkoj književnosti obhájil na tejto fakulte (1965). Potom tu pôsobil ako docent (1966) mimoriadny (1972) a riadny univerzitný profesor slovenskej literatúry (1977).

Vo Vojvodinskej akadémii vied a umení Dr. Ján Kmeť bol najprv členom- korešpondentom (1981), potom jej riadnym členom (1987) a členom Srbskej akadémie vied (1991). Zastával funkciu člena Predsedníctva VANU od februára 1984 a tajomníka predsedníctva (1986-1988 a znovu 1989-1990). V akadémii okrem iného bol vedúcim dlhodobého kapitálneho vedeckovýskumného projektu Dejiny literatúry Slovákov vo Vojvodine.

Počas pobytu a aktivity v Báčskom Petrovci vyvíjal intenzívnu odbornú a spoločenskú činnosť, zhromažďoval slovenských literátov a kultúrnych pracovníkov, písal a uverejňoval príspevky

a štúdie zo slovenskej literatúry (1954), redigoval ako šéfredaktor edíciu slovenskej beletristiky a časopis pre literatúru a kultúru Slovákov Vojvodiny Nový život (1954-1966). V bohatej činnosti pokračoval aj v Novom Sade. V rámci Spolku vojvodinských slovakistov organizoval medzinárodné sympóziá a vedecké porady zamerané na témy z vojvodinskej slovakistiky, zároveň pripravoval zborníky prác z týchto podujatí.

Vedecky sa zaoberal slovenskou literatúrou a slavistickými stykmi; zo slovenskej literatúry sa prevažne venoval literatúre vojvodinských Slovákov a v oblasti slavistických stykov okrem kultúrnych dejín Slovákov v našej krajine osobitne sa sústreďoval na juhoslovansko-slovenské literárne a kultúrne styky. Zaoberal sa literárnou kritikou, ale ho zaujímali aj metodické otázky vyučovania literatúry.

Ide o jedného z najproduktívnejších vedeckých pracovníkov z radov slovenskej národnosti vo Vojvodine. Tieto produkty vedeckej práce Ján Kmeť zhrnul do zborníka článkov a štúdií pod názvom Dolnozemské obrysy slovenskej sebaúcty**.** Sú to odborné práce, ktoré autor predniesol na vedeckých podujatiach, národno-kultúrnych podujatiach dolnozemských Slovákov, alebo napísal k dajakej kultúrnej príležitosti.

Z užšej oblasti, ktorou sa zaoberal, uverejnil 6 kníh, 2 knihy kritík a esejí, 3 monografie a skriptá pre študentov, 38 učebníc (vrátane troch gramatík slovenského jazyka). Preložil a uverejnil 7 kníh prekladov (z čoho 2 učebnice), pripravil 18 zborníkov prác zo sympózií a vedeckých stretnutí a 13 kníh literárnych diel druhých autorov so svojím predslovom alebo doslovom. V periodických vedeckých a odborných publikáciách uverejnil viac ako 220 príspevkov.

Bol zástupcom pokrajinského tajomníka pre vzdelávanie, vedu a kultúru (1969-1972), prvým vedúcim samostatnej Katedry slovenského jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte v Novom Sade, dekanom fakulty (1975-1977), členom Juhoslovanskej komisie pre UNESCO (1976-1986) a riaditeľom Slovakistického ústavu na Filozofickej fakulte (1977-1986).

Bol zakladateľom, členom a funkcionárom Spolku vojvodinských slovakistov a Zväzu slavistických spolkov Juhoslávie, stály člen – spolupracovník Matice srbskej a člen redakcií dvoch matičných zborníkov, člen SUBNOR-u a člen redakčného výboru jeho edície Vojvodina v boji.

Je laureátom literárnej ceny časopisu Nový život (1977). Okrem toho za úspešnú prácu dostal niekoľko listín, plakiet, pamätných medailí a ďakovných listov.

Študijné pobyty akademik Kmeť uskutočnil v Československu tri týždne v roku 1963 a jeden mesiac v rokoch 1964 a 1965; ako hosťujúci profesor prednášal v Rezne (Regensburg) na tému Slovenské ľudové piesné na prelome storočí (1976); v Literárnovednom ústave v Bratislave vystúpil s témou Literatúra Slovákov vo Vojvodine (1983); v Nitre a Breclave si zvolil tému Vojvodina a jej Slovania na križovatkách staroslovanských ciest (1985); na Univerzite Komenského vystúpil s témou Bratislavské podnety Dositeja Obradovića (1989).

Hodnosť čestného doktora Univerzity Komenského (doctor honoris causa) získal v roku 1989.

Do dôchodku odišiel roku 1995. Umrel 16. 10. 2003 v Novom Sade. Pochovaný je na cintoríne v Báčskom Petrovci.

Dielo. Literatúra školy Štúrovej (1962); Pohľady a portréty (1963); Od predkov k potomkom (1987); Jugoslovenski motivi u slovačkoj književnosti (doktorska disertacija). Novi Sad 1971, 1-187; Jugoslovensko-slovačke slavističke veze (VANU, radovi, knjiga 6). Novi Sad 1987, 1-549; Slovačko-srpska saradnja u matičinom duhu krajem prošlog i početkom ovog veka, VANU, akademske besede, knjiga 23. Novi Sad 1992, 13-29; Hurbanovci 1 (1992).

Učebnice: Slovenská gramatika pre I. a II. triedu slovenských stredných škôl. Petrovec 1952, 1-152; Slovenská gramatika pre III. a IV. triedu gymnázia alebo VII. a VIII. triedu osemročných škôl. Petrovec 1954, 1-229; Gojko Solarić: Dejiny pre VIII. triedu osemročných škôl. Petrovec 1953, 1-198 (preklad); Slovenská gramatika pre V. a VI. triedu slovenských osemročných škôl. Petrovec 1956, 1-189; Čítanka pre V. triedu osemročných škôl. Petrovec 1958, 1-179; Literatúra školy Štúrovej (vysokoškolské skriptá). Nový Sad 1962, 1-187; Čítanka pre V. ročník základnej školy so slovenskou vyučovacou rečou. Báč. Petrovec 1964, 1-245; Čítanka pre VI. ročník základnej školy so slovenskou vyučovacou rečou. Báč. Petrovec 1964, 1-263; Čítanka pre VII. ročník základnej školy. B. Petrovec 1964, 1-265; Čítanka pre VIII. ročník základnej školy. Báč. Petrovec 1964, 1-235; Čítanka pre 7. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad 1965, 1-226; Čítanka pre 6. ročník základnej školy. Nový Sad 1968, 1-270; Čítanka pre 8. ročník základnej školy. Nový Sad 1968, 1-274; Čítanka pre 1. ročník strednej školy. Nový Sad 1975 (2. vyd. 1979, 3. vyd. 1981), 1-354; Čítanka pre 2. ročník strednej školy. Nový Sad (2. vyd. 1980), 1-299; Odblesk brázd, Čítanka 7. Nový Sad 1977 (2. vyd. 1982, 3. vyd. 1985), 1-232; Literatúra a umenie pre 2. ročník profesijne usmerneného vzdelávania a výchovy stredného stupňa. Nový Sad 1978, 1-288; Mladosť obrátená k slnku. Čítanka pre 8. ročník základnej výchovy a vzdelávania. Nový Sad 1982 (2. vyd. 1985), 1-204; Čítanka pre 2. ročník spoločnej stredoškolskej výchovy a vzdelá-

vania. Nový Sad 1983, 1-160; Čítanka pre 7. ročník základnej školy. Nový Sad 1987, 1-170; Čítanka pre prvý ročník stredného vzdelávania a výchovy. Nový Sad 1987, 1-200.

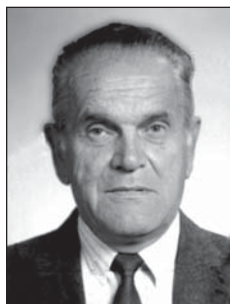
Editorská činnosť: Do nových dní (antológia básní). Petrovec 1950, 1-134, predhovor: Do nových dní, 5-8; Andrej Ferko: Okovaná krv. Petrovec 1954, 1-9, predhovor: Hodnoty „Okovanej krvi", 5-6; Miroslav Krivák: Úsvit nad rovinou. Petrovec 1954, 1-176, predhovor: Román Úsvit nad rovinou a jeho autor, 3-4; Jozef Gregor Tajovský: Stratená statočnosť a iné rozprávky. Petrovec 1954, 1-132, predhovor: Jozef Gregor Tajovský, 3-4; Božena Slančíková Timrava: Hrdinovia. Petrovec 1954, 1-125, predhovor: Timravina novela Hrdinovia, 5-7; Ján Čajak: Rodina Rovesných. Petrovec 1954, 1-318, predhovor: Román Rodina Rovesných, I-III; Janko Jesenský: Demokrati (epizódy románu). Petrovec 1955, 1-81, predhovor: Jesenského román Demokrati, 5-8; Svetozár Hurban Vajanský: Dve sestry. Petrovec 1955, 1-63, predhovor: Vajanského dielo v našom prostredí, 5-6; Ján Čajak: Len pekne. Báč. Petrovec 1963, 1-158, predhovor: Jubilárny prístup, 5-15, doslov: Edičné poznámky, 150-154; (štúdie a eseje). Petrovec 1963, 1-151; Ján Labáth: Vzbura oblakov. Bratislava 1965, 1-149, doslov: Literárne dielo Jána Labátha, 133-145; Michal Babinka: Bezbožné letá. Bratislava 1966, 1-125, doslov: Básnický svet Michala Babinku, 117-122; Gustáv Maršall-Petrovský: Dielo III. Petrovec 1966, 1-287, doslov: Bibliografické a edičné poznámky, 259-262, Vysvetlivky, 263-272 a Slovník 273-287; Gustáv Maršall-Petrovský: Jánošík, kapitán horských chlapcov, jeho búrlivý život a desná smrť. Petrovec 1966, 1-284, doslov: Maršall a jeho dielo, 255-273, Vysvetlivky, 275-278 a Slovník 279-284.

Preklady: Jovan Popović: Pravdivé legendy (preklad – Popović, Jovan: Istinite legende). Nový Sad 1950, 1-198; Josip Broz Tito: Boj za oslobodenie Juhoslávie (preklad – Broz, Josip Tito: Borba za oslobođenje Jugoslavije). Nový Sad 1950, 1-296; Jiři Wolker: Moderné rozprávky. Petrovec 1957, 1-79, preklad a predhovor: Wolkerove rozprávky, 5-9; Ivan Dončević: Pred úsvitom (preklad – Dončević, Ivan: Pred zoru). Petrovec 1958, 1-106; Vjekoslav Kaleb: Pôvab prachu (preklad – Kaleb, Vjekoslav: Divota prašine). Petrovec 1960, 1-262; Rodoljub Čolaković: Stretnutia a spomienky (preklad – Čolaković, Rodoljub: Susreti i sećanja). Petrovec 1961, 1-182; Dr. Mihajlo V. Popović: Základy sociológie – učebnica pre 3. ročník gymnázia (preklad – Popović, V. dr Mihajlo: Osnovi sociologije). Novy Sad 1967, 1-112; Dr. Žarko Bulajić, dr. Vladimir Rašković, dr. Stojan Novaković: Základy spoločenských vied pre 4. ročník gymnázia (preklad učebnice: Osnovi društvenih nauka za 4. razred gimnazije). Nový Sad 1967, 1-224.

Príspevky do zborníkov, monografií, pamätníc, ročeniek: Lik jugoslovenskog junaka u slovačkoj književnosti na prelazu iz romantizma u realizam. Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, 1968, IX, 2, 575-585; Odjeci nacionalmih zanosa u slovačkoj književnosti šezdesetih i sedamdesetih godina XIX veka. Ujedinjena omladina srpska – Zbornik Matice srpske, Novi Sad 1968, 297-304; Literárne vzťahy Slovákov a južných Slovanov. Zborník prác z vedeckej konferencie v Smoleniciach od 30.10. do 1.11.1966. Bratislava 1968, 1-376, príspevok: Vznik a vývin tradície juhoslovanských motívov v slovenskej literatúre, 56-64; Niektoré prístupy k základným koncepciám výučby slovenčiny v našich školách. Bilten Pokrajinskog zavoda za udžbenike, 1969, 5, 56-63; Ako spracovať báseň „Balzac". Bilten Pokrajinskog zavoda za udžbenike, 1969, 5, 113-117; Pamätnica. 50 rokov Slovenského gymnázia v Petrovci. Nový Sad 1969, 1-308, štúdia: Päťdesiat rokov Slovenského gymnázia v Petrovci, 21-136; Petrovské gymnázium vo vývine slovenskej kultúry vo Vojvodine. Zborník prác zo sympózia 5. a 6. októbra 1969 v Petrovci, Nový Sad 1970, 1-345. redakcia a príspevky: Otváraci prejav, 9-11, Pestovanie slovenskej literatúry na gymnáziu v Petrovci, 331-335 a Slovo na záver, 341-343; Cyril Kraus: Korešpodencia Andreja Sládkoviča. Zbornik za slavistiku Matice srpske, 1970, 1, 204-205; Mikuláš Bakoš (1914-1972). Zbornik za slavistiku Matice srpske, 1972, 3, 211; Stará Pazova 1770-1970. Zborník článkov a štúdií. Nový Sad 1972, 1-478, štúdia: Stará Pazova a Vladimír Hurban Vladimírov, 379-388; Povodom smrti Radovana Lalića. Zbornik za slavistiku Matice srpske 1973, 4, 217-218; Nenáhodné stretnutia. Zborník o diele Laca Novomeského v socialistickom svete. Bratislava 1974, 1-246, príspevok: Podnecovateľský formát Laca Novomeského, 199-208; Výročie časopisu Svit ako päťdesiat rokov organizovaného literárneho života Slovákov vo Vojvodine. Zborník prác z vedeckej konferencie v Báčskom Petrovci 24. novembra 1973, Nový Sad 1975. 1-235, redakcia a príspevky: Redakčné zretele, 5-6, Koncepcia konferencie, 7-9, Prihlasovanie k Svitu, 10, Svit (pohľad z roku 1953), 12-19, Priebeh konferencie, 20-23, Sociálna krátka próza v Svite a Dave, 181-185, Diskusia, 232-233, Referenti konferencie, 235; Slavica na Univerzitě v Brně. Zbornik za slavistiku Matice srpske, 1975, 8, 198; Ján Čajak ml.: Báťa Ondriš Pazúrik a iné prózy. Nový Sad 1978, 1-161, redakcia a doslov: Čajak mladší v literatúre Slovákov vo Vojvodine, 149-159 a Bibliografická poznámka, 161; Samovzdelávaci krúžok Sládkovič – päťdesiate výročie Žiackeho samovzdelávacieho krúžku Sládkovič na Gymnáziu Jána Kollára v Petrovci. Nový Sad 1978, 1-140, redakcia a príspevky: Úvodom, 5-6, Krúžok Sládkovič v pätdesiatych rokoch, 75-77, Úryvky zo štúdie Päťdesiat rokov Slovenského gymnázia v Petrovci, 109-113; Výročie vzniku časopisu Dolnozemský Slovák ako 75 rokov kontinuity slovenskej publicistiky vo Vojvodine. Nový Sad 1979, 1-246, redakcia a príspevky: Úvodom, 5-7, Stanovenie programu sympózia, 11-12, Nemenšinové podujatia Slovákov vo Vojvodine v rokoch 1865-1920, 65-69, Diskusia 1, 107-106, Slovo na záver sympózia 18. novembra 1977, 232; Revolučné odkazy XIV. Vojvodinskej údernej slovenskej brigády. Zborník prác zo sympózia 10. novembra 1979 v Petrovci. Nový Sad 1980, 1-522, redakcia a príspevky: Prípravy, ciele a priebeh sympózia, 5-11, Ozveny Národnooslobodzovacieho boja brigády v literatúre Slovakov vo Vojvodine, 375-381, Záverečné súvahy práce sympózia, 502-506, Autory textov, 507-508; Ján Stehlo a jeho petrovská kronika. Zboorník Spolku vojvodinských slovakistov, 1981, 3, 38-58; Vysťahovalectvo a život krajanov vo svete. K storočnici začiatkov masového vysťahovalectva slovenského ľudu do zámoria. Martin 1982, 1-372, príspevok: O činnosti Slovakistického ústavu Filozofickej fakulty v Novom Sade, 191-197; Kulturno-politički pokreti naroda habsburške monarhije u XIX veku. Matica srpska, Zbornik radova, Novi Sad 1983, 1-439, príspevok: Primer Matice srpske u osnivanju i radu Matice slovačke, 223-226; Jozef Marčok – Dragutin. Život a revolučné dielo. Zborník prác zo sympózia 5. mája 1984 v Petrovci. Nový Sad 1984, 1-331, príspevok: Literárne záujmy Jozefa Marčoka – Dragutina a jeho činnosť v Samovzdelávacom krúžku Sládkovič, 82-86; Časopis Nový život v literatúre a kultúre Slovákov vo Vojvodine. Zborník prác zo sympózia v Novom Sade 24-25. mája 1979, Nový Sad 1984, 1-271, redakcia a príspevky: Stanovenie programu sympózia, 5-7, Časopis Nový život v literatúre a kultúre Slovákov vo Vojvodine, 13-22, Spomienka na stopäťdesiate výročie založenia v Hložanoch prvej kultúrnej

spoločnosti Slovákov vo Vojvodine, 87-90, Diskusia I, 189-191, Diskusia II – Záverečná súvaha práce sympózia, 257-259; Redakcioni odbor: Filozofski fakultet u Novom Sadu 1954-1984. Novi Sad 1984, 1-213, príspevok: Institut za slovakistiku, 99-105; Redakčná rada: Hložany 1756-1986 (zborník prác). Báčsky Petrovec 1986, 1-368, príspevok: Príspevok Hložian do základov slovenskej kultúry vo Vojvodine, 61-71; Nápitok lásky ako kúzlo a opereta Vladimíra Hurbana Vladimírovho. Zborník Spolku vojvodinských slovakistov 1986-1987, 8-9, 43-48; Život a dielo Gustáva Maršalla-Petrovského. Zborník prác z medzinárodného sympózia v Novom Sade, Petrovci a Hložanoch 23. a 24. októbra 1987. Nový Sad 1989. 1-324, redakcia a príspevky: Koncepcia a propozície medzinárodného sympózia Život a dielo Gustáva Maršalla-Petrovského, 5-9, priebeh sympózia, 10-13, Osobnosť Gustáva Maršalla-Petrovského v rámci literatúry a kultúry Slovákov vo Vojvodine, 14-18, Referenti sympózia, 312-313; Narodne manjšine. Zbornik referatov in razprav na znanstvenom srečanju 30. in 31. marca 1989, Ljubljana 1990, 1-222, príspevok: Nacionalna svest kao pokretač manjinskog pitanja, 47-52; Seoba Srba 1690. Specijalno izdanje Dnevnika u čast obeležavanja 300 godina od Velike seobe Srba 1690-1990, Novi Sad 1990, príspevok: Raspršena nada u povratak, 38; Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov. Zborník prác z medzinárodného sympózia v Novom Sade a Petrovci 18. a 19. novembra 1988, Nový Sad 1990, 1-304, príspevok: Poľnohospodárska kultúra Slovákov vo Vojvodine voľakedy a dnes, 16-20. Príspevky v časopisoch a publikáciách: Ľudový kalendár: 1955, 1956, 1958, 1961, 1962, 1964 – 1966, 1969, 1976, 1977, 1979, 1983 – 1985, 1989; Nový život: 1949 – 1990; Hlas ľudu: 1957, 1967, 1987; Obzory (príloha Hlasu ľudu): 1984, 1986, 1990; Bilten Pokrajinskog zavoda za udžbenike: 1969, 1975; Savremeno obrazovanje, Novi Sad: 1976; Bilten 1-2, 3-4, 1980; Index: 1960; Tribina: 1962; Dnevnik: 1963, 1967, 1984; Polja: 1964; Književnost i jezik: 1990; Slovenské pohľady: 1964, 1969; Međunarodna politika, poseban broj, SAP Vojvodina, jun 1985.

Literatúra: Čelovský, S.: O živote a diele akademika Jána Kmeťa. In: Akademik Ján Kmeť: Dolnozemské obrysy slovenskej sebaúcty, 1990-1993. Spolok Slovákov z Juhoslávie. Bratislava 1994, s. 159-180. – Kmeť, Ján: Slovačko-srpska saradnja u matičinom duhu krajem prošlog i početkom ovog veka. Vojvođanska akademija nauka i umetnosti, Akademske besede, knjiga 23, Novi Sad 1992. – Hricová-Topoľská, Katarína: Spomienka na akademika Jána Kmeťa (k jeho nedožitým osemdesiatinám). Obzory, 2007, XXIV, č. 10/281, s. 1. – Vukadinovićová, Miroslava: Ján Kmeť. NŽ, 60, 2008, č. 1-2, s. 50-51. V. Hronec: Bibliografia Nového života 1949-1973, NS 1974, 71-75; Odkaz, BP 1975, 319-320, [K päťdesiatke], NŽ, 29, 3, 1977, 207-223; Encyklopédia Slovenska 3, Bratislava 1979, 92-3; Bibliografija radova radnika Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, NS 1984, 827-837; Štyridsať rokov Hlasu ľudu, NS 1984, 188; Bibliografija Ústavu pre vydávanie učebníc 1965-1985, NS 1985, 211-272; Leksikon pisaca Jugoslavije 3, NS 1987, 172-173; [K šesťdesiatinám], NŽ, 39, 3, 1987, 197-203, 7-8, 1987, 483-790; Maďarská vojvodinská kritika o knihe Dr. Jána Kmeťa Jugoslovensko-slovačke slavisitčke veze, NŽ, 40, 3, 1988, 228-236; Styky a dotyky, NŽ, 42, 1, 1990, 49-52; V. Hronec: Bio-bibliografický súpis súčasných slovenských spisovateľov z Juhoslávie, Bratislava 1990, 19-21; Bibliografia Ústavu pre výdávanie učebníc 1986-1990. NS 1991, 169-188; V. Hronec: Bibliografia slovenskoj knižnej tvorby v Juhoslávii 1918-1977, NS 1993, 69-71, 209, 211.

KMEŤ, Martin, Mr., hudobný odborník, etnomuzikológ, skladateľ, pedagóg. Narodil sa v 19. 2. 1926 v Bajši.

Do základnej školy chodil v Silbaši a nižšie ročníky gymnázia zakončil v Báčskom Petrovci. V roku 1940 začal navštevovať Učiteľskú školu v Sombore a počas okupácie pokračoval v školení na Učiteľskej škole (na maďarskom jazyku) v Novom Sade a usilovne sa učil aj hre na husliach. Potom prešiel na Evanjelickú učiteľskú školu v Miškolci (Maďarsko). V roku 1944 ako stredoškolák vstúpil do národnooslobodzovacieho vojska a v rámci jeho politicko-propagačných aktivít bol dirigentom zboru I. prápora XIV. VÚ slovenskej brigády. Po vojne zakončil Učiteľskú školu vo Vršci.

Ako učiteľ základnej školy pôsobil v Kulpíne, Kysáči a v Selenči, spolu 6 rokov. Bol činný ako zbormajster a primáš a začal notami zapisovať ľudové piesne. Dvakrát v lete navštevoval dirigentské kurzy a pripravoval sa o prijatie na Hudobnú akadémiu. Po jej ukončení a na základe preukázaných aktivít bol prijatý do Združenia folkloristov Juhoslávie v roku 1960 v Ochride. Odvtedy sa aktívne zúčastňoval na jeho kongresoch, ktoré sa usporadúvali každý rok v inej republike bývalej Juhoslávie.

Ako profesor hudby pôsobil krátko v meste Užice a potom 4 roky v Strednej hudobnej škole v Subotici, kde prednášal hudobné teoretické predmety a hral vo filharmónii. Potom prednášal na Učiteľskej škole v Sombore, kde tiež hral v symfonickom orchestri na viole.

V meste Negotin, kde pôsobil 9 rokov, prednášal na Pedagogickej akadémii a pracoval ako profesor na vyššej škole. Uskutočnila sa teda požiadavka, aby učitelia dostali vyššie vzdelanie. Tam sa i oženil a má dve dcéry.

Presťahoval sa do Nového Sadu, kde prednášal na Pedagogickej akadémii Mošu Pijadeho. Zúčastnil sa tiež v stretnutí ľudovej hudby v Kečkeméte v rokoch 1982 a 1985, kde získal aj medailu Zoltána Kodályiho za spoluprácu na poli ľudovej hudby susedných krajín.

Za celý ten čas (v 7. a 8. desaťročí minulého storočia) pokračoval v zbieraní a úprave slovenských ľudových piesní a zúčastňoval sa aj iných hudobných podujatí. V Rume sa konala súťaž najlepších skladieb každý rok a v r. 1975 zaslal ta vlastnú skladbu Čie sa to ovečky hore grúňom pasú?; ktorú predviedol najlepší spevácky zbor v Novom Sade KUS-u Svetozara Markovića. Dirigent Lazar Buta vynaložil veľa úsilia na jej kvalitné predvedenie v origináli (t.j. na slovenskom jazyku). Skladba bola predvedená neskoršie aj v Niši na zväzovej súťaži. Autor za ňu dostal 1. cenu a zlatú medailu, na ktorej je napísané: Ruma XII. festival muzičkih društava Vojvodine 1975. Autor ju jednoducho pomenoval Balada.

V roku 1979 na základe kvality a kvantity vlastných skladieb bol prijatý do Združenia hudobných skladateľov a muzikológov SAP Vojvodiny. V rokoch 1989-1991 zastával funkciu predsedu Združenia folkloristov Vojvodiny. Magisterskú prácu z oblasti etnomuzikológie obhájil v roku 1990.

V súčasnosti je na dôchodku. Okrem skladateľskej, hudobno-upravovateľskej a pedagogickej práce sa zaoberá aj vedecko-výskumnou prácou, z ktorej uverejnil rad odborných príspevkov.

Aj po penzionovaní v r. 1991 sa aktívne zaoberal hudbou. Bol riadnym členom dvoch spevokolov: mestského speváckeho zboru penzistov a mužského a neskoršie zmiešaného zboru KUS-u Šafárik, ktorého dirigenti boli najprv Juraj Ferík ml. a neskoršie Ján Zorian. Intenzívne sa zaoberal aranžovaním piesni. Na páske č. 2, KUS-u Šafárik, na ktorej je spolu 22 piesní-skladieb, pod dvanástimi je podpísaný ako autor Martin Kmeť. Ten a iné pásy nahral Pavel Ďuriš.

Okrem už spomínanej Balady ako kvalitné skladby treba spomenúť Na Dolnej zemi... (na báseň Jána Labátha) a najmä Božská iskra na slová P. J. Šafárika, ktorá sa stala neúradnou hymnou KUS-u Šafárik. Nachádza sa nahraná v Kobeliarove (Slovensko), v rodisku P. J. Šafárika, v múzeu venovanom jemu.

Dielo. *Kapitoly*: Tematicko-obsahové, hudobno-štrukturálne a prednesové zvláštnosti staropazovských piesní. In: Filip, M., J. Miškovic, M. Kmeť a kolektív: Slovenské ľudové piesne zo Starej Pazovy. Kultúra, Báčsky Petrovec 1996, s. 19-36; Poradie piesni. Tamže, s. 37-42; K ľudovým piesňam Juraja Feríka st. In: Juraj Ferík: Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine. Kultúra, Báčsky Petrovec 2004, predslov, s. 9-18.

Príspevky: Vplyv ľudových hudobných nástrojov na vývin pazovského spievania. In: Stará Pazova 1770-1970. Zborník štúdií a článkov. Obzor, Nový Sad 1972, s. 353; Výskyt starých tonálnych štruktúr v ľudových pieňach vojvodinských Slovákov. In: Tradičná kultúra Slovákov vo Vojvodine. Obzor, Nový Sad 1973, s. 173; Podivný osud prvej notami vytlačenej našej piesne. In: Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, 16-18 Nový Sad 2000, s. 139-148; Ľudové piesne Slovákov vo Vojvodine – Kritické postrehy z umenovedného stanoviska ohľadom niektorých našich hudobno-speváckych a v tom rámci i edičných aktivít. In: Zborník prác I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov. Nový Sad 2005, s. 41-62. (Zborník vyšiel po srbsky.)

Hudobné skladby: (v rámci festivalu slovenskej hudobnej tvorby): Slovenská suita (meditácie na motívy slovenských ľudových piesní, predviedla T. Hrubíková, (čiastočne) na kazete. ročník VI; O Titovi, text P. Mučaji (Miešaný zbor – nepredvedené), Ako by to bolo smiešne. ročník VII; Dievčia pieseň, skupina Lýra (a capella), ročník VII; Deň republiky, detská, ročník IX. na cédečku nástrojovej hudby (skladby na klavíri hrala Marína Kaňová týmto poradím): Zoťali brezu (klavírny sprievod pre ilustráciu dramatizácie), Snehové ráno na dedine, Po prvýkrát na lyžovačke (variačný cyklus – programová miniatúra pre klavír), Pri mláťačke (programová miniatúra). Na tom istom cédečku sú ešte: klaviristka Ivana Nováková, huslistka Margareta Benková a Ivana Jašová, harmonikár Ján Brtka.

Literatúra: Sklabinská, Milina: O význame hudobno-teoretických reflexií Mr. Martina Kmeťa. In: Zborník prác I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov. Nový Sad 2005, s. 99-111; Matúch, P.: Jeden život – Mr. Martin Kmeť: Vedel som dobre čítať staré kľúče. Kultúra, príloha Hlasu ľudu, 29. 4.-6.5.2006, s. 40-41.

KOPČOK, Andrej, 15. 5. 1928 Báčsky Petrovec – 7. 5. 2008 Bratislava. Po ukončení gymnaziálneho štúdia (striedavo v Novom Sade a v Báčskom Petrovci) v r. 1947 študoval na univerzitách v Krakove a Belehrade. Štúdium filozofie a literárnej vedy absolvoval v r. 1953 na FF UK v Bratislave. Do filozofického diania na Slovensku vstúpil v tom istom roku ako pracovník FÚ SAV. Bol členom Vedeckého kolégia pre filozofiu a sociológiu ČSAV v Prahe (1962–64) a Vedeckého kolégia pre filozofiu, sociológiu a psychológiu v Bratislave (1962–70). V r. 1961–70 bol členom redakčnej rady časopisu Filozofia a od r. 1962 členom jeho redakčného kolégia. Za politickú a publikačnú činnosť v r. 1968 ho v r. 1972 po vylúčení z KSČ vyradili z vedeckého a verejného života vôbec. Odvtedy až do r. 1990 pracoval v chemickom výrobnom podniku.

Jeho počiatočný výskumný záujem o širšiu filozofickú problematiku (dejiny filozofie, sociálna filozofia, gnozeológia) sa postupne zúžil najmä na výskum dejín filozofie na Slovensku, vrátane jeho metodologických problémov. Vývoj jeho vlastnej filozofie možno charakterizovať ako prechod od ortodoxného marxizmu-leninizmu k reformnému marxizmu, ktorý filozofiu chápe ako otvorený systém, rozvíjajúci sa bez politicko-ideologických obmedzení a v kontakte s ostatným filozofickým ako aj vedeckým a kultúrnym dianím. Prejavilo sa to tak v jeho chápaní metodológie historicko-filozofického výskumu, ako aj v aktivite, ktorou v polovici 60. rokov sprostredkoval filozofickej verejnosti na Slovensku juhoslovanský variant „filozofie praxe“. Po návrate do filozofického života (1990) je stredobodom jeho záujmu výskum dejín filozofie na Slovensku v 40. až 60. rokoch 20. storočia.

Roku 2007 Slovenské vydavateľské centrum vydalo zborník jeho filozofických štúdií pod názvom Na pomedzí filozofie a politiky.

Dielo: *Zborníky*: O obsahu kategórie „dialektické protirečenie“, Otázky dialektiky poznania, ed. I. Hrušovský, 1961; Der dialektische Wiederspruch und die dialektisch-materialistische Auffassung der Bewegung, Das dialektische Gesetz, ed. I. Hrušovský, 1964; Prenikanie marxistického myslenia na Slovensko, Prehľad dejín slovenskej filozofie, ed. E. Várossová, 1965; Namiesto úvodu. Človek, jeho odcudzenie a marxisti, Človek a odcudzenie, ed. A. K., 1967; Totalitný útlak na Slovensku bol dvojnásobný, Národy, národnosti a etnické skupiny v demokratickej spoločnosti, 1991; The Slovak Nation and Communist Totalitarianism, Language, Values and the Slovak Nation. Slovak Philosophical Studies I, ed. T. Pichler, J. Gašparíková, Washington 1994; Národy v totalite a demokracii, Ideológia, racionalizmus, demokracia, ed. M. Zagoršeková, J. Pauer, 1994.

Časopisecké príspevky: Štefan Launer a Ján Horárik (s T. Münzom), Svetonáhľad spisovateľov nášho národného prebudenia, FČ 1954; Hlasizmus – ideológia protirevolučnej slovenskej buržoázie, FČ 1955; O niektorých škodlivých dôsledkoch zanedbávania konkrétneho výskumu javov, SFČ 1956; Je pracovný predmet skutočne zložkou výrobných síl? OMF 1963; V zápase za vedecký svetonázor (Teoretická činnosť L. Szántóa po roku 1945), OMF 1964; Spoločensko-filozofické názory prvých slovenských socialistov, OMF 1965; K metodologickým sporom v historiografii slovenskej filozofie (s J. Uhrom), Filozofia (F) 1967; O zdrojoch a povahe Leninovej filozofie, F 1970; Opäť a inak o filozofii praxe, F 1991; Gajo Petrović – filozof v konflikte s mocou, F 1993; Metodologické diskusie a spory v slovenskej historiografii 50. a 60. rokov, F 1995; Krivolaké cesty k pluralite filozofie a k ich poznaniu (K dianiu v slovenskej filozofii štyridsiatych rokov), 1996; Na okraj jedného historicko-filozofického návratu (K filozofickému kontextu, začiatku, priebehu a metamorfóze gnozeologických sporov v slovenskej filozofii v štyridsiatych rokoch), Organon F 1996.

Predslovy: A. Schaff: Marxizmus a ľudské indivíduum, 1966; Spory o teórii odrazu, 1969.

Preklady: A. Schaff: Marxizmus a ľudské indivíduum (s R. Roškom), 1966; Človek a odcudzenie (s D. Topoľskou), 1967; J. J. Wiatr: Zánik ideológie? 1967; Spory o teórii odrazu (s D. Topoľskou), 1969.

KOPČOK, Ján, profesor matematiky, narodený 19. 3. 1970 v Báčskom Petrovci. Rodičia: otec Ján Kopčok, poľnohospodár, matka Mária Kopčoková, r. Kuštrová, domáca.

Základnú školu vychodil v Báčskom Petrovci (1977-1985), absolvoval Strednú školu Jána Kollára v Báčskom Petrovci – najprv 2 roky všeobecného usmernenia a potom 2 roky sa orientoval na matematický odbor (1985-1989). Vyštudoval na Prírodovedecko-matematickej fakulte v Novom Sade (1990-1994) a získal titul profesor matematiky.

Pôsobisko: najprv pracoval na Základnej škole Ľudovíta Štúra v Kysáči (1994-1998) a od 1998 prednáša matematiku na Gymnáziu Jána Kollára so žiackym domovom v Báčskom Petrovci. Určitú dobu pôsobil na Učiteľskej fakulte zo Somboru vo vysunutom oddelení v Báčskom Petrovci ako asistent matematiky (1998-2000).

KOVÁČOVÁ, Katarína, PhD., doktorka astronomických vied; narodená 2. 10. 1976 v Báči; záujem vo výskume: vznik, vývin a evolúcia galaxií.

Otec: Ján Kováč, jurista; matka: Katarína Kováčová, r. Mučajiová, lekárnička; rodičia žijú v Selenči; sestra Kristína Kováčová, profesorka japončiny, pracuje v Akadémii umenia v Novom Sade.

Vzdelávanie: Základnú školu ukončila v Selenči (1983-1991) a gymnázium v Novom Sade (1991-1995). V štvorročnom období (1995-1999) študovala astrofyziku na Matematickej fakulte Belehradskej univerzity. Tu získala hodnosť diplomovanej astrofyzičky (2000). Po skončení fakulty sa

zapísala na postgraduálne štúdia na Belehradskej univerzite a získala hodnosť magistra astrofyzikálnych vied (2004). V školení pokračovala v Holandsku. Na Rijksuniversiteit Groningen (2002-2006) pripravila a obhájila doktorát vied (2007) na tematiku, ktorou sa ináč zaoberá.

Pracovná skúsenosť: Na Matematickej fakulte Univerzity v Belehrade od októbra 2000 do októbra 2002 pracovala ako asistentka v pedagogickej oblasti a vo výskume.

V lete 2001 získala grant na letný výskum na Instituto de Astrofísica de Canarias, La Laguna, Španielsko. V lete 2002 získala grant na letný výskum na Space Telescope Science Institute, Baltimore, Spojené štáty americké. Na holandskej Univerzite v Groningene bola angažovaná od novembra 2002 do októbra 2006 tiež ako asistentka v pedagogickej oblasti a vo výskume. Od októbra 2006 pracuje ako postdoktorálna spolupracovníčka na Institute of Astronomy, Physiks Department, ktorý patrí ETH (Eindgenossische Technische Hochschule), Zürich, Švajčiarsko.

Svoj príspevok – referát The zCOSMOS three-dimensional density field to z~1 predniesla na Španielskom kongrese Spectroscopy in Cosmology and Galaxy Evolution.

Dielo. *Publikované práce*: K. Kovač and the zCOSMOS collaboration: The zCOSMOS density field up to z~1, Il Nuovo Cimento B 122 09-11, 2008; – Caputi, K. I. et al. (including K. Kovac): The Optical Spectra of 24 μm Galaxies in the COSMOS Field. I. Spitzer MIPS Bright Sources in the zCOSMOS-Bright 10k Catalog, The Astrophysical Journal, Volume 680, Issue 2, pp. 939-961; Katarina Kovač, Rachel S. Somerville, James E. Rhoads, Sangeeta Malhotra, and Jun-Xian Wang: Clustering of Lyα Emitters at $z \approx 4{,}5$. The Astrophysics Journal, 668:15-22, 2007 October 10; – Lilly, S. J. et al. (including K. Kovac) : zCOSMOS: A Large VLT/VIMOS Redshift Survey Covering $0 < z < 3$ in the COSMOS Field, The Astrophysical Journal Supplement Series, Volume 172, Issue 1, pp. 70-85; – Basilakos, S.; Plionis, M.; Kovač, K.; Voglis, N: Large-scale structure in the HI Parkes All-Sky Survey: filling the voids with HI galaxies? Monthly Notices of the Royal Astronomical Society, Volume 378, Issue 1, pp. 301-308; – Kovac, K., Oosterloo, T. A., van der Hulst, J. M.: The faint and of the HI mass function. IAU Cooloquium Proceedings of the International Astronomical Union 198.
Prameň: http/www.exp-astro.phys.ethz.ch/kovac/

KOVÁČ, **Pavel,** doktor vied, riadny profesor Fakulty technických vied Univerzity Nový Sad, narodený v Báčskom Petrovci 15. 6. 1950. Rodičia: otec Pavel Kováč, matka Zuzana Kováčová, r. Červená.

Základnú školu Jána Čajaka (1957-1965) a Gymnázium Jána Kollára (1965-1969) vychodil v Báčskom Petrovci. Fakultu technických vied Univerzity v Novom Sade absolvoval 1969-1975. Magistratúru Hrapavost obrađene površine u funkciji parametara rezanja pri završnoj obradi na strugu (Drsnosť obrobeného povrchu vo funkcii parametrov rezania počas jemného sústruženia) obhájil na Fakulte technických vied v Novom Sade (1980). Dizertačnú prácu pod názvom Istraživanje podloga za upravljanje procesom čeonog glodanja (Výskum základov pre riadenie procesu čelného frézovania) obhájil tiež na Fakulte technických vied v Novom Sade (1987).

Akademické hodnosti a tituly, ktoré získal na Univerzite v Novom Sade na Fakulte technických vied v Inštitúte pre výrobné strojníctvo: asistent vo vedeckej práci, oblasť rezanie kovov (1975-1980); asistent, oblasť konvenčné a nekonvenčné procesy obrábania materiálov (1980-1987); docent, oblasť konvenčné a nekonvenčné procesy obrábania materiálov (1988-1993); mimoriadny (1993-1998) a riadny profesor v spomenutých oblastiach (1998 – dodnes).

Pracovné pobyty a študijné cesty v zahraničí: Slovenská technická univerzita, Strojnícka fakulta, Bratislava (viackrát). Materiálovo-technologická fakulta v Trnave. Strojnícka fakulta v Košiciach (viackrát). Strojnícka fakulta v Žiline (1997). Technická univerzita v Prahe (1996 a 1997), Strojnícka fakulta Brno (1987) a Zlín (1991). Technická univerzita Budapešť (1988 a 1992) a Strojnícka fakulta Miškolc (viackrát – 1989). Univerzity a strojnícke fakulty: Darmstat, Dortmund, Stuttgart, Aachen (1982), Drážďany (1990). Univerzity a strojnícke fakulty v Birminghame (1992) a Nottinghame (1989). Strojnícka fakulta, Thesaloniki, Grécko (1996). Univerzita Conectticut, Storrs, a Univerzita, New York, SŠA (1996). Strojnícka fakulta Toronto, Kanada (1990). Strojnícka fakulta, Hefei, Čína (1991). Strojnícka fakulta v Melbourne, Australia (1998). Univerzita Prince of Sonkla, Hatyai, Tajsko (2005 a 2006).

Na Univerzite v Novom Sade na Fakulte technických vied v Inštitúte pre výrobné strojníctvo na Oddelení výrobné strojníctvo FTV, Nový Sad a v oddelení FTV v Kikinde (od r. 1975 dodnes) prednáša predmety: Rezanje metala, Rezanje metala i visoko produktivne obrade, Tehnologija obrade rezanjem, Mašinska obrada rezanjem, Tehnologija obrade deformisanjem i rezanjem (časť: Rezanje), Ekološke tehnologije i sistemi, Plastika i zaštita životne sredine, Radionička praksa.

Prednášal a viedol cvičenia po slovensky na predmete výrobné procesy žiakom kovoobrábacieho odboru vo Vzdelávajúcom stredisku Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1990-91).

Z predmetu veda o obrábaní rezaním mal prednášky a cvičenia na postgraduálnych štúdiách na odbore proces obrábania kovov odstraňovaním triesky (od r. 1981).

Bol hosťujúcim profesorom na Univerzite Prince of Sonkla, Hatyai, Tajsko, pre predmet Manufakcturing of mould and dies (2005 a 2006).

Počas svojej pedagogickej a výskumnej činnosti na FTV bol školiteľom pri písaní vyše 30 diplomových prác a členom komisie pre obhajobu diplomových prác a pri písaní početných seminárnych prác na postgraduálnych štúdiách a členom komisie pre obhajobu doktorských dizertácii a magisterských prác.

Okrem srbčiny a slovenčiny (materčiny) ovláda angličtinu.

Na FTV zastával funkciu zástupcu riaditeľa Inštitútu pre výrobné strojníctvo (1989-1999) a vedúceho Laboratória pre obrábanie kovov rezaním (2002 dodnes). Určité obdobie bol zástupcom predsedu a predsedom Vedecko-pedagogickej rady na Oddelení pre strojníctvo FTV (1992-1993); člen rady Inštitútu pre výrobné strojníctvo a jeho početných komisií. Je výborníkom Miestneho spoločenstva Báčsky Petrovec expertom Ministerstva vedy, technológie a ochrany životného prostredia a členom YUTRIB (Juhoslovanskej spoločnosti pre tribológiu).

Je členom redakčných rád časopisu Inštitútu pre výrobné strojníctvo (1994) a Editorial borda a recenzent International Journal of Production Research (Veľká Británia), recenzent (od 1991) a člen rady (od 2000); Editorial borda International Journal Machining Science and Technology (USA od 1997); ASME, Journal of Manufacturing Science and Engineering (USA), recenzent (od 1999). Pre spomínané medzinárodné časopisy napísal v danom období 16 recenzií. Napísal vydavateľské posudky pre tri stredoškolské a dve univerzitné učebnice.

Dodnes bol účastníkom a nositeľom 26 vedeckých projektov a realizátorom 11 technických diel. Má sám a ako spoluautor 175 bibliografických jednotiek. Príspevky boli prezentované na verejných stretnutiach, kongresoch a sympóziách, resp. v odborných domácich a zahraničných časopisoch.

Dielo. *Univerzitné učebnice*: – Kováč, P., D. Milikić: Rezanje metala. Univerzitet u Novom Sadu, 1998; Milikić D., P. Kováč, M. Gostimirović, S. Uzelac, M. Sekulić: Tehnologija obrade rezanjem – zbirka rešenih i zadataka za vežbu. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2001; Kováč, P.: Teorija obradnih procesa – praktikum za vežbe. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2007.

Učebné pomôcky-skriptá: Kováč, P.: Visokoproduktivni postupci obrade – Podloge za praćenje nastave. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2002; Kováč, P.: Ekološke tehnologije i obnovljivi izvori energije – Podloge za praćenje nastave iz dela predmeta Ekološke tehnologije. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2004; Kováč, P.: Mold and dies design and manufacturing – lectures. Prince of Sonkla University, Hatyai, Thailang, 2006.

Monografie: Kováč, P.: Podloge za upravljanje procesom čeonog glodanja. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 1988; Milikić, D., P Kovač: Postupci obrade skidanjem materijala – stanje i tendencije razvoja. „Mašinstvo za XXI vek". FTN Novi Sad, 1995, s. 101-118; Kováč, P.: Modeliranje procesa obrade – faktorni planovi eksperimenta. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, 2006.

Preklady učebníc: Baloković J., D. Golubović: Tehničko crtanje za 7 razred osnovne škole – Drugo preradjeno izdanje. Preložili do slovenčiny: Kováč, P., J. Andrašik: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1995. (rozsah 83 s.); Baloković J., D. Golubović: Tehničko crtanje za 7 razred osnovne škole. Preložili do slovenčiny: Kovač, P., S. Širka: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1998. (rozsah 100 s.); Baloković J., D. Golubović: Tehničko crtanje za 7 razred osnovne škole. Preložili do slovenčiny: Kováč P., S. Širka, J. Križan: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005. (rozsah 113 s.).

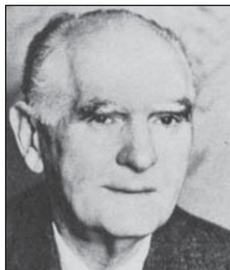
Príspevky vo vedúcom časopise medzinárodného významu: Šiđanin, L., Kovač, P.: Fracture mechanisms in chip formation process. Materials Sciece and Technology, Vol. 13, 1997, pp. 439-444; Kovač, P., Šiđanin, L.: Investigation of chip formation during milling. International Journal of Produktion Economic, 51, 1997, pp. 149-153.

Príspevky v časopise medzinárodného významu: Kováč, P**.**, Milikić, D.: Teplota rezných plôch nástroja pri čelnom frézovaní. VI. konferencia Nástroje '86, Bratislava 1986; Rodić, M., Kovač, P**.**, Todić, V.: Banka údajov pre automatizované projektovanie náradia. VI. konferencia Nástroje'86, Bratislava 1986; Gostimirović, M., Kovač, P., Milikić, D.: Tool life function determination based on the mean temperature during turning. Gepgyrtastechnologia, Budapest, Vol. 9-10, 1-2, pp. 404-411; Kovač, P., Šiđanin, L. Uticaj procesa nastajanja strugotine na stanje obrađene površine. Tribologija u industriji. Kragujevac, godina XVII, 1, 1995, s. 12-16; Sekulić, S., Kovač, P.: Correlation Between the Maximum Roughness Height and Arithmetic Deviation of the Profile from the Mean Line of Machined Surface in Face Milling. Journal of the Balkan Tribological Association, Sofia, vol. 2, 1, 1996, pp.24-31; Kovač, P., Šiđanin, L.: Habanje reznog alata od tvrdog metala. Tribologija u industriji. Kragujevac, vol. 18, 2, 1996, s. 51-56; Kovač, P.: Zavisnost između habanja alata, temperature rezanja i režima rezanja. Tribologija u industriji. Kragujevac, vol. 18, 2, 1996, s. 129-134; Šiđanin, L., Kovač, P., Novović, M., Fišl, J.: SEM Study of Fracture Mechanisms in Duclite Iaron. Metalurgy and new Materials Researches, vol. V, 3, 1997, pp. 41-48; Milikić, D., Kovač, P., Gostimirović, M.: Some Aspects of Coated Hard Metal Inserts Use. Journal of the Balkan Tribologica Association, Sofia, vol. 3, 3, 1997, pp. 129-136.

Dr. Pavel Kováč bol účastníkom na konferenciách medzinárodného významu. Jeho prejavy (49) boli uverejnené neredukované: Proceeding Intertribo, Proceeding of Intenational Conference and Exibition on Tools, Proceedings of CSME Forum, Proceeding of Conference Automation, International Conference Tools, International Congres Machine Tools, Automation and Robotics in Mechanical Engineering – MATAR, International Conference of Modern Machines and Technologies – MTeM, TRANSCOM, SLAVYATRIBO, International Symposium Quality and Reliability of Machines, Proceedins of CO-MAT-TECH, Nové trendy v strojárenstve na prahu tretieho tisícročia, Proceeding of Pacific Conference on Manufacturing, International Conference on Develepment of Metal Cuting – DMC, Technology TMT.

Prejavy na konferenciách národného významu (45) boli uverejnené neredukované: Međunarodna naučno-stručna konferencija MMA – Fleksibilne tehnologije, Savetovanje proizvodnog mašinstva Jugoslavije, Upravljanje proizvodnjom u industriji prerade metala, Jugoslovenska konferencija o tribologiji YUTRIB, YUKEM, JUPITER konferencija, kongres elektronske mikroskopije,

Má aj 15 príspevkov vo vedúcich časopisoch národného, a 17 príspevkov v časopisoch národného významu.

KRNO, Dalibor Miloš (pseud. Milošević) – publicista, verejný činiteľ, vysokoškolský pedagóg, nositeľ Radu práce (12. 8. 1901 Nový Sad – 6. 9. 1983 Bratislava). Otec: Miloš Krno, matka Oľga Krnová, r. Beniačová (1874-1971), brat Zdenko, sestra Feodora, manželka Bohdana Pavlů. Manželka Elena, (nar. 1903), dcéra Vladimíra Pivku.

Ľudovú školu navštevoval 1907-09 v Kysáči a 1909-11 v Novom Sade, tam 1911-14 a 1915-19 študoval na srb. gymnáziu (s prerušením 1914-15 v Ružomberku). R. 1919-20 študoval na Právnickej fakulte KU, 1920-22 architektúru na ČVUT v Prahe. R. 1953 docent, 1957 mimoriadny, 1958 univerzitný profesor.

R. 1927-30 pražský korešpondent belehradskej Politiky a záhrebského Obzoru, 1931-39 samostatný novinár, 1934-39 úradník Slovenskej obilnej spoločnosti v Bratislave, od 1936 jej generálny riaditeľ, člen správy Čs. obilnej spoločnosti, 1939-44 obilnej spoločnosti pre Slovensko, spoluzakladateľ DOVUS-u, pracovník Povereníctva hospodárstva a zásobovania v Banskej Bystrici, 1944-45 v ilegalite v Iľanove a v Liptovskom Mikuláši, 1945-46 čs. vyslanec a 1945-49 čs. delegát pri Spojeneckej kontrolnej komisii v Budapešti, 1946-49 predseda Št. plánovacieho a štatistického úradu v Bratislave, 1949-50 čs. vyslanec vo Viedni. Od 1950 pracovník, 1951-55 vedúci Katedry medzinár. práva a politiky Právnickej fakulty UK v Bratislave, od 1952 externý pracovník, 1955-71 vedúci Katedry novinárstva Filozofickej fakulty UK, od 1971 na dôchodku. Člen KSČ od 1948.

Počas štúdií v Prahe pôsobil v spolku Detvan, publikovať začal v Lidových novinách. R. 1927 a 1937 účastník ciest po ZSSR, propagátor jeho social. výstavby. R. 1944 z poverenia SNR organizoval zásobovanie povstaleckého územia potravinami. V septembri 1944 spoluzakladateľ a člen redakčného kruhu Nového slova. R. 1946-49 článkami v Nár. obrode, 1948 v Prahe publicisticky napomáhal víťazstvo social. revolúcie v Československu, zač. 50. rokov autor rozhlasových komentárov o medzinár. udalostiach. Vo vedeckovýskumnej práci sa zameriaval na medzinár. právo a medzinár. vzťahy, vývin a dejiny svetového novinárstva. R. 1952 hl. organizátor vysokošk. štúdia žurnalistiky na Slovensku. Autor vysokošk. skrípt, vedeckých a popularizačných kníh (spolu 28 titulov), 30 vedeckých štúdií z publicistiky. Napísal i prvú marx. učebnicu medzinár. vzťahov v ČSR, prvú vysokošk. učebnicu svetového novinárstva v ČSR, jeho hl. dielom je práca O otázkach vojny a mieru. Autor rkp. memoárov z obdobia 1938-45. Spoluzakladateľ Social. akadémie a mierového hnutia na Slovensku. Prispieval do Pravdy, Kult. života, Predvoja, Právneho obzoru, Právnických štúdií Slovenskej akadémie vied, Časopisu pro mezinárodní politiku ap. R. 1955-65 člen redakčnej rady Mezinárodní politiky.

R. 1946-47 predseda Bloku inteligencie Slovenska, 1947-49 Zväzu priateľov ZSSR na Slovensku, 1947-50 člen ÚV ZČSSP, 1952 spoluzakladateľ, 1952-62 podpredseda Čs. spoločnosti pre šírenie vedeckých a politických poznatkov, 1964-68 predseda Slov. mierového výboru, 1968-69 Čs. mierového výboru, 1970-74 podpredseda Slov. mierovej rady. R. 1952-54 prodekan Právnickej fak. UK. Člen výboru Zväzu slov. novinárov, vedeckej rady Právnickej a Filozofickej fak. UK, Vysokej školy politickej ÚV KSČ, MS ap.

R. 1946 vyznamenaný Radom SNP I. tr., 1959 čestným strieborným odznakom Svetovej rady mieru, 1964 Čs. cenou mieru, 1966 Zlatou medailou UK, 1967 Radom práce, Cenou Social. akadémie, 1969 novinárskou cenou Ľudovíta Štúra, 1970 sov. jubilejnou medailou k 100. výročiu narodenia V. I. Lenina.

Dielo (výber). Maďarská cesta k demokracii. Bratislava 1946; Jednali sme o mír s Maďarskem. Praha 1947; Paríž 1946. Bratislava 1947; Kapitalizmus či socializmus. Bratislava 1949; Rozpad svetového trhu. Bratislava 1953; Dejinný význam veľkých stalinskych stavieb komunizmu. Bratislava 1953; O boji za trvalé zmierňovanie medzinárodného napätia. Bratislava 1956; Štyridsať rokov pôsobenia dekrétu o mieri. Bratislava 1957; Kam speje kolonializmus? Martin 1958; O otázkach vojny a mieru. Bratislava 1961; Tretí pokus. Bratislava 1961 (spoluautor); Medzinárodné právo a mierové spolunažívanie. Bratislava 1964; Lenin – mier. Bratislava 1970.

Vysokoškolské učebnice: O medzinárodných vzťahoch r. 1870-1952. Bratislava 1953; Náčrt dejín svetového novinárstva. Bratislava 1956; Medzinárodné vzťahy do 1952. Bratislava 1965; O vývine medzinárodnej politiky a medzinárodného práva od roku 1870. Bratislava 1965; Krušné roky (rkp.).

Literatúra: Dolan, O.: Univerzita Komenského. Bratislava 1968, s. 105; Krútka, Z.: Publicistická činnosť Dalibora M. Krnu (diplomová práca, FF UK 1972); Slovensko 4. Kultúra 2. Bratislava 1980, s. 634, 648; Biografické články: Čs. novinář, 13, 1961, č. 9, s. 237; Práca, 21, 12.8.1966, s. 4; Pravda, 47, 12.8.1966, s. 2; tamže, 57, 12.8.1976, s. 5; Otázky žurnalistiky, 14, 1971, č. 4, s. 26-29; Zborník Filozofickej fakulty UK. Žurnalistika 8, 1978, s. 77-110; Pravda, 62, 12.8.1981, s. 2; nekrológ: Nové slovo, 25, 1983, č. 37, s. 2. Encyklopédia Slovenska 3, s. 248; Encyklopédia Slovenského národného povstania, s. 259; Archív BiO MS (dotazníky 1966, 1967, 1971).

Slovenský biografický slovník III. zväzok K-L, Matica slovenská, Martin 1989, s. 271-272.

KUNČÁK, Viktor, doktor informatiky, narodil sa 21. 4. 1977 v Novom Sade. Rodičia: Jaroslav Kunčák, elektroinžinier, a Katarína Kunčáková, r. Kuchtová, úradníčka. Súrodenec Miro má záľubu v hudbe.

Viktor Kunčák absolvoval základnú školu a gymnázium v Sombore s výborným prospechom. Roku 1996 sa zapísal na Prírodovedecko-matematickú fakultu na Oddelenie informatiky. Štúdia zakončil roku 2000. Viackrát získal vyznamenania ako študent ročníka a za celkový prospech na štúdiách. Mal priemernú známku na štúdiách 10.00, vďaka čomu sa stal študentom generácie. Magisterské a doktorské štúdia absolvoval v zahraničí.

Magistérium: Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA, USA; M.Sc. in Computer Science, Minor in Physics, September 2001, GPA 5.0/5.0; Thesis: Designing an Algorithm for Role Analysis (2000-2001). Doktorát: Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA, USA; Ph.D. in Computer Science (degree date February 2007), GPA 5.0/5.0; Thesis: Modular Data Structure Verification (2001-2007).

Pracovná skúsenosť – výskumný pracovník – Microsoft Research, Redmond, WA (leto 2002); asistent vo výskume – MIT Computer Science and Artificial Intelligence Laboratory, Cambridge, MA, USA (2000-2007); prednášateľ (Assistant Professor) – School of Computer and Communication Sciences EPFL (Ecole Politechnique Federale de Lausanne), Switzerland (2007-).

Ceny a uznania – významné vysokoškolské súťaže: 27. medzinárodná olympiáda z fyziky, Oslo, Nórsko 1996; prvá cena na súťaži z fyziky Juhoslávie – 1992, 1994 a 1996; druhá cena národnej súťaže z informatickej vedy Juhoslávie 1995; štipendiá Republiky Srbsko – Fond pre vedu a rozvoj, 1995-1998; štipendiá Univerzity, Nový Sad 1998-2000; cena za výborný študentský projekt (Herbrands Theorem and the Resolution Method), Univerzita, Nový Sad 1998 a študentský projekt (Early Deadlock Prevention), Univerzita, Nový Sad 1999; Cena Milevy Marićovej – Einsteinovej za prínos infomatickej vede, Univerzita, Nový Sad 1999; študent generácie Prírodovedeckej fakulty, Univerzita, Nový Sad 2000; Cena Aleksandra Popovića za najlepší vedecký projekt (Modular Interpreters in HaskelU) Univerzity, Nový Sad 2000; najlepší študent Univerzity, Nový Sad 2000.

Ovláda angličtinu, srbčinu a slovenčinu, pasívne – nemčinu.

Štátne občianstvo – Srbsko.

Dielo. *Výber z publikačnej činnosti*:

Viktor Kuncak, Patrick Lam, Karen Zee, and Martin Rinard. IEEE Transactions on Software Engineering, December 2006. Modular pluggable analyses for data structure consistency.

Viktor Kuncak, Hai Huu Nguyen, and Martin Rinard. Journal ofAutomated Reasoning, 2006. Deciding Boolean Algebra with Presburger Arithmetic.

Viktor Kuncak and Daniel Jackson. Relational analysis of algebraic datatypes.

In Joint lOth European Sojbvare Engineering Conference and 13th ACM SIGSOFT Symposium on the Foundations of Sojbvare Engineering, 2005.

Viktor Kuncak and Martin Rinard. Structural subtyping of non-recursive types is decidable. In Eighteenth Annual IEEE Symposium on Logic in Computer Science, 2003.

KVAČALA, Ján Radomil (Kvacsala, pseud. Ivan Chranovský) – pedagóg, komeniológ, kultúrny historik, vysokoškolský učiteľ (5. 2. 1862 Báčsky Petrovec, SFRJ – 9. 6. 1934 Viedeň, poch. v Bratislave). Otec Ján K., učiteľ (1830-88), matka Terézia, r. Godrová, brat Karol Drahotín, ev. farár v Binguli a v USA (1860-1918), sestra Ľudmila.

R. 1868-72 navštevoval ľudovú a 1872 židovskú školu v Báčskom Petrovci, 1872-80 študoval na gymnáziu v Sarvaši (u prof. Š. Koreňa a D. Kičku), 1880-83 na Teologickej evanjelickej akadémii a súčasne na filologickom odbore akadémie v Bratislave, 1883-85 teológiu a filozofiu na univerzite v Lipsku, 1884 vysvätený za kňaza. R. 1886 PhDr., 1888 získal diplom stredoškolského profesora klasickej filológie, 1892 ThDr., 1893 univerzitného profesora, 1929 ThDr. h. c. lotyšskej univerzity.

R. 1884-86 evanjelický kaplán u G. Belohorského v Novom Sade, 1886-88 kaplán a výpomocný profesor, 1888-93 riadny profesor na katedre klasických jazykov lýcea v Bratislave (učil aj nemčinu a maďarčinu, po profesorovi Liškovi slovenčinu), 1893-1918 profesor na katedre cirkevných dejín Evanjelickej teologickej fakulty univerzity v Tartu (Estónsko), 1916-18 jej dekan, 1919-20 knihovník gubernského múzea a zastupujúci farár vo Voroneži, 1920-21 pracovník SNM a súčasne rkp. odd. knižnice MSS v Martine, 1921-34 prof. cirkevných dejín a patristiky na Teologickej vysokej škole v Bratislave, 1926-27 jej dekan.

O literárnu tvorbu sa pokúšal už počas gymnaziálnych štúdií. Postupne si získal meno významného vedeckého pracovníka, najmä v oblasti komeniológie. Smer bádania určila už jeho dizertačná práca Über J. A. Comenius Philosophie, inbesondere Physik (1876). Jeho pracovnú metódu charakterizuje bohatá heuristická základňa, vedecký pozitivizmus, analytická a interpretačná prenikavosť. Filozofická erudícia ho chránila pred dogmatickým teol. apriorizmom, aj keď bol jeho prístup ku skúmanej problematike limitovaný postojom teológa, kt. je menej výrazný v hist. prácach a väčšmi sa prejavuje pri komentovaní aktuálnych spoločenských, kult. a literárnych otázok. Jeho vrcholné dielo o Komenskom (1892) vyvolalo ohlas svetovej verejnosti. Znamenalo základný vedecký prínos k poznaniu života a diela J. A. Komenského, na kt. budovala nielen domáca, ale aj svetová komeniológia. Ďalej ho rozvíjal počas svojho pôsobenia v Tartu a na študijných cestách po archívoch v USA a v Európe. Výsledok tohto bádania zhrnul v niekoľkých edíciách prameňov v čes. a nem. jazyku. Štúdium Komenského ho priviedlo už od 1905 k výskumu osobnosti, kt. súviseli s jeho dielom. Najviac sa sústredil na tal. renesančného filozofa a pedagóga Th. Campanellu, pričom v súvislosti s vývinom pedagogiky dospel k záveru, že jej ďalší vývoj podnecuje omnoho intenzívnejšie Komenský ako Campanella. Campanellovi pripisuje prvenstvo v pedagogickej idei prirodzenosti (voľnosti) a názorného vyučovania. Z ďalších osobnosti venoval pozornosť R. Descartovi z hľadiska jeho vzťahu ku Komenskému, ako aj Komenského vnukovi, nem. teológovi D. E. Jablonskému. Komparatívny charakter má štúdia Prielomy vo viere Komenského a Mickiewicza (1907). Značnú bádateľskú pozornosť venoval aj filozofickej a teol. problematike prvej reformácie, najmä filozofickým predpokladom Husovho refomačného diela a podstatnej otázke filozofického vzťahu J. Husa k J. Wiklefovi. Výsledky svojho komeniologického bádania sprostredkoval slov. kult. verejnosti v Slov. pohľadoch (1913) a 1914 aj knižne. Počas bratislavského pôsobenia sa venoval štúdiu vplyvov pedagogického diela Komenského na vtedajších pedagogických mysliteľov J. Deweya, G. Richarda, J. Natorpa a ďalších. Posmrtne vyšla jeho cirkevnohist. práca venovaná dejinám reformácie na Slovensku, kt. presahuje oblasť cirk. dejín a prináša trvalé poznatky a hodnotenia kultúrnohist. charakteru pre dejiny literatúry, filozofie, školstva a pedagogiky obdobia od nástupu reformácie na Slovensku 1520 do 1711.

Zasahoval aj do vývinu súčasnej slov. kultúry a literatúry ako polemik so zmyslom pre dobové spoločenské, kult. i literárne problémy, kt. posudzoval ako široko rozhľadený teológ s pevnou hierarchiou hodnôt. Z tohto hľadiska polemizoval v cykle článkov Listy z Ríma (1898) s kat. vzdelancami okolo F. R. Osvalda. S programom Hlasu a neskôr aj Průdov, ako aj s čes. realizmom reprezentovaným T. G. Masarykom, polemizoval zasa preto, že vo svojom programe nepočítali s účasťou konfesií. Z takýchto pozícií zasiahol aj do hodnotenia nár. literatúry (P. O. Hviezdoslava, K. Royovej, u kt. konštatoval nedostatok estetických hodnôt) i mimonár. literatúry (Sienkiewiczovho románu Quo vadis a Tolstého Vzkriesenia). Spomienkovo sú orientované jeho články o postavách slov. literatúry, kt. ho v mladosti ovplyvňovali (M. Godra, O. Bella, Š. Koreň).

Od 1905 spolupracovník a od 1910 hl. redaktor Veškerých spisů J. A. Komenského, kt. vydával Ústrední spolek jednot učiteľských na Moravě (zredigoval ich 1., 4., 6., 10., 15. a 17. zv.), 1910 zakladateľ a redaktor 12 zošitov časopisu Archiv pro bádaní o živote a spisech J. A. Komenského, v kt. publikoval závažné komeniologické práce (Proces M. Drábika, Niekoľko slov o E. Ladiverovi, Praxis pietatis na Slovensku, K dejinám vplývania Komenského na duševný život slovenský, Orbis pictus v novom vydaní a i.), 1930-33 redaktor časopisu Viera a veda.

Člen Kráľovskej čes. spoločnosti nauk v Prahe, Comenius Gesellschaft v Berlíne, Gesellschaft für Geschichte des Protestentismus in Oestereich vo Viedni, Akadémie náuk v Petrohrade a čestný člen Ústredního spolku jednot učitelských na Morave v Přerove. Zúčastnil sa na svetových vedeckých kongresoch (Chicago 1893, Pariž 1927, Varšava, Poznaň 1927, Praha 1929). R. 1904 vyznamenaný prémiou A. A. Kotľarevského Rus. akadémie vied v Petrohrade za vydanie korešpodencie J. A. Komenského.

Dielo (výber). Bisterfeld János Herik életrajza. Bp 1891; Johann Amos Comenius, Sein Leben und seine Schriften. Berlín-Lipsko-Viedeň 1892; Irenische Bestrebungen zur Ziet des Dreissigjährigen Krieges. Tartu 1894; Die deutschen Mitarbeiter an der pädagogischen Reform des Comenius. Berlín 1896; D. E. Jablonsky‘s Briefwechsel mit Leibnitz in Berlin. Tamže 1897; Korespodence Jana Amosa Komenského 1-2. Praha 1898-1902; Neue Beiträge zum Briefwechsel zwischen Jablonsky und Leibnitz. Tartu 1899; Die Pädagogische Reform des Comenius in Deutschland ... Berlín 1903; Z posledných dňov Jana Husa. Liptovský Mikuláš 1903; Rafal hr. Leszcsyňski. Varšava 1904; Poslanije T. Kampanelly k velkňazu moskovskomu. Tartu 1905; Toma Kampanella. Tamže 1905; Thomas Campanella ind die Pädagogik. Lepzig 1905; Od Dunaja cez Bospor k Baltu. Mt 1906; J. A. Komenského prvé styky s Francúzmi. Martin 1907; Prielomy vo ciere Komenského a Mickiewicza. Leningrad 1907; Thomas Campanella und Ferdinand II. Viedeň 1908; Analicta Comeniana. Tartu 1909; Protestantisch gelehrte Polemik gegen Campanella vor siener Haftentlassung. Tamže 1909; Thomas Campanella. Ein Reformer der ausgehenden Renaissance. Berlin 1909; Über die Genese der Schriften Th. Campanellas. Tartu 1911; Viera a veda. Liptovský Mikuláš 1911; Intorno ad alcuni manoscritti. Napoli 1913; Komenský. Mt. 1914; Jan Amos Komenský. Pa 1920; Luther a jeho kláštorský učiteľ. Ružomberok 1924; Dvaja anglicki reformeri 14. stoletia. Tamže 1924; Wiclef a Hus ako filosofi. Tamže 1924; Súvaha filosofie renessansy. Zábreh (1925); O prácach Jana Husa biblických v súvise s otázkou o vývoji jeho ako theologa. Praha 1929; Mladosť Michala Godru. Martin 1930; Dejiny reformácie na Slovensku. Liptovský Mikuláš 1935; Počiatky publicistiky mierotvornej. Martin b. r.

Literatúra: Mátej, J.: Ján Kvačala. Ba 1962; Petrík, J.: Kapitoly z domácich cirkevných dejín. Ba 1959, s. 180-185; Mátej, J.: Kapitoly z dejín slovenského školstva a pedagogiky. Bratislava 1970, s. 59-69; Karšai, F.: Ján Amos Komenský a Slovensko. Bratislava 1970, s. 290, 294-297; Dejiny slovenskej literatúry 4. Ba 1975, s. 80; Slovensko 4. Kultúra 2. Bratislava 1980 (reg.); Krumpholc, J.: K sedemdesátce apoštola učitele národa – PhDra Jana Kvačaly. In: Archiv pro bádaní o živote a spisech J. A. Komenského 13, 1932, s. 6-39; Osuský, S. Š.: Prof. Dr. Ján Kvačala. In: Sborník venovaný Dr. D. Jánovi Kvačalovi... k 70-tym narodeninám. Bratislava 1933, s. 301-327; Petrus, P.: Z korešpodencie J. Kvačalu s ruskými autormi. In: Sborník FF UPJŠ v Prešove 6, Pedagogika 2, 1966, s. 149-162; Štrba, J.: Slovenský komeniológ Ján R. Kvačala. Hist. časopis, 12, 1964, č. 3, s. 388-403; Mátej, J.: Ján Kvačala ako komeniológ. In: Zborník družobnych univerzít Bratislava, Brno, Halle, Krakov, Kyjev 1975. Ba 1975, s. 39-65; Čuma, A.: Prínos Jána Kvačalu pre rozvoj ruskej komeniológie. Jednotná škola, 32, 1980, č. 2, s. 159-168; autobiografia: Nár. noviny, 52, 1921, č. 91, s. 3-4; biografické články: Bratislava, 6, 1932, č. 1-2, s. 152-153; LUK, 3 1931-32, č. 5-6, s. 106-108; Slov. pohľady, 48, 1932, č. 2-3, s. 177-184; Cirk. listy. 49, 1935, č. 12, s. 228-229; Bratislava, 5, 1978, č. 2, s. 228-229; Bratislava, 5, 1978, č. 2, s. 44-45; nekrológy: Bratislava, 8, 1934,, č, 69, s. 1; Slov. pohľady, 50, 1934, č. 6, s. 365-367; Slov. učiteľ, 16, 1934, č. 1, s. 6-9. Fedor, M.: Bibliografia slovenských kníh 1901-1918. Martin 1964, s. 207; Bibliografia slovenských kníh 1919-1938 1 (A-L). Martin 1979, s. 800-801; Potemra, M.: Slovenská historiografia v r. 1901-1918. Košice 1980 (reg.); Čečetka, J.: Príručný pedagogický lexikon 1. Martin 1943, s. 366-367; Rizner 2, s. 504-506; Syinnyei 7, s. 591-592; Révai 12, s. 389; ÖBL, 4, s. 381; Otto 15, s. 446; dodatky 3/2, s. 999; Zoványi, s. 359; ESS 1, s. 365-366; OPES 1, s. 478; Archiv BiO MS (Výpis z matriky). Slovenský biografický slovník III. zväzok K-L, Matica slovenská, Martin 1989, s. 323-324.

LABÁT, Jaroslav, Dr., univerzitný profesor vo výslužbe, narodený 8. 4. 1933 v Báčskom Petrovci. Otec nebohý Michal Labát, účtovník, matka nebohá Emília Labátová, r. Lačoková, učiteľka.

Základnú a strednú školu skončil v Petrovci, vysokú školu roku 1958 v Belehrade (Prírodovedecko-matematická fakulta Univerzity v Belehrade, odbor fyziky). Postgraduálne štúdium absolvoval na Univerzite v Liverpoole (Anglicko), kde získal titul doktora vied roku 1963.

Celý svoj pracovný vek pôsobil na Prírodovedecko-matematickej fakulte Univerzity v Belehrade, kde bol asistentom od roku 1958, docentom od roku 1964, mimoriadnym od 1972 a riadnym profesorom od roku 1982. Penzionovaný bol roku 1998. Na svojej fakulte bol predsedom Rady a dva roky vedúcim Oddelenia pre fyziku a metrológiu.

V rámci Belehradskej univerzity viacej mandátov bol predsedom Odbornej rady prírodných vied a neskôr fyziky a metrológie. Túto funkciu vykonával do roku 1997.

Od roku 1958 bol členom Spolku fyzikov, matematikov a astronómov Juhoslávie. Od roku 1974 je členom Európskeho spolku fyzikov. Od roku 1975 bol členom rady medzinárodného časopisu Contributions to plasma physics. V období 1975-1981 bol členom Medzinárodnej vedeckej komunity konferencie fyziky ionizovaných plynov ICPIG. Zakladateľ a dlhoročný predseda Spolku fyzikov Srbska bol od roku 1981. Od roku 1992 je členom Akadémie vied v New Yorku. Za člena Vedeckého spolku Srbska zvolený bol roku 1996, kde je i dodnes aktívny ako tajomník Oddelenia prírodovedecko-matematických vied.

Vedecká aktivita Dr. Jaroslava Labáta od začiatku bola orientovaná na oblasť fyziky plazmy a elektrických výbojov v plynoch. S cieľom skúmať plazmu vysokých teplôt uviedol metódy časovo rozloženej spektroskopie a magnetických prób. Taktiež sa zaoberal spektroskopiou nerovnovážnej plazmy nízkej a vysokej teploty. Osobitný záujem prejavoval o Štarkovo rozširovanie a posun spektrálnych čiar emitovaných astrofyzikálnymi zdrojmi a o reguláciu týchto procesov. Významný výskumný opus bol v oblasti rezonančných optoefektov pri interakcii žiarenia laseru s ionizovaného plynu. Zaoberal sa i teóriou rázových vĺn a študoval plazmy nižších teplôt metódami perturbácie plazmy.

Výsledky výskumov publikoval v 58 prácach v medzinárodných časopisoch (Phys. Review A, Physics Lett. A, J. Physics B, Astronomy & Astrophysics, Z. für Physik D, J. Quant. Spectroscopy & Radiative, Transfer, Physica Scripta, Contr. to Plasma Physics). Okrem toho má i 60 prác publikovaných v zborníkoch medzinárodných konferencií. Tieto práce boli citovane vyše 150 – krát v prácach a monografiách iných autorov.

Na medzinárodných konferenciách mal 8 úvodných prednášok na pozvanie.

Ako hosťujúci profesor a výskumný pracovník bol na Univerzite v Prahe, na Ústave fyziky ČSAV v Prahe, na Elektrotechnickej fakulte v Liverpoole a na Inštitúte pre fyziku plazmy v Garchingu (Nemecko).

Na Univerzite v Belehrade prednášal základné predmety fyziky (fyzikálna mechanika a termofyzika a elektromagnetizmus), potom fyziku ionizovaných plynov a fyziku plazmy. Na postgraduálnom štúdiu prednášal fyziku elektrických výbojov, fyziku plazmy a metódy diagnostiky plazmy. Na Univerzite v Novom Sade tri roky prednášal elektroniku študentom fyziky.

Napísal tri univerzitné čebnice a dve učebnice pre strednú školu.

Mal viac prednášok pre profesorov strednej školy a populárne prednášky v programoch Rádia Nový Sad a Rádia Belehrad.

Za výsledky svojej práce získal viac uznaní, ako i Medailu práce so zlatým vencom.

LABÁT, Štefan, profesor telesnej kultúry, prvý dekan Fakulty telesnej kultúry v Novom Sade. Narodený v Báčskom Petrovci 17. 5. 1921.

V Sombore ukončil Učiteľskú školu, a vysokoškolský diplom získal na Štátnom inštitúte pre telesnú výchovu (1952). Na Fakulte pre telesnú výchovu v Belehrade absolvoval postgraduálne štúdiá.

Bol učiteľom v Stapare a Kulpíne. V období NOB-a bol reportérom agitpropa, neskôr pre fyzkultúru v Prvej slovinskej brigáde Toneho Tomšiča. Po demobilizácii sa stal prednášateľom fyzkultúry na petrovskom Gymnáziu. Bol jedným z hlavných organizátorov Slovenských národných slávností v Báčskom Petrovci (1947-53) a trénoval aj tamojšie hádzanárske, basketbalové a volejbalové mužstvá.

Menovali ho r. 1953 za prednášateľa a r. 1955 za profesora na novosadskej Vyššej pedagogickej škole na skupine telovýchova. Viackrát bol vedúcim katedry, zástupca riaditeľa a riaditeľ, tiež predseda Pedagogickej rady.

Po zániku VPŠ prešiel na novozaloženú Fakultu telesnej výchovy v Novom Sade za prvého dekana, v hodnosti docenta (1974).

Patrí mu zásluha za vychovávanie kádrov v oblasti telesnej výchovy; prednášal na kurzoch a seminároch pre trénerov, vedúcich a rekreátorov, v Stredisku pre zdokonaľovanie učiteľov Vojvodiny, Inštitúte pre telesnú výchovu, v Spolku pre telesnú výchovu Partizán a v Juhoslovanskej armáde, tiež na vysokých školách v Československu. Založil s Dr. S. Soldatovićom Rehabilitačné stredisko v novosadských Jódnych kúpeľoch, kde bol vedúcim Úseku pre kinezioterapiu a hydroterapiu (1958-63).

Uverejnil skriptá o teórii a metódach telesnej výchovy a športových hier, o metódach telesného a zdravotného vzdelávania, výučbe lyžovania, prvkoch hier a i. Popularizoval šport v Rozhlasovej stanici Nový Sad (1970-74), v novinách a časopisoch.

Uznanie získal od Komitétu pre fyzkultúru Vlády FĽRJ (1950), od Spolku učiteľov, prednášateľov a profesorov telovýchovy (1962), od Fakulty telesnej výchovy v Bratislave, získal (1975) aj najvyššie vojvodinské športové uznanie Cenu Jovana Mikića Spartaka a i.

Umrel v Novom Sade 8. 12. 1988.

Lit.: Енциклопедија Новог Сада, Новосадски клуб „Прометеј", књига 12, s. 208-209.

LABÁTOVÁ, r. ROVNEVOVÁ, Oľga, profesorka telesnej kultúry na Fakulte telesnej kultúry v Novom Sade. Narodila sa v Rusku, Voronež, 20. 2. 1917. Pochádza zo starej váženej ruskej rodiny, ktorá bola usmernená na umenie; jej starý otec bol profesorom výtvarného umenia, starší brat Nikola hudobník a druhý brat Vjačeslav je známy maliar vo Švédsku. S rodičmi v r. 1920 emigrovala z Ruska. Rodina sa usadila v Báčskom Petrovci, kde Oľga ukončila základnú školu a gymnázium (1936), s poznámkou, že do malej matúry ako príslušníčka Ruského internátu pobudla vo Veľkej Kikinde.

Po ukončení kurzu Ministerstva fyzickej kultúry honorovane prednášala gymnastiku na petrovskom Gymnáziu a počas okupácie v Meštianskej škole. Po oslobodení vo večernej škole pre dôstojníkov a poddôstojníkov v Sombore bola prednášateľkou ruského jazyka (1945). Za učiteľku telovýchovy na petrovskom Gymnáziu bola vymenovaná v r. 1947 a prednášala aj v Učiteľskej škole.

V jeseni 1947 sa zapísala sa na Štátny inštitút pre fyzkultúru v Belehrade a ukončila ho v r. 1952 lebo na to mala vlohy. Ešte ako žiačka súťažila vo viacboji v Novom Sade a v Ľubľane. V stretnutiach Juhoslávia – Bulharsko v Sofii obsadila prvé miesto vo viacboji (1939).

Komponovala akademické gymnastické skladby a choreograficky nacvičovala folklórne skupiny pre Slovenské národné slávnosti v Báčskom Petrovci, tiež trénovala tamojších volejbalistov.

Vymenovali ju r. 1953 za prednášateľku na Vyššej pedagogickej škole v Novom Sade, na skupine telovýchova, a v r. 1954 získala hodnosť profesora predmetov kinezioterapia, tanec, prostné cvičby a i.

Bola vedúcou Kabinetu pre korektívnu gymnastiku pri Školskom dispenzári, a bola aj v tíme ktorý vykonával zdravotné prehliadky žiakov (držanie tela, deformity a pod.). Prenášala svoje poznatky a vedu z tejto oblasti aj na svojich študentov a učiteľov telovýchovy. Bola vedúcou aj v Oddelení pre kinezioterapiu v Rehabilitačnom stredisku Ústavu pre sociálne poistenie (1958-63). Pracovala aj v oblasti korektívnych cvičení a uplatňovania estetickej gymnastiky.

Hodnosť docenta na Fakulte telesnej výchovy získala v r. 1974, keď bola zvolená na predmety rytmická gymnastika a ľudové tance. Jej manžel Štefan Labát bol tiež prednášateľom na tejto Fakulte.

Napísala pre študentov skriptá, v ktorých sa spracúvajú kinezioterapia, formovanie tela a pohyby, didaktické a elementárne hry, metodika prehliadky nôh a chodidiel, cvičenie na náradí, rytmická gymnastika a ľudové tance.

Získala viac ďakovných listín, medailí a plakiet.

Žije ako dôchodkyňa v Novom Sade.

Lit.: Енциклопедија Новог Сада. Новосадски клуб „Прометеј", књига 12, s. 208-209.

LAČOK, Juraj, stredoškolský profesor matematiky, narodený 28. 4. 1946 v Kulpíne.

Rodičia: Ján Lačok, súkromný remeselník (kožušník), a Zuzana Lačoková, r. Juríková, domáca. Brat Ján pôsobí ako profesor telovýchovy v Kulpíne. Juraj Lačok ženatý s Katarínou Lačokovou, r. Triaškovou, učiteľkou telovýchovy, má dcéry Tatianu (magisterka farmácie, pôsobí v Bratislave) a Jarmilu (doktorku medicíny, pracuje v Selenči).

Základnú školu absolvoval v Kulpíne (1953-1961) a Gymnázium Jána Kollára v Petrovci (1961-1965); cestoval z Kulpína každý deň bicyklom a niekedy aj pešo. Vyštudoval matematiku na Filozofickej fakulte v Novom

Sade (1965-1969). V rokoch 1969-1975 pracoval ako profesor matematiky na Gymnáziu Mihajla Pupina v Kovačici (terajší matematici na tomto gymnáziu sú jeho odchovanci). V roku 1975 prestúpil na Gymnázium Jána Kollára v Petrovci, kde pôsobí dodnes. Od roku 2006 je asistentom matematiky na 1. ročníku Pedagogickej fakulty v Sombore – vysunuté oddelenie v Petrovci.

Bol učiteľom matematiky a triednym profesorom veľkému počtu žiakov, z ktorých sú mnohí na vysokých spoločensko-politických alebo vedeckých postoch tak u nás v Srbsku, ako aj v zahraničí.

LIKAVCOVÁ, Silvia, doktorka vied počítačového programovania, narodená 17. 4. 1973 v Novom Sade; docentka na Hospodárskej akadémii, Nový Sad. Záujem vo výskume: sémantika programovaných jazykov, Lambda účet, objektovo orientované programovanie, uplatňovanie logiky vo vede o počítačoch.

Rodičia: otec Jaromír Likavec, promovaný inžinier elektroniky, žije v Nemecku, pracuje na Fraunhofe Institut für Grafische Datenverarbietung, Darmstadt; matka Ľubica Miličićová, r. Jánoviaková, promovaná inžinierka stavebníctva, pracuje ako profesorka a zástupkyňa riaditeľa Technickej školy Jovana Vukasovića v Novom Sade.

Školenie a pracoviská: Matematiku vyštudovala na Prírodovedecko-matematickej fakulte Univerzity v Novom Sade záverečnou skúškou 31. 3. 1997 (1992-1997). Hosťujúcou študentkou bola na Developer of Web pages for Instituto de Ciências Exatas e Biológicas, Univesidade Federal de Ouro Preto, Brasil (7.-10. 1997). Ako asistentka postúpila na Fakulte technických vied Univerzity v Novom Sade (1997-2002). Hosťujúcou študentkou bola na pracovisku Developer of the Web pages for computer science laboratory „Visualis" Instituto Superior Tecnico, Universidade Tecnico de Lisboa, Portugal (aug. – sept. 1999).

Doktorát vied z informatiky na tému Types for object-oriented and functional programming languages obhájila záverečnou skúškou 10. 2. 2005 na Departmanto di Informatica, Universita di Torino, Taliansko, a Laboratoire de l' Informatique du Parallelisme, Ecola Normale Superieure de Lyon, Francúzsko.

Spolupracovníčka vo výskume na projekte: „Representation of proofs with aplications, classification of strukture and infinite combinatorics" Srbskej akadémie vied a umení, Belehrad (1. 2003 – 10. 2005) a na projekte „Models, languages, types, and processes in computer science" Srbskej akadémie vied a umení, Belehrad (jan. 2006 dodnes).

Hodnosť docenta získala na Fakulte pre vzdelávanie diplomovaných študentov a diplomovaných ekonómov pre zahraničný obchod Hospodárskej akadémie Samostatnej mimoštátnej univerzity v Novom Sade. Súčasne je tu angažovaná pre oblasť kvantitatívnych metód a informačných sústav (od januára 2008).

Znalosť cudzích jazykov: angličtina, taliančina a portugalčina – plynne; nemčina – priemerne; španielčina – základ. Dobre vie aj po slovensky a po srbsky.

Účasť vo vyučovaní: Technická fakulta Univerzity v Novom Sade – predmety algebra, analýza I, analýza II, základy diferenciálnych rovníc (okt. 1997 – jan. 2002). Hospodárska akadémia, Nový Sad – základy informačných sústav a podnikateľské informačné sústavy.

Dielo. *Univerzitné učebnice*: T. Grbić, S. Likavec, T. Lukić, J. Pantović, N. Sladoje, Lj. Teofanov: Zbirka rešenih zadataka iz Matematike I. Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad 2001; T. Grbić, S. Likavec, T. Lukić, J. Pantović, N. Sladoje, Lj. Teofanov: Zbirka rešenih zadataka iz Matematike I, drugo izdanje. Stylos, Novi Sad 2004; príspevky uverejnené vo vedúcom časopise medzinárodného významu – Theoretical Computer Science 316(1), pp. 49-74 (2004); príspevky v časopise medzinárodného významu – Electronic Notes in Theoretical Computer Science 70 (2002); Lecture Notes in Computer Sciece 3085, pp. 83-98 (2004); *príspevky prednesené na konferenciách medzinárodného významu uverejnené v celosti* – Proceedings of the 4th Panhellenic Logic Symposium. Thesaloniki, Greece, pp. 107-112 (2003); Poceedings of the 11th International Workschop on Foundations of Object-Oriented Languages, FOOL, '04, Venice. Italy, pp. 29-41 (2004); Proceedings of the 20th Annual ACM Symposium on Applied Computing, ACM SAC '05, Santa Fe, New Mexico, USA, pp. 1258-1263 (2005); *príspevky na vedeckých konferenciách zverejnené ako abstrakty* – Proceedings of the 5th International Workshop on Termination WST '01, Utrecht, Holandsko, abstract 14-16 (2001); Proceedings of the 19th Annual ACM Symposium on Applied Computting, ACN SAC'04, Programming Languages Track,

Nicosia, Cyprus, pp. 1508-1509 (2004); Proceedings of the 19th Annual ACM SIGPLAN Conference on Object-Oriented Programming, Systems, Languages, and Applications – OOPSLA'04, Anaheim, USA, pp. 208-209 (2004); spolupráca na medzinárodných projektoch – Computation Metamodels (CoMeta) project, partially funded by The Ministero dell'Istruzione, Universita e Ricerca (MIUR) – (2002-2003); – Network Aware Programming: Pbjects, Languages, Implementations (NAPOLI), partially funded the Ministero dell'Istruyione, Universita e Ricerca (MIUR) – (2002-2003); – From Proof To Computation througt Linear Logic (ProToCoLLo) project, partially funded bythe Ministero dell'Istrzione, Universita e Ricerca (MIUR) – (2002-2004); – Dynamic Assembly, Reconfiguration and Type-checking IST-2001-33477 (DART) project in the Global Computing pro-active of Future and Emerging Technologies; – Extensible Object Systems (EOS) project, funded by the Ministero dell'Istruzione, Universita e Recerca (2004); – TYPES – Types for Proofs and Programs. The Sixth Framework Programme – FP6 – Information Society Technology, European Union project (2004-2006). nacionálne projekty (súčasné) – Reprezentacija dokaza sa primenom, klasifikacija struktura i beskonačna kombinatorika, Ministarstvo za nauku i zaštitu životne sredine (2002 – danas).

LIKAVEC, Jaromír, diplomovaný inžinier a magister výpočtových vied, narodil sa 29. 12. 1949 v Zreňanine.

Otec Karol Likavec, diplomovaný inžinier, narodený v Zreňanine, matka Anna Likavcová, r. Častvenová, učiteľka, narodená v Báčskom Petrovci; sestra Vlasta Popovićová, r. Likavcová, diplomovaná architektka.

Strednú elektrotechnickú školu skončil v Novom Sade (1968). Elektrotechnickú fakultu Univerzity v Záhrebe absolvoval roku 1972. Špecializoval odbor výpočtových komunikácií na Technickej fakulte v Stockholme. Magisterské štúdiá v oblasti výpočtových komunikácií ukončil na Univerzite v Záhrebe, kde získal akademický titul magistra vied (1981).

Pracoviská: profesor v Strednej elektrotechnickej škole v Novom Sade (1973-1974), základná vojenská služba (1974-1975), spolupracovník v Pokrajinskom výpočtovom stredisku v Novom Sade (1975-1979), vedecký spolupracovník v inštitúte for Computer Sciece and Telekommunication TH Stockholm (1979), spolupracovník v Pokrajinskom stredisku pre informatiku Výkonnej rady Vojvodiny (1979-1982), vedúci Oddelenia pre rozvoj výpočtov a komunikácií v Novosadskej továrni na výrobu káblov (1982-1985), vedúci inžinier vo Výpočtovom stredisku Chemického priemyslu v Pančeve (1985-1987), vedúci pracovník v Stredisku pre výpočtovú techniku na Technickej univerzite v Darmstadte (1987-2002) a vedúci Prevádzky a riaditeľ Oddelenia komunikačných sietí fraunhoferského inštitútu pre kompjuterovú grafiku v Darmstadte (od r. 2002).

Vedľajšia činnosť: Poradca pre TECO komitét – OECD v Paríži (1976-1982), vedecký spolupracovník – asistent výpočtovej techniky na Fakulte technických vied Univerzity v Novom Sade (1982-1986), bol zodpovednou osobou pre zlaďovanie účasti na medzinárodných WWW konferenciách o internete. Zúčastnil sa s vlastnými príspevkami na mnohých medzinárodných konferenciách s tematikou manažmentu komplexných komunikačných systémov ako podporou – základom pre kompjuterovú grafiku.

Získané vysvedčenia: ITIL – Foundation Ceritificate in IT Service Management, Cisco Certified Security Professional, Cisco Wireless LAN Support Specialist, Cisco Certified Network Professional, Cisco Certified Design Professional, Certified Wireless Security Professional (CWSP) a Sniffer Certified Professional.

LOMENOVÁ, Elena, doktor telovýchovy, narodená 8. 10. 1954 v Báčskom Petrovci. Pôsobisko: Sunshine North Primary School, Melbourne, Victoria, Australia. Hlavné odbory činnosti: Telesná výchova a šport.

Otec: Michal Lomen (Kulpín, 1926), stolár, poľnohospodár; matka: Anna Lomenová, r. Kulíková (Báčsky Petrovec 1929-2008), domáca; súrodenci: prof. dr. Ružena Lomenová – Popovićová, sestra, profesorka na Fakulte telesnej výchovy Univerzity v Niši; Anna Lomenová – Kudroňová, sestra, profesorka anglického jazyka najprv na gymnáziu Jána Kollára a teraz na základnej škole, Hložany; syn: Filip Andrej (17 – ročný), študent 11. ročníka Mowbray College, Caroline Springs, Melbourne, Austrália.

Školské a iné vzdelanie: Základnú školu Jána Čajaka vychodila v Báčskom Petrovci, Gymnázium Jána Kollára tiež v Báčskom Petrovci, Fakultu telesnej výchovy v Belehrade, magisterské štúdiá v oblasti telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie na Fakulte telesnej výchovy v Belehrade, doktorát vied v oblasti telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie na Fakulte telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie v Novom Sade, Juhoslávia, Graduate Certificate in Ageing and Recreation, Department of Physical Education and Recreation, Victoria University of Technology, Melbourne, Austrália.

Akademické tituly, pedagogické, umelecké a iné hodnosti: profesor telesnej výchovy a športu (1978); magister v oblasti telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie (1986); doktor vied v oblasti telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie (1996).

Študijné a pracovné cesty v zahraničí: Hilton Brown's Swimming School, Auckland, New Zealand (Plavecká škola Hiltona Browna, Auckland, Nový Zéland).

Pôsobiská: Gymnázium Jána Kollára, Báčsky Petrovec, profesorka telesnej výchovy a športu (1978), Inštitút telesnej výchovy Univerzity Nový Sad, sekretárka inštitútu (1979-1981), Rádio a Televízia, Nový Sad, Slovenská redakcia, hlásateľka v slovenských vysielaniach a v srbskej redakcii v programe Vedomosti – bohatstvo (Znanje-imanje) zodpovedná za športovú časť programu (1980-1991 a 1994-1997), Fakulta telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie Univerzity v Novom Sade; asistentka na predmete plávanie (1981-1986), Hilton Brown's Swimming School, Auckland, Nový Zéland; inštruktor plávania (1988), Fakulta telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie Univerzity v Novom Sade, Vojvodina, Juhoslávia; asistentka na predmete Plávanie (1989-1991), Športové stredisko Nový Sad, Juhoslávia, zakladateľka plaveckej školy pre deti predškolského veku a športovej plaveckej školy pre deti rôzneho školského veku (1989-1991), Fakulta telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie Univerzity v Novom Sade, Vojvodina, Juhoslávia; asistentka a docentka na predmete plávanie (1994-1997); učiteľka slovenského jazyka v slovenskej etnickej škole Ľudovíta Štúra v Lavertone, Melbourne, Viktoria, Austrália, (1998), Sunshine Swim and Leisure Centre, Melbourne, Austrália, hydroterapeut, Fernwood Female Fitness Centre, Altona North, Melbourne, Austrália, koordinátor programov vo vode, inštruktor plávania, aquarobic (1998), Concord School, Bundoora, Melbourne, Austrália, profesorka telesnej výchovy (1999), Sunshine North Primary School, Melbourne, Austrália, profesorka telesnej výchovy a športu (1999-2000).

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: Victorian Institute of Teaching, Australia (Pedagogický inštitút Viktórie), The Australian Council for Health, Physical Education and Recreation (Austrálska rada pre zdravie, telesnú výchovu a rekreáciu), Swimming Victoria, Australia (Plávanie – Viktoria, Australia).

Dielo. Zahorjević., A., Matković, I., Lomen, E.: Plavecká príručka pre učiteľov a záchrancov. Fakulta telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie, Nový Sad, Juhoslávia, 1981. – Zahorjević, A, Malacko, J., Lomen, E.: Vplyv trenážneho procesu na morfologické charakteristiky, motorické schopnosti a motorické informácie plavcov (vedecko-výskumný projekt). Fakulta telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie, Nový Sad, 1982. – Lomen, E.: Pomer rýchlosti plávania k relevantným antropometrickým dimenziám a dimenziám flexibility plavcov v pionierskej a mládežníckej kategórii. Magisterská práca. Fakulta telesnej výchovy Univerzity v Belehrade 1986 (napísané po srbsky). – Zahorjevic, A., Lomen, E.: Program práce pre prvý rok plaveckej školy. Fakulta telesnej výchovy, športu a športovej rekreácie, Nový Sad 1990. – Zahorjević, A., Lomen, E.: Odborná práca v oblasti plávania prednesená na 3. juhoslovanskej konferencii plaveckého športu v Portoroži, Slovinsko, 1990. – Lomen, E.: Odborná práca v oblasti plávania prednesená v anglickom jazyku na 3. medzinárodnom kongrese telesnej výchovy a športu v Komotine, Grécko, 1995. – Lomen E.: Odborná práca v oblasti plávania prednesená v slovenskom jazyku na Medzinárodnej konferencii telesnej výchovy a športu detí a mládeže v Bratislave, Slovenská republika 1995. – Lomen, E., Popović, R., Durašković R.: Odborná práca v oblasti športu prednesená na 3. medzinárodnej konferencii telesnej aktivity a zdravia „Novosadský maratón", Nový Sad 1995. – Duraškovic, R., Popović, R., Lomen, E.: Odborná práca v oblasti psychológie a športu prednesená na 3. medzinárodnej konferencii telesnej aktivity a zdravia Novosadský maratón, Nový Sad 1995. – Odborná práca prednesená v anglickom jazyku na Medzinárodnej konferencii FIS komunikacia, Niš. – Durašković, R., Popović, R., Lomen, E.: Odborná práca v oblasti psychológie, sociológie a športu prednesená na 3. medzinárodnej konferencii telesnej aktivity a zdravia Novosadský maratón, Nový Sad 1995. – Nicin, Dj., Lomen, E.: Telesná kultúra vo funkcii ekologického hnutia. Odborná práca prednesená na EKO – konferencii 95, Nový Sad 1995. – Lomen, E., Samuilidu, E.: Zdravotný význam plávania a možnosti aplikácie plaveckých spôsobov pri korekcii posturálnych deviácií, 1995. – Lomen, E.: Uplatnenie plávania v pohybovom režime duševne a telesne postihnutých jednotlivcov. Odborná práca prednesená na Medzinárodnej konferencii FIS komunikácie, Niš 1995. – Lomen, E.: Pomer morfologických charakteristík, motorických schopností a pretekárskych výsledkov v plaveckom športe. Doktorská dizertácia. Fakulta telesnej výchovy,

športu a športovej rekreácie, Univerzita v Novom Sade, Juhoslávia, 1996 (po srbsky). – Lomen, E.: Faktorová štruktúra športového výkonu plavkýň. Odborná práca v oblasti plávania prednesená v anglickom jazyku na 4. Medzinarodnom kongrese telesnej výchovy a športu v Komotine, Grécko, 1996. – Lomen, E.: Telesná výchova v niektorých európskych krajinách a úloha Asociácie telesnej výchovy Európskeho spoločenstva (EU PEA – European Union Physical Education Association) v procese edukácie. Odborná práca prednesená na konferencii Združenia pedagógov telesnej výchovy, Juhoslavia, 1996. – Ulić, D., Lomen, E.: Zlepšenie deviácie chrbtice uplatnením modifikovaných plaveckých spôsobov. Odborná práca prednesená v slovenskom jazyku na Medzinárodnom kongrese 50. výročia Českého a slovenského združenia športovej medicíny. Trenčianske Teplice 1996.

Ostatné poznámky a doplnky k životu a dielu: V mojej profesionálnej ceste mi veľmi pomohli bývalý profesor na Fakulte telesnej výchovy v Belehrade prof. Dr. Ivan Matković. Rovnako tak si vážim aj iných profesorov, ktorí mi pomohli pri voľbe povolania a budovaní vedeckej kariéry: pán Štefan Častven, bývalý profesor na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci, prof. Dr. Štefan Labát, bývalý dekan Fakulty telesnej výchovy v Novom Sade, prof. Dr. Pavel Opavský, bývalý profesor na Fakulte telesnej výchovy v Belehrade, prof. Dr. Julian Malacko, bývalý profesor na Fakulte telesnej výchovy v Novom Sade, prof. Dr. Adolf Zahorjević, bývalý profesor na Fakulte telesnej výchovy v Novom Sade, prof. Dr. Ružena Lomenová-Popovićová, profesorka na Fakulte telesnej výchovy v Niši.

Významnú emocionálnu hodnotu má pre mňa aj dlhoročná spolupráca s Rozhlasom a televíziou Nový Sad – redakciami programov v slovenskej reči, ako aj činnosť v Slovenskej spoločenskej a kultúrnej asociácii Ľudovíta Štúra v Melbourne, Austrália, v ktorej som počas troch volebných období bola tajomníčkou asociácie, hlavnou redaktorkou Slovenských oznamov, jej mesačníka a učiteľkou slovenského jazyka – túto úlohu ešte stále vykonávam.

MAJERA, Ľuboslav, Mgr. Art. réžie, sa narodil 3. 11. 1951 v Báčskom Petrovci. Vyrástol v rodine, ktorá pestovala kultúrne dedičstvo slovenskej menšiny, žijúcej v týchto priestoroch 260 rokov, tiež i kultúrne dedičstvo etnickej väčšiny (srbochorvátsky jazyk a kultúru). Otec Ivan Majera (1924-1991) pôsobil dlhé roky ako novinár a istý čas ako šéfredaktor Hlasu ľudu, matka Anna Majerová, r. Kišgeciová (1923-1987), povolaním učiteľka, sa po úspešnej práci na škole osvedčila aj ako novinárka a šéfredaktorka detských časopisov, spisovateľka pre deti a autorka čítaniek. Ľuboslav Majera s manželkou Miluškou Anušiakovou-Majerovou, učiteľkou nižších ročníkov základnej školy a autorkou učebníc, majú syna Andreja, diplomovaného inžiniera hortikultúry, a dcéru Hanu, študentku masmediálnych komunikácií a reklamy.

Základnú školu a gymnázium absolvoval v slovenčine v rodnom Petrovci. Ako štipendista RTV Nový Sad vyštudoval v roku 1975 na VŠMU v Bratislave odbor divadelná réžia u profesora Karola Zachara a Miloša Pietora.

Prvých osem rokov profesionálnej práce pôsobil ako režisér v Televízii Nový Sad a ďalších jedenásť rokov v Novosadskom rozhlase v redakcii dramatických vysielaní. Režíroval desiatky dokumentárnych filmov, reportáží a fejtónov a viac ako 100 rozhlasových hier pre deti a dospelých, vo všetkých jazykoch vysielacieho programu (srbčina, slovenčina, maďarčina, rumunčina, rusínčina). Jeho rozhlasové hry reprezentovali Novosadský rozhlas na Juhoslovanských dňoch rozhlasu viacej rokov za sebou v Portoroži a v Ochride, kde získal mnohé ceny. Ako hosťujúci režisér pracoval v rozhlase v Belehrade, Sarajeve, Bratislave, Berlíne.

Paralelne režíroval aj divadelné predstavenia doma a na Slovensku v profesionálnych aj ochotníckych divadlách (vyše 130 réžií).

Počas tridsaťpäťročnej praxe získaval skúsenosti v Novom Sade, Belehrade, Kikinde, Sombore, Subotici, Zreňanine, Šabci, Budve, Kruševci, Mostare, Petrovci, Kovačici, Bratislave, Prešove, Nitre, Trnave, Zvolene, Brezne, Berlíne... a svoju réžijno-umeleckú tvorbu prezentoval na scénach bývalej Juhoslávie, Československa, Maďarska, Rumunska, Bulharska, Ukrajiny, Rakúska, Dánska, Francúzska, Egypta, Kanady. Vytvoril si vlastný provokačný réžijný rukopis, ktorého aktuálnosť a tvorivá svojbytnosť bola korunovaná množstvom odborných ocenení. Dosiahnuté umelecké výsledky a úspešnosť v práci s rôznorodými súbormi boli najlepším odporučením k menovaniu Mgr. art. režiséra Ľuboslava Majeru na miesto najprv mimoriadneho, a potom riadneho profesora Akadémie umení v Novom Sade, ktorá ho po osemročnej, metodologicky definovanej pedagogickej skúsenosti v práci so študentmi adekvátne odporúča aj na post výnimočné zaujímavého hosťujúceho profesora na vysokých umeleckých školách dramatického zamerania doma a v zahraničí. Od 1. 10. 2004 prednáša aj na Akadémii umení v Banskej Bystrici (Slovensko), kde dočasne konal funkciu dekana Divadelnej fakulty (1. 3. 2008 – 9. 12. 2008).

Ocenenia: Sterijova cena (najvyššia cechovská) za réžiu predstavenia Cesta do Nantu; 3-krát Zlatá maska (Juhoslovanský festival ochotníkov); 5-krát Najlepšia réžia (Festival malých a experimentálnych divadiel – Pančevo); Najlepšia réžia vo Vršci, Sombore, Belehrade, Vranji (vojvodinské a srbské prehliadky); Bábkoherecká cena za réžiu hry Srboljub Stanković v Subotici.

MAJEROVÁ, Dušana, narodená 17. 10. 1982 v Novom Sade.

Otec Dušan Majera narodený v Kulpíne (1. 11. 1938 – 5. 8. 1994); matka Zuzana Majerová, r. Kaňová, narodená 17. 3. 1946 v Bačskom Petrovci. Rodina žije v Báčskom Perovci.

V Báčskom Petrovci vychodila Základnú školu Jána Čajaka a ukončila ju s udelením Vukovho diplomu (1989-1997). Súčasne absolvovala aj Základnú hudobnú školu pre klavír Isidora Bajića v Novom Sade (1990-1996). Počas základneho vzdelávania sa zúčastňovala na súťažiach mladých recitátorov, z ktorých má rôzne diplomy a vyznamenania. V 8. ročníku Základnej školy prejavovala záujem na biológiu a chémiu. Zúčastnila sa školských súťaží z biológie a získala prvé miesto v Báčskopetrovskej obci.

Po ukončení Gymnázia Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1997-2001), bola prijatá na Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, odbor biológia (2001-2003). V roku 2003 sa zapísala na špecializáciu biotechnológie na Katedre molekulárnej biologie. Bakaláske štátne skušky absolvovala 23. 6. 2004 a prospela s vyznamenaním.

V rokoch 2003-2004 praxovala v diagnostickom laboratóriu Slovgen s. r. o. a v rokoch 2004-2006 na Ústave experimentálnej onkológie SAV na Oddelení pre molekulárnu biológiu pod vedením Petra Barátha, PhD.

Diplomovú prácu mala Expression of human recombinant factor NFI. Štátne magisterské skúšky absolvovala 24. 4. 2006 a prospela s vyznamenaním. Za magistru bola promovaná s udelením červeného diplomu.

Publikácie počas vysokoškolského štúdia: študentská vedecká konferencia prírodovedeckej fakulty 2006, zbierka článkov – expresia ľudskeho transkripčného faktora NFI.

Po ukončení vysokej školy bola prijatá na doktorandské študie na Inštitúte Jožefa Stefana v Ľubľane, Slovinsko, na Oddelení pre biochémiu, molekulárnu a štrukturálnu biológiu.

Je PhD. študentkou na medzinárodnej podiplomovej škole Jožefa Stefana.

Pracuje na projekte High Throughput development of drugs for immunotherapy of autoimmune diseases v rámci MARIE CURIE research training network.

V rámci tohto projektu sa zúčasnila workshopov a stretnuti: Inštitút CURIE v Paríži (26. – 27. 11. 2006); Viedeň (5. – 6. 11. 2007); Oslo (27. – 28. 3. 2008).

Pôsobila na The Netherland cancer Institute/Department of tumor biology v Amsterdame (20. 9. 2007 – 27. 6. 2008).

Vedecké konferencie: Proteinase Inhibitors and Biological Control. Portorož, Slovenia (23. – 27. 6. 2007).

Je členkou Slovinskej biochemickej spoločnosti.

MAKIŠOVÁ, r. LOVÁSOVÁ, **Anna,** doktorka vied, docentka Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade, narodená v Hložanoch 8. 11. 1961; hlavné polia činnosti: pravopis, fonetika, fonológia, lexikológia, morfológia, konfrontačná analýza slovenského a srbského jazyka, sociolingvistika.

Rodičia: otec Ján, narodený v Hložanoch (1938), poľnohospodár, matka Anna, r. Korčoková, nar. v Hložanoch (1939), domáca, manžel Jaroslav Makiš, nar. v Novom Sade (1958), robotník, dcéra Anna Makišová, nar. v Novom Sade (1986), študentka na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, dcéra Jaroslava Makišová, nar. v Novom Sade (1991), žiačka gymnázia v Báčskom Petrovci.

Základnú školu zakončila v slovenskej reči v Hložanoch.

Dve triedy spoločného stredného vzdelávania zakončila v slovenskej reči v Báčskom Petrovci a dva ročníky profesijne usmerneného vzdelávania a výchovy stredného stupňa kulturologického odboru po slovensky v Báčskom Petrovci v školskom roku 1979/80.

Filozofickú fakultu, odbor slovenský jazyk a literatúra, absolvovala v Novom Sade (1985).

Magisterskú tézu Komunikácia v materskej škole obhájila na Filozofickej fakulte v Novom Sade (2005) a doktorát Prídavné mená v slovenčine a v srbčine obhájila na Filozofickej fakulte v Novom Sade (2007).

Na Základnej škole vo Futogu pôsobila v druhom polroku v školskom roku 1984/85. Na Filozofickej fakulte, Ústav slovakistiky, v Novom Sade pôsobí od decembra 1985. Najprv ako asistentka (1985), potom ako lektorka (1997) a docentka (2007).

Medzi odbory vedeckej činnosti docentky Makišovej patrí teoretická a aplikovaná jazykoveda. Na tejto fakulte v Novom Sade prednáša: pravopis slovenského jazyka, slovenský jazyk ako voliteľný predmet, slovenský jazyk ako cudzí jazyk, vedľa toho máva aj cvičenia z fonetiky, fonológie a lexikológie slovenského jazyka a z morfológie slovenského jazyka.

Anna Makišová od školského roku 2007/08 má prednášky a cvičenia z predmetov slovenský jazyk, kultúra vyjadrovania a metodika rozvoja reči na Vysokej škole odborových štúdií pre vzdelávanie vychovávateľov v Novom Sade.

Odbornú literatúru (okrem v slovenčine a srbčine) sleduje v ruštine a aj v iných slovanských jazykoch.

Študijné pobyty uskutočnila v školskom roku 1989/90 v Bratislave, na Studia Academica Slovaca v Bratislave (2002), na Letnej škole slovenského jazyka a kultúry v Banskej Bystrici (2006), Slovenská akadémia vied – Jazykovedný ústav (2007). Okrem toho mala príspevky (referáty) na lingvistických podujatiach organizovaných v Juhoslávii.

Je členkou Slavistickej spoločnosti Srbska, Spolku vojvodinských slovakistov, resp. Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti, Juhoslovanskej spoločnosti pre aplikovanú lingvistiku.

Dielo. *Kapitoly v zborníkoch*: Terminológia svadobných zvykov a obyčajov. In: Hložany 1756-1986, Kultúra : Báčsky Petrovec,1986, s. 295-304; Ústne jazykové prejavy obyvateľov Hložian. In: Hložany II. Kultúra : Báčsky Petrovec, 1998. s. 270–279; Vplyv srbského jazyka na jazykové prejavy detí materskej školy. In: Hložany 1756 – 2006 Kultúra : Báčsky Petrovec, 2006, s. 271-283; Názvy osôb v rodinnom a príbuzenskom vzťahu. In: Hložany 1756 – 2006 Kultúra : Báčsky Petrovec, 2006, s. 284-292.

Príspevky uverejnené v publikáciách medzinárodného významu: Usmeno izražavanje dece u predškolskoj ustanovi u Gložanu. In: Uporabno jezikoslovje, Ljubljana, 1989, s.425–429; Predlozi u usmenim iskazima vojvođanskih Slovaka. In: IV. simpozijum Kontrastivna jezička istraživanja. Zbornik radova. Filozofski fakultet, Novi Sad, 1990, s. 347-352; Expresívne jazykové prostriedky v povojnovej detskej dráme Slovákov vo Vojvodine. In: 125 rokov ochotníckeho divadla Slovákov v Juhoslávii, Nový Sad : 1995, s. 293-296; Oslovljavanje u govoru dece predškolskog uzrasta. In: Kontrastivna jezička istraživanja, Novi Sad : 1996, s. 223-227; Slovenskí vojvodinskí spisovatelia v časopise pre deti Zornička. In: Vydavateľsko-tlačiarenská činnosť Slovákov v Juhoslávii, Bratislava : 2000, s. 91-96; Termini za označavanje rodbinskih odnosa kod dece predškolskog uzrasta. In: Primenjena lingvistika br. 3. Jugoslovensko društvo za primenjenu lingvistiku. Filozofski fakultet u Novom Sadu, Novi Sad : 2002, s. 61-65; Slovačko-srpska spontana kontrastivna analiza na predškolskom uzrastu. In: Slavistika VII, Beograd : 2003, s. 124-129; Nazivi za obeležavanje rodbinskih odnosa u slovačkom i srpskom jeziku. In: Slavistika VIII, Beograd : 2004, s. 155-163; Imenički augmentativi u slovačkom i srpskom jeziku – građenje i semantika. In: Slavistika IX, Beograd:2005, s. 185-191; Deminutivi u slovačkom i srpskom jeziku. In: Susret kultura, Novi Sad : 2006, s. 609-617; Prefiksacija prideva u slovačkom i srpskom jeziku. In: Primenjena lingvistika 9, Beograd – Novi Sad : 2008, s. 137-144; Vplyv srbského jazyka na jazykové prejavy detí materskej školy. In: Slavistika X, Beograd : 2006, s. 187-197; Pridevske složenice u slovačkom i srpskom jeziku. In: Slavistika XI, Beograd : 2007, s. 274-283; Slovenčina v materskej škole vo vojvodinskom prostredí. In: Slovenčina v menšinovom prostredí II. Békešská Čaba; Pogled na imeničke složenice kroz prizmu dva jezika. In: Slavistika XII, Beograd : 2008, s. 278-285;

Príspevky uverejnené v publikáciách národného významu: Niektoré typické znaky interferencie v slovenčine na zhromaždeniach občanov v SAPV. Nový život, 3/1989, s. 235-238; Ústna podoba spisovnej slovenčiny vo Vojvodine. Nový život 7-8/1990, s. 351-357; Nový ročník Zborníka Spolku vojvodinských slovakistov. Nový život, 4-6/1992, s. 125-126; O slovenskom jazyku v Juhoslávii Daniela Dudka. Nový život, 9-10/2001, s. 527-530; Jazykové výrazové prostriedky v zbierke Ocko z čokolády. Nový život, 1-3/2006, s. 54-56; Kniha o slovenčine vo vojvodinskom prostredí. Nový život, 1-3/2007, s. 59-61; Zborník štúdií Vincenta Blanára. Nový život, 3-4/2008, s. 56-58; 11. Vlastnosti jazykovej komunikácie s deťmi predškolského veku. Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, 14 Nový Sad 1997, s. 135-143; Prefix, prefixoid a redukovaná koreňová morféma. Slovakistický zborník 1, Nový Sad 2006, s. 62-69; Spomienky na zašlé časy. Dolnozemský Slovák, 2/2006, s. 24-25; Typy oslovenia v materskej škole. Slovakistický zborník 2, Nový Sad 2007, s. 52-64; Prvý zväzok výkladového slovníka. Slovakistický zborník 2, Nový Sad 2007, s. 176-179;

Príspevky uverejnené v celosti v domácich časopisoch: O slovenskej jazykovede vo Vojvodine: Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 28/1996, s. 22; Nová príručka pre vychovávateľov a učiteľov. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 20/2003, s. 6-7; 17. Zborník Studia Academica Slovaca 31. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 22/2003, s. 8; Vyučovanie slovenčiny mimo Slovenska. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 11/2003, s. 7; Zborník Studia Academica Slovaca 32. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 3/2004, s. 8; Kniha o bilingvizme. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 6/2004, s. 8; Zborník o komunikácii. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 12/2004, s. 8; Bilingvizmus v širších rámcoch. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 2/2005, s. 8; Prvý morfematický slovník slovenčiny. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 4/2005, s. 8; O galicizmoch v slovenčine. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 9/2005, s. 6; Jazyk a komunikácia spolu. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 10/2005, s. 6; Kniha úvah a esejí. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 4/2006, s. 6; Valenčný slovník slovenských slovies. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 5/2006, s. 6; Vzácna jazykovedná publikácia. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 8/2007, s. 6; Letný kurz slovenského jazyka a kultúry. Mozaika. Príloha Hlasu ľudu: 14/2007, s. 30; Slovník súčasného slovenského jazyka. Obzory. Príloha Hlasu ľudu: 3/2008, s. 6;

Prednes referátov na stretnutiach národného významu (15).

MARČEK, Ján, plukovník, doktor andragogických vied,[6] profesor Vojenskej akadémie, narodil sa 30. 8. 1958 v Pančeve. Oblasti jeho vedeckej činnosti a záujmu sú: vojenská andragógika, vojenská psychológia a vojenská stratégia.

Otec Ján, robotník, matka Anna, r. Karasová, domáca.

Základnú školu Maršala Tita vychodil v rodisku (1973). Vojenské gymnázium Bratstvo-jedinstvo v Belehrade absolvoval s výborným prospechom. Vojenskú akadémiu pozemných síl navštevoval v Belehrade. Ukončil ju ako prvý v poradí a priemernou známkou 9,84.

Pôsobil v posádke v Niši. Tu strávil ako čatár deväť rokov.

Postgraduálne štúdia navštevoval v období 1987-1991. Obhájil magisterskú prácu Uticaj vrste povratnih informacija dostupnih posredstvom trenažera na obučavanje strelaca – protivavionaca (Vojna akademija kopnene vojske, Beograd 1991). Doktorát z oblasti vojenskej andragogiky obhájil pod názvom Profil oficira kao činilac interpersonalnih odnosa u trupnoj sredini (Vojna akademija Vojske Jugoslavije, Beograd 1998).

Do belehradskej posádky bol preložený v roku 1990. Tu osemnásť rokov pôsobil ako výskumný pracovník (Institut za strategijska istraživanja), náčelník oddelenia a riaditeľ inštitútu. Okrem toho získal vedecké poznatky a vedecké hodnosti – od bádateľa – praktikanta po vedeckého poradcu.

Dodnes vyvíja bohatú vedeckú a pedagogickú činnosť: bádateľ v odbore pre výskum vyučovania na strategickej úrovni (Institut za strategijska istraživanja, 1990-1992), bádateľ v odbore pre vojenskú sociológiu a psychológiu (Institut za ratne veštine, 1992-2002), náčelník oddelenia pre vojenskú sociológiu a psychológiu (2002-2006), náčelník oddelenia pre taktiku (2006), riaditeľ inštitútu (Institut za strategijska istraživanja, 2006-2007), vedúci základných štúdií a zároveň prednášateľ vojenskej andragogiky na Vojenskej akadémii (2007-2008).

Hodnosť vedeckého poradcu mu udelila 14. 10. 2004 Vedecká rada Inštitútu pre vojenské zručnosti a hodnosť riadneho profesora 6. 10. 2008 Pedagogicko-vedecká rada Vojenskej akadémie.

Za doterajšiu vojenskú službu viackrát získal uznania a ceny. Za dosiahnuté výsledky vo vedení vojenských jednotiek v mieri a vo vojne bol vyznamenaný Medailou za vojenské zásluhy, Vyznamenaním za vojenské zásluhy so striebornými mečmi a Vyznamenaním za zásluhy v oblasti obrany a bezpečnosti prvého stupňa. Počas profesijnej vojenskej služby dvakrát bol mimoriadne povýšený do vyššej hodnosti a roku 1999 do hodnosti plukovníka.

Je ženatý. S manželkou Zuzanou, r. Tordajovou z Padiny, majú dve dcéry – Marínu (1984) a Marianu (1995).

Uverejnil viac vedeckých príspevkov z vojenskej andragogiky, vojenskej psychológie a vojenskej stratégie. Úsilie jeho vedeckej činnosti bolo usmernené na empirické výskumy. Je autorom dvoch monografií a spoluautorom piatich štúdií a monografií. Zároveň je autorom a spoluautorom kapitol v desiatich štúdiách. Uverejnil ako autor a spoluautor 16 príspevkov vo vedúcich časopisoch národného významu, 12 príspevkov v časopisoch národného významu a 7 prehľadných príspevkov v zborníkoch prác. Na vedeckých a odborných stretnutiach mal 10 vystúpení.

Bol vedúcim štyroch vedeckovýskumných projektov.

[6] Andragogika je aplikovaná veda o výchove a vzdelávaní dospelých.

Na vojenskej akadémii prednášal vojenskú andragogiku, vojenskú andragogiku a psychológiu a teóriu a organizáciu vzdelávania.

Bol školiteľom pri písaní jedného doktorátu a členom komisie pre obhajobu šiestich magisterských prác.

Dielo. *Vedecké knihy a monografie*: Marček, J.: Profil oficira i interpersonalni odnosi. Uprava za školstvo i obuku, Vojna akademija, Beograd 2003; Marček, J.: Vojnoškolski sistemi inostranih zemalja. Uprava za naučnu i izdavačku delatnost, Institut ratne veštine, Beograd 2000; Pajević, D., Marček, J. i Đenić, N.: Prilagođenost studenata vojnih akademija poligonskim uslovima obuke (studija). Vojna akademija Vojske Jugoslavije, Beograd 1995; Pajević, D., Marček, J., Danić, N. i Đenić, N.: Socijalno-psihološka integrisanost vodova na poligonskoj obuci (studija). Vojna akademija Vojske Jugoslavije, Beograd 1988; Damnjanović, P., Pajević, D., Marček, J., Danić, N. i Marjanović, V.: Aktivnost studenata u obrazovno-vaspitnom procesu. Vojna akademija, Beograd 2004; Marček, J., Savić, A., Danić, N. i Suša B.: Profili oficira rodova i službi Vojske Srbije. Vojnoizdavački zavod, Beograd 2006; Stanić, Đ., Kilibarda, Z. i Marček, J.: Obuka srpske vojske (1804-1918). Vojnoizdavački zavod, Beograd 2007.

Kapitoly v štúdiách: Kovač, M., Marček, J. i dr.: Elementarne funkcije rodova u borbenim dejstvima. In: Grupa autora: Kako razumeti novu vojnu doktrinu (studija). Institut ratne veštine, Beograd 1994, s. 49-69; Marček, J.: Iskustva u stvaranju i razvoju naučnoistraživačkog kadra u armijama drugih zemalja. In: Grupa autora: Statusna pitanja naučnoistraživačkog kadra u Vojsci Jugoslavije (studija). Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za školstvo, obuku, naučnu i izdavačku delatnost, Beograd 2000;

Kovač, M. i Marček J.: Uticaj međunarodnih i regionalnih organizacija i asocijacija na bezbednost SR Jugoslavije. In: Grupa autora: Međunarodne organizacije i asocijacije kao centri moći u međunarodnim odnosima i njhov uticaj na bezbednost SR Jugoslavije (studija). Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za školstvo, obuku, naučnu i izdavačku delatnost. Institut ratne veštine, Beograd 2001; Kilibarda, Z.i Marček, J.: Stavovi prema zemljama agresorima i njihovim pomagačima i zemljama protivnicima agresije. In: Grupa autora: Socijalni, moralni i psihološki činioci otpora građana Crne Gore NATO agresiji (Studija). Generalštab Vojske Jugoslavije, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd 2001; Marček, J. i Kilibarda, Z.: Stavovi o pružanju otpora agresiji NATO-a. In: Grupa autora: Socijalni, moralni i psihološki činioci otpora građana Crne Gore NATO agresiji (studija). Generalštab Vojske Jugoslavije, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd 2001; Marček, J.: Metodologija istraživanja. In: Šaranović, J.: Obim i modaliteti angažovanja žena u savremenim armijama (studija). Institut ratne veštine, Beograd 2006; Marček, J.: Metodologija istraživanja. In: Stanić, M.: Reforma sistema naučne delatnosti u Ministarstvu odbrane i Vojsci Srbije i Crne Gore. Ministarstvo odbrane, Sektor za politiku odbrane, Uprava za strategijsko planiranje, Beograd 2005; Marček, J.: Metodologija istraživanja. Vrednost pripadnika Vojske Srbije, Konceptualni model vrednovanja morala Vojske Srbije. In: Marček J. i sar.: Model vrednovanja morala Vojske Srbije u savremenim uslovima. Institut za strategijska istraživanja, Beograd 2007.

Príspevky v tematických zborníkoch: Zbornik radova sa simpozijuma o vojnoj nauci – Vojna nauka i vojna doktrina, Beograd 1998, s. 63-86; Zbornik radova sa simpozijuma o vojnoj nauci – SIMVON-2001, Institut ratne veštine, Beograd 2001, s. 29-68, s. 157-166; Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Kosovskoj Mitrovici, 31, 2001, s. 173-190; Zbornik Fakulteta civilne odbrane, Univerzitet u Beogradu, Beograd 2001, s. 47-56.

Príspevky do vedúcich časopisov národného významu: Vojno delo, br. 4-5, 1992, s. 315-337; br. 3-4, 1994, s. 34-35; br. 2, 1995, s. 159-176; br. 2, 1996, s. 102-118; br. 4-5, 1996, s. 114-126; br. 1, 1997, s. 121-148; br. 6, 1997, s. 33-45, s. 163-168; br. 3, 2000, s. 87-107, br. 6, 2000, s. 87-107; br. 1, 2002, s. 29-51; br. 4-5, 2002, s. 35-58; br. 3, 2004, s. 115-132; br. 4, 2005, s. 123-139; br. 1, 2008, s. 124-139; Psihologija, 2000, br. 3-4, s. 413-434.

Príspevky do časopisov národného významu: Savremeni problemi ratne veštine, br. 24, 1992, s. 71-88; br. 32, 1994, s. 66-79; br. 36-37, 1996, s. 304-310; br. 39-39, 1997, s. 25-49. Novi glasnik, br. 5-6, 1994, 35-40; br. 3-4, 1995, s. 57-64; br. 2-3, 2002, s. 53-56; br. 4-5, 2002, s. 65-74; br. 6, 2002, s. 56-62; br. 1, 2005, s. 51-56; br. 4, 2007, s. 89-96.

MARIĆOVÁ, r. VESTEGOVÁ, Anna, doktorka vied, mimoriadna profesorka na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade, narodená v Starej Pazove 21. 7. 1951; hlavné polia činnosti: lexikológia, morfológia, konfrontačná analýza slovenského a srbského jazyka, dialektológia slovenského jazyka.

Rodičia: otec Martin, robotník, matka Zuzana, robotníčka, manžel Dragan, profesor juhoslovanskej literatúry, dcéry: Jasmina Marićová – Bírešová, narodená r. 1975, profesorka srbskej literatúry, a dcéra Stanislava Marićová, absolventka pedagogiky.

Základnú školu absolvovala po slovensky a gymnázium po srbsky v Starej Pazove.

Odbor slovenský jazyk a literatúru absolvovala na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1974).

Magisterskú tézu Glasovni sistem slovačkog govora Stare Pazove obhájila na Filologickej fakulte v Belehrade (1981) a doktorát Systém slovesných predpôn v slovenčine a srbčine na Filozofickej fakulte v Novom Sade (2002).

Od 1. januára 1975 pôsobí na Filozofickej fakulte v Novom Sade v Oddelení slovakistiky. Najprv ako asistentka-praktikantka (1975), asistentka (1981), docentka (2003) a mimoriadna profesorka (2008).

Medzi odbory vedeckej činnosti profesorky Marićovej patrí teoretická a aplikovaná jazykoveda. Na Filozofickej fakulte v Novom Sade prednáša na základných akademických štúdiách: morfológiu slovenského jazyka 1-2 študentom slovenčiny; morfológiu slovenského jazyka 1 študentom žurnalistiky (Slovákom); súčasný slovenský jazyk 1-4 študentom srbského jazyka v menšinových školách; slovenský jazyk ako druhý slovanský jazyk 1-2 študentom srbského jazyka a literatúry, slovenský jazyk ako voliteľný (slovanský) jazyk 1-4 študentom ruského jazyka a literatúry a študentom rusínskeho jazyka a literatúry; slovenský jazyk ako cudzí jazyk 1-4 pre všetky skupiny na fakulte. Na postgraduálnych štúdiách – slovenčinu ako cudzí jazyk pre študentov srbčiny. Na doktorandských štúdiách – deriváciu v slovenčine a srbčine.

Odbornú literatúru sleduje v slovenčine, srbčine, ruštine a v ostatných slovanských jazykoch.

Študijné pobyty uskutočnila na Slovensku: Letná škola Studia Academica Slovaca Bratislava (1973); Medziuniverzitná výmena vysokoškolských učiteľov, v Bratislave na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského (1988); Študijný pobyt prostredníctvom SAIE v Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied v Bratislave (2007). Zúčastnila sa na medzinárodných konferenciách v zahraničí: Slovenčina v menšinovom prostredí v Békešskej Čabe (Maďarsko) (2007), v Opatiji (Chorvátsko) a na Medzinárodnom vedeckom seminári (pri príležitosti nedožitej storočnice univer. prof. Jozefa Štolca) v Bratislave (2008), na 12. a 13. medzinárodnom slavistickom snemovaní. Okrem toho treba spomenúť jej účasť na početných národných lingvistických podujatiach organizovaných v bývalej Juhoslávii a v Srbsku.

Je členkou Slavistickej spoločnosti Srbska, Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti, Spoločnosti pre aplikovanú lingvistiku Srbska.

Dielo. *Monografie*: Slovenské nárečie Starej Pazovy. Nadlak – Bratislava: Vydavateľatvo Ivan Krasko, Vydavateľstvo ESA 2006, 220 s.; Systém slovesných predpôn v slovenčine a srbčine. Nový Sad: Slovenské vydavateľské centrum 2008, 250 s.; Govorne i jezičke karakteristike nekih emisija Radio Novog Sada i Televizije Novi Sad na slovačkom jeziku. Novi Sad: Odeljenje za istraživanje programa i auditorijuma Radio-televizije Novi Sad 1983, 91 s. (V spoluautorstve s J. Turčanom, M. Týrom a M. Dudkom)

Kapitoly v knihách a časopisoch medzinárodného významu: Priestorový význam pri slovesách s predponami do- a od- v slovenčine a srbčine a ich vzťah k zodpovedajúcim predložkám. In: Slavica Szegediensia, Szeged 2003, s. 167-173; Alomorfni oblici glagolskih prefiksa u slovačkom, srpskom i hrvatskom jeziku. In: Riječ – Časopis za slavensku filologiju. Rijeka: HFDR 2008. s. 110-117; Staropazovská kuchyňa. Polievky. (Zo studnice rodnej reči). Kultúra slova, 41. Bratislava 2007, č. 4, s. 220-225. Odraz Vianoc v slovnej zásobe Starej Pazovy. (Zo studnice rodnej reči). Kultúra slova, 41. Bratislava 2007, č. 5, s. 286-290. Jazykovedné práce Dr. Márie Myjavcovej v časopise Nový život 1979 – 1999. Dolnozemský Slovák, Rumunsko, IV, 1999, 3-4, s. 37-38. Recenzie: Dolnozemský Slovák, Rumunsko, IX (XXIV), 2004, č. 2, s. 26-27; XII (XXVII), 2007, č. 2, s. 29-30.

Príspevky uverejnené v publikáciách národného významu: Književnost i jezik, Beograd, 35, 1988, 2, s. 194-198. (Uticaj prefiksa po- na promenu značenja glagola u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku.); Živi jezici, Beograd, 30, 1988, 1-4, s. 41-45. (Distributivni glagoli u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku.)

Nový život: 1975, 27, č. 2, s. 174-180 (VHV a Národná jednota.); 1987, 39, č. 4, s. 295-304 (Slovesá s predponou do- v slovenčine a srbochorvátčine.); 1988, 40, č. 5-6, s. 387-393 (Konfrontácia významov slovesnej predpony od- v slovenčine a srbochorvátčine.); 1990, 42, č. 7-8, s. 347-350 (Teoretické východiská tvorenia slov v slovenskej a juhoslovanskej lingvistike.); 2006, 58, č. 7-9, s. 32-42 (Vzťah predpôn a predložiek v rámci lokalizovanosti deja v slovenčine a srbčine.); 2008, 60, č. 5-6, s. 40-49 (Sémantika slovies s predponou pre- v slovenčine a predponami pre- a pro- v srbčine a chorvátčine.

Recenzie a správy: NŽ 1983, 35, č. 2, s. 215-217 (Účasť členov Slovakistického ústavu na sympóziach a na 10. zjazde juhoslovanských slavistov v roku 1982.); 1992, 44, č. 4-6, s. 127-128 (Podnetná práca z konfrontačnej lingvistiky.); 2001, 53, č. 7-8, s. 430-435 (Kniha o priezviskách Slovákov v Juhoslávii. Recenzia.); 2004, 56, č. 9-10, s. 556-557 (O knihe Slovenčina v praxi.); 2006, 58, č. 10-12, s. 61-62. (Sociolingvistická práca o slovenčine v Maďarsku); 2007, 59, č. 1-3, s. 57-59. (Nové svedectvo o rumunských Slovákoch); 2007, 59, č. 4-6, s. 56-58 (Nový slovník cudzích slov v srbčine. /Ivan Klajn, Milan Šipka: Veliki rečnik stranih reči i izraza.) 2007, 59, č. 10-12, s. 60-62 (Dojmy z 12. medzinárodnej konferencie v Opatiji); 2008, 60, č. 1-2, s. 52-56. (Zápisky z európskych cestopisných „zážitkov“ lingvistu S. Ondrejoviča.); 2008, 60, č. 7-8, s. 61-62 (Nedožitá storočnica univerzitného profesora Jozefa Štolca.)

Hlas ľudu: 47, 29. 11. 1990, č. 48-49. /Obzory, 7, č. 11, s. 3-4. (Slovesá s predponou pri- v slovenčine a srbochorvátčine.)

Pazovský kalendár: Stará Pazova 2007, s. 129-134 (Polievky); 2008, s. 129-134 (Moje spomienky na Vianoce v Starej Pazove).

Príspevky uverejnené v publikáciách medzinárodného významu:

Slavistika – Beograd: 2002, knj. VI,. s. 235-241 – Perfektivnost radnje izražena prefiksalnim glagolima u slovačkom i srpskom jeziku; 2003, knj. VII, s. 117-123 – Vokalizirani oblici glagolskih prefiksa u slovačkom i srpskom jeziku u odnosu na predloge i njihova najčešća značenja; 2004, knj. VIII, s. 148-154 – Glagolski vid i načini glagolske radnje u slovačkom i srpskom jeziku; 2005, knj. IX, s. 177-184 – Paralele između glagolskih i imenskih prefiksa u slovačkom i srpskom jeziku; 2006, knj. X, s. 180-186 – Povratni glagoli u slovačkom i srpskom jeziku; 2007, knj. XI, s. 267-273 – Neologizmi u slovačkom i srpskom jeziku; 2008, knj. XII,. s. 286-292 – Razlika u rodu imenica u slovačkom i srpskom jeziku kao potencijalni faktor greške u komunikaciji. Recenzie a správy: 2007, knj. XI, s. 393-394 – (Маринела Параскова ВЪЛЧАНОВА: Глаголите reflexíva tantum в словашки език и техните съответствия в български). 2008, knj. XII, s. 448-449. (Međunarodni slavistički skup 12. Znanstveni skup o jeziku i književnosti, Opatija, 22-25. 6. 2007.)

Zborník SVS: 1986-1987, č. 8-9, s. 172-176 – Jazykovedné práce VHV; 1989-1990/1991/, č. 11-12, s. 97-109 – Vplyv predpony po- na sémantickú zmenu slovies v slovenčine a srbochorvátčine; 1992/1997/, č. 14, s. 127-134 – Vplyv predpony na zmenu slovesného vidu v slovenčine a v srbčine; 1994-1997/2000/, č. 16-18, s. 77-88 – Vyjadrovanie časového významu slovesnými predponami v slovenčine a v srbčine; Slovakistický zborník: 2006, č. 1, s 19-28 – Reflexívne slovesá v slovenčine a srbčine z formálneho a sémantického hľadiska; s. 29-44 – Sémantika slovies s predponami do- a od- v slovenčine a srbčine vzhľadom na totožné predložky.; 2007, č. 2, s. 41-51 – Podstata a distribúcia neologizmov v slovenčine a srbčine. Recenzie: 2007, č. 2, s. 180-182 **–** Nový zväzok nárečového slovníka.

Godišnjak Saveza društava za primenjenu lingvistiku Jugoslavije. Zagreb, 1982, s. 99-105.- Glagolski prefiks do- u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku. Sarajevo, 1983-84, č. 7-8, s. 841-847 – Glagoli sa prefiksima roz-/raz-/ras-/ u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku. Lubljana, 1989, s. 593-598 – Semantička struktura glagola sa prefiksom za- u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku**.** In: Uporabno jezikoslovije**.** (Zveza društev za uporabno jezikoslovje Jugoslavije); Primenjena lingvistika danas. Beograd – Novi Sad, 2006/2008/, č. 7, s. 228-234 – Kvantitet i akcenat u slovačkom i srpskom jeziku. (Izabrani radovi sa II kongresa Društva za primenjenu lingvistiku Srbije. Filološki fakultet, Beograd 28-30. 9. 2006.)

Kontrastivna jezička istraživanja. Novi Sad, 1990, č 4, s. 340-346 – Načini građenja genitiva množine kod imenica u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku; 1996, č. 5, s. 186-191 – Odnos prefiksa i predloga u okviru lokalizacije radnje u slovačkom i srpskohrvatskom jeziku; 1999, č. 6, s. 268-271 – Pojava interferencije kod prefiksalnih glagola u slovačkom jeziku.

Príspevky uverejnené v tematických a príležitostných medzinárodných zborníkoch: In: Časopis Nový život v literatúre a kultúre Slovákov vo Vojvodine: 1984, s. 207-211 – Príspevky o jazyku na stránkach Nášho a Nového života. In: Život a dielo Gustáva Maršalla-Petrovského: 1989, s. 195-208 – Stavba dialógov v Petrovského novelách: In: 125 rokov ochotníckeho divadla Slovákov v Juhoslávii. 1995, s. 285-293 – Jazyková štruktúra dialógu v sedliackych drámach VHV. In: 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine, 1996, s. 178-182 – Predpona vy- v slovenčine a jej významový ekvivalent iz- v srbčine. In: Vydavateľsko-tlačiarenská činnosť Slovákov v Juhoslávii, 2000, s. 126-130 – Jazykovedné práce Dr. Márie Myjavcovej v Novom živote (1979-1999). In: Slováci v Binguli 1857–2007, 2007, s. 412-417 – Charakteristika binguľského nárečia. In: Susret kultura: Novi Sad 2006, s. 909-917 – Uticaj međujezičkih razlika na učenje bliskih jezika.

MARKO, Adam, promovaný inžinier agronómie, magister poľnohospodárskych vied, narodený v Kovačici 17. 1. 1933; rodičia: otec Juraj, záhradník, matka Zuzana, r. Benková, domáca.

Základnú školu vychodil v Kovačici. Strednú poľnohospodársku školu skončil v Smedereve (1951). Ovocinárstvo a vinohradníctvo vyštudoval na Poľnohospodárskej fakulte v Zemune-Belehrade (1959). Hodnosť magistra poľnohospodárskych vied získal postgraduálnym štúdiom na Poľnohospodárskej fakulte v Zemune (1977) obhájením záverečnej práce Vplyv intenzity hnojenia a hustoty výsevu na výnosy niektorých hybridov kukurice v južnom Banáte.

Pôsobil ako vedúci ovocnej škôlky („rasadník“) v SPD Nová brázda Kovačica (1951-1953). Po ukončených štúdiách sa stal riaditeľom PD Dolina Padina (1958-1960), neskôr riaditeľom Strediska pre zveľaďovanie poľnohospodárstva obce Kovačica (1960-1963) a vyšším odborníkom pre kukuricu v Poľnohospodárskej stanici v Pančeve (1963-1969). Vo Výskumnom ústave pre kukuricu Zemun-Polje účinkuje ako odborný poradca (od roku 1969). Ako zamestnanec spomenutého ústavu pobudol dvakrát v Iráne na realizácii projektu šľachtenia, semenárstva a pestovania kukurice v rámci „Seed and Plant Improvement Institute Karaj“. V období 1973-1974 pracoval ako expert pre semenárstvo a od r. 1976 do konca r. 1990 (spolu viac ako 16 rokov) bol vedúcim projektu a pracoval na zveľadení šľachtenia, semenárstva, agrotechniky a produkcie kukurice. Jeho úlohou v Iráne bol výskum a určovanie možnosti výroby osiva hybridov ZP.

V období r. 1987-1990 Ministerstvo poľnohospodárstva Iránu uznalo 20 hybridov kukurice, ktorých spoluautormi sú dvaja iránski odborníci (Dr. Khalil Tahaei a Ma. Jamsid Samadi) a Adam Marko.

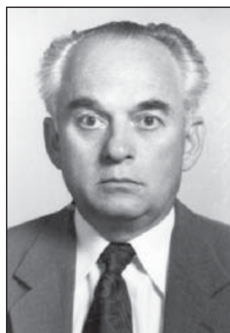
Hovorí a píše po slovensky a rusky, hovorí farsi (iránsky), pasívne používa anglický jazyk.

Intenzívne pracoval v odbore šľachtenia a zveľaďovania výroby kukurice. Z tejto oblasti uverejnil 17 odborných príspevkov (z toho 4 v zahraničí), 8 odborných štúdií (2 v zahraničí), 23 vedecko-odborných správ (17 v zahraničí), 5 odborných referátov a informácií, 5 brožúrok. Zúčastnil sa na mnohých odborných poradách a rokovaniach, prednáškach (televízia, rozhlas) a pod.

Jeho odborné a vedecké príspevky uverejnila Sreska privredna komora Pančevo (1954), Jugoslovenski poljoprivredno-šumarski centar Beograd (1965), Savezna privredna komora Beograd (1965), Pokrajinska privredna komora APV Novi Sad (1967, 1968), Institut za poljoprivredna istraživanja Novi Sad (1968), Agriculture and Natural Resources Teheran (1975) a Ministerstvo poľnohospodárstva Iránu (na anglickom a farsi jazyku – 1976-1990).

Za svoju aktivitu získal mnohé ceny a uznania. Medzi ne patria: Októbrová cena Zhromaždenia obce Pančevo za rozširovanie kukuričných hybridov v južnom Banáte (1966), Zlatý odznak Výskumného ústavu pre kukuricu Zemun-Polje za pozoruhodné výsledky v pestovaní kukuričného osiva, Strieborná značka Agroinžinieringu PKB Belehrad za úspechy vo výrobe potravín a poďakovanie a osobný automobil od iránskeho Ministerstva poľnohospodárstva za šestnásťročnú prácu na projekte zveľaďovania výroby kukurice.

Ako dôchodca žije v Zemune.

MARKO, **Ján,** doktor agroekonomických vied, univerzitný profesor, nar. v Kovačici 27. 9. 1928; otec Ján, kolár (1904-1976), matka Zuzana, r. Filčíková, domáca (1909-1969); manželka Dr. Nada M. r. Tomazovićová, potravinársky technológ (1932); dcéra Elenka, dipl. matematička (1959); syn PhDr. Vladimír, dipl. filozof (1961), sestra Zuzana Karlečíková, rod. Marková (1931), účtovníčka.

Základnú školu vychodil v Kovačici, Meštiansku v Pančeve (1944) a Strednú poľnohospodársku v Zreňanine (1948). Poľnohospodársku fakultu skončil v Zemune-Belehrade (1955). V Zemune-Belehrade špecializoval ekonomiku poľnohospodárskych podnikov (1961), kde obhájil aj dizertačnú prácu Všeobecné náklady našich poľnohospodárskych podnikov a metódy ich rozdeľovania (1965).

V r. 1945 bol úradníkom v Miestnom NOV v Kovačici. Do Kovačice sa vrátil a pôsobil v nej v r. 1950 a 1951 ako úradník Okresného NV. Po zakončení vysokej školy bol zvolený za správcu Poľnohospodárskeho družstva, Banatsko Veliko Selo. Na tejto funkcii zostal tri roky (1956-1958). Na Poľnohospodárskom kombináte Banat bol hlavným agronómom tiež tri roky (1959-1962). Od februára 1962 pracuje na Poľnohospodárskej fakulte Nový Sad: ako prednášateľ na predmete kalkulácie a účtovníctvo (1962-1965), ako docent (1965-1971), ako mimoriadny profesor (1971-1977) a ako riadny profesor (od r. 1977) po odchod do dôchodku (1993).

Zastával funkcie: prodekana Fakulty (1972-1974), riaditeľa Inštitútu poľnohospodárskej ekonomiky (1976-1978), člena a predsedu Komisie pre medzirepublikovo-pokrajinské projekty pri ZSVJ (1976-1984), predsedu Pokrajinského výboru pre vedu a informatiku a člena výkonnej rady Zhromaždenia SAPV (1982-1986), člena Predsedníctva SAPV (od r. 1986 po demisiu r. 1989), predsedu juhoslovanskej časti Juhoslovansko-rumunskej komisie pre vedeckú, kultúrnu a technickú spoluprácu (1983-1989) a predsedu Predsedníctva Spoločnosti agrárnych ekonómov Juhoslávie (1986-1988). Je členom Slovenskej genealogicko-heraldickej spoločnosti pri Matici slovenskej v Martine, Matice slovenskej v Juhoslávii a stálym členom Matice srbskej v Novom Sade.

Vyznamenaný je Medailou práce so strieborným vencom (1959), Medailou zásluh o národ so striebornými lúčmi (1973) a Medailou práce s červenou zástavou (1986). Slovenská genealogicko-heraldická spoločnosť pri Matici slovenskej v Martine vyslovila mu svoje uznanie za účasť v 2. ročníku súťaže Najlepšie genealogické práce (1998). Uznanie Čestný člen MSJ získal r. 2000. Predsedníctvo Spolku vojvodinských slovakistov udelilo mu Cenu Spolku vojvodinských slova-

kistov za vynikajúci prínos k rozvoju slovakistickej činnosti (2002). Miestny odbor Matice slovenskej Kovačica udelil mu Pamätný list za spoluprácu a činnosť na roli dedičnej v zachovaní slovenskosti a slovenského povedomia (2005).

Dielo. Píše a uverejňuje (sám alebo ako spoluautor) vedecké práce – monografie (18), štúdie (36) a články (okolo 50) – týkajúce sa prevažne poľnohospodárskej ekonomiky (teória nákladov). Prispieva do odborných vedeckých časopisov: Savremena poljoprivreda (10 príspevkov), Ekonomika poljoprivrede (7), Privredna izgradnja (5), Agroekonomika (14), Knjigovodstvo (2), Savremenost (2) a iných (12).

Náplň napísaných a uverejnených prác charakterizuje nasledujúca problematika: rozvoj vedecko-výskumnej práce a jej vplyv na objem výroby potravín; charakteristika rozvoja poľnohospodárstva Vojvodiny; rozvoja poľnohospodárstva a problematika jeho rajonizácie; integrácia poľnohospodársko-potravinárskeho komplexu; vzájomná podmienenosť rastlinnej a živočíšnej výroby; účtovníctvo ako základ pre voľbu optimálnej intenzity výroby v poľnohospodárstve; ekonomická charakteristika výroby jednotlivých základných siatín v roľníctve a zeleninárstve; optimálna rozloha pracovných jednotiek v roľníctve; vplyv jednotlivých činiteľov a ich kombinácií na ekonomiku rastlinnej výroby; korelácia výnosov základných plodín a niektorých významných činiteľov výroby; tendencia rozvoja priemerných výnosov základných plodín Vojvodiny; retardácia prírastkov základných plodín a možnosti jej prekonávania; objem využívania zavlažovacích sústav na výsledky výroby v podmienkach zavlažovania; určovanie a rozdeľovanie nákladov zavlažovania; výrobné funkcie v živočíšnej výrobe; obdobie využívania dojníc vo Vojvodine; rybníky vo Vojvodine: kapacity, výroba a ekonomický stav; parity cien vložených činiteľov poľnohospodárstva a cien základných poľnohospodárskych výrobkov; charakteristika pohybu cien poľnohospodárskych výrobkov a iné.

Výsledky v uvedených prácach sa uplatňujú nielen ako základná učebná látka na prednáškach, o získaných výsledkoch je informovaná aj vedecká a odborná verejnosť v publikáciách a na odborných stretnutiach a poradách.

Na tomto mieste sa prevažne uvádzajú príspevky písané po slovensky

Faktory, ktoré obmedzujú aplikáciu moderných metód programovania poľnohospodárskych závodov. In: K otázkam racionalizácie a riadenia poľnohospodárskej výroby (Súbor referátov zo sympózia prevádzkovo-ekonomickej sekcie). Vysoká škola poľnohospodárska, Nitra 1971.

Štúdia o rozvoji agropriemyselného komplexu obce Kovačica. Štúdia vypracovaná kolektívom autorov za koordinácie J. Marku ako vedúceho projektu v Inštitúte pre ekonomiku poľnohospodárstva Poľnohospodárskej fakulty Nový Sad obsahuje tri celky: Rozbor doterajšieho vývinu (1980), Východiskové varianty pre optimum (1981) a Projekt rozvoja (1981).

Prejav na ľudovom zhromaždení v Hložanoch 6. 5. 1984 (pri príležitosti otvorenia novej budovy školy a odhalenia sochy Jozefa Marčoka-Dragutina). In: Jozef Marčok-Dragutin – život a revolučné dielo. Zborník prác zo sympózia 5. 5. 1984 v Petrovci. Obzor, Nový Sad 1984, s. 14-20.

Veda, spoločnosť, hospodárstvo... Ľudový kalendár, Obzor-Tvorba. Nový Sad 1986, s. 43-46.

K otázke zvýšenia pozemkového maxima. Najprv využiť existujúce možnosti. Hlas ľudu, č. 13-15/88 (zo dňa 26. 3. 2. a 9. 4. 1988).

Niektoré poznámky o kovačickom poľnohospodárstve medzi dvoma vojnami. In: Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov. Spolok vojvodinských slovakistov – Tvorba, Nový Sad 1990, s. 146-175.

Kovačičania vysokoškoláci (Charakteristika počtu, sociálneho pôvodu, odborného zamerania a priestorovej disperzie). Výbor pre zaznamenávanie 190. výročia Kovačice, 1992.

Prvé slovenské osadnícke rodiny v Kovačici. Spolok vojvodinských slovakistov – Miestne spoločenstvo v Kovačici, Nový Sad – Kovačica 1995.

Cesty presídľovania slovenských rodín z Bardáňa. In: 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine – Zborník prác z medzinárodného sympózia v Novom Sade a v Petrovci 6. a 7. 10. 1995. Spolok vojvodinských slovakistov, Nový Sad 1996, s. 29-53.

Senianski Markovci v Kovačici. Spolok vojvodinských slovakistov – Miestne spoločenstvo v Kovačici, Nový Sad – Kovačica 1997.

Marko, J., M. Jovanović i N. Tica: Kalkulacije u poljoprivredi, udžbenik (Kalkulácie v poľnohospodárstve), Novi Sad, 1998.

Dečji dom u Kovačici. Društvo slovakista Vojvodine, Novi Sad, 2000.

Príspevky v zborníku Kovačica 1802-2002:

- Pred príchodom slovenských osadníkov, s. 43-48.
- Veda a vedeckí pracovníci, s. 99-102.
- Slovenský evanjelický sirotinec a Detský domov, s. 273-282.
- Spomienky z detstva, s. 643-653.

Židovské rodiny v Kovačici. Hlas ľudu, 30. 8. 2003, s. 20.

Osud budovy bývalej kovačickej väznice. Hlas ľudu, /7.-14. 1. 2006.

Rovnianska rodina Bulíkovcv a jej podiel na verejnom živote. In: Dr. Janko Bulík – vlastenec, demokrat a martýr. Kovačica 19. 5. 2007. Matica slovenská, Martin 2007, s. 37-58.

Lit.: – Уредништво – Војвођански пољопривредник, Нови Сад, бр. 5/1948, с. 7 (J. Марко: Борба против полегања усева). – Лучић, Обрад: Ликови наших научних радника – Гвоздена логика дохотка. Пољопривредник, Нови Сад, бр. 1188/28. април 1978, с. 7. – Kmeť, Ján – Samuel Čelovský: Kapitálne dielo o kovačickej inteligencii (Ján Marko: Kovačičania vysokoškoláci, Kovačica 1992). Obzory, príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru, ročník IX, č. 12/19. decembra 1992, s. 1-2. – Babková, Alžbeta: Z premiéry knihy Dr. Jána Marku Kovačičania vysokoškoláci – Vzácny dar. Hlas ľudu – Kultúra, ročník 49, č. 21, 23. mája 1992, s. 10. – Strehovská, Zuzana: Skvelý

a vzácny darček Kovačičanom (Dr. Ján Marko: Kovačičania vysokoškoláci. Výbor pre zaznamenávanie 190. výročia Kovačice, 1992). TMA, ročník I, máj-jún 1992, č. 3, s. 60-61. – Babková, Alžbeta: Kovačický október ‘95 – Najvzácnejšie skvosty. Hlas ľudu – Kultúra, 28. októbra 1995, s. 21. – Babková, Alžbeta: S Dr. Jánom Markom – Výskum pre ďalšie poznatky. Hlas ľudu – Kultúra, 1. januára 1996, s. 19. – Babková, Alžbeta: Deň obecnej knižnice v Kovačici – Pokračujú v tradícii. Hlas ľudu – Kultúra, 24. mája 1997, s. 21. – Dudok, Miroslav: Predslov v publikácii Senianski Markovci v Kovačici – edícia TEP, Nový Sad, 8. 8. 1997. – Babková, Alžbeta: Premiéra ďalšej knihy Dr. Jána Marku venovaná Kovačičanom – Senianski Markovci v Kovačici. Hlas ľudu – Kultúra, 15. októbra 1997, s. 24. – Jančovic, Ján: Dvestoročný rodostrom senianskych Markovcov v Kovačici. Roľnícke novinky, Bratislava, ročník 7, č. 46, 14. novembra 1997, s. 18-19. – Babková, Alžbeta: Na slovíčko s Dr. Jánom Markom – Za 210 rokov 305 potomkov. Hlas ľudu – Kultúra, 15. novembra 1997, s. 24. – Maťovčík, Augustín: Jedinečná kniha svojho druhu (Ján Marko: Senianski Markovci v Kovačici, Nový Sad, Spolok vojvodinských slovakistov 1997). Nový život, máj-jún 1998, ročník 50, č. 5-6, s. 223. – Týr, Michal: Všestranný genealogický rozbor. Nový život, máj-jún 1998, ročník 50, č. 5-6, s. 237. – ZMT – MT (Zuzana Miháliková-Týrová – Michal Týr): O dvoch podujatiach na Slovensku – Genealogické sondy. Hlas ľudu – Kultúra, 19. septembra 1998, s. 22. – Dudok, Miroslav: Slovakistika v Juhoslávii – súčasný stav a jej perspektívy. Obzory, príloha Hlasu ľudu, ročník XIV, č. 6/27. júna 1998, s. 2. – Енциклопедија Новог Сада, Новосадски клуб, „Прометеј“, књига 14, Нови Сад 1999, с. 67-68. – Михаљевић, Иг.: Друштво словакиста Војводине – Дечји дом у Ковачици. Дневник, субота 18. повембар 2000. – Cicka, Ján: Publikácia o Detskom domove – Príspevok k dejinám Kovačice. Hlas ľudu – Kultúra, 25. novembra 2000, s. 27. – Kovačica 1802 – 2002. Zborník prác pri dvestoročnici mesta. Miestne spoločenstvo Kovačica 2002, s. 87, 613, 669-670, 675, 677. – Jančovic, Ján: Za chlebom na Dolnú zem. Obecný úrad Pôtor 2003, s. 107, 110, 178, 183-184, 194. – Babková, Alžbeta: S profesorom Dr. Jánom Markom pri príležitosti životného jubilea – Z Fiľčíkovej záhrady po vedu. Hlas ľudu, 27. septembra 2003, s. 6-7.- Др Јан Ј. Марко. Ин: Биографија наставника и сарадника (1954-2004). Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет, Нови Сад, 2006, с. 257.- Bibliografija (Poljoprivredni fakultet, Novi Sad): I: s. 589, 590, 602-606, 623, 625; II: s. 530-532, 542-544.

MARKO, Vladimír, PhD. filozofie, nar. v Belehrade 6. 12. 1961.

Otec Dr. Ján Marko, agrárny ekonóm, univerzitný profesor (1928), matka Dr. Nada Marková, r. Tomazovićová, potravinársky technológ (1932), sestra Elenka Spasojevićová, r. Marková, dipl. matematička (1959).

Vladimír vychodil základnú školu v Novom Sade, strednú v Sr. Karlovciach a Filozofickú fakultu absolvoval v Belehrade (1987). Postgraduálne študoval na Filozofickej fakulte, Oddelenie logiky a metodológie, v Belehrade a na Katedre logiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde obhajobou doktorskej práce získal doktorát – PhD. (1996).

V rámci študijných ciest pobudol v r. 1988 a 1989 v Interuniversity Centrum v Dubrovníku (po dva týždne v roku); na Katedre logiky Filozofickej fakulty UK v Bratislave uskutočnil dvojročný pobyt (1993-94); na Wienna University v r. 1995 a 1996 strávil po dva týždne.

Ako dipl. filozof pracoval na gymnáziu v Sriemskych Karlovciach jeden školský rok (1987/88); v Ústave pre filozofiu Filozofickej fakulty v Novom Sade bol angažovaný v období 1988-1995 ako asistent vo výučbe; na Katedre logiky Filozofickej fakulty UK v Bratislave pracoval v období 1993-2001 ako zahraničný lektor, asistent vo výskume; na Rádiu 021 v Novom Sade bol angažovaný dva roky (2001-2002); v Hospodárskej komore Vojvodiny v Novom Sade pracoval 2002-2004; od r. 2004 dodnes je angažovaný na Katedre logiky Filozofickej fakulty UK v Bratislave ako odborný pracovník.

Je členom Filozofickej spoločnosti Srbska v Belehrade a Matice srbskej v Novom Sade a rady Múzea súčasného výtvarného umenia v Novom Sade od r. 2005.

V Mediálnej rade Srbska v období 2003-4 zastával funkciu viceprezidenta.

Dielo. *Knihy*: – Upoznavanje sa logikom**.** Ed. V. Marko, Društvo filozofa i sociologa Crne Gore, Nikšić, 2005; Vreme, objašnjenje, modalnost**.** Futura, Novi Sad, 2004; Orbis et urbis pictus. Centrum Novi Sad, 2006. Štúdie a príspevky do zborníkov a časopisov – Narativno objašnjenje u istorijskim naukama. Zbornik radova Instituta za filozofiju i sociologiju Filozofskog fakulteta, Novi Sad, 1989, s. 47-61; Filozofija Nove muzike. In: Boris Kovač, Novi Ritual, s. 5-9, Naisus, 2000; Metodološke osnove naučnog predviđanja u istoriji**.** Zbornik Matice srpske za društvene nauke, Novi Sad, 1990, No. 89, s. 43-64; Da li su psihološki entiteti istorijski entiteti. Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, XX, 1992, s. 21-29; Zákony prírody, paradox kauzality a Gödelove cestovanie**.** Filozofia 45, No. 10, 1993, s. 610-617; Zakoni prirode, paradox uzročnosti i Gödelovo putovanje. Zbornik radova Instituta za filozofiju i sociologiju Filozofskog fakulteta, Novi Sad, 1994, s. 69-80; Callmaschus´ Puzzle about Diodorus**.** Organon F, 1995, No 4, s. 342-367; Some Pioneering Formal Reconstructions of Diodorus Master Argument. Logica et methodologica, V, 1999, s. 67-111; Analogisti verzus anomalisti**.** s. 153-168**.** In: Denotácia, referencia a význam (ed. P. Cmorej), Bratislava, 2000;

Jej jedinečná tvár. Rak, V, No. 2, 2000, s. 40-56; Zamyslenie nad výstrihom. Rak, V, No. 5-6, 2000, s. 48-71; Jej jedinečná tvár. Nový čas? Zamyslenie nad výstrihom. Nový čas? Cornelius Cardew – Od Ludwiga Wittgensteina do Mao Ce-Tunga. Scena, XVI, 2006, No. 4, s.154-174; Njeno nežno lice – Kozmos Indikopleustes. Polja, LI, No. 439, 2006, s. 5-21; Razmišljanja nad dekolteom (2000). Polja, LII, No. 446, 2007. s. 86-106; Zabudnutá maliarova knižnica – hypotéza o ubúdaní významov. NŽ, 59, 2007, č. 10-12, s. 1-7; Helenistický spor o správnom význame mien. NŽ, 60, 2008, č. 1-12, s. 26-31. CD vydania: Talk show Braće Butkaj, 4 CD (výber relácií v MP3 formáte). 2003, Výdavateľ Rádio 021, Nový Sad. Filmy – Jubileá – animovaný film, scenár a réžia, 1994, Produkcia Centrum, Nový Sad (9 min.); En el molino de la pásiones – hraný film, scenár a réžia Marko, V. a Jovanka Zlatković, 2007, Produkcia Radio 021, Nový Sad (130 min.).

Organizátor a producent kultúrnych podujatí (koncerty, výtvarné výstavy a iné kultúrne aktivity), editor a vydavateľ knižných a hudobných vydaní NGO Centrum, Nový Sad.

Lit.: Sládeček, Michal: NŽ, *59,* 2007, č. 7-9, s. 60-61.

MEDVEĎOVÁ, r. PAGÁČOVÁ, Anna, profesorka hudby, odborná spolupracovníčka na Učiteľskej fakulte, dirigentka Speváckeho zboru slovenských pedagógov Vojvodiny, sa narodila 18. 7. 1958 v Hložanoch.

Otec Juraj Pagáč, úradník, matka Alžbeta Pagáčová, r. Ugliková, úradníčka; manžel Samuel Medveď, dcéry Anna (1981), etnologička, Marína (1985), študentka biotechnológie; súrodenci sestra Edita Božićová, brat Eugen Pagáč.

Po skončení ZŠ Jána Čajaka v Petrovci (1965-1973) sa zapísala do Strednej hudobnej školy Isidora Bajića v Novom Sade, na odbor teoretický a inštrumentálny – nástroj harmonika (1973-1977). Hrala v orchestri harmoník, s ktorým dvakrát obsadili prvé miesto na európskych súťažiach v roku 1975 v Lucerne vo Švajčiarsku a roku 1976 v Montre vo Francúzsku. Po zakončení strednej školy – inštrumentálny odbor s výborným prospechom a teoretický s veľmi dobrým – zapísala sa na Akadémiu umenia v Novom Sade, katedra hudobného umenia, aprobácia všeobecná hudobná pedagogika roku 1977, vyštudovala 30. 6. 1981.

Postgraduálne na Univerzite Mateja Bela, Fakulta humanitných vied, Banská Bystrica, študijný odbor učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov v predmete hudobná výchova absolvovala v r. 2006. Špecializovaný 4-ročný seminár pre zborových dirigentov navštevovala v období 2004-2007.

Ešte ako študentka sa zamestnala na ZŠ v Petrovci ako učiteľka hudobnej výchovy, neskoršie tu pribudla i ZŠ Jozefa Marčoka Dragutina v Hložanoch. Okrem práce v škole pracovala s detským zborom. V septembri roku 1983 sa zamestnala na Gymnáziu Jána Kollára. Ešte dva roky však pracovala i na ZŠ Jána Čajaka, lebo nemali učiteľa hudobnej výchovy. V rokoch 1987 až 1990 bola asistentkou na Učiteľskej škole v Novom Sade, pracovala so študentmi so slovenskou vyučovacou rečou. Od roku 1998 je asistentkou na Učiteľskej fakulte v Sombore, oddelenie v slovenskej reči v Petrovci.

V ASP (Asociácia slovenských pedagógov vo Vojvodine) je členkou od jej založenia. Je predsedníčkou Organizácie hudobnej mládeže v Báčskom Petrovci od r. 1985, členkou hudobnej komisie Výboru pre kultúru NRSNM a predsedníctva MOMS, Báčsky Patrovec.

Študijné a pracovné cesty v zahraničí: Etnologický výskum Slovákov v Kiskörösi (1995) a Békescsabe (1997); zájazdy s Dievčenským zborom gymnázia: Piešťany, Nitra, Turčianske Teplice (1987-2007); účasť so sólistami na medzinárodnom festivaly Cez Nadlak je ..., Nadlak (1998-2007); pracovné zájazdy do Nitry, spolupráca s Gymnáziom na Párovej ulici (2002-2008); pracovná návšteva Viedenského reálneho gymnázia (2004).

Čestné tituly, vyznamenania, ocenenia: Osobitné uznanie Matice slovenskej za zásluhy a úspechy na poli vzdelávania, výchovy a zveľaďovaní slovenského jazyka, jazykovej kultúry, umenia a národných tradícií.

Tvorivá činnosť: organizácia dvojdňového odborného seminára Hudba a kultúrne dedičstvo v rámci ASP Vojvodiny, B. Petrovec (2002); organizácia pracovných zájazdov žiakov a profesorov Petrovského gymnázia do Nitry (2002-2008); organizácia kolektivnych návštev do Srbska žiakov a pedagógov Gymnázia z Nitry (2002-2008); organizácia pracovnej návštevy žiakov a profesorov Petrovského gymnázia do Viedenského reálneho gymnázia (2004); sústavné organizovanie koncertov a umeleckých podujatí na Gymnáziu hosťujúcich umelcov a zborov; výskumná činnosť Slo-

vákov v Maďarsku v oblasti zachovania a pestovania slovenskej ľudovej hudby; založila Spevácky zbor slovenských pedagógov Vojvodiny (2006), pracuje ako organizátorka a dirigentka zboru.

Dielo. Príručka pre učiteľov hudobnej kultúry. Asociácia slovenských pedagógov Vojvodiny, Báčsky Petrovec 2003; Kontakty so zahraničím. In: Pamätnica Gymnázium Jána Kollára so žiackym domovom, Báčsky Petrovec 2004, s. 37-38; Dievčenský komorný zbor a hudobné poriadania na gymnáziu. In: Pamätnica Gymnázium Jána Kollára sa žiackym domovom, Báčsky Petrovec 2004, s. 87-88; Hudobná odbočka**.** In: Žiacky domov v Petrovci, Báčsky Petrovec 2007, s. 90-92; Živé pamäte národa. In: Slovenská hudba vo Vojvodine. Zborník prác I. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad, 16. 4. 2005, NRSNM, Nový Sad, 2006, s. 65-84; Rozhlasové nahrávky slovenskej hudby v súčasnosti. In: Slovenská hudba vo Vojvodine. Zborník prác II. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Báčsky Petrovec, 15. 9. 2006, NRSNM, Báčsky Petrovec 2007, s. 46-53.

Účasť na vedeckých, umeleckých a technických súťažiach a podujatiach: Práca v odborných porotách na súťažiach a kultúrnych podujatiach Slovákov vo Vojvodine (1981-2008); Účasť na súťažiach a kultúrnych podujatiach Slovakov vo Vojvodine – Tancuj, tancuj, V pivnickom poli, obecné a regionálne súťaže – (1981-2008); Účasť s gymnaziálnym zborom na súťaži vojvodinských mládežníckych zborov, Sriemske Karlovce – strieborná a bronzová plaketa (2003-2004); Účasť s gymnaziálnym zborom na Celoštátnej súťažnej prehliadke mládežníckych zborov, Turčianske Teplice (2005); Účasť na I. konferencii muzikológov a hudobných odborníkov, Nový Sad (2005); Účasť na 32. etnomuzikologickom seminári, Mojmírovce (2006); Účasť na II. konferencii muzikológov a hudobných odborníkov, Báčsky Petrovec (2006); Účasť na III. konferencii muzikológov a hudobných odborníkov. Nový Sad (2007).

MENĎAN, Rastislav, Ing., PhD., narodený 7. 3. 1969 v Novom Sade. Žije v Bratislave. Pracuje ako odborný asistent na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave na Stavebnej fakulte, vyučuje nasledujúce odborné predmety: stavebná tepelná technika, konštrukcie pozemných stavieb, stavebno-fyzikálne konštruovanie, obnova stavieb a ochrana pamiatok a patológia budov. Vedie aj Ateliérové tvorby študentov.

Rodičia: otec Pavel Menďan, diplomovaný právnik; matka Mária Menďanová, r. Križanová, diplomovaná právnička, súrodencov nemá.

Školské a iné vzdelanie: základné –1976 až 1984 ZŠ Iva Lolu Ribara, Nový Sad; stredné – 1984 až 1986 spoločné stredné vzdelávanie SŠ Mihajla Pupina v Novom Sade, 1986 až 1988 usmernené stredné vzdelávanie SŠ Jovana Vukanovića v Novom Sade, odbor pozemné stavby; vysokoškolské – 1990 až 1991 Technická fakulta v Novom Sade, stavebný odbor, 1991 až 1995 Slovenská technická univerzita v Bratislave, Stavebná fakulta, odbor architektúra a pozemné stavby; ukončenie štúdia s vyznamenaním a cena rektora za vynikajúce študijné výsledky; doktorandské – 1997 až 2000 Stavebná fakulta STU v Bratislave, Katedra konštrukcií pozemných stavieb; obhájenie doktorskej dizertačnej práce v roku 2003.

Tvorivá činnosť: Po ukončení vysokoškolského štúdia krátky čas pracoval ako projektant pozemných stavieb u súkromného architektu. V roku 1997 bol prijatý na doktorandské štúdium, ktoré ukončil obhajobou dizertačnej práce v roku 2003. No ešte začiatkom roku 2000 sa významnejšie začal venovať problematike tepelnej ochrany budov. Vtedy vytvoril aj zaujímavý počítačový program pre vreckové počítače. Toto bol prvý impulz tvorivej činnosti. Po obhájení dizertačnej práce tri roky pracoval na výkonnom počítačovom programe TERMO´02, ktorý sa neskôr stal štandardom, a to nielen na fakulte, kde vyučuje a pracuje, ale aj v praxi na celom Slovensku.

Pôsobiská: Od 1996 do 1997 zamestnaný u súkromného architektu Ing. arch. J. Mojžiša v Bratislave ako projektant pozemných stavieb; od 1997 do 2000 doktorandské štúdium na Katedre konštrukcií pozemných stavieb, Stavebná fakulta STU v Bratislave; od 2001 zamestnaný na Katedre konštrukcií pozemných stavieb, Stavebná fakulta STU v Bratislave ako odborný asistent; od roku 2007 pracuje aj ako externý učiteľ na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (vyučuje predmet stavebná fyzika).

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: Na základe dekrétu ministra stavebníctva od roku 2007 je riadnym členom skúšobnej komisie Slovenskej komory stavebných inžinierov pre skúšku odbornej spôsobilosti pre tepelnú ochranu stavebných konštrukcií a budov.

Rastislav Menďan ako autor a spoluautor uverejnil vyše 50 vedeckých a odborných príspevkov v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch.

Dielo. Doktorská dizertačná práca: Príspevok k obnove rodinných domov z hľadiska tepelnej ochrany vo vybranej lokalite v Juhoslávii (Báčsky Petrovec). Bratislava 15. 4. 2003, 214 strán + 60 strán príloh. Vysokoškolské skriptá:

GREŠKO, D., DRŽKA, M., MENĎAN, R., VAVROVIČ., B.: Konštrukcie pozemných stavieb. Poruchy a rekonštrukcie III, STU, Bratislava, 2007. Menďan, R.: Kapitola 4. s. 36-48 a Kapitola 5, s. 49 – 75.

Príspevky v domácich odborných časopisoch: Stavba, 7-8/2001, s. 60-62; 7/2002, s. 66-68; 11/2003, 62-63; 9/2004, roč. VII, s. 52-54; 3/2005, roč. VIII, s. 49-50; 6/2005, roč. VIII, s. 50-51; 4/2005, roč. VIII, s. 32-35; roč. I, 2005, s. 2-5; Stavebnícka ročenka 2005, s. 80-85; Eurostav, 6/2005, roč. XI, s. 38-39; Stavebný trh, 3/2006, s. 78-82; ARCHINFO, 11/2006. s. 24-26; 12/2006, s. 18-19; TZB HAUSTECHNIK 01/2007, roč. 15, č. 1, s. 47-50; Almanach znalca,. č. 4, VI. ročník, 2007, s. 47-50.

Príspevky v zahraničných odborných časopisoch: Stavební ročenka 2005, s. 66-71.

Články v zborníkoch: Zborník prednášok medzinárodnej konferencie Architektonické a urbanistické aspekty obnovy vidieka. Bratislava, november 2001, s. 130-134; VII. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou pri príležitosti 25. výročia založenia Stavebnej fakulty a 50. výročia Technickej univerzity v Košiciach. 7. sekcia : Konštrukcie v architektúre. Košice, máj 2002, s. 289-293; Zborník prednášok vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou Nové poznatky v teórii konštrukcií pozemných stavieb a ich uplatnenie v stavebnej praxi. Kočovce 26.-27. IV. 2002, s. 36-39; Zborník z konferencie s medzinárodnou účasťou Poruchy a rekonštrukcie obvodových plášťov a striech, 17.-19. 3. 2003, Vysoké Tatry, s. 109-114; 28. vedecká konferencia katedier a ústavov konštrukcií pozemných stavieb. Bratislava, september 2004, s. 101-106; Zborník prác z prednášok vedeckej konferencie Tepelná ochrana budov a ekológia 2005. Banská Bystrica, máj 2005, s. 12-15 a s. 16-20; Vedecká konferencia Nové poznatky v teórii konštrukcií pozemných stavieb a ich uplatnenie v praxi. Kočovce, 7.-8. 11. 2005, s. 36-39; medzinárodná konferencia Budovy a prostredie 2006 – Ekologická kvalita architektonického prostredia. Bratislava, november 2006, s. 125-131; Sanace a rekonstrukce staveb 2008, 30. konference WTA CZ, s. 205-215; Konštrukcie pozemných stavieb – budovy na bývanie a ich energetická náročnosť 2008. Nitra, 17. 4. 2008, s. 18-23 a s. 24-27; II. medzinárodná konferencia Komplexná obnova bytových domov. 19.-20. 11. 2008. Martin, s. 27-30; 70 rokov SvF STU – Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava, december 2008.

MEŠI, Michal, Dr. vied**,** mimoriadny profesor v oblasti poľnohospodárskych strojov, narodený 12. 9. 1951 v Kysáči.

Rodičia: otec Ondrej Meši (Kysáč 1914-2003), poľnohospodár; matka Zuzana Mešiová, r. Petríková (Kysáč 1914-1989), domáca, manželka Anna Mešiová, r. Klinková (Kysáč 1951), lekárnička.

Základnú školu vychodil v rodisku (1964). Strednú strojnícko-technickú školu (1970) a Poľnohospodársku fakultu, odbor mechanizácia, absolvoval v Novom Sade (1975) obhajobou diplomovej práce Kvalitet rada kombajna Univerzal u žetvi pšenice.

Magisterskú tézu Uticaj režima rada i karakteristika useva na kvalitet rada i energetske zahteve prilikom vađenja šećerne repe obhájil na Fakulte poľnohospodárskych vied Univerzity v Záhrebe (1986).

Dizertačnú prácu pod názvom Uticaj rotacije i translacije setvene ploče na ujednačenost razmaka zrna u redu spracoval a obhájil na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (2000).

Na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade na Inštitúte pre poľnohospodársku techniku a racionalizáciu bol zamestnaný najprv ako spolupracovník (1977) a neskôr (1981) ako odborný spolupracovník pre poľnohospodársku techniku. Hodnosť asistenta vo vzdelávacom procese získal v základnej oblasti poľnohospodárske stroje (1991). Hodnosť asistenta na predmetoch poľnohospodárske stroje a základy poľnohospodárskej techniky získal roku 1995. Opätovnými voľbami (1999) táto hodnosť bola potvrdená. Do hodnosti docenta pre učebné predmety poľnohospodárske stroje a exploatácia poľnohospodárskej techniky bol zvolený r. 2001 a neskôr do hodnosti mimoriadneho profesora pre vedeckú oblasť poľnohospodárske stroje v roku 2005.

V oblasti mechanizácie rastlinnej výroby orientuje sa vo výskume a odborne na mechanizáciu sejby a zberu cukrovej repy. Svojou činnosťou a vedomosťami sa stal vynikajúcim znalcom tejto problematiky. Dosiahnuté vedomosti usiluje sa úspešne uplatniť v praktickej činnosti (porady, semináre, sympóziá, časopisy).

Dielo. Michal Meši napísal a uverejnil kapitoly v nasledujúcich *monografiách*: Setva šećerne repe, s. 547-564. In: Šećerna repa. Jugošećer, DD, Beograd 1992; Mehanizacija i oprema u proizvodnji pivskog ječma, s. 146-178. i Specifičnosti žetve pivskog ječma, s. 179-187. In: Pivski ječam i slad. Udruženje mehanizatora, ratara i zaštitara (MRAZ), Novi Sad i DP Sladara „20. oktobar", Bačka Palanka 1992; Mehanizacija i oprema u proizvodnji šećerne repe, s. 72-110. i Specifičnosti žetve i vršidbe semenske šećerne repe, s. 111-120. In: Semenska šećerna repa. Udruženje mehanizatora, ratara i zaštitara (MRAZ), Novi Sad i Sremska Mitrovica 1993; Razvoj ratarske mehanizacije, s. 9-18. In: Tendencije razvoja poljoprivredne tehnike. Institut za poljoprivrednu tehniku, Novi Sad 1993; Mašinska berba SC hibrida

semenskog kukuruza, s. 139-152. In: Mehanizovana proizvodnja semenskog kukuruza. Institut za poljoprivrednu tehniku, Novi Sad i Pobeda-Holding, Novi Sad 1994; Mašine za setvu merkantilnog kukuruza, s. 17-26, i Međuredna kultivacija kukuruza, s. 26-32. In: Mehanizovana proizvodnja kukuruza. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 1995; Mašine za obradu zemljišta i setvu, s. 32-57. In: Mehanizovana proizvodnja šećerne repe. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 1996.

Príspevky do časopisov: Agrotehničar, Zagreb: 1978, br. 8, s. 17-20; 1991, br. 7-8, s. 39-40. Letopis naučnih radova Poljoprivrednog fakulteta, Novi Sad, g. 24 (2000), br. 1-2, s. 145-156. Savremena poljoprivredna tehnika, Novi Sad: 1986, br. 2, s. 15-24; br. 3, s. 67-73; g. 19 (1993), br. 1-2, s. 22-27; 1994, br. 1-2, s. 51-55; g. 20 (1994), s. 228-236; g. 22 (1996) br. 3, s. 113-120; g. 23 (1997) br. 3, s. 100-111; br. 5, s. 236-244; g. 24 (1997), br. 1-2, s. 25-32; g. 24 (1998) br. 3, s. 77-87, s. 147-155; g. 25 (1999), br. 1-2, s. 62-69; g. 27 (2001) br. 3-4, s. 109-114, s. 115-121; g. 2-(2003), br. 1-2, s. 20-27; br. 4, s. 193-199; g. 31 (2005) br. 1-2, s. 63-70; br. 3, s. 77-85. Revija „Agronomska saznanja", Novi Sad: 1995, s. 63-65; 4, 55-59; 1997, 1-2, s. 17-20; 7 (1997), br. 3-4, s. 77-80, s. 80-82; 1999, 3-4, s. 63-66; 2003, 3, s. 22-23; 2004, 1-2, s. 61-62; 2003, 5, s. 38-39. Traktori i pogonske mašine, Novi Sad: 3 (2003), s. 85-91; 3 (2004), s. 88-93.

Zborníky vedeckých a odborných príspevkov: Savetovanje stručnjaka poljoprivredne tehnike Vojvodine – V, Panonija 1978, s. 38-68; VII, Aranđelovac 1981, s. 369-379, s. 423-441; IX, Vrnjačka Banja 1982, s. 144-155; X, Cavtat 1983, s. 300-309; XI, Aranđelovac 1984, s. 154-162; XII, Trogir 1985, s. 73-82; XIII, Rovinj 1986, s. 213-218; XIV, Dubrovnik 1986, s. 475-482; XV, Opatija 1988, s. 229-235; XVI, Lepenski Vir 1989, s. 50-55, s. 234-241; XVII, Opatija 1990, s. 109-113, s. 151-155; X, simpozijum – Aktuelni problemi mehanizacije poljoprivrede. Šibenik 1980, s. 125-138; Mehanizacija u agraru. Aranđelovac 1989, s. 266-273; Savetovanje o proizvodnji šećerne repe u Vojvodini. Novi Sad 1983, s. 113-132, s. 161-167; Novi Sad 1987, s. 117-128; Novi Sad 1989, s. 85-92. Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, sv. 16, 1989, s. 279-291; sv. 36, 2002, s. 57-68, s 349-356; sv. 41, 2005, s. 459-471. 38. savetovanje – Proizvodnja i prerada uljarica. Budva 1997, s. 179-187. XV. Simpozijum JDPT, Naučno-tehnički progres u poljoprivrednoj poroizvodnji, Opatija 1991, s. 151-155, s. 196-201.

Je účastníkom v jedenástich vedecko-výskumných projektoch v období 1983-2004.

MIHÁĽ, Miroslav, lekár – chirurg onkológ**,** správca Špeciálnej chirurgickej súkromnej nemocnice Zdravlje. Báčsky Petrovec, narodený 27. 1. 1946 v Kysáči.

Rodičia: otec Ondrej Miháľ, mäsiar, matka Júlia, r. Kulíková, domáca; dcéra Alenka Ďurovková, logopedička, syn Miroslav, majster Svetovej šachovej federácie (FIDE).

Základnú školu ukončil v rodisku (1960), gymnázium v Báčskom Petrovci (1964). Lekárske štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte v Novom Sade (1969), špecializáciu z chirurgie (1979).

Prvé pracovisko ako lekár – stážista odpracoval v nemocnici v Pančeve (1970), a potom sa zamestnal v Dome zdravia, Báčsky Petrovec, v ambulancii Hložany. Na Vojnovú lekársku akadémiu (VMA) odišiel v r. 1972, kde pracoval na kardiochirurgickom oddelení 7 mesiacov pod odborným vedeným akademika Isidora Papa.

Po návrate z vojenčiny pokračoval v práci v Hložanoch. V r. 1975 sa dostal na špecializáciu z chirurgie na Ústave pre klinickú onkológiu v Sriemskej Kamenici.

Postgraduálne štúdium skončil v r. 1979, keď bol aj vymenovaný za asistenta z chirurgie na Lekárskej fakulte Univerzity Nový Sad. V r. 1982 absolvoval subšpecializáciu z odboru chirurgická onkológia. Za asistenta bol opätovne zvolený v r. 1983. Roku 1987 mu schválili tému doktorskej dizertácie na Lekárskej fakulte v Novom Sade: Kryochirugický postup pri inoperabilnej rakovine konečníka. Pretože došlo k nedorozumeniam v práci na dizertácii, v r. 1989 ju prihlásil na Lekárskej fakulte Univerzity v Ľubľane na Ústave pre klinickú onkológiu Vračev gaj. Ďalšie udalosti v štáte nedovolili mu ukončiť dizertáciu.

Do hodnosti vyššieho odborného spolupracovníka na predmete onkologická chirurgia na Lekárskej fakulte v Novom Sade bol vymenovaný v r. 1989.

Súkromnú chirurgickú ordináciu otvoril v Báčskom Petrovci (1993). Neskoršie so spolupracovníkmi založil súkromnú chirurgickú nemocnicu, kde i teraz pracuje.

Počas práce na Lekárskej fakulte (1979-1993) ako asistent, resp. vyšší odborný spolupracovník uverejnil 23 autorských prác a ako spoluautor 13. Svoje vedecké príspevky uverejňoval v nasledujúcich publikáciách: Glasnik Kliničke bolnice, Novi Sad, Medicinski pregled, Novi Sad, Medicinski arhiv, Sarajevo, Urološki arhiv, Beograd, Acta chirurgica Jugoslavica, Libri onkologici, Beograd, Zbornik radova Semiale Medicale Balcanique, Zbornik na rezimea, Skoplje, Gastrohepatološki arhiv, Beograd, Zbornik radova Medicinskog fakulteta, Novi Sad, Zbornik radova hirurga, Zenica, Bratislavské listy.

Zúčastnil sa ako spolupracovník na 5-ročnom vojvodinskom programe Istraživanja, prevencija i terapija malignih tumora (1983-1988).

Členstvo v záujmových organizáciách: Hirurško lekarsko društvo SFRJ, Društvo kancerologa SFRJ (ako člen Predsedníctva v období 1983-87 a tajomník kancerológov 1987-89).

Účasť na odborných kongresoch: 14. kongres chirurgov Juhoslávie, Budva 1976; 15. kongres chirurgov Juhoslávie, Ľubľana 1980; 6. kongres kancerologov Juhoslávie, Skoplje 1983; 7. kongres kancerológov Juhoslávie, Novi Sad 1987; 18. kongres chirurgov Juhoslávie, Sarajevo 1988; Kongres gastroenterológov Juhoslávie, Sarajevo 1989.

Bol účastníkom na mnohých chirurgických onkologických sekciách SLD (Srpsko lekarsko društvo) a DLV (Društvo lekara Vojvodine).

Študijné cesty: Ústav klinickej onkológie, Bratislava (január – marec 1980); Ústav klinickej onkológie, Belehrad (marec – máj 1982); Ústav klinickej onkológie, Ľubľana (marec – jún 1983); Onkologický ústav (Institut za tumore i slična obolenja), Záhreb (október – december 1984); Chirurgické oddelenie Nová nemocnica, Banská Bystrica (september – november 1988).

Poznámky a doplnky k životu: „Celý život až dodnes som športoval. Uvádzam, že som bol jediný Slovák na Dolnej zemi, ktorý hral futbal za štyri slovenské kluby (Tatru Kysáč, Mladosť Petrovec, Sláviu Kovačica a Budúcnosť Hložany), ako i za mužstvo druhej ligy – Nový Sad v období 1960-1976. Bol som mládežníckym reprezentantom Vojvodiny vo futbale (1962-63).

Ďalší koníček v mojom živote boli šachy. Bol som prvým slovenským kandidátom na majstra svojho času. Hral som korešpondenčný šach na štátnych majstrovstvách a nastupoval som za reprezentáciu Juhoslávie. Na semifinálových majstrovstvách sveta (1984-1986) som vyplnil „normu" na medzinárodného majstra v korešpondenčnom šachu. Na Svetovej šachovej olympiáde v Novom Sade ako predseda Šachového zväzu Nový Sad, som zastával funkciu člena Výkonného výboru (1986-1990)." Za dlhodobú aktivitu, ako hráčovi, reprezentantovi a organizátorovi šachových podujatí, Šachový zväz Juhoslávie mu udelil Striebornú plaketu (1989).

Vo volejbale dosiahol najväčší úspech na štátnych majstrovstvách (1963) ako vicešampión. Bol zakladateľom Hádzanárskeho a Stolnotenisového klubu Tatra (1967), ako i hráč.

Tieto údaje sú v zdôvodnení získaného Diplomu Dr. Janka Bulíka (2006), ktorý mu udelila Matica slovenská v Juhoslávii ako najvšestrannejšiemu športovcovi z radov vojvodinských Slovákov.

Predsedníctvo SFRJ mu udelilo dekrétom Medailu práce (1986).

MIHÁĽOVÁ – MILOVANOVOVÁ, Mária, doktor medicínskych vied, riadny profesor anatómie na Lekárskej fakulte Univerzity v Novom Sade. Užšia oblasť záujmov: medicína, anatómia, endokrinológia.

Narodila sa v Novom Sade 1. 10. 1951 v lekárskej rodine. Otec Michal Miháľ, matka Slavenka Miháľová, r. Gladićová.

Základnú školu a gymnázium ukončila v Novom Sade. Na novosadskú Lekársku fakultu sa zapísala v r. 1970 a ukončila ju 30. 3. 1976. V študentskom období dvakrát pobudla v zahraničí na odbornom zdokonaľovaní v rámci výmeny študentov: v roku 1973 v Oule (Fínsko) na Klinike pre chirurgiu a v r. 1974. na Internej klinike v Pavii (Taliansko).

Povinnú lekársku stáž uskutočnila v Klinickej nemocnici v Novom Sade. Odbornú skúšku pre hodnosť lekára všeobecnej praxe zložila v roku 1979. V priebehu roka 1976 ako študentka viedla cvičenia z anatómie. V roku 1977 bola zvolená za hodnosť asistentku – praktikantku v Ústave pre anatómiu. V školskom roku 1977/78 zapísala sa na postgraduálne štúdium a r. 1980 obhájila magisterskú prácu pod názvom: Morfološke odlike vaskularne mreže nadbubrežne žlezde u zlatnog hrčka. Doktorskú dizertáciu pod názvom Uticaj ponavljanja hipoksije na nadbubrežne žlezde obhájila v r. 1985. Hodnosť docenta anatómie získala v r. 1986, mimoriadneho profesora 1991 a riadneho profesora 1997.

Za účelom vedeckého a odborného zdokonaľovania dvakrát pobudla na Univerzite v Nijmegene (Holandsko) na Inštitúte pre patológiu (šesť mesiacov v r. 1987 a jeden mesiac v roku 1990).

Na Lekárskej fakulte v Ľubľane zakončila kurz zo stereológie v r. 1985. Okrem toho absolvovala pedagogický seminár pre profesorov Lekárskej fakulty v organizácii Svetovej zdravotnej organizácie (moderátor prof. Dr. G. Goggi), a tak získala najnovšie informácie o možnosti zmodernizovania vyučovania na vysokých školách.

Vo svojej vedecko-výskumnej aktivite Mária Miháľová sa orientovala na výskum z oblasti endokrinnej sústavy, osobitne nadobličkových žliaz. Dodnes má uverejnených 150 samostatných a spoluautorských prác. Práce boli prednesené na domácich a medzinárodných kongresoch a publikované doma a v zahraničí. Vedecké výsledky autorky sú citované v knihe Stephana Carmichela „The adrenal medulla" (Cambridge University Press, Cambridge, London, New York, Sydney, 1986).

Spolupracovala na početných vedecko-výskumných projektoch a bola samostatným nositeľom výskumných tém a školiteľkou pri písaní niekoľko magisterských prác.

Prof. Dr. Mária Miháľová je autorkou piatich učebníc pre študentov medicíny, stomatológie, farmácie, športu a telesnej výchovy.

V uplynulom období prof. Dr. Mária Miháľová prednášala početným generáciám študentov lekárstva a stomatológie, farmácie, zdravotnej opatery a športu a telesnej výchovy. V postgraduálnom vyučovaní bola angažovaná v odbore neurobiológia. V roku 1989 a 1990 brala účasť v uskutočňovaní vyučovania pre špecialistov z oblasti endokrinológie. Od r. 1993 učí aj študentov medicíny, stomatológie a farmácie v anglickej reči.

Dr. Mária Miháľová je členkou Spoločnosti anatómov Srbska, členkou Sekcie pre endokrinologické a metabolické poruchy SLD (Srbská lekárska spoločnosť), členkou Združenia endokrinológov Srbska, členkou European Federation of endocrine Societes a členkou European Neuroscience Association.

V období 1996 – 2001 bola generálnou tajomníčkou Spoločnosti anatómov Juhoslávie (dve mandátové obdobia).

Dr. Mária Miháľová hovorí po srbsky, po anglicky a po nemecky.

Vydatá je. Bezdetná.

Dielo. *Učebnice*: Marinković, R., Obradović, D., Mihalj, M.: Osnovi opšte anatomije. Medicinska knjiga, Beograd-Zagreb 1986 (udžbenik za studente medicine); Mihalj, M. i Obradović, D.: Opšta anatomija. Zmaj, Novi Sad 2000 i 2001 preštampano izdanje (udžbenik za studente medicine i stomatologije); Mihalj, M. i Obradović D.: Opšta anatomija. Zmaj, Novi Sad 2004 izmenjeno i dopunjeno izdanje (udžbenik za studente medicine i stomatologije); Mihalj, M.: Anatomija čoveka. Educa, Novi Sad 2001 (udžbenik za studente farmacije); Mihalj, M.: Anatomske karte. Educa, Novi Sad 2001 (udžbenik za studente medicine, stomatologije, farmacije i studente Fakulteta fizičke kulture).

MIŠKOVIC, Vladislav, doktor informatických vied, dipl. inžinier, plukovník, narodený v Báčskej Palanke 1. 2. 1957; otec Andrej Miškovic, majster – modelár, matka Milka Miškovicová, r. Arlovová, textilná robotníčka.

V Bačskej Palanke vychodil Základnú školu Petra Drapšina (1972) a prírodovedecké usmernenie na Gymnáziu 20. októbra (1976).

Na Technickej vojenskej akadémií pozemných síl študoval v prvej generácii usmernenie počítačová technika. Absolvoval ju obhajobou témy Monitor strukture stack u jeziku Diktran (1981). Povinný didakticko-metodický kurz pre prednášateľov vysokých vojensko-technických škôl navštevoval v Záhrebe (1982). Dvojročné obdobie (1982-1984) strávil na školení na údržbe počítačov, operatívnych systémov a rozvojového softvéru určitých firiem v Záhrebe a Niši. Seminár Technológia umelej inteligencie navštevoval na Inštitúte Joža Štefana a Elektrotechnickej fakulte v Ľubľane (1985).

Postgraduálne štúdiá navštevoval na Elektrotechnickej fakulte v Záhrebe (1988-1991). Magisterskú tézu Jedna klasa algoritama za induktivno učenje obhájil na Elektrotechnickej fakulte v Belehrade (2002).

Doktorskú dizertáciu z oblasti umelej inteligencie Induktivno učenje razumljivog znanja na osnovu oskudnih obučavajućih skupova obhájil na Univerzite Singidunum v Belehrade (2008).

Akademické hodnosti: Za asistenta na Katedre pre výpočtovú techniku Vysokých vojensko-technických škôl v Záhrebe na predmet operatívne systémy zvolený bol 1983 a za prednášateľa 1990. Hodnosť docenta získal na Fakulte pre informatiku a manažment Univerzity Singidunum v Belehrade (2008).

Vojenské hodnosti: poručík – dôstojník JNA (1981), major – vyšší dôstojník (1993) a plukovník služby informatiky Vojsk Juhoslávie (2003).

Pôsobiská: V elektronickom výpočtovom stredisku Technického školského centra pozemných síl v Záhrebe pracoval na údržbe systémového softvéru a aplikácií nových výpočtových a softvérových systémov (1981-83). Na vysokých vojensko-technických školách v Záhrebe a Belehrade pôsobil ako prednášateľ na Katedre pre výpočtovú techniku. Okrem predmetov operatívne systémy a výpočtové riadenie mu boli zverené prednášky a cvičenia z modelovania programových systémov a informatiky s výpočtovou technikou (1983-1992). V skupine učiteľov na Katedre výpočtovej techniky sa zaoberal uvádzaním a realizáciou výučby predmetov technológia údržby výpočtových systémov a systémy umelej inteligencie. Spolupracuje na vyhotovení softvérov v podnikateľských projektoch zdokonaľovania systémov technickej údržby pozemných síl a v interných softvérových projektoch usmernených na zdokonaľovanie procesu vyučovania a zariaďovania výpočtových laboratórií nutným softvérom (osobitne pre vyučovanie predmetu systémy umelej inteligencie; 1985-1989). V Technickej správe Generálštábu Vojsk Juhoslávie v Belehrade mal na starosti technický informačný systém pozemých síl. Tu uvádzal operatívne uplatňovanie, graficky orientované sieťové operatívne systémy, nové rozvojové náčinie a produktívnejšie aplikovateľné programy (1992-1994). V Centre pre informatickú podporu tylových v Generálštábe projektoval informatickú podporu a nové zložky informačného systému zložiek Vojsk Juhoslávie (1994-2002). V Oddelení pre informačnú podporu bol náčelníkom Sektoru logistiky Generálštábu (2002-2005). Neskôr sa stal náčelníkom Centra pre nemocničný informačný systém Vojensko-medicínskej akadémie v Belehrade. Pred odchodom do výslužby (december 2007) mal na starosti vypracovanie novej výpočtovej siete VMA a modernizáciu nemocničného informačného systému (2005-2007).

Na Fakulte pre informatiku a manažment Univerzity Singidunum v Belehrade pracuje od ukončenia aktívnej služby a prednáša predmety multimédiá a elektronické podnikateľské komunikácie.

Je člen Redakcie časopisu Singidunum Scientific Review od r. 2008.

Získal pochvaly, odmeny a vojenské vyznamenania.

V základnej a strednej škole bol činným členom v mládežníckych organizáciách. Dva roky bol predsedom mládežníckej organizácie na gymnáziu v Báčskej Palanke. Amatérsky sa zaoberá kresbou.

Dielo. *Monografie (2) (nevyšli tlačou)*: Miškovic, V.: Jedna klasa algoritama za induktivno učenje. Magisterská práca. Elektrotehnički fakultet Univerziteta Beograd, 2002; Miškovic, V.: Induktivno učenje razumljivog znanja na osnovu oskudnih obučavajućih skupova. Doktorská dizertácia. Fakultet za informatiku i menadžment, Univerzitet Singidunum, Beograd 2007.

Učebnice: Multimedia (praktikum). Fakultet za poslovnu informatiku. Univerzitet Singidunum, Beograd 2007. Účasť na domácich konferenciách s uverejneným príspevkom (7): VJINFO, Beograd (2001); ETRAN: XLV, Vrnjačka Banja (2001); XLVI, Banja Vrućica (2002); XLVII. Hercegnovi (2003); XLVIII, Čačak (2004); XLIX,. Budva (2005); LI, Hercegnovi-Igalo (2007).

Príspevky uverejnené v domácich časopisoch (3): Vojnotehnički glasnik: 1, 1996, s. 88-91; 4-5, 2001, s. 429-438; 1, 2003, s. 9-20.

Vedecké projekty (3).

MRÁZ, Andrej (pseud. Andrej Bodoň, Dragovan, Galádik, Karol Matliak) – literárny historik, kritik, univerzitný profesor, akademik SAV, nositeľ Radu práce (28. 11. 1904 Bačsky Petrovec, SFRJ – 29. 5. 1964 Bratislava). Otec Andrej M., roľník, matka Zuzana, r. Labáthová, sestra Zuzana (nar. 1911), manželka Lea, r. Kršaková, akademická maliarka (nar. 1906), syn Andrej, spisovateľ (nar. 1942), dcéra Lea, architektka (nar. 1948).

Základnú školu navštevoval v Báčskom Petrovci, 1917 začal študovať na maď. gymnáziu v Novom Vrbase, 1918 prešiel na gymnázium do Békešskej Čaby, 1919 pokračoval na srb. gymnáziu v Novom Sade, kde 1925

maturoval, 1925-29 študoval na Filozofickej fak. UK v Bratislave, 1929 PhDr., 1939 mimoriadny, 1941 riadny univ. prof., 1952 akademik SAV.

R. 1929-30 dramaturg činohry SND v Bratislave, 1930-38 referent Literárneho odboru MS v Martine, 1938-64 prednášal na Filozofickej fak. UK v Bratislave, kde 1939-42 viedol odd. jazyka slov. a dejín slov. literatúry, 1942-48 seminár dejín umenia, 1948-50 seminár slov. filológie, 1948-51 suplent dejín slov. literatúry na Pedagogickej fak. UK, 1953-64 vedúci Katedry slov. jazyka a literatúry. Od 1946 člen KSČ.

Literárnej tvorbe sa venoval už na gymnáziu, publikoval prózy, neskôr kritiky a recenzie. Ako vysokoškolák vydal monografiu o S. H. – Vajanskom (1926), v kt. preukázal schopnosť preniknúť do tkaniva umeleckého diela a kriticky sa vyrovnať s ideovými a svetonázorovými determinantmi jeho tvorby. Od polovice 20. rokov pravidelne uverejňoval literárne kritiky, články a state o literatúre, predovšetkým o próze, neskôr aj o dráme a divadle a zamýšľal sa nad problémami slov. kultúry, kt. sa v priaznivejších podmienkach začala rýchlejšie rozvíjať. Postupne sa vyhranil ako nadgeneračný kritik, blízky mu bol najmä model urbanovskej prózy, hlboko zakorenenej v slov. realite a reprodukujúci ju najmä cez pálčivé soc. fakty. So sympatiami prijímal aj rev.-soc. tendencie v slov. románe 30. rokov (P. Jilemnický). Literatúre od počiatku pripisoval vážnu spoločenskú funkciu. Odmietal prázdne hračkárenie a uprednostňoval tvorbu zasahujúcu život, znásobujúcu ho, rozvíjajúcu pozitívne spoločenské a individuálne hodnoty. Takéto poslanie mohli plniť iba diela osnované na realistickej metóde. Pritom mu nešlo o realizmus statický a deskriptívny, ale o prístup hlboko prenikajúci do spoločenského organizmu i do ľudského vnútra. Vzory videl vo vrcholných dielach európskeho realizmu, predovšetkým rus. Po 1945 sa jeho koncepcia prozaickej tvorby a literatúry obohatila o nové prvky. V zmysle dobových postulátov vyžadoval od literárneho diela takú pravdivosť, kt. by nebola v rozpore s vývinovou logikou spoločenského pohybu. Odmietal predstavy o všemohúcnosti social.-realistickej metódy a zdôrazňoval kvalitu. Ani on síce nevyhol zjednodušujúcim súdom, no široký rozhľad po celej vývinovej rozlohe slov. literatúry mu umožňoval vidieť vznikajúcu tvorbu z hist. perspektívy a nedovoľoval mu skĺznuť k plytkým, aj keď dobovo aktuálnym konceptom.

I keď v centre jeho pozornosti bola literatúra, od počiatku sa angažoval v celom priestore kultúry. Znepokojovali ho problémy čes.-slov. literárnych a kult. vzťahov, pretože sa do nich premietali spoločenské a ideové protirečenia, kt. v niekt. vývinových etapách dramaticky zauzlili osudy Čechov a Slovákov. Oslobodenie republiky Sov. armádou zaktualizovalo aj vzťahy medzi slov. a rus. literatúrou a kult. sférou, resp. literatúrami a kultúrami ostatných slovanských národov. Aj týmto vzťahom venoval trvalú pozornosť. Ideové premeny v spoločenskej nadstavbe po 1948 vyžadovali nanovo formulovať vzťah k literárnej a kult. tradícii a oživili problém tzv. klasického dedičstva. O všetkých týchto problémoch uvažoval v desiatkach štúdií, článkov a statí, uverejňovaných v literárnych orgánoch, ale aj v dennej tlači (Prúdy, Svojeť, Slov. národ, Slov. denník, Mladé Slovensko, Nár. noviny, Naše divadlo, Slov. pohľady, Elán, Tvorba, Literárnohist. sborník, Nár. obroda, Nové slovo, Kult. život, Slov. literatúra, Pravda, Práca a i.). Len zlomok z jeho literárnej a kult. publicistiky vyšiel knižne (Medzi prúdmi 1-2, 1969; Pohľady na slovenskú drámu, 1975; Minulosť a prítomnosť slovenskej kultúry, 1987).

Aj keď kritická činnosť zaberá v jeho diele dôležité miesto, ťažisko jeho pracovných výkonov a záujmov spočíva v prácach literárnohist. charakteru. Ak jeho literárnokritickú aktivitu akcelerovala funkcia šéfredaktora literárneho časopisu, jeho literárnohist. dielo je späté s jeho pedagogickým pôsobením. R. 1933 vydal monografickú štúdiu o Jozefovi Škultétym, ale širší a priaznivý ohlas získal obsažnou a metodologicky priebojnou monografiou Ján Kalinčiak (1936), v kt. prelomil bariéru pozitivistickej tradície a využil výsledky štrukturalistikého bádania; táto práca tvorí jeden z vrcholov jeho literárnohist. diela. Populárnejší charakter má monografia Literárne dielo Terézie Vansovej (1937) a ďalšie práce portrétneho typu, koncipované už po príchode na univerzitu, venované G. Maršallovi-Petrovskému, H. Gavlovičovi, J. Čajakovi, A. Trúchlemu-Sytnianskemu. Do polemík o Rázusovom románe Odkaz mŕtvych zasiahol publikáciou Rázusov Odkaz mŕtvych v službách boja proti náboženskej neznášanlivosti (1942). Po oslobodení dlhší čas dominoval v jeho prácach z oblasti literárnej histórie komparatívny aspekt. Skúmal osobné kontakty autorov, literárne vzťahy, paralely, typologické podobnosti medzi slov. a rus. literatúrou, informoval o slov. literatúre v Juhoslávii (Dnešný stav slovanskej vzájomnosti u Slovákov, 1945; Ruské momenty v diele Jána Kollára, 1946; Rozhovory o juhoslovanských Slovákoch, 1948; L. N. Tolstoj u Slovákov, 1950; Z ruskej literatúry a jej ohlas u Slovákov, 1955). V týchto prácach sa sústredil na tie

obdobia a zjavy, cez kt. sa slov. literárna tvorba inšpirovala autormi a dielami veľkej slovanskej literatúry a nachádzala v nich oporu pre vlastný nár. rozvoj.

Pre slov. vlastivedu pripravil syntetické dielo Dejiny slovenskej literatúry (1948), kt. vyšiel v ústrety novým kultúrnospoločenským požiadavkám po oslobodení. Spoločensko-politické zmeny po februári 1948 zasiahli aj sféru kritickej reflexie a rovnako ovplyvnili aj literárno-hist. orientáciu. Týmto aktuálnym požiadavkám literárnovedného výskumu vyhovel v publikáciách Spoločenské otázky v predprevratovom slovenskom románe (1950) a Poprevratové dielo Martina Kukučína (1953). Z nových hľadísk sa začali posudzovať aj otázky čes.-slov. vzťahov. Na túto výzvu reagoval prácou Medzi našimi literatúrami (1960), v kt. sa vyrovnal s koncepciou vzájomnosti u J. Vlčka. Podobnú vzťahovú problematiku nachádzame aj v publikácii Hľadanie istoty. Z nových ideových pozícií prehodnocoval tvorbu starších autorov (M. Š. Ferienčíka, Ľ. Štúra a i.). Posmrtne vyšli M. spomienky na spoluprácu so Slov. pohľadmi (Čím slovo žilo, 1967) a autobiograficky ladené záznamy o kultúrnopolitických a literárnych faktoch.

Nezastupiteľné miesto zaujíma v oblasti slov. divadelnej vedy. Je zakladateľskou osobnosťou slov. dramaturgie, divadelnej histórie a teórie aj z pohľadu pedagogickej praxe. Od 20. rokov sústavne sledoval vývin slovenskej dramatickej tvorby a snahy divadelných scén na Slovensku; vysokoškolské štúdium zavŕšil dizertáciou Vývin slovenskej dramatickej literatúry (1929), čo rozhodlo aj o jeho nástupe do funkcie dramaturga SND v Bratislave. Záujem o divadelnú problematiku potvrdil hlavne v matičnom období ako šéfredaktor časopisu Naše divadlo, prednášal v režisérskych kurzoch ÚSOD-u hlavne o dramaturgických otázkach a bol člen súťažných porôt ochotníckych prehliadok. Na UK v Bratislave sa pričinil o založenie Divadelného súboru bratislavských vysokoškolákov, 1939-40 založil divadelný seminár, prvý svojho druhu na pôde univerzity, a prednášal v kurze o dejinách slov. drámy. V divadelno-kritickej činnosti si všímal aj kontinuitu dramatickej tvorby vôbec, zvlášť venoval pozornosť rus., čes. a ostatnej slovanskej dráme. V teoretických zovšeobecneniach dramaturgickej praxe vychádzal z potrieb profesionálneho a ochotníckeho divadla (Slová o dramaturgii, 1931; Dramaturgovia a dramatici, 1963). Výber z jeho prác venovaných divadlu vyšiel knižne pod názvom Pohľady na slovenskú drámu (1975).

Jeho mnohostrannú aktivitu dopĺňa aj redaktorská činnosť: 1932-39 redigoval Slov. pohľady, 1938 Naše divadlo, 1946-48 Tvorbu, 1947-49 Kult. život. V MS redigoval Zobrané diela S. H. Vajanského 1-18, Knižnicu Slov. pohľadov, v Bratislave Literárnohist. sborník a viaceré príležitostné zborníky (F. Votruba, A. Bagar, Tridsať rokov Slov. univerzity). Pedagogickou činnosťou a účasťou v rozličných vedeckých a kult. inštitúciách podstatne prispel k výchove celých generácií literárnych vedcov a učiteľov.

Podpredseda ÚSOD-u, po 1945 predseda Literárnohist. odboru MS, 1949-50 dekan a 1950-52 prodekan Filozofickej fak. UK. Člen Pražského lingvistického krúžku, Slov. učenej spoločnosti, Vedeckej rady SAV, ZSS a funkcionár jeho orgánov, člen redakčných rád odborných časopisov a edičných rád viacerých vydavateľstiev.

R. 1964 vyznamenaný Radom práce in memoriam.

Dielo. Svetozár Hurban Vajanský. Ba 1926; Jozef Škultéty. Mt 1933; Matica slovenská v rokoch 1863-1875. Mt 1935; Ján Kalinčiak. Mt 1936; Literárne dielo Terézie Vansovej. Mt 1937; Ideové základy slovenského divadla. Mt 1938; Povojnový slovenský román. Pa 1938; Odlomená vetva. Mt 1939; Gavlovičova škola kresťanská. Ba 1940; Rázusov Odkaz mŕtvych v službách boja proti náboženskej neznášanlivosti. Liptovský Mikuláš 1942; Die Literatur der Slovaken. Berlin-Pa-Viedeň 1943; Realistický prozaik Ján Čajak. Ba 1944; Andrej Sytniansky v slovenskej literatúre sedemdesiatych rokov 19. storočia. Mt 1945; Dnešný stav slovanskej vzájomnosti u Slovákov. Mt 1945; Ruské momenty v diele Jána Kollára. Liptovský Mikuláš 1946; Na sté výročie narodenia Svetozára Hurbana – Vajanského. Mt 1947; Ľudovít Štúr. Ba 1946; Dejiny slovenskej literatúry. Ba 1948; Kultúrne sily v slovenskej revolúcii z roku 1848/49. Mt 1948; Rozhovory o juhoslovanských Slovákoch. Ba 1948; Janko Jesenský. Pa 1948; Hviezdoslav. Ba 1949 (s. L. Novomeským a F. Votrubom); Spoločenské otázky v predprevratovom slovenskom románe. Ba 1950; L. N. Tolstoj u Slovákov. Ba 1950; Ján Kollár. Ba 1952; Poprevratové literárne dielo Martina Kukučína. Ba 1953; Zo slovenskej literárnej minulosti. Ba 1953; Z ruskej literatúry a jej ohlasov u Slovákov. Ba 1955; O slovenských realistických prozaikoch. Ba 1956; Literárny profil Mikuláša Štefana Ferenčíka. Ba 1958; Medzi našimi literatúrami. Ba 1960; korešpodencia: Vzájomné listy Janka Jesenského s Andrejom Mrázom. Mt 1981 (edítor P. Petrus); „... mám veľa starosti so zostavovaním Pohľadov ...” Z listov A. Mráza J. Nižnánskemu. Slov. Pohľady, 102, 1986, č. 5, s. 66-81; výbery: Hľadanie a istoty. Ba 1969; Medzi prúdmi 1-2. Ba 1969 (editor V. Petrík); Pohľady na slovenskú drámu. Ba 1975 (editor A. Noskovič); Minulosť a prítomnosť slovenskej kultúry. Ba 1987 (editor V. Petrík); spomienky, autobiografie: Čím slovo žilo. Ba 1967; Brázdami života. Ba 1974 (editorka Ľ. Rampáková); Rozhovory o vojvodinských Slovákoch 1. Báčsky Petrovec 2004, (editor V. Hronec).

Literatúra: bibliografie: Laco, B. – Režná, G.: Bibliografia dr. Andreja Mráza. In: Sborník FF UK, Philologica 16, 1964, s. 275-304; Kostolná, E.: Pozostalosť Andreja Mráza. Mt 1970; štúdie: Petrík, V.: (Doslov.) In: Mráz, A.: Medzi prúdmi 2. Ba 1969, s. 325-332; Rosenbaum. K.: (Doslov.) In: Mráz, A.: Hľadanie a istoty. Ba 1969, s. 193-199; Andrej Mráz – kritik medzivojnovej literatúry. In: Rosenbaum, K.: Priestorom literatúry. Ba 1970, s. 318-337; Kusý, I.: Nevyhnutnosť kontinuity. Ba 1971, s. 281-287; Matuška, A.: Profily a portréty. Ba 1872, s. 500-502; Noskovič, A.: Doslov. In: Mráz, A.: Kultúra ako spoločenskotvorný činiteľ. In: Mráz, A.: Minulosť a prítomnosť slovenskej kultúry. Ba 1987, s. 213-220; Zážitkovosť ako typologický znak Mrázovej kritiky. In: Tomčík, M.: Tvorba a kritiky. Ba 1987, s. 191-208; Okáli, D.: Cesta kritika k marxizmu. Slov. Pohľady, 90, 1974. č. 11, s. 118-124; Pašteka, J.: Andrej Mráz medzi literatúrou a divadlom. Slov. divadlo, 27, 1977, č. 1, s. 77-118; Drug, Š.: Slovenské pohľady a davisti. Slov. pohľady, 96, 1980, č. 1, s. 65-84; Dolan, O.: Univerzita Komenského. Ba 1968, s. 107-108, 227, 223; Petrovské gymnázium vo vývine slovenskej kultúry vo Vojvodine. Novi Sad 1970, s. 165-173; Winkler, T.: Matica slovenská v rokoch 1945-1954. Mt 1971, s. 130; Slovensko 4. Kultúra 2. Ba 1980 (reg.); Mrlian, R.: Tvary a tváre divadla. Ba 1983, s. 40, 58, 90, 111; Dejiny slovenskej literatúry. Ba 1984 (reg.); Dejiny slovenskej literatúry 5. Ba 1984, s. 43, 453-462 an.; Biografické články: Slov. Pohľady, 70, 1954, č. 12, s. 1251-1253, 100, 1984, č. 11, s. 96-102, 102, 1986, č. 5, s. 66-81; Pravda, 55, 30, 55, 1974, s. 5; 57, 27, 2, 1976, s. 5; nekrológy; Čes. literatúra, 12, 1964, s. 335-337; Film a divadlo, 8, 1964, č. 13, s. 5; Hist. časopis, 12, 1964, č. 3, s. 475-476; Irodalmi Szemle, 7, 1964, č. 6, s. 485-486; Kult. tvorba, 2, 1964, č. 23, s. 6; Kult. život, 19, 1964, č. 23, s. 1; Naša univerzita, 9, 1963-64, č. 19-20, s. 2; Pravda, 45, 31, 5, 1964, s. 2; Rudé právo, 44, 31, 5, 1964, s. 2; Slov. literatúra, 11, 1964, s. 533-564; Slov. divadlo, 12, 1964, č. 3, s. 305-309; Slov. pohľady, 80, 1964, č. 11, s. 4-8; Čs. rusistika, 10, 1965, č. 1, s. 62-63; Otto, dodatky 4/1, s. 372, SNS 2, s. 375, RDSL, s 171; ES 3, s. 632-633; ESS 1, s. 453-455; OPES 1, s. 595; Archív BiO MS (dotazník 1935, 1937).

Pamiatky: obrazové dokumenty a rkp. Pozostalosť v LAMS; Hrob s náhrobníkom na cintoríne v Slávičom údolí v Bratislave; portréty od L. Mrázovej (1934, 1955), dokumentárny film o jeho živote a tvorbe (Čs. televízia, Bratislava 1979).

Slovenský biografický slovník, IV, zväzok, M-Q, Matica slovenská, Martin 1990, s. 232-233.

MUČAJI, Pavel, profesor slovenského jazyka a literatúry, básnik, esejista a kultúrny pracovník slovenskej národnosti vo Vojvodine, sa narodil v Báčskom Petrovci 11. 10. 1929. Rodičia boli nádenníkmi. Otec Juraj, v zime majster prútených kresiel (1892-1961), matka Zuzana, r. Seleštianska (1899-1978), mali šesť detí. Pavlovi súrodenci boli: Juraj básnik (1919-1945), Ján (1921-2009), Anna, vid. Kochanová (1932), Samuel, mlynársky učeň (1934-1949), Mária (1936).

Pavel Mučaji má stále bydlisko v Báčskom Petrovci. Štyri ročníky základnej školy a potom osemročníkové gymnázium absolvoval v rodisku (školský rok 1948/49). Rok pracoval v redakcii Hlasu ľudu a v redakcii časopisu pre deti Naši pionieri. V rokoch 1950/55 študoval na Filozofickej fakulte Belehradskej univerzity na katedre pre západoslovanské a východoslovanské jazyky a literatúry. Súčasne pracoval v Rozhlase Juhoslávia ako hlásateľ, prekladateľ a novinár. V rokoch 1956/58 pôsobil ako profesor slovenského jazyka a literatúry na gymnáziu v Petrovci. Roky 1958/62 strávil v základnej škole v Petrovci ako profesor slovenského jazyka a literatúry. Po návrate na gymnázium ho roku 1965 zvolili za riaditeľa do roku 1969. Potom bol zasa profesorom až do roku 1986, keď bol po druhýkrát zvolený za riaditeľa. Na tomto poste pobudol do roku 1990, keď bol penzionovaný. Svoj pracovný vek (40 rokov) odpracoval bez jedného dňa vymeškania z práce.

V rokoch 1980-1992 prednášal na Pedagogickej akadémii v Novom Sade literatúru pre deti, teóriu literatúry a metodiku vyučovania materinského jazyka v nižších ročníkoch základnej školy. Pedagogická fakulta v tom čase pripravovala slovenských učiteľov pre potreby slovenských základných škôl vo Vojvodine.

Hodne rokov pôsobil ako spolupracovník a pedagogický poradca pre vyučovanie slovenského jazyka Osvetovo-pedagogického ústavu v Novom Sade. V rokoch 1965-1970 bol členom obecného zhromaždenia Bačkopetrovskej obce a predsedom Kultúrno-osvetového spoločenstva v obci. Súčasne bol členom Osvetovej rady Vojvodiny.

V Petrovci pôsobil ako kultúrny a umelecký pracovník. Bol tvorcom a moderátorom 450 kultúrnych programov, z ktorých hodne malo medzinárodný ráz. Na gymnáziu ako riaditeľ založil stálu galériu slovenských vojvodinských maliarov, ktorá nesie meno Karola Miloslava Lehotského. Intenzívne spolupracoval aj s novosadským rozhlasom a televíziou, kultúrnymi a umeleckými inštitúciami, Maticou srbskou, galériami a múzeami, do čoho naširoko zapojoval gymnázium

a svojich žiakov. Spolupracoval s inštitúciami Aký je krásny tento svet a Básnik môjho rodu. Za túto prácu Zväz ochotníckych divadelných spolkov Vojvodiny ho zaradil medzi 20 najzaslúžilejších pedagógov a organizátorov hnutia recitátorov vo Vojvodine (Bečej 1988).

Napísal hodne štúdií z oblasti slovenskej kultúry vo Vojvodine, ktoré boli uverejňované v časopisoch a novinách našej menšinovej tlače.

Odborné príspevky uverejňoval v časopisoch Hlas ľudu, Nový život, Národný kalendár, Literárny dvojtýždenník (Bratislava), Rovina a inde. Niektoré z nich prezentoval na sympóziách (o gymnáziu, o Svite, o Samovzdelávacom krúžku Sládkovič, o Čajakovcoch, o Liptovskom Mikuláši – r. 1988).

Ceny a vyznamenania: Za svoju literárnu, kultúrnu a pedagogickú činnosť získal rad diplomov, uznaní, cien a vyznamenaní. Uvádzame niektoré: Rad práce so strieborným vencom, Belehrad 1969; Cena slovenského literárneho fondu, Bratislava 1969; Pamätná medaila básnika Janka Kráľa k 150. výročiu narodenia, Martin 1972; Republiková cena NEVEN Srbska, Belehrad 1977; Cena časopisu Nový život za roky 1973 a 1980; Októbrová Cena Báčskopetrovskej obce za rok 1983; Cena Vuka Stefanovića Karadžića za rok 1981, Belehrad; Zlatý odznak Republiky Srbsko, Belehrad 1984; Cena Partizánsky učiteľ, Nový Sad 1990; Medaila Matice slovenskej, Bratislava 1995; Strieborná medaila prezidenta Slovenskej republiky Michala Kováča, Bratislava 1995; Pamätný list prezidenta Slovenskej republiky Rudolfa Schustera, Bratislava 2000; Medaila Sv. GORAZDA Slovenskej republiky Ministerstva školstva, Bratislava 2001.

Osvedčil sa aj ako prekladateľ literárnych a odborných textov zo srbčiny do slovenčiny a opačne.

Je členom Združenia spisovateľov Vojvodiny v Novom Sade a členom Spolku slovenských spisovateľov v Bratislave.

Dielo. *Knihy poézie*: Bojujúce srdce. Petrovec 1952; Slnečné prístrešie. Nový Sad 1966; Moja Itaka. Nový Sad 1975; Trvanie básnika. Nový Sad 1985; Vzdušnou čiarou. Nový Sad 1989; Belasé sonety. Nový Sad 1990; Vysuté záhrady. Petrovec 2001; Večer trojkráľový. Petrovec 2004; Poslal som slovo. Nadlak 2008; Nedeľa Petrovec 2009 (výber V. Hronec). Knihy poézie pre deti – Zvieratká, zrniečka, vtáci a deti. Petrovec 1956; Pavúčik hrdina. Petrovec 1958; Svieť slniečko veselo. Petrovec 1961; Na vŕbovej píšťalke. Nový Sad 1970; Mušky z gumipušky. Nový Sad 1974; Môj malý svet. Nový Sad 1979; Marhuľka, Marka, Miško a kohút. Nový Sad 1988; Povrázok. Nový Sad 1991; Dieťatko sväté, pastieri a králi. Petrovec 1999; Keby som bol vtáčkom. Petrovec 2004; Chlapček bez hračiek. Petrovec 2008. Kniha próz pre deti – Máme bystrého chlapca. Nový Sad 1971. Iné vydanie – Podľa duše dieťaťa (kniha esejí a úvah o literatúre pre deti). Petrovec 2005; Kniha fejtónov o Čajakovcoch. Petrovec 2007; Esej o inštitúcii Nedelná škola a o knižnici Štefana Homolu v Petrovci pod názvom Honor libro. Páčsky Petrovec 1995.

Zastúpenosť v antológiách: Do nových dní. Petrovec 1959; Rovina spieva. Petrovec 1962; Kako danas dišem lepo. Nový Sad 1978; Lásky bez ohlasu. Nový Sad 1983; Slovo po koži. Nový Sad 1975; Zajedničko oko / Spoločné oko. Nový Sad – Vršac 1985; Miroslav Demák: Je to? (malá antológia detskej poézie). Bratislava 1997.

Vlastné antológie: Celý deň slnko svieti. Nový Sad 1969; Slncový kôň. Nový Sad 1986 a druhé vydanie Beograd 2007; Kačička divoká. Nový Sad 1986 a druhé vydanie Beograd 2008.

MUČAJI, Pavel, doc., PharmDr., PhD., narodený 12. 4. 1968 v Novom Sade. Pôsobí na Katedre farmakognózie a botaniky Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave. Hlavné predmety vedeckého záujmu: Farmakognózia – izolácie a identifikácie účinných látok z rastlín, štandardizácia rastlinných extraktov na obsah účinných látok, analýza zloženia rastlinných extraktov, zisťovanie biologickej aktivity izolovaných sekundárnych metabolitov a rastlinných extraktov**.**

Rodičia: otec Pavel Mučaji, profesor Gymnázia Jána Kollára v Báčskom Petrovci; matka Xénia Mučajiová, r. Plančaková, vychovávateľka na Materskej škole Včielka v Báčskom Petrovci; sestra Alexandra Čapeľová, r. Mučajiová. Je ženatý, manželka Ivana Mučajiová, syn Pavel a dcéra Ima.

Vzdelanie: Základná škola Jána Čajaka v Báčskom Petrovci (1983), Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1985), Stredná zdravotnícka škola Dr. Ružica Rip v Sombore (1987), Univerzita Komenského v Bratislave, Farmaceutická fakulta (1988-1993, Mgr.). Postgraduálne štúdium ukončené obhajobou dizertačnej práce 5. 3. 1997 na Farmaceutickej fakulte UK v Bratislave (PhD.). Rigorózna práca: obhajoba 20. 10. 1999 (Farmaceutická fakulta UK, Bratislava-PharmDr). Obhajoba habilitačnej práce 1. 3. 2004 (Farmaceutická fakulta UK, Bratislava-docent vo vednom odbore Farmakognózia).

Pôsobiská: Univerzita Komenského v Bratislave, Farmaceutická fakulta, Katedra farmakognózie a botaniky: vedecko-výskumný pracovník (1. 9. 1993-30. 6. 1994), vysokoškolský učiteľ (1. 7. 1994-13. 2. 1997), vysokoškolský učiteľ – odborný asistent (14. 2. 1997-31. 12. 2004), vysokoškolský učiteľ – docent (1. 1. 2005 – doteraz).

Študijné pobyty v zahraničí: Farmaceutická fakulta Ljubljana (Slovinsko v rámci programu CEEPUS – Prof. Andrej Umek), Institut für Pharmakognosie, Universität Wien v roku 2002 a 2003 celkovo 28 týždňov na základe štipendia z: Fakultät für Naturwissenschaften und Mathematik, Universität Wien (Univ. Prof . Dr. Johann Jurenitsch, Ao. Univ. Prof. Dr. Sabine Glasl).

Je členom Slovenskej farmaceutickej spoločnosti.

Uverejnil ako autor a spoluautor vyše 50 pôvodných vedeckých publikácií (z toho v zahraničí vyše 30), celkový počet citácií: vyše 100 (z toho v SCI: vyše 70), prednášky a postery na konferenciách a sympóziách: vyše 60.

Ocenenia: Cena odbornej spoločnosti za najlepšiu publikáciu v roku 2001: (Slovenská farmaceutická spoločnosť pri Slovenskej lekárskej spoločnosti, Bratislava 2002); Mučaji, P. – Grančai, D. – Nagy, M. – Buděšínský, M. – Ubik, K. : Monodezmozidové saponíny z Cynara cardunculus L. In: Česká a slovenská farmacie. – Roč. 50, č. 6 (2001), s. 277-279.

Dielo. *Vedecké práce v karentovaných časopisoch*: Collection of Czechoslovak Chemical Communications. – Roč. 61, č. 8 (1996), s. 1662-1664; Roč. 63, č. 1 (1998), s. 205-209; Pharmazie. – Vol. 54, No. 2 (1999), s. 159-160; Vol. 54, No. 9 (1999), p. 714-716; Vol. 55, No. 7 (2000), s. 549-550; Vol. 58, No. 7 (2003), s. 487-490. Journal of Essential Oil Research. – Vol. 13, No. 5-6 (2001), p. 357-358; Zeitschrift für Naturforschung Section C – A Journal of Biosciences. – Vol. 57c, No. 11-12 (2002), p. 976-982; Zeitschrift für Naturforschung Section B – A Journal of Chemical Sciences. – Vol. 2, No. 2 (2007), s. 267-271; Phytomedicine. – Vol. 11, No. 7-8 (2004), s. 673-678; Phytochemistry. – Vol. 66, No. 19 (2005), s. 2381-2387; Journal of Essential Oil Research. – Vol. 18, No. 7-8 (2006), p. 423-426; Food Chemistry. – Vol. 107, No. 2 (2008), s. 861-868; Phytotherapy Research. – Vol. 22, No. 1 (2008), s. 77-81; Vol. 22, No. 2 (2008), s. 165-168; Natural Product Communications. – Vol. 3, No. 2 (2008), s. 179-184; Environmental Toxicology and Pharmacology, Vol.26, No. 2 (2008), 255-258; Molecules, vol.14, No.1 (2009), 509-518; Neoplasma. – Roč. 47, č. 5 (2000), s. 313-318.

Vedecké práce v nekarentovaných časopisoch: Česká a slovenská farmacie. – Roč. 48, č. 6 (1999), s. 265-267; Roč. 49, č. 1 (2000), s. 29-31; Roč. 49, č. 2 (2000), s. 75-77; Roč. 50, č. 6 (2001), s. 274-276; Roč. 50, č. 6 (2001), s. 277-279; Roč. 50, č. 6 (2001), s. 283-285; Roč. 51, č. 6 (2002), s. 297-300; Roč. 52, č. 6 (2003), s. 306-309; Roč. 54, č. 5 (2005), s. 207-210; – Roč. 56, č. 1 (2007), s. 27-29; Neuroendocrinology Letters. – Vol. 27, Suppl. 2 (2006), s. 53-56; Fitoterapia. – Vol. 77, No. 5 (2006), s. 395-397; Farmaceutický obzor. – Roč. 63, č. 10 (1994), s. 447-449; Roč. 65, č. 11 (1996), s. 255-256; Roč. 65, č. 3 (1996), s. 71-75; Roč. 66, č. 1 (1997), s. 6-7; Roč. 70, č. 12 (2001), s. 311-314; Roč. 75, č. 1 (2006), s. 10-13; Roč. 75, č. 10-11 (2006), s. 260-265; Roč. 75, č. 10-11 (2006), s. 266-271; Roč. 77, No.6, (2008), s.147-152.

Príspevky v recenzovaných zborníkoch, monografiách: Acta Facultatis Pharmaceuticae Universitatis Comenianae, roč. 49. Bratislava : Univerzita Komenského, 2002. – S. 9-16; roč. 51, 2004. – S. 27-37; S. 45-50; roč. 52, 2005. – S. 22-30; S. 108-115; S. 204-209; roč. 53, 2006. – S. 253-261; S. 262-267; roč. 54, 2007. – S. 14-20.

Publikované príspevky na vedeckých konferenciách: RODOSZ – Tanulmányok. 2. – Kolozsvár : RODOSZ, 2001. – S. 9-12; 30. pracovní dny České a slovenské společnosti pro mutagenezu zevním prostředím a Československé biologické společnosti. – Brno : Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2007. – S. 43-46; Pokroky vo farmakológii v Slovenskej republike III. Bratislava, 2008. s. 28-33; s. 51-55.

Skriptá a učebné texty: Mučaji, Pavel – Nagy, Milan : Pharmacognosy : Analytical and chromatographic practice. – 1. vyd. – Bratislava : FaF UK, 2001. – 44 s. – Nagy, Milan – Mučaji, Pavel : Pharmacognosy : Natural remedies. – 1. vyd. – Bratislava : FaF UK, 2002. – 72 s.

MYJAVCOVÁ rod. SÝKOROVÁ, Mária, doktorka filozofie, slovakistka, pedagogička, bádateľka, publicistka, spoločenský činná – narodená v Báčskom Petrovci 1. 6. 1934. Otec Pavel Sýkora, matka Mária Sýkorová, r. Balážová; manžel Andrej Myjavec (Petrovec 1933), biológ, doktor vied.

V Petrovci skončila základnú školu a gymnázium. Už v rodisku jej učitelia vštepovali lásku k materinskému jazyku, čo sa prejavilo vo voľbe povolania. Po absolvovaní veľkej matúry sa dostala 1952 do Belehradu – zvolila si štúdium českého jazyka a literatúry a slovenského jazyka a literatúry. S vďakou si spomína, že k takémuto rozhodnutiu značne prispel Michal Filip, nestor vojvodinskej slovakistiky. Jeho rozhľadenosť a prístup k práci s nadšením zaiste našli živnú pôdu u svedomitej Márie Myjavcovej, ktorá už od strednej školy prejavuje zmysel pre jazyk, literatúru a kultúru. Fakultu skončila r. 1956.

Prvé zamestnanie Márie Myjavcovej bolo na petrovskom gymnáziu (1956-1957), kde učila slovenčinu, latinčinu a dejiny umenia. Potom pôsobila v redakcii novín Hlas ľudu, neskôr vydavateľstvo Obzor (1957-1967), ako jazyková redaktorka a posledný rok ako novinárka. Na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1964-1967) najprv pracovala ako honorovaná odborná spolupracovníčka pre slovensky jazyk. Roku 1967 sa trvalo zamestnala, najprv ako odborná spolupracovníčka pre slovensky jazyk, potom ako vyššia odborná spolupracovníčka a od r. 1981 ako odborná poradkyňa pre slovensky jazyk. Konečne bola docentkou na Slovakistickom ústave Filozofickej fakulty v Novom Sade pre súčasný slovenský jazyk a pre metodiku vyučovania slovenského jazyka.

Magisterskú prácu: Syntaktické a sémantické zhody a odlišnosti medzi pomocnými slovesami v slovenskom a srbochorvátskom jazyku a vplyv srbochorvátskeho jazyka na ich použitie a význam v reči Slovákov Petrovca obhájila na Filologickej fakulte v Belehrade roku 1975. Doktorskú dizertáciu Vývin spisovnej slovenčiny vo Vojvodine v podmienkach kontaktu so srbochorvátskym jazykom obhájila na Filozofickej fakulte v Novom Sade, roku 1987.

Hovorí a píše aj po česky a rusky a pasívne používa angličtinu.

Dr. Myjavcová bola na študijných pobytoch v Tatrane (vydavateľstvo krásnej literatúry) v Bratislave, v Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV (dlhoročná spolupráca, najmä s lexikografickým oddelením), na Filozofickej fakulte v Bratislave; na Pedagogickej fakulte v Nitre a na Letnom seminári slovinského jazyka v Ľubľane.

O bohatej tvorbe Márie Myjavcovej svedčí bibliografia jej prác. Jej štúdie a vedecké a odborné príspevky sú z týchto oblastí: spisovná slovenčina vo Vojvodine, jazyková kultúra vojvodinských Slovákov, konfrontačný výskum slovenčiny a srbčiny, srbsko – slovenská lexikografia, vyučovanie slovenčiny vo Vojvodine, recenzie knižných vydaní, sociolingvistika. Okrem toho je vynikajúca praktička – za gymnaziálne učebnice slovenského jazyka vydané r. 2005, 2006 a 2007 získala Cenu Stojana Novakovića.

Pozorne sleduje jazykovedné vývinové smery vo svete, v Juhoslávii a na Slovensku. Plne si uvedomuje jazykovú spätosť juhoslovanských Slovákov s krajinou predkou a vždy jej záležalo a záleží na konštantnej spolupráci. Už od 60. rokov Mária Myjavcová spolupracovala s Jazykovedným ústavom Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave a zúčasťňovala sa aj na vedeckých konferenciách, na ktorých prezentovala výsledky svojich jazykových výskumov. Bezpostredne pred 11. medzinárodným zjazdom slavistov usporiadaným v Bratislave v septembri 1993 v Kultúre slova, 26, 1/1992, (s. 12-21) uverejnila sociolingvistický príspevok Slovenčina v Juhoslávii – retrospetíva, súčasnosť a perspektíva, ktorý mal na slavistickom snemovaní priaznivú odozvu.

Pozornosť si zasluhuje učebnicová tvorba Márie Myjavcovej, ktorá si plne uvedomovala význam školskej sústavy v pestovaní materinského jayzka. Priekopnícky čin predstavujú jej učebnice slovenského jazyka (v koautorstve s Františkou Častvenovou) pre 5., pre 6., pre 7. a pre 8. ročník základnej školy (s kontrolnými úlohami ku každej z týchto štyroch kníh) vydané v Novom Sade v Ústave pre vydávanie učebníc. Jej pričinením vyšla r. 1976 učebnica slovenčiny pre 1. a 2. ročník stredných škôl a v roku 1988 Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 1. – 4. ročník strednej školy (tretie vydanie 1996). V rokoch 2005-2007 Ústav pre učebnice Belehrad, vysunuté oddelenie v Novom Sade vydal jej tri stredoškolské jazykové učebnice: pre 1., pre 2. a pre 3. a 4. ročník. Spolu je to 9 učebníc a 4 zbierky kontrolných úloh.

Aj vedecko-populárna činnosť Márie Myjavcovej je všestranná – predniesla celý rad podnetných referátov a prednášok v rámci Spolku vojvodinských slovakistov, Matice slovenskej v Juhoslávii, Slavistického spolku Srbska, Vojvodinského spolku pre aplikovanú lingvistiku, Juhoslovanského zväzu spolkov pre aplikovanú lingvistiku (dnes Juhoslovanského spolku pre aplikovanú lingvistiku), Združenia vedeckých a odborných prekladateľov a pod. Vždy prihliadala na adresáta ako štylotvorného činiteľa – pre širšiu verejnosť písala príspevky populárnejšie ladené (ale nie na ujmu vedeckosti), pre odborníkov vedecky fundované štúdie.

Mária Myjavcová ako vysokoškolská učiteľka pôsobiaca na Filozofickej fakulte bola dlhé roky angažovaná aj na Pedagogickej akadémii v Novom Sade (školenie vychovávateliek) a na Pedagogickej akadémii, neskôr Pedagogickej fakulte Sombor, vysunuté oddelenie v Petrovci (školenie učiteľov). Pre budúcich učiteľov zostavila skriptá z jazykovej kultúry a z metodiky slovenského

jazyka. Na oboch týchto pracoviskách úspešne sprostredkovala jazykové vedomosti a pestovala u poslucháčov jazykový cit.

Keď pracovala na fakulte, bola zapojená do činnosti jazykovedných spolkov či spoločnosti a za úspešnú prekladateľskú činnosť ju prijali do Spolku vojvodinských spisovateľov.

Okrem Ceny Nového života (1984 a 1999) treba spomenúť, že M. Myjavcová získala Cenu Spolku vojvodinských slovakistov, Oktobrovú cenu obce Petrovec, uznanie zaslúžilý učiteľ udeľované školskou sekciou Matice slovenskej, Cenu Slovenského vydavateľského centra za roky 2004-2007 a ďalšie uznania a ďakovné listiny. V každej inštitúcii s ktorou spolupracovala, sa pochvalne vyjadrujú o jej profesionálnom vzťahu k úlohám.

Dielo. *Bibliografia knižných vydaní*:
Jazykové poznámky. Báčsky Petrovec : Obzor 1966, 161 s.
Slovenčina v jazykovej enkláve. Báčsky Petrovec – Nadlak : Kultúra a Vydavateľstvo Ivana Krasku 2001, 224 s.
Bolo, ako nebude. Báčsky Petrovec : Kultúra 2004,
State o našej slovenčine. Báčsky Petrovec : Kultúra 2006, 243 s.
Slovenská jazyková čítanka. Báčsky Petrovec : Slovenské vydavateľské centrum, 2009, 240 s.
Bibliografia učebníc:
Učebnica slovenského jazyka pre 5. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1966, 98 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Kontrolné úlohy k Učebnici slovenského jazyka pre 5. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1966, 44 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Učebnica slovenského jazyka pre 6. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1966, 98 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Kontrolné úlohy k Učebnici slovenského jazyka pre 6. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1966, 44 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Učebnica slovenského jazyka pre 7. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1967, 92 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Kontrolné úlohy k Učebnici slovenského jazyka pre 7. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1967, 44 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Učebnica slovenského jazyka pre 8. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1968, 92 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Kontrolné úlohy k Učebnici slovenského jazyka pre 8. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1968, 44 s. (spoluautorka Františka Častvenová)
Slovenský jazyk pre 1. a 2. ročník strednej školy. Nový Sad : Pokrajinský ústav pre vydávanie učebníc 1976, 186 s.
Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 1. – 4. ročník strednej školy. Nový Sad : Ústav pre vydávanie učebníc 1988, 188 s.
Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 1. ročník gymnázia. Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva 2005, 124 s.
Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 2. ročník gymnázia. Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva 2006, 164 s.
Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 3. a 4. ročník gymnázia. Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva 2007, 244 s.

Súpis prác Márie Myjavcovej za roky 1953-1984 je daný v Zborníku SVS 6-7 (1984-1985), s. 147-157, a v Novom živote 1984, s. 475-476 a za roky 1985-1999 v Zborníku SVS 16-18 (1994-1996), s. 201-204. V uvedených číslach sú aj príspevky v ktorých sa podrobnejšie rozoberá pedagogická a vedecká práca Márie Myjavcovej. Jej knižnú tvorbu posudzovali odborníci u nás (najmä v Novom živote) i na Slovensku (Slovenská reč, Kultúra slova).

MYJAVEC, Andrej, promovaný biológ, doktor agronomických vied, vyšší vedecký spolupracovník vo výslužbe, narodil sa 6. 3. 1933 v Báčskom Petrovci, Srbsko. Pôsobil ako vedecký pracovník v poľnohospodárskom vedeckom ústave ako odborník šľachtiteľ chmeľu a ciroku.

Otec Ondrej, súkromný roľník, mať Zuzana, r. Seleštianska, domáca. Mladší bratia: Ján, lekár, Pavel, roľník. Ženatý: manželka Dr. Mária, r. Sýkorová, odbor: pedagogika a slovakistika, docentka vo výslužbe. Dve deti: dcéra a syn.

Základnú školu skončil v rodisku v r. 1940-1944, Slovenské gymnázium tiež v Báčskom Petrovci v r. 1944-1952. Roku 1958 absolvoval Príro-

dovedeckú fakultu v Belehrade, smer biológia, odbor botanika. Doktorát z oblasti poľnohospodárskych vied pod názvom Výskum odolnosti genotypov ciroku Sorghum bicolor (L.) Moench, proti vírusu mozaikovej zakrpatenosti kukurice obhájil na Belehradskej univerzite na Poľnohospodárskej fakulte v Zemune r. 1989.

Študijné a pracovné cesty v zahraničí: Bol na 2 študijných pobytoch v Československu vo Výskumnom chmeliarskom ústave v Žatci (r. 1974 a 1980 po 15 dní), v Anglicku v Chmeliarskom ústave Wye College (r. 1977, 1 mesiac); na 2 študijných pobytoch v ZSSR, a to v Chmeliarskom ústave Žitomyr (teraz Ukrajina) r. 1978, 15 dní, a znovu v Žitomyre a Chmeliarskej stanici Ašukino pri Moskve (teraz v Rusku) 1982, po 15 dní; v Poľsku v Ústave pre pestovanie a šľachtenie rastlín (JUNG) v Lubline – Pulawach (r. 1978, 15 dní); pobudol na viacerých pracovných pobytoch v chmeliarskych a pivovarských ústavoch v ČSSR (Žatec, Tršice, Praha), v Nemecku (Wolnzach, Hull), v Maďarsku (Ústav pre obilniny /GKI/ Szeged, Ústav pre závlahy Szarvas) a i.

Pôsobiská: Jeden rok (1959 – 1960) pracoval ako úradník v továrni Proletár v Báčskom Petrovci. Od r. 1960 do 1992 (celkove 33 rokov) pracoval v Inštitúte pre rastlinnú výrobu a zeleninárstvo Nový Sad, v pracovnej jednotke Ústav pre chmeľ, cirok a liečivky v Báčskom Petrovci. Jeden rok (1984 – 1985) bol profesionálnym predsedom Obecného zhromaždenia v Báčskom Petrovci. Začal pracovať ako asistent praktikant (1960 – 1962), potom ako asistent vo vedeckej práci (1962 – 1970), odborný spolupracovník (1970 – 1974), vyšší odborný spolupracovník (1974 – 1977), odborný poradca (1977 – 1989) a nakoniec ako vyšší vedecký spolupracovník (1989 – 1992). V rokoch 1866 – 1968 zastával funkciu správcu Ústavu v Báčskom Petrovci. Od r. 1992 na invalidnom dôchodku.

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: Bol členom združení: Srpsko biološko društvo – Beograd, Jugoslovensko društvo za proučavanje korova – Zagreb, Društvo genetičara i oplemenjivača Vojvodine, Udruženje univerzitetskih nastavnika i drugih naučnih radnika Vojvodine.

Verejné funkcie: Bol členom Výkonného výboru Hospodárskeho zoskupenia (Poslovne zajednice) pre priemyselné rastliny Vojvodiny, členom Výkonného výboru Zoskupenia pre cirok Vojvodiny, členom Chmeliarskej komisie SAPV, členom podkomisie pre priemyselné plodiny Zväzovej komisie pre uznávanie odrôd. Bol delegátom Zhromaždenia obce (2 volebné obdobia), členom Výkonnej rady obce (2 volebné obdobia), predsedom Obecného fondu pre rozvoj hospodárstva (2 obdobia), podpredsedom Zhromaždenia obce Báčsky Petrovec (1983-1984), profesionálnym predsedom obce Báčsky Petrovec (1984-1985).

Tvorivá činnosť: Dr. A. Myjavec je plodný šľachtiteľ poľnohospodárskych plodín. Je jediný autor, prvý autor alebo spoluautor 19 juhoslovanských odrôd poľných plodin. Je autor alebo spoluautor 5 odrôd chmeľu, 9 odrôd metlového ciroku, 1 odrody cukrového ciroku, 2 odrôd prosa a 2 hybridov: hybridu zrnového ciroku a hybridu sudánskej trávy.

Je autorom odrôd: Neoplanta (uznaná r. 1972, autorstvo, 100%), Panonija (1972, 100%), Vojvodina (1972, 100%); prvý spoluautor odrôd Aroma (1998, 30%) a Robusta (1998, 30%).

Je prvým autorom siedmich a druhým autorom dvoch odrôd metlového ciroku, a to prvým autorom odrôd Bački biser (1972, 66%), Neoplanta (1972, 66%), Panonija (1972, 66%), Sava (1983, 75%), Tisa (1983, 75%), Jantar (1988, autorstvo 100%), Reform (1994, 50%).

Je spoluautorom odrody Jumak (prvý autor Dr. Bacsa Pál). Odroda je uznaná aj v Maďarsku r. 1983 a v Juhoslávii r. 1984 (autorstvo 45%); odrody Neoplanta plus (1994, 50%, prvý autor je Dr. Berénji János); je prvým autorom hybridu zrnového ciroku NS-BPSC-8 (1987, 50%), odrody cukrového ciroku NSBP–Šećerac-46 (1987, 50%).

Je prvým spoluautorom hybridu sudánskej trávy Savana (1989, prvý autor je Dr. Siklosi Erzsébet, a druhý spoluautor Dr. Berénji János); spoluautorom odrôd prosa Biserka (1991, 20%, – prvý autor je Dr. Berénji János), Rumenka (1991, 20%, – prvý autor je Dr. Berénji János).

Dielo. Dr. Myjavec je autorom alebo spoluautorom 5 kníh a štúdií. Má uverejnených 43 originálnych vedeckých prác z oblasti pestovania, ochrany a šľachtenia chmeľu a ciroku, 19 významnejších odborných prác z cirokárstva a chmeliarstva. Mal prednášky na 24 domácich seminároch z chmeliarstva a cirokárstva.

Uverejnil viac ako 40 dlhších odborných článkov z oblasti ochrany ovocnín a viniča.

Dr. A. Myjavec je autorom a spoluautorom kníh a štúdií:

Kišgeci, J. i sar.: Proizvodnja sirka u SAPV radi dobijanja alkohola kao dodatka motornim gorivima (Pestovanie ciroku v SAPV na výrobu alkoholu ako prísady do pohonných palív: Štúdia pre potreby Komitétu pre energetiku Výkonnej rady SAPV). Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje br. 43-44. Novi Sad, 1983. Strán 165.

Tešić, M. i sar.: Studija o mogućnosti mehanizovanog ubiranja, transporta i manipulacije sporednih proizvoda ratarstva (Štúdia o možnostiach mechanizovaného zberu, transportu a manipulácie vedľajších častí rastlinnej masy). FTN, Institut za mehanizaciju, Novi Sad, 1983. Strán 385.

Pekić, B. i sar.: Proučavanje mogućnosti proizvodnje alkohola iz topinambura, kao dodatka u benzin (Výskum možností výroby alkoholu z topinamburu ako prísady do paliva. Štúdia pre potreby Komitétu pre energetiku Výkonnej rady SAPV). Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje br. 45-46.Novi Sad, 1984. Strán 112.

Kišgeci, J. i sar.: Hmeljartstvo. (Monografija). (Chmeliarstvo, monografia). Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, 1984. Strán 374. Dr. Myjavec je autor textu v rozsahu 129 strán monografie, a to častí: Biológia chmeľu, Fenológia, Šľachtenie chmeľu a Odrody chmeľu.

Mijavec, A.: Proučavanje otpornosti genotipova sirka, Sorghum bicolor (L.) Moench prema virusu mozaične kržljavosti kukuruza. Doktorska disertacija. (Výskum odolnosti genotypov ciroku, Sorghum bicolor (L.) Moench proti vírusu mozaikovej zakrpatenosti kukurice. Dizertácia). Publikované ako dvojčíslo časopisu Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje. Novi Sad, 1993/4. Vol. 25-26. No 66-67.Strán 112.

Zo 43 vedeckých prác, kde je Dr. Myjavec autorom alebo spoluautorom, najdôležitejšie sú:

Mijavec, A.: Ugao oslonca kao faktor prinosa u proizvodnji bačkog hmelja (Vplyv uhla opory ako činiteľ úrody v pestovaní báčskeho chmeľu). I. jugoslavenski simpozij za hmelj. Velenje, 1962, s. 85 – 93;

Aćimović, M., Mijavec, A.: Dejstvo nekih antibiotika na zoosporangije Pseudoperonospora humuli (Miy e Tak.) Wils. (Vplyv niektorých antibiotík na zoosporangie peronospóry chmeľovej). Savremena poljoprivreda, br. 7-8, Novi Sad 1964, s. 597 – 604;

Mijavec, A., Kišgeci, J.: Uticaj forme vegetacionog prostora na kvalitet i prinos sirka metlaša (Vplyv tvaru vegetačného priestoru na úrodu a akosť metlového ciroku). Bilten za hmelj i sirak, br.13, Novi Sad 1971, s. 5–16;

Aćimović, M., Horner, E. CH., Mijavec, A., Spevák, P., Kišgeci, J.: Breeding New Hop Varieties with High Alpha Resins and Resistance to Downy Mildew (Miy et Tak.) Wils. (Šľachtenie nových odrôd chmeľu odolných proti peronospóre). Bilten za hmelj i sirak, br. 34. Novi Sad 1979. s. 15–42;

Mijavec, A.: Ispitivanje domaćih i stranih sorata sirka metlaša u Vojvodini (Výskum domácich a cudzích odrôd metlového ciroku v podmienkach Vojvodiny). Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje, br. 40, Novi Sad, 1982. s. 2–25;

Mijavec, A., and Tošić M.: Albinism in some Krish sorghum genotypes and resistance to Maize Dwarf Mosaic Virus (Jav albinizmu na niektorých genotypoch ciroku s Krish typom odolnosti proti MDM vírusu). Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica, Budapest: 26 (1-2), s. 153-158.

Tošić, M., and Mijavec, A.: Maize Dwarf Mosaic Virus an important pathogen of Sorghum in Yugoslavia (MDM-Virus, jeden významný virus na ciroku v Juhoslávii). Acta Phytologica et Entomologica Hungarica, Budapest: 26 (1-2), s. 147-151.

Mijavec A.: Proučavanje otpornosti genotipova sirka Sorghum bicolor (L.) Moench prema MDMV. Recenzirana skraćena verzija doktorske disertacije (Výskum odolnosti genotypov ciroku na odolnosť proti MDM vírusu. Recenzovaná skrátená verzia doktorskej dizertácie). Zbornik radova Poljoprivrednog fakulteta, Zemun-Beograd 1991, strán 33.

Mijavec, A., Tošić, M. and Berenji, J.: Breeding of Broomcorn for resistance to Maize Dwarf Mosaic Virus. Referát na 6th Conference on Virus Disseases of Gramineae. Torino,1991.

Tošić, M. and Mijavec, A.: Resistance of some sorghum genotypes to Maize Dwarf Mosaic Virus. Referát na 6th Conference on Virus Disseases of Gramineae. Torino,1991.

Z 19 obsiahlejších odborných prác, kde je Dr. A. Myjavec autorom alebo spoluautorom, najdôležitejšie sú:

Aćimović, M., Mijavec, A.: Rasprostranjenost, zastupljenost i simptomatika pojedinih tipova degenerativnih pojava na hmelju u Bačkoj (Výskyt a symptomatika jednotlivých degeneratívnych javov na chmeli v Báčke). II. Jugoslovenski simpozij, Dobrna 1967, s. 274-308;

Mijavec, A.: Agrobiološke i tehnološke osobine sorte Bačka (Agrobiologické a technologické vlastnosti odrody Báčka). Bilten za hmelj i sirak, br. 13, Novi Sad 1969, s. 3-11;

Kišgeci, J., Mijavec, A.: Korovska flora i vegetacija u hmeljarnicima Vojvodine (Flóra a vegetácia burín v chmeľniciach vo Vojvodine). XI. Jugoslovensko savetovanje o borbi protiv korova, Novi Sad 1975, s. 85-96;

Pejin, D., Gaćeša, S., Mijavec, A., Kišgeci, J.: Sorghum as a Raw Material used for the Production of Fuel Alcohol (Cirok ako surovina na výrobu liehu ako paliva). Proceedings of the Seminar on Microb. Conversion of Raw Materials and by-Products of agric. into Proteins, alcohol and other Products. Novi Sad 1982, s. 55-78;

Kišgeci, J., Adamović, D., Janjatović, V., Mijavec, A.: Introdukcija lekovitih i aromatičnih biljaka u Vojvodini (Introdukcia liečivých a aromatických rastlín vo Vojvodine). Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje, br. 39, Novi Sad 1982, s. 5-24;

Bošnjak, D., Jasnić, V., Jevtić, S., Mijavec, A., Škorić D,: Yugoslavia Seed Production. (Juhoslovanské semenárstvo). Osobitné katalógy juhoslovanských odrôd poľných plodín v angličtine, srbochorvatčine, ruštine a francúzštine. Každý katalóg má 84 strán. Jugoslaviapublic, Beograd, 1984.

Zúčastnil sa ako odborník šľachtiteľ vo viacerých zahraničných a domácich projektoch z oblasti šľachtenia chmeľu a ciroku, z čoho tri najdôležitejšie sú:

Aćimović, M. et al.: Breeding New Hop Varieties with Hight Alpha Resins and Resistance to Downy Mildew (Miy et Tak.) Wils (Šľachtenie nových odrôd chmeľu s vysokým obsahom alfa živíc odolných proti Pseudoperonospora humuli (Miy et Tak)) 1979. Projekt spolufinancovalo Ministerstvo poľnohospodárstva USA (USDA projekt: YO-ARS-32-JB-25);

Aćimović, M. i sar.: Ocenjivanje novih aromatičnih sorata hmelja sa visokim sadržajem alfa smola otpornih prema plamenjači Pseudoperonospora humuli (Miy et Tak.). (Hodnotenie nových aromatických odrôd chmeľu odolných proti peronospore) (USDA projekt: YO-ARS-70-JB-80);

Kišgeci, J. i sar.: Stvaranje novih sorti sirka metlaša otpornih na fuzarioze i antraknozu (Šľachtenie nových odrôd metloveho ciroku odolných proti fuzarióze a antraknóze (USDA projekt: YO-ARS-71- JB-84).

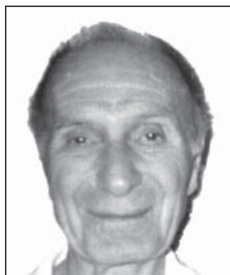
Časopisy: Svoje vedecké a odborné práce uverejňoval v časopisoch Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje, Savremena poljoprivreda; v zborníkoch Zbornik radova Instituta za poljoprivredna istraživanja, Zbornik radova Poljoprivrednog fakulteta, Zemun, v zborníkoch prác z chmeliarskych a pivovarníckych sympózií. Populárnovedecké odborné práce publikoval v rôznych ročníkoch kalendárov Poljoprivredni kalendar, Ľudový kalendár, Národný kalendár, v prílohe týždenníka Hlas ľudu Poľnohospodárske rozhľady a i. Bol členom redakcie Biltenu za hmelj i sirak, neskoršie premenovaného na Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje, od 1969 do 1992.

Účasť na vedeckých podujatiach: Dr. A. Myjavec sa zúčastnil s obsiahlymi vedeckými referátmi a koreferátmi na viacerých domácich sympóziách. Zúčastnil sa na všetkých šiestich Juhoslovanských sympóziách o chmeli, a to na: I. sympóziu (Velenje 1962), II. (Dobrna 1967), III. (Nový Sad 1973), IV. (Velenje 1977), V. (Nový Sad 1982), VI. (Portorož 1987).

Zúčastnil sa s koreferátom na juhoslovanských sympóziách pivovarníckeho priemyslu, a to na: IV. sympóziu (Portorož 1972), V. (Opatija 1975), VI. (Cavtat 1978), VII. (Opatija 1981).

Mal koreferáty na medzinárodných vedeckých konferenciách, a to boli: Scientific Commission of the International Hop Growers Convention (IHGC) vo Wye College v Anglicku 1976 (Vedecká konferencii Medzinárodnáho združenia chmeliarov); SC IHGC v Pulawy v Poľsku 1978; na konferencii o vírusných chorobách 5th Conference on Virus Disseases of Gramineae in Europe v Budapešti 1988. Bol účastníkom viacerých chmeliarskych IHGC kongresov: v Ľubľane, Sofii (kde mu r. 1976 udelili rad Rytier chmeliarstva), Mníchove, Nitre, Varšave, Londýne.

Čestné tituly, vyznamenania, ocenenia: Dr. A. Myjavec získal viacero verejných uznaní a vyznamenaní, a to: Zlatú plaketu Hospodárskej komory SAPV za prínos k rozvoju chmeliarstva (udelená k 200. výročiu vojvodinského chmeliarstva 1970), Zlatú plaketu Inštitútu pre rastlinnú výrobu a zeleninárstvo v Novom Sade 1976 (udelená za mimoriadne úspechy na vedecko-výskumnom poli), medzinárodné vyznamenanie za rozvoj chmeliarstva v Juhoslávii rad Rytier chmeliarstva (udelené na chmeliarskom kongrese IHGC v Sofii 1976). Je nositeľom Októbrovej ceny obce Báčsky Petrovec za rok 1984, odznaku „Zlatá metlina" za rok 1986 – uznania Hospodárskej komory SAPV za prínos k rozvoju cirokárstva.

OPAVSKÝ, Pavel (anagramový pseudonym – X. VAPOP), doktor telesnej kultúry; narodený v Starej Pazove 11. 9. 1925.

Rodičia: otec Ján Opavský, krajčír (1895), matka Alžbeta Opavská, r. Horvátová (1900); dcéry: Jasna Opavská-Mraovićová (1974), dipl. maliarka, Vesna Opavská (1976).

Pavel Opavský bol prvým promovaným študentom na Fakulte pre šport a telesnú kultúru v Belehrade (priemerná známka 9,22) a prvým doktorom vied v oblasti telesnej kultúry v Exjuhoslávii.

Počas študovania aktívne sa zaoberal športom. Neskôr bol zväzovým trénerom a získal významné výsledky (futbal, atletika, gymnastika).

Po promócii sa zamestnal na materskej fakulte, kde získal všetky hodnosti od asistenta po riadneho profesora. Prednášal predmet Biometrika, nielen na vlastnej vysokej škole, ale aj na iných fakultách v bývalej Juhoslávii – tak na vyšších, vysokých školách ako aj na postgraduálnych štúdiách.

V domove a zahraničí uverejnil okolo sto odborných a vedeckých prác. Napísal ako autor alebo spoluautor sedem učebníc – príručiek. Jeho monografia Osnovi biomehanike (Základy biomechaniky) získala odmenu Univerzity.

Ako člen ISB (International Society of Biometrics) bol činným účastníkom s referátom na ich viacerých kongresoch. Bol účastníkom s uverejneným príspevkom aj na Prvom svetovom kongrese Veda a futbal. Viac ako sto prednášok na pozvanie mal z biomechaniky a športu v domove a zahraničí. Bol školiteľom pri 60 magisterských a 27 doktorských prácach.

Jeden rok pobudol v NSR ako štipendista Humboldtovej fondácie. Tu získal certifikát o špecializácii z vedy o športe (Sportwissenschaft).

Rovnobežne s hlavnou profesiou na fakulte pracoval ako vedecký spolupracovník pre telesný výcvik pri najlepších futbalových kluboch. Pri tej príležitosti uviedol záväzný test hráčov adekvátnymi testmi (Quadriceps-test), na základe ktorých projektoval mini-mezo-makro adekvátny cyklus tréningov. V tej oblasti získal významné výsledky, za ktoré bol viac krát odmenený. Bol dlhoročným účastníkom v rozvoji teórie a metodiky vo futbale. Za získané výsledky v tejto oblasti, fakulta mu poskytla jedinečný certifikát, ktorý ho kvalifikoval ako futbalového trénera na všetkých úrovniach pre všetky kategórie tohto športu.

Evidovaná je jeho účasť ako člena komisie pri zakladaní Fakulty športu a telesnej výchovy v Novom Sade (1974) a Fakulty telesnej kultúry a športu v Nikšići (2008).

Jeho záľubou je literatúra. Napísal a uverejnil sedem románov (knihy o Janu), v ktorých je základnou tematikou mýtus o hrdinovi a obsahom – pedagogické odkazy. Svoju energiu usmernil aj na maliarstvo. V obrazoch rozhýbal nový smer v maliarstve „colorIQ" a organizoval samostatné výstavy.

Dielo. *Monografie*: 1. Uvod u biomehaniku sporta; 2. Planiranje i programiranje treninga u futbalskom klubu; 3. Biomehanička analiza tehničkih elemenata u futbalskom sportu.

Prameň: www.opavsky.net.

ORMIS, Ján Vladimír JUDR., PhDr., literárny historik a bibliograf nar. v Binguli (3. 6. 1903). Maturoval na srbskom gymnáziu v Novom Sade, 1922-24, študoval právo v Záhrebe, absolvoval 1927 v Bratislave, kde 1944 ukončil aj filozofickú fakultu. Roku 1927-30 pracovník súdnictva v Banskej Bystrici, Martine, Bratislave, 1932-49 v Košiciach, 1930-32 v Matice slovenskej v Martine, 1950-53 v Literárnovednom ústave SAV. Sústredil sa prevažne na problematiku slovenskej literatúry 19. storočia. Umrel v Bratislave (18. 4. 1993).

Práce založené na pramennom výskume a zamerané na upresňovanie a dopĺňanie literárnych faktov publikoval od 1926 v časopisoch (Slovenské pohľady, Zborník Matice slovenskej, Prúdy, Bratislava, Slovenská literatúra, Litteraria a i.) i knižne (Zo slovenskej minulosti národnej a literárnej, Pa 1933; Rozhovory s baťkom Škultétym, Pa 1933; Kultúrne snahy Slovákov v Juhoslávii, Petrovec 1935; Slovník slovenských pseudonymov, Mt 1944; Literárna činnosť Jozefa Maliaka, Mt 1947; Bibliografia Jána Kollára, Ba 1954; Bibliografia Ľudovíta Štúra, Mt 1958; Doplnky a opravy k Riznerovej Bibliografii, Mt 1972; O reč a národ, Ba 1973).

Lit.: Encyklopédia Slovenska, IV. zväzok. N-Q, VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1980, s. 218.

OROSOVÁ, r. BAGĽAŠOVÁ, Anna, doktorka vied, mimoriadna profesorka, narodená v Aradáči 7. 8. 1958; zamestnaná v Klinickom stredisku Vojvodiny na Klinike pre choroby oka v Novom Sade a na Lekárskej fakulte Univerzity Nový Sad.

Rodičia: otec Ján Bagľaš, matka Anna Bagľašová, r. Labátová.

V Aradáči s rodičmi a bratom Jánom prežila detstvo a zakončila základnú školu. Gymnázium, prírodovedecko-matematické usmernenie, zakončila v Zreňanine. Študovala na Lekárskej fakulte Univerzity v Novom Sade, ktorú absolvovala v r. 1983. V priebehu študovania bola členkou vedecko-výskumnej odbočky. Pracovala v jej výskumnej časti. Výsledkom toho sú jej študentské práce.

Žije v Novom Sade. Najkrajšie chvíle a najväčšie hodnoty jej ponúkajú jej deti: Marína, psychologička, a Ivan, študent ekonomiky.

Zamestnala sa ako klinická lekárka roku 1986 na Klinike pre choroby oka Lekárskej fakulty v Novom Sade. Špecializačnú prax vykonala na tejto Klinike od roka 1987 a odbornú skúšku špecializácie ukončila r. 1991.

Ako oftalmologička sa zameriava na špecializované pole pôsobenia. To sú choroby sietnice, vitreoretinálny a horioretinálny komplex v doméne diagnostiky (neinvazivná a invazivná) a terápie (medikamentná, chirurgicko-konvenčná a laserová). Špecifické choroby na sietnici sú metabolizmové, zápalové ischemické procesy a traumy choroidoretino-vitreoretinálneho komplexu. Táto oblasť tvorí základ odborného a vedecko-výskumného záujmu a práce. Prezentované diela obsahujú klinické skúsenosti, výsledky, postrehy a uzávery v oblasti tejto problematiky.

Na postgraduálne štúdium sa zapísala roku 1984; predmet – klinická farmakológia.

Keďže sa zamestnala na Klinike pre choroby oka, vypracovala magisterskú tézu na tému Analýza pôsobenia hyperosmotických prostriedkov na resorbciu intraokulárnych krvácaní (Analiza dejstva hiperosmotskih sredstava na resorbciju intraokularnih krvarenja). Prácu obhajila r. 1992.

Za asistentku oftalmológie Lekárskej fakulty Nový Sad prvýkrát bola vymenovaná r. 1997 a r. 2001 druhýkrát.

Osobitnú oblasť v chorobách sietnice predstavuje prematurná retinopatia. Touto problematikou sa zaoberá od r. 1994, keď začala pôsobiť aj ako konzultantka na neonatalogickom oddelení Kliniky pediatrie v Novom Sade.

Práca v tejto oblasti rezultovala doktorskou tézou Prevencia, skríning a liečba prematurnej retinopatie (Prevencija, skrining i lečenje prematurne retinopatije). Obhajila ju r. 2002 na Lekárskej fakulte v Novom Sade.

V tom istom roku bola zvolená za docentku na predmete oftalmológia. R. 2007 ju zvolili za mimoriadnu profesorku.

V rokoch 2002-2006 bola riaditeľkou Kliniky pre choroby oka Klinického strediska Nový Sad.

Posledné štyri roky pararelne s prácou na Klinike pre choroby oka Klinického strediska Nový Sad a pedagogickou prácou na Lekárskej fakulte v Novom Sade pracuje na implementácii skríninga a laserového zákroku prematurnej retinopatie v celom Srbsku a v Čiernej Hore. Tiež pracuje na školení oftalmológov zo stredísk, kde sú neonatálne oddelenia. Prematurná retinopatia tvorí jadro multidisciplinárného prístupu klinicko-výskumnej práce v medicíne. Vytýčilo ju ako zdravotnícky program aj Ministerstvo zdravotníctva Republiky Srbsko a schválilo celkovú prácu ako projekt na ďalšie tri roky. Tiež jej zverejnili aj monografiu, ktorá vyplýva z výsledkou práce v tejto oblasti.

Dielo. *Monografia*: Ana Oros: Prematurna retinopatija. Zadužbina Andrejević 2003, Edicija – Posebna izdanja. – Kapitoly v učebniciach a knihách – Slavko Đuran, Ana Oros**:** Poglavlje 8. – Ultrazvučne osobine intraokularnih i orbitalnih tumora. In: Olga Litričin i sar.: Tumori oka. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1998. – Ana Oros: Poglavlje 18. – Povrede oka. In: Miloš Tasić i sar.: Sudska medicina. Zmaj, d.o.o., Novi Sad 2007. – Ana Oros**:** Poglavlje – Promene na oku u senijumu. In: Jovan Vukadinov i sar.: Senijum. Medicnski fakultet, Novi Sad 2008. – Ana Oros: Poglavlje 4. – Specifičnosti infekcije oka i adneksa u neonatalnom periodu. In: S. Stevanović, S. Maglajić: Infekcije u neonatalnom uzrastu. Novi Sad 2005. – Ana Oros**:** Kongenitalne anomalije oka. In: S. Stevanović, S. Maglajić: Kongenitalne mane u neonatalnom uzrastu. Novi Sad 2006. – Ana Oros: Porođajne traume oka. In: S. Stevanović, S. Maglajić: Novorođenče i porođajne traume. Novi Sad 2007. Zahraničné vedecké zjazdy a konferencie – Congress Europea Society of Ophthalmology, Xth Milano (1995), XIth Budapest (1997), XIIth Stocholm, Sweden (1999); Congress of the Mediterranean Ophthalmological Society, IVth Roma (1996), VIth Gammarth, Tunisia (1998); 3rd International Symposium on Ocular Trauma, Cancun, Mexico (1994); 4th Balcan Meeting on Humane Genetics, Novi Sad (2000); Societa Romana de Ophthalmologie, Hunedoara, Romania (2000); World ROP Meeting EAst Meets West, Lithuania (2006). Vedecké zjazdy a konferencie v domove – Kongres oftalmologa Jugoslavije, XIII. Beograd (1994), XIV. Cetinje (1998); II. kongres pedijatara Jugoslavije, Cetinje (1998); Kongres oftalmologa Srbije, I. Beograd (1993), II. Vrnjačka Banja (1995), IV. Novi Sad (1997), V. Kragujevac (2000), VI. Beograd (2001), VII. Beograd (2004), VIII. Beograd (2007); Beogradski oftalmološki dani, Beograd (1992); Simpozijum o katarakti i implantacionoj hirurgiji, Novi Sad (1992); Simpozijum „Glaukom u novom milenijumu", Beograd (2003); LXVI. Naučni skup „Implantacija intraokularnih sočiva i visokoelastičnih supstanci u oftalmologiji " (1992). Príspevky do časopisov – Jugoslovenski oftalmološki arhiv, 1988; Medicinski pregled, 1992, 2001, 2002; Acta Ophthalmol, 2004; Zbornik Medicinskog fakulteta, Novi Sad, 2004.

PALOV, Michal, Dr., profesor pedagogických vied, narodený v Hajdušici 19. 10. 1914 v učiteľskej rodine. Základnú školu vychodil v rodnej osade, gymnázium a Učiteľskú školu vo Vršci (1933). Po ukončení učiteľskej školy zapísal sa na pedagogickú skupinu Filozofickej fakulty v Belehrade. Absolvoval ju v r. 1938.

Ako učiteľ a diplomovaný študent pedagogiky, bol vymenovaný za učiteľa základnej školy v osade Gabor (1938). Tu nadobúda životné a pedagogické skúsenosti, v ktorých pramenia zanietenosť a láska k pokrokovým pedagogickým ideám a osvetovo-pedagogickej práci. Už v školskom roku 1939/40 bol preložený za učiteľa dejepisu do Ady (Báčka). Po okupovaní Báčky (1941), spolu s manželkou učiteľkou Vierou Pavlovovou, bol vyhnaný do Banátu. Pracoval najprv ako stredoškolský profesor Meštianskej školy v Mladenovci a odtiaľ v r. 1942 bol preložený do Meštianskej školy v Pančeve. Neskôr, v r. 1944, bol preložený ako učiteľ slovenského vyučovacieho jayzka do Kovačice a stadiaľ do Vojlovice, kde tiež chýbali učitelia, ktorí mohli učiť po slovensky.

Rozhodnutím Pokrajinského sekretariátu pre osvetu Vojvodiny sa dostal za profesora pedagogiky na Učiteľskú školu v Sombore a o rok neskôr (1948) bol vymenovaný za riaditeľa Učiteľskej školy vo Vršci. Prihlásil sa na vypísaný súbeh (r. 1952) a bol zvolený za profesora Vyššej pedagogickej školy v Novom Sade. Riaditeľom Učiteľskej školy v Sriemskych Karlovciach sa stal v r. 1954 a v r. 1956 ho preložili za hlavného osvetového inšpektora Vojvodiny. Od r. 1958 pracuje v Ústave pre zveľaďovanie výuky Vojvodiny, v oddelení pre odborné uschopňovanie učiteľov. Rozhodnutím Ministerstva osvety Srbska (1963) bol preložený na miesto bádateľa v Juhoslovanskom ústave pre výskum a zdokonaľovanie školských a osvetových otázok v Belehrade. Po jeho zrušení (1971) sa vrátil (1972) za profesora Vyššej pedagogickej školy v Novom Sade. Po založení Katedry pedagogiky Filozofickej fakulty v Novom Sade (1973) získal funkciu mimoriadneho a o päť rokov neskôr riadneho profesora. Prednášal predmet školská pedagogika (III. a IV. ročník). Bol školiteľom a členom komisií pri obhajobe veľkého počtu doktorátov a školiteľom pri písaní diplomových prác z predmetu školská pedagogika. Do dôchodku odišiel v roku 1983.

Hodnosť doktora pedagogických vied získal obhajobou dizertácie na Filozofickej fakulte v Belehrade pod názvom Uticaj školske sredine na formiranje shvatanja o otadžbini (Vplyv školského prostredia na vytváranie chápania o vlasti).

Druhýkrát bol ženatý s Dr. Radojkou Protić-Palov, vyššou vedeckou pracovníčkou na dôchodku.

Prof. M. Palov komunikoval po slovensky, po srbsky a po maďarsky, pasívne používal český, anglický a ruský jazyk.

Bol členom výkonného výboru Zväzu pedagogických spolkov Vojvodiny a podpredsedom Zväzu pedagogických spolkov Juhoslávie. Pôsobil ako člen redakcie časopisov: Pedagoška stvarnost (Nový Sad), Savremena škola (Beograd), Omladina i društvo (Beograd) a Savremenost (Nový Sad).

Dva volebné mandáty zastával funkciu predsedu Osvetovej rady APV (1973-1981) a riaditeľa Inštitútu pedagogiky Filozofickej fakulty v Novom Sade. Zúčastnil sa na zakladaní katedier pre psychológiu, pre rumunský jazyk a literatúru a pre rusínsky jazyk a literatúru.

Ako štipendista UNESCO pobudol v Anglicku, Dánsku a Švédsku, kde osobitne študoval miesto a úlohu spoločenských vied v učebných osnovách a spoločensko-mravnej výchovy žiakov povinných základných škôl. Niekoľkokrát pobudol v Československu (1957, 1959 a 1969), dvakrát v Sovietskom zväze, potom vo Švédsku, Maďarsku, v Poľsku (1967) a Anglicku (1970).

Prof. Dr. Michal Palov získal nasledujúce vyznamenania a uznania: Rad práce 2. stupňa (1960); vysoké uznanie Partizánsky učiteľ (1979); Sedmojúlovú cenu Srbska (1981); Medailu zásluh o národ so strieborným vencom (1984); Cenu oslobodenia Vojvodiny; plaketu Pokrajinského výboru pre vedu a informatiku (1986), Zlatú plaketu za životné dielo v oblasti spoločensko-humanitných vied Univerzitného výboru Združenia univerzitných profesorov a vedcov Srbska v Novom Sade (2002).

Hajdušický rodák prof. Dr. Michal Palov, učiteľ a pedagóg, sa napriek namáhavej činnosti v živote dožil pomerne hlbokej staroby. Umrel 24. 1. 2005 v 91. roku života a pochovaný je na Novom novosadskom cintoríne.

Profesor Michal Palov v školskom roku 1947/48 pracoval vo Vršci ako riaditeľ Učiteľskej školy. V jej miestnostiach sa dnes nachádza Vysoká škola odborovych štúdií pre vzdelávanie vychovávateľov. Vo svojom testamente prof. M. Palov si spomenúl na túto školu, v ktorej prešiel cestu od žiaka, neskôr profesora až po riaditeľa; venoval jej svoju súkromnú knižnicu s tritisíc knižnými jednotkami, pracovný stôl a zodpovedajúce vybavenie. Profesorov dar je umiestnený v osobitnej miestnosti školy pomenovanej Pamätná izba – závet Michala Palova. Škola sa mu odvďačila tým, že svoj názov úradne doplnila menom prof. Palova. Jej úplný názov dnes znie: Vysoká škola odborových štúdií pre vzdelávanie vychovávateľov Michala Palova, Vršac.

Dielo. *Knihy*: Škola i formiranje shvatanja o otadžbini. Društvo i vaspitanje, Beograd 1963; Nastava srpskohrvatskog jezika u osnovnim školama na jezicima naroda i narodnosti. Zavod za izdavanje udžbenika Srbije, Beograd 1966; Višenacionalnost jugoslovenske zajednice i vaspitanje mladih. Pedagoški zavod Vojvodine, Novi Sad 1978; Izabrani radovi. Biblioteka savremeni pedagozi Jugoslavije. Pedagoški fakultet, Osijek 1987; Základná škola v Kulpíne v rokoch 1918-1945. In: Pamätnica. 200 rokov školy v Kulpíne. Kulpín 1966, s. 141-144.

Svoje vedecké príspevky uverejňoval v časopisoch Juhoslávie: Prosvetni pregled (Beograd), Misao (Novi Sad), Prosvetni rad (Podgorica), Naša stručna škola (Beograd), Pedagoška stvarnost (Novi Sad), Pedagogija (Beograd), Nastava i vaspitanje (Beograd), Savremana škola (Beograd), Naša škola (Sarajevo).

Príspevky všeobecného významu: Naša škola: 3-4/1953; 9-10/1957. Prosvetni pregled: 22/1954; 32/1954; 4/1956; 39-40/1957; 38/1968. Pedagoška stvarnost: 1/1956; 3/1958; 7/1959; 4/1963; 2/1963; 2/1966; 5/1967; 5/1968; 8/1969; 10/1970; 3-4, 5/1972; 2/1973; 1/1977; 1/1980; 6/1980; 5-6/1982; 6/1988. Pedagogija: 1/1965; 1/1970; 3/1970; 1/1971; 3/1986; 1-4/1995; 4/1999. Nastava i vaspitanje: 3-4/1966; 3/1970. Prosvetni rad: 3-4/1970. Naša stručna škola: 11/1970.

Príspevky z oblasti vdelávania a zdokonaľovania učiteľov: Prosvetni pregled: 5/1951; 1/1955; 18/1955; 16/1956; 38-39/1956. Savremena škola: 7-8/1951; 6/1959. Pedagoška stvarnost: 1/1955. Naša škola: 8/1972.

Významné príspevky didakticko-metodského rázu: Prosvetni pregled: 19/1952; 27/1953; 6/1971. Népoktatás: 11/1953; 7/1955. Pedagoška stvarnost: 3/1969; 4/1971; 10/1970; 9-10/1971. Nastava i vaspitanje: 3/1971. Revija školska i prosvetna dokumentacija: 3-4/1970.

Príspevky o školstve v iných krajinách: Prosvetni pregled: 16-18/1955**.** Nastava i vaspitanje: 3/1955. Pedagoška stvarnost: 8/1955; 1/1958; 6/1960. Savremena škola: 1-2/1958. Pedagoški rad: 9-10/1968.

Recenzije, preklady a iné príspevky: Naša škola: 5-6/1952; 5-6/1953; 7/1953; 9-10/1953. Nastava i vaspitanje: 4/1953. Prosvetni pregled: 10/1953. Pedagoška stvarnost: 4/1956; 8/1956. Savremena škola: 3-4/1958; 3-4/1959.

Prameň: Životopis nagrađenih profesora za životno delo na Univerzitetu u Novom Sadu. Univerzitetski odbor Udruženja univerzitetskih profesora i naučnika Srbije u Novom Sadu. Novi Sad 2002, s. 9-17.

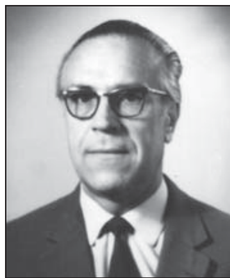
PAVLOV, **Miroslav,** Prof. Dr., diplomovaný fyzik, narodil sa 3. 9. 1936 v Kysáči z otca Jána a matky Júlie, r. Kováčovej. Svoju kariéru začína ako laborant na Prírodo-matematickej fakulte v Belehrade (1956-1958). Roku 1960 sa zamestnal na Filozofickej fakulte v Novom Sade ako asistent fyziky. Za docenta na predmete Elektronika bol zvolený 1969. Potom bol mimoriadnym profesorom a od roku 1985 je riadnym profesorom pre predmet elektronika. V tejto hodnosti odišiel do výslužby roku 1996.

Vyštudoval fyziku na prírodo-matematickej fakulty Univerzity v Belehrade 1959. Roku 1964 odchádza na postgraduálne štúdium do Anglicka na Oddelenie pre elektroniku a elektrotechniku Univerzity v Liverpoole. Tam obhajuje svoju doktorskú prácu Spetroscopis Studies of T-tube Hydrogen and Deuterium plasmas, roku 1968. Tento doktorát je nostrifikovaný v Juhoslávii ako doktorát fyzikálnych vied. Prof. Pavlov vie po anglicky a po rusky.

Profesionálne sa zaoberá fyzickou elektronikou, ionizovanými plynmi a plynovou plazmou, čiastočne aj aplikáciou fyziky v medicíne. Má uverejnených vyše 100 vedeckých a odborných prác a 12 univerzitných a stredoškolských učební. Na Ústave pre fyziku Prírodo-matemetickej fakulty v Novom Sade založil (1970) Laboratórium pre fyzikálnu elektroniku, kde bol vedúcim až po odchod do výslužby. Časom laboratórium vyrástlo v najsilnejšiu katedru v Inštitúte pre fyziku Prírodo-matematickej fakulty v Novom Sade. Prof. Pavlov doteraz prednášal viacej kurzov z fyziky a elektrotechniky na rôznych fakultách. Pred odchodom do výslužby prednášal iba elektroniku (pre študentov fyziky) a základy digitálnej elektroniky (pre študentov matematiky – smer informatika).

Významnejšie funkcie vo verejnej a spoločenskej činnosti prof. Pavlova sú: Predseda Zhromaždenia SZS pre usmerené, vyššie a vysoké vzdelávanie a výchovu v prírodo-matematickom, osvetovom, zdravotnom, ekonomickom, právnickom a kultúrno-umeleckom odbore; veliteľ Štábu CO Prírodo-matemetickej fakulty v Novom Sade; predseda komisie Osvetovej rady Vojvodiny pre skladanie štátnych skúšok z fyziky pre prednášateľov na základných a stredných školách; prodekan Prírodo-matematickej fakulty v Novom Sade (1973-1975) a prorektor Univerzity v Novom Sade (1975-1977).

Teraz je členom Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny (od jej založenia 2003. roku). Je čestným členom Matice slovenskej v Juhoslavii ako aj Poľovníckeho spolku Bažant v Kysáči. Za prácu na univerzite, fakulte a inštitúte dostal početné ďakovacie diplomy a uznania.

PLAVEC, Vladimír, docent patologickej anatómie Lekárskej fakulty v Novom Sade. Narodil sa v Novom Sade 7. 2. 1922. Užšia oblasť záujmov: patologická anatómia, súdno-medicínska expertíza.

Rodičia: otec Michal Plavec, architekt, matka Katarína, r. Vujkovićová, domáca. Zaujímavé je zdôrazniť, že podľa spomienok jeho nevlastnej dcéry – Karmen Sity, architekt Michal Plavec bol účastníkom stavby Slovenského gymnázia v Báčskom Petrovci a r. kat. kostola na Telepe v Novom Sade.

Základnú školu a gymnázium zakončil v Novom Sade. Maturoval v júni 1940. V tom istom roku sa zapísal na Lekársku fakultu v Belehrade. V októbri 1944 ako dobrovoľník vstúpil do radov NOV a POJ. Demobilizovaný bol (1. 12. 1945) ako záložný sanitný poručík. Po demobilizovaní pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte v Belehrade. Absolvoval (6. 1948) ju s priemernou známkou 9,45. Už ako študent (od 9. 1946) pracoval ako demonštrátor na Patologickom inštitúte Lekárskej fakulty v Belehrade do ukončenia štúdia. V priebehu štúdia (1947) bol účastníkom výstavby Mládežníckej trate Šamac – Sarajevo. Pred vojnou bol členom Združenia medicinárov belehradskej univerzity a po oslobodení člen USAOJ a NSO.

Po ukončení štúdia (1948) získal hodnosť asistenta Patologického inštitútu Lekárskej fakulty v Belehrade a zároveň funkciu asistenta vykonával aj na Stomatologickej fakulte v Belehrade. V zimnom semestri (1951/52) pomáhal vo vyučovaní z patologickej anatómie na Lekárskej fakulte v Skopji. Tu, popri riadnych záväzkoch asistenta, vykonával funkciu prednášateľa patológie. Špecialistickú skúšku z patologickej anatómie zložil v Belehrade s výborným prospechom (1952). Na osobnú žiadosť (1. 9. 1952) bol preložený do Nového Sadu. Tu bol vymenovaný za vedúceho Prosektúry Hlavnej krajskej nemocnice AP Vojvodiny. Ako vedúci spomenutej organizačnej jednotky nemocnice (po rok 1963) vykonával aj súdno-medicínsku expertíznu prácu a vyučoval patológiu v Strednej zdravotníckej škole v Novom Sade.

Za docenta na predmete patologická anatómia na Lekárskej fakulte v Novom Sade bol zvolený v októbri 1962. V tom roku ho vymenovali za vedúceho Katedry patologickej anatómie. Na spomenutom učebnom predmete bol opätovne zvolený a potvrdený na hodnosť docenta aj v roku 1968. V Klinickej nemocnici v Novom Sade zastával funkciu správcu Inštitútu pre patológiu. Tato inštitúcia predstavovala študentom Lekárskej fakulty základňu pre vyučovanie patológie. Okrem tejto funkcie bol prosektorom Vojenskej nemocnice v Petrovaradíne. Ako náčelník Oddelenia pre patológiu v Inštitúte pre tuberkulózu v Sriemskej Kamenice pôsobil v období 1961-1962.

Po prechode z nemocnice na Lekársku fakultu bol dvakrát členom Materiálno-finančnej komisie a Komisie pre skriptá a učebnice; bol členom Komisie pre vyučovanie a Komisie pre materiálne otázky; bol predsedom Rady III. ročníka, predsedom Rady Katedry pre patológiu a terapiu; člen Rady Fakulty.

Vladimír Plavec bol veľmi činný aj na postgraduálnych štúdiách. Každodennými konzultačnými stykmi pomáhal školeniu špecialistov patológov. Pod jeho priamym vedením z patologickej anatómie boli uschopnení desiati lekári, ktorí pracovali v rôznych zdravotných ustanovizniach.

V odborných patologicko-anatomických združeniach Dr. Plavec bol činný ako podpredseda Sekcie pre patológiu Srbskej lekárskej spoločnosti (Srbsko lekarsko društvo), potom Sekcie pre onkológiu ako aj v Správnom výbore Združenia patológov Juhoslávie. Úspešne organizoval V. interdisciplinárnu schôdzu patológov Juhoslávie, ktorá sa vďaka Dr. Plavcovi konala v júni 1972 v Novom Sade.

Vladimír Plavec bol členom Srbskej lekárskej spoločnosti (od 1948), Zastával funkciu pokladníka Krajského výboru a člena Čestného súdu Okresného výboru Srbskej lekárskej spoločnosti; bol členom Redakcie časopisu Medicinski pregled. Napísal a uverejnil vyše 50 vedeckých a odborných príspevkov.

Jeho celková práca bola úradne spoločensky uznávaná ďakovnými listinami SLD v Belehrade a Novom Sade.

Dr. Vladimír Plavec úplne ovláda slovenčinu, maďarčinu a nemčinu a používa francúzsky, anglický, český a ruský jazyk.

Literatúra: Bilten Medicinskog fakulteta u Novom Sadu. God. IX, juni 1973, br. 83, s. 20-35.

PONIČAN, Ondrej, magister poľnohospodárskych vied, asistent vo vedeckej oblasti poľnohospodárske stroje. Narodil sa 18. 8. 1971 v Kysáči.

Rodičia: otec Ondrej Poničan (Kysáč, 1940), obuvník na dôchodku; matka Anna Poničanová, rod. Bičiarová (Kysáč, 1943), domáca; manželka Suzana Poničanová, rod. Beličková (B. Palanka, 1972), domáca.

Základnú školu vychodil v Kysáči (1986). Strednú elektrotechnickú školu (1990) a Poľnohospodársku fakultu, odbor poľnohospodárska technika, absolvoval v Novom Sade obhajobou diplomovej práce Mehanizovano vađenje crnog luka (1997). Na štúdiách mal priemernú známku 8,24.

Po diplomovaní bol angažovaný na Poľnohospodárskej fakulte ako odborný spolupracovník (1997). V tom istom roku sa zapísal na postgraduálne štúdiá na Poľnohospodárskej fakulte, odbor technika v rastlinnej výrobe. Všetky skúšky podľa plánu a programu zložil s priemernou známkou 9,83. Za asistenta – praktikanta učebných predmetov mechanizácia v zeleninárstve a poľnohospodárske stroje ho vymenovali v r. 2001.

Magisterskú tézu Mikroklimatski uslovi i prispevanje povrća u zavisnosti od nastiranja zemljišta i pokrivanja biljaka obhájil na Poľnohospodárskej fakulte, odbor technika v rastlinnej výrobe (2004).

Dodnes je evidovaná jeho účasť ako autora a spoluautora v písaní väčšieho počtu vedeckých, odborných a prehľadných prác, monografií a štúdií, ako aj v rozvoji nových produktov a technologických riešení, ktoré sú aplikované vo výrobe. Zúčastnil sa vo viacerých projektoch z biotechnológie a agropriemyslu financovaných Ministerstvom vedy, technológie a rozvoja Republiky Srbsko.

Je členom Juhoslovanskej vedeckej spoločnosti pre poľnohospodársku techniku, Juhoslovanskej spoločnosti pre procesnú techniku a energetiku, Vojvodinskej spoločnosti pre poľnohospodársku techniku a Vojvodinskej spoločnosti zeleninárov.

Je člen redakčného výboru časopisu Revija agronomska saznanja (od 2005) a Savremena poljoprivredna tehnika.

Hovorí, číta a píše po slovensky, po anglicky, srbsky a po rusky.

Je ženatý a má dve deti.

Dielo. *Monografie*: Mikroklimatski uslovi i prispevanje povrća u zavisnosti od nastiranja zemljišta i pokrivanja biljaka. Magisterská téza. Novi Sad 2004, 184 s. (Zatiaľ nevyšla knižne.); Mehanizacija u voćarstvu, vinogradarstvu i zaštiti bilja. s. 68-85. In: Poljoprivredna tehnika Republike Srbije 2001-2005.

Vedecké príspevky: Letopis naučnih radova: 23 (1999), 1-2, s. 264-272; 25 (2001), 1-2, s. 5-14.

Prednášky: Celoštátny odborný seminár zeleninárov Slovenska s medzinárodnou účasťou. Nitra 2004, s. 37-44; s. 45-50; s. 51-57; s. 58-62;

Zbornik radova sa savetovanja: Poplave od unutrašnjih voda, s. 181-192. Novi Sad 2000; Savremena proizvodnja povrća, s. 48-54. Novi Sad 2001; s. 75-92. Novi Sad 2002; 5. savetovanje Savremena proizvodnja povrća, s. 20-24, Novi Sad 2004.

Príspevky v časopisoch: Biljni lekar: 25 (1997), 5, s. 558-561; 6, s. 627; 27 (1999), 5-6, s. 523-532; 28 (2000), 2-3, s. 181-186; v. br. 31-35; 5, s. 382-385; 30 (2002), 2, s. 149-155; 32 (2004), 6, 482-492. Savremena poljoprivredna tehnika: 24 (1998) 1-2, s. 14-17; s. 33-40; 3, s. 88-96; 5, s. 162-169; s. 170-177; 25 (1999), 3, s. 112-119; s. 120-126; 26 (2000), 3-4, s. 43-52; s. 53-61; 27 (1999), s. 67-70; 27 (2001), 1-2, s. 43-50; 29 (2003), 3, s. 76-81; 4, s. 211-216; s. 205-210; 31 (2005), 1-2, s. 56-62; 3, s.114-120. Revija agronomska saznanja: 8 (1998), 1-2, s. 14-17; 11 (2001), 6, 46-47; 12 (2002), 1-12, 10-13; 5, s. 24; 6, s. 27-28; 13 (2003), 1-2, s. 82-84; 3, s. 56-57; 15 (2005). 8, s. 48-50. Traktori i pogonske mašine: 2 (1999), 2, 237-241, 4, s. 136-139; 4 (2000), 2, s. 242-245; 6 (2001), 3, s. 52-55; 4, s. 74-80. Farmer: 16 (2000), s. 15-16. Savremeni farmer: 2 (2000), s. 37-38; 3, s. 26-27. Agronomska revija: 1 (2004) 1, s. 22-23. Časopis za procesnu tehniku i energetiku poljoprivrede PTEP: 6 (2002), 3-4, s. 87-90; 7 (2003), 5, s. 144-147. Povrtarski glasnik: 1 (2002), 1, s. 16-19. Savremeni povrtar: 1 (2002), 1, s. 26-28; 3-4, s. 24-26; s. 70-72; 2 (2003). 5,s. 12-13; s. 14-17; 7, s. 8-10; 3, (2004), 10, s. 4-9; 12, s. 6-9.

Príspevky uverejnené vo forme abstraktov: Međunarodna konferencija održive poljoprivrede i evropski integracioni procesi. Novi Sad 2004, s. 144; Naučno-stručni simpozijum: Biotehnologija i agroindustrija. Velika Plana 2004, s. 68; Zbornik rezimea „JUSEM 3", 2000, s. 154; X. jubilarno savetovanje: Tendencije razvoja i racionalnog korišćenja poljoprivredne mehanizacije kao preduslov uspešne poljoprivredne proizvodnje. Sremski Karlovci 2004, s. 9-13.

POPOVIĆOVÁ, rod. LOMENOVÁ, Ružena, doktor vied v oblasti telesnej kultúry, univerzitný profesor na Fakulte športu a telesnej kultúry v Niši, narodená v Báčskom Petrovci 28. 11. 1949.

Rodičia: Michal Lomen (Kulpín 1926), stolár, matka Anna Lomenová, rod. Kulíková (Báčsky Petrovec 1929-2008), domáca; sestra Anna Kudronová, rod. Lomenová (1952), profesor anglického jazyka a literatúry, pracovala na Gymnáziu Jána Kollára v B. Petrovci, toho času na Základnej škole v Hložanoch; sestra Elena Lomenová (1954), doktor vied v oblasti telesnej výchovy, docent na Univerzite v Novom Sade (do 1997); deti: dcéra Jasna (Kruševac 1981), diplomovaný profesor telesnej výchovy, asistent-praktikant na Fakulte športu a telesnej výchovy Leposavić, absolvent magisterského štúdia; syn Miloš (Kruševac 1983), diplomovaný profesor telesnej kultúry, študent magisterského štúdia na Fakulte telesnej výchovy Univerzity Palackého v Olomouci; manželský stav – rozsobášená (2002), bývalý manžel Dragan Popović (1948) je tiež univerzitný profesor, súčasne je na funkcii dekana na Fakulte telesnej výchovy v Leposavići (Kosovo).

Základnú a strednú školu (Slovenské gymnázium Jána Kollára, prírodovedecko-matematické usmernenie) ukončila v rodnej osade (1963).

Základné štúdiá absolvovala na Fakulte telesnej výchovy Univerzity v Belehrade (1974) obhajobou témy Mesto i uloga nastavnika fizičkog vaspitanja u radu školskog društva za fizičku kulturu.

Prvý pracovný pomer nadviazala ako profesorka telesnej kultúry na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1974). Za asistenta-praktikanta na Filozofickej fakulte, Niš, na študijnej skupine telesnej výchovy bola zvolená v r. 1975 a pracovný pomer nadviazala v r. 1976. Opätovne na identickú hodnosť (asistenta) bola zvolená v roku 1979, 1981 a 1985. Vyučovala športovú gymnastiku (pre ženy) a modernú gymnastiku. Okrem spomenutých predmetov mala na starosti kurzy plávanie, lyžovanie a tanec s hudobným vzdelávaním.

Magisterskú tézu obhájila na Fakulte telesnej výchovy v Belehrade (1980): Fleksiana amplituda u zglobu kuka kao funkcija izomehaničkog mišićnog potencijala trbušnih mišića i dužine dvoglavog mišića zadnje lože buta.

Doktorát získala (1986) na Fakulte telesnej výchovy v Belehrade: Značaj morfoloških karakteristika, motoričkih dimenzija, muzikalnosti i nekih konaktivnih osobina ličnosti za uspeh u ritmičko-sportskoj gimnastici.

Hodnosť docenta získala v r. 1987, mimoriadneho profesora v r. 1992 a riadneho profesora 1998. Na osamostatnenej Fakulte telesnej výchovy Univerzity v Niši (1999) je angažovaná na predmete rytmicko-športová gymnastika.

V rámci postgraduálneho vyučovania bola vedúcou na predmete biologická antropológia a prednášala aj predmety metodológia výskumu v telesnej výchove, výskumy v športe, psychodynamika telesnej kultúry a antropometrika.

Popri úväzkoch na vlastnej fakulte prednášala na fakultách v Skopji, Novom Sade a Prištine. Od šk. roku 1999/2000 je angažovaná do 1/3 pracovného času na Fakulte telesnej výchovy v Leposavići na predmete rytmicko-športová gymnastika.

Bola školiteľkou pri písaní šiestich magisterských a troch doktorských prác.

Recenzovala sedem príspevkov pre medzinárodné časopisy Acta, Facultatis, British Journal of Sports Medicine. Redigovala časopisy FIS komunikacije – 2002, Facta Universitatis a Edíciu Naučni opus a knihu Biografija i bibliografija red. profesora Aleksandra Kerkovića.

Napísala a uverejnila sama a ako spoluautor 2 knihy a monografie, 4 učebnice a vyše 140 písaných príspevkov v medzinárodných a domácich časopisoch.

Dielo. *Knihy a monografie*: Specifične antropološke karakteristike studentkinja fizičke kulture. Kolograf, Niš 1998, 213 s.; Antropološke determinante uspeha u ritmičko-sportskoj gimnastici. Kolograf, Niš 1997, 236 s.

Učebnice: Osnovi teorije i metodike ritmičko-sportske gimnastike. Fakultet za fizičku kulturu Univerziteta u Prištini 1991, 150 s.; Praktikum iz ritmičko-sportske gimnastike. Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu 1992, 135 s.; Teorija i metodika ritmičko-sportske gimnastike. Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, grupa za Fizičku kulturu. SIA 1992, 124 s.; Ritmika i plesovi u fizičkom vaspitanju-sportu-rekreaciji-kinezoterapiji. Centar za multidisciplinarna istraživanja Fakulteta za fizičku kulturu Univerziteta u Prištini 1997, 208, s.

Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport, Vol. 1, No 7 (2000): 1-13; -The Scientific Journal for Kinanthropology, Studia Kinanthropologica, 6, 2005(2):157-163; – The Scientific Journal for Kinanthropology, Studia Kinanthropologica, 6, 2005(2):163-168; – FISU/CESU Conference, Universiade*87, Zagreb (Yugoslavia) Proceedings,

pp. 146-147; – International Symposium „Sport of the Young," Ljubljana – Bled, October 1990. (Yugoslavia**)**. Proceedings, pp. 49-52; pp. 77-80; pp. 203-205; pp. 433-435; pp. 585-590; pp. 595-598; – International Conference „Sport of the Children and Youth", Bratislava (Slovakia), 13-16**.** August 1995**.** Proceedings Conference Proceedings, pp. 213-215; pp. 215-217; – 4th International Scientific Conference „Sport Kinetics ,95", Prague (Czech Republic), September, 13-16, 1995. Conference Proceedings, pp. 353-357; pp. 358-363; – EKO – Konferencija *97, sa međunarodnim učešćem, o zaštiti životne sredine gradova i prigradskih naselja, Novi Sad, 24-26 septembar, 1997. Zbornik radova, str. 197-201; str. 209-214; – 6th International Symposium „FIS COMMUNICATIONS *97" – Niš, 3-4. October 1997, Niš, Jugoslavija. Zbornik radova, str. 176-182; – VIII. Međunarodni naučni skup "Fis komunikacije", 13-14. novembar 2001. Zbornik radova, Univerzitet u Nišu: Fakultet fizičke kulture, str. 286-287; str. 288-289; – 10th International Interdisciplinary Symposium "Sport, Physical Activities and Health of Youth", 19-21 septembar, 2002, Novi Sad: Zbornik radova, str. 169-171; str. 172-176; 10th International Symposium "Fis Communnications-2003**"** .Zbornik radova, str. 340-346; – 2004 Pre-Olympic Congress "Sport Science Through the Age", 6-11 August 2004, Thessaloniki (Hellas). Volume I Lectures-Orals, (Coaching & Performance – Coaching and Individual Sports II) O.164, pp. 300-301, (Pedagogy & Physical Education – Teaching Methods) O.182, p. 318; **(**Motor Learning) O.202, pp. 336-337; Volume Ii Posters, (Coaching & Performance**)** P.067, pp. 62-63**, (**Psychology) P.021, pp. 21-22; (Psychology) P.135, pp. 127-128; **(**Pedagogy & Physical Education**)** P.174, pp. 160-161**;** (Sociology) P.535, pp. 489-490, (Pedagogy & Physical Education**)** P.174, pp. 160-161; – 14th International Interdisciplinary Symposium: Ecology, Sport, Physical Activities and Health of Youth, October 4th-5th, 2006. Novi Sad (Serbia), Proceedings, str. 59-70, str. 173-192; Univerzitet u Novom Sadu – Novosadski maraton; – 8th Europen Conference of Adapted Physical Activity**,** Full Paper on CD, pdf. Version, List of Full Papers No. 26, popovic1.pdf . Full Papers No. 26, popovic2.pdf Olomouc (Czech Republic): EUCAPA 2006. – 4th International Scientific Congress »Sport-Stress-Adaptation« – Olympic Sport and Sport dor All, November, 17th-18th, 2006, Sofia (Bulgaria), Editor: Natioanal Sports Accademy »V. Levsky«, pp. 496-502, – Međunarodna naučna konferencija „Analitika i dijagnostika fizičke aktivnosti". Beograd, decembar 9-10, 2006, Zbornik radova, str. 282-293; str. 350-361;

Fizička kultura, Beograd, Godina XXXI, , br. 5(1977), s. 405-407. – Godina XXXII, br. 2 (1978), s. 161-162 – Godina XXXII, br. 3 (1978), s. 256-257. – Godina XXXV, br. 2 (1981), s. 263-265. – Fizička kultura (Skopje), Tom 14, br. 3 (1986), s. 8-10. – Tom 17, br. 1-2 (1989), s. 13-15.

Príspevky uverejnené v domácich čosopisoch: Zbornik radova OOUR Fizičko vaspitanje Filozofskog fakulteta u Nišu, br. 2 (1981), s. 90-96; br. 3 (1984), s. 109-126;, br. 10 (1986), str. 285-289;. br. 11 (1987), s. 43-50; s. 159-168; s. 185-192. – Naučni podmladak, Sveska za društvene nauke i filozofiju, Univerzitet u Nišu, Vol. XIX, br. 3-4 (1987), str. 61-70; str. 63-68. Zbornik radova Filozofskog fakulteta Univerziteta u Nišu, Sveska Fizička kultura, br. 1 (1988), s. 67-76; s. 107-112; s. 113-124; s. 141-145. – Zbornik radova „Fis komunikacije-95", Serija Fizička kultura (5), Univerzitet u Nišu: Filozofski fakultet-Studijska grupa Fizička kultura, s. 243-244. – „Fis Communications *94", Treći naučni simpozijum sa međunarodnim učešćem, Niš (Jugoslavija), Jun, 3-4, 1994. Sažeci, s. 12. – 4th International Conference „FIS Communications, *96„ Niš (Yugoslavia) 3-4. October, 1996**.** Abstracts, p. 9. – Zbornik radova „ Fis Communications 1996", Serija Fizička kultura br. 5. (objavljen na srpskom jeziku, str. 125-128 i engleskom jeziku, str. 129-132). – Zbornik radova, Sveska VII, s. 323 -329. Novi Sad: Fakultet fizičke kulture. – Naučni skup „Vežbanje i trening", Beograd, 12-14. decembar 1996. „Godišnjak 8"; Stručno-informativni glasnik Fakulteta fizičke kulture Univerziteta u Beogradu, s. 278-284; s. 285-289. – Zbornik radova s. 157-169, Niš: Fakultet fizičke kulture, Institut–Odelenje za izdavačku delatnost. – International Symposium „Fis Communications-2002**",** Zbornik radova, s. 321-335, Niš: Fakultet fizičke kulture, Institut – Odelenje za izdavačku delatnost, – Stručno informativni glasnik Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Beogradu**,** s. 183-207. – Scientific symposium **„**Interdisciplinary Aspects of Physical Activities**",** Beograd, 12. decembar, 2003. GODIŠNJK 12 (2004), s. 214-225.; s. 226-240. – 12th International Interdisciplinary Symposium „Ecology, Sport, Physical Activities and Health of Youth", Novi Sad, 8-9, October 2004. Zbornik radova, s. 100-115, Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu. – International Scientific Conference & II National Seminar "Women & Sport". Proceedings pp. 75-80, Belgrade.

Príspevky prednesené na domácich stretnutiach uverejnené celé: 8. Ljetna škola pedagoga fizičke kulture Jugoslavije, Šibenik, 23-25. jun 1988. Zbornik radova, str. 26-28. – Naučni skup „Valorizacija efekata programa u fizičkoj kulturi", Novi Sad, 1990**.** Zbornik radova, s. 355-361 – Letnja škola pedagoga fizičke kulture Jugoslavije – Simpozijum sa međunarodnim učešćem „Aranđelovac 96" (Jugoslavija) 6-8. jun 1996. Zbornik radova, str. 323 -329.- ZBORNIK SAŽETAKA**,** Prvi srpski kongres pedagoga fizičke kulture & 2nd FIEP European Congress, 2-5 September, 2004, Vrnjačka Banja.

Prednáška na plenárnom stretnuití medzinárodného významu uverejnená ako abstract: XXX International students conference, 23-25 March, 2004, Budapest (Hungary). Key Lecture – Abstract – Certificate.

Príspevky prednesené na medzinárodných stretnutiach uverejnené ako abstrakty: International Symposium "Sport of the Young," Ljubljana-Bled, 3-5 October 1990. (Yugoslavia). Book of Abstracts. – 3rd International Congress on Physical Education & Sport, May, 19-21, 1995, Komotini (Greece), Abstracts, (248) p. 147. – International Conference "Sport of the Children and Youth", 13-16. August 1995, Bratislava (Slovakia), 13-16**,** Abstracts, p. 19. – International Congress "Images of Sport in the World", 75th Anniversary of the German Sport University, 1-5. November 1995, Cologne (Germany). Abstract Volume, p. 44; p. 81;.p. 96;. p. 97. **–** 4th International Congress on Physical Education and Sport, 17-19 May, 1996, Komotini (Greece**)**. Abstracts, 161, p. 92; Abstracts 188, p 108; Abstracts 217, p. 123. – 1st International Conference on Rhythmic Sport Gymnastics, 18-20 June 1996, Budapest (Hungary). Abstracts Volume, p. 16; Abstracts Volume, p. 18. International Congress to 50th Aniversary of the Chechoslovak and Slovak Societies of Sports Medicine, SPA Trenčianske Teplice (Slovak Republic). Abstracts of papers, p. 83; p. 104. International scientific meeting „Science in the Function of Sport" 17-19. October 1996, Skopje (FYR of Macedonian). Abstracts, p. 43. – „5th International Congress on Physical Education and Sport", 16-18 May 1997, Komotini (Greece), Abstracts Volume, 184, p. 110. – „4th International Congress of Northern Greece Sports Medicine Association with Post-Graduate Courses",19-22. June 1997, Thessaloniki (Greece**)**. Abstracts Volume, Poster 120, p. 149. – „XIVth International Symposium on Morphological Sciences", September 9-13, 1997, Beijing (China). – 7th International

Congress on Physical Education & Sport, 21-23 May 1999. Komotini (Greece). Abstracts, Exercise & Society Journal of Sports Science, supplement issue No22, O-280; Abstracts, Exercise & Society Journal of Sports Science, supplement issue No22, O-278, pp. 155-156; pp. 156-157. – **"3rd** International Sports Sciences Congress", May 11-13, 2000, Istanbul (Turkay**)**, Abstracts. – **"**5th Annual Congress of the European College of Sport Science". Jyvaskyla (Finland**),** 19-24. July 2000. Abstract. – "2000 Pre-Olympic Congress-International Congress on Sport Science-Sports Medicine and Physical Education", 7-13 September 2000, Brisbane (Australia). Abstracts Book, p 210; Abstracts Book, p. 513. – Book of Abstracts, pp. 166-167. Prvi srpski kongres pedagoga fizičke kulture & 2nd FIEP European Congress, 2-5 September, 2004, Vrnjačka Banja**. –** 8th European Congress on Fair Play in Life and Sport", Ljubljana, SLOVENIA, 25-29. September, 2002. Abstracts. – 10th Annual Congress of the European College of Sport Science 13-16. July 2005, Belgrade (Serbia & Montenegro), Abstracts (Sports Pedagogy) PP24-5, p. 307. Long Version CD. Poster-Presentation-Open Forum; Abstracts (Sports Pedagogy) PP24-6, pp. 307-308. Long Version CD. Poster-Presentation-Open Forum. – 8th Europen Conference of Adapted Physical Activity, Olomouc: EUCAPA 2006. Book of Abstracts, p. 87. – 10th International Scientific Conference Sport Kinetics 2007 – »New Ideas in Fundamentals of Human Movement and Spot Science: Current Issues and Perspective, August 24th -26th, 2007, Belgrade (Serbia). Book of Abstracts, Beograd: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerziteta u Beogradu, ISBN 978-86-80255-46-0; COBISS.SR-ID 142686988, p. 83; p. 84. – 15th International Interdisciplinary Symposium Ecology, Sport, Physical Activities and Health of Youth. October, 11th-12th, 2007**,** Summary. pp. 11-12; pp. 25. Univerzitet u Novom Sadu-Novosadski maraton. Príspevky prednesení na domácich stretnutiach uverejnené ako abstrakty: „VII interdisciplinarni međunarodni simpozijum Sport, fizička aktivnost i zdravlje u trećem milenijumu", 17-18 septembar 1999, Novi Sad (Jugoslavija). Zbornik sažetaka. – Naučni skup sa međunarodnim učešćem – Nauka i sport. Tema skupa: "Evaluacija dometa istraživanja u sportu", 10-11. decembar 1999, Novi Sad: Fakultet fizičke kulture, Uvodni referati sa zbornikom sažetaka, s. 127-128. – Simpozijum sa međunarodnim učešćem „Fizička aktivnost – teorija i praksa" (01-takmičenje), Beograd, 12. decembar 2001. Zbornik sažetaka, s. 8, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja. – Procena objektivnosti sudjenja na XIX svetskom šampionatu u ritmičko-sportskoj gimnastici – Beč, 1995. (Evaluation of judging Objectivity at XIX Rhythmic Sports Gymnastics World Championship-Vienna, 1995). – Simpozijum sa međunarodnim učešćem "Fizička aktivnost – teorija i praksa" (01-takmičenje), Beograd, 12. decembar 2001. Zbornik sažetaka, s. 29, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja. – 10th International Symposium "Fis Communnications-2003", Nis, Serbia & Montenegro, October, 21-23, 2003, Abstracts, s. 99-100; s. 100. – Book of Abstracts, p. 52, 12th International Interdisciplinary Symposium „Ecology, Sport, Physical Activities and Health of Youth", Novi Sad, 8-9, October 2004. – Drugi kongres Crnogorske sportske akademije, mart 4-6, 2004, Kotor (Srbija i Crna Gora), Abstracts, Pobjedin Sport, Godina III, broj 27, 13. januar 2005. – Abstracts Book, p. 42; p. 42-43;p. 61-62, "XI International Scientific Conference Fis Communnication-2005**"**, Nis (Serbia & Montenegro), Jun, 2-3, 2005. – Zbornik sažetaka, s. 42-43. 11. Međunarodni naučni skup "Fis komunikacije-2005", Niš (Serbia & Montenegro), Jun, 2-3, 2005. – Abstracts Book, p. 64-65, Abstracts Book, pp. 105-106, "XII International scientific Conference Fis Communnication-2006**"**, September, 22-23, 2006, Nis (Serbia).- XIII. Međunarodni naučni skup »FIS Komunikacije-2007«, Zbornik sažetaka, str. 57, Univerzitet u Nišu: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja. príspevky prednesené na vedeckých stretnutiach s medzinároonou účasťou uverejnené ako abstrakty: Međunarodni simpozijum, maj 2002. godine. Fakultet za fizička kultura, Univerzitet "Sv. Kiril i Matodij" u Skopju (Makedonija).

Saopštenje. – Zbornik sažetaka**,** Prvi srpski kongres pedagoga fizičke kulture & 2nd FIEP European Congress, 2-5 September, 2004, Vrnjačka Banja.

PRIBIŠOVÁ, Stanislava, diplomovaná právnička, narodená 9. 12. 1942 v Báčskej Palanke.

Rodičia: otec Štefan Pribiš, diplomovaný právnik; matka Melanija Pribišová, r. Branovački, diplomovaná právnička; sestry Ľudmila Novakovićová, r. Pribišová, diplomovaná právnička, a Dr. Viera Pribišová, riadna profesorka na Technologickej fakulte v Novom Sade.

Základnú školu skončila s výborným prospechom v Novom Sade (1956) a Gymnázium Jovana Jovanovića Zmaja v Novom Sade tiež s výborným prospechom (1960). Právnickú fakultu absolvovala v Novom Sade s priemernou známkou 9,30 (1964).

Na Právnickej fakulte v Belehrade zložila ústnu magisterskú skúšku.

Pôsobiská:

Jugobanka v Novom Sade ako praktikantka (1964-1965).

Ústav pre verejnú správu v Novom Sade (15. 5. – 30. 9. 1966).

Vyššia ekonomicko-komerčná škola v Novom Sade ako asistentka (1. 10. 1966 – 30. 9. 1969).

Sekretariát pre zákonodarstvo Zhromaždenia a Výkonnej rady Zhromaždenia SAPV v Novom Sade ako samostatná poradkyňa (1969-1978); menovaná poradkyňa tajomníka pre zákonodarstvo Výkonnej rady (1978-1982).

Námestníčka pokrajinského tajomníka pre vzdelávanie, vedu a kultúru vymenovaná Výkonnou radou Zhromaždenia SAP Vojvodiny (1982-1990).

Poradkyňa v Pokrajinskom sekretariáte pre kultúru, vedu a vzdelávanie (1990-2002), náčelníčka Oddelenia pre správnu kontrolu v Pokrajinskom sekretariáte pre vzdelávanie a kultúru (2002-2006) a vyššia poradkyňa pokrajinského tajomníka pre vzdelávanie a kultúru (2006-2007).

Na dôchodku (od 2007) žije v Novom Sade.

Významné aktivity: Pravna država i vladavina prava u praksi. Pravni život, Udruženje pravnika Srbije, Beograd 1996; – Uvodno izlaganje na Katedri za pravo na pravnu državu Kopaoničke škole prirodnog prava. Pravni život, Udruženje pravnika Srbije, Beograd 1996; – Pravo na obrazovanje. Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji. In: Građanin u pravnom sistemu SR Jugoslavije, Beograd 1999; – Aktuelni procesi u zakonskom definisanju prava etničkih manjina na obrazovanje u Jugoslaviji i Vojvodini sa posebnim osvrtom na slovačku manjinu. Centar za multikulturalnost. In: Aspekti obrazovanja na jezicima etničkih manjina, Novi Sad 2001; – Koautorka u izradi Protokola o međuetničkoj toleranciji zaključenog između Osijeka, Tuzle i Novog Sada, 2002; – Koautorka u izradi Izveštaja za Savet Evrope u sprovodjenju Okvirne konvencije o zaštiti nacionalnih manjina u AP Vojvodini. Centar za multikulturalnost i Vojvođanski centar za ljudska prava. Novi Sad 2003; – Normativno uređivanje prava nacionalnih manjina na školovanje na svom jeziku od Ustava 1974. godine do Ustavne povelje Državne zajednice Srbija i Crna Gora. In: Edicija Centra za mir i antiratnu akciju, Zrenjanin 2003; – Službena upotreba jezika i pisama nacionalnih manjina u oblasti obrazovanja na teritoriji AP Vojvodine. Centar za mir i antiratnu akciju, Beograd. Novi Sad 2004; – Pravo pripadnika nacionalnih manjina na obrazovanje u Vojvodini. Vojvođanski centar za ljudska prava, Novi Sad 2005.

PRIBIŠOVÁ, Viera, doktor vied, riadny profesor Technologickej fakulty v Novom Sade, narodená v Báčskej Palanke 17. 1. 1946. Odborníčka pre technológiu a histológiu mäsa, analytiku, nutričné a senzorické vlastnosti potravín.

Otec Štefan Pribiš, právnik – sudca, Báčska Palanka (21. 3. 1913 – 3. 9. 1985); matka Melanija Pribišová, r. Branovački, Senta, právnička – sudkyňa; sestra Stanislava Pribišová, právnička.

Základnú školu Iva Lolu Ribara v slovenskej reči (prvé štyri ročníky) vychodila v Novom Sade (1952-1956). V Novom Sade pokračovala v Základnej škole Dositeja Obradovića (1956-1958) a v Základnej škole Ivana Gundulića (1958-1960). Na Gymnáziu Jovana Jovanovića Zmaja maturovala (1960-1964) a Technologickú fakultu absolvovala v období 1964-1968.

Pôsobila ako inžinier pre chemický výskum v novosadskom podniku Limprodukt (1969 – 1970). Na Technologickej fakulte v Novom Sade sa zamestnala ako inžinier pre výskum (1970) a prekonala cestu od asistentky po riadnu profesorku.

Postgraduálne na Technologickej fakulte skončila magisterské štúdiá s témou Mogućnost određivanja i definisanja boje mesa (1978-1980) a doktorát (1984) na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade obhajobou témy Uticaj polnih steroida na količinu i kvalitet mesa svinja.

Študijné a pracovné cesty v zahraničí realizovala vo Výskumnom ústave živočíšnej výroby, Nitra (1985, 1987, 1989, 1990), spolu okolo 30 dní; Výskumnom ústave mäsa, Brno (1983) 5 dní; na Fakulte potravinárskych technológii, Budapešť – 5 dní.

Je členkou Spoločnosti anatómov Srbska, Spolku nutricionistov, Academy of Science (1977).

Sama, alebo ako spoluautorka, V. Pribišová uverejnila 3 monografie, viac ako 150 príspevkov v domácich a zahraničných časopisoch a referátov na vedeckých sympóziách a zjazdoch. Jej účasť je evidovaná v 24 vedecko-výskumných projektoch.

Dielo. *Monografie*: Nutritivne osobine hrane, Novi Sad, 1999; Biohemija i histološke odlike mišića divljih svinja različite starosti. Sveučilišna naklada, Liber, Zagreb, 1989; Postmortalne promene mišićnih vlakana goveda. Poljoprivredni fakultet, Zagreb, 1995.

Príspevky uverejnené v zahraničných časopisoch: Die Fleischwirtschaft: 3 (1974) 491-497; 497-502; 502-504; 5 (1986) 898-907; 6 (1995) 814-818; Acta periodica Technologika; Eur. Meet. of Meat Res. Workers – XIX. Paris (1973), XX. Dublin (1974), XXI. Bern (1975); IV. Cong. Inter. De Ciencia y Techn. de Akimentos, Madrid (1974); V. Cong. nac. de la Soc. Espanola de Quimica Clinica, Sevilla (1986); Sympózium kvality mäsa, Nitra (1989); Int. sympózium: IV. Nitra (1985) V. Nitra (1990); Genet. a fyziol. aspekty ekon. výroby bravčového mäsa vo veľkochovoch, Hlohovec (1987); Medz. konf. Sovrem. kombikormovoe proizv. i perspektivi ego razv., Moskva (1994); Drugi jugos. simp. prehr. tehn., Beograd (1995); XXVI. Colouristtics Symp., Tata (2001).

Príspevky v zahraničných sympóziách uverejnené ako abstrakty: 5. Spomen. sastanak prof. dr F. Zavrnika, Gozd. Martuljak (1992); 10th Eur. poultry conf., Jerusalem (1998).

Príspevky prezentované na domácich stretnutiach a sympóziách: NODA 73, Nový Sad (1973); Jug. savetovanje i probl. kvaliteta mesa, Osijek (1975), IX. Donji Milanovac (1989); Savetovanje jugoslovenske industrije mesa: XXX. Beograd (1980), XXXI. Koprivnica (1981), XLIX. Sokobanja (2000), LIII. Svetozarevo (2005), LIV. Vrnjačka banja (2007). Savetovanje živinara Srbije, D. Milanovac (1983); Spomen sastanek prof. dr F. Zavrnika: III. Ljubljana (1985), IV. Lipica (1988); IV. Zimski seminar stočara, Kupari (1987); IX. Skup svinjogojaca Jugoslavija, Osijek (1987); Živinarski dani, Priština (1988); Kongres saveza društava anatoma Jugoslavije: XXI. Tuzla (1988), XXIV. Novi Sad (1996); 4. Kongres endokrinologa Jugoslavije, Herceg Novi (1988); 8. Simpozijum Medicina i tehnika, Zagreb (1990); Savetovanje ŽITO-HLEB: XII. Novi Sad (1996) XIII. Novi Sad (1998); Simpozijum ŽITO-HLEB, Novi Sad (2000); I. Međunarodni simpozijum Hrana u 21. veku, Beograd (2001).

Príspevky uverejnené v domácich časopisoch: RIM: 4 (1971), 5 a 6; Jugoslovenski časopis *za poljoprivredu:* (1977) 5, 6; Veterinaria: 29 (1980) 1-2, 30 (1981) 3-4; Tehnologija mesa: 4 (1981) 119-123, 1(1982) 10-17; 2 (1982) 34-39; 2 (1982) 39-48; 2 (1984) 47-56; 1 (1988) 2-6; 10 (1988) 298-302; 10 (1988) 302-306; 11 (1988) 315-318; 2 (1989) 56-58; 2 (1990) 46-50; 6 (1990) 203-207; 1 (1991) 10-16; 2-3(1993) 86-89; 2-3 (1995) 227-231; 3-4 (1996) 161-165; 3-4 (1996) 166-169; 6 (1996) 235-241; 5 (1997) 224-227; 2 (1998) 64-67; 4-5 (1998) 200-204; 4-5 (1998) 195-200; 5 (2000) 11-16; Peradarstvo: XVII (1982) 4; 10-11 (1985) 28-31; 10-11 (1985) 21-23; 10 (1989) 322-325; 7-8 (1989) 171-177; 9-10 (1989) 203-212; 5-6 (1989) 135-137; 5-6 (1990) 133-136; 3-4 (1990) 75-79; 11 (1990) 293-299; 5-6 (1991) 85-91; Stočarstvo: 36, 5-6 (1982) 189-194; 3-4 (1983) 105; 37, 1-2 (1983)71-80; Uljarstvo: 2 (1984) 85-91; Veterinarski glasnik: (1987) 11-12; 2 (1990) 165-170; Zbornik radova Instituta za stočarstvo: 17-18 (1988) 139-145; Zbornik Biotehniške fakulte, Ljubljana (1990); Zbornik radova VII. Kongresa veterinara Jugoslavije (1998) 463-469; Veterinarske novice: 15, 7-9 (1989) 221-226; 15, 7-8 (1989) 226-228; 15 (1989) 230-232; Krmiva: 155-163; Savremena poljoprivreda: 1 (1993) 248-255; Živinarstvo: 7-9 (1993) 89-97; 48, 1-2 (1999) 108-112, 125-128; Biotehnologija u stočarstvu: 10, 3-4 (1994) 65-70; 10, 5-6 (1994) 9-17; Nauka o živinarstvu: 1-2 (1998) 183-195; Farmer: 1 (1995) 21; Savremeni farmer V. 19 (2004) 26; V. 19 (2004) 26; Poljoprivredni kalendar Novi Sad: 1988 i 1989; Lovačke novine: XXVII. 9 (1980) 15; XL 11 (2001) 17; Savremena naučna dostignuća u stočarstvu: 2001; PTEF:; 9, 5 (2005) 123-127; 9, 5 (2005) 129-132; 10, 1-2 (2006) 36-38; 10, 1-2 (2006) 45-48; 10, 3-4 (2006) 86-89; 10, 3-4 (2006) 93-97; 11, 3 2007) 120-123; 11, 1-2 (2007) 58-60; Ekonomske teme: XLV. 1 (2007) 109-110.

PUCOVSKÝ, Vladimír, Mgr., PhD., narodený roku 1969 v Novom Sade.

Pracuje ako Senior Lecturer in Vascular Physiology, School of Medicine and Dentistry, Queen's University, Belfast, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska.

Je ženatý. Má dve deti. Jeho rodičia – Vladimír Pucovský, filológ vo výslužbe, a Mária Pucovská, r. Drieňovská, úradníčka vo výslužbe – žijú v Báčskom Petrovci.

Základnú a strednú školu absolvoval v Báčskom Petrovci (ZŠ Jána Čajaka, 1976-1984, a Gymnázium Jána Kollára, 1984-1988). Vo svojom vzdelávaní pokračoval na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, Slovenská republika. Päťročné štúdium v odbore klinická farmácia úspešne ukončil roku 1993 a získal titul magistra farmácie (Mgr.). V roku 1993 nastúpil ako doktorand na Ústav experimentálnej farmakológie Slovenskej akadémie vied, kde v roku 1999 úspešne obhájil dizertačnú prácu Vplyv reaktívnych foriem kyslíka na hladký sval morčaťa a jeho odpovede vyvolané aktiváciou muskarínových receptorov a získal vedecko-akademickú hodnosť doktora farmakológie (PhD.). Počas doktorandského štúdia, v roku 1996, absolvoval 9-mesačný pracovný pobyt na Katedre farmakológie Fakultnej nemocnice Sv. Juraja v Londýne (Department of Pharmacology, St. George's Hospital Medical School).

Od roku 1999 pôsobí v Spojenom kráľovstve. V rokoch 1999 až 2004 bol postdoktorálnym výskumníkom na Department of Pharmacology, St. George's, University of London a tu sa v roku 2004 stal vedúcim výskumníkom (Research Fellow). V roku 2006 získal miesto odborného asistenta v oblasti cievnej fyziológie (Senior Lecturer in Vascular Physiology) na Queen's University v Belfaste, Severné Írsko, kde teraz pôsobí ako výskumník a vysokoškolský učiteľ.

Dr. V. Pucovský sa venuje problematike cievnych hladkosvalových buniek s osobitným zameraním na výskum funkcií a vlastností ich tzv. syntetického fenotypu a na úlohu vnútrobunkového vápnika v bunkovej signalizácii. Je riadnym členom Fyziologickej spoločnosti (The Physiological Society), členom Rady sekcie pre biomedicínske vedy (Council of the Section of Biomedical Sciences) pri Royal Academy of Medicine in Ireland, a pôsobí aj ako odborný recenzent pre The Journal of Physiology, British Journal of Pharmacology, Circulation, Journal of Cellular and Molecular Medicine, Cell Calcium a General Physiology and Biophysics. Je autorom alebo spoluautorom 23 publikácií v odborných časopisoch, ktoré sú zahrnuté v databáze PubMed, a viac ako 30

konferenčných príspevkov vo forme posterov alebo ústnych prezentácií, ktorých abstrakty sú uverejnené v zborníkoch. Pravidelne sa zúčastňuje odborných sympózií v Spojenom kráľovstve, Írsku a Spojených štátoch amerických. Svoju prácu prezentoval ako pozvaný prednášateľ (invited speaker) vo Veľkej Británii, Írsku a na Slovensku.

Dielo. *Päť najvýznamnejších publikácií*:

V. Pucovský, M.I. Harhun, O.V. Povstyan, D.V. Gordienko, T.B. Bolton: Close relation of arterial ICC-like cells to the contractile phenotype of vascular smooth muscle cell. J Cell Mol Med. 2007, 11, 764-775.

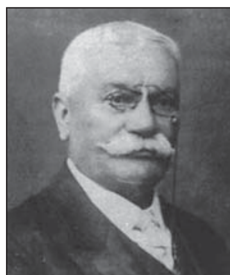
V. Pucovský, T.B. Bolton: Localisation, function and composition of primary Ca^{2+} spark discharge region in isolated smooth muscle cells from guinea-pig mesenteric arteries. Cell Calcium 2006, 39, 113-129.

V. Pucovský, R.F. Moss, T.B. Bolton: Non-contractile cells with thin processes resembling interstitial cells of Cajal found in the wall of guinea pig mesenteric arteries. J. Physiol. 2003, 552, 119-133.

V. Pucovský, D.V. Gordienko, T.B. Bolton: Effect of nitric oxide donors and noradrenaline on Ca^{2+} release sites and global intracellular Ca^{2+} in myocytes from guinea pig small mesenteric arteries. J. Physiol. 2002, 539, 25-39.

V. Pucovský, A.V. Zholos, T.B. Bolton: Muscarinic cation current and suppression of Ca^{2+}-current in guinea pig ileal smooth muscle cells. Eur.J.Pharmacol. 1998, 346 (2-3), 323-330.

Webová adresa: http://www.qub.ac.uk/cbrc/StaffList/DrVPucovsk/

ROHOŇ, Jozef Viktor – paleontológ, lekár, univerzitný profesor (7. 1. 1845 Butín, Banát – 15. 3. 1923 Praha). Otec – Ferdinand R. Mal 2 sestry a 3 bratov.

Stredoškolské štúdium ukončil v Soprone, medicínu na univerzite vo Viedni, počas štúdií na lekárskej fak., neskôr na zoológii, 1882 študoval anatómiu a histológiu v Mníchove, 1884 MUDr. R. 1888-1895 vedecky pracoval v Rusku, 1895 mimoriadny, 1903-15 riadny prof. na katedre histológie Lekárskej fak. KU, od 1915 na dôchodku v Prahe.

Ako študent dostal štipendium na výskum v zoologickej stanici v Terste, potom štipendium viedenskej akadémie vied na študijnú cestu do Neapolu. V Mníchove spolupracoval s prof. K. V. Zittelom a vydal s ním prácu o vymretých paleozoických červoch (Corodontov). Na pozvanie Rus. akadémie vied a prírodovednej spoločnosti robil výskum primitívnych rýb z rus. paleozoika, na ostrove Ösel objavil kostru primitívnej ryby z rodu Thyostes. Opisom tohto nálezu rozšíril poznanie vzniku a vývinu stavovcov. Ďalšie práce sa týkajú geológie ostrova Ösel, poriečia horného Jeniseja, vých. Sibíri a pohoria Altaj. R. 1877 publikoval prácu o nervovej sústave žralokov, potom o histológii kopijovca (Ammphioxa). Pri kopijovcovi opísal aj črevné krvné telieska a gangliové bunky v mieche kostnatých rýb Teleosteí. Tieto bunky boli po ňom nazvané Rohoňove bunky. Svoje práce uvereňoval v časopisoch a zborníkoch rak., rus., bavorskej, čes. akadémie vied, Anatomického ústavu vo Viedni a Rus. mineralogickej spoločnosti v Leningrade.

Dielo (výber): Zur Anatomie der Hirnwindngen bei den Primaten. München 1884; Bau und Verichtungen des Gehirns. Heidelberg 1887.

Literatúra: Babor, J. F.: Zoznam publikácií V. Jozefa Rohona. Bratislavské lekárske listy, 25, 1945, P 3, 12, s. 13-14; Priekopnícke vedy a techniky na Slovensku 2, Ba 1988, s. 497-499. Biografické články: Bratislavké lekárske listy, 25, 1945, P 3-12, s. 11-14; Ľudové čítanie, 1, 1955, č. 9; Biológia, 15, 1960, s. 474-477; nekrológy: Bratislavké lekárske listy, 2, 1923, s. 352-354. – Rizner 4, s. 253-254; PSN 3, s. 869; Archív BiO MS (výpis z matriky).

Slovenský biografický slovník V. zväzok (R-Š), Matica slovenská, Martin 1992, s. 103.

SABO, Ján, doktor poľnohospodárskych vied, vedecký spolupracovník na Ústave pre chmeľ, cirok a liečivé rastliny novosadského Inštitútu pre rastlinárstvo a zeleninárstvo. Hlavné odbory činnosti: pestovanie a použitie chmeľu.

Narodil sa v Báčskom Petrovci 20. 8. 1955; rodičia: otec Ján Sabo, matka Mária Sabová, r. Bendová; manželka Dr. med. Anna Sabová, r. Vargová, riadna profesorka farmakológie a toxikológie na Lekárskej fakulte Univerzity v Novom Sade. Majú dve deti Stanislavu a Danielu.

Základnú školu zakončil v Kulpíne roku 1969 a Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci roku 1973.

Poľnohospodársku fakultu v Novom Sade (1979) ukončil obhajobou diplomovej práce z oblasti zeleninárstva Pestovanie cibule sadzačky v ZOZP Petrovec, Báčsky Petrovec. Vo Vedeckom inštitúte pre rastlinárstvo a zeleninárstvo zamestnal sa 1. 1. 1981. Magisterskú tézu obhájil na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (1986) z oblasti agrotechniky chmeľu pod názvom Vplyv obdobia a hlbiny strihania na morfologické vlastnosti, úrodu a akosť chmeľu. Touto problematikou sa zaoberal aj neskôr. Jeho doktorská dizertácia patrí tiež do oblasti agrotechniky chmeľu: Hlávka chmeľu ako faktor jeho morfologických, fyziologických a úrodných vlastnosti (Humulus Lupulus L.). Bola obhájená na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (1999). V roku 2002 Dr. Ján Sabo získal hodnosť vedeckého spolupracovníka.

V záujme vlastného vedeckého a odborného vzdelávania Dr. Ján Sabo realizoval opätovný pobyt vo Výskumnom a šľachtiteľskom ústave chmeliarstva, Žatec (vtedy ČSR) a Deutsche Gesselschaft für Hopfenforschung Hans-Pfült-Institut, Hüll (Nemecko).

Je členom Komisie pre uznávanie odrôd chmeľu Srbska, Spoločnosti pre ochranu rastlín Srbska a Združenia biochemikov Vojvodiny.

Dr. Ján Sabo ovláda slovenský, srbský, anglický a ruský jazyk.

Výsledkom jeho vedeckej a odbornej činnosti je okolo 90 príspevkov, autorských a spoluautorských. V tomto počte je 6 príspevkov uverejnených v časopisoch medzinárodného významu a 21-krát ide o vystúpenie na medzinárodných stretnutiach, konferenciách a kongresoch.

V roku 2001 získal medzinárodný rad Rytiera chmeľu.

Evidovaná je jeho účasť v šiestich výskumných projektoch.

Dr. Ján Sabo zastával funkciu predsedu Báčskopetrovskej obce.

Dr. Ján Sabo zastával funkciu predsedu Zhromaždenia Báčskopetrovskej obce a súčasne je štátnym tajomníkom Ministerstva Srbska pre ľudské a menšinové práva.

Dielo. *Príspevky v časopisoch medzinárodného významu*: – Euopean Journal of Drug Metabolism and Pharmacokinetics: 27(3):149-151; 27(3):153-156; 29(2):87-90; International of Agrophysics: (8):697-703; Pharmaceutical Biology: 39(2)142-145; Rostlinná výroba: 47(5):201-204.

Vystúpenia na medzinárodných stretnutiach uverejnené celé: Proceeding of the Scientific Commision of IHC Convetion. Pécs, Hungary 48-57; Proc. AgEng ,94, Vol. 1, p. 402-404; Acta Horticulturae, Vol. 2 (462):467-472; Proceeding of 2nd Balkan Symposium on Field Crops, 465-468, Novi Sad, Yugoslavia (1998); Proceedings of the Technical Commission I.H.G.C. of the XLVIIIth International Hop Growers Congress, 64-71, Canterburz, England, 6-10. August 2001; Proceedings of the 6th Conference EFPP 2002, Prague, Plant Protection Science, 38 (Special Issue 2), 313-315; Commission of the Internatinal Hop Growers‘ Convention, 22-26, Dobrna – Žalec, Slovenija, 24-27. June 2003.

SABOVÁ, rod. VARGOVÁ, Anna, doktor medicínskych vied, riadny profesor farmakológie a toxikológie na Lekárskej fakulte v Novom Sade; hlavné odbory činnosti: klinická farmakológia, farmakoepidemiológia, antimikróbne liečivá, kardiovaskulárna farmakológia, reológia, liečivé rastliny.

Narodila sa 15. 5. 1956 v Bačskom Petrovci. Otec Dr. medicíny Ján Varga, matka Mr. Anna Vargová, r. Speváková. Vydatá – manžel Dr. Ján Sabo, vedecký spolupracovník v Ústave pre chmeľ, cirok a liečivé rastliny novosadského Inštitútu pre rastlinárstvo a zeleninárstvo.

Osemročnú základnú školu vychodila v Kysáči a gymnázium v Báčskom Petrovci (1970-1974).

Lekársku fakultu, všeobecné usmernenie, ukončila v Novom Sade (1979) s priemernou známkou 9,6. Po ukončení štúdia a ukončenej záväznej stáži pracovala pol roka v Dome zdravia, Nový Sad, v kysáčskej ambulancii, ako lekárka všeobecnej praxe. Za asistenta praktikanta na predmet farmakológia a toxikológia na Lekárskej fakulte v Novom Sade bola zvolená 20. 2. 1981. Druhý kurz klinickej farmakológie absolvovala v Tuzle (1981).

Magisterskú prácu Vzťah pacienta zo zvýšeným tlakom k lieku a liečeniu pri hypertenzii artérie obhájila na Lekárskej fakulte v Novom Sade (1983). Opätovné voľby na hodnosť asistenta boli uskutočnené v roku 1984.

Doktorskú dizertáciu Vplyv tokoferolu a derivátu vitamínu K na reologické vlastnosti krvi obhájila tiež na Lekárskej fakulte v Novom Sade (1988).

Hodnosť docenta Dr. Anna Sabová získala v roku 1989. Táto hodnosť jej bola opätovne potvrdená (1994). Mimoriadnou profesorkou sa stala v roku 1995 a riadnou profesorkou v roku 2000. Prednáša na Lekárskej fakulte v Novom Sade na riadnych štúdiách, oddelenie medicína, farmácia, stomatológia, zdravotnícke ošetrovanie (v srbskej a anglickej reči); na postgraduálnych štúdiách dobrá klinická prax, na Technologickej fakulte v Novom Sade na oddelení farmaceutická technológia, na Lekárskej fakulte v Čiernej Hore, oddeleni medicína, na Vysokej škole zdravotníctva na Slovensku predmet farmakoekonomika.

Študijné pobyty realizovala v Nórsku, Fínsku a Grécku.

Komunikuje (hovorí a píše) po slovensky, po srbsky, po anglicky a po rusky.Toho času na Lekárskej fakulte v Novom Sade zastáva nasledujúce funkcie: je riaditeľkou Katedry pre farmakológiu, toxikológiu a klinickú farmakológiu, výkonným tajomníkom Etickej komisie Fakulty, predsedníčkou Komisie pre magisterské štúdium; je členkou Komisie pre lekárstvo Senátu Univerzity v Novom Sade; predsedníčkou Sekcie pre klinickú farmakológiu Srbska, zakladateľom a členom Združenia pre farmakológiu Srbska; členom Sekcie pre farmakoekonomiku Srbského fondu pre lieky; konzultantom republikového Ministerstva pre zdravotníctvo Čiernej Hory a členom Komisie pre reformu predpisov o liekoch Čiernej Hory.

Dr. Anna Sabová uverejnila sama alebo ako spoluautorka štyri monografie, deväť učebníc a pomôcok pre študentov, vyše 200 príspevkov v domácich a medzinárodných časopisoch, s toho okolo deväťdesiat bolo prezentované na medzinárodných vedeckých a odborných stretnutiach vo forme úvodnej prednášky (tri) alebo príspevku uverejneného v celosti; bola účastníčkou v desiatich výskumných projektoch, vedúcou dvanástich magisterských téz a štyroch doktorátov.

Dielo. *Monografie*: Stanulović, M., A. Sabo, N. Rončević: Klinička farmakologija dečijeg uzrasta. Medicinska knjiga, Beograd – Zagreb 1991; Jakovljević, V., M. Stanulović, A. Sabo, M. Mikov: ATC-DDD, Ortomedics. Novi Sad 2000; Škrbić, R., S. Stoisavljević, A. Sabo i sar.: Esencijalni lijekovi Republike Srpske. Medicinski fakultet, Banja Luka 1999; Milovanović, D., M. Mikov, S. Janković, A. Sabo: Farmakologija sulfasalazina – polje novih mogućnosti. Kragujevac – Novi Sad 2004. učebnice a učebné pomôcky – Sabo, A., Z. Tomić, M. Stanulović: Antibakerijski lekovi. 2001; Sabo, A., Z. Tomić, M. Stanulović: Antibakterijski lekovi. 2005 (drugo izmenjeno i dopunjeno izdanje). kapitole v učebniciach – Varga, J., A. Sabo: Zdravstvena zaštita dece. In: D. Žigić: Opšta medicina. Srpsko lekarsko društvo, Beogad 1993, s. 117-190; Sabo, A.: Najčešće korišćšni lekovi u pedijatriji. In: Opšta medicina (drugo izmenjeno i dopunjeno izdanje). Srpsko lekarsko društvo, Beograd 1995. pomôcky pre študentov – Mikov, M., J. Popović, A. Sabo: Priručnik iz farmakologije, toksikologije i kliničke farmakologije, specijalni deo. Nova prosveta 1992; Popović, J., A. Sabo, M. Mikov: Priručnik iz farmakologije, toksikologije i kliničke farmakologije, opšti deo. Nova Prosveta 1992; Sabo, A., M. Mikov, J. Popović: Priručnik iz farmakologije, toksikologije i kliničke farmakologije, test pitanja. Nova Prosveta 1992; Popović, J., A. Sabo, M. Mikov: Priručnik iz farmakologije, toksikologije i kliničke farmakologije (preštampano izdanje). Nova prosveta 1995; Đaković, K., M. Stanulović, A. Sabo: Test pitanja iz farmakologije, za studente medicine i stomatologije. Medicinski fakultet, Novi Sad 2000.

SÉČOVÁ – PINTÍROVÁ, Anna, magisterka etnológie, kulturológie a pedagogiky, sa narodila 6. 6. 1978 v Báčskej Palanke. Rodičia: otec Štefan Séč (1959), referent, matka Anna Séčová, r. Maďarová (1956), domáca; súrodenci: brat Rastislav Séč (1982), študent na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Vydala sa 30. 9. 2006; manžel Vladimír Pintír (1979) má ukončenú strednú hudobnú školu a pracuje ako dizajner v marketingu pri výrobe reklamných klipov.

Základnú školu vychodila v Pivnici a Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci. Po skončení gymnázia nastúpila na vysokú školu v Nitre. Študovala na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa na katedrách etnológie a kulturológie. Počas štúdia absolvovala viacej terénnych výskumov v oblasti etnológie na území Slovenskej republiky. Diplomovú prácu na tému Súčasná slovenská svadba v obci Pivnica úspešne obhájila na katedre etnológie roku 2003. V tom istom roku na katedre etnológie, kulturológie a pedagogiky urobila štátnu záverečnú skúšku, bola promovaná a bol

jej udelený titul magistra. V nasledujúcom roku diplom o ukončení vysokej školy nostrifikovala na Filozofickej fakulte v Belehrade.

V máji 2004 nastupila do Múzea Vojvodiny v Novom Sade a pracuje ako praktikantka v etnologickom oddelení múzea. Roku 2005 ukončila prax štátnou odbornou skúškou a obhájením odbornej práce na tému Kataloška obrada kovačkog alata na primeru kovačke radionice iz Nove Crnje. Získala titul kustódky. Roku 2006 sa zamestnala v Múzeu Vojvodiny, pracuje v etnologickom oddelení.

Je často členkou odbornej poroty vymenovanej NR SNM, ktorá mala na starosti výber zástavy, vlajky a erbu slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku, ako i poroty na detskom folklórnom festivale Zlatá brána v Kysáči (2004, 2005, 2006). Zúčastnila sa na rôznych projektoch NR SNM a Múzea Vojvodiny.

Je členkou Muzeálnej spoločnosti Srbska (Muzejsko društvo Srbije) a zúčastňuje sa jej seminárov.

Spolupracuje s týždenníkom Hlas ľudu, kde uverejňuje odborné texty z oblasti etnológie – cyklus kalendárnych a rodinných obyčají. Píše aj po srbsky a snaží sa prezentovať slovenskú kultúru väčšinovému obyvateľstvu Srbska. Spolupracovala s TV NS a s TV Duna ako odborná konzultantka. Dnes pracuje v Múzeu Vojvodiny a žije v Báčskom Petrovci, zaoberá sa vedeckovýskumnou prácou a uverejňuje odborné príspevky.

Dielo. *Lit*.: Slovenská hudba vo Vojvodine 2006. Zborník prác 2. konferencie muzikológov a hudobných odborníkov, Báčsky Petrovec, 15. 9. 2006, s. 42.

SELEŠTIANSKY, Ján, doktor medicíny, kardiochirurg. Narodil sa 3. 3. 1951 v Báčskom Petrovci od otca Jána a matky Zuzany, rod. Beličkovej.

Zakončil Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave 1975. Od 1977 do 1980 pracoval na II. Chirurgickej klinike Univerzity Komenského v Bratislave.

Od roku 1980 bol zamestnaný na Klinike kardiovaskulárnej chirurgie Lekárskej fakulty v Novom Sade, na funkcii lekára špecialistu v Oddelení pre koronárnu chirurgiu. Teraz je samostatne pracujúcim kardiochirurgom.

Aktívne sa zúčastňuje na kardiochirurgických snemovaniach v krajine a v zahraničí.

Hovorí a píše po anglicky.

Toho času pôsobí na Slovensku.

Dielo. *Lit*.: Desať rokov činnosti obnovenej Matice slovenskej v Juhoslávii. Báčsky Petrovec : Matica slovenská v Juhoslávii, Kultúra 2001, s. 157.

SIRÁCKY, Andrej (pseud. DAV, Krásoslav, Violánus) – novinár, filozof, sociológ, politológ, univerzitný profesor, akademik ČSAV a SAV (9. 12. 1900 Báčsky Petrovec – 29. 9. 1988 Bratislava). Otec Ondrej S., poľnohospodársky robotník (1875-1919), matka Anna, rod. Čapeľová, poľnohospodárska robotníčka (1878-1912), sestra Zuzana, vyd. Piktorová, učiteľka (1908-1938). Manželka Zuzana, rod. Majerová (1910-1983), dcéra Želmíra, vyd. Babušková, redaktorka, prekladateľka (1931).

R. 1907-13 navštevoval ľud. školu v Petrovci, 1913-17 študoval na gymnáziu vo Vrbase a 1917-18 v Sarvaši, zač. 1918 narukoval, ako vojak rak.-uh. armády účastník prvej svetovej vojny, 1918-21 pokračoval privátne v gymnaziálnom štúdiu vo Vrbase, 1921 maturoval, potom krátko študoval medicínu na lekárskej fak., 1921-25 filozofiu, čes. a slov. jazyk a litertúru (prof. F. Krejči, J. Vlček, V. Forster) na Filozofickej fak. KU v Prahe. R. 1926 PhDr., 1948 doc., 1952 mimoriadny, 1953 riadny univ. prof. a člen korešpodent SAV, 1955 akademik SAV, 1958 člen korešpodent ČSAV a DrSc., 1972 akademik ČSAV. R. 1919-21 príležitostný robotník a sadzač, 1925-41 stredošk. učiteľ na slov. gymnáziu v Petrovci, 1941 po okupácii časti Juhoslávie Maďarskom horthyovským režimom suspendovaný, za protifašistické politické postoje perzekvovaný, väznený, potom nezamestnaný, 1942-43 redaktor časopisu Slov. jednota v Budapešti, 1943-44 robotník, 1944-48 riaditeľ slov. gymnázia v Petrovci, 1948 reemigroval i s rodinou na Slovensko, usadil sa v Bratislave. R. 1948-74 vysokošk. učiteľ

(prednášal marx.-leninskú filozofiu, dialektický a hist. materializmus, sociológiu, dejiny sociológie etiku) a organizačno-riadiaci pracovník na UK, súčasne 1965-70 riaditeľ Sociologického ústavu SAV, 1975-78 riaditeľ, 1978-81 vedúci vedecký pracovník a 1981-88 vedecký pracovník – konzultant v Ústave filozofie a sociológie SAV.

R. 1921 získal ako sirota štipendium pre vysokošk. štúdium na KU v Prahe, kt. poskytovala ČSR niektorým najmä nemajetným občanom čes. a slov. pôvodu zo spojeneckých štátov Malej dohody. Počas pražských štúdií nadviazal úzke kontakty s ľavicovo orientovanými slov. vysokoškolákmi (J. R. Poničan, D. Okáli, E. Urx, J. Tomášik-Dumín, Ľ. Obrulovič, V. Clementis, M. Furdík) a participoval na ich politických a kult. aktivitách, 1922 spoluzakladateľ Voľného združenia študentov-socialistov zo Slovenska a 1924 marx. skupiny a revue DAV. R. 1943-44 účastník ilegálneho protifašistického odboja, príslušník partizánskej jednotky Novosadský oddiel, s kt. sa podieľal na oslobodzovaní slov. a srb. osád v okolí Petrovca. Od 1948 po príchode na Slovensko 40 rokov pôsobil vo vysokých politických, št., vedeckých a pedagogických funkciách, v kt. v 50. a 60. rokoch sa stotožnil s vládnúcou totalitnou ideológiou, jeden z predstaviteľou marx.-leninistického dogmatizmu, 1968-69 vystúpil proti obrodnému procesu, signatár Naša cesta je leninizmus (Rudé právo-Pravda. 1970), postavil sa za politiku a normalizátorské vedenie KSČ na čele s G. Husákom, na týchto pozíciách zotrval v 70. i 80. rokoch.

Publikovať začal už na gymnáziu, autor malých literárnych útvarov (verše, krátka próza) a článkov, kt. prispieval do periodík Slovákov vo Vojvodine (Dolnozemský Slovák, Nár. jednota a i.). V Prahe rozvinul spisovateľskú i kriticky soc. orientovanú publicistickú činnosť, prispieval hl. do ľavicových a marx. novín a časopisov (Mladé Slovensko, Svojeť, Pravda chudoby, Rob. noviny, Spartakus, Proletárska nedeľa, DAV, ale aj do Slov. denníka a Národního osvobození), člen literárneho spolku Svojeť. V prozaickej i básnickej tvorbe kritizoval povojnovú spoločnosť, zástanca soc. slabých vrstiev, pri zobrazovaní skutočnosti realistické prvky kombinoval s avantgardnými postupmi, v úvahách a kritikách sa zaoberal dielami súčasníkov (M. Krleža, J. Čajak, M. Rázus, F. X. Šalda, I. Krasko), 1924-25 redigoval DAV. Publicistickú tvorbu, kt. realizoval po návrate do Petrovca najmä v Nár. jednote, zameral na fejtóny, úvodníky, literárno-kritické články a kurzívky, výber z nich vydal v knižnom debute pod názvom Za svetlom života (1932). Po 1933 v publicistike zaujal dôsledné protifašistické postoje. Redaktor krajanskej tlače: 1923 s J. Čajakom redigoval časopis Svit, od 1933 Náš život (1946-48 jeho hl. redaktor), 1934-41 Nár. jednota a 1942-43 s J. Čajakom a M. Topoľským Slov. jednotu. Od 1932 sa agilne zúčastňoval na krajanskom hnutí v rámci kult. a osvetových akcií MS v Juhoslávii.

Jeho rozsiahle dielo zahŕňa takmer 20 monografií a stovky statí, štúdií, esejí a úvah, v kt. dôsledne aplikoval marx.-leninskú ideológiu. V pražskom období publikoval literárno-filozofickú úvahu O proletárskom umení (Pravda chudoby, 1924), v kt. vysvetľoval svoje kritické, schematizmom a zjednodušením poznamenané stanovisko k vtedajšiemu modernému umeniu, a filozofický a sociologický relevantnú stať O takzvanom „rozpore" indivídua a spoločnosti (DAV, 1925) s dokazovaním, že predmetný rozpor zanikne v kom. spoločnosti. R. 1926 obhájil dizertačnú prácu Problem etickej hodnoty. Počas pôsobenia v Juhoslávii hľadal, analyzoval a osvojoval si aj iné zdroje európskeho myslenia a kultúry, čo svedčí o jeho rozporuplnom teoretickom vývine. V monografii Sila slov a myšlienok (1943) sa prejavili vplyvy nemarx. myšlienkových smerov, dotkol sa niekt. filozofických, psychologických i socialistických aspektov kultivácie súvekého človeka. Nový ortodoxne marx. prístup začal vo svojej tvorbe uplatňovať už monografiou Umierajúca civilizácia na prelome vekov (1946). Konkrétne sa tu venoval problému, kt. rezonoval vo všetkých jeho ďalších prácach až po knihu Sociálny svet človeka (1974), a to problematike interakcie človeka a spoločnosti, osobnosti a kolektívu, jednotlivca a celku. Po príchode do ČSR v 50. rokoch podrobil zvlášť sociológiu nekompromisnej kritike a odmietol ju ako burž. pravdu, čím sa zúčastnil na dočasnom inhibovaní vývinu sociológie na Slovensku ako vednej disciplíny. Jeho práce z tohto obdobia mali iba propagandistický charakter, stali sa argumentačnou základňou a východiskom pre ideologickú konfrontáciu s nemarx. filozofickými smermi. Po 1960 zvláštny teoretický záujem venoval najmä znovuobjavenej sociológii, osobitne sa zaoberal problémami spätými s resuscitáciou a opätovným konštituovaním sociológie ako vedy, jej inštitucionálizáciou, miestom v spoločenskom vedomí i spoločensko-vednom výskume, zamyšľal sa nad špecifikami marx.-leninskej sociológie, jej predmetom a štruktúrou. Vlastný model marx.-leninskej sociológie ako teoreticko-empirickej vedy o spoločnosti sa pokúsil konštruovať v monografiách Sociológia (1966) a Sociológia a integrácia vied

(1968). Zatiaľ čo v prácach zo 60. rokov sa predovšetkým sústredil na teoretické otázky vzťahu filozofie a sociológie, v 70. rokoch v publikáciách Problémy a perspektívy socializmu (1972) a Sociálny svet človeka (1974) sa zamýšľal nad otázkami rozvoja social. spoločnosti a hypotetickými perspektívami integrácie ľudstva na báze komunizmu. R. 1979 vydal výber zo štúdií publikovaných v rokoch 1972-77 pod názvom Doba a myslenie, v kt. analyzoval ideovo-teoretické problémy súvekého vývoja. Štúdie uverejňoval v odborných periodikách Philosophica Slovaca, Filozofický časopis SAV, Slov. filozofický časopis, Otázky marx. filozofie, Filozofia, Sociológia, Sociologický časopis ČSAV a i., prispieval aj do dennej tlače (Pravda, Rudé právo, Smena) a časopisov (Nové slovo, 1970-76 predseda jeho redakčnej rady, Osveta, Nová mysl, Pod zástavou socializmu, Tvorba a i.), člen hl. redakcie Encyklopédia Slovenska. Jeho práce sú vedecky a myšlienkovo neproduktívne, pretože vychádzali z aprioristických, deformovaných predstáv o spoločnosti.

R. 1971-75 člen ÚV KSS a jeho ideologickej komisie, 1960-64 poslanec SNR a člen jej predsedníctva, 1952-53 dekan Filozofickej fak. UK, 1953-56 rektor UK, 1956-61 predseda a 1961-64 podpredseda SAV, podpredseda a člen Prezídia ČSAV, od 1974 zahraničný člen Akadémie vied ZSSR. R. 1956 účastník svetového filozofického kongresu v Amsterdame, 1958 v Benátkach, 1968 vo Viedni, 1973 vo Varne a 1978 v Düsseldorfe, 1962 sociologického kongresu vo Washingtone a 1966 v Évian-les-Bains.

R. 1949 nositeľ Nár. ceny, 1960 vyznamenaný Radom práce, 1962 zlatou plaketou ČSAV Za zásluhy o vedu a ľudstvo, 1970 Radom republiky, Radom juhosl. zástavy a zlatou plaketou ČSAV F. Palackého, 1974 Medailou J. A. Komenského a nositeľ št. ceny SSR, 1980 laureát št. ceny K. Gottvalda.

Dielo. *Publicistické*: Za svetlom života. Báčsky Petrovec 1932. próza: Natar. Divoké sny a fádny život. Život a geregy apka Cvrčiaka. Tulákova láska. Nemocní ľudia. In: Červená sedma. Ba 1964, s. 167-202 (editor Š. Drug); spomienky: Začiatky socialistickej literatúry a hnutia DAVu. In: Spomienky a štúdie. Ba 1965, s. 319-336; filozofické, sociologické a politologické: Sila slov a myšlienok. Báčsky Petrovec 1943; Umierajúca civilizácia na prelome vekov. Tamže 1946; Kultúra a mravnosť. Ba 1949; Slovanstvo a svetový mier. Ba 1949; Od kapitalizmu k socializmu. Ba 1950; Pôvod prvotných ideológií. Ba 1952; Prírodné a spoločenské prostredie. Ba 1952; Vznik a vývoj náboženstva. Mt 1953; Klérofašistická ideológia ľudstva. Ba 1955; O vzniku a rozvoji sociológie. Ba 1965; Sociológia politiky. Ba 1965; Sociológia. Ba 1966; Sociológia a integrácia vied. Ba 1968; Sociálny svet človeka. Ba 1974; Sociológia myslenia a činu. Ba 1976 (s K. Rychtařikom); výbery: Za socialistickú vedu a kultúru. Ba 1960; Problémy a perspektívy socializmu. Ba 1972; Doba a myslenie. Ba 1979; Na prelome vekov. Ba 1984; štúdie a referáty (výber): Niektoré problémy marxistickej vedy a filozofie. Philosophica Slovaca, 2-3, 1947. s. 207-213; K otázke formovania socialistického človeka. Filozofický časopis SAV, 8, 1953, s. 95-140; Proti prežitkom ľudáckej klérofašistickej ideológie. Tamže, 9, 1954, s. 125-149; O niektorých otázkach ideologického boja na Slovensku. Filozofický časopis SAV, 10, 1955, s. 88-97; Ku kritike buržoáznych teórií o vzniku a podstate náboženstva. Slov. filozofický časopis, 11, 1956, s. 135-152; K niektorým problémom buržoáznej sociológie a filozofie. Slov. filozofický časopis, 12, 1957, s. 90-98; K niektorým otázkam vedy a umenia v kultúrnej revolúcii. Slov. filozofický časopis, 14, 1959. s. 287-295; Marxistická filozofia a umenie. Otázky marx. filozofie, 16, 1961, s. 204-214; Revolučnosť a pokrokovosť davistov. Tamže, 19, 1964, s. 501-506; Štruktúra sociológie a filozofia vo vzťahu k „vedám o človeka". Filozofia, 23, 1968, s. 289-298; H. Marcuse a problémy vyspelej priemyselnej spoločnosti. Tamže, 24, 1969, s. 409-420; O vzťahu filozofie a sociológie. In: Studia sociologica. Ba s. 7-29; Lenin a revolučná teória spoločnosti. Nová mysl, 23, 1969, s. 1492-1506; K teoretickým a empirickým otázkam analýzy socialistickej spoločnosti. In: Zborník FFUK, Philosophica 10, 1969, s. 135-156; Lenin a naše spory o ontológii a poznaní. Filozofia, 25, 1970, s. 197-208; Poznávať všeobecné a špecifické. Nová mysl, 25, 1972, s. 809-816; Leninov prínos do filozofie. In: Zborník FFUK, Philosopfica 11, 1972, s. 5-28; Poslanie našej filozofie. Filozofia, 28, 1973, s. 105-114; Dav, minulosť a dnešok. Tamže, 29, 1974, s. 565-575.

*Literatúra***:** bibliografie: Bibliografia diel akademika A. Siráckeho. Filozofia, 30. 1975, s. 604-607; monografie: Šiška, M.: Publicista Andrej Sirácky. Pa 1986; štúdie: Bodnár, J.(Úvod). In: Sirácky, A.: Za socialistickú vedu a kultúru. Ba 1960, s. 5-20; Fischerová, A. – Drug, Š.: Generácia Červenej sedmy. In: Červená sedma. Ba 1964, s. 347-362, 380-382; Bodnár, J.: Individuálny a sociálny svet človeka. Filozofia. 30, 1975, s. 573-583; Wild, A.: Sirácky a marxistické východiská v zápase o orientáciu človeka a spoločnosti. Tamže, s.584-603; Cirbes, V.: V službách vedy, revolúcie a socializmu. Tamže, 35. 1980, s. 601-612; Bodnár, J.: Moderná veda a problémy človeka. Tamže, s. 613-631; Topoľský, M.: Vedec – veda – spoločnosť. Tamže, s. 632-639; Hajko, D.:Príspevok A. Siráckeho k formovaniu marxisteckej teórie kultúry. Tamže, s. 640-646; Kollár, K.: K vývinu sociálno-filozofických názorov A. Siráckeho v medzivojnovom období. Tamže, 44, 1980, s. 442-453; iné: Drug, S.: DAV a davisti Ba 1965, s. 12, 16 17 an.; Dolan, O.: Univerzita Komenského. Ba 1968, s. 117; Prehľad dejín KSČ na Slovensku. Ba 1971, s. 157; Okáli, D.: Literárna teória a kritika davistov. Ba 1976, s. 185-224; Šmatlák, S.: Program a tvorba. Ba 1977 (red.); Hajko, D.: Začiatky marxistickej filozofie na Slovensku. Ba 1987 (red.); Dejiny Slovenska 6. Ba 1988 (reg.); biografické články: Filozofický časopis, 10, 1955, s. 351-352; 23, 1975, s. 913-923; Filozofia, 25, 1970, s. 605-607; Sociológia 7, 1975, s. 481-483; 12, 1980, s. 289-291; Sociologický časopis, 16, 1980, s. 465-469; Ateizmus, 8, 1980, s. 395-404; nekrológy: Nové slovo, 30, 1988, č. 41, s. 12; Sociológia, 20, 1988, s. 703; Naša univerzita, 35, 1988,-89, č. 3, s. 7; Ateizmus, 17, 1989, s. 297-299; Filozofia, 44, 1989, s. 128. – Slušná, O.: Kto je kto na Slovensku, 1969. Ba 1970, s. 388; RDSL, s. 209; PSN 4, s. 88; Pyramída, č. 164, s. 5247, ES 5, s. 238; ESS 2, s. 104-105; OPES 2, s. 225; Acrhív BiO MS (dotazníky 1967, 1981, 1990, životopis, článková bibliografia a i. dokumenty).

Slovenský biografický slovník, V. zväzok R-Š, Matica slovenská, Martin 1992, s. 265-266.

SIRÁCKY, Ján PhDr., CSc. Narodený v Báčskom Petrovci 29. 5. 1925, v chudobnej roľníckej rodine. Tu vychodil štyri triedy ľudovej školy a päť tried slovenského gymnázia.

Po okupácií Báčky horthyovským Maďarskom roku 1941, keď bolo toto gymnázium zatvorené, pokračoval v štúdiu na Gymnáziu so slovenskou vyučovacou rečou v Šuranoch, ale zmaturoval roku 1944 ako súkromný žiak rovnakého gymnázia v Košiciach. V lete roku 1944 sa podobne ako väčšina žiakov slovenského gymnázia v Petrovci zapojil do protifašistického hnutia a od jesene roku 1944 bol príslušníkom slovenskej XIV. vojvodinskej brigády. Po jej rozformovaní koncom marca 1945 pri Štábe 51. divízie vykonával viaceré vojenské a politické funkcie až do februára 1946, keď bol demobilizovaný.

Potom bol redaktorom slovenského týždenníka Hlas ľudu a v novembri 1946 začal študovať na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Už počas štúdií bol redaktorom Pravdy a Kultúrneho života. Štúdium zakončil roku 1950 doktorátom filozofie. Roku 1950 nespravodlivo obvinený, do 1955 väznený, lebo ho neprávom odsúdili v stalinistickom protititovskom procese na 20 rokov. Rehabilitovali ho až roku 1964. Po návrate z väzenia bol 11 mesiacov nezamestnaný. Od roku 1956 pôsobil v Ústave dejín KSS ako redaktor, od roku 1957 bol vedeckým tajomníkom a redaktorom v Historickom ústave SAV, v rokoch 1961-1964 bol šéfredaktorom Vydavateľstva SAV (dnes Veda). Po návrate do Historického ústavu SAV roku 1965 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu Sťahovanie Slovákov na Dolnú zem v 18. a 19. storočí, ktorá vyšla knižne v dvoch vydaniach (1966, 1971). Roku 1968 začal pracovať v Matici slovenskej a stal sa riaditeľom novozaloženého Ústavu pre zahraničných Slovákov, kde pôsobil až do roku 1990, keď šiel do dôchodku. Zomrel v Bratislave 28. 10. 1998.

Od roku 1973 sa venoval výlučne vedeckovýskumnej činnosti. Ako prvý profesionálny historik pri výskume slovenského vysťahovalectva priniesol nielen nové faktografické, ale aj teoreticko-metodologické poznatky, vyjadrené nielen v monografiách, ale aj v syntézach. S autorským kolektívom vydal knihu Slováci vo svete I (1981) a roku 1985 samostatne Dlhé hľadanie domova. Napísal aj texty do obrazových kníh Juhoslávia (1965, 1980) a Jadran (1965) a napísal a vydal aj vyše 100 štúdií a statí publikovaných na Slovensku aj v zahraničí (najmä v Juhoslávii a Maďarsku). Je priekopníkom pri organizovaní kultúrnych stykov so zahraničnými Slovákmi.

Z juhoslovanských literatúr preložil najmä srbské romány Dobricu Ćosića, Antonija Isakovića, Branka V. Radičevića, Jary Ribnikarovej, Ivana Ivanjiho, Bogdana Šeklera, pre deti Branka Ćopića, z historickej literatúry Vladimira Dedijera, Ristu Kovijanića a Ivana Božića. Z chorvátskej literatúry preložil romány Vjekoslava Kaleba, Ranka Marinkovića, zo slovinskej literatúry romány Cirila Kosmača a Ivana Potrča, z macedónskej Božina Pavlovského a Jovana Pavlovského. Prekladal aj z češtiny, ruštiny a maďarčiny odborné a politické práce.

Od 1968 spolupracovník a člen Matice srbskej v Novom Sade. Nositeľ Radu Červenej hviezdy (1964), vyznamenaný juhoslovanskou medailou Zásluhy o národ (1945). Od 1971 vedúci lexikálnej skupiny Slováci v zahraničí v Encyklopédii Slovenska.

Dielo. *Štúdie*: K vzniku a vývoju slovenského osídľovania na Dolnej zemi v 18. storočí. In: Historický časopis, 11, 1963, č. 3, s. 433-466; Sťahovanie Slovákov na Dolnú zem v 18. a 19. storočí. In: Slovenský národopis, 11, 1963, č. 2-3, s. 193-258; Stará Pazova – centrum slovenského osídlenia v Srieme. In: Stará Pazova 1770-1970. Zborník štúdií a článkov. Nový Sad 1972, s. 91-106; Prví obyvatelia Ambrózfalvy. In: Dlhé hľadanie domova. Matica slovenská 1985, s. 135-143; Dolnozemský Slovák ako zdroj informácií o živote dolnozemských Slovákov mimo Vojvodiny. In: Slováci v zahraničí 6/1980, s. 5-27; O Komloši, Komlošanoch a ich mieste v národnokultúrnych úsiliach dolnozemských Slovákov. In: Ondrej Kulík – Slovenské ochotnícke divadlo v Tótkomloši 1907-1974. Martin 1982, s. 9-39; Dvestoročné migrácie Slovákov. In: Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, Nový Sad 2/1980, s. 5-45.

Referáty z vedeckých konferencií, príspevky v zborníkoch: Matica slovenská a zahraniční Slováci. In: Matica slovenská v našich dejinách 1863-1963. Zborník statí. Bratislava 1963, s. 292-302; Miesto a význam juhoslovanských Slovákov v dejinách československo-juhoslovanských vzťahov. In: Československo a Juhoslávia. Z dejín československo-juhoslovanských vzťahov. Bratislava 1968, s. 191-205. (Vyšlo aj v srbochorváčtine ako: Mesto i značaj jugoslovanskich Slovaka u istoriji čehoslovačko-jugoslovanskih odnosa. In: Zbornik Matice srpske za društvene nauke. Novi Sad, sv. 48/1967, s. 40-52); Spoločný postup Slovákov a Srbov v južnej Báčke pri voľbe Viliama Paulinyho – Tótha v Kulpíne roku 1869. In: Slováci a zahraničí, 1/1970, s. 83-99. (Vyšlo aj v srbochováčtine ako: Saradnja Slovaka i Srba u južnoj Bačkoj šezdesetih godina XIX veka. In: Ujedinjena omladina srpska. Zbornik radova Matice srpske, Novi Sad, 1968, s. 451-463); Slovenské gymnázium v Petrovci – významný činiteľ v rozvoji československo-juhoslovanských vzťahov. In: Petrovské gymnázium vo vývine slovenskej kultúry vo Vojvodine. Zborník prác zo sympózia. Nový Sad

1970, s. 51-61;. Päťdesiat plodných rokov. In: Päťdesiat rokov Slovenského gymnázia v Petrovci 1919-1969. Martin 1969, s. 12-24; Sarvaš a okolie v období činnosti Samuela Tešedíka. Matičné čítanie 1971, č. 26 a 1972, č. 1 – Prednesené ako referát na seminári o živote a diele Samuela Tešedíka v Šali, apríl 1971; Slováci vo Vojvodine ako historicko-etnografický fenomén. In: Tradičná kultúra Slovákov vo Vojvodine. Zborník prác z vedeckej konferencie. Nový Sad 1973, s. 11-21. (Vyšlo aj v srbochováčtine ako: Slovaci u Jugoslaviji kao istorijsko-etnografski fenomen. In: Zbornik za istoriju. Novi Sad, Matica srpska 1972, s. 109-117); Dolná zem a Slováci (Historický náčrt). In: Slovenský národopis, 23, 1975, č. 2, s. 173-182; Kultúrne (čitateľské) potreby a možnosti dolnozemských Slovákov (do polovice dvadsiatych rokov). In: Výročie časopisu Svit ako päťdesiat rokov organizovaného literárneho života Slovákov vo Vojvodine. Zborník prác z vedeckej konferencie. Nový Sad 1975, s. 59-73; Niektoré historicko-etnografické aspekty a problematika výskumu dolnozemských Slovákov. In: Slováci v zahraničí 3/1979, s. 94-107; Pôsobenie a dosah Dolnozemského Slováka v békešskej a čanádskej oblasti. In: Výročie časopisu Dolnozemský Slovák ako 75 rokov kontinuity slovenskej publicistiky vo Vojvodine. Nový Sad 1979, s. 107-113; Súčasný stav a problematika výskumu dejín zahraničných Slovákov. In: Vysťahovalectvo a život krajanov vo svete. Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie, júl 1980; Slovenské vysťahovalectvo a zahraniční Slováci. In: Studia Academika Slovaca 5. Prednášky XII. Letného seminára slovenského jazyka a literatúry. Bratislava 1976, s. 479-491; Novšie výsledky výskumu minulosti a súčasného života Slovákov v MĽR a SFRJ. In: Zborník prednášok z letného kurzu slovenského jazyka a kultúry pre poslucháčov zo zahraničia. Bratiuslava 1982, s. 268-279; Pokrokové tradicie zahraničných Slovákov a ich vyvrcholenie v období boja proti fašizmu počas druhej svetovej vojny. In: Slováci v zahraničí 3/1979, s. 7-25.

Encyklopédia Slovenska, V. zväzok R-Š, VEDA, Bratislava 1981, s. 238; Vydavateľstvo FORMÁT.

SIVČOVÁ, r. MOLNÁROVÁ, Milotka, Mr., narodená vo Vrbase 7. 4. 1971, asistentka-praktikantka na Oddelení filozofie Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade.

Otec Pavel Molnár, kožušník; matka Anna Molnárová, r. Šimeková, robotníčka; sestra Vierka Nvota, r. Molnárová; manžel Alexander Sivč; deti Martin a Ema.

Základnú školu Svetozara Miletića vychodila vo Vrbase. Gymnázium skončila v Sriemskych Karlovciach (1987-1989) na odbore kulturológia-knihovníctvo. Na Filozofickej fakulte v Novom Sade získala hodnosť diplomovaného profesora filozofie obhajobou témy Fundamentalna ontologija i problem istine (1996) a hneď sa zapísala na magisterské štúdiá. Do decembra r. 2001 zložila všetky plánom určené skúšky s priemernou známkou 9,83. Magisterskú tézu Hajdegerova kritika logike obhájila 26. 10. 2005.

Na Katedre filozofie Filozofickej fakulty v Novom Sade bola angažovaná ako spolupracovníčka na projekte Transformacija filozofije i moderno društvo od 1. 4. 1997. do 1. 4. 1998; ako asistentka-praktikantka na predmetoch logika i filozofická metodológia od 1. 10. 1998; ako asistentka-praktikantka na predmetoch filozofická metodológia a metodika výučby filozofie od 20. 3. 2006.

V Oddelení pre spoločenské vedy Matice srbskej v Novom Sade bola angažovaná na projekte Studije modernog doba (1998-2000).

Ako spolupracovníčka bola angažovaná na projekte Pokrajinského sekretariatu pre vedu (Mesto filozofije u modernom društvu, 2005).

Hovorí po srbsky a po anglicky; pasívne používa nemčinu.

Dielo. *Uverejnené príspevky*: Fundamentalna ontologija i problem istine. Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, XXVI, Novi Sad 1998; Refleksivitet i subjektivnost. Pedagoška stvarnost, 1-2, XLVIII, Novi Sad 2002; Moderna i savremena filozofija. Arhe, 1/2004.

SLÁDEČEK, Michal, doktor politických vied, narodený v Belehrade 1. 4. 1967, vedecký spolupracovník (research fellow) v Inštitúte pre filozofiu a spoločenské vedy. Hlavné odbory pôsobenia: filozofia, politická filozofia.

Rodičia: otec Michal Sládeček (Padina 1938), diplomovaný ekonóm; matka Jarmila Sládečeková, r. Stupavská (Šíd, 1938), profesorka ruštiny a slovenčiny; sestra Jarmila Ćendićová, r. Sládečeková (Belehrad, 1961), profesorka dejín umenia; brat Stanislav Sládeček (Báčsky Petrovec, 1963), filmový a televízny režisér.

M. Sládeček vychodil základnú školu v Kovačici (1974-1982), gymnázium tiež v Kovačici (1982-1984) a v Báčskom Petrovci (1984-1986). Na Filozofickej fakulte v Belehrade vyštudoval filozofiu (1986-1993). Magisterskú prácu pod názvom Pojam jezičkih igara i jezičkih pravila u filozofiji kasnog Wittgensteina obhájil na Filozofickej fakulte v Belehrade (2000) a doktorát pod názvom Koncepcija političke zajednice u liberalno-komunitarnom sporu na Fakulte politických vied v Belehrade (2007).

M. Sládeček pobudol jeden rok na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1994-1995) ako asistent na predmete metodológia a logika. Od roku 1995 dodnes je zamestnaný na Inštitúte pre filozofiu a spoločenské vedy v Belehrade.

Je členom redakcie časopisu Filozofija i društvo od r. 2003.

Dielo. *Príspevky uverejnené v knihách a zborníkoch*: Tolerancija i/ili konflikt razlika. Zbornik Interkulturalnost i tolerancija, Beograd 1999; Public Political Dialogue and Myth: Some Aspects of the Current Situation in Yugoslavia. Zbornik Models of Identities on Postcommunist Societies, Council for Research in Values and Philosophy, 1999; Politika, nacija i identitet u perspektivi nacionalnih manjina. Politika i svakodnevni život, Srbija 1999-2002, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd 2003; Građani, političke elite i zanemareni demokratski potencijal. Građani i demokratija: demokratski kapacitet postoktobarske Srbije, Republika, Posebno izdanje, 2004.

Príspevky uverejnené v časopisoch: Istorija filozofije: mogućnosti interpretacije. Filozofija i društvo, VII, Beograd 1995; Problem samorefleksije u filozofiji kasnog Wittgensteina. Filozofija i društvo, IX, Beograd, 1995; Analiza socijalne funkcije diskursa: mitski elementi kolektivnog identiteta. Filozofija društvo, IX-X, Beograd 1996; Problem socijalne zasnovanosti pravila. Filozofija i društvo, XVII, 2001; Pojmovno određenje političke zajednice. Filozofija i društvo, XIX-XX, 2002; Liberálna spoločnosť a výzva multikulturálnosti. Nový život, január-február 2002, č. 1-2, 54; Politizacija nacionalnosti. Informator, br. 45/46, jul-avgust 2003; Dworkinova liberalistička teorija zajednice. Filozofija i društvo, XXV (3), 2005; Robert Nozick: Utopija u libertarijanskoj perspektivi. Filozofija i društvo, XXVIII (3) 2005; Dworkin o integritetu i komunalnoj demokratiji. Nova srpska politička misao, Vol. X, No. 1-4, Beograd, 2006; Problem legitimnosti demokratije: Građanstvo, participacija, deliberativnost. Filozofija i društvo, XXX (2), 2006; MacIntyre o identitetu etike i politike. Filozofija i društvo, XXXI (3), 2006; Michael Walzer: Zajednica unutar područja pravde. Filozofija i društvo, XXXII (1), 2007; Genealogické traktáty. NŽ, 59, 2007, č.7-9, s. 60-61.

Účasť v projektoch: 1994-1995. Jezik i racionalnost. 1996-2000; Individualni i kolektivni identitet u postkomunizmu. 2001-2003; Politika i svakodnevni život. Srbija 1999-2002; 2002-2005. Mogućnost primene modernih filozofsko-političkih paradigmi na transformaciju društva u Srbiji/Jugoslaviji. 2006-2010. Regionalni i evropski aspekti integrativnih procesa u Srbiji. 2006-2007 Spinning-out of Control: Representations of ‚self' and ‚other' in Yugoslav suuccessor states.

SPEVÁK, Zoroslav – Dr., pedagóg, riadny profesor, narodil sa 7. 9. 1956 v Báčskom Petrovci. Žije striedavo v Novom Sade a v Báčskom Petrovci. Hlavné odbory činnosti: humanitné vedy, pedagogika, komeniológia, dejiny detstva, menšinové vzdelávanie. Rodičia – intelektuáli: otec Samuel Spevák, profesor a riaditeľ gymnázia v Petrovci, biológ (Báčsky Petrovec 1924-1984), matka Viera Speváková, r. Jesenská (Báčsky Petrovec 1927 – Nový Sad 2008), manželka Marína Šimáková Speváková, asistentka praktikantka.

Základnú školu a gymnázium ukončil v Báčskom Petrovci. Na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade absolvoval v roku 1980, odbor pedagogika, s priemernou známkou 9, 52 a na Filozofickej fakulte Univerzity v Belehrade obhájil magisterskú prácu Pedagoška vrednost srpskih listova za decu u Vojvodini od 1865-1914. godine. Doktorát na tému Obrazovanje i utopija u delu Jana Amosa Komenskog obhájil na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade 1998.

Jednoročný študijný pobyt v zahraničí uskutočnil od októbra 1991 do septembra 1992 v Slovenskej republike.

Pôsobí na Filozofickej fakulte v Novom Sade, Katedra pedagogiky: ako asistent praktikant (1981-1984), asistent (1985-1998), docent (1999-2004) a mimoriadny profesor (2004-do dnes). Vyučuje aj pedagogické predmety na Katedre slovenského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty v Novom Sade a na Pedagogickej (predtým Učiteľskej) fakulte v Sombore, detašované oddelenie s vyučovacou rečou slovenskou v Báčskom Petrovci. V roku 2009 pôsobil na Vysokej škole sociálnej práce Svetej Alžbety z Bratislavy.

Činný je aj v časopisoch, vedeckých a záujmových spoločenstvách: trinásť rokov bol hlavným a zodpovedným redaktorom časopisu pre deti Zornička, viackrát členom redakcie časopisu Nový život, členom redakcie Informátora o kultúrnej tvorbe národnostných menšín vo Vojvodine, členom

redakcie Ročenky Filozofickej fakulty v Novom Sade, predsedom Spolku vojvodinkských slovakistov, neskôr Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti, predsedom Správnej rady Asociácie slovenských pedagógov, predsedom Výboru pre vzdelávanie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny, predsedom Ex libris spoločnosti Vojvodiny, člen kolégia Špecialistických akademických štúdií, vedúci týchto štú dií s vyučovacím jazykom slovenským, člen tímu pre monitoring uplatňovania Rámcovej konvencie o ochrane národnostných menšín (Framework Convention for the Protection of National Minorities) Vojvodinského centra pre ľudské práva, riaditeľ Mimovládnej organizácie Fórum Slovákov (FORS), členom správnej rady Fondu pre otvorenú spoločnosť v Juhoslávii (tzv. SOROS fond, v rokoch 1998-2000), predsedom Rady vzdelávania Pokrajinského sekretariátu pre vzdelávanie a kultúru (2004-2009).

Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti Dr. Zoroslav Spevák sa prednostne zameriava na výskum diela J. A. Komenského, dejín pedagogiky a detstva v európskom kultúrnom a pedagogickom kontexte, dejín vojvodinského školstva a pedagogiky, tiež otázkami národnostného vzdelávania vo Vojvodine.

Uverejnil recenzie kníh Svetomira Bojanina, Gustava le Bona, Alana Bluma, Ljubice Aciganovej, Radmila Dostanića, Martina Žilinka, Božidara Kovačeka.

So študentmi pedagogiky a za podpory Ministerstva školstva Republiky Srbsko, MVO Centrum protivojnovej akcie Belehrad, Novosadskej univerzity a Spolku učiteľov, Nový Sad zorganizoval v Novom Sade vôbec prvú medzinárodnú konferenciu v Srbsku na tému alternatívnych škôl (Alternatívne školy v podmienkach tranzície, 2002).

Dielo. *Monografie*: Jan Amos Komenski – pedagog i utopista, Kultura Bački Petrovac, FORS Novi Sad, 2003; Opšta istorija pedagogije I – od praistorije do XVI veka, Filozofski fakultet, Novi Sad, 2007; Kratka istorija detinjstva, autorsko izdanje, Novi Sad, 2008; Manjinsko obrazovanje u Vojvodini – evropske norme, sopstvena iskustva, Filozofski fakultet, Novi Sad, 2009.

Kapitoly v monografiách, doslovy a heslá v encyklopédiách: Ján Amos Komenský (1592-1670). In: 200 rokov školy v Kulpíne, Kulpin, 1996; Vývinová niť slovenskej vjvodinskej prózy pre deti. In: Postavím si palác z palaciniek – antológia slovenskej vojvodinskej prózy pre deti, Kultúra, Báčsky Petrovec, 1996; Jan Amos Komenski i predškolsko vaspitanje, In: Materinska škola, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2000; Manjinsko školstvo u Vojvodini – juče, danas, sutra. In: Savetovanje o manjinskom školtvu u Vojvodini, Panonija, Novi Sad, 2003; Volni, Andrej, Jan Gros, odrednice u enciklopediji „Znamenite ličnosti Srema od I- XXI veka, Filozofski fakultet, Odsek za istoriju, Novi Sad, Muzej Vojvodine Novi Sad, Muzej Srema, Sremska Mitrovica, 2003.

Antológie: Postavím si palác z palaciniek – antológia slovenskej vojvodinskej prózy pre deti, Kultúra, Báčsky Petrovec, 1996.

Knihy prózy: Obračuni, bibilofilské vydanie, 1979; Malí velikáni, Obzor, Nový Sad, 1983; Prst v nose, Obzor, Nový Sad, 1985; Priče od peska, Dnevnik, Novi Sad, 1986; Mastené, paprené, solené, Obzor, Nový Sad, 1987; Ima li drugarstvo stomak, Drugari Sarajevo, Obzor Novi Sad, 1989; Mám mušku v oku, Obzor, Nový Sad, 1989; ; Bartolomej Kolumbus v Erdevíku, Kultúra, Báčsky Petrovec, 2001, Бартоломеј Колумбо у Мошорину, Култура, Бачки Петровац, 2001; Starenka Marienka a chlapci, Kultúra, Báčsky Petrovec, 2006; Starica Marica, pas Vlada i dečaci, Slovački izdavački centar, Bački Petrovac, 2008.

Učebnice: Druhácky kolotoč. Čítanka pre žiakov druhého ročníka základnej školy. Ústav pre vydávanie učebníc, Nový Sad, 1986; Tu sú vety ako kvety. Čítanka pre 3. ročník základnej školy. Ústav pre vydývanie učebníc, Nový Sad, 1987; Naša reč. Pracovné listy zo slovenského jazyka pre 3. ročník základnej školy, Ústav pre vydávanie učebníc, Nový Sad, 1987; Naša reč. Pracovné listy zo slovenského jazyka pre 2. ročník základnej školy, Ústav pre vydávanie učebníc, Nový Sad, 1989; Naša reč. Pracovné listy zo slovenského jazyka pre 3. ročník základnej školy, Ústav pre vydávanie učebníc, Nový Sad, 1990; Rozosmiate písmenká. Čítanka pre žiakov druhého ročníka základnej školy, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1991; Slovenčina moja milá... Učebnica zo slovenčiny s prvkami národnej kultúry pre 1. až 3. ročník základnej školy, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2002; Slovenčina moja víla. Slovenský jazyk s prvkami národnej kultúry pre 4. až 6. ročník základnej školy, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2004; Veselý domček. Čítanka pre 2. ročník základnej školy, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005; Nauč ma kotrmelec. Čítanka pre 3. ročník základnej školy, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2006; Slovenčina moja sila. Slovenský jazyk s prvkami národnej kultúry pre 7. a 8. ročník, Zavod za udžbenike, Beograd 2008; Učebnica Slovenský jazyk s prvkami národnej kultúry pre 1. až 3. Ročník základnej školy, Našice (Chorvátsko), 2008; Čítanka Slovenský jazyk s prvkami národnej kultúry pre 4. až 6. ročník základnej školy, Našice, 2008; Čítanka Slovenský jazyk s prvkami národnej kultúry pre 7. a 8. ročník základnej školy, Našice, 2008.

Príspevky na vedeckých konferenciách, stretnutiach a sympóziách: medzinárodného rázu (7), domácich (10).

Prispieva a uverejňuje vo vedeckých a odborných publikáciách a časopisoch: Zbornik Instituta za pedagogiju Filozofskog fakulteta, Novi Sad: 1983, 1985, 1988, 1990, 1991, Pedagoška stvarnost, Novi Sad: 1987, 1988, 1990, 1991, 1993, 1996, 1997, 1998, 2001, 2003, Nové slovo, Bratislava: 1992, Nastava i vaspitanje, Beograd: 1998, 2004, Dometi, Sombor: 1989, Dnevnik, Novi Sad: 1990, Polja, Novi Sad: 1990, Misao, Novi Sad: 1990, 1991, 1992, Vreme, Beograd: 1992, Nezavisni, Novi Sad: 1994, Zbornik Odseka za pedagogiju i Odseka za psihologiju Filozofskog fakulteta, Novi Sad: 1994, Detinjstvo, Novi Sad: 1994, Zbornik Odseka za pedagogiju Filozofskog fakulteta, Novi Sad: 1995, 1996, 1997, 2009, Godišnjak Filozofskog fakulteta, Novi Sad: 1997, 2008, Pedagogija, Beograd: 2007.

Lit.: Rozhovor o knihe, NŽ, 39, 3, 1987, 205-217; V. Hronec: BioBibliografický súpis súčasných slovenských spisovateľov z Juhoslávie, Bratislava 1990, 30 Bibliografia Ústavu pre vydávanie učebníc 1986-1990, NS 1991, 169-1888; Izveštaj Izbornom veću Filozofskog fakulteta u Novom Sadu podnet 17. 06. 2004 prilikom izbora dr Zoroslava Spevaka za vanrednog profesora za naučnu oblast Pedagogija; Enciklopedija Novog Sada, knjiga 25, 2005, 257-258; Karton naučnog radnika Filozofskog fakulteta, odseka za pedagogiju Univerziteta u Novom sadu – heslo dr Zoroslav Spevak; Hodoličová, Jarmila: Zoroslav Spevák ako zostavovateľ čítaniek a učebníc, NŽ, 2006, č. 10-12, s. 50-55; Izveštaj Izbornom veću Filozofskog fakulteta u Novom Sadu podnet 8. 05. 2009 prilikom izbora dr Zoroslava Spevaka za redovnog profesora za naučnu oblast Pedagogija.

STANOVÁ, Katarína, Mgr. narodená 13. 6. 1977 v Pančeve, slobodná. Filozofická fakulta UKF v Nitre, Katedra anglistiky a amerikanistiky. Pracovné zaradenie: Odborná asistentka. Vyučovacie disciplíny: Fonetika a fonológia – povinný predmet pre prvý ročník štúdia, syntax – povinný predmet pre tretí ročník štúdia, špeciálny jazykový seminár – voliteľný predmet pre prvý ročník štúdia, English for Specific Purposes (Angličtina na špecifické účely) – voliteľný predmet pre štvrtý a piaty ročník štúdia; Second Language Acquistion (Osvojovanie si cudzieho jazyka) – voliteľný predmet pre druhý a tretí ročník štúdia.

Rodičia: Juraj Stano, Ing. pôsobil ako učiteľ technického vzdelávania na Základnej škole Mladých pokolení v Kovačici, teraz na dôchodku. Katarína Stanová**,** r. Mocková, pôsobila ako učiteľka slovenského jazyka na základnej škole Mladých pokolení v Kovačici, teraz na dôchodku.

Vzdelanie: Základná škola Mladých pokolení v Kovačici v slovenskom vyučovacom jazyku (1984 – 1992). Gymnázium Mihajla Pupina v Kovačici v slovenskom vyučovacom jazyku, zameranie: všeobecné (1992 – 1996). Hudobné konzervatórium Josifa Marinkovića v Zrenjanine, študijný odbor teória hudby (1993 – 1997). Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, študijný odbor učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov v odbore anglický jazyk a literatúra a špecializácia prekladateľstvo, Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, študijný odbor: teória vyučovania cudzích jazykov (1997 – 2001).

Interné doktorandské štúdium na získanie vedecko-akademickej hodnosti PhD. **(**2002 – trvá). Európsky kurz konferenčného tlmočenia v trvaní jedného akademického roka organizovaný Európskou komisiou v Bruseli a v Luxemburgu v spolupráci s Univerzitou Komenského v Bratislave (2008 – trvá).

Znalosti a vedomosti: práca s PC; cudzie jazyky: anglický – výborná, nemecký – priemerná, francúzsky – základná.

Pracovné skúsenosti: Jazyková škola College v Nitre – akreditované zariadenie MŠ (september ’99 – jún 2000); pracovné zaradenie: lektorka anglického jazyka, všetky vekové kategórie a stupne pokročilosti: pre-intermediate, intermediate, upper-intermediate;

Multimediálne jazykové centrum v Nitre – akreditované zariadenie MŠ (september 2000 – jún 2003); pracovné zaradenie: lektorka anglického jazyka, prekladateľka a tlmočníčka**.** Výučba všetkých vekových kategórií a stupňov pokročilosti: elementary, pre-intermediate, upper-intermediate, advanced. Vyučovacie predmety: konverzácia, film a rozbor filmu, gramatika.

Prekladateľská firma Nupseso v Nitre (máj 2003 – trvá); pracovné zaradenie: prekladateľka, preklady – priebežne.

Inštitút zahraničného obchodu a vzdelávania (máj – jún 2004); pracovné zaradenie: lektorka anglického jazyka, vyučovanie angličtiny pre rôzne študijné odbory a pri rozličných stupňoch pokročilosti v rámci externých foriem vysokoškolského štúdia.

Európsky vzdelávací inštitút (január – jún 2004); pracovné zaradenie: lektorka anglického jazyka, vyučovanie angličtiny pre rôzne študijné odbory a pri rozličných stupňoch pokročilosti v rámci špecificky zameraných jazykových kurzov (výučba angličtiny na špecifické účely).

Projektová manažérka projektu Európskeho sociálneho fondu – názov projektu: Podpora ďalšieho cudzojazyčného vzdelávania za účelom zvyšovania kvalifikácie vysokoškolských učiteľov (marec 2006 – máj 2007);

Jazyková škola Stanton (september 2007 – trvá); pracovné zaradenie: riaditeľka školy, tlmočníčka, prekladateľka.

Agentúra NISYS v Nitre (február 2008 – trvá); pracovné zaradenie: tlmočníčka (tlmočnícke a prekladateľské služby – priebežne).

Dielo. *Publikačná činnosť*: *Kapitoly vo vedeckých monografiách, odborných knihách a učebniciach a učebných textoch*: Activities for strategy development, communication, and autonomous language learning, Nitra.

Vedecké práce a príspevky v recenzovaných zborníkoch a monografiaách: Kultúrne špecifiká v prekladoch v oblasti gastronómie. In: Od textu k prekladu, Praha; Požiadavky kladené na učiteľa zadávateľmi firemných jazykových kurzov. In: Analýza stavu prekladu, tlmočenia a vyučovania cudzích jazykov vo firemnom prostredí na Slovensku, Nitra; Translation of texts concerning company law..In: Preklad a tlmočenie 7, Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici; Using language learning strategies at lower levels of foreigh language proficiency. In: Učebné stratégie a cudzojazyčná komunikatívna kompetencia vo výučbe dospelých, Nitra; Využitie súčasných technológií vo výučbe cudzích jazykov. In: Communication, interaction and the process of teaching foreign languages after joining the European Union, Bratislava; Teacher – a guide through communication in Freign Language Teaching. In: Jazyk a komunikácia, Bratislava. Odborný preklad. Šlabikár detských práv. Gornji Milanovac.

STRUHÁR, **Milan**, **PhD.**, dipl. inžinier, narodený 24. 2. 1969 v Novom Sade; ženatý, manželka Ing. Marína Struhárová, r. Domoniová (1975); dcéra Lucia (2007); rodičia intelektuáli: otec Ján Struhár (1934), novinár vo výslužbe, matka Jarmila Struhárová, r. Viergová (1945), angličtinárka vo výslužbe, bývalá pracovníčka Pokrajinského sekretariátu pre informácie. Prastarí rodičia matky Jarmily sú z rodín Viergovej a Abaffyovej z Aradáča.

Milan Struhár v Novom Sade vychodil a absolvoval Základnú školu Sonje Marinkovićovej, Strednú – elektrotechnickú Mihajla Pupina a Fakultu technických vied – odbor elektrotechnika a počítače. Doktorandské štúdium ukončil na Fakulte elektrotechniky a informatiky Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, SR.

Vedeckú akademickú hodnosť PhD. získal na Fakulte elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave r. 2001. Počas doktorandského štúdia (1997-2000) pracoval na Katedre automatizovaných systémov riadenia, kde pôsobil aj ako školiteľ a oponent študentov pri písaní a obhajobe diplomových a dizertačných prác. Dva mesačné pobyty strávil ako hosťujúci doktorand na Technickej univerzite vo Viedni.

Od r. 2000 žije a pracuje v Nemecku a od r. 2004 je zamestnaný ako inžinier v Daimler AG, Stuttgart. Je predsedom športového združenia Die Tschuleteros v Stuttgarte. Je členom medzinárodnej spoločnosti MENSA a Združenia inžinierov z Juhoslávie v Nemecku.

Dielo. *Účasť v medzinárodných projektoch:*

1999-2000 Advanced Education in Control Engineering, „5th Framework Programme“ EU.

1998-1999 Control Methods Applied in Ind. Engineering, Leonardo da Vinci EU Programm.

Dizertačná práca: A Fuzzy Object Petri Net Model for Control. Bratislava, 2000.

Publikačná činnosť:

Struhár, M., K. Kopčok: A Fuzzy Object Petri net in Performance Evaluation. Proceedings des 8.Workshops Algorithmen und Werkzeuge für Petrinetze, pages 29-36. Katholische Universität Eichstätt 1-2 Oktober 2001.

Struhár, M.: Evaluation of the specific software tools for modelling and analysis of Petri nets. 4th International Scientific – Technical Conference Process Control 2000. Kouty nad Desnou, Czech Republic: June 11-14, 2000, s. RIP095.

Paták, R., M. Struhár: Modeling and simulation of flexible manufacturing systems controlled by Petri nets. IFAC Conference Control Systems Design. Bratislava, Slovak Republic: June 18-20, 2000, s. 384-389.

Struhár, M.: On application of algrebraic generalised Petri nets for control. ELITECH 99 Conference on Electrical Engineering and Information Technology, Bratislava, Slovak Republic, 1999.

Struhár M.: Development of the ISO/IEC standard for the High-level Petri nets – covered concepts. TRANSCOM ’99, 3rd European Conference of Young Research and Science Workers in Transport and Telecommunications, Žilina, Slovak Republic 1999.

Struhár M.: Application of the High Level Petri Nets for Control. ELITECH 98 The first conference on Electrical Engineering and Information Technology, Bratislava, Slovak Republic, 1998.

STRUHÁRIK, Rastislav, magister elektrotechniky, narodený 31. 7. 1974 v Novom Sade; hlavné odbory činnosti: machine learning, evolučné algoritmy.

Rodičia intelektuáli; otec Juraj Rastislav Struhárik, dipl. ekonóm, matka Anna Struháriková, r. Čemanová, dipl. právnička; súrodenci: sestra Nataša Behinová-Struháriková; významný príbuzný: Dr. Juraj Struhárik, biskup Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Juhoslávii (starý otec).

Keď ide o významných príbuzných, potrebné je pripomenúť si pokrokovú rodinu Jozefa Struhárika, stolára, neskôr obchodníka s chmeľom, ktorý mal manželku Máriu, r. Boldockú, piatich potomkov – dcéru Máriu a štyroch synov – Jozefa, Juraja, Karola a Jána, ktorí všetci skončili vysoké školy alebo sa vyučili remeslám. Po ukončení sarvašského gymnázia Jozef v Prahe absolvoval lekársku fakultu, neskôr v Kovačici pracoval ako obecný lekár, Juraj v Bratislave absolvoval teologické štúdium a stal sa kňazom, resp. biskupom SEAVC v Juhoslávii, Ján ukončil gymnázium v Báčskom Petrovci a štúdium práva v Belehrade. Po absolvovaní spolupracoval s Dr. Jánom Bulíkom. Mária sa v Novom Sade vyučila krajčírskemu remeslu a Karol, keď zložil malú matúru, pracoval ako obchodník.

Potomkovia týchto Struhárikovcov sú ekonómi, právnici, vysokoškolskí učitelia, absolventi technických vied a vôbec vynikajúci verejní pracovníci; k tejto pokrokovej rodine patrí aj Rastislav.

Zakladnú školu Iva Lolu Ribara (1981-1989) a Gymnázium Jovana Jovanovića Zmaja vychodil v Novom Sade (1989-1993), Fakultu technických vied absolvoval v Novom Sade (1993-1999), postgraduálne štúdiá – Fakulta technických vied, Nový Sad (1999-2001).

Akademické tituly: diplomovaný inžinier elektrotechniky (1999), magister technických vied (2005).

Pôsobiská: Fakulta technických vied, Katedra elektroniky, asistent (od roku 2002).

Je členom IEEE.

Diplomová práca: O mašinskom učenju (1999).

Magisterská práca: Stabla odluka i detekcija grešaka u elekronskim kolima – evolutivni pristup (2005).

Dielo. *Časopisy*: WSEAS Transactions on Systems.

STRUHÁROVÁ, r. BOVDIŠOVÁ, Vieroslava, profesorka biológie, narodená 27. 7. 1974 v Sombore. Rodičia: otec Ján Bovdiš, zverolekár; matka Anna Bovdišová, r. Liptáková, úradníčka; sestra Daniela Bovdišová, dipl. inžinierka poľnohospodárstva.

Základnú školu vychodila v Báčskom Petrovci (1981-1989); zakončila Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1989-1993) a Prírodovedeckomatematickú fakultu, odbor biológia, absolvovala v Novom Sade (1993-1999).

Pôsobisko: od 1. 9. 1999 je zamestnaná na neurčitú dobu na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci ako profesorka biológie a od 1. 10. 2005 pracuje aj na Pedagogickej fakulte, Sombor, vo vysunutom oddelení, Báčsky Petrovec, ako honorovaná asistentka na predmetoch metodika prírodných a spoločenských vied a prírodné vedy II.

Zo srbčiny do slovenčiny dosiaľ preložila nasledujúce učebnice: – Biológia pre 5. ročník základnej školy, autori Biljana Jačićová a Radiša Jančić; – Pracovný zošit z biológie pre piaty ročník základnej školy, autorka Leposava Simonovićová-Miloševićová; – Biológia pre 4. ročník gymnázia všeobecného odboru (spolu s Marienou Diňovou, profesorkou chémie), autori: D. Cvetkovićová, D. Lakušić, G. Matićová, A. Koraćová, S. Jovanović.

SÚDI, Ján, magister technických vied, špecialista toxikologickej chémie, sa narodil 31. 7. 1958 v Kysáči. Hlavné odbory činnosti: toxikológia, ekológia a ochrana životného prostredia, analytická chémia.

Otec Michal Súdi, poľnohospodár; matka Anna Súdiová, r. Madacká, domáca; sestra Anna Srnková, r. Súdiová; manželka Anna Súdiová, r. Kekezová, synovia Ján-Alexander a Emil; významný príbuzný Milan Súdi, akademický maliar a Dr. Juraj Súdi, hudobný pedagóg.

Poznámka: Podľa rodinnej dokumentácie, Súdiovci pochádzajú z mesta Zvolen (na Slovensku), kde jeden s nich bol mešťanostom (starostom) mesta Zvolen. V 16. storočí, boli (Súdiovci) šľachticmi a vlastnili okolo 30 000 jutár zeme a všetkého, čo sa nachádzalo

na nej. Šľachtický titul dostali od Viedne (viedenského panovníka) za zásluhy v boji proti Turkom. Mali za úlohu chovať a ozbrojovať asi 1000 vojakov a na čele s nimi po boku Viedne bojovať proti tureckému vojsku.

Ján Súdi vychodil Základnú školu Ľudovíta Štúra v Kysáči (1965-1973) a Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1973-1977). Vysokoškolské vzdelanie nadobudol na Prírodovedecko-matematickej fakulte, odbor chémia, v Novom Sade (1984). Hodnosť magistra z oblasti organickej syntézy získal na Katedre pre organickú chémiu Prírodovedecko-matematickej fakulty v Novom Sade obhajobou témy Sinteza derivata 2-dezoksi-d-riboze (1996). Špecializáciu z toxikológie uskutočnil na Farmaceutskej fakulte v Belehrade témou Ambijentalni i biološki monitoring aromatičnih ugljovodonika u petrohemijskoj industriji (2005).

Pedagogické hodnosti – diplomovaný chemik, magister chemických vied, špecialista toxikologickej chémie.

Pôsobiská: spolupracovník vo vedecko-výskumnej práce na Prírodovedecko-matematickej fakulte, departman pre chémiu, Nový Sad (1987-1994); chemik na Ústave pre zdravotnú ochranu robotníkov, Nový Sad (1995-2005) a toxikológ na Ústave pre zdravotnú ochranu robotníkov, Nový Sad (2005 dodnes).

Externý profesor na Strednej zdravotníckej škole 7. apríla v Novom Sade – prednášateľ toxikologickej chémie (od 2004) a sanitárnej chémie (od 2008). Na katedre pre farmáciu Lekárskej fakulty v Novom Sade pôsobí v hodnosti asistenta na toxikologickej chémii (od 2005).

V rámci medzinárodného projektu APOPSBAL ICA-2001-2003 – Assesment of the Selected POPs (PCBs, PCDDs/Fs, OCPs) in the Atmosphere and Water Ecosystems from the waste Materials Generated by Warfare in som Areas Former Yugoslavia, ako spolupracovník pôsobil v RECETOX laboratóriu v Brne (16. 9. – 28. 9. 2003).

Je člen Farmaceutickej spoločnosti Srbska a Srbskej chemickej spoločnosti.

SUROVÝ, Ing. Vladimír, PhD., odborný asistent predmetov odboru účtovníctva na Ekonomickej univerzite v Bratislave, narodený v Kysáči 3. 5. 1959.

Rodičia: otec Rastislav Surový, narodený v Kysáči 11. septembra 1935. Pracoval ako odborný učiteľ dejepisu na Základnej škole Ľudovíta Štúra v Kysáči. Niekoľko rokov bol riaditeľom tejto školy. V súčasnosti je na dôchodku. Určitú dobu vykonával funkciu predsedu Matice slovenskej v Juhoslávii. Matka Elena Surová, r. Hansmanová, narodená v Báčskom Petrovci 22. 7. 1935. Pracovala ako odborná učiteľka matematiky na Základnej škole Ľudovíta Štúra v Kysáči. V súčasnosti je na dôchodku.

Vladimír Surový vychodil Základnú školu Ľudovíta Štúra v Kysáči (1965-1973), Gymnázium Jána Kollára v Báčskom Petrovci (1973-1977), Vyššiu ekonomicko-komerčnú školu v Novom Sade (1977-1979) a Vysokú školu ekonomickú v Subotici (1979-1982). Postgraduálne (doktorandské) štúdium absolvoval na Vysokej škole ekonomickej, odbor účtovníctvo a finančné riadenie, v Subotici (1992).

Po absolvovaní štúdia na Vysokej škole ekonomickej zamestnal sa v Obchodnom podniku Podunavlje v Beočíne (7. 7. 1982 – 31. 5. 1985). V období 7. 1. 1984 – 7. 1. 1985 absolvoval základnú vojenskú službu. V Drevopriemyselnom podniku Javor v Kysáči pracoval v oddelení plánovania a analýzy (1. 6. 1985 – 31. 12. 1985). V hodnosti asistenta predmetov účtovníctvo a kalkulácie na Inštitúte ekonomiky poľnohospodárstva Poľnohospodárskej fakulty v Novom Sade bol angažovaný od 1. 1. 1986 do 1. 4. 1994. Od 1. 9. 1994 pracuje ako odborný asistent predmetov odboru účtovníctva na Fakulte hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Vo výskume sa venuje možnosti zdokonaľovania účtovného informačného systému v súlade s medzinárodnými normami (1998), ekonomickému rozvoju a ekológii (1999), otázke disharmonizácie v medzinárodnom účtovníctve a súčasnému stavu ekologického účtovníctva (2001), porovnávaniu zákonov o účtovníctve Slovenskej republiky a Chorvátska (2002), vplyvu účtovníctva a financií krajín strednej a juhovýchodnej Európy, medzinárodnému účtovníctvu a jeho významu v multinacionálnych spoločnostiach (2005). Svoje príspevky uverejňuje v zborníkoch Fakulty hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity (FHI EU), na medzinárodných sympóziach a konferenciách.

V období 15. 2. – 14. 3. 2002 uskutočnil študijný pobyt na Katedre účtovníctva Ekonomickej fakulty v Záhrebe v rámci programu CEEPUS. Roku 2007 sa zúčastnil na 42. sympóziu Chorvátskeho zväzu účtovníkov a finančných pracovníkov v Pule (2007).

Dielo. Sedláček, J. a V. Surový: Medzinárodné účtovníctvo (praktikum). Vydavateľstvo Ekonóm, Bratislava 1998; Surový, V. a L. Kareš:. Koncept ekologického účtovníctva. Siedma medzinárodná konferencia FHI EU v Bratislave, 2001; Máziková Katarína a V. Surový: Značaj informacionog sistema za menadžment preduzeća. Ekonomski fakultet u Subotici, 2001; Surový, V.: Vplyv účtovníctva na riadenie podniku. Medzinárodná konferencia: Finance a účetníctvi ve vědě, výuce a praxi. Univerzita Tomáše Bati v Zlíne, Fakulta managementu a ekonomiky, Ústav financí a účetníctvi, 2003.

SVETLÍK, Adam, doktor vied, docent Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade, narodený v Aradáči 1. 4. 1961. Hlavné polia činnosti: slovenská literatúra 20. storočia, postmoderna v slovenskej literatúre, literatúra vojvodinských Slovákov.

Rodičia: otec Adam, poľnohospodár, matka Zuzana, domáca, manželka Zuzana, domáca, dcéra Alexandra, syn Adam.

Strednú školu v srbčine, kulturologické usmernenie, absolvoval v Zreňanine. Slovenský jazyk a literatúru vyštudoval na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade (1988). Roku 1994 skončil postgraduálne štúdiá na katedre juhoslovanských literatúr Filozofickej fakulty v Novom Sade. Magisterskú tézu Poezija Vićazoslava Hronjeca u kontekstu slovačke i srpske književnosti obhájil na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1996) a doktorát Poézia vojvodinských Slovákov v druhej polovici 20. storočia tiež na Filozofickej fakulte v Novom Sade (2005). Odbornú literatúru okrem v slovenčine a v srbčine sleduje aj v češtine, nemčine a v angličtine.

Na Filozofickej fakulte, v Oddelení slovakistiky, pôsobí od roku 1990, najprv ako asistent a od roku 2006 ako docent. Prednáša predmety: slovenská literatúra 20. storočia, postmoderna v slovenskej literatúre a literatúra vojvodinských Slovákov.

Študijné pobyty na SAS (Studia academica Slovaca) v Bratislave uskutočnil roku 1991 a 2001.

Je člen Spolku vojvodinských slovakistov a Spolku vojvodinských spisovateľov.

Od roku 2006 je hlavným redaktorom mesačníka pre literatúru a kultúru vojvodinských Slovákov Nový život.

Roku 2007 mu bola udelená Cena Nového života.

Dielo. *Monografie* (2): Poetika presahu (O poézii Víťazoslava Hronca). Báčsky Petrovec : Kultúra, 1997, 181 s.; Poézia vojvodinských Slovákov v druhej polovici 20. storočia. Báčsky Petrovec : Kultúra, 2007, s. 257.

Kapitoly v knihách medzinárodného významu (1): Poézia vojvodinských Slovákov. In: Svetlosti značenja (antologija poezije pesnika nacionalnih manjina u Srbiji i Crnoj Gori). Smederevo : Arka, 2003 (Výber z poézii Slovákov vo Vojvodine, Príliv drene, urobil Adam Svetlík).

Príspevky uverejnené v publikáciách národného významu (4): Niektoré znaky metaforických výrazových pomenovaní v poézii vojvodinských Slovákov. Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, Nový Sad, 1994-1997, 2000, č. 16-18, s. 113-129; Poézia Michala Ďugu. Slovakistický zborník 1, Nový Sad : Slovakistická vojvodinská spoločnosť, 2006, s. 101-110; Literárnokritický rukopis Zuzany Čížikovej. In: Slovakistický zborník 2. Nový Sad : Slovakistická vojvodinská spoločnosť, 2007, s. 140-144; Poézia Viery Benkovej. In: Kniha výstrahy (Výber z básní Viery Benkovej), zostavil Adam Svetlík, Báčsky Petrovec : Kultúra, 2001, s. 119-137.

Príspevky uverejnené v publikáciách medzinárodného významu (9): Otcovia, synovia. In: 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine. (Zborník prác z medzinárodného sympózia v Novom Sade a v Petrovci 6. a 7. októbra 1995), Nový Sad : Spolok vojvodinských slovakistov, 1996, s. 196–202; Impulzy beatnickej literatúry v poézii vojvodinských Slovákov. In: Vydavateľsko-tlačiarenská činnosť Slovákov v Juhoslávii (Zborník materiálov z medzinárodnej vedeckej konferencie Časopis juhoslovanských Slovákov Nový život v kontexte slovenskej kultúry, uskutočnenej 28. a 29. októbra 1999 v Bratislave). Bratislava : Dom zahraničných Slovákov, Literárne informačné centrum, 2000, s. 288-292; Horror vacui a umenie rezignácie. In: Život a dielo troch… (Víťazoslav Hronec, Gregor Papuček, Ondrej Štefanko). (Materiály z vedeckého seminára, ktorý sa konal 17. mája na pôde Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre) Nitra : Spolok slovenských spisovateľov, Filozofická fakulta UKF v Nitre, 2001, s.33-44; Dráma v časopise Nový život. In: 125 rokov ochotníckeho divadla Slovákov v Juhoslávii (Zborník prác z medzinárodného sympózia, ktoré bolo v Petrovci 27. a 28. septembra 1991), Nový Sad : Spolok vojvodinských slovakistov, 1995, s. 237-242; Groteskná deformácia skutočnosti v literatúre vojvodinských Slovákov. In: Slavistika. Knjiga XI (2007). Beograd : Slavističko društvo Srbije,

2007, s. 146-150; Polemike u književnosti vojvođanskih Slovaka. Slavistika (Knjiga X, 2006). Beograd : Slavističko društvo Srbije, 2006, s. 275–279. (UDK 811.16+821.16; ISSN 1450-5061); Labyrint Babylonskej knižnice. Slovenská literatúra, 1990, č. 6, s. 547-551; Aplikovaná naratológia M. Harpáňa. Kultúrny život, 1992, č. 46, s. 10-11; Postmoderne tendencije u prozi vojvođanskih Slovaka. Mostovi, časopis za prevodnu književnost i teoriju i istoriju prevođenja, 2007, br. 138, s. 5-13.

Príspevky uverejnené v celosti v domácich časopisoch (27): Nad knihou Tomáša Čelovského Rád chodím do školy alebo ako čítať detskú literatúru. Nový život, 1985, č.6, s. 449-451; Tvorivé tendencie v próze slovenských vojvodinských spisovateľov. Nový život, 1989, č. 11, s. 715-718; Borgesovské impulzy na prózu slovenských vojvodinských spisovateľov. Nový život, 1990, č. 7-8, s. 319-322; Verš, žáner, intertextualita. Nový život, 1993, s.33-35; Niektoré znaky básnickej tropiky v poézii Jána Labátha. Nový život, 1993, 4-6, s. 53-57; Náčrt pre analýzu metaforických výrazových prostriedkov v poézii V. Hronca. Nový život, 1994, č. 7-9, s. 22-24; Symbolizmus a symbolizácia. Nový život, 1995, č. 3-6, s. 16-18; Poézia Miroslava Demáka. Nový život, 1998, č. 7-8, s. 300-306; Čániho útrapy z rozumu. Nový život, 1999, č. 7-8, s. 318-321; Vysloviť seba až po dych básne. Nový život, 1999, č. 9-10, s. 449-452; Michal Harpáň o Paľovi Bohušovi. Nový život, 2001, č. 9-10, s. 514-518; Zvestovanie Zlatka Benku. Nový život, 2001, č. 11-12, s. 633-636; Poézia Miroslava Dudka. Nový život, 2002, č. 11-12; Poéziu nebude nikto čítať. Obzory, príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru, ročník XX, Nový Sad 25. 1. 2003, č. 224, s. 2-3; O čom hovoríme, keď povieme intelektuál. Obzory, príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru, ročník XX, Nový Sad 31. 5. 2003, č. 228,s. 2; Jej svet – jej inakosť (O poézii Kataríny Hricovej a Miroslavy Dudkovej). Nový život, 2004, č. 1-2, s. 52-58; Horror vacui a umenie rezignácie (O poézii Víťazoslava Hronca). Nový život, 2004, č.7-8, s. 386-391; V znamení Vodnára alebo O „vstupe“ Michala Harpáňa a Víťazoslava Hronca do slovenskej vojvodinskej literatúry. Nový život, 2004, č. 11-12, s. 634-639; Bohatá knižná žatva Michala Harpáňa. Nový život, 2005, č. 5-8, s. 155-157; Hovorenie v úvodzovkách. Nový život, 2005, č. 9-12, s. 249-251; Chvála čítaniu. Nový život, január – marec 2006, č. 1-3, s. 1-4; Začiatok storočia. Nový život, január – marec 2006, č. 1-3, s. 32-35; Premeny poézie vojvodinských Slovákov v druhej polovici 20. storočia. Nový život, október – december 2006, č. 10-12, s. 38-42; (Ne)moc literatúry. Nový život, 59, 2007, č. 1-3, s. 1-4; Postmoderné tendencie v próze vojvodinských Slovákov. Nový život, 59, 2007, č. 7-9, s. 51-56; Zámok. Nový život, 60, 2008, č. 1-2, s. 1-4.

SVETLÍK, Marek, diplomovaný matematik, narodený v Belehrade 25. 10. 1983; hlavné odbory činnosti: matematika, výpočtová technika a informatika.

Otec: Fero Svetlík, strojný zámočník, matka: Mária Svetlíková, r. Mravíková, krajčírka, sestra: Mária Svetlíková.

Základnú školu Mladých pokolení vychodil v Kovačici (1990-1998), Matematické gymnázium v Belehrade (1998-2002), na Matematickej fakulte v Belehrade študoval odbor výpočtová technika a informatika (2002) a odbor teoretická matematika s uplatnením (2004-2007), ktoré absolvoval s priemernou známkou 10,00. Na doktorské štúdiá, odbor analýza, sa zapísal v r. 2007.

Pôsobiská – Matematická fakulta Belehrad, spolupracovník vo vyučovaní pre vedeckú oblasť matematická analýza (od r. 2007).

Predmety, z ktorých máva cvičenia: Fyzikálna fakulta, odbor teoretická a experimentálna fyzika: matematika 1, matematika 2, matematika 3 a matematika 4; odbor všeobecná fyzika: matematika pre fyzikov 3; odbor aplikovaná fyzika a informatika: matematika 3 a matematika 4; odbor meteorológia: matematika 3 a matematika 4; odbor fyzika a základy techniky: matematika pre fyzikov 3; Matematická fakulta, odbor astrofyzika: matematika 3 a matematika 4.

Verejné funkcie: člen rady Matematickej fakulty (predstaviteľ študentov, súčasne tretí mandát) a člen Pedagogicko-vedeckej rady Matematickej fakulty (predstaviteľ študentov, dva mandáty – 2006-2008).

Čestné tituly, vyznamenania, ocenenia: Cena najlepšieho študenta Študentského mesta v Novom Belehrade, odmena a štipendium EFG Eurobank (2006), Cena študenta generácie Matematickej fakulty (2007).

Ostatné poznámky a doplnky**:**

Hobby: rybolov, dejiny matematiky.

Detstvo strávil v Kovačici. Tu skončil základnú školu a zúčastňoval sa na súťažiach z matematiky, fyziky, dejepisu...

SÝKORA, Dr. Vladimír sa narodil 7. 3. 1967 v Báčskom Petrovci.

Otec Štefan Sýkora (1942-1981) bol traktoristom v poľnohospodárskom družstve a matka Anna Sýkorová, r. Speváková (1948), je domácou. Brat Miroslav Sýkora (1970) je klampiarom v Báčskom Petrovci. Manželka dipl. Ing. Ľubica Sýkorová, r. Hanzelová (1964), absolvovala roku 1987 Agronomickú fakultu Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, smer všeobecná rastlinná výroba. Syn Lukáš Sýkora sa narodil v roku 1990 v Nitre.

Základnú (1974-1982) a Strednú školu poľnohospodárskeho usmernenia (1982-1986) ukončil v Báčskom Petrovci. Na Agronomickú fakultu Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, všeobecná rastlinná výroba, sa zapísal roku 1986 a ukončil ju roku 1990 obhajobou diplomovej práce pod názvom Vplyv podmienok prostredia a staria semena na agronomické vlastnosti pestreca marianskeho (Syllibum marianum L.). Postgraduálne štúdium (1995-2000) na Katedre genetiky a šľachtenia rastlín Poľnohospodárskej fakulty v Novom Sade ukončil obhajobou magisterskej tézy pod nazvom Možnost využívania hybridnej sily pri ciroku metlovom (Sorghum bicolor (L.) Moench). Doktorskú dizertáciu pod názvom Variabilita germplazmy ciroku metlového (Sorghum bicolor (L.) Moench) úspešne obhájil na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade 2. 9. 2005.

Na Výskumnom ústave pre rastlinnú výrobu a zeleninárstvo v Novom Sade bol zvolený za asistenta vo vedecko-výskumnej práci pre oblasť šľachtenia rastlín (16. 2. 1993). Za výskumného spolupracovníka ho zvolili 26. 9. 2000.

Rozhodnutím Ministerstva pre vedu a ochranu životného prostredia bol vymenovaný za vedeckého spolupracovníka pre oblasť šľachtenia rastlín 31. 5. 2006.

Štúdijné a pracovné cesty v zahraniči: pobudol vo výskumných ústavoch v Nových Zámkoch, Solároch, Piešťanoch a Bučanoch na Slovensku (1. 7. 1995 – 31. 7. 1995) a na štúdijnom pobyte špecializácii v USA na Texas A&M University v College Station (1. 10. 2006 – 1. 11. 2006).

Vo Výkonnej rade AP Vojvodiny v Novom Sade na Sekretariáte pre poľnohospodárstvo, vodohospodárstvo a lesníctvo pracoval ako odborný poradca (15. 10. 1990 – 1. 11. 1991).

Ako výskumný pracovník vo Výskumnom ústave pre rastlinnú výrobu a zeleninárstvo v Novom Sade na Oddelení pre chmeľ, cirok a liečivé rastliny v Báčskom Petrovci pracuje od 15. 7. 1992.

Je členom Srbskej inžinierskej akadémie, Združenia genetikov Srbska, Europskeho združenia vedeckých pracovníkov v poľnohospodárstve (EUCARPIA), sekcia pre kukuricu a cirok, a Združenia šľachtiteľov a semenárov Srbska

Od roku 2001 (druhé volebné obdobie) bol členom Rady Miestneho spoločenstva Báčsky Petrovec.

Dielo. Je autorom, resp. spoluautorom, dvoch odrôd Nicotiana tabacum L. Bačka-2 a Banat-1, a troch odrôd Canabis sativa L. (Marina, Diana a Helena).

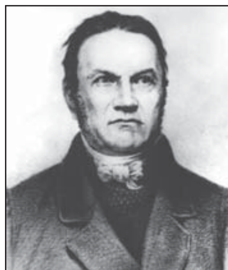
Na medzinárodných vedeckých podujatiach je evidovaná jeho účasť ako autora, resp. spoluautora: Berenyi, J., V. Sikora: A seprűcirok genetikai variabilitás és nemesítése. Novenynemesitesi tudomanyos napok '94. Magyar tudomanyos akademia, p. 31, Budapest, 16.-17. Januar, 1995; Berenji, J., V. Sikora, I. Pataki: Results of sorghum and millets breeding in Novi Sad. 2nd Balkan Symposium on Field Crops, 149-152, Novi Sad, 16.-20. June, 1998; Sikora, V., J.Berenji: Estimation of Hybrid vigor in broomcorn. XVII Maize and sorghum genetics and breeding EUCARPIA, p. 7, Belgrade, 4.-9. June, 2000; Berenji,J.; Sikora, V., M. Martinov, S. Herak: Hemps as a renewable row material for paper industry. VII Meeting of pulp and paper industry of Balkan countries, p.10, Novi Sad, 2000; Sikora, V., J. Berenji: Iskorišćavanje genetičkih resursa tikava (Cucurbitaceae). 1. Međunarodni simpozijum "Hrana u 21.veku", 173-176, Subotica, novembar, 2001; Sikora, V**.**, J. Berenji: Variability in germplasm of broomcorn. XX International Conference of the EUCARPIA Maize and Sorghum section, 119, Budapest, 20-24 June, 2006; Berenji, J., J. Dahlberg, V. Sikora: Celebriting 50 years of hybrid sorghum. XX International Conference of the EUCARPIA Maize and Sorghum section, 14, Budapest, 20-24 June, 2006.

Účasť na domácich vedeckých podujatiach: Zbornik radova sa prvog Jugoslovenskog savetovanja o proizvodnji i preradi duvana, 127-132, Niš, 20. decembar 1995; Drugi skup industrije celuloze, papira i ambalaže SR Jugoslavije, s. 1-6, Vrnjačka Banja, 8-9. jun, 1995; Prvi simpozijum za oplemenjivanje organizama sa međunarodnim učešćem, s. 88, Vrnjačka Banja, 8-11. novembar, 1995; . Zbornik radova, Naučni skup Renesansa konoplje, s. 19-38, Novi Sad, 20. septembar, 1996; II JUSEM, s. 38, Aranđelovac, 1.-5. jun, 1997; II JUSEM, s. 13, Aranđelovac, 1-5. jun, 1997; II Kongres genetičara Srbije, s. 200, Sokobanja, 10-13. novembar, 1999; III JUSEM, s. 76, Zlatibor, 28. maj-1. jun, 2000; III JUSEM, s. 39, Zlatibor, 28. maj-1. jun, 2000; Savetovanje industrije ulja Proizvodnja i prerada uljarica, s. 189-194, Herceg Novi, 3-6. jun, 2001; VII Jugoslovenski simpozijum iz oblasti celuloze, papira, ambalaže i grafike sa međunarodnim učešćem, s. 19-24, Zlatibor, 20-22. jun, 2001; Drugi simpozijum za oplemenjivanje organizama, s. 143, Vrnjačka Banja 1-4. oktobar, 2003; Drugi simpozijum za oplemenjivanje organizama,s. 43, Vrnjačka Banja 1-4. oktobar,

2003; Zbornik referata, XXXVIII Seminar agronoma, Zlatibor, s. 151-158, januar, 2004; Zbornik referata, XXXVIII Seminar agronoma, Zlatibor, s. 27-37, januar, 2004; III Kongres genetičara Srbije, s. 162, Subotica, 30. novembar-4. decembar, 2004; Arhiv za poljoprivredne nauke, 18. VI. Smotra radova mladih naučnih radnika iz oblasti biotehnike, Rimski Šančevi, 10-11. novembar, 2005; Izvodi radova 13. Naučnog skupa Proizvodnja i plasman lekovitog, začinskog i aromatičnog bilja, s. 5, Bački Petrovac, oktobar, 2006.

Príspevky uverejnené v časopisoch medzinárodného významu: Helia 24(35): 25-32, 2001; Cereal Research Communications, 30 (1-2): 81-88, 2002. Cereal Research Communications, 30 (1-2): 89-94, 2002.

Príspevky zverejnené v domácich časopisoch a zborníkoch: Revija agronomska saznanja, 5 (2) : 68-71, 1995; Zaštita bilja, Vol. 47 (1), No. 215 : 27-36, 1996. Savremena poljoprivreda, Vol. 46, No. 3-4, 15-24, 1997, Vol. 47, No. 5-6 : 89-98, 1997. Selekcija i semenarstvo,Vol. VII, No. 3-4. s. 65-69, 2000. Savremena poljoprivredna tehnika, Vol. 27, No. 3-4, s. 131-138, 2001. Bilten za hmelj, sirak i lekovito bilje, Vol. 33/34, No. 74-75, s. 25-36, 2001/2002, Vol. 33/34, No. 74-75, s. 37-46, 2001/2002, Vol. 35/36, No. 76-77, s. 31-38, 2004, Vol. 38, No. 79: 61-71, 2006. Biljni lekar 30, 5, s. 368-375, 2002. Jugoslovenske inženjerske akademije, No. 1, p. 17-21, 2003. Acta Agriculturae Serbica, Vol. IX, 17, s. 501-507, 2004. Zbornik radova Naučnog instituta za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, 41: 451-458, 2005, 42: 79-89, 2006; Društvo genetičara Srbije, 83-94, Beograd 2007.

ŠAFÁRIK, Ján (Safarik, Šafařik) – historik, numizmatik, slavista, lekár, knihovník (14. 11. 1814 Kiskőrös, Maďarsko – 18. 7. 1876 Belehrad). Otec Ján Šafárik (1783-1842), brat Pavla Jozefa Šafárika, matka Zuzana, r. Laučeková (1780-1842), dcéra Martina Laučeka. Syn Pavol, dôstojník.

Od 1821 navštevoval nem. školu, od 1823 študoval na srb. pravoslávnom gymnáziu v Novom Sade, kde bol riaditeľom a prof. jeho strýc P. J. Šafárik, od 1828 študoval filozofiu a právo na ev. lýveu v Bratislave, kde sa zoznámil so S. Chalupkom, M. M. Hodžom, J. M. Hurbanom, K. Štúrom, Ľ. Štúrom a i., hoci sa výraznejšie nezapájal do študentskej aktivity. R. 1832-34 študoval medicínu na univerzite v Pešti a zblížil sa s J. Kollárom, 1834-37 skončil medicínu na univerzite vo Viedni, 1838 Med. D. R. 1838-39 pôsobil 9 mesiacov u strýca P. J. Šafárika v Prahe, kde popri účasti na jeho slavistických výskumoch sa venoval štúdiu histórie, archeológie a jazykovedy. R. 1840 pôsobil krátko ako lekár v Kiskőrösi, 1840-43 lekár v Novom Sade, 1843-49 prof. fyziky, 1849-61 prof. histórie na ev. lýceu, súčasne kustód Nar. múzea, 1861-69 knihovník Nár. knižnice v Belehrade.

Popredná osobnosť srb. vedeckého života v 19. stor., rozvíjal aktivitu v duchu slovanskej vzájomnosti. Zberateľ a vydavateľ rkp. pamiatok, o kt. publikoval správy a články, uverejňoval prepisy a preklady starých listín v Danici Ilýrskej, Letopise Matice srbskej, Glasniku. Jeho prepisy použil P. J. Šafárik v edícii Památky dřevního písemnictví Jihoslovanů. Autor anonymne vydanej knihy o R. A. Fadejivovi, hist. a numizmatických štúdií (Opisanije svih dosad poznatih srbskih novaca, Žitije Stevana Uroša III., Život despota Stefana Lazarevića), zanechal viac nepublikovaných textov (Učebnica staroveku, Život kralja Dragutina, Život kraljice Jelene a i.). Ako vedec a organizátor mal veľké zásluhy o rozvoj školstva, osvety, vedeckého výskumu, najmä archeológie, histórie, múzejníctva a knihovníctva. Pričinil sa o vybudovanie belehradského Nár. múzea, hl. ako jeho dlhoročný kustód. Zvlášť sa zaslúžil o zveľadenie a organizáciu Nár. knižnice v Belehrade: zorganizoval umiestnenie jej zložiek, rozšíril knižnú akvizíciu, spracoval abecedný a systematický katalóg knižnice, sprístupnil jej fondy bádateľom. Počas jeho knihovníckeho pôsobenie sa počet fondov Nár. knižnice zdvojnásobil, po jeho smrti syn Pavol daroval tejto knižnici okolo 1 400 kníh, hl. odborných diel o Slovanstve (knižnica v 2. svetovej vojne zhorela).

Od 1844 člen, neskôr podpredseda a 1869-75 predseda Srbskog učenog društva, 1856 člen Društva za povjestnicu i starine Jugoslovena v Záhrebe, 1867 člen-korešpodent Juhosl. akadémie vied, 1869 člen Št. rady Srb. kráľovstva, člen Moskovskej imperátorskej spoločnosti. R. 1861 vyznamenaný rus. Radom sv. Anny 2. stupňa, 1872 prus. Radom kráľovskej koruny 2. stupňa.

Dielo. Dissertatio inauguralis medico-physiographica de hominis varietatibus. Viedeň 1838.

Literatúra: Zíbrt, Č.: Život a činnosť P. J. Šafařika ve svetle dopisů synovci Janovi. Časopis Českého muzea, 84, 1910, s. 53—129, 334-353. Kišovič, M.: Dr. Janko Šafárik ako knihovník Národnej knižnice v Belehrade. Knižnica, 10, 1958, č. 3, s. 119-129. Biografické články: Čitateľ, 23, 1974, č. 1, s. 28-29; Lud, 26 19.9.1974, s. 5; nekrológy: Nár. noviny, 7, 1876, č. 86, s. 4. – Enciklopedija Leksikografskog zavoda 6, Zagreb 1969, s. 239; Rieger 9, s. 14; Wurzbach 28, s. 50-52; Szinnyei 12, s. 12; Otto 24, s. 540; Rizner 5, s. 204; Tibenský 1, s. 639; ES 5, s. 679.

Slovenský biografický slovník, V zväzok R-Š, Matica slovenská, Martin 1992, s. 423.

ŠIMÁKOVÁ, Anna sa narodila 2. 12. 1983 v Novom Sade.

Rodičia – intelektuáli. Otec Ján Šimák (Padina 1956), dipl. politológ, riaditeľ NVU Hlasu ľudu, analytik; matka Anna Šimáková, r. Kevická (Padina 1956), dipl. právnička, tajomníčka Hlasu ľudu.

Základnú školu a gymnázium skončila v rodisku. Vyštudovala francúzsky jazyk a literatúru na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade roku 2008. V tom istom roku sa zapísala na Univerzitu Paris 3 Sorbonne Nouvelle v Paríži, kde pokračuje vo vedecko-výskumnom štúdiu francúzštiny ako cudzieho jazyka v rámci programu Master 2, odbor lingvistické inžinierstvo (Ingénierie de formation et didattique du français langue étrangére et des langues). Pripravuje magisterskú prácu z lingvistickej politiky na tému Sociolingvistická dynamika – cesta k plurilingvistickému Francúzsku (Dynamique socio-linguistique – la voie vers une France plurilingue).

Anna Šimáková tri roky pracovala vo Francúzskom kultúrnom stredisku v Novom Sade na mediálnom oddelení, tiež ako tlmočníčka a prekladateľka technických textov. V danej chvíli pracuje na mieste pedagogického poradcu na Fakulte všeobecných a technických remesiel Essonne (Faculté des Métiers de l'Essonne) na Oddelení pre celoživotné vzdelávanie dospelých, sektor pre pokračovanie vo vzdelávaní sa (Formation continue) v jazyku a rozvíjaní profesionálnych kapacít, ako stážistka.

V roku 2006 uverejnila knihu poviedok pre deti Princezná na bielom koni.

ŠIMÁKOVÁ SPEVÁKOVÁ, Marína, asistentka-praktikantka, narodená v Belehrade 15. 7. 1978; hlavné odborné činnosti: slovenská literatúra (teória literatúry, súčasná literatúra, komparatívna literatúra, literárna kritika, preklady, esejistika).

Rodičia intelektuáli. Otec Ján Šimák (Padina 1956), dipl. politológ, riaditeľ NVU Hlasu ľudu, analytik; matka Anna Šimáková, r. Kevická (Padina 1956), dipl. právnička, tajomníčka Hlasu ľudu.

Srbské gymnázium Isidory Sekulićovej absolvovala v Novom Sade. Na Filozofickej fakulte v Novom Sade vyštudovala slovenský jazyk a literatúru (2002) obhajobou záverečnej skúšky. Diplomové skúšky z literatúry a z jazyka: Irónia v próze Pavla Vilikovského a Expresívna lexika v románe Posledný kôň Pompejí od Pavla Vilikovského.

Na postgraduálne štúdium slovenskej literatúry sa zapísala na Filozofickej fakulte (okt. 2002). V novembri 2009 obhájila magisterskú tézu Skutočnosť fiktívneho, Hroncova sága o Lutrovcoch.

V slovenskej redakcii Ústavu pre učebnice a učebné pomôcky v Novom Sade pracovala ako lektorka a korektorka (okt. 2002 – jún 2003).

Na Rádiu 021 bola zamestnaná ako novinárka a redaktorka v programe Multirádia (okt. 2003 – jún 2005).

Na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty v Novom Sade je angažovaná od nov. 2005 ako asistentka-praktikantka a tajomníčka oddelenia.

Je členkou Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti.

V časopise pre literatúru a kultúru Nový život koná funkciu redaktorky (2002-2005) a spoluredaktorky (2006). V Obzoroch (príloha Hlasu ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru) bola redaktorkou (2002-2003).

Dielo. Príspevky v časopisoch – Odrazy artikulácii „všetkého z temnej strany". In: Nový život, 52, č. 5-6, 2000, s. 329-331; Irónia v próze Pavla Vilikovského (1). In: Nový život, 54, č. 9-10, 2002, s. 482-491; Irónia v próze Pavla Vilikovského (2). In: Nový 6ivot, 54, č. 11-12, 2002, s. 591-602; Relativizam konteksta – Konture književnosti vojvođanskih Slovaka. In: Шветлосц, XLI, č. 2, 2003. 176-189. Preložil do rusínčiny Ďura Laćak; Bizárna logiky túžby. In: Nový život, 56, č. 1-2, 2004, s. 58-61; Hronec – kritik vo vlastnej próze**.** In: Dolnozemský Slovák, IX (XXIV), č. 3, 2004, s. 17-18; Pokúšanie časopriestoru. In: Nový život, 56, č. 5-6, 2004, š. 329-330**;**

Ako je vreme večno prisutno. Paralelno čitanje pripovedaka Milorada Pavića i Vićazoslava Hronjeca. In: Polja, L, č. 431, 2005, s. 128-144; Perlorodý svet Kataríny Hricovej. In: Nový život, 57, č. 9-12, 2005, s. 249-251; Čitanje (literarne) stvarnosti u prozi mladih slovačkih autora. Slavistika, knj. 10, 2006, s. 268-274; (Literárna) skutočnosť mladej slovenskej prózy. In: Nový život, 58, č. 1-3, 2006, s. 27; Kríza či nový pocit skutočnosti? In: Romboid, 2006, XXXI, 3, s. 65-69; Diaľky medzi dnešnou a slovenskou vojvodinskou prózou osemdesiatych rokov. In: Slovakistický zborník 1. Nový Sad, Slovakistická vojvodinská spoločnosť 2006, s. 101-109; Najznačajniji prozaisti slovačke vojvođanske književnosti. In: Multijezički bilten Most 6, Novi Sad, Zavod za kulturu Vojvodine, 2007, s. 13-16; Marína Šimáková, Víťazoslav Hronec: Reálne existujúce je iba to, čo je zapísané. In: Nový život, 59, č. 1-3, 2007, s. 5-14; Šimáková-Speváková, Marína: Autorstvo v próze Vťazoslava Hronca. In: Nový život, 59, č. 7-9, 2007, s. 57-60; Šimáková-Speváková, Marína: Literárna kritika a dejiny literárnej kritiky. In: Slovakistický zborník 2, Nový Sad, Slovakistická vojvodinská spoločnosť 2007, s. 125-142. – Recenzie: Naši spisovatelia v celoslovenskom kontexte. In: Nový život, 53, č. 3-4, 2001, s. 214-216; Román bez príbehu. In: Hlas ľudu, Obzory, 59, č. 39, 2002, s. 7; Milovanie s neslobodou. In: Obzory (Hlas ľudu), XXII, č. 1/248; Keď strach útočí pazúrmi. In: Obzory (Hlas ľudu), XXII, č. 1/248; Slovaci u Vojvodini između tradicionalizma i koraka napred (1). In: Libertatea, LX, č. 27 (3284), s. 5; Slovaci u Vojvodini između tradicionalizma i koraka napred (2). In: Libertatea, LX, č. 28 (3285), s. 5; Slovaci u Vojvodini između tradicionalizma i koraka napred (3). In: Libertatea, LX, č. 29 (3286), s. 5; Slovaci u Vojvodini između tradicionalizma i koraka napred (4). In: Libertatea, LX, č.30 (3287), s. 5; Slovaci u Vojvodini između tradicionalizma i koraka napred (5). In: Libertatea, LX, č. 31 (3288), s. 5; Slovaci u Vojvodini između tradicionalizma i koraka napred (6). In: Libertatea, LX, č. 32 (3285), s. 5; Vstup do problematiky. In: Nový život, 57, č. 9-12, 2005, s. 228; Poézia – marginálne ústredný jav? In: Nový život, 58, č. 10-12, 2006, s. 42.

ŠIMONIOVÁ-ČERNÁKOVÁ, **Ružena**, magisterka psychologických vied, narodená 19. 10. 1972 v Novom Sade. Býva v Báčskom Petrovci. Pracuje na Pedagogickej fakulte v Sombore, ako aj na oddelení Pedagogickej fakulty v Báčskom Petrovci. Hlavná činnosť je práca na cvičbách z nasledujúcich predmetov v srbskom a slovenskom jazyku: pedagogická psychológia, vývinová psychológia a občianska výchova s metodikou výuky.

Rodinný stav: otec Ján Šimoni, pôvodné povolanie odborný učiteľ matematiky a fyziky, dlhoročný riaditeľ Základnej školy Jána Kollára v Selenči, teraz vo výslužbe. Matka Ružena Šimoniová, r. Chlebianová, pôvodné povolanie odborná učiteľka slovenského jazyka a literatúry, teraz vo výslužbe. Brat Ján Šimoni, pracuje ako elektrotechnik v selenčskom Slovane.

Školské vzdelanie: Základnú školu Jána Kollára v Selenči zakončila roku 1987 s a v tom roku sa aj zapísala na strednú školu Jána Kollára v Báčskom Petrovci (terajšie gymnázium), na odbor spolupracovník vo výuke. Roku 1991 zakončila strednú školu a zapísala sa na Filozofickú fakultu Univerzity v Novom Sade na pedagogický odbor psychológiu. Štúdium zakončila roku 1996, keď obhájila diplomovú prácu u profesora Dr. Lajosa Göncza z pedagogickej psychológie Vplyv ranného slovensko-srbského bilingvizmu na vývin niektorých aspektov metalingvistických schopností.

V tom istom roku sa zapísala na postgraduálne štúdium pedagogickej psychológie tiež na Filozofickej fakulte v Novom Sade. Magisterskú prácu pod názvom Niektoré determinanty žiakov z radov národnostných menšín vo Vojvodine po zmene vyučovacieho jazyka obhájila u profesora Dr. Lajosa Göncza roku 2005.

Doktorskú tézu prihlásila roku 2006 a roku 2007 Pedagogisko-vedecká rada Filozofickej fakulty v Novom Sade jej schválila tému doktorskej dizertácie: Psychologická analýza a efekty vzdelávania slovenskej jazykovej menšiny v Srbsku, Maďarsku a Rumunsku. Školiteľ je profesor Dr. Lajos Göncz a dizertácia je pred obhajobou.

V rokoch 1996 až 2007 pracovala ako školský psychológ na Základnej škole Jozefa Marčoka-Dragutina v Hložanoch, ako aj na Základnej škole Jána Kollára v Selenči v rokoch 1996-2000. Od roku 1998 zároveň pracuje aj ako asistent-praktikant na Učiteľskej fakulte v Sombore, najprv len na vysunutom oddelení v Báčskom Petrovci a potom od roku 2003 aj v Sombore. Od roku 2007 pracuje ako asistent na Pedagogickej fakulte v Sombore s plným pracovným úväzkom.

Spolupracuje s Pedagogickým ústavom Vojvodiny, Výborom pre vzdelávanie Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny, Asociáciou slovenských pedagógov, predškolskou ustanovizňou Včielka v Báčskom Petrovci. Zúčastnila sa na vypracovaní učebných osnov pre srbský jazyk

v základnej škole pre školy so slovenským vyučovacím jazykom. Je členka redakcie detského časopisu Zornička. Niekoľko rokov intenzívne spolupracovala so Združením rodičov detí s osobitnými potrebami MY v Báčskom Petrovci.

Okrem toho je aktívna členka Ochotníckeho divadla VHV v Báčskom Petrovci, ako herečka a tiež má za sebou aj dve premiéry v profesionálnom Slovenskom vojvodinskom divadle.

Je vydaná za Jána Černáka, profesora slovenského jazyka a litertúry, a má jedno dieťa.

Dielo. *Zverejnené práce v časopisoch a zborníkoch*: R. Šimonji-Černak (2004): Građansko vaspitanje u osnovnoj školi. Norma 1-2, s. 123-134, Pedagoški fakultet, Sombor. – N. Branković, R. Šimonji-Černak (2004): Škola bez slabih učenika. Norma 1- 2, s. 215- 219. Pedagoški fakultet, Sombor.

I. Jerković, M. Zotović, R. Šimonji-Černak (2004): Uzročna objašnjenja roditelja i školsko postignuće dece, Zbornik radova «Škola bez slabih učenika», Filozofski fakultet, Pula. R. Šimonji-Černak, J. Vrbovska (2005): Virtuelni kursevi. Zbornik radova «Informatika, obrazovna tehnologija i novi mediji u obrazovanju» knjiga 2. Učiteljski fakultet, Sombor. R. Šimonji-Černak (2005): Promena nastavnog jezika i komunikativna kompetencija u nematernjem jeziku, Zbornik radova «Razvijanje komunikacionih kompetencija nastavnika i učenika», Učiteljski fakultet, Jagodina. R. Šimonji-Černak (2006): Uticaj promene nastavnog jezika na školski uspeh učenika i neke determinante tog uticaja, Empirijska istraživanja u psihologiji 2006. Zbornik radova, Beograd, Institut za psihologiju, Filozofski fakultet. R. Šimonji-Černak (2006): «Priprema dece za učešće u građanskom društvu kroz predmete Građansko vaspitanje i Projekat građanin u osnovnoj školi». Zbornik radova sa skupa «Evropske dimenzije reforme sistema obrazovanja i vaspitanja, Filozofski fakultet, Novi Sad. R. Šimonji-Černak (2007): Važnost obrazovanja na maternjem jeziku u višejezičnom okruženju, Pedagoška stvarnost, v tlači

Účasť na odborných a vedeckých konferenciách: V. kongres psihologa, 1997. godine, Savez društava psihologa Jugoslavije, Petrovac na moru, Crna Gora. Uticaj slovačko- srpskog bilingvizma na razvoj nekih aspekata metalingvističke svesti. – Kongres za kontrastivna jezička istraživanja, 2001. godine, Jugoslovensko društvo za primenjenu lingvistiku. Stavovi dece prema svom i drugom jeziku u višejezičnoj zajednici. – 15. medzinárodné kolokvium mladých lingvistov, 2005. Slovenská lingvistická spoločnosť pri SAV, Banská Bystrica, Slovensko. Možnosti preverovania jazykovej kompetencie v nematerinskom jazyku. – 1st Pedagogical research in higher education, 2006. Liverpool Hope University, Liverpool, University level education of the Slovaks in Vojvodina current situation. – Empirijska istraživanja u psihologiji, 2006. godine, Filozofski fakultet, Beograd. Uticaj promene nastavnog jezika na školski uspeh učenika i neke determinante tog uticaja. – Međunarodni interdisciplinarni naučni skup «Evropske dimenzije reforme sistema obrazovanja i vaspitanja, Filozofski fakultet, Novi Sad, príspevok «Priprema dece za učešće u građanskom društvu kroz predmete Građansko vaspitanje i Projekat građanin u osnovnoj školi», Nový Sad, 2006. – Konferencija «Unapređivanje dvojezičnosti i interkulturalnosti kod dece u Vojvodini», príspevok «Potreba istraživanja i unapređivanja obrazovanja dece slovačkog maternjeg jezika», Nový Sad, 2006. Sabor psihologa, 2006, vedúca okrúhleho stola «Obrazovanje dece na manjinskim jezicima u Srbiji», príspevok: «Uloga obrazovnih institucija u očuvanju i razvoju maternjih jezika koji su u manjinskoj situaciji». – Sabor psihologa, 2006, poster-prezentácia «Važnost obrazovanja na maternjem jeziku». – Xth European Congress of Psychology, 2007, Praha, Česká republika, príspevok The change of a teaching language and students achievements.

ŠIŠKA, Karol MUDr., prof., DrSc. (19. 3. 1906 Selenča, JSFR – 14. 4. 2000) – lekár, učiteľ, akademik ČSAV a SAV, zahraničný člen Akadémie lekárskych vied ZSSR, Akadémie vied ZSSR, Akadémie vied NDR, hrdina socialistickej práce, účastník SNP.

Lekársku fakultu KU v Prahe absolvoval v r. 1930. V r. 1930-39 ústavný lekár a asistent v Prahe, 1939-50 primár, po oslobodení r. 1945 riaditeľ v sanatóriách vo Vysokých Tatrách, 1951-78 prednosta II. chirurg. kliniky Lek. fak. UK v Bratislave, súč. 1955-78 riaditeľ Ústavu experimentálnej chirurgie SAV. R. 1946 doc., r. 1953 prof. a člen korešpondent SAV, r. 1955 akademik SAV, r. 1960 člen korešpondent ČSAV, r. 1962 akademik ČSAV, r. 1969 člen Akadémie lek. vied ZSSR, r. 1971 člen Akadémie vied ZSSR, r. 1974 člen Akadémie vied NDR. Mimoriadne sa zaslúžil o rozvoj hrudnej chirurgie v ČSSR, najmä chirurgie srdca, o výchovu odborníkov a organizáciu ved. bádania v ČSSR. V r. 1950-53 predseda Čs. chirurg. spol., 1951-56 Slov. výboru Čs. lek. spol. J. E. Purkyňu, 1956-62 predseda Slov. výboru pre vysoké školy pri Povereníctve školstva a kultúry, 1960-77 člen Predsedníctva SAV, z toho 1961-65 podpredseda, 1970-74 predseda SAV a podpredseda ČSAV. V r. 1958-62 člen ÚV KSS, 1962-74 člen ÚV KSČ, 1969-71 poslanec SNR, 1971-76 Snemovne národov FZ ČSSR.

Uznania: Čs vojnový kríž 1939 (1945), Rad SNP II. tr. (1945), Za zásluhy I. st. (1945), Za víťazstvo nad Nemeckom (sov. 1949), Medaila J. E. Purkyňu (1956), Rad práce (1961), dôstojnícky kríž Polonia restituta (poľ. 1968), Nár. cena SSR (1969), hrdina social. práce (1971), zlatá čestná plaketa SAV Za zásluhy o vedu a ľudstvo (1971), Rad Cyrila a Metoda I. st. (bulh. 1972) a i.

Lit.: Pedagogická encyklopédia Slovenska 2/P-Ž, Veda, Bratislava 1985, s. 353.

ŠOUCOVÁ – TRIČKOVIĆOVÁ, Vesna, Mr. hudby, narodila sa v Zemune v známej rodine hudobníka Mirka Šouca, mimoriadna profesorka na Fakulte hudobného umenia v Belehrade. Prednáša dirigovanie a angažovaná je ako dirigentka v Národnom divadle v Belehrade, v Divadle na Teráziách, v Opere a Teátre Madlenianum. Rovnako je úspešná symfonická, divadelná a chórová dirigentka. Na jej repertoári sú tak svetové diela klasické, ako aj skladby súčasných autorov, vrátajuc veľkého počtu premiér.

Dirigovala vyše tristo prednesení, niekoľko stá koncertov u nás a v zahraničí, účinkovala na početných domácich a zahraničných festivaloch, realizovala trvalé nahrávky pre domáce a zahraničné médiá.

Bola vedúcou Symfonického orchestra Fakulty hudobného umenia, dirigovala všetky orchestre v domove, bola hosťkou v Srbskom národnom divadle (Filharmónia Rigy z Litvy, MATAV – Symfonický orchester z Budapešti, Segedínsky symfonický orchester, Symfonický orchester Istanbul, Symfonický orchester Adama Cukurova atď. Vystupovala s domácimi a zahraničnými sólistmi svetového renomé. Nahrala tri cédečká pre zahraničie, z ktorých si zasluhuje pozornosť CD pre Mandala Armonia Mundi (Paríž) – získalo najvyššie ocenenie ako jedno z najlepších tvorivých úspechov v r. 2004 (Le Monde de Musique).

Spolupracovala s: Belehradským komorným orchestrom Dušana Skovrana, Kráľovským sláčikovým orchestrom Svätého Juraja, Komorným orchestrom RTS, Novosadským komorným orchestrom, Komorným orchestrom školy pre hudobné talenty z Ćuprije a i. Bola vedúcou chóru Belehradskej opery a od 1998 viedla chóry „B. Radičević", „Bel canto" a „Lola", z ktorých prvé dva aj založila. Ako klaviristka – spolupracovníčka operných spevákov realizovala rad koncertov, nahrávok u nás a hosťovaní v zahraničí.

Bola hosťujúcou profesorkou na Bilgi univerzite (Istanbul) a Akadémii umení (Baňa Luka).

Získala Októbrovú cenu Zemuna, Zlatú značku Kultúrno-osvetovej spoločnosti Srbska, Strieborné plakety Univerzity umenia, študentské Októbrové ceny Belehradu.

Hosťovala v Nemecku, Dánsku, Švajčiarsku, Lotyšsku, Grécku, na Slovensku, v Kanade, Turecku a Maďarsku.

ŠUSTER, Jozef – lekár-oftalmológ, univerzitný profesor (Pivnica 1. 3. 1907 – Bratislava 14. 5. 1980). Otec Štefan Šuster, roľník (1878-1952), matka Katarína, r. Maďarová (1880-1957), mal 5 súrodencov. Manželka Margita, r. Figuli, spisovateľka (1909), syn Borislav, vysokoškolský učiteľ (1944).

R. 1913-18 navštevoval základnú školu v Pivnici, 1918-26 študoval na slov. gymnáziách v Sarvaši, Petrovci, Novom Sade, 1926-32 na Lekárskej fakulte KU v Prahe. R. 1932 MUDr., 1953 doc., 1961 univ. prof. R. 1933-35 externý lekár v Mestskej nemocnici v Ružomberku, 1935-36 sekundárny lekár v Krajinskej nemocnici v Nových Zámkoch, 1937-53 asistent, 1953-61 docent, súčasne 1955 prednosta Očnej kliniky nemocnice Čs. ČK v Kórei, 1959-76 vedúci Katedry oftalmológie, 1961 univ. prof., súčasne 1961-76 vedúci Kliniky očných chorôb Lekárskej fak. v Bratislave.

Významný odborník v slov. oftalmológii. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa zameral na otázky preventívnej liečebnej oftalmologickej praxe najmä v štúdiách Poškodenie očí v stavebníctve, Úrazy oka a ochrana proti nim a i. Neskôr sa špecializoval na oftalmo-neurologickú oblasť. Praktický význam i hodnotu má práca klinicko-experimentálneho charakteru Význam a hodnotenie sedimentácie erytrocitov u očných chorôb. V práci ťažko diagnostikovateľné intrakraniálne tumory, kt. zapríčiňujú obojstrannú slepotu, na základe vlastných skúsenosti zdôraznil nevyhnutnosť použiť také diagnostické metódy ako elektroencelografia, aftériografia a pneumoencelografia. V spolupráci s neurológom J. Hympánom skúmal problematiku klinických diencefalických porúch u pacientov, kt. boli postihnutí artériovenóznou aneuryzmou.

V chirurgickej praxi sa zameral na otázky operačnej liečby orbity a zápalové ochorenia uveálneho traktu oka. Vykonal rad náročných operácií podľa metódy R. U. Krönleina. Zaoberal sa tiež transplantáciou sliznice ústnej dutiny pri zmenšených spojivkových vakoch. Skúsenosti s amóciou sietnice publikoval v prácach Súčasný stav otázky amócie retiny a K terapii amócie retiny pri trhline v macula lutea.

Ako vysokoškolský učiteľ sa významnou mierou zúčastňoval na výchove mladých lekárskych kádrov. Udržiaval stály kontakt s poprednými oftalmológmi soc. tábora. Publikoval okolo 40 vedeckých a odborných prác v časopisoch Čs. oftalmológie, Bratislavké lekárske listy, Slov. lekár a Lekársky obzor.

R. 1952-60 člen predsedníctva Čs. lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu, jej čestný člen, 1954 člen Slov. oftalmologickej spoločnosti, 1966 člen redakčnej rady časopisu Čs. oftalmológie, 1971-73 a 1975-77 predseda slov. sekcie Čs. oftalmologickej spoločnosti, od 1976 jej čestný člen, 1966 člen Vedeckej rady Min. zdravotníctva SSR.

R. 1959 vyznamenaný Radom Št. zástavy Kórejskej ľudovodemokratickej republiky III. stupňa, 1969 Medajlou J. E. Purkyně, 1972 Zlatou medailou UK, 1977 Za zásluhy o výstavbu, medailou Za zásluhy o budovanie social. zdravotníctva, Zlatou medailou Univerzity Palackého v Olomouci, 1978 Medailou akademika Z. Nejedlého.

Dielo (výber). Klinicko-anatomivký príspevok k otázke artérionenóznej aneurizmy do sinus cavernosus. Bratislavké lekárske listy, 27, 1947, s. 153-170 (s J. Hympánom); Význam hodnotenia sedimentácie erytrocitov u očných chorôb. Tamže, 30, 1950, s. 44-70; Plastika totálneho spojivového vaku u anofthalamov. Čs. oftalmologie, 9. 1953, s. 42-48 (so Š. Demjénom); K niektorým otázkam perforačných poranení bulbu. Tamže, 10, 1954, s. 170-178; K otázke chirurgickej terapie retrobulbárnych tumorov orbity. Tamže, 15, 1959, s. 81-86; Súčasný stav otázky amócie retiny. Tamže, s. 161-176; Transplantácia ústnej sliznice pri nedostatočnom spojivkovom vaku u anofthalmov; Tamže, 16, 1960, s. 5-11; Niektoré problémy etiologickej diagnostiky uveitíd. Tamže, 23, 1967, s. 75-81; Prínos modifikácií Krönleinovej operácie pre zlepšenie výsledkov. Tamže, 26, 1970, s. 257-263.

Literatúra: Dolan, O.: Univerzita Komenského. Ba 1968, s. 49; Junas, J.- Bokesová-Uherová, M.: Dejiny medicíny a zdravotníctva. Mt 1985, s. 496; Sidorenko, J.: Zásluhy o ľudské oči. Nové slovo, 19, 1977, č. 27, s. 3; biografické články: Bratislavské lekárske listy,37, 1957, zv. 1, s. 441; Čs. oftalmologie, 23, 1967, č. 1, s 1-3; 28, 1972, č. 2, s. 66-67; 33, 1977, č. 2, s. 81-83; Predvoj, 3, 1967, č. 9, s. 4; nekrológy: Lekársky obzor, 29, 1980, č. 8, s. 457; Pravda, 61, 20. 5. 1980, s. 2. – Slušná, O.: Kto je kto na Slovensku 1969. Ba (1970), s.439; ES 5, s. 784; Archív BiO MS (dotazníky); Slovenský biografický slovník, V. zv. R-Š, s. 548; Encyklopédia Slovenska ... 784.

ŠUSTER, Michal MUDr., univerzitný profesor, DrSc. (Pivnica 14. 9. 1915) – lekár, pedagóg. Študoval na Lekárskej fakulte KU v Prahe a Lekárskej fakulte UK v Bratislave, kde absolvoval 1940. R. 1940-46 pracovník Ušnej, nosnej a krčnej kliniky Lekárskej fakulty UK v Bratislave, od 1946 UPJŠ v Košiciach. R. 1949 doc., 1961 profesor, 1962 DrSc.

Vo vedeckovýskumnej práci sa zameral na otolaryngológiu, predovšetkým na problémy alergie, kofochirurgiu, zhubné nádory, profesionálne choroby sluchového orgánu, otoneurologické problémy, detskú otolaryngológiu, skleróm a inervačné poruchy hrtana.

Autor monografie Skleróm (Br 1956) a vyše 100 vedeckýxh prác a štúdii v domácich a zahraničných časopisoch, spoluautor prác Vademecum slovenského lekára (1944), Učebnice otolaryngológie (Pa 1953), Príhody a nebezpečenstvá v otolaryngológii (Pa 1970), Vestibulológia (Br 1980), Otolaryngológia (Mt 1978).

R. 1965-66 prorektor UPJŠ, 1966-68 dekan Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach, 1965-68 člen Predsedníctva Vedeckej rady Povereníctva zdravotníctva pri SNR, od 1967 člen medzinárodnej spoločnosti The international Correspodence Society of Ophtalmologists and Otolaryngologists so sídlom v New Orleanse, od 1969 Société de Broncho-oesophalogie et de Gastroscopie de Langue vo Francúzsku.

TANCIK, Ján, PhD., narodený v Laliti 23. 11. 1959.

Rodinný stav: ženatý, dve deti: Dušan (20) a Rastislav (18).

Otec Ján Tancik, poľnohospodár, matka Mária Tanciková, r. Boťanská, domáca, brat Jaroslav Tancik, advokát.

Pracovisko: Katedra ochrany rastlín na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre – ochrana rastlín proti živočíšnym škodcom, biologické metódy ochrany, prognóza a signalizácia.

Školské a iné vzdelanie: Základná škola Nestora Žučného, Laliť (1966-1974), Gymnázium, Odžak (1974-1978), Poľnohospodárska fakulta,

Nový Sad (1978-1984), tu získal titul diplomovaného inžiniera (1984), základná vojenská služba, Pazin (1984-1985), Poľnohospodárska fakulta, Nový Sad, externý ašpirant (1991-1992), Katedra ochrany rastlín VŠP, Nitra, interný a externý doktorand (1992-1996). Doktorát obhájil na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra (1998).

Študijné a pracovné pobyty v zahraničí: Ústav organickej chémie a biochémie ČSAV, Laboratórium chemickej ekológie hmyzu, Praha (3 dni, 1993), Akademia Rolnicza, Katedra entomologii rolnicznej, Wroclav (1 týždeň, 1996), Rheno-Westphalian University of Technology Aachen, Aachen (1 týždeň, 2001), Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Srbsko (determinácia roztočov z čeľadí Tetranychidae a Eriophidae) pod vedením prof. Dr. R. Petanović (1,5 mesiac, 2005).

Pracoviská: Slovenská redakcia TV Nový Sad, novinár (október 1985 – február 1986), Prvý máj, Ruský Krstur, agronóm (február 1986 – október 1992), Poľnohospodárska fakulta, Novi Sad (december 1991 – október 1992), Katedra ochrany rastlín, VŠP, Nitra, interný a externý doktorand (október 1992 – február 1996), vedecko-technický pracovník (február 1996 – 1. december 2000), Katedra ochrany rastlín, SPU, Nitra, odborný asistent (december 2000 – súčasnosť).

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: Društvo za zaštitu bilja Srbije a Rastlinolekárska spoločnosť, Slovensko.

Ján Tancik je účastníkom na medzinárodných a domácich vedeckých projektoch. Je autorom a spoluautorom viac ako 40 vedeckých publikácií, z toho 20 vo vedeckých (2 vo vedeckých karentovaných) časopisoch.

Dielo. *Tvorivá činnosť*: pedagogická – od roku 2000 odborný asistent na Katedre ochrany rastlín zodpovedný za vedenie cvičení z predmetu poľnohospodárska entomológia, od roku 2001 zodpovedný za vedenie cvičení z predmetu helminthológia a akarológia, od roku 2002 poverený zabezpečovaním vybraných prednášok a zodpovedný za vedenie cvičení z predmetu živočíšni škodcovia záhradníckych rastlín, od roku 2003 poverený zabezpečovaním vybraných prednášok a zodpovedný za vedenie cvičení z predmetu manažment ochrany rastlín. Problematika vedecko-výskumnej práce: vijačka kukuričná – ekológia, populačná dynamika, škodlivosť, prognóza a signalizácia, parazitoidy, entomopatogénne huby, biologická ochrana, BT kukurica (zástupca národného kontraktora v projekte 5 rámcového programu ProBenBt QLRT-2001-01969), voška broskyňová – populačná dynamika, ekológia, kukuričiar koreňový – monitoring, ekológia, populačná dynamika, škodlivosť, prognóza a signalizácia, parazitoidy, entomopatogénne huby, biologická ochrana, mora bavlníková – monitoring, ekológia, populačná dynamika, škodlivosť, prognóza a signalizácia, parazitoidy, entomopatogénne huby, biologická ochrana, repná koreňova voška – Pemphigus fuscicornis (Homoptera, Pemphigidae) – monitoring, ekológia, populačná dynamika, škodlivosť, parazitoidy, entomopatogénne huby, integrovaná produkcia hrozna a vina – biologická ochrana proti škodcom viniča hroznového.

Hlavné doterajšie vedecké výsledky: Zhromaždenie a publikovanie ucelenej databázy o vijačke kukuričnej, Ostrinia nubilalis HB – ekológia, populačná dynamika, škodlivosť, prognóza a signalizácia, parazitoidy, entomopatogénne huby, biologická ochrana na Slovensku. Prvý nález repnej koreňovej vošky Pemphigus fuscicornis (Homoptera, Pemphigidae) na Slovensku.

Príspevky vo vedeckých časopisoch: Zaštita bilja, 41, 1990, 194, s. 379-386; Ochr. Rostl., 30, 1994, s. 209-220, 32, 1996, (č), s. 277-286; Acta Fytotechnica L. – Enclusore, Universitas agriculturae Nitra, Slovacia, 1995, s. 53-55; Pflanzenschutzberichte, Wien, 1996, p. 61-66; Poľnohospodárstvo, 44, 1998, s. 100-109, 47/5, 2001, s. 397-405; 49, 2003 (5), 229-234; J. Appl. Ent., 122, 1998, p. 315-318; IWGO Newsletter, 19, 1999, p. 5-9, p. 10-14, p. 15-17, p. 18-22, 26/1-2, 2003, p. 20-21; Acta Fytotechnica et Zootechnica, 2001, Vol. 4, Special Number, 305-307, vol. 7, 2004, p. 314-316; Biológia, Bratislava, vol. 59, No. 2, p. 271-272; Proc. Nat. Sci. Matica srpska, Novi Sad, 110, 2006, s. 179-185, s. 221-226. Príspevky a abstrakty z vedeckých konferencií: XIII seminar iz zaštite bilja Vojvodine. Zborník zo seminára konaného dňa 16-19. januára 1989 v Aranđelovci, s. 39-41 (rezime), VIII simpozijum zaštite bilja Jugoslavije. Zborník zo seminára konaného v dňoch 1. až 5. decembra 1989 v Opatiji. Glasnik zaštite bilja, s. 392 (rezime), s. 392 (rezime); Zborník zo seminára konaného dňa 20. decembra 1989 v Subotici. Subotica, Zorka 1989, s. 51-59; Ochrana poľnohospodárskych plodín proti škodlivým činiteľom, VES VŠP, Nitra 1993, s. 202-208; Zborník referátov zo XIV. Slovenskej a českej konferencie o ochrane rastlín v Nitre 1997; Book of abstrats 4th Yugoslav congres of plant protection, Vrnjačka Banja 1998, p. 185; Int. Symp. On Integrated Protection of Fiel Crops, Vrnjačka Banja, Procc. Int. Symp. Int. Prot. Fieôd Crops, 1999, p. 75-83; Procc. Czech and Slovak Conf. Plant. Protection, Brno 2000, p. 27-28; Book of abstracts 9th IWGO Diabrotica Subgroup meeting and 8th EPP/ ad hoc panel, Belgrade 2002, p. 69-70; Book of abstracts 10th IWGO Diabrotica Subgroup meeting 1, Engelberg 2004, s. XX; Proceedings of the V. Slovak Scientific Sugar Beet Conference, 3. December 2003, Nitra, p. 227-231; XVI. Slovak and Czech Plant Protection Conference. Nitra 2003, Abstract supplement, p. 327-328, p. 329; Zborník z celoslovenského zeleninárskeho seminára s medzinárodnou účasťou, 27.-28. januára 2004, s. 72-74; IV International Symposium on Sugar Beet Protection, 26-28. September 2005, University of Novi Sad, p. 52, p. 66; International Working Group on Ostrinia and other maize pests 11th Diabrotica Subgroup Meeting, 10th EPPO ad hoc Panel and FAO Network Group meeting, Bratislava 2005, Scientific Programme, Abstracts and Participants, p. 46, p. 56, p. 60; Book abstracts XVII Czech and Slovak Plant Protection Conference, Praha 2006, p. 132-133; International Working Group on Ostrinia and other maize pests 22nd Conference Viena 2006, p.

56; Proccedings XVII Czech and Slovak Plant Protection Conferens. Praha 2006, p. 533-535; Zborník z celoslovenského zeleninárskeho seminára s medzinárodnou účasťou, 27-28. 02. 2007, s. 15-17, s. 18-21.

Časopisy a noviny: Hlas Ľudu – od roku 2002 – okolo 100 článkov, Ruské slovo – od roku 2002 okolo 10 článkov, Agronomska revija – 2005, Savremeni povrtar – 2004. Biljni lekar (Srbsko) – 1996, 2004, Záhradkár (Slovensko) – 2002, Roľnícke novinky (Slovensko) – 1996, Repný list (Slovensko) – 2002-2006, Naše pole (Slovensko) – od roku 2002 okolo 20 článkov, Roľnícke noviny (Slovensko) – od roku 2002 okolo 20 článkov, Jó Gazda (Slovensko) – 200, Agro (Česká republika) 2006, 2007.

TASIĆ, Vladimír, PhD., profesor matematiky, narodený v Novom Sade 5. 6. 1965.

Rodičia – intelektuáli. Otec Dr. Miloš Tasić (1941), lekár, profesor na Lekárskej fakulte v Novom Sade (súdna medicína); matka Dr. Mária Tasićová, r. Litavská (1943), lekárka. Je ženatý s keramičkou Majou, r. Padrovovou.

V Novom Sade vychodil a absolvoval Základnú školu Vasu Stajića (1979), Gymnázium Jovana Jovanovića Zmaja (1983) a Prírodovedecko-matematickú fakultu (1988), v ktorej získal hodnosť diplomovaného matematika. V tom istom roku odišiel do Kanady na postgraduálne štúdium. Na University of Manitoba, Winnipeg (1992) obhajobou témy Modular Dimension Subgroups získal hodnosť doktora vied (PhD.).

Na University of Oxford pobudol v období 1993-1995. Toto obdobie počíta ako pobyt v zahraničí.

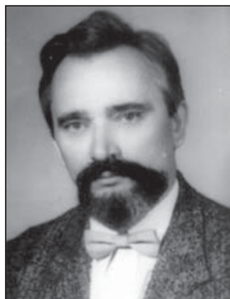
Od roku 1995 dodnes pracuje na University of New Brunswick, Fredericton. Na tejto univerzite získal hodnosť docenta (1995) a neskôr aj hodnosť riadneho profesora (2005). Prednáša matematiku, dejiny a filozofiu matematiky.

Dielo. Pseudologija fantastika. Priče. Novi Sad, Matica srpska 1995; Stroskotancova radosť – Radost brodolomnika. Priče. Novi Sad, Svetovi, 1997. Zbierka preložená do angličtiny; Matematika a korene postmoderného myslenia – Mathematics and the Roots of Postmodern Trought. New York, Oxford University Press, 2001. Monografia uverejnená v španielčine (Buenos Aires, Editsiones Colique), srbčine (Novi Sad, Svetovi, 2002) a čínštine (Fudan University Press, 2005); Dar na rozlúčku – Oproštajni dar. Román. Novi Sad, Svetovi, 2001. Preložený do francúzštiny, nemčiny a slovenčiny (Báčsky Petrovec, Kultúra, 2005); Dážď a papier – Kiša i hartija.Román. Novi Sad, Svetovi, 2001. Preložený do francúzštiny a macedónčiny; Njuškači jabuka. Eseje. Novi Sad, Svetovi, 2005.

Odborné časopisy, v ktorých autor uverejňuje svoje príspevky: Journal of algebra, Journal of Group Theory, Journal of Pure and Applied Algebra, Bulletin of the London Mathematical Society, Quarterly Journal of Mathematics (Oxford), Communications in Algebra, Canadian Mathematical Bulletin, Archiv der Mathematik (Basel).

Domáce časopisy: Vreme (Beograd), Zlatna greda (Novi Sad).

Vyznamenania a ceny: Román Dar na rozlúčku bol roku 2001 vyhlásený za knihu roka rozhodnutím Druhého programu Belehradského rozhlasu. Za román Dážď a papier autor získal Cenu NIN-a a Vitalu (2005) a cenu „kniha roku" udelila mu Narodna biblioteka Srbije – Národná knižnica Srbska (2006).

TOMANEC, Rudolf, Dr., Mr., profesor Banícko-geologickej fakulty Univerzity v Belehrade, narodený 13. 5. 1949 v Sente. Podľa národnosti je Slovák. Otec Ondrej a matka Judita (Johana), r. Hrubíková, pochádzajú z Báčskeho Petrovca. Starý otec, známy petrovský krajčír, Ján Hrubík a manželka Mária (z početnej rodiny Zahorán, rodom z Békešskej Čaby) mali sedem detí, ktoré sú rozptýlené po svete (rodiny Hrubík, Demrovský, Čáni, Vivian). Meno (Rudolf) mu dali po ujovi Rudolfovi Hrubíkovi, podľa ktorého je pomenovaná aj jedna ulica v Petrovci.

Gymnázium ukončil v Sente (1968). Na Banícko-geologickú fakultu (BGF) v Belehrade sa zapísal v r. 1968. Po jej skončení (téma Opšte karakteristike izotopnog sastava olova na području Kopaonika), na Odbore pre výskum ložísk minerálnych surovín, Geologického oddelenia, sa zapísal v r. 1975 na postgraduálne štúdium odbor prospekcia a výskum ložísk minerálnych surovín (VLMS). V roku 1978 obhájil magistersku tézu na geológii (Metodologija interpretacije rezultata regionalne geohemijske prospekcije SR Makedonije). Doktorskú dizertáciu Stepen oslobađanja minerala u zavisnosti od

sadržaja korisne komponente u sirovini i finoće otvaranja obhájil r. 1989, na Banícko-geologickej fakulte v Belegrade. Magisterská práca bola v r. 1979 odmenená z Fondu Milan Milićević, inženjer geologije ako mimoriadny prínos oblasti výskumu ložísk minerálnych surovín. Rada odboru pre VLMS za r. 1979 odmenila tézu ako „mimoriadnu a jedinečnú vedeckú, magisterskú prácu". Zväz inžinierov a technikov Juhoslávie v r. 1980, Výbor pre VLMS, udelil Rudolfovi Tomancovi Diplom Techniky za najlepšiu prácu uverejnenú v tom roku v oblasti geológie.

V roku 1975 sa zamestnal ako odborný spolupracovník na Katedre ekonomickej geológie BGF v Belehrade, kde s prerušením pracoval jeden rok. Na Katedru pre prípravu minerálnych surovín (PMS) BGF v Belehrade, prišiel ako asistent praktikant v r. 1978 na predmet metódy skúšania minerálnych surovín v PMS. Hodnosť asistenta získal v r. 1981, docenta 1989 a mimoriadneho profesora 1995. Riadnym profesorom sa stal v r. 2000.

V rokoch 1983 a 1984, osem mesiacov, Dr. Rudolf Tomanec pobudol a pracoval v Iráne. Tu bol v rámci technickej pomoci našej krajiny angažovaný ako expert poradca pre aplikovateľnú banícku mikroskopiu a oslobádzanie minerálov. Pracoval na školení inžinierskych kádrov na ložisku medi Sarcheshmeh, potom Meiduk a Chalmesi, provincia Kerman, a mal rad prednášok.

Počas práce na doktoráte r. 1985 realizoval študijný pobyt na Kráľovskej baníckej škole v Londýne a v r. 1987 bol na špecializácii v spomenutom koledži, kde končil experimentálnu časť svojej dizertácie.

Ako autor a spoluautor po rok 2006 uverejnil 194 vedeckých a odborných príspevkov (zborníky prác, časopisy, monografie), z nich je 53 prednesených a uverejnených v zborníkoch prác na vedeckých stretnutiach u nás a 103 na medzinárodných podujatiach v zahraničí. Autor uverejnil 17 vedeckých prác v domácich vedeckých časopisoch a 17 v zahraničných, resp. v medzinárodných renomovaných publikáciách.

Je členom mnohých vedeckých výborov na vedeckých podujatiach, medziným vedeckého a recenzentského výboru odborného časopisu Inżynieria Mineralna, Poľsko.

Užšia vedecká oblasť, ktorou sa zaoberá, sú laboratórne metódy charakterizujúce minerálne a technogénne suroviny; modely a prognózy spracúvania minerálov mletí (drobení); modely oslobádzania minerálov; aplikovateľné výskumy; paragenetické pomery minerálov; štruktúrno-textúrna charakterizácia asociácie minerálov; ochrana životného prostredia ohrozeného baníctvom; desaťročné výskumy technogénnych surovín; príprava a spracovanie minerálných surovín atď. Zaoberá sa výskumom nekonvenčných ekologických priemyselných materiálov, akými sú zeolity, vernikulity, diatonity, hliny, glaukonit, tresetvivianit, fosfáty atď.

Dielo. V monografiách uverejnil 3 kapitoly a 4 štúdie. Spolupracoval na písaní 50 štúdií a 18 výskume vedecko-výskumných projektov. Viedol 4 projekty, niektoré mali strategický význam pre Ministerstvo ochrany životného prostredia, ako aj projekt medzinárodného významu s oddelením Slovenskej akadémie vied. Je spoluautorom monografie Kinetika mletia (drobenia) z r. 1994. Napísal knihu (prvú učebnicu u nás) Metódy skúšania minerálových surovín v PMS. Je prvý spoluautor skrípt Rudne parageneze, prvý podpísaný spoluautor učebnice – atlas Rudne paragenéze, pripravenej do tlače. V roku 2002 uverejnil ako spoluautor anglicko-srbský a srbsko-anglicky Malý terminologický slovník pre prípravu minerálnych surovín.

TOMÁŠKOVÁ, r. MERNÍKOVÁ, Nataša, RNDr. **(**doktorka prírodných vied), narodená 19. 9. 1973 v Báčskej Palanke; biochemička.

Otec Janko Merník, matka Katarína Milutinov, r. Králiková, rodičia žijú v Báčskej Palanke; brat Vlasto Merník; vydatá, manžel Martin Tomášek, syn Matej Tomášek.

Školské a iné vzdelanie: Základná škola Kláry Feješovej, Báčska Palanka (1980-1988);

Gymnázium 20. október (spolupracovník v prírodných vedách), Báčska Palanka (1988-1992); Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava (1992-1997).

Akademické tituly: Mgr. v odbore biochémia Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava (1997); RNDr. v odbore biochémia Prírodovedecká fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (1999).

Študijné a pracovné cesty v zahraničí: Dvojmesačný (január – február 1998) študijný pobyt na Univerzite v Yorku vo Veľkej Británii, kde spolupracovala na vedecko-výskumnom projekte zaoberajúcom sa kryštalizáciou malátdehydrogenázy v rámci EU Copernicusového programu „Development of macromolecular X-ray crystallography and computer-aided modeling for genetic engineering and drug design in the Czech and Slovak republics" no. CIPA-CT94-0189; Dvojtýždenný pobyt na Univerzite v Bayreuthe v Spolkovej republike Nemecko. Pobyt bol súčasťou medzinárodného vzdelávacieho projektu TEMPUS (júl 2000).

Pôsobiská: Vedeckovýskumný pracovník – Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava (1997-1998); vedeckovýskumný pracovník – Prírodovedecká fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach (1998-2001); vysokoškolský učiteľ Prírodovedecká fakulta, Ústav chemických vied, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach (2001-2008).

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: Člen Slovenskej spoločnosti pre biochémiu a molekulovú biológiu; člen organizačného výboru 5. konferencie Štruktúra a stabilita siomakromolekúl 2007.

Verejné funkcie: Od roku 2004 – súdna prekladateľka srbského a chorvátskeho jazyka.

Dielo. Pôvodné vedecké práce: Mikulášová D., Kollárová M., Miginiac-Maslow M., Decottignies P., Jacquot J.P., Kutejová E., Mernik N., Egyuová I., Musrati R. and Horecká T. (1998): Purification and characterization of the malate dehydrogenase from Streptomyces aureofaciens. FEMS Microbiology Letters, 159, 299-305. – Mernik N., Lewis R., Kollárová M., Mikulášová D., Kadlecová Z. (1998): Characterization and crystallization of the malate dehydrogenase from Streptomyces aureofaciens. General Physiology and Biophysics, vol.17, suppl.1, 49-51. – Kollárová M., Mikulášová D., Mernik N. (1998): The malate dehydrogenase from Streptomyces aureofaciens, Chemical papers – Chemické zvästi, 52,. Iss. SI, 356-356. – Mikulášová D., Mernik N., Kollárová M. (1998): The malate dehydrogenase from Streptomyces aureofaciens: Purification and properties, Chemical papers – Chemické zvesti, 52,. Iss. SI, 355-355. – Musrati R.A., Kollárová M., Mernik N., Mikulášová D. (1998): Malate dehydrogenase: distribution, function and properties. General Physiol. and Biophysics, 17, 193-210. – Minárik P., Tomášková N., Kollárová M., Antalík M. (2002): Malate dehydrogenases – structure and function. General Physiology and Biophysics, 21(3), 257-265. – Mikulášová D., Tomášková N., Maderová J., Kollárová M. (2006): Crystallization and preliminary diffraction studies of malate dehydrogenase from Streptomyces aureofaciens. Protein and Peptide Letters, 13(2), 207-210. – Tomášková N., Varhač R., Žoldák G., Olekšáková L., Sedláková D., Sedlák E. (2007): Conformational stability and dynamics of cytochrome c affect its alkaline isomerization. J. Biol Inorg Chem, 12(2):257-66.

TOPOĽSKÁ, r. PAULINIOVÁ, Anna, tajomníčka Katedry francúzskeho jazyka a literatúry Filozofickej fakulty v Novom Sade, narodená 27. 8. 1961 v Báčskom Petrovci; rodičia: Ján Paulini, stolár, a Anna Pauliniová, r. Stracinská, domáca.

Základnú školu (v Beauvais a Levallois-Perret 1969-1976) a gymnázium (Lycée de la Folie Saint James v Neuilly-sur-Seine 1976-1979) vychodila vo Francúzsku. Francúzštinu vyštudovala na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1979-1984). Na postgraduálne štúdiá sa zapísala najprv v Belehrade (1985), potom v Novom Sade (1993).

Od decembra 1985 je zamestnaná na neurčitú dobu na Filozofickej fakulte v Novom Sade, najprv ako asistentka a lektorka, a toho času ako tajomníčka Katedry francúzskeho jazyka a literatúry.

Okrem francúzštiny, ovláda angličtinu, nemčinu, srbčinu a slovenčinu (materinský) jazyk.

Dielo. *Príspevky do zborníkov*: Ana Topoljska: Aspekt u pasivnim oblicima francuskog jezika (u poređenju sa srpskohrvatskim). Zbornik radova ISJK Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, sv. 13, 1991, s. 75-80; Ана Топољски: L'agent comme élément des constructions passives dans les langues française, slovaque et serbe. Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, бр. 33, 2007, с. 415-421; S. Gudurić, Ž. Živanović, A. Topoljska: Le français j'aime (učebnica), Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2007.

Preklady zo srbčiny do francúzštiny: Ah, ces mas! (seoski turizam – Ej, salaši!) – Slavko Golič, izdavač: Turistička organizacija Vojvodine, Novi Sad, 2008; Scenár a sinopsis filma: Vera i Zavera (prvá verzia, 2007) scenaristu Aleksandra Davića; Pre štúdio TVS Bečkereck – legendy za fotografie: Beograd kroz 200 fotografija, 2007; Pre štúdio TVS Bečkereck prospekt: Les eaux thermales de Serbies (Banje Srbije) 2006; Pre prof. Dr. Antuna Malenicu (prof. Právnickej fakulty v Novom Sade): Pojam stvar u rimskoj pravnoj doktrini; Pre Branislava Jatića – preklad práce: Šaljapin protiv Ajfelove kule (vydanie agencie Platoneum, Nový Sad) a iné preklady, ktoré nie sú ešte všetky publikované.

TOPOĽSKÝ, Michal – prof. PhDr. filozof, vysokoškolský pedagóg, akademik SAV (6. 4. 1906 Báčsky Petrovec – 1. 10. 1991 Bratislava). Mužské štátne gymnázium absolvoval v Novom Sade (1926), vysokoškolské vzdelanie na Filozofickej fakulte UK (1927-31) a PhDr. v Prahe (1934).

V období 1931-41 a 1944-46 pracoval ako stredoškolský profesor na Slovenskom gymnáziu v Petrovci; 1941-42 väznený v Juhoslávii za protifašistickú činnosť; 1942-43 redaktor denníka Slovenská jednota v Budapešti; v r. 1934-41 generálny tajomník Matice slov. v Juhoslávii; 1946-47 vedúci školskej komisie Povereníctva školstva a kultúry; 1947-53 mimoriadny profesor filozofie PDF SU; 1948-53 riaditeľ Filozofického ústavu PDF SU; 1951-53 externý člen Katedry ML, pri SU; 1952-53 externý vedúci Kabinetu základov marxizmu-leninizmu PDF SU; 1953-58 riadny profesor filozofie Fakulty spoločenských vied VŠP v Bratislave; 1953-58 vedúci Katedry ZMI, Rektorátu VŠP; 1958-59 námestník povereníka školstva a kultúry pre školský úsek; 1959-70 profesor filozofie LF UK v Bratislave; 1959-67 vedúci Katedry dialektického a historického materializmu LF UK; 1967-70 vedúci Katedry filozofie a metodológie vied LF UK; 1970-77 profesor filozofie Ústavu marxizmu-leninizmu UK; 1970-77 vedúci Oddelenia marxistickej filozofie ÚMI. UK; 1977 penzionovaný; 1977-81 profesor (dôchodca) ÚMI. UK; 1959/60-1962/63 – rektor UK (do 31.08.1963); 1971-74 – prorektor UK; 1949/50 – dekan PDF SU; 1953/54, 1954/55 – dekan FSV VŠP; 1955/56, 1956/57 (ZS) – prorektor VŠP; 1956/57 (LS), 1957/58 – dekan Fakulty prírodných vied VŠP.

Vo svojich prácach sa orientoval predovšetkým na riešenie problému vzťahu objektu a subjektu vo všeobecnej filozofickej rovine a na otázky súvisiace s ich vzájomným pôsobením v procese vedeckého poznania. Osobitnú pozornosť venoval analýze času a nárokom konkrétneho historizmu a riešeniu aktuálnych spoločenských problémov. Bol jedným z iniciátorov a realizátorov zavádzania marxizmu-leninizmu do učebného plánu vysokých škôl. Vychoval rad odborníkov, medzi jeho žiakov patri aj prof. J. Kvasnička. Popri vedeckej a vysokoškolskej pedagogickej činnosti bol aktívnym prednášateľom a examinátorom na rôznych doškoľovacích kurzoch a postgraduálnych školeniach.

Dielo. Ako rástol a premýšľal T. G. Masaryk. Petrovec, 1933; V hľadaní človeka. Filozofia osobnosti a kultúry. Petrovec 1943; Objekt a zmysel objektu. 1946; Úvod do filozofie náuk. Ba 1947; Dejiny objektov, Ba 1948; Ideologie und Wissenschaft, 1960; K 40. výročia založenia Univerzity Komenského. Ba 1962; O zásadách budovania bratských vzťahov Čechov a Slovákov. Ba 1962; Úloha svetonázoru v chápaní podstaty a spoločenského zmyslu vedy. Ba 1962; Kľúčové úlohy vedy pri budovaní socialistickej spoločnosti. Ba 1963; Die dialektische Analyse, 1964; Logika a realita. Ba 1964; Teória modelov a použitie logického aparátu. Ba 1964; K problému filozofie a špeciálnych vied. Ba 1965; Filozofia, prírodné vedy a medicína. Ba 1966; Rozmýšľanie o dogmatizme a o tom, ako proti nemu bojovať. Ba 1966; Poslanie a úlohy univerzít dnes. Ba 1966; Vznik fenomenológie a jej úlohy v minulosti a dnes. Ba 1967; Aj to je kritika? (Poznámky k Machovcovej kritike na moju knižočku Filozofia, prírodné vedy a medicína). Ba 1968; O probléme univerzálnosti marxistickej filozofie. Ba 1968; V. I. Lenin a problémy principiálnych a metodických východísk v súčasnej vede a vo filozofii osobitne. Ba 1970; Realita a poznanie. Ba 1970; Lesk a bieda experimentálnych metód vo verejnom myslení. (Problémy a námety). Ba 1972; Problémy revizionizmu v súčasnej filozofii a ich medzinárodný charakter. Ba 1973; Aktuálne otázky marxisticko-leninskej filozofie a cesty prekonávania dôsledkov filozofického revizionizmu. Ba 1974; Svetonázorové problémy pri formovaní socialistického človeka. Ba 1977; Svetonázorové problémy vo výučbe prírodných vied. Ba 1978; Dialektický materializmus a gnozeologické tendencie v súčasných prírodných vedách. Ba 1983.

Členstvo vo vedeckých spoločnostiach a odborných komisiách: Predseda Slovenskej filozofickej spoločnosti pri SAV, predseda slovenského výboru Československej spoločnosti pre šírenie vedeckých a politických poznatkov, predseda Slovenskej spoločnosti pre šírenie vedeckých a spoločenských poznatkov, predseda školskej komisie ÚV KSČ, redaktor časopisu Nové slovo, člen Akčného výboru na vysokých školách, člen učiteľského zboru VUML., člen Vedeckého kolégia pre filozofiu a sociológiu SAV, člen Slovenského výboru pre vysoké školy, člen Československej filozofickej spoločnosti.

Vyznamenania: Za vynikajúcu prácu (1957), Rad práce (1963), medaila J. A. Komenského (1973), Rad Víťazného februára (1976), Zlatá medaila UK a Pamätná medaila UK.

Pramene a bibliografia: AUK, fond Osobné spisy učiteľov, kart. 212;Univerzita Komenského v Bratislave 1963/64. Bibliografia 1960-1963. Bratislava 1965, s. 219;Univerzita Komenského v Bratislave 1965/66. Bibliografia 1965. Bratislava 1968, s. 78; Dolan, O.: Univerzita Komenského. Prehľad profesorov 1919-1969. Prehľad pracovísk 1919-1948. Bratislava 1968, s. 50; Univerzita Komenského v Bratislave. Celonárodné oslavy polstoročnice Univerzity Komenského v Bratislave a poltisícročia Academie Istropolitany. Bratislava 1974, s. 222; Slovenská akadémia vied 1953-1973. Bratislava 1974, s. 102; Encyklopédia Slovenska. Bratislava 1982, zv. VI., s. 96; Pedagogická encyklopédia Slovenska. Bratislava 1985, II. zv. s. 448;Holata, L.: Za Michalom Topoľským. In: Filozofia, roč. 1992, č. 1, s. 70.

TURAN, Ján, doktor poľnohospodárskych vied, docent na učebnom predmete exploatácia poľnohospodárskych strojov. Narodil sa v Báčskom Petrovci 26. 6. 1967.

Rodičia: otec Ján Turan (Petrovec, 1943), obchodník, teraz na dôchodku; matka Katarína Turanová, r. Sýkorová (Petrovec, 1948), domáca; manželka: Anna Turanová, r. Murtinová (Nový Sad, 1970), robotníčka; synovia: Ján (Nový Sad, 1995) a Daniel (Nový Sad, 2000); brat: Pavel Turan (Petrovec, 1949), absolvent Fakulty telovýchovy v Novom Sade (1996).

Základnú školu Jána Čajaka vychodil v B. Petrovci (1982), 9. a 10. ročník absolvoval na Gymnáziu Jána Kollára v Petrovci (1983-1984). Štvrtý stupeň odborného vzdelania nadobudol v Stredoškolskom ústredí poľnohospodárskeho a potravinárskeho odboru Sinišu Stankovića, Futog, vysunuté oddelenie Báčsky Petrovec (1986).

Poľnohospodársku fakultu, odbor poľnohospodárska technika, absolvoval v Novom Sade (1991) obhajobou diplomovej práce Analiza poluautomatizovane berbe hmelja u Bačkom Petrovcu.

Magisterské štúdium navštevoval v Novom Sade na Poľnohospodárskej fakulte, odbor technika v rastlinnej výrobe, kde napísal a obhájil tézu Uporedna analiza rada tehničkih sistema za berbu i komušanje semenskog kukuruza (1996).

Dizertačnú prácu Optimizacija tehničko-tehnološke strukture žetvenog sistema obhájil na Poľnohospodárskej fakulte v Novom Sade (2003).

Po absolvovaní Poľnohospodárskej fakulty sa zamestnal v spomenutej ustanovizni (1992) ako asistent-praktikant na učebnom predmete exploatácia poľnohospodárskej techniky. Neskôr (1996 a 2000) bol zvolený za asistenta a potom (2004) za docenta.

Je členom Združenia profesorov a vedeckých pracovníkov a Nacionálnej spoločnosti pre poľnohospodársku techniku – NDPT.

Účasť v redigovaní časopisov: Technický redaktor časopisu Savremena poljoprivredna tehnika, člen redakčného výboru (od 1995), významný domáci časopis; technický redaktor medzinárodného vedeckého časopisu (1995-2004) Agricultural engineering, ktorý vychádza na anglickom jazyku, a technický redaktor a člen redakčného výboru časopisu Revija agronomska saznanja (od 1994), domáci vedecko-odborný časopis.

Je autorom a spoluautorom niekoľko monografií, vyše 70 vedeckých a odborných prác, početných štúdií a elaborátov.

Pobyt v zahraničí realizoval na Slovensku a v Maďarsku.

Hovorí, píše a číta po anglicky, srbsky a slovensky.

Dielo. *Monografie*: V. Lazić a J. Turan: Eksploatacija agregata za osnovnu obradu zemljišta. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad 1997.

Kapitoly v monografiách: Mehanizacija u povrtarstvu, s. 47-67. In: Poljoprivredna tehnika Republike Srbije 2001-2005. Poljoprivredni fakultet, Novi Sad; Iz istorije pivskog ječma, s. 1-13, Mehanizacija i oprema u proizvodnji pivskog ječma, s. 146-178, Specifičnosti žetve pivskog ječma, s. 179-187. In: Pivski ječam i slad. DP Sladara „20. oktobar", Bačka Palanka 1992. Tendencije razvoja plugova. s. 81-90. In: Tendencije razvoja poljoprivredne tehnike. Institut za poljoprivrednu tehniku, Novi Sad 1993; Iz istorije semenske šećerne repe. s. 2-16. In: Semenska šećerna repa – MRAZ, Sremska Mitrovica 1993; Izbor mašina za đubrenje semenskog kukuruza. s. 84-88, Mašinska berba SC hibrida semenskeog kukuruza, s. 139-152. In: Mehanizovana proizvodnja semenskog kukuruza. Institut za poljoprivrednu tehniku, Novi Sad, Pobeda-Holding DD, Novi Sad 1994; Međuredna kultivacija kukuruza, s. 26-32, Primena rasipača mineralnog đubriva u tehnologiji proizvodnje kukuruza, s. 33-37. In: Mehanizovana proizvodnja kukuruza. Institut za poljoprivrednu tehniku, Novi Sad 1995; Tehnika đubrenja strnih žita, s. 17-22, Transport zrna pšenice, s. 49-52. In: Mehanizovana proizvodnja strnih žita. Institut za poljoprivrednu tehniku, Movi Sad 1994; Transportna sredstva, s. 104-110. In: Studija razvoja i korišćenja poljoprivredne tehnike u Republici Srbiji. Institut za poljoprivrednu tehniku, Novi Sad 1994.

Príspevky v časopisoch medzinárodného významu: International Agrophysics, 1995, 9, 153-156; Contemporary Agricultural Engineering, 21 (1995), 1, 54-60.

Príspevky na medzinárodných vedeckých konferenciách zverejnené v celosti: International Conference on Susteinable Agriculture and Europan Integration Processes, Novi Sad 2004; Proceedings of 1st International Scientific Meeting of Young Engineers 1998. Rackova Dolina, Slovensko (1998), s. 133-135; International Conference on Physical Properties of Agricultural Materials. Bonn 1993.

Príspevky v domácich významných časopisoch: Savremena poljoprivredna tehnika – JNDPT*:* 18 (1992), 1-2, s. 19-24; 3-4, s. 63-68; s. 69-75; 20 (1994), 1-2, s. 1-6; s. 61-65; 5, s. 280-288; 21 (1995), 4, s. 215-220; 22 (1996), 1-2, s.

100-106; 3, s. 173-178; 4, s. 198-203; 23 (1997), 1-2, s. 27-35; 24 (1998), 5, s. 191-198; 25 (1999), 1-2, s. 13-22; s. 80-85; 3, s. 127-134; 4, s. 139-153; 26 (2001), 1-2, s. 27-31; 27 (2001), 3-4, s. 103-108; s. 109-114; s. 115-121; 28 (2002), 1-2, s. 1-3; 3-4, s. 61-69; 29 (2003) 1-2, s. 20-27; s. 35-40; 30 (2004), 1-2, s. 39-43. Revija agronomska saznanja – VDPT: IV (1994), 3, s.36-37; 4, s. 9-10; V (1995), 2, s. 9-16; 4, s. 65-67. XXVIII. seminar agronoma – Zbornik radova 22 (1994) s. 279-287.

TURČAN, **Dušan**, PhD., narodený 10. 10. r. 1973 v Novom Sade. Toho času býva v 4007 Madison St., Hyattsville, MD 20781, USA spolu s manželkou Elizabeth, r. Pauken, pôvodom z Texasu, a dvojročnou dcerou Evou.

Otec Dušan Turčan, inžinier lesníctva, ktorý sa zaoberá kvetinárstvom, a matka Viera Turčanová, r. Chalupková, inžinierka hortikultúry a profesorka na strednej škole vo výslužbe. Sestra, Ľudmila Turčanová, PharmDr. pracuje ako vedúca v lekárni v Bratislave. Starý otec Karol Chalupka, pôsobil ako slovenský evanjelický farár v Kovačici a v rodine ešte má aj Zoroslava Speváka, Dr. vied, ktorý je riadnym profesorom Filozofickej fakulty v Novom Sade, slovenským spisovateľom detskej literatúry a autorom učebníc pre základné školy.

Ako chlapec odrasol v Hložanoch a chodil do Základnej školy Jozefa Marčoka – Dragutina (1981-1988). Počas celého školenia bol členom detskej tanečnej skupiny v Hložanoch. V základnej škole získal aj Vukov diplom za výborný prospech a ocenenia na súťažiach z matematiky. Na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci, ktoré zakončil r. 1992, tiež dostal Vukov diplom. Ako gymnazista bol aj ďalej aktívnym členom hložianskej mládežníckej tanečnej skupiny. Vo štvrtom ročníku gymnázia prvé polročie strávil na strednej škole v USA v štáte Washington. Na fakulte bol v Gustavus Adolphus College v St. Peter, Minnesota, USA od septembra 1992 do mája 1996, kde získal aj titul Bachelor of Arts z oblasti fyziky. V druhej polovici roku 1995 žil a študoval v meste Uppsala, vo Švédsku, v rámci výmeny študentov.

Po skončení fakulty pracoval v softvérovej firme Fluent v Lebanon, New Hampshire, USA, od 1996 do 1997 ako inžinier pre kvalitu softvéru. Túto prácu dostal celkom náhodne. Keďže si nebol istý, či chce ísť aj na ďalšie akademické zdokonaľovanie, zamestnal sa. Po roku práce zistil, že predsa má záujem o akadémiu, a tak začal s postgraduálnym štúdiom na University of Maryland, v College Park, Maryland, USA. Tu študoval a robil výskumy v rokoch 1987-2003, roku, keď získal titul Doctor of Philosophy (PhD.), tiež z oblasti fyziky. Na ceste k doktorátu získal aj titul Master of Science (MS) r. 2000 z fyziky.

Počas celého postgraduálneho štúdia (1997-2003), a aj po ňom (2004-2007), pracoval na výskumoch z astrofyziky. Cestoval na rôzne vedecké konferencie a stretnutia astrofyzikov po Spojených štátoch amerických (raz aj na Havajské ostrovy), do Nemecka, do Anglicka a do Japonska. V rokoch 1998 až 2000 výskumy z astrofyziky boli v NASA, vo výskumnom stredisku Goddard Space Flight Center, v Greenbelt, Maryland. Tam bol vedeckým asistentom a pracoval s troma fyzikmi na klasifikácii rôznych kozmických telies. V rokoch 2000 až 2003 bol tiež vedeckým asistentom, ale na University of Maryland, kde skúmal elementárne častice, neutríny, vytvorené a vylúčené termonukleárnymi procesmi v strede nášho slnka. Na základe výsledkov týchto výskumov napísal aj doktorskú dizertáciu v decembri 2003 pod názvom Solar Neutrinos at Super-Kamiokande: Solving the Solar Neutrino Puzzle via Neutrino Flavor Oscillations. Za tieto štyri roky celkove asi 12 mesacov býval a pracoval v Japonsku na experimente Super-Kamiokande, v rámci ktorého vlastne aj realizoval doktorát. Vedúci tohto experimentu Dr. Masatoši Košiba bol v roku 2002 odmenený Nobelovou cenou za životné dielo vo fyzike. Po doktoráte (r. 2004 až 2007) Dušan pokračoval s výskumami na University of Maryland, ale teraz už ako výskumný vedec. Robil na plánovaní a realizácii nového experimentu pre skúmanie neutrínov, ktorý sa budoval na južnom póle. Na južnom póle síce nebol, ale všetka jeho práca sa uskutočnila na univerzite. V poslednom akademickom roku (2007-2008) prednášal fyziku na strednej škole "Our Lady of Good Counsel High School" v Olney, Maryland, USA.

Popri výskumoch na univerzite pracoval aj ako asistent profesora fyziky (1997-1998) a mával „diskusné hodiny" a laboratórne cvičenia. Dvakrát, v roku 2006 a roku 2007, na univerzite pracoval dodatočne aj ako profesor fyziky a prednášal experimentálnu a teoretickú fyziku študentom druhého

ročníka. Bol aj členom American Physical Society (Americkej fyzikálnej spoločnosti) počas svojich výskumov.

Turčanova tvorivá činnosť zahŕňa zverejnené vedecké práce z astrofyzikálnych výskumov Tartarus – An ASCA AGN Database, (Astrophysical Letters and Communications, 2000) a Search for neutrinos from Gamma-Ray Bursts using Super-Kamiokande (Astrophysical Journal, 2002). Za sebou má aj veľký počet spoluautorských výskumných prác. V roku 2004 ho pozvali na seminár v Madison, Wisconsin, ako jediného prednášateľa. Tam podal najvýznamnejšie výsledky svojej doktorskej dizertácie.

„Z osobného života by som vyčlenil prácu v mládežníckej kresťanskej skupine vo Washingtone, USA, kde som od 2003. do 2006. roku pôsobil ako vedúci skupiny a vychovávateľ. Mám rád futbal, hudbu, zriaďovanie záhradky, cestovania s manželkou a dcérou, horolezectvo, čítanie filozofických, teologických, a politických diel, ako aj beletristiku. Moja záľuba cestovať ma zaviedla aj do Paríža, Viedne, Toronta v Kanade, Sanktpetersburga v Rusku, Dominikánskej republiky v Karibskom mori a raz aj do Mexika, na pyramídy Mayov. Ako jednu zaujímavosť z mojho života môžem pripomenúť, že som si za pobytu v Japonsku zaplával v jazierku v strede krátera jedného dormantného vulkánu v „Japonských alpách". Bolo to mimo vyhranenej horolezeckej dráhy, a aj trochu nebezpečné, ale vzhľadom na mimoriadny zážitok to riziko sa celkom oplatilo," napísal v dotazníku Dušan Turčan.

TURČAN, Jaroslav, (19. 11. 1950 Báčsky Petrovec – 8. 3. 2000 Nový Sad), doktor filologických vied, vedúci pracovník študijného oddelenia RTV, Nový Sad a honorovaný docent na Učiteľskej fakulte v Sombore. Zaoberal sa konfrontáciou srbčiny a slovenčiny a jazykom a štýlom médií.

Rodičia: otec Laliťan Juraj Turčan, matka Hložančanka Johana Turčanová, r. Struháriková, obaja najprv učitelia, neskôr novinári.

Do základnej školy chodil v Kovačici a v Laliti, do gymnázia spočiatku v Odžaku, ale stredoškolský diplom získal v školskom roku 1968/69 na Gymnáziu Jovana Jovanovića Zmaja v Novom Sade, kde patril medzi najúspešnejších žiakov generácie.

V rokoch 1969-1973 úspešne študoval na novosadskej Filozofickej fakulte južnoslovanské jazyky (priemerná známka 9,6). Už v júni 1973 korunoval vysokoškolské štúdium obhajobou diplomovej práce (známka 9) Uticaj srpskohrvatskih sintaktičkih konstrukcija na sintaksu slovačke štampe u Vojvodini.

Postgraduálne štúdium na Filologickej fakulte v Belehrade, skupina južnoslovanské jazyky a všeobecná lingvistika, zdolal za tri roky (1974 – 1977), priemerná známka 8,85) a v júni 1977 obhájil magisterskú prácu Srpskohrvatski jezik kao jezik sredine kod učenika Slovaka u Bačkom Petrovcu. Práve v tomto období (apríl 1974 – júl 1976) bol aj hlavným a zodpovedným redaktorom novosadského časopisu pre kultúru, umenie a spoločenské otázky Polja.

Jaroslav Turčan sa stal doktorom filologických vied 9. septembra 1986 obhajobou dizertácie Konstrastivna analiza nominalnih sintagmi u srpskom i slovačkom jeziku.

Po dvoch rokoch strávených v časopise Polja natrvalo sa zamestnal vo Výskumnom oddelení Rádio-televízie Nový Sad, ktorého prvoradou úlohou bolo sledovať v súvislosti s uvedenými masmédiami verejnú mienku a program. Oddelenie, v ktorom pracoval, vzniklo roku 1974 a už roku 1984 sa mohlo pochváliť úctyhodnou vydavateľskou produkciou.

Jaroslav Turčan bol v júni 1983 vymenovaný ako srbista za asistenta a v apríli 1989 za vedeckého pracovníka na Filozofickej fakulte v Novom Sade (s tým, že aj ďalej pracoval vo výskumnom oddelení RT Nový Sad). Pedagogická akadémia v Novom Sade ho (ako externého pracovníka) vymenovala roku 1993 za profesora vyššej školy pre predmety srbčina ako nematerinský jazyk a metodika srbčiny ako nematerinského jazyka. Na vysunutom oddelení somborskej Učiteľskej fakulty v Petrovci pracoval externe od roku 1998 do predčasnej smrti (srbčina ako jazyk spoločenského prostredia).

Jaroslav Turčan sa zaujímal o jazyk v školskej sústave. Zúčastnil sa vo výskumoch jazykovej výchovy v predškolských ustanovizniach, z čoho vyplynula príručka pre materské školy Zlatý zvonček (Belehrad 1998), ktorú napísal spolu s Melanijou Mikešovou a Annou Melegovou. A roku 1985 vyšla jeho gramatika srbčiny ako jazyka spoločenského prostredia pre I. ročník stredných škôl.

Z činnosti v odborných združeniach nemožno nespomenúť Spolok pre aplikovanú lingvistiku Vojvodiny, kde nezištne pracoval od roku 1972 a v rokoch 1987-1991 tam zastával aj funkciu predsedu. Zúčastňoval sa takmer pravidelne a referoval na početných konferenciách aplikovanej lingvistiky vo všetkých republikách vtedajšej Juhoslávie a na niekoľkých podujatiach v iných štátoch (Taliansko, Portugalsko, Maďarsko).

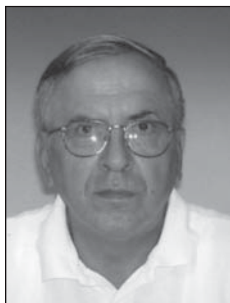
Dielo. *Vedecké a odborné príspevky do časopisov (29)*: – Prilozi proučavanju jezika (2); Nový život (1); Jezik u društvenoj sredini. Zbornik radova sa konferencije Jezik i društvo, Novi Sad, (1); Srpskohrvatski kao jezik sredine kod učenika Slovaka u Bačkom Petrovcu. Magisterská práca – Filološki fakultet, Beograd (1); Godišnjak Saveza društava za primenjenu lingvistiku Jugoslavije (3); Glasnik RTNS (2); RTV – Teorija i praksa (4); Kontrastivna jezička istraživanja (1); Institut za proučavanja nacionalnih odnosa, Sarajevo (1); Dvojezičnost – inidividualne i družbene razsežnosti, Ljubljana (1); Savremenost (1); Novinarstvo (1); Teorija viđena očima istraživača (3); Kontrastivna analiza nominalnih sintagmi u srpskohrvatskom i slovačkom jeziku. Neuverejnená doktorská práca – Filozofski fakultet, Novi Sad (1); Minoriti Lanhgueges and Mass Communication, Ljubljana (1); Pokrajinski zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad – Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd (1); Bilten Pokrajisnkog zavoda za javnu upravu, Novi Sad (1); Uporabno jezikoslovlje, Ljubljana (1); 6. simpozijum Kontrastivna jezička istraživanja. Zbornik radova, Filozofski fakultet, Novi Sad – Jugoslovansko društvo za primenjenu lingvistiku (1); Jezik danas – Glasilo Matice srpske za kulturu usmene i pisane rečii (1).

Recenzie a komunikáty: Bilten Društva za primenjenu lingvistiku Jugoslavije (2); Zbornik Matice srpske za slavistiku (2); Nový život (2); Hungarológiai kozlemények, Újvidék (1); Polja (3); RTV – Teorija i praksa (2); Dnevnik (1).

Preklady: Letopis Matice srpske (2); Scena (3); Polja (31).

Spoluautorstvo: Izveštaji i studije (3); Zbornik Matice srpske za društvene nauke (2); 5. simpozijum Kontrastivna jezička istraživanja. Zbornik radova, Filozofski fakultet, Novi Sad – Društvo za primenjenu lingvistiku (1); Psycholinguistica as a Multidisciplinarily Sciece, Bologna (1); Zavod za ufžbenike i nastavna sredstva, Beograd (1).

Lit.: Michal Týr: K nedožitým abrahámovinám Jaroslava Turčana. Nový život, *52,* 11-12/2000, s. 660-662; Michal Týr: Súpis prác Dr. Jaroslava Turčana. Nový život, *52,* 11-12/2000, s. 662-667.

TÝR, Michal, doktor filologických vied, profesor Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade, narodený v Pivnici 26. 10. 1942; hlavné polia činnosti: fonetika, fonológia, lexikológia, konfrontačná analýza slovenského a srbského jazyka, dialektológia, dejiny slovenského jazyka.

Rodičia: otec Michal (1909-1995), učiteľ, matka Mária, r. Majerová (1912-1987), učiteľka, manželka Zuzana Miháliková-Týrová (1952), slovenčinárka, dcéra Zuzana Týrová, narodená v Novom Sade (1978), asistentka-praktikantka na Filozofickej fakulte v Novom Sade.

Základnú školu skončil v Pivnici a gymnázium v Petrovci.

Prvý stupeň Filozofickej fakulty, slovenský jazyk a literatúra, absolvoval v Novom Sade, druhý (3. a 4. ročník) na Filologickej fakulte v Belehrade (1967).

Magisterskú tézu Glasovni sistem slovačkog govora Bačkog Petrovca obhájil na Filologickej fakulte v Belehrade (1973) a doktorát Číslovky v slovenčine a srbochorvátčine na Filozofickej fakulte v Novom Sade (1987).

Na Základnej škole v Hložanoch pôsobil v školskom roku 1963/64 a ako jazykový redaktor Hlasu ľudu v rokoch 1967-1969. V Pokrajinskom ústave pre vydávanie učebníc v Novom Sade pracoval najprv ako jazykový redaktor (lektor) a neskôr ako redaktor učebníc (1969-1975). Na Filozofickej fakulte, Slovakistický ústav, v Novom Sade pôsobí od roku 1976, a to ako odborný spolupracovník (1976), potom docent (1988), mimoriadny (1994) a riadny profesor (2004).

Medzi odbory vedeckej činnosti profesora Týra patrí teoretická a aplikovaná jazykoveda. Na Filozofickej fakulte v Novom Sade prednáša: fonetiku, fonológiu a lexikológiu slovenského jazyka, dejiny slovenského jazyka, slovenskú dialektológiu a srbčinu v porovnávaní so slovenčinou. Mal aj kurzy slovenského jazyka ako voliteľného predmetu.

Na Filologickej fakulte v Belehrade vyučuje ako hosťujúci profesor slovenský jazyk od školského roku 1998/1999. Od roku 2001 prednáša študentom všetkých štyroch ročníkov.

Ako profesora slovenčiny ho angažovala roku 2002 Učiteľská fakulta Sombor, vysunuté oddelenie v Petrovci, s ktorou ešte vždy spolupracuje.

Odbornú literatúru (okrem v slovenčine a srbochorvátčine) sleduje v ruštine a aj iných slovanských jazykoch, ako aj v nemčine.

V školskom roku 1971/72 v Bratislave pobudol ako lektor srbochorvátskeho jazyka na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, a po jednom mesiaci na Studia Academica Slovaca Bratislava (1976), na Letnej škole slovanských štúdií v Brne (1982) a na Letnej škole českého jazyka v Prahe. V Bratislave sa zúčastnil na medzinárodnej konferencii Zahraniční Slováci a materinský jazyk (1988). Okrem toho mal celý rad príspevkov (referátov) na lingvistických podujatiach organizovaných v Juhoslávii.

Je člen Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave, Slavistickej spoločnosti Srbska, Spolku vojvodinských slovakistov, resp. Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti, Juhoslovanskej spoločnosti pre aplikovanú lingvistiku.

Vo svojej verejnej a spoločenskej činnosti Dr. Týr zastával rôzne funkcie v Spolku vojvodinských slovakistov, resp. v Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti (tajomník, podpredseda, vedúci jazykovedného aktívu, člen redakčného výboru časopisu Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, predseda Spoločnosti atď.). Bol členom Výkonného výboru Spolku pre aplikovanú lingvistiku Vojvodiny (kde bol aj podpredsedom), členom redakčného výboru zborníka prác Konstrastivna jezička istraživanja, ktorý vychádzal v štvorročných intervaloch v období 1980-2000. V rokoch 1989-1994 bol prodekanom Filozofickej fakulty v Novom Sade.

Za prácu a dosiahnuté výsledky Dr. Michalovi Týrovi udelili Cenu Spolku vojvodinských slovakistov (1991) a Ďakovnú listinu Prekladateľskej služby Zhromaždenia SAPV za spoluprácu. Je nositeľom Pamätnej medaily UK v Bratislave 2004 a Zlatého odznaku Kultúrno-osvetového spoločenstva Srbska, ako aj niekoľkých ďakovných listín.

Dielo. *Monografie a učebnice (6)*: Číslovky v spisovnej slovenčine a spisovnej srbochorvátčine. Nový Sad – Bratislava, Obzor – Vydavateľstvo Alfa 1991, 120 s.; Slovenčina v praxi. Nový Sad, Futura publikácije 2004, 116 s.; Z gramatiky nemám strach**.** Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 2004, 106 s.; Govorne i jezičke karakteristike nekih emisija Radio Novog Sada i Televizije Novi Sad na slovačkom jeziku. Novi Sad, Odelenje za istraživanje programa i auditorijuma Radio-Televizije Novi Sad 1983, 91 s. (V spoluautorstve s J. Turčanom, A. Marićovou a M. Dudkom); Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 7. ročník základnej školy. Beograd, Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, 1994 (3. izdanje), 1996 (4. izdanje) i 1997 (5. izdanje). Ďalšie vydania 1998, 2001, 2003; Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 8. ročník základnej školy**.** Beograd**,** Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, 1995 (3. vydanie), 1998 (4. vydanie). Ďalšie vydania: 2000, 2002, 2003; – Štúdie v knihách medzinárodného významu (4**):** Slováci v Juhoslávii. Bratislava 2001; Struktura i promene identiteta u multietničkoj sredini – na primeru Istočne Evrope. Tokio, 2003; Kombinačné zmeny spoluhlások na morfematickom švíku **(**Konfrontácia slovenčina-srbčina). In**:** Tradícia a perspektíva gramatického výskumu na Slovensku. Bratislava, Veda 2003, s. 136-141; Učebnicová tvorba v slovenskom jazyku v Juhoslávii. In: Zahraniční Slováci a materinský jazyk. Martin, Matica slovenská 1990, s. 56-60. **–** Príspevky uverejnené v publikáciách národného významu (16): Godišnjak Filozofskog fakulteta. Knjiga XX (1991). Novi Sad, 1994, s. 145-148; Folklor u Vojvodini**.** Sveska 8. Udruženje folklorista Vojvodine, Novi Sad, 1994 s. 125-128; 125 rokov ochotníckeho divadla Slovákov v Juhoslávii**.** Spolok vojvodinských slovakistov, Nový Sad 1995. s. 281-284; Pavel Jozef Šafarik (1795-1995). Matica srpska – Filozofski fakultet, Novi Sad, 1996, s. 61-66; V simpozijum Kontrastivna jezička istraživanja. Filozofski fakultet i Društvo za primenjenu lingvistiku Vojvodine, Novi Sad, 1996, s. 348-353; O jezičkim pozajmljenicama. Subotica – Beograd, Gradska biblioteka – Institut za srpski jezik SANU 1996, s. 377-381; 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd – Društvo slovakista Vojvodine, Novi Sad, 1996, s.286-292; Zborník Spolku vojvodinských slovakistov, 14. Nový Sad 1997. s. 121-126; 14-18 (1994-1996). Nový Sad 2000, s. 71-76, s. 191-194; VI simpozijum Konstrastivna jezička istraživanja**.** Jugoslovensko društvo za primenjenu lingvistiku – Filozofski fakultet, Novi Sad 1999, s. 254-257; Nový život, 52, 11-12, 2000, s. 660-662, s. 662-667; Slavistika. Knjiga VI. Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2002, s. 220-224; Primenjena lingvistika, br. 2**.** Novi Sad: Jugoslovensko društvo za primenjenu slavistiku i Filozofski fakultet, Novi Sad, 2002, s. 32-36.

Príspevky uverejnené v publikáciách medzinárodného významu (16): Výročie vzniku časopisu Dolnozemský Slovák ako 75 rokov kontinuity slovenskej publicistiky vo Vojvodine. Nový Sad, Obzor 1979, s. 173-175; Časopis Nový život v literatúre a kultúre Slovákov vo Vojvodine. Nový Sad, Obzor 1984, s. 231-234; Vladimír Hurban Vladimírov – tvorca modernej slovenskej drámy**.** Nový Sad 1988, s. 145-150; Život a dielo Gustáva Maršalla Petrovského**.** Nový Sad, Obzor 1989, s. 185-189; IV simpozijum Kontrastivna jezička istraživanja. Novi Sad, Filozofski fakultet 1990, s. 110-124; Nový život, 42, 1990, s. 491-501; Naučni sastanak slavista u Vukove dane. 24/1, MSC, Beograd, 1995, s. 125-130; 26/2, Beograd, 1997, s. 427-432; 32/1, Beograd, 2004, s. 265-270; 33/1, Beograd, 2004, s. 145-150; Izučavanje slovenskih jezika, književnosti i kultura u inoslovenskoj sredini. Katedra za slavistiku Filozofskog fakulteta – Slavističko društvo Srbije, Beograd, 1998, s. 582-585; Slavistika. Knjiga IV (2000). Beograd. Slavističko društvo Srbije 2000, s. 199-203; Knjiga V (2001), s. 141-145; Knjiga VI (2002), s. 220-224; Knjiga VIII (2004), s. 310-314. Má príspevky aj Slavistike IX, X, XI, XII a XIII.

Príspevky uverejnené v domácich časopisoch a zborníkoch (54): – Nový život: 24/1972, s. 135-144, 35/1983, s. 255-257, 37/1985, s. 285-291, s. 753-756, 38/1956, s. 215-220, 39/1987, s. 55-66, 40/1988, s. 133/143, 46/1994, s.

16-17, 48/1996, s. 27, 50/1998, s. 237, s. 316-318, 51/1999, s. 54-57, s. 128-129, s. 234-237, s. 343-344, s. 460-462, 52/2000, s. 103-105, s. 218-219, s. 431-433, 53/2001, s. 106-108, s. 331-333, s. 556-557, 54/2002, s. 105-106, s. 219-220, s. 443-444, 55/2003, s. 219-220, s. 444-445, s. 445-446. – Odkaz. Zborník prác členov krúžku Sládkovič na Gymnáziu v Petrovci: 1975, s. 273-276. – Kontrastivna jezička istraživanja. Zbornik radova, Novi Sad: 1980, s. 325-330; Kontrastivna jezička istraživanja. Novi Sad 1986, s. 113-120. Recenzije v časopise Slavistika: 2000, s. 302, 2001, s. 288-289, 2002, s. 346-347, 2003, 456-457. – Književnost i jezik: 1982, s. 235-241, 1985, s. 69-75, 1988, s. 257-261. – Godišnjak Saveza društava za primenjenu lingvistiku Jugoslavije, br. 6, Zagreb: 1982, s. 141-145; br. 7-8 Sarajevo: 1983-1984, s. 835-840. – Konstrastivna istraživanja i nastava stranih jezika. Beograd 1983, s. 181-185; Gramatika u nastavi maternjeg i stranih jezika. Beograd 1984, s. 127-132; Kontekst u lingvistici i nastavi jezika. Beograd 1985, s. 143-146; Prevođenje i nastava stranih jezika. Beograd 1986, s. 103-106; Teorije i nastave jezika. Beograd 1987, s. 243-248.. – Prevodilačke spone (2). Zbornik radova, Novi Sad: 1983, s. 89-93. – Slavistički zbornik 3: 1988, s. 67-70. – Bilten Pokrajinskog zavoda za javnu upravu, Novi Sad: 1988, č. 7, s. 311-332. – Uporabno jezikoslovje. Ljubljana 1989, s. 656-661. – Živi jezici: 31/1989, s. 38-41. – Dnevnik: 1995; 17. maj s. 12; 24. maj s. 15. – Folklor u Vojvodini, Novi Sad 1995, s. 193-202. – Pavel Jozef Šafarik (Zbornik radova): Narodna biblioteka „Dositej Obradović", Stara Pazova 1997, s. 57-63. – Zborník SVS: 14/1992, s. 121-126, 15/1993, s. 33-40 a 16-18/1994-1996, s. 71-76, 191-194 a 195-200. Slovakistický zborník 1 a 3 po jednom príspevku, Slovakistický zborník 2 príspevky.

Prednes referátov na stretnutiach národného významu (29).

Člen redakčného výboru časopisu Zborník Spolku vojvodinských slovakistov; kniha: 1, 2, 3, 4, 5, 6-7, 8-9, 10, 11-12, 13, 14, 15, 16-18 (1969-1976); medzinárodný.

Člen redakčného výboru zborníka prác Kontrastivna jezička istraživanja, ktorý vychádzal v štvorročných intervaloch v období 1980-2000; medzinárodný.

Zodpovedný redaktor Slovakistického zborníka. Zatiaľ vyšli čísla 1, 2, 3 a 4.

Lit.: V. Hronec: Bibliografia Nového života 1949-1973, NS 1974, 141; Štyridsať rokov Hlasu ľudu, NS 1984, 189; Bibliografija radnika Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, NS 1984, 845-847; Bibliografia Ústavu pre vydávanie učebníc 1965-1985, NS 1985, 211-272; Bibliografia Ústavu pre vydávanie učebníc 1986-1990, NS 1991, 169-188; [K päťdesiatke]. NŽ, 44, 7-8, 1992, 169-173; V. Hronec: Bibliografia slovenskej knižnej tvorby v Juhoslávii 1918-1977, NS 1993, 210; SSS Dolnej zeme. ESA, Bratislava 1994, 46.

TÝR, Štefan, Ing**.** PhD., narodený 14. 11. 1968 v Pivnici. Žije na Slovensku. Pracovisko: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, Katedra udržateľného poľnohospodárstva a herbológie, vysokoškolský učiteľ, odborný asistent herbológie (náuka o burinách a herbicídoch).

Otec Štefan Týr, roľník, matka Anna Tárnociová, r. Miháliková, domáca a následne aj samostatne hospodáriaca poľnohospodárka; súrodenci vlastná sestra Želmíra Čobrdová, r. Týrová, polobrat Daniel Týr (otcovo druhé manželstvo). Významní príbuzní: Dr. Michal Týr, Zuzana Miháliková-Týrová, Zuzana Týrová z Nového Sadu.

Školské a iné vzdelanie: Základná škola 15. októbra v Pivnici, 8 ročníkov (1975-1983), Stredná škola Mihajla Pupina, Nový Sad, 2 ročníky (1983-1985) a Stredná poľnohospodárska škola Dr. Sinišu Stankovića, Futog, 2 ročníky s maturitou (1985-1987). Vysoká škola poľnohospodárska v Nitre, Agronomická fakulta, odbor fytotechnický, 8 semestrov (1988-1992). Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, doktorandské štúdium vedný odbor Ochrana rastlín, špecializácia herbológia (1992-1996).

Akademické tituly – promovaný inžinier (1992), PhD. (1998), vysokoškolská pedagogika (2001), v súčasnosti príprava na habilitačné konanie na titul vysokoškolský docent.

Študijné a pracovné cesty v zahraničí: výmenný pobyt do Nového Sadu marec 2007 – jeden mesiac ako vysokoškolský učiteľ ochrany rastlín. Pracovné cesty do Srbska, Rumunska a Česka.

Pôsobiská: od 1. 2. 1996 odborný asistent na dnešnom pracovisku.

Akademické funkcie: člen Akademického senátu Fakulty a zároveň aj jeho tajomník (AS FAPZ SPU v Nitre) od februára 2003 až do novembra 2006. Vedúci katedry udržateľného poľnohospodárstva a herbológie od 1. 9. 2003 dodnes.

Členstvo vo vedeckých a záujmových organizáciách: EWRS (Európska spoločnosť pre výskum burín), člen a predstaviteľ Slovenskej republiky, EWRS-WG on Invasive Plants, sekcia pre invázne rastliny, člen pracovného výboru. Člen Slovenskej spoločnosti pre orbu a rozhodca majstrovských súťaží na Slovensku.

Vedecká činnosť Ing. Štefana Týra, PhD. bola orientovaná na všeobecné vedecké otázky rastlinnej výroby. Ide o tieto tematické celky: obrábanie pôdy; všeobecná rastlinná výroba; vplyv rozdielnych systémov pestovania na základné biologické vlastnosti pôdy; vplyv konvenčného a redukovaného obrábania pôdy a rozličného hnojenia na jej biologické vlastnosti; Ekologické poľnohospodárstvo na Slovensku; Agroklimatické podmienky pre pestovanie cukrovej repy, zemiakov, jarného jačmeňa a iných plodín; Pestovanie obilnín bez použitia herbicídov ... Doktorskou dizertáciou Vplyv sústav hospodárenia na zaburinenosť porastov pestovaných plodín – tematika jeho vedeckej činnosti orientovaná je na náuku o burinách – karanténne buriny na Slovensku a ich reguláciu. Do uvedenej oblasti patria témy: vplyv striedania plodín na zaburinenosť, vývoj aktuálnej zaburinenosti obilnín v integrovanom a ekologickom systéme hospodárenia, výskum burín v porastoch pestovaných plodín a regulácia zaburinenosti v rozličných sústavách hospodárenia na pôde a agroekologických podmienkach Slovenska, významné druhy burín Slovenskej republiky a výskyt burín v jarných hustosiatych obilninách ...

Publikačná činnosť Ing. Štefana Týra, PhD. (119 príspevkov uverejnil ako autor alebo spoluautor) môže sa roztriediť na vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách (1), vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách (2), vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch (4), vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch (14), vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch (7), vedecké práce v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách (4), publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách (7), publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách (32), abstrakty príspevkov zo zahraničných konferencií (9), abstrakty príspevkov z domácich konferencií (3), postery z domácich konferencií (2), správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách (1), odborné monografie vydané v domácich vydavateľstvách (4), kapitoly v odborných monografiách vydané v domácich vydavateľstvách (1), skriptá a učebné texty (3), odborné práce v zahraničných karentovaných časopisoch (4), odborné práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch (1), odborné práce v domácich nekarentovaných časopisoch (15), odborné práce v domácich recenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných) (4) a dizertačné a habilitačné práce (1).

TÝROVÁ, Zuzana, asistentka – praktikantka, narodená v Novom Sade, 9. 2. 1978; hlavné odborné činnosti: slovenský jazyk (sociolingvistika, dialektológia slovenského jazyka, komparatívna lingvistika, psycholingvistika, preklad).

Rodičia intelektuáli. Otec Dr. Michal Týr, univerzitný profesor slovenčiny (nar. v Pivnici 1942), matka Zuzana Miháliková-Týrová, dipl. profesorka slovenčiny (nar. v Pivnici 1952).

Základnú školu vychodila v Novom Sade (1993), Slovenské gymnázium absolvovala v Báčskom Petrovci (1997). Na Filozofickej fakulte v Novom Sade, Oddelenie slovakistiky, vyštudovala slovenský jazyk a literatúru (2002) obhajobou diplomových prác z jazyka (Lexikálne výrazové prostriedky v tvorbe Miroslava Demáka pre deti) a literatúry (Bohušova básnická botanika a zoológia).

Od augusta 2003 do septembra 2004 pracovala v súkromnom srbsko-slovenskom podniku Infrainvest ako prekladateľka a tlmočníčka pre slovenčinu a srbčinu (výnimočne češtinu a angličtinu).

Ako asistentka-praktikantka angažovaná je na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty v Novom Sade od septembra 2004.

Je členkou Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave, Slavistickej spoločnosti Srbska, Slovakistickej vojvodinskej spoločnosti a Medzinárodnej spoločnosti MENSA.

V rokoch 2001-2006 bola výkonná redaktorka časopisu pre deti Zornička a toho času pôsobí ako členka redakcie. V rokoch 2003-2005 bola členkou redakčného tímu Obzory (príloha slovenského týždenníka Hlas ľudu pre kultúru, vedu, umenie a literatúru). Od roku 2006 je členkou redakcie časopisu Nový život.

Dielo. *Učebnice:* KOROŠOVÁ, Mariena – WERLEOVÁ, Vlasta – TÝROVÁ, Zuzana: Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 4. ročník základnej školy. Beograd: Zavod za udžbenike, 2006, 168 s; KOROŠOVÁ, Mariena – WERLEOVÁ, Vlasta – TÝROVÁ, Zuzana: Príručka k učebnicovému kompletu zo slovenského jazyka pre 4. ročník základnej školy. Beograd: Zavod za udžbenike, 2007, 124 s;

Príspevky prednesené na vedeckých konferenciách a uverejnené v celosti v zborníkoch alebo časopisoch: Slovakistički i slavistički portret Ljudovita Štura**.** Slavistika, VIII (2003). Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2004; Prezývky Slovákov v obci Pivnica (Juhoslávia**)**. In: Varia XII. Zborník materiálov z XII. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra-Piesok 4.-6. 12. 2002). Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV, 2005, s. 175-179; Češki jezik kao liturgijski kod Slovaka – luterana u Vojvodini**.** In: Slavistika IX (2005). Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2005, s. 198-203; Bilingvizam kao realnost u Vojvodini (sa aspekta slovačko-srpskog bilingvizma**)**. In: Susret kultura. Zbornik

radova. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2006, s. 469-475; Nastava slovačkog jezika sa elementima nacionalne kulture u vojvođanskim školama. In: Slavistika. Knjiga X. Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2006, s. 198-203; Školstvo slovenskej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore. In: Studia Balcanica Bohemico-Slovaca VI. Příspěvky přednesené na VI. mezinárodním balkanistickém symposiu v Brně ve dnech 25.-27. dubna 2005. Svazek 1. Brno: Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy university, Historický ústav Akademie věd České republiky, Matice moravská, 2006, s. 517-525; Od hungarizmov a germanizmov po srbizmy v jazyku vojvodinských Slovákov. In: Varia XIII. Zborník materiálov z XIII. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra-Piesok 3.-5. 12. 2003). Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, 2006, s. 214-218; Novi oblik komunikacije slovačke dijaspore u Vojvodini. In: Slavistika. Knjiga XI. Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2007. s. 284-288; O osnivačima Slovačke katedre u Novom Sadu povodom dva jubileja (Jan Kmeć i Daniel Dudok). In: Slavistika. Knjiga XII. Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2008, s. 101-107; Slovensko-srbský bilingvizmus vo Vojvodine. In: Varia XV. Zborník materiálov z XV. kolokvia mladých jazykovedcov (Banská Bystrica – Tajov 7.-9. 12. 2005). Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Katedra slovenského jazyka a literatúry FHV UMB v Banskej Bystrici, 2008, s. 627-632;

Príspevky uverejnené v časopisoch: Víťazoslav Hronec: Bibliografia knižnej tvorby vydavateľstva Kultúra a Obzor 1919-1998. Báčsky Petrovec, Účastinná spoločnosť tlačiareň Kultúra, 1999, 210 s. In: Slavistika V (2001). Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2001, s. 287-288; O Slovákoch vo svete. Obzory, č. 12 (211), XVIII (2001), s. 1; Znalosť jazykov a tolerancia. Obzory, č. 1 (212), XIX (2002), s. 2; Teória v službách praxe. Obzory, č. 3 (214) XIX (2002), s. 1; O međunarodnom simpozijumu: Mihal Godra i njegovo doba. In: Slavistika VI (2002). Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2002, s. 353-354; Hráme sa so slovami. Obzory, č. 9 (220), XIX (2002), s. 3; Jazyk ako dvojsečná zbraň. Obzory, č. 11 (222), XIX (2002), s. 2; Mlacek, Jozef: Tvary a tváre frazém v slovenčine. Bratislava, Stimul, 2001, 172 s. In: Slavistika VII (2003). Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2003; Slovenčina ako cudzí jazyk. Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie – Bratislava 30-31, 08. 2000. Editor – Jana Pekarovičová. Bratislava, Stimul, 2002, 348 s. In: Slavistika VII (2003). Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2003, s. 475-476; Slovenčina vo svete. Obzory, č. 2 (225), XX (2003), s. 7; Slovko o komunikácii. Obzory, č. 4 (227), XX (2003), s. 8; Elektrónkový klaun. Obzory, č. 8 (231), XX (2003), s. 8; Zaujímavý jazyk. Obzory, č. 10 (233), XX (2003), s. 8; Básnická botanika a zoológia Paľa Bohuša. In: Nový život, 5-6, 2003, s. 282-291 a 7-8, 2003, s. 367-373; K výrazovým prostriedkom Miroslavy Dudkovej v poéme Suchý rok. In: Nový život, 1-2, 2004; Kulturna istorija Slovaka u Novom Sadu. In: Multikulturna baština Novog Sada. Koordinator projekta Dragan Prole. Novi Sad: Centar za multikulturalnost 2004, s. 48-55. Čas fašiangov. Obzory, č. 2 (237), XXI (2004), s. 2; Novinky o modelovaní v lingvistike. Obzory, č. 1 (248), XXII (2005), s. 8; Michal Filip zakladateľ vojvodinskej slovakistiky. Obzory, č. 1 (248), XXII (2005), s. 4; Juraj Tušiak – spisovateľ pre deti a dospelých. Obzory, č. 1 (248), XXII (2005), s. 4; Slovenská enkláva v Rumunsku. Obzory, č. 2 (249), XXII (2005), s. 8; Ako tvoriť slová. Obzory, č. 3 (250), XXII (2005), s. 8; Čítame rozprávky tisíc a prvýkrát. Obzory, č. 4 (251), XXII (2005), s. 7; Andersenove rozprávky v novom rúchu. Obzory, č. 5 (252), XXII (2005), 4; Esejistická tvorba Dr. Márie Myjavcovej. In: Nový život, 9-12, 57, 2005, s. 239-240; Školský systém slovenskej menšiny vo Vojvodine. In: Navýchod, č. 2, r. 5, 2005. s. 22-24; Jozef Štefanjik: Jedan čovek, dva jezika. (Sa slovačkog prevela Zdenka Valent Belić). Novi Sad, Media Art Service International, 2005, 120 str. In: Slavistika. Knjiga X. Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2006. s. 402-403; Z pokladnice slovenského jazyka. In: Nový život, 1-3, 58, 2006, s. 60-62; Ako sa mení slovenčina vo vojvodine (Nový hybridný jazyk – srboslovenčina alebo jazyk „esemesiek" vojvodinských Slovákov). In Novi Sad: Slovakistická vojvodinská spoločnosť, 2006, s. 45-52; Frazémy s vulgarizmami v reči Pivničanov. In: Slovakistický zborník 2. Nový Sad: Slovakistická vojvodinská spoločnosť 2, 2007, s. 75-82; Zachovanie slovenského jazyka a identity vojvodinských Slovákov v urbánnom prostredí. In: Slovakistický zborník 3. Nový Sad: Slovakistická vojvodinská spoločnosť, 2008, s. 67-78.

UHLÁRIKOVÁ, Jasna, spolupracovníčka vo výuke; narodená 27. 7. 1984 v Báčskej Palanke; rodičia: otec – Štefan Uhlárik, sústružník na dôchodku, Pivnica; matka – Julka Uhláriková, r. Durgalová, predavačka v súkromnej predajni Palma, Pivnica, sestra – Vesna vydatá Kámaňová, profesorka slovenského jazyka a literatúry na Základnej škole 15. októbra, Pivnica.

Základnú školu vychodila v Pivnici (1991-1999); prvý ročník gymnázia absolvovala na Gymnáziu Petra Kuzmjaka v Ruskom Kerestúre (1999/2000), druhý až štvrtý ročník gymnázia na Gymnáziu Jána Kollára v Báčskom Petrovci (2000-2003). Slovenský jazyk a literatúru vyštudovala na Filozofickej fakulte v Novom Sade (2003-2008). Tu získala titul dipl. profesorka slovenského jazyka a literatúry obhajobou diplomovej práce z jazyka na tému Odkazovacia a metaforická funkcia zámen v texte (2008). Na diplomové akademické štúdiá – master sa zapísla na Filozofickej fakulte v Novom Sade (2008).

Pôsobisko – od 16. 1. 2009 je zamestnaná na určitú dobu na Oddelení slovakistiky Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade ako spolupracovníčka vo vyučbe a tajomníčka Oddelenia slovakistiky. Od roku 2008 pôsobí v Rádio-televízii Vojvodiny, v slovenskej redakcii Televízie Vojvodiny ako novinárka. V roku 2005 ako novinárka pôsobila v TV BAP, Báčska Palanka. Od roku 2005 prispievala do týždenníka Hlas ľudu, mládežníckeho časopisu Vzlet a rodinného magazínu Rovina. V roku 2008 sa podieľala na redigovaní lokálnych novín v Pivnici Pivničke novine. Od roku 2007 rediguje Slovenský študentský časopis Traf!

Dielo. Rezníkov litarárny zemepis. In: Obzory, roč. XXII, č. 11/258, 2005, s. 6; Motívy samoty a skepsy v básnickej zbierke Po milovaní Ladislava Čániho**.** In: Nový život, roč. 57, č. 9-12, 2005, s. 243-245; K problémom adaptácie cudzích mien v slovenčine. In: Obzory, roč. XXIII, č. 1/260, 2006, s. 6; Tragický životný pocit hrdinu Hronského románu Jozef Mak**.** In: Rara Avis. Trnava: Katedra slovenského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda 2007, s. 114-120; Výzva mladým**.** In: Multijezički bilten Most 5. Nový Sad: Zavod za kulturu Vojvodine 2007, s. 16; Dcéra, manželka, matka a herečka (Želka Gedrová). In: Sto rokov divadla v Pivnici. Ochotnícke divadlo Janka Čemana, Pivnica – Slovenské vydavateľské centrum, Báčsky Petrovec 2009, s. 253-256; Divadelné spomienky Štefana Kolára. In: Sto rokov divadla v Pivnici. Ochotnícke divadlo Janka Čemana, Pivnica – Slovenské vydavateľské centrum, Báčsky Petrovec 2009, s. 269-270.

VALENT, Vladimír, Dr., sa narodil 29. 12. 1940 v Selenči v slovenskej rodine. Otec: Ján Valent, úradník so strednou školou (1920-2001), Selenča; matka: Mária r. Mareková, domáca (1922), Selenča.

V Selenči zakončil základnú (1947-1955) školu po slovensky a v Novom Sade gymnázium (1959) po srbsky.

Technologickú fakultu v Belehrade, Univerzita v Belehrade, vyštudoval roku 1964 a stal sa diplomovaným inžinierom chemickej technológie. Titul magistra technických vied získal v Belehrade roku 1971. Doktorandské štúdium zakončil a doktorát prírodovedy (DrSc., odbor chémia) obhájil (1976) na Univerzite Eberhard Karls v Tübingene (Nemecko).

Ako inžinier bol zamestnaný v chemickom priemysle (1964/66, Zrenjanin a Belehrad). Na Technologicko–metalurgickej fakulte (TMF) v Belehrade, Univerzita Belehrad, pôsobil ako asistent (1966/1976), docent (1976/1982), mimoriadny profesor (1982/1988) a od roku 1988 ako riadny univerzitný profesor. Na TMF v Belehrade prednášal predmety Termodynamika a prestup tepla, Sušenie v procesnom priemysle (SPP od 1991) a na postgraduálnom štúdiu predmet Termodynamika nevratných procesov (TNP od 1982).

Na univerzitách v Belehrade, Novom Sade, Prištine a v Podgorici a na vyšších technologických školách v Juhoslávii viac rokov prednášal učivo z termodynamiky a prestupu tepla, tiež z chemickej termodynamiky. Na Vojenskej technickej akadémii Vojsk Juhoslávie (Srbsko a Čierna Hora) v Belehrade niekoľko rokov mal prednášky z chemickej termodynamiky.

Na Technologicko–metalurgickej fakulte v Belehrade V. Valent bol prodekanom (1985/87, 1987/89), aktívnym spoločenským pracovníkom tak na TMF, ako aj vo verejnom živote Univerzity v Belehrade. Od roku 2002 zastával funkciu podpredsedu a od roku 2004 zástupcu predsedu Spolku priateľstva Juhoslovanov, Čechov a Slovákov v Belehrade. Roku 2002 bol zakladateľom a zvolený bol za predsedu Výkonného výboru Miestneho odboru Matice slovenskej v Juhoslávii (MO MSJ) pre mestá Belehrad/Zemun. Roku 2003 ho zvolili za podpredsedu Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore. Je spoločenský angažovaný tak v prostredí, v ktorom žije a pracuje, ako aj v menšinovom prostredí Slovákov v Srbsku.

Od októbra 2006 je na dôchodku.

Vedecká a odborná činnosť V. Valenta je venovaná termodynamike, prestupu tepla, termickému sušeniu materiálov a problematike chemického inžinierstva. Vo vedeckych domácich a zahraničných časopisoch má uverejnené početné príspevky. So svojimi prácami sa zúčastnil na kongresoch v Juhoslávii, Srbsku a Čiernej Hore a v zahraničí. Spolupracoval na výskumno – vedeckých projektoch (termodynamika a chemické inžinierstvo) financovaných ministerstvami Srbska. V našom priemysle sa osvedčil (ako spoluautor) pri projektoch výmenníkov tepla.

V týždenníku Hlas ľudu v Srbsku a v kvartálniku Dolnozemský Slovák v Rumunsku uverejnil úvahy, recenzie, postrehy o tvorbe, aktivitách a živote Slovákov v Srbsku, o úlohách etnických inštitúcií, spoločenských cieľoch, záujmoch a postavení slovenského etnika v Srbsku, o potrebe vzdelávania, zapojenosti človeka do dianí v okolí a nepretržitetej spolupráce predstaviteľov etnika s reprezentantmi tak väčšinových národov, ako aj s predstviteľmi a inštitúciami v pôvodnej vlasti.

Roku 2004 za prínos a zásluhy v rozvoji spolupráce medzi Českou republikou a súštátím Srbsko a Čierna Hora Ministerstvo zahraničných vecí Českej republiky ho vyznamenalo striebornou medailou.

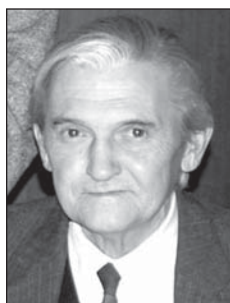
V. Valent je ženatý s Nadeždou (dipl. Ing.), rodenou Gvozdenovićovou (1945, Belehrad), s ktorou má dve deti: dcéru Ľudmilu (1972, Belehrad), dipl. klaviristka a dipl. komorná hudba (Fakulta hudob-

ného umenia, Belehrad), ktorá žije a aktívne pôsobí ako klaviristka, umelkyňa a prednášateľka v Taliansku, a syna Branislava (1974, Belehrad), dipl. filozofa, pôsobiaceho v Belehrade.

V. Valent hovorí po slovensky, po srbsky, po nemecky a po taliansky a pasívne ovláda ruský, anglický, poľský a český jazyk.

Dielo. *Monografie*: – Sušešnje u procesnoj industriji. Tehnološko-metalurški fakultet, Beograd, 2001, s. 283; V. Valent je spoluautom učebníc a praktikumov – Termodinamika strujnih procesa. Tehnološko-metalurški fakultet, Beograd, 1968 (skripta); Termodinamika strujnih procesa. Gradjevinska knjiga, Beograd, 1970 (univerzitetski udžbenik), 1980. Zbirka zadataka iz termodinamike i termotehnike. Tehnološki fakultet, Novi Sad, 1972 (univerzitetski udžbenik); Zbirka zadataka iz termodinamike i termotehnike. Tehnološko-metalurški fakultet, Beograd, 4. izdanje, 1974; Zbirka zadataka iz termodinamike i termotehnike sa teorijskim osnovama. Tehnološko-metalurški fakultet, Beograd, 1976, 1982, 1986; Termodinamika (srednjoškolski udžbenik). Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1982 (do 2004. sedam izdanja); Termodinamika i termotehnika**.** Gradjevinska knjiga, Beograd, 1987, 1990; Termodinamika sa termotehnikom. Tehnološko-metalurški fakultet, Beograd, 1997 (univerzitetski udžbenik), 2000, 2003, 2005; Zbirka zadataka iz termodinamike sa termotehnikom. Tehnološko-metalurški fakultet, Beograd, 2001 (univerzitetski udžbenik). Vedecké príspevky s ktorými sa zúčastnil na medzinárodnych a domácich konferenciách – 4th Internat. congres CHISA, Praha 1972; 5th Internat. congres CHISA, Praha 1975; 6th Internat. congres CHISA, Praha 1978; Mašinstvo u procesnoj industriji SMEITS, Mašinski fakultet, Beograd, 1978; Jugoslovenski simpozijum o kemijskom i biokemijskom inženjerstvu, Zagreb, 1985; Treći jugoslovenski simpozijum o metalurgiji, Beograd, 1984. Vedecké práce uverejnené v časopisoch – Wärme- und Stoffübertragung: 6 (1973), 234; BWK**:** 29 (1977), 450; Ber. Bunsengess: 81 (1977), 752; Ind. Eng. Chem. Process Des. Dev.: 18 (1979), 318; Bulletin Society Chemical, Beograd, 45 (1980), 207; Glasnik srpskog hemijskog društva, Beograd 46 (1981), 349; 48 (1983), 249; J. Serb. Chem. Soc. 51 (1986), 167; 56 (1991), 213; Zbornik radova – Drugi jugoslovenski kongres za kemijsko inženjerstvo i procesnu tehniku, Dubrovnik**,** maj 1987, knjiga 3, 159; Astronomical and astrophysical Transactions, 22 (2003), 6, 887-890. Odborné práce uverejnené v časpoisoch a zborníkoch prác – Hemijska industrija, Beograd: 25 (1971), 302; 405; 493; 545; 26 (1972), 35; 79; 31 (1977), 33; 32 (1978), 518; 33 (1979). 173; 388; 36 (1982), 41; 263; 38 (1984), 154; 39 (1985), 107; 48 (1994), 276; 337; 49 (1995), 32; 78; 178; 234; 541; 51 (1997), 162-167; 338-348; 52 (1998), 295-302; 58 (2005), 7-8, 351; 60 (2006), No 7-8, 188-194; 62 (4) 2008) 223-232. Hemijska industrija šešćera**:** 30 (1976), 105. List Saveza energetičara Jugoslavije**:** 5 (2000), No 3-4, 15. Zbornik radova Tehnološko-metalurškog fakulteta, Beograd: 49-54; 83-90; 37-46; 125-130.

Úvahy, recenzie a postrehy uverejnené v slovenskej reči: Budúcnosť ako seba poznanie. Hlas ľudu, Nový Sad, ročník 51, č. 13, 2001; Matica slovenská v Juhoslávii na počiatku ôsmeho desaťročia svojho pôsobenia. Hlas ľudu, Nový Sad, ročník 52, č. 30, 2002; Jednotlivec, menšina a Matica slovenská v Juhoslávii. Dolnozemský Slovák, VII (XXII), č. 3, 2002, 26-27, Nadlak; Národnostná rada slovenskej národnostnej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore. Dolnozemský Slovák, VIII (XXII), č. 3, 2003, 4-5, Nadlak; Pohľad do budúcnosti. Hlas ľudu, Nový Sad, ročník 62, č. 38 (4145), 2005; Značka Kňazovic – Neopakovateľné osobnosti výtvarného umenia. Hlas ľudu, Nový Sad, ročník 63, č. 2-3 (4161-4162), 2006; Društvo prijateljstva Jugoslovena, Čeha i Slovaka iz Beograda kao stvaralac i svedok istorije. Godišnjak 2006. Društvo prijateljstva Jugoslovena, Čeha i Slovaka, Beograd, 2006, 13-47; Matica slovenská v Juhoslávii – Stretnutia s budúcnosťou. Hlas ľudu, Nový Sad, ročník 64, č. 17-18 (4228-4229), 2007.

VALIHORA, Jozef, doktor literárnych vied, sa narodil 11. 4. 1946 v Pivnici. Zaoberá sa staršou slovenskou literatúrou, klasicizmom, romantizmom a teóriou a praxou prekladu. Rodičia: otec Jozef Valihora, kamenár, matka Juliana Valihorová r. Kmeťková.

Základnú školu vychodil v Pivnici roku 1961. Strednú školu – gymnázium – absolvoval v Petrovci roku 1965. Gymnaziálni profesori mu vštepovali lásku k materčine a tak sa dostal v tom istom roku na vysokoškolské štúdium slovenčiny v Novom Sade, ktoré bolo vtedy len dvojročné. Z uvedených dôvodov posledné dva ročníky študoval v Belehrade a tu aj získal roku 1969 hodnosť profesoera slovenského jazyka a literatúry. Je pochvalyhodné, že v „belehradských rokoch" pracoval v slovenskej redakcii novosadského rozhlasu, ktorý bol prvým pracoviskom pred jeho príchodom na Filozofickú fakultu v Novom Sade roku 1971. Už tie šesťdesiate roky nasvedčovali, že ide o pracovníka, ktorý teoretické poznatky získané od profesorov a z kníh chce a vie uplatniť v praxi. Z fakulty si priniesol vysoký priemer a v rozhlase sa osvedčil ako spoľahlivý odborník.

Na Filozofickej fakulte v Novom Sade sa orientoval na slovenskú literatúru, kde bol vymenovaný za asistenta. Mal cvičenia z takmer všetkých literárnych kurzov, ale prevahu mala staršia slovenská literatúra a klasicizmus a romantizmus. Cvičenia z uvedených dvoch predmetov mal tamer celý čas, prednášky podľa kádrovej situácie. Na seminároch vedel aktivizovať študentov. Vyznačoval sa a vyznačuje sa pedantnosťou a snahou zdokonaľovať sa. Komisia vysoko ohodno-

tila jeho magisterskú prácu Prekladateľská práca Vladimíra Mičátka, obhajenú na Filologickej fakulte v Belehrade roku 1979. Doktorskú dizertáciu pod názvom Básnická a prozaická tvorba Juraja Tušiaka obhájil 23. 4. 2009.

V súvislosti s pedagogickou praxou Jozefa Valihoru treba ešte spomenúť, že externe učil v 70. rokoch na Pedagogickej akadémii v Sombore (vysunuté oddelenie v Petrovci, ale aj Kovačici); šlo o doškolovanie učiteľov. Z jazykových predmetov na Filozofickej fakulte v Novom Sade sa zameral na teóriu a prax prekladu a na slovenský jazyk (ako materinský) pre angličtinárov a pre nemčinárov. Ako osvedčený odborník spolupracuje vyše tridsať rokov s Pokrajinským ústavom pre vydávanie učebníc, dnešným belehradským Ústavom pre učebnice a učebné pomôcky, oddelenie v Novom Sade. Písal vydavateľské posudky (hlavne čítaniek) a robieval jazykovú úpravu. Osvedčil sa aj ako autor (Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania pre 6. ročník základnej školy; prvé vydanie 1986). Roku 2007 vyšla Valihorova Čítanka pre 1. ročník gymnázia. Veľmi veľa úsilia, času a trpezlivosti si vyžiadala redakčná a prekladateľská činnosť Jozefa Valihoru, o ktorej nachádzame údaje v autorovej knihe Aspekty literatúry a kultúry, vydanej roku 2001 v Kultúre Báčsky Petrovec.

Valihorova činnosť je orientovaná na tri dôležité úseky nášho kultúrneho života: na kultúrnu históriu, na súčasnú slovenskú literatúru vo Vojvodine a na preklady srbských či chorvátskych (donedávna srbochorvátskych) textov do slovenčiny. Je pochvalyhodné, že časť Valihorových štúdií pouverejňovaných hlavne v Novom živote, v Zborníku Spolku vojvodinsých slovakistov, v Hlase ľudu a v príležitostných zborníkoch prác z rôznych sympózií a vedeckých konferencií sa dostala do knihy pod názvom Aspekty literatúry a kultúry.

V rámci projektov slovenskej katedry Jozef Valihora vykonal záslužnú bibliografickú prácu, za ktorou stojí veľa času stráveného pri knihách a časopisoch.

Zmienku si zasluhuje aj Valihorova spoločenska a organizačná činnosť. Od príchodu na fakultu Jozef Valihora zastával dlhé roky funkciu tajomníka katedry, neskôr Slovastického ústavu. Rovnako nezištne sa zapojil do činnosti Spolku vojdinských slovakistov (dnes Slovakistická vojvodinská spoločnosť). Jozef Valihora bol niekoľko mandátov podpredseda spolku a za sústavnú činnosť na pozdvihovaní slovakistiky si vyslúžil roku 1996 Cenu Spolku vojvodinských slovakistov. Bez jeho prítomnosti a účasti neprešli takmer ani jedny Zimné stretnutia slovakistov a ani jedno slovakistické sympózium. Rovnako mu tak záleží na dobrom mene tunajšej Matice slovenskej a na zachovaní národného povedomia. Nezištne pomáha, okrem iného, pivnickým divadelníkom pri prehliadke Divadelné inscenácie dolnozemských/ domácich autorov (DIDA).

Ako pracovník fakulty pobudol dvakrát v Bratislave.

Roku 2008 ako koautor napísal s Alenou Peškovou učebnicu Slovenský jazyk a kultúra vyjadrovania, ktorá vyšla v septembri.

Dosiaľ má uverejnené tri učebnice pre základné školy a jednu monografiu, niekoľko výberov textov a doslovov, viacej prekladov a početné štúdie, články a preklady, spolu vyše 80 jednotiek.

Dielo. Aspekty literatúry a kultúry. Báčsky Petrovec, Kultúra 2001; Tušiakov básnický cyklus Sedem vravení. In: 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine. Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, Beograd – Spolok vojvodinskich slovakistov, Nový Sad 1996; Literárny profil Juraja Tušiaka. Zborník Spolku vojvodinkých slovakistov, Nový Sad 1997; Kultúrna práca Mičátkovcov v kontexte niekdajšej vzájomnosti vo Vojvodine. Nový život, 1983; Romány Miroslava Kriváka v kontexte našej literatúry a jeho vlastnej tvorby. Nový život, 1984.

Lit.: Slovník slovenských spisovateľov Dolnej zeme (Juhoslávia, Maďarsko, Rumunsko). Bratislava 1994. (Heslo Valihora, Jozef je na s. 47-48.)

VARGA, Ján, doktor vied, detský chirurg a urológ, narodený v Kysáči 18. 6. 1960; pôsobí na Klinike pre detskú chirurgiu a urológiu Lekárskej fakulty v Novom Sade.

Rodičia: otec Ján Varga, lekár, primár; matka Anna Vargová, r. Speváková, profesorka zemepisu; sestra: Dr. Anna Sabová, r. Vargová, profesorka farmakológie na Lekárskej fakulte v Novom Sade; manželka: Dr. Jasmina Vargová, r. Stojanović, lekárka špecialista pre ucho, hrdlo a nos.

Ján Varga vychodil Základnú školu Ľudovíta Štúra v Kysáči (1966-1974); Gymnázium Jána Kollara absolvoval v Báčskom Petrovci (1974-1978); študoval na Lekárskej fakulte v Novom Sade (1978-1985), ktorú

zakončil s priemernou známkou 9,30. Hneď sa zapísal na postgraduálne štúdium. V auguste r. 1986 sa zamestnal na Klinike pre detskú chirurgiu Lekárskej fakulty, Nový Sad, ako asistent vo výskume.

Za účelom zdokonaľovania v oblasti detskej chirurgie, najmä detskej urológie, ako štipendista Vlády Poľska pobudol tri mesiace v eminentnom európskom stredisku detskej chirurgie (Stredisko zdravia dieťaťa) vo Varšave (1990).

Magisterskú tézu Značaj ranog otkrivanja i hirurškog zbrinjavanja primarnog vezikoureteralnog refluksa u prevenciji refluksne nefropatije obhájil r. 1991. Na post asistenta s magisteriom prvý raz bol zvolený r. 1997 a po opätovných voľbách túto funkciu vykonával ešte aj v období 2001-2003. Súčasne (1992) zložil odbornú skúšku z detskej chirurgie a po nej vykonával pracovné úlohy lekára špecialistu na Oddelení detskej urológie v Klinike pre detskú chirurgiu. Druhú atestáciu z urológie zložil s výborným prospechom (1998). Doktorát na tému Mogućnost endoskopske korekcije primarnog vezikoureteralnog refluksa obhájil r. 2002. Po jej obhajobe získal hodnosť docenta (2003). Na pracovisku je zástupca riaditeľa Detskej chirurgie a náčelník Detskej urológie.

Bol školiteľom trom študentom, ktorí špecializovali detskú chirurgiu.

Je členom Svetového a Európskeho združenia detských chirurgov a urológov; členom Združenia lekárov Vojvodiny a Srbského lekárskeho združenia; členom Sekcie pre detskú chirurgiu a urológiu SLD-VLD (Srpsko lekarsko društvo – Vojvođansko lekarsko društvo).

Výborne hovorí, číta a píše po srbsky, po rusky a po slovensky a veľmi dobre po anglicky. Jeho záľubou je poľovníctvo. Je aktívny v Spolku poľovníkov v Báčskom Petrovci a záleží mu aj na rozvoji turistiky.

Súčasne prebiehajú jeho voľby do hodnosti mimoriadneho profesora.

Za 22 rokov odbornej a vedeckej činnosti v Inštitúte pre zdravotnú ochranu detí a mládeže Vojvodiny, z čoho polovicu strávil na Lekárskej fakulte Novosadskej univerzity, Dr. Ján Varga napísal a uverejnil sám alebo ako spoluautor vyše sto vedeckých a odborných príspevkov z problematiky detskej chirurgie a urológie. Zároveň je evidovaná jeho činnosť ako spolupracovníka v piatich projektoch, z ktorých v jednom je aj vedúci.

Dielo. *Kapitoly v knihách a učebniciach*: – Varga, J.: Zatvorene povrede bubrega u dece. In: Avramović, S. i sar.: Savremeni pravci zbrinjavanja povređenih, SLD, Novi Sad 1992, s. 87-91; Varga, J.: Povrede urogenitalnog trakta. In: Mitrović, M. i sar.: Traumatizam u dece, Novi Sad 1994, s. 73-78; Varga, J.: Dijagnostika povreda mokraćne bešike u dece. In: Somer, T., S. Avramov: Dijagnostika povreda. Ofset Print, Novi Sad 1994, s. 190-193.

Ako autor a spoluautor má 2 príspevky vo vedúcich publikáciách medzinárodného významu, 10 príspevkov uverejnených vo vedúcich publikáciách národného významu, 3 príspevky v publikáciách národného významu, 22 vystúpení na medzinárodných konferenciách uverejnených ako abstrakty; 15 vystúpení na konferenciách národného významu uverejnených v celosti a 15 príspevkov prednesených na konferenciách národného významu uverejnených ako abstrakty.

VARGA, Rastislav, riaditeľ Baletu v Srbskom národnom divadle v Novom Sade; prvý tanečník baletu v spomenutom divadle, narodený 29. 9. 1955 v Báčskom Petrovci; hlavné odbory činnosti – baletné umenie.

Otec Pavel Varga, novinár, matka Želmíra Brizová, r. Pavlovová, prekladateľka, sestry Vlasta a Svetluša, ujo Dr. Miroslav Pavlov, univerzitný profesor na dôchodku; manželka Jelena, r. Bašićová, operná speváčka, dcéra Kristína (1979), ekonómka.

Základnú školu vychodil v Novom Sade (1962-1970). Základnú (1965-1969) a strednú baletnú školu (1969-1973) zvládol tiež v Novom Sade. Jednoročné (1974-1975) odborné zdokonaľovanie úspešne absolvoval na Leningradskej akademickej choreografickej škole „A. J. Vaganova” v Leningrade (teraz Sankt Peterburg).

Tvorivá činnosť – Prvé verejné vystúpenie ako žiak baletnej školy mal v predstavení Luskáčik (1968), skladateľ P. I. Čajkovskij, v Srbskom národnom divadle v Novom Sade. Potom do ukončenia školy bol angažovaný v mnohých predstaveniach tohto divadla.

Uskutočňujúc svoju kariéru prvého tanečníka baletu Srbského národného divadla v Novom Sade, Rastislav Varga sa súčasne zameriaval na pedagogickú činnosť. Prednášal v Strednej baletnej škole v Novom Sade a na Fakulte telovýchovy v Novom Sade (1993) bol angažovaný vo výučbe a na skúškach moderných a jazz tancov. Svoje vedomosti a umelecké skúsenosti úspešne prenášal a vštepoval novým potenciálnym baletným hviezdam. Významne sa podieľal vo vzdelávaní a školení dnes známych a uznávaných baletných tanečníkov v celom svete.

Funkcie – Rastislav Varga dal nezištný prínos rôznym súťažiam v balete ako člen poroty a Predsedníctva Združenia baletných umelcov Vojvodiny. Bol členom školského výboru Baletnej školy v Novom Sade (2001), poroty Choreografické miniatúry Združenia baletných umelcov Srbska v Belehrade (2003) a člen poroty na Republikovej súťaži závodení baletných škôl Srbska (2004).

Samostatne účinkoval na Stretnutiach baletných umelcov Juhoslávie – Ľubľana, Maribor (1974 a 1984) a Split (1986); v Slovenskej republike vystúpil v rámci festivalu Dni Slovákov z diaspóry (Bratislava, Piešťany, Trenčín a Turčianske Teplice, 2000).

Ceny a uznania – Ročná cena Srbského národného divadla (1991 a 1994); Zlatá medaila Jovana Đorđevića, najvyššie uznanie Srbského národného divadla (1996); Ďakovný list Domu zahraničných Slovákov za úspešné účinkovanie v programe festivalu Dni zahraničných Slovákov v SR (2000); Iskry kultúry – cena Ústavu pre kultúru Vojvodiny (2007).

Hlavné úlohy v balete: – Rastislav Varga počas svojho angažovania v balete ako prvý a sólový tanečník v novosadskom Srbskom národnom divadle, stvárnil okolo päťdesiat hlavných tanečných úloh. Tu sa uvádza len časť.:

Petar Pan – Petar Pan, skladateľ B. Bijelinski, choreografia a réžia Vera Kostić (po návrate z Leningradu 1975);

Farios – Teuta, skladateľ B. Papandopulos, choreografia a réžia Franjo Horvat (1979);

Klaudius – Láska pre lásku, skladateľ T. Hrenjikov, choreografia a réžia Vera Bokadorová (Moskva -1980);

Marko – Ochrídska legenda, skladateľ S. Hristić, choreografia a réžia Vera Kostić (1981);

Zigfrid – Labutie jazero, skladateľ P. I. Čajkovskij, choreografia a réžia Vera Bokadorová (Moskva – 1981);

Albert – Žizela, skladateľ A. Adam, choreografia a réžia Milica Jovanović (1982);

Franc – Kopelia, skladateľ L. Delib, choreografia a režia Vlasto Dedović (1984);

Zigfrid – Labutie jazero, skladateľ P. I. Čajkovskij, choreografia a réžia Konstantin Sergejev a Natalia Dudinskaja (Leningrad – 1985);

Básnik – Balada o mesiaci tulákovi, skladateľ D. Radić, choreografia a réžia Slavko Pervan (Sarajevo – 1985);

Kolen a Alen – Vragolanka, skladateľ L. Ferdinand Herold, choreografia a réžia Iko Otrin (Maribor – 1986);

Princ – Popoluška, skladateľ S. Prokofjev, choreografia a réžia Robert Kliavin (Kyjev – 1987);

Orion – Orion, skladateľ M. Štatkić, choreografia a réžia Slavko Pervan (Sarajevo – 1988);

Cezar – Kleopatra, skladateľ B. Polidoris, choreografia a réžia Stevan Grebel (SAD – 1988);

Ivanuška – Konjic Grbonjić, skladateľ R. Ščedrin, choreografia a réžia Viktor Litvinov (Kyjev – 1989 a 1996);

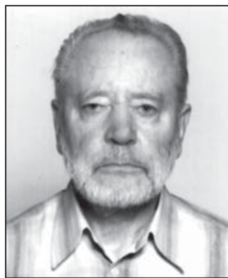
Princ – Luskáčik, skladateľ P. I. Čajkovskij, choreografia a réžia Valerij Kovtum (Kyjev – 1991);

Iguman Danilo – Kraľova jeseň, skladateľ J. Bošnjak, choreografia a réžia Krunislav Simić (1993);

Grof Danilo Danilović – Veselá vdova, skladateľ F. Lehar, úprava A. Šurev, choreografia a réžia Vadim Fedotov (Kyjev – 1996), oslavy 20. výročia umeleckej činnosti Rastislava Vargu.

Treba spomenúť aj účasť Rastislava Vargu v operách, operetách a scénických poémach (Ero s onog svijeta, Knez Igor, Faust, Baron Ciganin, Jama, Naprijed, Grofica Marica, Karmen, Samson i Dalila, Mala Florami, Prodana nevesta, Travijata, Slepi miš, Aida, Gilgameš, Knjeginja čardaša, Atlantida, Violinista na krovu, Čovek od La Manče); v dramatických predstaveniach (Koštana-san krik, Dumanske tišine, Jegor Buličov, Aretej – Národné divadlo v Subotici), na filme a televízii (Balada o mesiaci tulákovi, Spirale, hudba Erne Kiralj, choreografia Iko Otrin, Maribor, prvý a doteraz jediný hudobno-baletný film nahraný u nás. Nahral dva Portréty umelcov pre TV Nový Sad v srbskej a slovenskej reči. Bol účastníkom v zábavných vysielaniach TV Nový Sad Građanske igre, Džez balet, Kabare Milana Gutovića); hosťovanie v zahraničí s baletom, operou a drámou Srbského národného divadla (Bagdad, Irak; Modena, Taliansko; Segedín, Maďarsko; Temešvár, Rumunsko); hosťovanie v mestách bývalej SFRJ (Ľubľana, Maribor, Zahreb, Split, Osijek, Sarajevo, Skopje, Podgorica, Herceg Novi), mestách Srbska (Belehrad, Niš, Kruševac, Smederevo. Zemun) a mestách Vojvodiny (Subotica, Sombor, Zreňanin, Pančevo, Vršac, Kikinda, Novi Kneževac, Ruma, Sriemska Mitrovica, Bečej, Novi Bečej, Apatin, Ada, Jaša Tomić ...)

Choreografická tvorba – Panónia, hudba Gabor Lengyel, réžia Karoly Viček v predstavení Novosadského divadla; Napoleon II, scénické predstavenie operety P. Stojanovića, ideové riešenie a réžia Miodrag Milanović v predstavení Srbského národného divadla; Jabuka, skladateľ J. Štraus, réžia Miodrag Milanović v predstavení Srbského národného divadla.

VEREŠ, Martin, Dr. dipl. Ing., profesor konzervovania ovocia a zeleniny. Konzervovanie potravín, obaly a balenie potravín boli (a sú) jeho hlavné odborné činnosti. Narodil sa v Starej Pazove 2. 9. 1939. Rodičia: otec Ján Vereš, poľnohospodár, matka Anča Verešová, r. Hlavatá, domáca.

Základnú školu a nižšie ročníky 8-ročného gymnázia navštevoval a ukončil v rodisku (1946-1954). Strednú poľnohospodársku školu absolvoval v Šabci (1955-1959). Na Poľnohospodárskej fakulte v Zemune študoval v období 1960-1964.

Po ukončených štúdiách pracoval v Továrni na spracovanie ovocia a zeleniny PIK Grocka v Grockej (1965-1969).

Za asistenta na predmete základy konzervovania na Poľnohospodárskej fakulte Belehrad (Zemun) bol zvolený v r. 1969. Tu viedol študentské cvičenia z predmetov: základy konzervovania, poznanie obalov a ambalážnych materiálov, spracovanie ovocia a zeleniny a kontrola kvality priemyselných výrobkov.

Študijnú cestu v zahraničí realizoval v Holandsku, kde vo Wageningene pobudol tri mesiace (1976).

Doktorskú dizertáciu pod názvom Prilog poznavanja dejstva pektolitičkih i maceracionih preparata na plodu šljive požegače u cilju dobijanja soka i kaše od šljive obhájil (1981) na Technologickej fakulte Univerzity v Novom Sade.

Neskôr pedagogickou a vedeckou činnosťou sukcesívne získaval jednu za druhou hodnosťou po riadneho profesora konzervovania ovocia a zeleniny. Do dôchodku odišiel v roku 2004.

Dielo. *Učebnice*: Nikolić-Aleksić, Gordana, M. Vereš i M. Dubljanin: Priručnik za industrijsku preradu voća i povrća. Poljoprivredni fakultet, Beograd 1977; Nikolić-Aleksić, Gordana, M. Vereš, B. Zlatković i V. Rašković: Priručnik za industrijsku preradu voća i povrća (II izmenjeno izdanje). Naučna knjiga – Poljoprivredni fakultet, Beograd 1989; Vereš, M.: Osnovi konzervisanja namirnica. Naučna knjiga – Poljoprivredni fakultet, Beograd 1991; Vereš, M.: Principi konzervisanja namirnica. Poljoprivredni fakultet, Beograd 2004; Vujković, I., K. Galić, M. Vereš: Ambalaža za pakiranje namirnica. Tectus, Zagreb 2007. Vedecké a odborné príspevky uverejňoval v časopisoch: Tehnologija voća i povrća, Hrana i ishrana, Prehrambeno-tehnološka i biotehnološka revija.

VITÉZ, Miroslav, doktor hospodárskoprávnych vied, professor Univerzity v Novom Sade, narodený v Báčskom Petrovci 10. 6. 1947, pracuje na Ekonomickej fakulte v Subotici, oddelenie bankovníctva, financií a poisťovníctva. Vedecká a odborná činnosť prof. M. Vitéza je zameraná na podnikateľské a obchodné právo.

Rodičia: otec Ján Vitéz (nar. 1919), učiteľ, absolvent Slovenského gymnázia v Petrovci a Učiteľskej školy v Sombore, pôvodom z Kysáča. Starý otec Samo Vitéz z Kysáča bol pokrokovým dedinským richtárom medzi dvoma vojnami, polyglot, okrem srbského, ovládal nemecký, maďarský, ruský a rómsky jazyk, podporoval odbojové hnutie v dedine, zohral kľúčovú úlohu v záchrane dedinčanov pred genocídou pripravovanou maďarskými fašistami r.1942 v rámci zlopovestnej novosadskej razie. Rodina pochádza z Lukovištia a Tisovca, Slovensko. Matka Katarína, r. Benšová z Petrovca (1922), učiteľka, absolventka Slovenského gymnázia v Petrovci a Učiteľskej školy vo Vrbase. Rodina Benšová pochádza z okolia Benšovej, Slovensko, patrila medzi popredné sedliacke rodiny, z ktorej pochádzal i richtár Benša, ktorý v 19. st. uviedol v petrovskom chotári dedinskú poľnú stráž – tzv. seredžanov a ktorá bola známym dodávateľom plemenných koní – Benšove čiláše – na viedenský cisársky dvor. Tiež z poprednej rodiny Rusovej nezištne napomáhajúcej petrovskú evanjelickú cirkevnú organizáciu a školstvo.

Manželka Anna Lačoková (1952), dipl. ing. technológie (petrochémia), pochádzajuca zo známej petrovskej záhradníckej rodiny Lačokovej, mu umrela r. 1998. Je vdovec a má dve dcéry Annu a Martinu.

M. Vitéz základnú a učiteľskú školu zakončil v Báčskom Petrovci s výborným prospechom. Právnickú fakultu v Novom Sade absolvoval s priemernou známkou 9,68, za čo ho viac ráz i odmenili.

Svoje prvé odborné práce zverejňoval už počas štúdia v novosadských študentských novinách Index.

Na Právnickej fakulte v Novom Sade obhájil magisterskú prácu pod názvom Právne postavenie zloženej organizácie združenej práce (1982) a doktorskú dizertáciu pod názvom Právne postavenie poľnohospodárskeho družstva v našom práve 15. januára 1988. Obidve práce patria do oblasti hospodárskeho (obchodného) práva.

Predmetom jeho vedeckej a odbornej činnosti je obchodné právo, medzinárodné obchodné právo, burzové právo, bankové právo, družstevné právo, tiež slovenská právna terminológia, kde zverejnil desiatky prác. Zviditeľňuje i svoju odborno-vzdelávaciu činnosť v našej komunite (v pôsobení Matice slovenskej, Klubu poľnohospodárov v Petrovci, v oblasti úpravy vzťahov väčšiny a menšiny, plynofikácie, privatizácie, družstevníctva, podnikateľstva a i.).

Prof. Dr. Miroslav Vitéz profesionálne pôsobil v advokácii (ako advokátsky praktikant v adv. kancelárii B. Bikića v Petrovci), zastával vedúce funkcie v podnikovom manažmente (šéf Právnickej služby, riaditeľ Všeobecného úseku TK Dunav Čelarevo), bol odborným asistentom Právnickej fakulty v Novom Sade, funkcionárom miestnej samosprávy – obce Báčsky Petrovec (náčelníkom Oddelenia pre všeobecnú správu a spoločenské činnosti a členom Výkonnej rady Zhromaždenia obce, tajomníkom Výkonnej rady Zhromaždenia obce, tajomníkom Zhromaždenia obce), funkcionárom vo výkonnej moci (vláde) SAP Vojvodiny (námestníkom pokrajinského tajomníka pre hospodárstvo 1988 – 1991) a riaditeľom fakultnej a. s. Prokons Subotica, poverenej odborne podporovať privatizáciu hospodárskych organizácií. V období 1989 – 1994 ako docent vyučoval honorárne na Ekonomickej fakulte Subotica, na ktorú natrvale, úplne prestúpil r. 1994, na ktorej vyučuje i dnes.

Do zrušenia ZKJ bol jeho radovým členom, najčastejšie napomáhajúcim odborné aktivity OV ZKJ v Báčskom Petrovci. V období po demokratické zmeny (október 2000) nebol politicky aktívny, ani členom žiadnej politickej strany alebo politického hnutia. Vedecky bol prítomný v činnosti Inštitútu pre spoločenské vedy, Belehrad, z ktorej sa neskoršie vyprofilovala tzv. odborná sieť organizácie G 17.

Zúčastnil sa na vypracovaní početných systémových zákonov, ich noviel na úrovni federácie, republiky, pokrajiny vrátane i ústavných amendementov – z oblasti obchodného práva.

Pôsobí ako riadny profesor na Ekonomickej fakulte v Subotici, na ktorej v r. 2001 – 2002 zastával funkciu prodekana pre vydavateľskú činnosť a medzinárodnú spoluprácu.

Na Ekonomickej fakulte v Subotici do hodnosti docenta ho zvolili r. 1994, mimoriadneho profesora r. 1997 a riadneho profesora r. 2001.

Okrem Ekonomickej fakulty v Subotici, kde pôsobí, vyučoval na Poľnohospodárskej fakulte v N.Sade, Právnickej fakulte v N. Sade, mal tematickú prednášku na Právnickej fakulte UK v Bratislave, vyučuje na Právnickej fakulte a Fakulte zahraničného obchodu Univerzity Hospodárskej akadémie v N.Sade. Bol školiteľom pri vypracovaní početných diplomových a magisterských prác.

Je autorom a spoluautorom vyše 130 vedeckých a odborných prác zverejnených doma a v zahraničí (Slovenská republika, Česká republika, Ruská federácia, Bosna a Hercegovina). Z toho 2 vlastné monografie, viacej spoločných univerzitných učebníc a spoločných monografií.

Zúčastnil sa na početných vedeckých konferenciách doma a zahraničí, vedecko-výskumných projektoch, vypracoval početné štúdie, elaboráty, analýzy a pracovné materiály legislatívneho charakteru pre Zhromaždenie a Vládu SFRJ, Radu pre spoločenské zriadenie SFRJ, Ministerstvo hospodárstva SRJ, Ministerstvo hospodárstva Srbska, orgány SAP Vojvodiny a hospodárske subjekty.

Študijný pobyt uskutočnil na právnických fakultách v Bratislave a Prahe a pracovné návštevy v Nemecku, Česku, Slovensku.

Consulting služby prostredníctvom fakulty poskytuje domácim a zahraničným obchodným spoločnostiam, medzi nimi aj slovenským a českým. Bol rozhodcom (arbitrom) Rozhodcovského súdu (arbitráže) Juhoslovanského združenia pre teóriu a prax hospodárskeho práva a medzinárodného hospodárskeho práva z Nového Sadu.

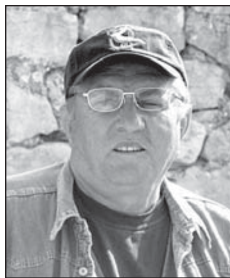
Prof. M. Vitéz je členom Združenia právnikov Srbska, členom Združenia právnikov v hospodárstve Srbska, členom Redakčnej rady časopisu PRAVO – teória a prax N.Sad, podpredsedom

Správnej rady novinovej ustanovizne Hlas ľudu N.Sad, predsedom Legislatívnej komisie Matice slovenskej v Juhoslávii, členom Vojvodinskej slovakistickej spoločnosti, N.Sad, členom Podvýboru pre slovenský jazyk Zhromaždenia AP Vojvodiny. Bol členom Predsedníctva Združenia právnikov Srbska, členom Vydavateľskej rady časopisu Pravo i privreda, Belehrad, predsedom Rady novín Hlas ľudu, Nový Sad.

Uznania: Charta Kopaonickej školy prirodzeného práva (pod patronátom UNESCO) – Litteras honoris Universitas iuris naturalis Copaonici 1996, uznanie Komisie pre ustaľovanie autentickosti predpisov v jazykoch národov a národností Zhromaždenia SAP Vojvodiny, uznanie Rady pre NO Zhromaždenia obce Báčsky Petrovec, Ďakovná listina družstva Slovan Selenča, Charta časopisu PRAVO – teorija i praksa, Nový Sad, 2003.

Okrem materinskej reči hovorí po srbsky a nemecky a používa slovinský a český jazyk.

Dielo. *Učebnice*: Carić, S., M. Vitéz, D. Mrkšić, G. Ljubojević: Privredno pravo za ekonomiste. Centar za privredni consulting, Novi Sad, 1996, s. 564; Carić, S., Grujić, M. Vitéz, D. Mrkšić, G. Ljubojević: Privredno pravo za ekonomiste. Centar za privredni cosulting, Novi Sad, 2001; Carić, S., M. Vitéz, D. Mrkšić: Privredno pravo za ekonomiste. Centar za privredni cosulting, Novi Sad, privredna akademija, Novi Sad, 2004, s. 402; Carić, S., M. Vitéz, J. Veselinović: Privredno pravo. Privredna akademija, Novi Sad, 2006, s. 404. monografie národného významu: Zemljoradnička zadruga. Naučna knjiga, Beograd, 1988, s. 334; Berze hartija od vrednosti i berzanski poslovi – teorija i praksa. Ekonomski fakultet, Subotica i Kultura, Bački Petrovac, 2000, s. 254. príspevky v poprednom časopise medzinárodného významu: Meždunarodnij žurnal. Problemi teorii... Berlin, Bern, Budapest, Varšava idr. br. 4/98, s. 84-87; Obchodné právo, Prospektum**,** Praha, č. 11/1999, s. 37-40; č. 10/2000, s. 5-22; č. 12/2003, s. 28-39. Pravna riječ. Banja Luka, br. 5/2005, s. 461-475. Pravo – teorija i praksa, Novi Sad, 1989, s. 33-34, 163-165. príspevky medzinárodného významu uverejnené v zborníkoch: Zborník prác č. 3/1989, Sekcia ČSVTS Právnickej fakulty UK v Bratislave, ČSSR, s. 177-190; Medzinárodné sympózium, Právnická fakulta UK**,** Bratislava, 2002, s. 119-129. Medzinárodné sympózium**.** SVS, Báčsky Petrovec, 1987, s. 237-245; Poľnohospodárske tradície vojvodinských Slovákov**.** Poľnohospodárska fakulta Nový Sad a Báčsky Petrovec, 1988, s. 77-88; Medzinárodná ekonomická konferencia „SLOVAKIA, WITHIN THE LINES OF FORCE OF EUROPE AND THE WORLD, AT THE THRESHOLD OF THE THIRD MILLENNIUM“, Nezávislé združenie ekonómov Slovenska (NEZES) a Stála konferencia slovenskej inteligencie Slovakia Plus, za patronátu premiéra Slovenska JUDr. Vladimíra MEČIARA, Bratislava, 1995, s. 331 – 334; Medzinárodné sympózium 250 rokov života Slovákov vo Vojvodine**,** Spolok vojvodinských slovakistov a i., Nový Sad – Báčsky Petrovec, 1995, s. 293-306; Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu,1976, s. 185-192; 1977, s. 91-105; 1978, s. 245-260; Zbornik Matice srpske za društvene nauke, br. 98/1995, s. 109 – 124; br.84/1988, s. 97-109; br. 85/1988, s. 145-155; br. 85/1988, s. 145-155; Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br.5/2000, s. 569-578, br. 6/2001, s. 161 – 166. Zbornik Instituta društvenih nauka, Beograd, 1998, s. 239-252. Monografia o Báčskom Petrovci 1745-1995**.** 1995, s. 668-678. Pokrajinski sekretarijat za pravosudje, Pravni fakultet u Novom Sadu**,** 1978, s. 79-91. Skupština Opštine Bački Petrovac**,** Bački Petrovac, 1979, s. 61-71. príspevok v časopise medzinárodného významu: Bulletin sdruženi podnikatelů pro kontakt s Jugoslavii**.** Olomouc, Česká republika, 1996, s. 6-8. state v knihe v poprednom časopise národného významu: Zbornik radova posvećen 100. godišnjici zadrugarstva Srbije**.** Zadružni savez Srbije, 1994, s. 19-27; Zbornik radova Vek i po zemljoradnoičkogm zadrugarstva**.** Zadružni savez Vojvodine, 1996, s. 3-11; Monografia. Kultúra, Báčsky Petrovec, 2001, (Predslov), s. 5-6. príspevok prednesený na stretnutí medzinárodného významu uverejnený v celosti:Institut privrednopravnih i ekonomskih nauka Pravnog fakulteta u Novom Sadu. Novi Sad, 1989 (spolu 14 s.). Príspevky uverejnené v poprednom časopise národného významu: Komunist, Beograd**,** br. 1015/1976, na s. 12; Glasnik Advokatske komore Vojvodine, Novi Sad, br. 1/78, s. 41-46; Nový život, Nový Sad, 1/79, 6. strán textu; 2/85, s. 141-144; Pravo – teorija i praksa, Novi Sad: 12/84, s. 35-47; 2/86, s. 38-44; 4/89, s. 81-92; 7-8/89, s. 43-50; IV/1990, s. 37-42, s. 75-82; 6-7/91, s. 85-91; 8-9/91, s. 27-37; 8/9/91, s. 85-86; 10-11/91, s. 58-65, s. 135-137; 12/91, s. 30-37; 5-6/62, s. 120-126; 3-4/93, s. 43-50; II. knj. 1995, s. 151-159; 11-12/96, 159-170; 6/1997, s. 28-39; 31/1998, s. 74-78, s. 124-137; 1999, s. 94-100; 9-10/2000, s. 11-15; 12/2004, s. 3-10. Privrednopravni priručnik**,** Beograd, 4/90, s. 3-13. Pravni život**,** Beograd: 1990, s. 519-532; 9-10/94. I. tom s. 1185-1199; 11/95, III. tom s. 377-388; 11/96, III. tom, s. 303-313; 10/97, II. tom, 179-192; 9-12/98, III. tom, s. 443-451; 11/2000, III. tom, s. 229-250; 11/2001, 11/2002; 11/2003, s. 701-713;11/2004, s. 533-543; 11/2005, III. tom, s. 117-132; 11/2006, III. tom, s. 175-194. Savremenost, Novi Sad, 8/85, s. 63-66. Zadružni informator**,** Beograd, 3/92, s. 45-53. Pravo i privreda, Beograd, 3/95, s. 448-457; 5-8/2000, s. 411-423; 5-8/2001, s. 979-988; 5-8/2003, s. 160-173. Privreda i pravo**,** Beograd, 3-4/1997, s. 1-18; 5-8/97, s. 267-281; 5-8/98, s. 173-179. príspevky uverejnené v časopisoch národného významu: Index**,** Novi Sad**,** 237/71, s. 6. Hlas ľudu**,** Nový Sad: 1976; 19.IV.1980, s. 2; 31.V.1980, s. Ľ; 21.I.1984, s. 13; 25/96, s. 2-3; 25.VII.1998, s. 4-5; 29.VIII.98, s. 27; 5.IX.98, s. 23; 19.IX.1998, s. 11; 11.XII.1999, s. 6; 18.XII.1999, s. 5; 1.01, 15.01 a 22.01.2000, s. 4; 51 a 52/2000, s. 30 a s. 12; 6, 7, 8/2006, s. 10. 13 príspevkov bolo prednesených na stretnutiach medzinárodného významu zverejnené v celosti. 3 príspevky sú prednesené na stretnutiach medzinárodného významu a zverejnené vo výňatku. M. Vitéz prekladal učebnice a iné texty. Týmto spôsobom preložil spolu 10 textov: zo srbčiny do slovenčiny 450 tlačených strán, zo slovenčiny do srbčiny 18 strán a z češtiny do srbčiny 81 strán.

VÍZI, Ondrej, zakladateľ Prírodovedeckého múzea Čiernej Hory a jeho prvý riaditeľ; narodil sa 17. 10. 1948 v Báčskom Petrovci.

Rodičia: otec Ondrej Vízi, robotník, matka Anna Víziová, r. Medveďová; sestra Anna Melegová, r. Víziová.

Ženatý. Manželka Stanka, r. Boljevićová, syn Andrej (1980), dcéra Anna (1982).

Základnú školu Jána Čajaka a gymnázium Jána Kollára vychodil v Báčskom Petrovci. Prírodovedecko-matematickú fakultu Univerzity v Belehrade absolvoval na biologickej skupine.

Pôsobiská: Biološki zavod, Titograd – ako ornitológ na Skadarskom jazere (1971-1980); Republički zavod za zaštitu prirode, Titograd (Podgorica) – ako odborník pre ochranu fauny (1981-1995); Prirodnjački muzej Crne Gore, Podgorica – ako riaditeľ (1995 dodnes).

Tvorivá činnosť: Ornitologický výskum Čiernej Hory, najmä Skadarského jazera. Podrobný výskum života pelikána kučeravého na Skadarskom jazere. Ochrana prírody a životného prostredia. Zakladateľ Prírodovedeckého múzea Čiernej Hory a prvý riaditeľ.

Hlavný a zodpovedný redaktor vedeckého časopisu Glasnik Republičkog zavoda za zaštitu prirode – Prirodnjačkog muzeja (1982-1995) a elektronickej vedeckej publikácie Natura Montenegrina (2002-2006).

Scenáre pre TV filmy: Ptičji raj, Ostrvo srebrnog galeba, Čaplje na lovoru, Ptičji grad, Čigra bjelobrada.

Spoločné prírodovedecké výstavy: Pelikani i mi (2002), Oslušnimo šumu (2004), So i život (2004), Živi svijet Crne Gore (izložba posvećena hendikepiranoj djeci – 2004), Djeca Podgorice Prirodnjačkom muzeju na dar (2005), Prirodnjački muzej djeci Podgorice (2008).

Samostatná výstava: Na digitálnych krídlach (2007).

Ondrej Vízi ako autor a spoluautor uverejnil vyše 200 vedeckých príspevkov v medzinárodných a domácich časopisoch a kníh z oblasti vedy, ktorou sa zaoberá.

Dielo. *Knihy*: – Vasić, V., Marinković, S. Vizi, O.: Ptice Durmitora i kanjona Tare (Aves). CANU, Posebna izdanja, knjiga 23, Titograd 1990; – Savekjić, D., Vizi, O. i Dubak, N.: Ptice Crne Gore i njihova najznačajnija staništa. CZIP, Podgorica 2006.

Príspevky uverejnené v medzinárodných časopisoch: Biological Conservation. (1981) 30:297-310, Barking; – Biota and Limnology of Lake Skadar. (1981), 117-125, 391-413; 414-419; 419-424.

Uverejnené príspevky na vedeckych stretnutiach: Zaštita i unapređenje plavskog dijela Prokletija. Knjiga referata, Plav 1985, 103-113; – Prirodne i društvene vrijednosti nacionalnog parka Biogradska gora. CANU 1991, knjiga 23: 327-337, Kolašin; – Nacionalni park „Lovćen“- prirodna i kulturna dobra. CANU 1994, knjiga 34: 149-158, Podgorica; – Prirodne vrijednosti i zaštita Skadarskog jezera. CANU 1997, knjiga 44: 31-38; 298-308; 309-320; 323-330, Podgorica; Drugi kongres ekologa Jugoslavije. Zadar-Plitvice 1979, s. 1705-1716.

Príspevky uverejnené v časopisoch: Glasnik Republičkog zavoda zaštite prirode – Prirodnjačkog muzeja, Titograd: 1975, 8:5-13, 15-19; 1977, 10:41-58; 1978, 11:47-63; 1979, 12:117-123, 125-139; 1980, 13:33-35, 65-69; 1981, 14:57-64, 65-70; 1984, 17: 69-108; 1992, 25:53-62; Poljoprivreda i šumarstvo. XXV, 1979, 45-47, Titograd.

ZÁVIŠOVÁ, Marína, diplomovaná chemička, narodená 16. 11. 1977 v Novom Sade; hlavné odbory činnosti: organická chémia, organická syntéza, chémia steroidov.

Rodičia: otec Pavel Záviš, ekonóm; matka Ružena Závišová, r. Švorcová, strojná technička; súrodenci Ivan Záviš.

Základnú školu Ľudovíta Štúra ukončila v Kysáči (1984-1992), Gymnázium Jovana Jovanovića Zmaja v Novom Sade (1992-1996) a vysokoškolské vzdelanie získala na Prírodovedeckej fakulte, department pre chémiu, v Novom Sade, hodnosť – diplomovaná chemička (1996-2003). Postgraduálne študuje na Univerzite v Novom Sade na Prírodovedeckej fakulte, department pre chémiu, Nový Sad (2004 dodnes).

Pôsobí ako výskumník – praktikant na departmente pre chémiu Prírodovedeckej fakulty, Nový Sad (2006 dodnes).

Experimentálnu prácu zakončila a píše magisterskú prácu pod názvom Syntéza i chemické transformácie androstánskych derivátov.

Je členkou Srbskej chemickej spoločnosti, Belehrad.

Dielo. *Časopisy*: Steroids, 2008, Vol. 73; Collection oh Czechoslovak Chemical Communications, 2008, Vol. 73. Účasť na vedeckých podujatiach – XIII. konferencija srpskog kristalografskog društva, Novi Sad, Srbija, 2006; 5th International Conference of the South-East European Chemical Societies, Ohrid, Macedonia, 2006; XLV. savetovanje Srpskog hemijskog društva, Novi Sad, Srbija: Srpsko hemijsko društvo, 2007; XIV. konferencija srpskog kristalografskog društva, Vršac, Srbija, 2007; 41-st IUPAC World Chemistry Congress, Torino, Italija, 2007; XLVI. savetovanje Srpkog hemijskog društva, Novi Sad, Srbija, Srpsko hemijsko društvo, 2008.

ŽOLNAJ, Želimír, inžinier, doktor technických vied, narodený 30. 6. 1974 v Belehrade; hlavné predmety záujmu: všeobecné (matematika, fyzika, termodynamika, mechanika, konštruovanie, prenosové javy), profesijné (konštrukcia aparátov, strojov a zariadení; procesy – tepelné, hydraulické, difúzne, mechanické, chemické; aplikovaná fyzikálna chémia, ochrana životného prostredia, experimentálne práce).

Rodičia: otec Pavel Žolnaj, strojný technik, matka Alžbeta Žolnajová, robotníčka v továrni na výrobu obuvi.

Základnú školu vychodil v Kovačici (1989), Strednú strojnícku školu v Pančeve (1993) a Strojnícku fakultu STU absolvoval v Bratislave (1998) – diplomovaný inžinier strojníctva (štúdium ukončené s vyznamenaním).

Doktorandské štúdium, asistent/výskumný pracovník – výskum: intenzifikácia prestupu tepla a látky s využitím poľa odstredivých síl; Lasser-Dopplerová anemometria; výuka: prednášajúci a asistent predmetu prenosové javy; asistent predmetov: tepelné procesy, dizajn procesných zariadení a experimentálne práce (1998-2007).

Doktorát z oblasti Stroje a zariadenia pre chemický a potravinársky priemysel obhájil na Strojníckej fakulte STU v Bratislave a bol slávnostne promovaný 25. júna 2007.

Na Strojníckej fakulte STU Želimír Žolnaj bol zvolený za člena legislatívnej komisie (2006).

Od augusta r. 2007 do marca 2008 Želimír Žolnaj pracoval v Írsku ako CAD inžinier – Tvorba detailných CAD výkresov príslušných strojných a elektrických systémov budov. Od marca 2008 je CAD inžinierom a revízorom dokumentácie. Pôsobí v Dublin Road, Celbridge na spracovaní vôd pre farmaceutický priemysel, vedecké účely a zdravotníctvo.

Osobná spôsobilosť – jazyky: slovenský, srbský, angličtina a ruština (rozumie, číta, píše a hovorí).

Počítačové zručnosti a kompetencie – PC hardwere zostavovanie, inštalácia a údržba; software: Auto CAD 2D, 3D; CADWorx Plant, SFD software.

Dielo. Bassadin, M. – Jelemenský, K. – Žolnaj, Ž.: Hydrodynamika prúdenia tekutiny skrutkovicovým kanálom pri premenlivom stúpaní skrutkovice. Zborník 16.sympózia o anemometrii a meraní prietoku, Brno 1999; Jelemenský, K.- Žolnaj, Ž.: Measuring of the velocity fields by LDA at chemical engineering problems. In: Proceedings of 27th International Conference of Slovak Society of Chemical Engineering, Tatranské Matliare 2000, p. 131. Jelemenský, K. – Bassadin, M. – Domanová, M. – Žolnaj, Ž.: Flow hydrodynamics in helicoidal channels. In: Proceedings of 27th International Conference of Slovak Society of Chemical Engineering, Tatranské Matliare 2000, p. 129. Žolnaj, Ž., Jelemenský, K., Bassadin, M.: Skúmanie rýchlostných polí v helicoidálnych kanáloch pravouhlého prierezu pomocou LDA. In: Zborník XVII. sympózia o anemometrii, Úvaly u Prahy 2001, s. 119–124. Žolnaj, Ž., Jelemenský, K.: The Velocity Profiles Investigation in Coiled Rectangular Ducts with LDA. In.: Proceedings of 5th International Scientific Conference of Mechanical Engineering, Bratislava 2001, p. 239–244. Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K.: Meranie rýchlostných profilov v skrutkovicových kanáloch obdĺžnikového prierezu pomocou LDA. In: Zborník referátov XIII. medzinárodnej vedeckej konferencie Aplikácia experimentálnych a numerických metód v mechanike tekutín, Oravský Biely Potok 2002, s. 210–213. Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K.: The influence of duct geometry on the velocity field at the helical flow. In: Proceedings of 29th International Conference of Slovak Society of Chemical Engineering, Tatranské Matliare 2002, p. 147. Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K.: Modeling of Flow in Helical Ducts with Rectangular Cross-section. In: Proceedings of 7th International Scientific Conference of Mechanical Engineering, Bratislava 2003, p. 18. Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K. – Janata, M.: CFD Analysis of the Shape Factor Influence on the Helical Duct Flow. In. Summaries 3 of 16th International Congress of Chemical a Process Engineering – CHISA 2004, Prague 2004, p. 1122. Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K. – Janata, M.: Application of the RNG k-ε turbulent model to the prediction flow in helical ducts. In: Proceedings of 8th International Scientific Conference of Mechanical Engineering, Bratislava 2004, p. S5-84.

Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K.: The Influence of rectangular duct cross-section shape factor on the velocity fields at the helical flow. Journal of Mechanical Engineering, 55, No. 4, 2004, p. 235-245. Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K.: CFD analysis and measuring velocity components of flow in helical ducts; comparison of results. In: Proceedings of 9th International Scientific Conference of Mechanical Engineering, Bratislava 2005, p. 65.

Žolnaj, Ž. – Jelemenský, K.: RNG K-Epsilon Turbulent Model In Helical Ducts With Rectangular Cross Section. In: Proceedings of 33rd International Conference of Slovak Society of Chemical Engineering, Tatranské Matliare 2006, p. 147.

OBSAH

Ján Marko
LEXIKÓN SLOVENSKÝCH VOJVODINSKÝCH VYSOKOŠKOLSKÝCH UČITEĽOV A VEDCOV

Podľa štandardného návrhu MICHALA KIRÁĽA
obálku a grafickú úpravu navrhol VLADIMÍR SUDICKÝ.
Riaditeľ Slovenského vydavateľského centra
VLADIMÍR VALENTÍK.
Hlavný a zodpovedný redaktor
VÍŤAZOSLAV HRONEC.
Lektorský posudok napísal
Dr. MICHAL TÝR.
Jazykový redaktor
Dr. MICHAL TÝR.
Technický redaktor
SAMUEL ARŇAŠ.
Za Vydavateľskú radu Slovenského vydavateľského centra
Dr. MICHAL HARPÁŇ.
Vychádza ako 11. zväzok
v Edícii Vedecké zošity.
Číslo publikácie 45.
Za vydavateľa
VLADIMÍR VALENTÍK.

Vydali v roku 2009
Slovenské vydavateľské centrum,
21470 Báčsky Petrovec, VÚSB 4-6,
tel./fax. (021) 780-159,
e-mail: svcentrum@stcable.rs
a
Slovakistická vojvodinská spoločnosť,
21000 Nový Sad, Zorana Đinđića 2/II,
tel./fax: (021) 455-046
e-mail: tyr@neobee.net

Vytlačila
Akciová spoločnosť tlačiareň Kultúra,
21470 Báčsky Petrovec, VÚSB 4-6,
tel./fax. (021) 780-144,
e-mail: adkultura@stcable.net

ISBN 978-86-7103-340-4

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

378-057.175(=162.4)(497.113):929(031)
001-057.4 (=162.4)(497.113):929(031)

MARKO, Ján
Lexikón slovenských vojvodinských vysokoškolských učiteľov a vedcov / Ján Marko. – Báčsky Petrovec : Slovenské vydavateľské centrum ; Nový Sad : Slovakistická vojvodinská spoločnosť, 2009 (Báčsky Petrovec : Kultúra). – 187 str. : ilustr. ; 24 cm. – (Edícia Vedecké zošity; zv. 11)

ISBN 978-86-7103-340-4

a) Универзитетски професори – Словаци – Војводина – Лексикони b) Научни радници – Словаци – Војводина – Лексикони

COBISS.SR-ID 244845831

ISBN 978-86-7103-340-4